

Property of

CLgA

Please return to

**Graduate Theological
Union Library**

A. J. Maclean
1911

HENRY BRADSHAW SOCIETY

Founded in the Year of Our Lord 1890

for the editing of Rare Liturgical Texts.

VOL. XL.

ISSUED TO MEMBERS FOR THE YEAR 1910

AND

PRINTED FOR THE SOCIETY

BY

HARRISON AND SONS, ST. MARTIN'S LANE,

PRINTERS IN ORDINARY TO HIS MAJESTY.

Catholic Church. Liturgy and ritual.
[Breviary (Hereford)]

THE HEREFORD BREVIARY

EDITED

FROM THE ROUEN EDITION OF 1505 WITH COLLATION
OF MANUSCRIPTS

BY

WALTER HOWARD FRERE

of the Community of the Resurrection,

AND

LANGTON E. G. BROWN

Sub-librarian of the Chapter Library, Hereford.

VOL. II.

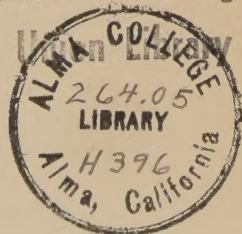
(Sanctorale, etc.)

LONDON

1911.

Property of
CLgA

Please return to
Graduate Theological

BV

170

H4

v. 40

PREFATORY NOTE TO VOL. II.

THE first volume of *The Hereford Breviary*, issued to members of the Henry Bradshaw Society in 1904, as one of the books for 1903, contained the Kalendar, Psalter, *Commune Sanctorum* and *Temporale* reprinted from the single printed edition of 1505: it was given in an abbreviated form, the full text of antiphons, responds, lessons, &c., being not given when they were identical with those of the Sarum Breviary as reprinted by Procter and Wordsworth. Other Hereford authorities were collated with this text and variants exhibited in an upper series of footnotes: while a lower series of footnotes indicated textual variations. Nearly all the verbal variants of Antiphons, Responds, Hymns and Collects were given, but only the most important of Lessons and Rubrics. The same plan is followed in the *Sanctorale* which is reprinted here. Prefixed to it is a print of two manuscript Kalendars, each of them incomplete, which are reproduced so far as the liturgical entries are concerned. The obits which were included in these Kalendars, or added to them, will be given, together with a discussion of all the three Breviary Kalendars, in a section of the introduction to the Hereford Breviary which will be given in a third volume. There are reserved also for the future volume several pieces of illustrative matter, especially (1) a print (in abbreviated form) of the Hereford Collectar, which has not been brought into question so far, but will be better handled separately; (2) a description and discussion of the Hereford Ordinal, which has already contributed footnotes, but needs fuller treatment. These, with the Introduction and indexes, will complete the work.

TABLE OF SYMBOLS.

H is the Noted Breviary of the XIIIth century at Hereford.

W is the small Breviary of the XVth century at Worcester.

P is the *Breviarium* printed at Rouen, 1505. Where the Winter and Summer volumes overlap they are distinguished as P¹ and P².

O is the Ordinal of the XVth century in the British Museum, Harl. MS. 2983, its two parts being distinguished as O¹ and O².

[] denote importations from the MSS.

[[]] denote editorial additions.

() denote Kalendar entries in later hands.

... show that the passage is in the original printed edition given in full.

† indicates the correct reproduction of a mistake in the original.

* ** show passages which are peculiar to the printed edition.

¶ (p't) (fe) represent notes in a later hand in the Kalendar of H, relating to the rank of festivals : they will be discussed in vol. iii.

D in the Kalendar, as in the original, indicates the unlucky days, mentioned in the verse at the head of the month in H P. Although these days are marked D in the January and February Kalendars of W, in the succeeding months in W they are not so marked.

The small + prefixed to some Kalendar entries was apparently intended to point out some error or correction in the text : some of these errors have now been removed, but the crosses are retained, as their meaning was not always certain.

CONTENTS OF VOL. II.

	PAGE
Kalendars of H and W (for P see vol. i.)	ix
Facsimile of the title-page of P	xxxv
In Dedicatione Ecclesie	I
Memorie Feriales	II
Servitium Beate Virginis	15
Rubrica de Commemorationibus	22
Plenum Seruitium Beate Virginis	25
Benedictiones in Nocturnis	39
Officium pro Defunctis	42
Commendatio Animarum	46
De Modo Penitendi, &c.	49
Sanctorale	51
Commemoratio Sancti Ethelberti	421

KALENDARS.

[[From H.]]

KALENDAR.

x

[[IANUARIUS.]]

[[Wanting.]]

[[IANUARIUS.]]

iii	A	Kl.	<i>Ianuarii</i>	Circuncisio domini.	D.	ix lect.
	b	iiii	N.	Octaua sancti stephani.		iii lect.
xi	c	iii	N.	Octaua sancti iohannis.		iii lect.
	d	ii	N.	Octaua sanctorum innocentium.		iii lect.
xix(+)	e	Idus	Idus†,			
viii	f	viii	Idus	Epiphania domini		ix lect.
	g	vii	Id.			
xvi	A	vi	Id.			
v	b	v	Id.			
	c	iiii	Id.			
xiii	d	iii	Id.			
ii	e	ii	Id.			
	f	Idus	Idus	Octaua epiphanie.		ix [[altered from iii]] lect.
x	g	xix	kl.	<i>Februarius†.</i>	Sancti felicis.	iii lect.
	A	xviii	kl.	Sancti mauri abbatis.		iii lect.
xviii	b	xvii	kl.	Sancti marcelli pape et martyris.		iii lect.
vii	c	xvi	kl.	Sancti antoni abbatis.		iii lect.
	d	xv	kl.	Sancte prisce virginis et martyris.		iii lect.
xv	e	xiiii	kl.	Sancti Wolstani episcopi et confessoris.		ix lect.
iiii	f	xiii	kl.	Sanctorum fabiani (et) sebastiani.		ix lect.
	g	xii	kl.	Sancte agnetis virginis et martyris.		ix lect.
xii	A	xi	kl.	Sancti vincenti martyris.		ix lect.
i	b	x	kl.			
	c	ix	kl.			
ix	d	viii	kl.	Conuersio sancti pauli.	D.	ix lect.
	e	vii	kl.			
xvii	f	vi	kl.	Sanctorum iohannis crisostomi et iuliani.		iii lect.
vi	g	v	kl.	Sancte agnetis secundo.		iii lect.
	A	iiii	kl.			
i		ii	kl.			
iii	c	ii	kl.			

(Luna prima post epiphaniam computa decem dies et sabato sequenti claudatur alleluia.)

[[FEBRUARIUS.]]

[[Wanting.]]

[[FEBRUARIUS.]]

	d	Kl.	<i>Februarius</i> †.	Sancte brigide uirginis et ignaci	iii lect.
xi	e	iiii	N.	Purificatio beate marie.	ix lect.
xix	f	iii	N.	Sancti blasii episcopi et martyris.	iii lect.
viii	g	ii	N.		<i>D.</i>
	A	Non.		Sancte agathe uirginis et martyris.	ix lect.
xvi	b	viii	Id.	Sanctorum uedasti et amandi episcoporum.	iii lect.
v	c	vii	Id.		
	d	vi	Id.		
xiii	e	v	Id.		
ii	f	iiii	Id.	Sancte scolastice uirginis.	iii lect.
	g	iii	Id.		
x	A	ii	Id.		
	b	Idus.			
xviii	c	xvi	kl.	<i>Marcus</i> †. Sancti ualentini martyris.	iii lect.
vii	d	xv	kl.		
	e	xiiii	kl.	Sancte iuliane uirginis et martyris.	iii lect.
xv	f	xiii	kl.		
iiii	g	xii	kl.		
	A	xi	kl.		
xii	b	x	kl.		
i	c	ix	kl.		
	d	viii	kl.	Cathedra sancti petri.	ix lect.
ix	e	vii	kl.	Sancte mulburge† uirginis.	ix lect.
	f	vi	kl.	Sancti mathie apostoli.	ix lect.
xvii	g	v	kl.		
vi	A	iiii	kl.		<i>D.</i>
	b	iii	kl.		
xiiii	c	ii	kl.	Sancti oswaldi episcopi et confessoris.	iii lect.

Luna secunda computa ii dies et proxima dominica erit quadragesima.)

[[MARTIUS.]]

Primus mandantem† dirumpit quarta bibentem.

Marcus habet dies xxxi luna xxx.

iii	d	Kl.	<i>Marcii.</i>	Sancti David episcopi confessoris.	<i>D.</i>	ix lect.
	e	vi	N.	Sancti Ceadde episcopi et confessoris.		ix lect.
xi	f	v	N.			
	g	iiii	N.			
xix	A	iii	N.	Sancti Pierani episcopi et confessoris, <i>commemoratio.</i>		
viii	b	ii	N.		<i>tertius embolismus.</i>	
	c	Non.		Sanctarum perpetue et felicitatis uirg', <i>commemoratio.</i>		
xvi	d	viii	Id.			
v	e	vii	Id.			
	f	vi	Id.			
xiii	g	v	Id.		<i>Claues pasche.</i>	
ii	A	iiii	Id.	Sancti Gregorii pape. (p't')		ix lect.
	b	iii	Id.			
x	c	ii	Id.			
	d	Idus.				
xviii	e	xvii	kl.	<i>Aprilis.</i>	<i>equinoctium.</i>	
vii	f	xvi	kl.			
	g	xv	kl.	(Sancti Edwardi regis martyr.)	<i>Sol in ariete.</i>	(ix lect.)
xv	A	xiiii	kl.			
iiii	b	xiii	kl.	Sancti Cuthberti episcopi et confessoris.		ix lect.
xvi		c	xii	Sancti Benedicti Abbatis. (fe)		ix lect.
v	k	xii	d	xi	kl.	
	i	i	e	x	kl.	
xiii		f	ix	kl.		
					<i>locus concurrentium.</i>	
ii	g	ix	g	viii	kl.	Annuntiatio sancte marie uirginis. ¶ ix lect. (+)
	f		A	vii	kl.	
x	e	xvii	b	vi	kl.	Resurrectio domini.
	d	vi	c	v	kl.	<i>D.</i>
xviii	c		d	iiii	kl.	
vii	b	xiiii	e	iii	kl.	
	A	iii	f	ii	kl.	

[[MARTIUS.]]

iii	d	Kl.	<i>Martius</i> †. Sancti dauid episcopi et confessoris.	ix lect.
	e	vi	N. Sancti Ceadde episcopi et confessoris.	ix lect.
xi	f	v	N.	
	g	iiii	N.	
xix	A	iii	N. Sancti pierani episcopi.	iii lect.
viii	b	ii	N.	
	c	Non.	Sanctarum perpetue et felicitatis	iii lect.
xvi	d	viii	Id.	
v	e	vii	Id.	
xiii	f	vi	Id.	
	g	v	Id.	
ii	A	iiii	Id. Sancti gregorii pape et confessoris.	ix lect.
	b	iii	Id.	
x	c	ii	Id.	
	d	Idus.		
xviii	e	xvii	kl. <i>Aprilis.</i>	
vii	f	xvi	kl.	
	g	xv	kl. Sancti edwardi regis et martyris.	iii lect.
xv	A	xiiii	kl.	
iiii	b	xiii	kl. Sancti cuthberti episcopi et confessoris.	ix lect.
	c	xii	kl. Sancti benedicti abbatis.	ix lect.
xii	d	xi	kl.	
i	e	x	kl.	
	f	ix	kl.	
ix	g	viii	kl. Annunciatio sancte marie.	ix lect.
	A	vii	kl.	
xvii	b	vi	kl.	
vi	c	v	kl. Sancti prisci martyris.	iii lect.
	d	iiii	kl.	
xiiii	e	iii	kl.	
iii	f	ii	kl. (Luna tertia computa xvii dies et dominica sequenti erit pascha.)	

[[APRILIS.]]

Denus et undenus est mortis uulnere plenus.

Aprilis habet dies xxx, luna xxx.

xv	A		G	KL.	<i>Aprilis.</i>	
iiii	b	xi	A	iiii	N.	
	c		b	iii	N.	(Sancti Ricardi cicestrensis episcopi. ix lect.)
xii	d	xix	c	ii	N.	Sancti Ambrosii episcopi et confessoris. ix lect.
i	e	viii	d		Non.	
	f	xvi	e	viii	Id.	
ix	g	v	f	vii	Id.	
	h		g	vi	Id.	
xvii	i	xiii	A	v	Id.	
vi	k	ii	b	iiii	Id.	<i>D.</i>
	l		c	iii	Id.	Sancti Guthlaci confessoris. ix lect.
xiiii	m	x	d	ii	Id.	
iii	n		e		Idus.	
	o	xviii	f	xviii	kl.	<i>Maii.</i> Sanctorum Tyburcii, Valeriani, et Maximi martyrum. iii lect.
xi	p	vii	g	xvii	kl.	<i>Claues Rogacionum.</i>
	q		A	xvi	kl.	
xix	r	xv	b	xv	kl.	<i>Sol in tauro.</i>
viii	s	iiii	c	xiiii	kl.	
	t		d	xiii	kl.	
v	xii	e	xii	kl.		<i>D.</i>
x	i	f	xi	kl.		
y		g	x	kl.		
z	ix	A	ix	kl.	Sancti Georgii martyris.	[[erasure]]... lect.
&		b	viii	kl.		
est	xvii	c	vii	kl.	Sancti Marci euuangeliste, letania maior.	¶ iii lect.
	vi	d	vi	kl.		
		e	v	kl.		
	xiiii	f	iiii	kl.	Sancti Vitalis martyris.	iii lect.
	iii	g	iii	kl.		<i>Claues pentecostes.</i>
		A	ii	kl.		

[[APRILIS.]]

	g	KL.	<i>Aprilis.</i>	
xi	A	iiii	N.	
	b	iii	N.	Sancti ricardi episcopi et confessoris. x lect.
xix	c	ii	N.	Sancti ambrosii confessoris. ix lect.
viii	d		Non.	
xvi	e	viii	Id.	
v	f	vii	Id.	
	g	vi	Id.	
xiii	A	v	Id.	
ii	b	iiii	Id.	
	c	iii	Id.	Sancti cuthlaci confessoris. ix lect.
x	d	ii	Id.	
(+)	e		Idus	
xviii	f	xviii	kl.	<i>Maii.</i> Sanctorum tyburcii et ualeriani martyrum. iii lect.
vii	g	xvii	kl.	
	A	xvi	kl.	
xv	b	xv	kl.	
iiii	c	xiiii	kl.	
	d	xiii	kl.	
xii	e	xii	kl.	
i	f	xi	kl.	
	g	x	kl.	
ix	A	ix	kl.	Sancti georgi. ix lect.
	b	viii	kl.	
xvii	c	vii	kl.	Sancti marcii.† ix lect.
vi	d	vi	kl.	
	e	v	kl.	
xiiii	f	iiii	kl.	Sancti uitalis martyris. iii lect.
iii	g	iii	kl.	
	A	ii	kl.	

(luna quarta computa xx^{ti} dies et proxima dominica erunt rogaciones.)

[[MAIUS.]]

Tercius occidit et septimus hora relidit.

Maius habet dies xxxi, luna xxx.

	xi	b	KL.		<i>Maii.</i>	Apostolorum philippi et iacobi.	¶	iii lect.
		c	vi	N.				
	xix	d	v	N.		Inuentio sancte crucis, iii lect.	¶	Alexandri euentii et theodoli martyrum <i>commemoratio.</i> D.
	viii	e	iiii	N.				
		f	iii	N.				
	xvi	g	ii	N.		Sancti Iohannis ante portam latinam.	¶	iii lect.
		v	A	Non.		Sancti Iohannis de Beuerlaco.		iii lect.
		b	viii	Id.				
	xvi	xiii	c	vii	Id.			
	v	K	ii	d	vi	Id.	Sanctorum Gordiani et epimachi martyrum.	iii lect.
		i		e	v	Id.	Dedicatio herefordensis ecclesie.	iii lect.
	xiii	h	x	f	iiii	Id.	Sanctorum Nerei Achillei et Pancrathii martyrum.	iii lect.
	ii	g		g	iii	Id.		
		f	xviii	A	ii	Id.		
	x	e	vii	b		Idus.		
		d		c	xvii	kl.	<i>Iunii.</i>	
	xviii	c	xv	d	xvi	kl.		
	vii	b	iiii	e	xv	kl.		
		a		f	xiiii	kl.	Sancti Dunstani archiepiscopi.	iii lect.
	xv	A	xii	g	xiii	kl.	Sancti Æthelberti regis et martyris.	¶ iii lect.
	iiii	b	i	A	xii	kl.		
		c		b	xi	kl.		
	xii	d	ix	c	x	kl.		
	i	e		d	ix	kl.		
		f	xvii	e	viii	kl.	Sancti Aeldelmi episcopi et confessoris, et sancti Urbani martyris <i>commemoratio.</i> D.	
	ix	g	vi	f	vii	kl.	Sancti Augustini episcopi et confessoris.	(p't) ix lect.
		h		g	vi	kl.	Octaua sancti Æthelberti.	iii lect.
	xvii	i	xiii	A	v	kl.		
	vi	k	iii	b	iiii	kl.		
		l		c	iii	kl.		
	xiii	m	xi	d	ii	kl.	Sancte Petronille uirginis.	iii lect.

[[MAIUS.]]

xi	b	Kl.	<i>Mayus</i> †.	Apostolorum philippi et iacobi.	ix lect.
	c	vi	N.		
xix	d	v	N.	Inuencio sancte crucis. alexandri.	ix lect.
viii	e	iiii	N.		
+)	f	iii	N.		
xvi	g	ii	N.	Sancti iohannis ante portam latinam.	ix lect.
v	A	Non.	Sancti iohannis de beuerlaco confessoris.		iii lect.
	b	viii	Id.		
xiii	c	vii	Id.		
ii	d	vi	Id.	Sancti gordiani et epimachi martyrum.	iii lect.
	e	v	Id.		
x	f	iiii	Id.	Sanctorum nereï achelei et pancratii martyrum.	iii lect.
	g	iii	Id.		
xviii	A	ii	Id.		
vii	b		Idus.		
	c	xvii	kl.	<i>Iunius.</i>	
xv	d	xvi	kl.		
iiii	e	xv	kl.		
	f	xv†	kl.	Sancti dunstani episcopi.	iii lect.
xii	g	xiiii†	kl.	Sancti ethelberti regis et martyris.	ix lect.
i	A	xiii†	kl.		
	b	xii†	kl.		
ix	c	xi†	kl.		
	d	x†	kl.		
xvii	e	ix†	kl.	Sancti Aldelmi episcopi. Sancti urbani martyris.	iii lect.
vi	f	viii†	kl.	Sancti augustini episcopi et confessoris.	ix lect.
	g	vii†	kl.	Octaua sancti ethelberti.	ix lect.
xiiii	A	v	kl.	Sancti germani pape† et confessoris.	iii lect.
iii	b	iiii	kl.		
	c	iii	kl.		
xi	d	ii	kl.	Sancte petronille virginis.	iii lect.

(luna quinta computa iiii^{or} dies et
dominica sequente erit pentecosten.)

[[JUNIUS.]]

Denus pallescit, quindenus federa nescit.

Iunius habet dies xxx, luna xxix.

iii	n	e	Kl'.	<i>Iunii.</i>		
	o	xix	f	iiii	N.	Sanctorum Marcellini et petri martyrum. iii lect.
xi	p	viii	g	iii	N.	<i>Ultimus dies Ascensionis.</i>
	q	xvi	A	ii	N.	(Dedicatio ecclesie parochialis de mordiford.)
xix	r	v	b	Non.		
viii	s		c	viii	Id.	
	t	xiii	d	vii	Id.	
	u	ii	e	vi	Id.	Sanctorum medardi et Gildardi episcoporum. iii lect.
	x		f	v	Id.	(Translacio sancti Aedmundi archiepiscopi . ix lect. Sanctorum primi et feliciani <i>commemoratio.</i>)
	y	x	g	iiii	Id.	D.
	z		A	iii	Id.	Sancti Barnabe apostoli. ¶ ix lect.
&	xviii	b	ii	Id.		Sanctorum Basilidis, Cyrini, Naboris et Nazarii martyrum. iii lect.
est	vii	c		Idus.		
		d	xviii	kl.	<i>Iulii.</i>	Sancti Basilii episcopi et confessoris. iii lect.
	xv	e	xvii	kl.		Sanctorum Viti et Modesti martyrum, et Sancte Eadburge uirginis. iii lect.
	iiii	f	xvi	kl.		Sanctorum Cirici et Iulite matris eius martyrum. D. iii lect.
		g	xv	kl.		Sancti Botulphi abbatis. Sol in cancro. iii lect.
	xii	A	xiiii	kl.		Sanctorum Marci et marcelliani martyrum. iii lect.
	i	b	xiii	kl.		Sanctorum Geruasii et Prothasii martyrum. iii lect.
		c	xii	kl.		
	ix	d	xi	kl.		Sancti leufredi abbatis et confessoris. iii lect.
		e	x	kl.		Sancti Albani martyris. iii lect.
	xvii	f	ix	kl.		Sancte Etheldride uirginis. Vigilia. iii lect.
	vi	g	viii	kl.		Natiuitas sancti iohannis baptiste. ¶ ix lect.
		A	vii	kl.		
	xiiii	b	vi	kl.		Sanctorum Iohannis et pauli martyrum. iii lect.
	iii	c	v	kl.		
		d	iiii	kl.		Sancti Leonis pape. Vigilia. iii lect.
	xi	e	iii	kl.		Passio apostolorum petri et pauli. ¶ ix lect.
		f	ii	kl.		Commemoratio sancti pauli. ix lect.

[[IUNIUS.]]

	e	Kl.	<i>Iunius</i> †.		
(+) xix	f	iiii	N.	Sanctorum marcellini et petri martyrum.	iii lect.
viii	g	iii	N.		
xvi	A	ii	N.		
v	b	Non.			
	c	viii	Id.		
xiii	d	vii	Id.		
ii	e	vi	Id.	Sanctorum medardi et gildardi episcoporum.	iii lect.
	f	v	Id.	Translacio sancti edmundi ix lect. primi et feliciani.	
x	g	iiii	Id.		
	A	iii	Id.	Sancti barnabe apostoli.	ix [[altered from iii]] lect.
xviii	b	ii	Id.	Sanctorum basilidis cirini naboris et nazarei.	iii lect.
vii	c	Idus.			
	d	xviii	kl.	<i>Iulii.</i> Sancti basilii episcopi et confessoris.	iii lect.
xv	e	xvii	kl.	Sanctorum vite et modesti martyrum. Memoria de edburga.	iii lect.
iiii	f	xvi	kl.	Sanctorum cirici et iulite (et† martyrum).	iii lect.
	g	xv	kl.	Sancti botulfi abbatis.	iii lect.
xii	A	xiiii	kl.	Sanctorum marci et marciliani et† martyrum.	iii lect.
i	b	xiii	kl.	Sanctorum geruasi et prothasi martyrum.	iii lect.
	c	xii	kl.		
ix	d	xi	kl.	Sancti leufridi abbatis.	iii lect.
	e	viii	kl.	Sancti albani martyris.	iii lect.
xvii	f	viii	kl.	Sancte edeldride virginis.	<i>Vigilia.</i> iiii lect.
vi	g	viii	kl.	Sancti ioh̄t̄iohannis baptiste.	ix lect.
	A	vii	kl.		
xiiii	b	iiii	kl.	Sanctorum iohannis et pauli martyrum.	iii lect.
iii	c	iiii	kl.		
	d	iiii	kl.	Sancti leonis pape et confessoris.	<i>Vigilia.</i> iii lect.
xi	e	iii	kl.	Apostolorum petri et pauli.	ix lect.
	f	ii	kl.	Commemoracio sancti pauli.	ix lect.

[[JULIUS.]]

Tredecimus mactat iulii denus labefactat.

Iulius habet dies xxxi, luna xxx.

xix	g	Kl.		<i>Iulii.</i>	Octava sancti Iohannis baptiste.	
viii	A	vi	N.	Sanctorum Processi et Martiniani martyrum	<i>commemoratio</i> , et sancti Swithuni episcopi	<i>commemoratio.</i> iii lect. (in margin Visitacio beate m...)
	b	v	N.			
xvi	c	iiii	N.	Ordinatio et translatio sancti Martini.		
v	d	iii	N.			
	e	ii	N.	Octava Apostolorum petri et pauli.		ix lect.
xiii	f	Non.		Translatio sancti Thome archiepiscopi et martyris. ¶		ix lect.
ii	g	viii	Id.	Sancti Grimbaldi presbyteri et confessoris.		iii lect.
	A	vii	Id.			
x	b	vi	Id.	Sanctorum VII fratrum martyrum.		iii lect.
	c	v	Id.			
xviii	d	iiii	Id.	Sancti Cleti pape et martyris.		iii lect.
vii	e	iii	Id.			<i>D.</i>
	f	ii	Id.			<i>Dies caniculares incipiunt.</i>
xv	g	Idus.				
iiii	A	xvii	kl.	<i>Augusti.</i>		
	b	xvi	kl.	Sancti Kenelmi regis et martyris.		
xii	c	xv	kl.			<i>Sol in leone.</i>
i	d	xiiii	kl.			
	e	xiii	kl.	Sancte Margarete uirginis et martyris.		ix lect.
ix	f	xii	kl.	Sancte Praxedis uirginis.		iii lect.
	g	xi	kl.	Sancte Marie magdalene. ¶	ix lect.	Sancti Wandregisili abbatis <i>commemoratio.</i> <i>D.</i>
xvii	A	x	kl.	Sancti Appcllinaris martyris.		
vj	b	ix	kl.	Sancte Cristine uirginis et martyris.		<i>Vigilia.</i>
	c	viii	kl.	Sancti Iacobi apostoli. ix lect. ¶	Christofori et Cucupharis martyrum	<i>commemoratio.</i>
xiiii	d	vii	kl.	(Sancte Anne Matris marie. fe.)		
iii	e	vi	kl.	Sanctorum VII dormientium martyrum.		iii lect.
	f	v	kl.	Sancti Pantaleonis martyris, et sancti sampsonis confessoris.		iii lect.
xi	g	iiii	kl.	Sanctorum Felicis, Simplicii, Faustini et Beatricis martyrum.		iii lect.
xix	A	iii	kl.	Sanctorum Abdon et sennen martyrum.		iii lect.
	b	ii	kl.	Sancti Germani episcopi et confessoris.		iii lect.

[[IULIUS.]]

xix	g	Kl.	<i>Iulius</i> †.	Octaua beati iohannis baptiste.	iii lect.
viii	A	vi	N.	Sancti processi martyris et sancti suuithini.	iii lect.
	b	v	N.		
xvi	c	iiii	N.	Translacio sancti Martini.	commemoratio.
v	d	iii	N.		
	e	ii	N.	Octaua apostolorum petri et pauli.	ix lect.
xiii	f	Non.		Translacio sancti thome.	ix lect.
ii	g	viii	Id.	Sancti grimbaldi confessoris.	iii lect.
	A	vii	Id.		
x	b	vi	Id.	Sanctorum septem fratrum.	iii lect.
	c	v	Id.		
xviii	d	iiii	Id.	Sancti cleti pape et martyris.	iii lect.
vi†	e	iii	Id.		
xv	f	ii	Id.		
	g		Idus.		
iiii	A	xvii	kl.	<i>Augusti.</i>	
	b	xvi	kl.	Sancte† Kenelmi martyris.	iii lect.
xii	c	xv	kl.		
i	d	xiiii	kl.		
	e	xiii	kl.	Sancte Margarete virginis et martyris.	ix lect.
ix	f	xii	kl.	Sancte praxedis virginis.	iii lect.
	g	xi	kl.	Sancte marie magdalene.	ix lect.
xvii	A	x	kl.	Sancti apollinaris martyris.	iii lect.
vi	b	ix	kl.	Sancte cristine virginis et martyris.	iii lect.
	c	viii	kl.	Sancti iacobi apostoli.	ix lect.
xiiii	d	vii	kl.	Sancte anne matris Marie.	ix lect.
iii	e	vi	kl.	Sanctorum septem dormiencium martyrum.	iii lect.
(+)	f	v	kl.	Sancti pantaleonis martyris et sancti sampsonis confessoris.	iii lect.
xi	g	iiii	kl.	Sanctorum felicitis, simplicii, faustine martyrum.	iii lect.
	A	iii	kl.	Sanctorum abdon et senne martyrum.	iii lect.
xix	b	ii	kl.	Sancti germani episcopi.	iii lect.

[[AUGUSTUS.]]

Prima necat fortem, perditque secunda cohortem.

Augustus habet dies xxx†, luna xxix.

viii	c	Kl'.	<i>Augusti.</i>	Ad uincula sancti petri . ix lect. †	<i>D.</i>	Sanctorum Machabeorum martyrum <i>commemoratio.</i>	
xvi	d	iiii	N.	Sancti stephani pape et martyris.			iii lect.
v	e	iii	N.	Inuentio sancti stephani prothomartyris.			ix lect.
	f	ii	N.				
xiii	g	Non.		Sancti Oswaldi regis et martyris.			iii lect.
ii	A	viii	Id.	Sanctorum Syxti, Felicissimi et Agapiti martyrum.			iii lect.
	b	vii	Id.	Sancti Donati episcopi et martyris.			iii lect.
x	c	vi	Id.	Sancti Cyriaci sociorumque eius martyrum.			iii lect.
	d	v	Id.		<i>Vigilia.</i>		
xviii	e	iiii	Id.	Sancti Laurentii martyris. †			ix lect.
vii	f	iii	Id.	Sancti Tyburchii martyris, et sancti taurini confessoris.			iii lect.
	g	ii	Id.				
xv	A	Idus.		Sancti ypoliti sociorumque eius martyrum.			iii lect.
iiii	b	xix	kl.	<i>Septembris.</i> Eusebii confessoris.	<i>Vigilia.</i>		iii lect.
	c	xviii	kl.	Assumptio sancte marie uirginis. †			ix lect.
xii	d	xvii	kl.				
i	e	xvi	kl.	Octava sancti laurentii <i>commemoratio.</i>			
	f	xv	kl.	Sancti Agapiti martyris <i>commemoratio.</i>	<i>Sol in uirgine.</i>		
ix	g	xiiii	kl.	Sancti Magni martyris <i>commemoratio.</i>			
	A	xiii	kl.				
xvii	b	xii	kl.				
vi	c	xi	kl.	Octava sancte marie. Sanctorum Thimothei et Symphoriani martyrum <i>commemoratio.</i>			ix lect.
	d	x	kl.	Sanctorum Thimothei et Appollinaris martyrum.	<i>Vigilia.</i>		iii lect.
xiiii	e	ix	kl.	Sancti Bartholomei apostoli † et sancti Audoeni confessoris <i>commemoratio.</i>			ix lect.
	f	viii	kl.				
	g	vii	kl.				
xi	A	vi	kl.	Sancti Rufi martyris.			iii lect.
xix	b	v	kl.	Sancti Augustini episcopi et confessoris. Hermetis martyris <i>commemoratio.</i>			ix lect.
	c	iiii	kl.	Decollatio sancti Iohannis baptiste. † Sabine uirginis <i>commemoratio.</i>			ix lect.
viii	d	iii	kl.	Sanctorum felices et adaucti martyrum.	<i>D.</i>		iii lect.
	e	ii	kl.				

[[AUGUSTUS.]]

viii	c	Kl.		<i>Augustus†.</i> Ad uincula sancti petri.	ix lect.	
xvi	d	iiii	N.	Sancti Stephanē† pape et martyris.	iii lect.	
v	e	iii	N.	Inuencio sancti stephani.	ix lect.	
	f	ii	N.			
xiii	g	Non.		Sancti oswaldi martyris.	iii lect.	
ii	A	viii	Id.	Sanctorum sexti felicis et agapiti martyrum.	iii lect.	
	b	vii	Id.	Sancti donati martyris.	iii lect.	
x	c	vi	Id.	Sancti ciriaci sociorumque eius.	iii lect.	
	d	v	Id.		<i>Vigilia.</i>	
xviii	e	iiii	Id.	Sancti laurencii† martyris.	ix lect.	
vii	f	iii	Id.	Sanctorum tiburcii et taurini.	iii lect.	
	g	ii	Id.			
xv	A	Idus.		Sancti ypoliti sociorumque eius.	iii lect.	
iiii	b	xix	kl.	<i>Septembris.</i> Sancti heusebii.	<i>Vigilia.</i> iii lect.	
	c	xviii	kl.	Assumptio† beate marie.	ix lect.	
xii	d	xvii	kl.			
	i	xvi	kl.	Octaua sancti laurencii.	commemoratio.	
	f	xv	kl.	Sancti agapiti martyris.	commemoratio.	
ix	g	xiiii	kl.	Sancti magni martyris.	commemoratio.	
	A	xiii	kl.			
xvii	b	xii	kl.			
	vi	xi	kl.	Octaua sancte Marie. Sanctorum tymothei et simphoriani.	ix lect.	
	d	x	kl.	Sanctorum thimarthei et appollinaris.	iii lect.	
xiiii	e	ix	kl.	Sancti bartholomei.	ix lect.	
(+)	iii	viii	kl.			
	g	vii	kl.			
	xi	A	vi	kl.	Sancti rufi martyris.	iii lect.
	b	v	kl.	Sancti augustini episcopi.	ix lect.	
xix	c	iiii	kl.	Decolatio† sancti iohannis. Sancte sabine.	ix lect.	
viii	d	iii	kl.	Sanctorum felicis et audacti martyrum.	iii lect.	
	e	ii	kl.			

[[SEPTEMBER.]]

Tercia septembris et denus fert mala menbris.

September habet dies xxx, luna xxx.

xvi	f	KL.	<i>Septembris.</i>	Sancti Egidii abbatis, et sancti Prisci martyris	commem- iii lect.
			oratio.		
v	g	iiii	N.		
	A	iii	N.		D.
xiii	b	ii	N.		
ii	c	Non.	Sancti Bertini abbatis.	<i>Dies caniculares finiuntur.</i>	iii lect.
	d	viii	Id.		
x	e	vii	Id.		
	f	vi	Id.	Natiuitas sancte Marie uirginis. ¶	ix lect.
xviii	g	v	Id.	Sancti Gorgonii martyris	<i>commemoratio.</i>
vii	A	iiii	Id.		
	b	iii	Id.	Sanctorum Prothi et Iacincti martyrum	<i>commemoratio.</i>
xv	c	ii	Id.		
iiii	d	Idus.			
	e	xviii	kl.	<i>Octobris.</i> Exaltatio sancte crucis. ¶	Cornelii et Cypriani martyrum <i>commemoratio.</i> ix lect.
xii	f	xvii	kl.	Octava sancte Marie. Sancti Nichomedis martyris	<i>commemora- tio.</i> ix lect.
i	g	xvi	kl.	Sancte Eufemie uirginis et martyris.	iii lect.
	A	xv	kl.	Sancti Lamberti episcopi et martyris.	<i>Sol in libra.</i> iii lect.
ix	b	xiiii	kl.		
	c	xiii	kl.		
xvii	d	xii	kl.		<i>Vigilia.</i>
vi	e	xi	kl.	Sancti Mathei apostoli et euuangeliste. ¶	(laude) D. ix lect.
	f	x	kl.	Sancti Mauricii cum sociis suis martyrum.	ix lect.
xiiii	g	ix	kl.	Sancte Tecle uirginis et martyris.	iii lect.
iii	A	viii	kl.		
	b	vii	kl.	Sancti firmini episcopi et martyris.	iii lect.
xi	c	vi	kl.		
xix	d	v	kl.	Sanctorum Cosme et Damiani.	iii lect.
	e	iiii	kl.		
viii	f	iii	kl.	Sancti Michaelis archangelii.¶	ix lect.
	g	ii	kl.	Sancti Ieronimi presbyteri.	ix lect.

[[SEPTEMBER.]]

xvi	f	Kl.	<i>Septembris.</i>	Sancti egidii iii lc.	Sancti pristȳ martyris.	commemoratio.
v	g	iiii	N.			
	A	iii	N.			
xiii	b	ii	N.			
ii	c	Non.	Sancti bertini abbatis.			iii lect.
	d	viii	Id.			
x	e	vii	Id.			
	f	vi	Id.	Natiuitas sancte marie.		ix lect.
xviii	g	v	Id.	Sancti gorgonii martyris.		commemoratio.
vii	A	iiii	Id.			
	b	iii	Id.	Sanctorum proti et iacincti martyrum.		commemoratio.
xv	c	ii	Id.			
iiii	d	Idus.				
	e	xviii	kl.	<i>Octobris.</i>	Exaltacio sancte crucis.	ix lect.
xii	f	xvii	kl.	Octaua sancte marie.	Sancti nichomedis.	ix lect.
i	g	xvi	kl.	Sancte eufemie martyris.		iii lect.
	A	xv	kl.	Sancti lamberti martyris.		iii lect.
ix	b	xiiii	kl.			
	c	xiii	kl.			
xvi†	d	xii	kl.		<i>vigilia.</i>	
vi	e	xi	kl.	Sancti mathei.		ix lect.
(+)	f	x	kl.	Sanctorum mauricii sociorumque eius.	ix	[[altered from iii]] lect.
xiii	g	ix	kl.	Sancte tecele uirginis et martyris.		iii lect.
iii	A	viii	kl.			
	b	vii	kl.	Sancti firmini episcopi et martyris.		iii lect.
xi	c	vi	kl.			
	d	v	kl.	Sanctorum cosme et damiani martyrum.		iii lect.
xix	e	iiii	kl.			
viii	f	iii	kl.	Sancti Michaelis.		ix lect.
	g	ii	kl.	Sancti ieronimi presbiteri.		ix lect.

[[OCTOBER.]]

Tercius et Denus est sicut mors alienus.

October habet dies xxx†, luna xxix.

xvi	A	KL.	<i>Octobris.</i>	Sanctorum Germani, Remigii, Vedasti et Amandi et Piat	iii lect.
			martyrum.		
v	b	vi	N.	Sancti leodegarii episcopi et martyr.	iii lect. (Thome confessoris.)
xiii	c	v	N.		D.
ii	d	iiii	N.		
	e	iii	N.		
x	f	ii	N.	Sancte Fidis uirginis et martyr.	iii lect.
	g	Non.	Sancte Osythe uirginis et martyr.	ix lect.	Sancti marci pape
			commemoratio. Sanctorum Marcelli et Apu... [[erasure]] Sergii et		
			bachi martyrum commemoratio.		
xviii	A	viii	Id.		
vii	b	vii	Id.	Sanctorum Dyonisii et Rustici et Eleutherii martyrum.	ix lect.
	c	vi	Id.	Sancti paulini episcopi.	iii lect.
xv	d	v	Id.	Sancti Nichasii sociorumque eius martyrum.	iii lect.
iiii	e	iiii	Id.	Sancti Wilfridi episcopi.	iii lect.
	f	iii	Id.	(Sanctus edwardus rex et confessor.	ix lect.)
xii	g	ii	Id.	Sancti kalixti pape et martyr.	iii lect.
i	A	Idus.			
	b	xvii	kl.	Decembris†. Dedicatio sancti michaelis. (in monte tumba)	iii lect.
ix	c	xvi	kl.	(Sancte ethildrede uirginis non martyr.	ix lect.)
	d	xv	kl.	Sancti luce euuangeliste.¶ Sancti Iusti martyr	commemoratio.
			Sol in scorpione.		ix lect.
xvii	e	xiiii	kl.	Sancte fretheswide uirginis.	ix lect.
vi	f	xiii	kl.		
	g	xii	kl.	(Sanctarum undecim milia uirginum et martyrum.	iii lect.)
xiii	A	xi	kl.		D.
iii	b	x	kl.	Sancti Romani archiepiscopi.	+ iii lect.
	c	ix	kl.		
xi	d	viii	kl.	Sanctorum Crispini et Crispiniani martyrum. (Translatio Thome	confessoris ix lect.)
xix	e	vii	kl.		
	f	vi	kl.		
viii	g	v	kl.	Apostolorum Symonis et Iude.¶	ix lect.
	A	iiii	kl.		
xvi	b	iii	kl.		
v	c	ii	kl.	Sancti Quintini martyr.	Vigilia. iii lect.

[[OCTOBER.]]

xvi	A	Kl'.	<i>Octobris.</i>	Germani Remigii dedicatio.	ix lect.
v	b	vi	N.	Sancti thome de cantilupo.	ix lect.
xiii	c	v	N.		
ii	d	iiii	N.	Sancti francissi confessoris.	iii lect.
	e	iii	N.		
x	f	ii	N.	Sancte fides† uirginis et martyris.	iii lect.
	g	Non.	Sancte osithe uirginis.	ix lect.	Marci marcellus et apuleius.
xviii	A	viii	Id.		
vii	b	vii	Id.	Sancti dionisii cum sociis.	ix lect.
	c	vi	Id.	Sancti paulini confessoris episcopi et martyris.	iii lect.
xv	d	v	Id.	Sancti nichasii sociorumque eius.	iii lect.
iiii	e	iiii	Id.	Sancti Wlfridi episcopi et confessoris.	iii lect.
	f	iii	Id.	(Sancti Edwardi Regis et Confessoris.	ix lect.)
xii	g	ii	Id.	Sancti kalixti martyris.	
i	A	Idus.			
	b	xvii	kl.	<i>Novembris.</i> Sancti Michael in monte tumba.	iii lect.
ix	c	xvi	kl.		
	d	xv	kl.	Sancti Luce euuangeliste.	ix lect.
xvii	e	xiiii	kl.	Sancte freswide uirginis.	ix lect.
(+)	vi	f	xiii	kl.	
	g	xii	kl.	Sanctarum undecim milia virginum.	iii lect.
xiiii	A	xi	kl.		
iii	b	x	kl.	Sancti romani episcopi et confessoris.	iii lect.
	c	ix	kl.		
xi	d	viii	kl.	Sanctorum crispini et crispiani martyrum.	
xix	e	vii	kl.	[[line erased, with the end of the previous line.]]	
	f	vi	kl.		<i>Vigilia.</i>
viii	g	v	kl.	Sanctorum Symonis et iude.	ix lect.
	A	iiii	kl.		
xvi	b	iii	kl.		
v	c	ii	kl.	Sancti quintini martyris.	iii lect.

[[NOVEMBER.]]

Scorpius est quintus, et tercius est nece cinctus.

November habet dies xxx, luna xxx.

	d	Kl.	<i>Novembris.</i>	Festiuitas omnium sanctorum. ¶	ix lect.
xiii	e	iiii N.	Commemoratio animarum. ¶	ix lect.	
ii	f	iii N.	(Wenefride virginis et martyris.	ix lect.)	
	g	ii N.			
x	A	Non.			<i>D.</i>
	b	viii Id.	Sancti Leonardi confessoris non pontificis. (fe.)	ix lect.	
xviii	c	vii Id.			
vii	d	vi Id.	Sanctorum quatuor coronatorum martyrum.	iii lect.	
	e	v Id.	Sancti Theodori martyris.	iii lect.	
xv	f	iiii Id.			
iiii	g	iii Id.	Sancti Martini episcopi et confessoris. ¶ et sancti Menne martyris <i>commemoratio.</i>	ix lect.	
	A	ii Id.			
xii	b	Idus.	Sancti Bricii episcopi et confessoris.	iii lect.	
i	c	xviii kl.	<i>Decembris.</i> (Dubricii episcopi et confessoris. S. deuerecke.)		
	d	xvii kl.	Sancti Machuti episcopi <i>commemoratio.</i>		
ix	e	xvi kl.	Sancti Eadmundi cantuariensis archiepiscopi. (p't')	ix lect.	
	f	xv kl.	Sancti Aniani episcopi <i>commemoratio.</i>		
xvii	g	xiiii kl.	Octava sancti Martini.	iii lect.	
vi	A	xiii kl.			
	b	xii kl.	Sancti Eadmundi regis et martyris. (fe.)	ix lect.	
xiiii	c	xi kl.			
iii	d	x kl.	Sancte Cecilie uirginis et martyris. (fe.)	ix lect.	
	e	ix kl.	Sancti Clementis pape et martyris. ¶ felicitatis martyris <i>commem-</i> <i>oratio.</i>	ix lect.	
xi	f	viii kl.	Sancti Crisogoni martyris.	iii lect.	
xix	g	vii kl.	Sancte Katerine uirginis et martyris. (p't')	ix.	
	A	vi kl.	Sancti lini pape.	iii lect.	
viii	b	v kl.			
	c	iiii kl.			<i>D.</i>
xvi	d	iii kl.	Sancti Saturnini martyris.	<i>Vigilia.</i>	iii lect.
v	e	ii kl.	Passio beati Andree apostoli.	ix lect.	

[[NOVEMBER.]]

[[Wanting.]]

[[DECEMBER.]]

Septimus exanguis, denus virosus ut anguis.

December habet dies xxxi, luna xxx.

	f	Kl.	<i>Decembris.</i>	Sanctorum Crisanti et Darie <i>commemoratio.</i>	
xiii . ii	g	iiii N.			
	A	iii N.	Sancti Birini episcopi <i>commemoratio.</i>		
x	b	ii N.	(Sancti Osmundi episcopi et confessoris.		ix lect.)
	c	Non.			
xviii	d	viii Id.	Sancti Nicholai episcopi et confessoris.¶		ix lect.
vii	e	vii Id.	Octaua sancti Andree.	D.	iii lect.
	f	vi Id.	Conceptio sancte Marie uirginis.¶		
xv	g	v Id.			
iiii	A	iiii Id.			
	b	iii Id.	Sancti Damasi pape <i>commemoratio.</i>		
xii	c	ii Id.			
i	d	Idus.	Sancte lucie uirginis. {fe.}		ix lect.
	e	xix kl.	<i>Ianuarii.</i>		
ix	f	xviii kl.			
	g	xvii kl.		O Sapiencia.	
xvii	A	xvi kl.			
vi	b	xv kl.		Sol in capricorno.	
	c	xiiii kl.			
xiiii	d	xiii kl.		Vigilia.	
iii	e	xii kl.	Sancti Thome apostoli.¶		ix lect.
	f	xi kl.		D.	
xi	g	x kl.			
xix	A	ix kl.		Vigilia.	
	b	viii kl.	Natiuitas domini nostri iesu christi.¶	Anastasiae uirginis com-	
			memoratio.		ix lect.
viii	c	vii kl.	Sancti stephani prothomartyris.¶		ix lect.
	d	vi kl.	Sancti Iohannis apostoli et euangeliste.¶		ix lect.
xvi	e	v kl.	Sanctorum Innocentium martyrum.¶		ix lect.
v	f	iiii kl.	Sancti Thome archiepiscopi et martyris.¶		ix lect.
	g	iii kl.	(Sancti Egwini episcopi.)		
xiii	A	ii kl.	Sancti Siluestri pape . ix lect . medie lectiones de natiuitate. {fe.}		

[[DECEMBER.]]

[[Wanting.]]

Brentariū secundū vsum herford.

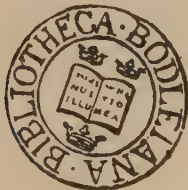

Nō opīs est clero que digna repēdere possit
 Pro tantis meritis alma virago tuis
 Ecclesie sacris que margareta ministris
 Consulis/ethereo viue beata polo.

Ingelbertus Haghe: Illustrissime vtraginis: domi-
 ne Margarethe: comitis Richemonten. et derbesh. atq;
 inuitissimi et longe serenissimi Anglie regis Henrici
 septimi: sanctissime parentis: cliens et obditus her-
 fordenſis eccie prepoſitis et clero Salutem dicite

Mandoquidē viri p̄tissimi: et chri-
 stiane religionis obseruantissimi: dñi
 et herforden. ecclesie cleri ad nianda-
 ta generosissime atq; clarissime p̄inci-
 pis domine Margarethe: oim marga-
 ritarum decoze et valoze p̄stantiozis
 sepe a vobis et fere quotidiana afflagi-
 tatione petita: secundū vsum vestrum breuilaria: q̄ porci-
 foris vulgo vocantur: et missalia: ā honestissimis rara-
 teribus: et summa castigatione in Rothomagensi em-
 po uo magno certe impendio et solitudine comp̄ime-
 da curauit: rogatas: imo exortas velim paternitates ve-
 stras vt has lucubrationes atq; impensas nostras: iusto
 examine p̄sitare dignemini: efficiatisq; ne spes amplis-
 sima: quam in excellentissime domine ac patrone nostre
 p̄sidio collocaturus: nos fallat. Quod si vt spero et cō-
 fido facietis ad maiora vobis curanda obligabitis. Quā-
 tum vos exortatos volui. Valete: sanctitatis columina.
 Ex officina rothomagensi. cum illic agerem ad Idus Ju-
 lias Anno salutis nostre Millesimo quingentesimo quarto

IN DEDICATIONE.

AD VESPERAS.

Ant. O quam metuendus... Alleluya. *Ps.* Laudate pueri dominum.

Ant. Fundata est domus... Alleluya.^a *Ps.* Laudate dominum omnes gentes.

Ant. Benedicta gloria domini de¹ loco suo, Alleluya. *Ps.* Lauda anima mea dominum.

Ant. Templum domini sanctum est, dei cultura est, dei edificatio est, Alleluya.² *Ps.* Laudate dominum quoniam bonus.

Ant. Architectus deus fundauit domum istam, et sanctificauit eam in eternum, quia sancta sanctorum manent in ea, Alleluya. *Ps.* Lauda hierusalem dominum.

Capitulum. Ecce ego iohannes vidi ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendantem de celo a deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo. *R.* Terribilis est locus.

Hymnus. Urbs beata hierusalem...edificiis.³

Diuisio. Angularare fundamentum...requiem.⁴

Gloria et honor deo...Amen.

Et dicitur iste hymnus hic totus.

¶. Domum tuam... **R.* In longitudinem...*

Ant. Sanctificauit... [Alleluya.]⁵ *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui nobis per singulos...^b

^a *Sar.* i. 1458.

^b *H Nulla fiat memoria.*

¹ *W in.*

² *W omits alleluia.*

³ l. 3, *W* coronata.

l. 8, *W* uirtutem.

l. 10, *HP* Tonsionibus.

l. 11, *P* cooptantur. *W* manum.

⁴ l. 1, *HW* Angularis.

l. 2, *WP* parietis.

l. 4, *HW* sacra.

l. 5, *H* et canore. *P* cum canore.

l. 6, *HP* unicunque cum fauore predicant. *W* unum cunque...predicant.

l. 10, *HW* accipere.

l. 12, *P* ad requiem.

⁵ *HWP* et hec est. *H* domus dei. *P* aula dei. *P* inuocatur.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Filie syon currite... *Ps.* Venite.

Inuitatorium temporis paschalis.* Alleluya, hec est domus domini, Venite adoremus, alleluya. *Ps.* Venite.

Hymnus. Urbs beata hierusalem.

Et dicitur usque ad versum Angularare fundamentum, **cum* versu Gloria et honor deo.**

In primo nocturno.

Ant. Tollite portas...¹ *Ps.* Domini est terra.

Ant. Vidit iacob...² *Ps.* Deus noster refugium.

Ant. Cum cuigilasset...ait, Vere dominus est in loco isto.³
Ps. Magnus dominus.

Ÿ. Domum tuam.

Lectio i.^a Beati qui habitant...viuit mortali.

R̃. In dedicatione... Ÿ. In hymnis et confessionibus benedicebant dominum. Et in...

Lectio ii.^b Stetit salomon ante altare...in toto corde suo, sicut locutus es dauid, et manibus perfecisti ut hic dies probat.

^a See Festum Reliquiarum (p. 245).

H *Lectio i.* Quocienscunque fratres...templum sunt spiritus sancti.

Lectio ii. Quibus meritis nisi...aperiatur christo.

Lectio iii. Si enim agnoscens reatum...peruenit, quia qui se exaltat humiliabitur: ita e contrario, qui se humiliat exaltabitur. Qui enim sicut dixi...penitus non timebit.

Lectio iiii. Rogo uos fratres, diligenter...uestem nupcialem.

Lectio v. Hoc habet textus...et uidens ibi hominem non uestitum ueste nupciali, dixit ad eum, Amice, quomodo huc intrasti non habens uestem nuptialem? Et illo obmutescente, dixit ministris, Ligat...dentium. Ecce qualem sententiam...presumit accedere.

Lectio vi. Et ita laboremus, ut nobis bonorum operum clauibus ianuam regni celestis aperire possimus. Sic enim bonis operibus aperitur. Et ideo fratres karissimi unusquisque conscientiam suam consideret, et quando se aliquo crimine uulneratum esse cognouit, prius orationibus, uigiliis, ieuniis, uel elemosinis studeat emundare conscientiam suam, et sic eucharistiam presumat accipere.

W *Lectio prima.* Quocienscunque fratres...edificacione completur.

Leccio ii. Non enim mentitur ille...templum est spiritus sancti.

Leccio iii. Quibus meritis nisi...maiestatis offendat.

Leccio iiii. Sed habitaculum...aperiatur christo.

Leccio v. Si enim agnoscens ... peruenit, quia sicut qui se ... humiliat exaltabitur.

Leccio vi. Qui enim sicut dixi...non timebit.

^b III Regum viii. 22.

¹ H alleluya (over erasure?),

² P ascendentes. H alleluya.

³ H alleluya.

R̃. Fundata est...¹ V. Venientes... ^aEt venient...

Lectio tertia. Nunc domine deus israel firmentur...dauid.

Ergone...domine deus meus.

R̃.^b Domus mea domus...V. Domum tuam...In ea omnis...

In secundo nocturno.

Ant. Non est hic...² *Ps.* Quam dilecta.

Ant. Erexit iacob...² *Ps.* Benedixisti domine.

Ant. Erit michi dominus...² *Ps.* Fundamenta eius.

V. Hec est domus... *R̃. Bene fundata supra...**

Lectio quarta. Salomon in templo domini orauit et dixit, Audi domine hymnum, orationem, et quecunque serui tui orauerint in loco isto, et exaudias in loco habitaculi tui in celo, et cum exaudieris propicius eris.

R̃. Benedic domine...³ V. Domine si conuersus...⁴
Exaudias...

Lectio quinta. Si peccauerit homo...domum tuam, iudicabis seruos tuos condemnans impium, quia iustus es; et retribues ei secundum iusticiam suam: domine deus israel, parce populo tuo, et ne deleas eos.

R̃. O quam metuendus... V. Mane surgens... Non est.

Lectio sexta. Si clausum fuerit...tuo in possessionem, et misericordiam tuam.

R̃. Mane surgens...⁵ V. Vidit iacob... Vere.

In tercio nocturno.

Ant. Qui habitat in adiutorio...⁶ *Ps.* Ipsum.

Ant. Domum istam protege...⁷ *Ps.* Cantate i.

Ant.^c Hec aula accipiat...⁸ *Ps.* Dominus regnauit exultet.

V. Beati qui habitant... *R̃. In secula...**

Euangelium secundum lucam xix.

In illo tempore, Egressus [dominus] iesus...pusillus erat. Et reliqua.^d

^a H Et dicent, so W?

^b *Sar.* i. 1461.

^c *Sar.* i. 1483.

^d HW to...ipse diues. Et reliqua.

¹ HWP super colles. HWP ad eum.

² H alleluya.

³ HWP in loco isto Exaudias.

⁴ W et adorauerit.

⁵ P et nesciebam

⁶ H alleluya.

⁷ W angeli domini. H alleluya.

⁸ W accipiet. H alleluya.

Sermo ex commentario venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

^aQue impossibilia...acus transit.

R̃. Beati qui habitant... Ṽ. Non priuabis bonis...¹ In secula.
Lectio viii. Hoc est intelligendum diues et publicanus... ascendit.

R̃. Lapidēs preciosi... Ṽ. Hec est domus... Et tures.
Lectio nona. Iste mira deuotione...ipse desiderabat accepit.

R̃. ^bTerribilis est locus...loco isto Cui laus sit² per secula.^c Ṽ.
Vos estis templum dei viui et spiritus sanctus habitat in vobis. Cui. [Gloria...]

^d**Iste versus sequens dicitur in processione ad missam.*** Ṽ.

Cumque euigilasset... Vere. Gloria patri. Cui laus.

Ps. Te deum. Ṽ. Hec est domus domini.

IN LAUDIBUS.

Ant. Domum tuam... *eIn tempore paschali* Alleluya. *Ps.*
Dominus regnauit.

Ant. Domus mea... *In tempore paschali* Alleluya. *Ps.*
Iubilate.

Ant. Hec est domus... *In tempore paschali* Alleluya. *Ps.*
Deus deus.

Ant. Bene fundata... *In tempore paschali* Alleluya. *Ps.*
Benedicite.

Ant. Lapidēs preciosi... *In tempore paschali* Alleluya. *Ps.*
Laudate.

Capitulum. *Ecce** ego iohannes. *Ymnus.* Angularis.†
Ṽ. Bene fundata est domus domini.

R̃. Supra firmam petram.

Ant. Zachee festinans...³ *In tempore paschali* Alleluya. *Ps.*
Benedictus.

^a H [*Lectio vii.*] Que possibilia†...apud deum.

Lectio viii. Ecce enim camelus...ducit ascendit.

Lectio ix. Qui mira deuotione...accepit.

W [*Lectio vii.*] Mistice zacheus qui...dei nostri.

Lectio viii. Qui intrantem iericho saluatorem...obstiterat.

Lectio ix. Eadem namque turba...uideat tardat.

^b *Sar. i.* 1449.

^c W (without rubric) Ṽ Cumque...Cui. Ṽ Vos estis...Cui.

^d H uel V Cumque...

^e H each time, alleluya, without rubric: W omits each alleluya.

¹ P omits omnes.

² W Cui latus est.

³ HP et excepit. W in domo sua. HW a deo.

Oratio. Deus qui nobis per singulos annos. *Et dicitur ad horas.*

AD PRIMAM.

Ant. Domum tuam domine. *Ps.* Deus in nomine tuo. *Beati immaculati. Retribue.** *Quicumque vult. *Sub eadem antiphona.*

Capitulum. Regi seculorum.**

R. Iesu christe cum alleluya. *V. Qui sedes.

Si vero hoc festum inter septuagesimam et pascha euenerit, dicitur *R.* Iesu christe sine alleluya, *ut in dominicis illius temporis.***

AD TERCIAM.

Ant. Domus mea. *Ps.* Legem pone.

Capitulum. Ecce ego iohannes.

R. Domum tuam...¹ V. In longitudinem... *Alleluya.**

Gloria patri. *R. Domum tuam.**

V. Hec est domus domini firmiter.

Oratio ut supra.

Si hoc festum inter septuagesimam et pascha contigerit, tunc dicantur responsoria ad horas sine Alleluya.*

AD SEXTAM.

Ant. Hec est domus. *Ps.* Defecit.

Capitulum. *Ecce** ego iohannes audiui vocem dicentem michi, Veni, ostendam tibi sponsam uxorem agni; et ostendit michi ciuitatem sanctam hierusalem descendentem^a a deo, habentem claritatem dei.

R. Hec est domus domini firmiter edificata, Alleluya, alleluya.

V. Bene fundata est supra firmam petram, *Alleluya.

Gloria patri. *R.* Hec est domus domini.**

V. Beati qui habitant in domo.

AD NONAM.

Ant. Lapidis preciosi. *Ps.* Mirabilia.

Capitulum. Ego iohannes audiui vocem magnam a throno dicentem, Ecce tabernaculum dei cum hominibus et habitauit cum eis.

^a W de celo.

¹ W omits the alleluyas, Gloria, and repeat : so at Sext and None.

R̃. Beati qui habitant... V. In secula... *Alleluya.** Gloria.
 *R̃. Beati qui habitant.**
 V. Bene fundata est... *R̃. Supra firmam...**

AD SECUNDAS VESPERAS.

<i>Ant.</i> Domum tuam.	<i>Ps.</i> Dixit dominus,
<i>Ant.</i> Domus mea.	<i>Ps.</i> Letatus sum.
<i>Ant.</i> Hec est domus.	<i>Ps.</i> Nisi dominus.
<i>Ant.</i> Bene fundata.	<i>Ps.</i> Laudate dominum quoniam bonus.
<i>Ant.</i> Lapides preciosi.	<i>Ps.</i> Lauda hierusalem domi- num.

Capitulum. Ecce ego iohannes vidi, *ut supra ad vespas.*

R̃. Domus mea.

Hymnus. Urbs beata hierusalem, **ut supra ad vespas, totus dicitur.***

V. Domum tuam domine.

Ant. Ecce tabernaculum...¹ **In tempore paschali*** Alleluya.
Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui nobis.

**Hec festiuitas secundum usum herfordensis ecclesie octabas non habet.*

Sed sciendum est quod festum ecclesie et festum dedicationis ecclesie variis anni temporibus contingere possunt, non quia mobilia sint sicut pascha et penthecostes, sed propter variationem sanctorum modo vario contingunt, quorum nomine sunt ecclesie per dyocesim dedicate.

Unde notandum est quod quocunque die per totum aduentum hec festa contingant, ibidem de eis fieri debet seruitium sicut de festo principali cum primis vespas et secundis vespas solenniter.

Si tamen in vigilia natalis domini alterum illorum contigerit, ibidem solenniter celebretur, et tunc secundas vespas non habet nec memoriam.

De festo ecclesie fiant octave continue in feriis per aduentum vacantibus, exceptis feriis quarta sexta et sabbato quattuor temporum et vigilia natiuitatis domini, in quibus feriis et vigilia nichil fiet de talibus octabis nisi memoria tantum. Si vero festum nouem lectionum infra octabas contingat, totum seruitium fiat de festo, et memoria de octabis. De octaua uero die fiat plenum seruitium, sicut in octabis solennibus; nisi in dominicis vel in festis sancti andree, sancti nicolai, conceptionis

¹ W spiritus domini. P spiritus sanctus. HWP habitat in eis. P enim domini.
 W omits alleluya.

beate marie, sancti thome apostoli, vel sancte lucie forte contingat, quia tunc nichil fiet de talibus octabis nisi memoria tantum.

Et quacunque die a natiuitate domini usque ad epyphaniam, et ab epyphania usque ad cenam domini, hec festa contigerint, solenniter ibidem celebrentur, nisi in festo purificationis vel in dominica in ramis palmarum contigerint; quod si in dicto festo vel in dominica euenerint, differantur usque in crastinum, et tunc in crastino de eis fiet plenum seruitium cum primis et secundis vesperis, in quibus vesperis fiet solennis memoria de secundis vesperis purificationis vel dominice in ramis palmarum.

Si vero in die sancti stephani aliquod dictorum festorum euenerit, primas vespertas non habet; dictis tantum vesperis de natiuitate, statim incipiatur responsorium de tali festo, et proseguantur vespere ulterius usque ad finem, prout in hystoria talis festi fuerint ordinate. Et si fuerit festum ecclesie, tunc de eo per octabas fiat seruitium; et hoc obseruetur usque ad dominicam primam quadragesime, si per festum nouem lectionum non fuerit impeditum; et quotiens sic fuerit impeditum, fiat de eo memoria tantum, nisi in festis principalibus, quia in primis vesperis et matutinis festorum principalium nulla de iure fiet memoria de talibus octabis.

Si autem in die epyphanie, vel in festo purificationis beate marie, alterum istorum festorum contigerit, differatur usque in crastinum, et tunc fiet cum primis et secundis vesperis, in quibus vesperis fiet solennis memoria de secundis vesperis epyphanie vel purificationis.

Si vero dicta festa aliqua dominica aduentus, septuagesime, sexagesime, quinquagesime, vel quadragesime, nisi in dominica in ramis palmarum, euenerint, ibidem celebrentur cum primis et secundis vesperis, et tunc fiat solennis memoria de dominica ad utrasque vespertas et matutinas.

De octabis vero festi ecclesie a dominica prima quadragesime et inde ad octabas pasche nichil fiat usque ad octauum diem, nisi memoria tantum; tunc enim fiant nouem lectiones, nisi in dominica contigerit.

Completorium vero de aduentu, natiuitate, quadragesima et pascha non mutatur propter dicta festa, vel propter aliqua alia festa contingentia.

Si autem dicta festa in cena domini vel inde usque ad octabas pasche contigerint, differantur usque post octabas pasche ubi conuenientius possint celebrari, et ibi de tali festo sic dilato fiet seruitium cum primis et secundis vesperis. Si autem dominica in octabis pasche dicta festa euenerint, differantur usque in crastinum.

Et sciendum est quod non propter excellentiam horum dierum cum in his contingunt talia festa sic differuntur; ymo quia seruitium horum dierum tam singulare est in se, quod bono modo non potest differri nec auferri. Et similiter quia talia festa suum seruitium integrum non possunt habere, nec huic tempori poterunt conformari, ideo sic differuntur ne deterius contingat.

Si autem dicta festa ab octabis pasche usque ad ascensionem domini contigerint, de eis semper fiat seruitium cum primis et secundis vesperis ut dictum est; et de festo ecclesie fiant octave continue tam in dominicis quam in feriis, nisi festum nouem lectionum vel festum maius impediatur. Memorie tamen paschales fiant per octabas more solito, et tunc fiant prime vespere cum psalmis Laudate sub una sola antiphona, et non quinque ut quidam asserunt, quia tempus ab octabis pasche usque ad trinitatem in primis vesperis amplius non exigit. Cetera ad vespas non mutantur. Completorium fiet de tempore paschali.

Ad matutinas vero ab octabis pasche usque ad ascensionem domini, inuitatorium sicut in die; tres psalmi primi nocturni cum una sola antiphona, scilicet prima, sumantur; tres lectiones fiant de expositione euangelii Egressus iesus. Tria responsoria sumantur de primo nocturno; cetera ad utrasque vespas, ad matutinas et ad alias horas non mutantur, excepto quod omnes antiphone et omnia responsoria cum alleluya terminabuntur.

Idem ordo seruetur de festo ecclesie, scilicet per octabas festi ecclesie et in octabis in tempore paschali, inuitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, versiculi et responsoria sicut in prima die dicuntur.

Si vero in vigilia ascensionis, penthecostes, vel sancte trinitatis dicta festa euenerint, ibidem sollemniter celebrentur; vespere tamen fiant de ascensione, penthecoste, vel trinitate, et sollemnis memoria de dictis festis.

Si autem dicta festa die ascensionis contigerint, differantur in crastinum, et tunc de eis fiet solenne seruitium cum primis et secundis vesperis, in quibus primis vesperis fiet memoria sollemnis de secundis vesperis ascensionis; et fiant octave continue de ascensione more que loco suo assignatum est, et memoria de octabis festi ecclesie et de sanctis contingentibus. In octaua die totum seruitium fiat de octabis ascensionis, et memoria de octaua die festi ecclesie.

Si vero dicta festa infra ascensionem, vel inde usque ad festum sancte trinitatis fuerint celebranda, tunc ad matutinas sumantur tres psalmi cum tribus antiphonis primi nocturni; cetera non mutantur ut dictum est.

Si vero dicta festa die penthecostes euenerint, differantur in crastinum; dictis tamen vesperis diei penthecostes, statim

incipiatur responsorium de tali festo sic dilato, et fiant plene vespere ulterius de festo dilato ut dictum est.

Eodem modo fiat si in crastino penthecostes euenerint, octabe fiant continue penthecostes, et memoria de octabis festi loci, exceptis primis vespers et matutinis sancte trinitatis in quibus nulla fiat memoria de talibus. In secundis vero vespers trinitatis fiat memoria de festo ecclesie, et in crastino dicatur de octaua die festi ecclesie, et memoria de trinitate, nisi per festum nouem lectionum impediatur.

Si vero dicta festa die sancte trinitatis contigerint, differantur in crastinum, et tunc de eis fiat solenne seruitium cum primis et secundis vespers, in quibus primis vespers fiat memoria de secundis vespers trinitatis, octabe vero fiant continue de trinitate usque ad festum corporis christi, et memoria de octabis festi loci, nisi per festum nouem lectionum impediatur.

Feria tamen quarta post trinitatem si dicta festa contigerint, secundas vespers non habent, sed memoriam tantum; et per octabas corporis christi totum seruitium fiat de octabis corporis christi, et memoria de octabis trinitatis et festi ecclesie; et tunc dicatur de octaua die festi ecclesie, et memoria de octabis corporis christi, nisi per aliquod festum nouem lectionum impediatur.

Si vero dicta festa die corporis christi euenerint, differantur in crastinum, et tunc de eis fiat solenne seruitium cum primis et secundis vespers, in quibus primis vespers fiat memoria de secundis vespers diei corporis christi. Octabe vero fiant continue de festo corporis christi,† et memoria de octabis festi ecclesie. In octabis vero festi corporis christi nichil fiat de octaua die festi ecclesie, nisi sola memoria tantum.

Si vero in crastino corporis christi dicta festa euenerint, ibidem celebrentur cum primis et secundis vespers. De octabis festi ecclesie infra octabas corporis christi nichil fiat nisi memoria tantum; vespere tamen octaue diei corporis christi erunt de octaua die festi ecclesie, et memoria de secundis vespers octaue diei corporis christi; et in crastino dicatur de octaua die festi ecclesie, nisi per festum maius impediatur.

Si vero dicta festa a crastino corporis christi usque ad aduentum contigerint, semper fiat de eis seruitium cum primis et secundis vespers, et durantibus octabis corporis christi dicatur de eis memoria de octabis festi ecclesie. Finitis tamen octabis corporis christi, dicantur octabe continue de festo ecclesie, nisi per festum nouem lectionum impediatur.

Si vero aliquod dictorum festorum in aliquo festo principali contingat, et ab eo differat, transferatur in crastinum: et tunc

cum primis et secundis vesperis fiat de eo seruitium : in quibus primis vesperis fiat memoria de secundis vesperis festi principalis precedentis. Et si illud festum principale solennes habeat octabas, tunc fiant octabe continue de eo, et memoria de octabis festi ecclesie. Et si illud festum principale nullas habeat octabas, tunc fiant octabe continue de festo ecclesie, quia a festo corporis christi usque ad aduentum de festo ecclesie fiant octabe continue, nisi per maiora festa impediuntur.

Si vero per idem tempus post, aliquod festum principale octabas solennes habens infra octabas festi ecclesie contigerit, tunc fiant octabe continue de illo festo sic contingente, et memoria de octabis festi ecclesie. Et in his festis et per octabas per totum annum ad completorium dicatur hymnus Saluator mundi nisi in quadragesima et in tempore paschali, quia in his temporibus completorium non mutatur propter aliquod festum contingens.

De dominica vero infra octabas festi ecclesie contingente infra octabas solennes alicuius festi principalis, nichil fiat nisi memoria tantum in utrisque vesperis et matutinis.

De dominica vero infra octabas festi ecclesie que per estatem infra octabas solennes alicuius festi principalis non euenerit, hoc modo fiat seruitium. Ad primas vespervas, prima antiphona de laudibus, psalmi, capitulum, responsorium, hymnus et versus, sicut in secundis vesperis festi dicebatur, sumantur : et hoc obseruetur per hoc idem tempus, preterquam in festis que in secundis vesperis psalmos sibi habent appropriatos : qui quidem psalmi cum antiphonis appropriati nunquam diuidentur. Antiphone vero super psalmum Magnificat de primis vesperis festi sumantur, et cetera omnia fiant ut in die, excepto quod in secundis vesperis non dicitur nisi una sola antiphona de laudibus super psalmos : et excepto quod in secundis vesperis non dicitur responsorium. Memoria tamen fiat de dominica ad utrasque vespervas et matutinas.

Si in crastino corporis christi et inde usque ad aduentum domini, octaua dies festi ecclesie in octaua die alicuius festi principalis euenerit ; nichil fiat de octaua die festi ecclesie nisi memoria tantum in utrisque vesperis et matutinis.

Si vero octaua dies festi ecclesie infra octabas solennes alicuius festi principalis contigerit : totum seruitium fiat de octaua die festi ecclesie, et memoria de aliis octabis inter quas euenerit. Et si per hoc idem tempus octaua dies festi ecclesie extra octabas solennes vel infra octabas solennes licet in dominica contigerit : totum seruitium fiat de octaua die festi loci et memoria de dominica : tamen si aliquod aliud festum nouem lectionum in eodem die contigerit, de festo fiet seruitium, et memoria de octaua die. In octaua vero die festi ecclesie totum

scrutinium fiat prout in dominica infra octabas supra notatur, excepto quod memorie dominicales non fiant nisi in dominica contigerit.

[MEMORIE FERIALES.]

^a*In crastino octavarum epyphanie in matutinis, post orationem de die, fiant memorie feriales sic: primo*

DE BEATA MARIA.

Ant. Ecce maria genuit... *W.* Speciosus forma.

Oratio. Deus qui salutis eterne...christum filium tuum.

DE APOSTOLIS PETRO ET PAULO.

Ant. ^bPetrus apostolus et paulus... *W.* Annunciauerunt opera dei.

Oratio. ^cProtege domine plebem tuam,¹ et apostolorum tuorum petri et pauli patrocinio confidentem, perpetua defensione conserua. Per christum dominum.

DE SANCTO² ETHELBERTO.

Ant.^d Hic vir despiciens... *W.* Posuisti domine.

Oratio.^e Letetur ecclesia tua deus beati ethelberti regis et³ martyris tui confisa suffragiis, atque eius precibus gloriosis et deuota permaneat, et secunda consistat. Per christum.

Sciendum est quod in his memoriis fiet memoria de sancto ecclesie. Si fuerit de trinitate vel de sancto spiritu vel de sancta cruce, fiat primo post collectam de die memoria de eo. Si fuerit de sancto michaeli, post memoriam de beata maria fiat de eo memoria. Si fuerit de aliquo singuli^f apostolo, fiat memoria de eo post memoriam generalem apostolorum. Si fuerit de martyre, vel de martyribus, tunc de talibus fiat memoria post memoriam beati ethelberti. Si fuerit de aliquo confessore, tunc de eo fiat memoria post memoriam beati thome. Si fuerit de virgine, de eo^f fiat memoria post memoriam beati marie magdalene.*

^a See *Sar.* ii. 91-94. HW give the cues in the Temporale, after the Octave or the Epiphany, and H gives in full (beginning with De Cruce and De Beata Maria) on Feria ii post Dominicam i post Octabas Epyphanie.

^b *Sar.* iii. 391.

^c See *Miss. Herf.* 283 (Oct. Apostolorum).

^d *Sar.* ii. 385.

^e See *Sar.* iii. 710. (Agapiti.)

¹ H *populum tuum.*

² W *beato.*

³ H omits *regis et.*

DE SANCTO THOMA CONFESSORE.^a

Ant.^b Super celos inclitus... *℣.* Iustus germinabit.

Oratio.^c Deus qui ecclesiam tuam in beati pontificis tui thome
...associari. Per.

DE SANCTA MARIA MAGDALENA.

Ant.^d Lauit maria lacrimis...¹ *℣.* Dimissa sunt ei...^e

Oratio.^f Largire nobis, clementissime...²

DE RELIQUIIS.

Ant.^g Exultabunt sancti... *℣.* Beati qui habitant in domo.

Oratio.^h Propiciare quesumus domine nobis famulis...³

DE OMNIBUS SANCTIS.

Ant. Sancti dei omnes intercedite pro nostra omniumque
salute. *℣.* Mirabilis deus.

Oratio. Omnium sanctorum tuorum...⁴

DE PACE.

Ant. Da pacem domine...ⁱ *℣.* Fiat pax in virtute tua.

Oratio. Deus a quo sancta...

Eodem die in vesperis fiet memoria

DE BEATA MARIA.

Ant. Germinauit radix. *℣.* Speciosus forma.

Oratio. Deus qui salutis.

**Sicut dictum est fient memorie feriales de beata maria in matutinis
et in vesperis ab octabis epyphanie usque ad purificationem,
siue septuagesima precesserit siue non.**

^a H only gives in the margin in a later hand the antiphons at Vespers and
Mattins and the collect.

^b p. 348 (In die illius in secundo nocturno).

^c *Sar.* iii. 886. So Depositio (p. 310).

^d p. 257. (In die illius, Ant. super Benedictus.)

^e *Sar.* iii. 525.

^f *Sar.* iii. 513.

^g *Sar.* iii. 463.

^h *Sar.* ii. 284.

ⁱ *Sar.* i. 11.

¹ P maculas illius.

² HWP veniam peccaminum, ita nobis apud...sempiternam impetret...

³ P in cunctis continentur ecclesiis.

⁴ H intercessione placatus.

P nobis delictorum nostrorum.

DE APOSTOLIS.

Ant. Gloriosi principes terre...^a V. In omnem terram.

Oratio.^b Deus cuius dextera beatum...¹

DE SANCTO ETHELBERTO.

Ant. Ora pro nobis beate ethelberte, ut digni efficiamur promissionibus christi. V. Gloria et honore.

Oratio. Letetur ecclesia.

In his memoriis fiat memoria de festo ecclesie, prout in memoriis ferialibus ad matutinas prenotatum est.

DE SANCTO THOMA.^c

Ant.^d Tristes, egri, debiles... V. Amavit eum dominus.

Oratio. Deus qui ecclesiam tuam, *ut supra.*

DE BEATA MARIA MAGDALENA.

Ant.^e Maria ergo unxit... V. Dimissa sunt.

Oratio. Largire nobis.

DE RELIQUIIS.

Ant.^f Corpora sanctorum... V. Exultabunt sancti.

Oratio. Propiciare.

DE OMNIBUS SANCTIS.

Ant. Omnes electi [dei] nostri... V. Letamini in domino.

Oratio. Omnium sanctorum tuorum.

DE PACE.

Ant. Da pacem. V. Fiat pax.

Oratio. Deus a quo sancta desideria.

§Hic ordo memoriarum ad vesperas et ad matutinas servetur quotidie in vespere et matutinis festorum trium lectionum, et in

^a Sar. iii. 378.

^b Sar. iii. 439. So Oct. Apostolorum (p. 235).

^c H only in the margin.

^d p. 350. (In die illius, Ant. super Benedicite.)

^e p. 258. (In die illius, in Secundis Vesperis, Ant. super Magnificat.)

^f Sar. iii. 463.

[§] H Ab octavis epiphanie usque ad purificationem beate marie, iste memorie singulis diebus dicantur, exceptis dominicis et festis novem lectionum.

¹ P petrum apostolum.

feriis quando de feria agitur, ab octabis epyphanie usque ad quadragesimam,^a et ab octabis corporis christi usque ad aduentum, nisi in festis nouem lectionum, et nisi per octabas petri et pauli, assumptionis et natiuitatis beate marie; et nisi in commemorationibus beate virginis,^b et festi loci, et nisi per omnes octabas solennes.

Ita tamen quod post purificationem, et ab octabis corporis christi usque ad aduentum domini, de beata maria dicitur antiphona. Sancta dei genitrix. V. Post partum. Oratio. Concede nos famulos tuos.

Ad matutinas vero per idem tempus dicitur de ea antiphona Beata mater, cum versu et oratione predictis.

*Et similiter hoc adiecto, quia ab octabis corporis cristi† usque aduentum domini, istis memoriis predictis addatur memoria de cruce, *que prima erit in ordine ante memoriam beate virginis.***

Ad matutinas antiphona. Per signum crucis. V. Omnis terra. Oratio. Deus qui sanctam.

Ad vesperas per idem tempus antiphona. Adoremus crucis signaculum. V. Omnis terra. Oratio. Adesto nobis.

DE BEATA MARIA AD VESPERAS.

Ant. Sancta dei genitrix... V. Post partum.

Oratio. Concede nos famulos tuos. Require postea in quotidianis matutinis beate marie (pp. 16, 19)

DE BEATA MARIA AD MATUTINAS.

Ant. Beata mater et innupta... V. Post partum.

Oratio. Concede nos.

DE CRUCE AD VESPERAS.

Ant. Adoremus crucis signaculum^c... V. Omnis terra... R.

Et psallat...

Oratio. Adesto nobis domine deus noster, et quos sancte crucis...

DE CRUCE VERO AD MATUTINAS.

Ant. Per signum crucis... V. Omnis terra adoret te.

Oratio. Deus qui sanctam crucem ascendisti...¹

^a HW *septuagesimam.*

^b W *et beati ethelberti (omitting et festi...solennes.)*

^c Sar. iii. 815.

¹ H omits *sanctam* and *et corpora*, and ends *Qui uiuis et cetera.* HP omits *saluator mundi.*

[SERVITIUM BEATE VIRGINIS]

Sequuntur^a vespere gloriose virginis marie ab ebdomadario misse capitularis priuatim in choro dicende: sed quia per totum annum beate virginis in choro vel extra chorum seruitium priuatim est dicendum: ideo hoc loco de seruitio sufficienter dicitur,

AD VESPERAS.

Ant.^b Post partum virgo... Ps. Letatus sum. Ad te leuauit. Nisi quia dominus. Qui confidunt. In conuertendo.

Hi psalmi per annum ad vespervas beati virginis, quando dicuntur vespere priuatim, dicantur: nisi quando in vespervis terciæ feriæ, vel festorum nouem lectionum vel trium dicta feriæ contingentium, dicuntur, tunc enim in vespervis beate virginis pretermittantur, et tunc loco illorum psalmorum dicitur psalmus Dixit dominus, Confitebor, Beatus vir qui timet, De profundis, Memento, subrogetur.

Idem intelligatur de oratione dicenda, scilicet Concede nos famulos, quia quando hec oratio dicitur ad memoriam beate marie ad vespervas vel matutinas de die, tunc ad vespervas vel ad matutinas de eadem dicitur hec oratio sequens: Oratio. °Concede quesumus misericors deus fragilitati...¹ Ad primam vero et ad alias horas dicitur oratio Concede nos famulos ^det cetera.

^a All that follows before the Sanctorale is lacking in W, except the Officium pro Defunctis, which it gives on All Souls' Day. H gives the Plenum Seruitium, but not the daily service of S. Mary, though some portions occur in it elsewhere.

^b The cue occurs in *Sar.*: it will be found at length in the *Sar.* index.

^c *Sar.* ii. 295.

^d *Sar.* i. 71; ii. 284, 305.

¹ P memoriam agimus.

Simile fiat de oratione dicenda ad memoriam omnium sanctorum, scilicet de oratione Omnium sanctorum tuorum, quia quando in vesperis vel matutinis festorum trium lectionum vel feriarum oratio Omnium sanctorum ad memoriam dicitur, tunc in vesperis vel matutinis beate virginis pretermittatur, et tunc loco illius dicitur oratio sequens. Oratio. ^aVide domine infirmitates...succurre, cum additione in fine, et pacem tuam nostris concede temporibus. Per dominum nostrum.

Dominus vobiscum. Benedicamus domino.

*Antiphone vero de omnibus sanctis ad vesperas et ad matutinas beate virginis non mutantur.***

Capitulum. Beata es virgo maria que dominum^b...

**Hymnus.*^c Aue maris stella...¹ Amen.

℣. ^dSancta dei genitrix... ℞. Intercede...

Ant.^e Sancta maria succurre...sexu. Ps. Magnificat.**

Oratio.^f Concede nos famulos tuos, ...et futura perfrui leticia, Per dominum nostrum.

**Dominus vobiscum. Benedicamus domino.*

Alia oratio. Concede quesumus misericors deus, ut supra.

In quotidianis vesperis et matutinis beate virginis marie per annum fiat memoria de festo ecclesie, modo et forma prout supra in memoriis ferialibus assignatum est (p. 11), nisi quando in vesperis vel matutinis de die de eo fit memoria, quia tunc in his vesperis et matutinis pretermittatur.

Memoria de sancto spiritu. Ant. Veni sancte spiritus, reple...g

℣. Emitte spiritum... ℞. Et renouabis...

Oratio. Deus qui corda...

Memoria de sancto ethelberto. Ant. Ora pro nobis beate ethelberte. ℣. Gloria et honore.

Oratio. Letetur ecclesia.

Memoria de sancto thoma. Ant. Tristes egri. ℣. Amauit eum.

Oratio. Deus qui ecclesiam tuam.

^a Sar. ii. 93.

^b Given in full in Sar. Index.

^c Sar. iii. 233.

^d Sar. ii. 94.

^e Sar. iii. 593.

^f Sar. i. 71; ii. 284, 305.

^g Sar. i. 9.

¹ P line 14, preces. last line trinus honor.

Memoria de sancta katherina. *Ant.* ^aQuia deuotis...¹ *Ÿ.* Diffusa est gratia.

Oratio. Deus qui dedisti...² Per eundem christum...

Memoria de reliquiis. *Ant.* Corpora sanctorum. *Ÿ.* Exultabunt. *Oratio.* Propiciare.

Memoria de omnibus sanctis. *Ant.* Sancti dei omnes qui...^b *Ÿ.* Letamini. *Oratio.* Omnium sanctorum.

Memoria de pace. *Ant.* Da pacem. *Ÿ.* Fiat pax.

Oratio. Deus a quo sancta.

Require has antiphonas cum versiculis et orationibus ut supra.
[pp. 12, 13.]

SEQUITUR COMPLETORIUM BEATE MARIE VIRGINIS quod in choro non dicitur, sed quilibet quando et quomodo vult dicere potest in priuato sic.

Conuerte nos, deus salutaris noster. Deus in adiutorium.

Ant. Cum iocunditate memoriam beate^c... *Ps.* Usquequo, domine? Iudica me deus et discerne. Sepe expugnauerunt me. Domine non est.

Capitulum. Sicut cynamomum^d...

Hymnus. Virgo singularis. Vitam praesta puram. Sit laus deo.^e

Ÿ. Ecce ancilla domini. *R.* Fiat michi secundum verbum tuum.

Ant. Glorificamus te...^f *Ps.* Nunc dimittis.

Oratio. Gratiam tuam...^g

Hoc modo dicuntur vespere et completorium de beata maria per totum annum quando priuatim dicuntur, excepto in feriis quando adiciuntur istis commemorationibus alie due memorie, videlicet de apostolis et de magdalena, ut inferius patebit. [p. 19.]

AD MATUTINAS DE SANCTA MARIA.

Per totum annum quando non fit plenum seruitium de ea, hoc modo fiat seruitium sine nota.

Domine labia mea aperies, et cetera.

Deus in adiutorium meum intende, et cetera.

Inuitatorium. Ave maria^h... *Ps.* Venite...

Hymnus. Quem terra ponthus...

^a Sar. iii. 1117.

^c cf. Sar. iii. 50, 782.

^e Sar. ii. 560: cf. Sar. iii. 233; p. 16.

^g Sar. i. 17.

^b Sar. iii. 959

^d Sar. i. 16.

^f Sar. iii. 132.

^h Sar. ii. 285.

Ant. Benedicta tu in... *Ps.* Domine dominus noster. *Ps.* Celi enarrant. *Ps.* Domini est terra.

Hi psalmi semper dicantur die dominica, feria quarta et sabbato.

Feria secunda et quinta, Ps. Eructavit, *Ps.* Dēus noster refugium, *Ps.* Fundamenta, *cum eadem antiphona dicantur.*

Feria tertia et sexta, Ps. Cantate i. *Ps.* Dominus regnavit exultet, *Ps.* Cantate ii. *cum predicta antiphona dicuntur: quod obseruetur per totum annum, quando non fit plenum servitium de beata maria.*

Ÿ. Sancta dei genitrix.

Pater noster. Aue maria. Et ne nos. Sed libera.

Iube domine benedicere.

Benedictio. Sancta dei genitrix.

Lectio i. ^aO beata maria, quis digne tibi...perdito? Accipe itaque quas tibi laudes...excusa. Tu autem domine.

R̃. ^bSancta et immaculata...¹ Ÿ. Benedicta tu in... Quia quem.

Lectio ii. Admitte, piissima dei genitrix, preces nostras intra... timemus.

R̃. Beata es maria... Ÿ. Aue maria... Genuisti.

Lectio tertia. Sancta maria, succurre miseris...precium ferre mundi.

R̃. ^cFelix namque es... Ÿ. Ora pro populo...² Quia ex te. Gloria patri. Quia ex te.

Non dicitur psalmus Te deum per totum annum in matutinis beate marie, nisi quando fit plenum servitium de ea in choro.

Ÿ. Speciosa facta es et suavis.

R̃. In deliciis tuis, sancta dei genitrix.

[IN LAUDIBUS.]

Deus in adiutorium et cetera.

In laudibus hec sola antiphona. O admirabile commercium...^d *Ps.*

Dominus regnavit. *Ps.* Iubilare deo. *Ps.* Deus deus meus.

Ps. Benedicite omnia. *Ps.* Laudate dominum.

Capitulum. Gaude maria virgo, cunctas hereses sola interemisti in uniuerso mundo.

Hymnus.^e O gloriosa domina, excelsa...³ Ÿ. Post partum.

^a *Sar.* ii. 308.

^b *Sar.* ii. 298: H gives these responsoria later, the 2nd and 3rd in full.

^c *Sar.* iii. 598.

^d *Sar.* i. 292.

^e *Sar.* iii. 245.

¹ P referam.

² HP tuum leuamen.

³ line 4, P lactasti sacro.

Ant. ^aO gloriosa dei genitrix...¹ *Ps.* Benedictus.

Oratio. Concede nos famulos, *vel oratio* Concede quesumus misericors deus.

Memoria de festo ecclesie ut supra ad vespervas. (p. 16.)

Memoria de sancto spiritu : antiphona, versiculus et oratio ut supra ad vespervas.

Memoria de sancto ethelberto. *Ant.* Hic vir. *Ÿ.* Posuisti.

Oratio. Letetur ecclesia.

Memoria de sancto thoma. *Ant.* Super celos. *Ÿ.* Iustus germinabit.

Oratio. Deus qui ecclesiam.

Memoria de sancta katherina. *Ant.* Virgo sancta...^b *Ÿ.* Elegit eam.

Oratio. Deus qui dedisti, *ut supra ad vespervas.*

Memoria de reliquiis. *Ant.* Exultabunt. *Ÿ.* Beati qui habitant.

Oratio. Propiciare.

Memoria de omnibus sanctis. *Ant.* Sancti dei omnes. *Ÿ.* Mirabilis deus.

Oratio. Omnium sanctorum, *vel oratio* Vide domine.

Memoria de pace : antiphona et versiculus et oratio ut supra ad vespervas.

Hic ordo memoriarum seruatur omnibus dominicis diebus et festis nouem lectionum per annum, tam in vespervis quam in matutinis beate virginis, quando in choro vel extra chorum priuatim dicuntur, et etiam in vespervis in quibus aliquod O cantatur, et in matutinis sabbati quattuor temporum aduentus, et in octabis sancti andree quando de octabis dicitur; preter memoriam de pace; et a die circuncisionis domini usque post octabas epyphanie, et ab octabis pasche ad festum trinitatis: et per octabas apostolorum petri et pauli, nisi in die beati ethelberti et per octabas et in commemoratione eiusdem, non fiat memoria de beato ethelberto in vespervis et matutinis beate virginis; et in utroque festo sancti thome et per octabas eiusdem non fiat memoria de eo in vespervis et matutinis beate virginis. Similiter et in vigilia penthecostes et per ebdomadam, et in die sancte trinitatis et per octabas, non fiat memoria de sancto spiritu in vespervis et matutinis beate virginis.

In feriis vero per aduentum, et in quadragesima, adiunguntur istis memoriis due alie memorie, scilicet de apostolis et de magdalena.

^a *Sar.* i. 882.

^b *Sar.* iii. 1104.

¹ P et regem.

P nostri quesumus pia memorare.

P omits semper.

- De apostolis ad vespervas. Ant.* Gloriosi principes terre. *Ÿ.* In omnem. *Oratio.* Deus cuius dextera.
- Ad matutinas. Ant.* Petrus apostolus. *Ÿ.* Annunciauerunt. *Oratio.* Protege domine.
- De magdalena ad vespervas. Ant.* Maria ergo unxit. *Ÿ.* Dimissa sunt. *Oratio.* Largire nobis.
- Ad matutinas vero. Ant.* Lauit maria. *Versiculus et oratio ut supra.*
- Require has memorias supra ante seruitium beate marie* [pp. 11-13].
- Quia vero per aduentum et quadragesimam in feriis tam in vespervis quam in matutinis, exceptis vespervis in quibus O cantatur, et in matutinis ferie quarte, sexte, et sabbati quattuor temporum aduentus, fit commemoratio de pace: ideo per idem tempus in vespervis et matutinis beate virginis memoria de pace non dicitur: sed tunc in fine illius collecte, scilicet Omnium sanctorum, dicitur et pacem tuam nostris concede temporibus.*
- Ab octabis vero epyphanie usque ad quadragesimam, et ab octabis trinitatis usque ad aduentum domini, in festis trium lectionum sine regimine chori, et in feriis, tres tantum dicuntur memorie in vespervis et matutinis beate virginis, scilicet de sancto spiritu ut supra, de sancta katherina ut supra, et de omnibus sanctis ut supra, similiter cum oratione Vide domine, cum ista additione in fine, Et pacem tuam nostris concede temporibus.*

AD PRIMAM DE BEATA MARIA.

Deus in adiutorium meum intende.

Hymnus. Veni creator spiritus...pectora. ^aMemento salutis ^{eccl'ie}auctor...¹ Gloria tibi domine qui natus.

Ant. Quando natus es ineffabiliter^b... *Ps.* Beatus vir qui non. *Ps.* Quare fremuerunt. *Ps.* Verba mea. *Ps.* Laudate dominum omnes gentes.

Capitulum. In omnibus requiem^c...

R. Aue maria^d... *Ÿ.* Benedicta tu... Dominus. Gloria.

R. Aue maria.

Ÿ. Sancta dei genitrix.

Oratio. Concede nos famulos tuos, *ut supra ad vespervas, que terminetur sic,* Per dominum nostrum iesum christum filium tuum qui tecum viuit et regnat in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. Amen.

^a [Sar. ii. 559.]

^b Sar. ii. 90.

^c Sar. ii. 303.

^d Sar. i. 37.

¹ line 10, P Mater misericordie (for Dulcis parens clementie).

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.
 Benedicamus domino. Deo gratias.
Et sic fiat ad omnes horas beate marie per annum quandocunque dicitur.

AD TERCIAM.

Hymnus. Veni creator spiritus, *ut supra.*
Hic hymnus dicitur ad primam, terciam, sextam, et nonam per totum annum in matutinis beate marie quando ferialiter in choro vel extra chorum dicuntur.
Ant. Rubum quem^a... *Ps.* Ad dominum cum tribularer.
Ps. Leuavi oculos. *Ps.* Letatus sum.
Capitulum. Ab initio^b...
R. Sancta dei genitrix^c... *Ÿ.* Intercede... *Virgo.* Gloria patri. Sancta dei genitrix.
Ÿ. Speciosa.
Oratio. Concede nos.

AD SEXTAM.

Hymnus ut supra.
Ant. Germinauit... *Ps.* Ad te leuavi. [*Ps.*] Nisi quia dominus.
Ps. Qui confidunt.
Capitulum. Et sic in syon...
R. Speciosa facta es et suavis. *Ÿ.* In deliciis tuis, sancta dei genitrix. Et suavis. Gloria patri. *R.* Speciosa.
Ÿ. Post partum.

AD NONAM.

Hymnus ut supra.
Ant. Ecce maria... *Infra septuagesimam loco istius dictionis Alleluya dicitur ista dictio in eternum.* *Ps.* In conuertendo dominus. [*Ps.*] Nisi dominus. [*Ps.*] Beati omnes.
Capitulum. Et radicaui...
R. Post partum virgo inuiolata permansisti. *Ÿ.* Dei genitrix intercede pro nobis. Inuiolata. Gloria. *R.* Post partum.
Ÿ. Dignare me^d... *R.* Da michi...
Hoc modo vespere, completorium, matutine et cetera hore beate virginis dicuntur per annum in choro vel extra chorum, quando ferialiter dicuntur, ut superius notatur.

^a *Sar.* ii. 91 : (so antiphons at Sext and None.)

^b *Sar.* ii. 303 : (so capitula at Sext and None.)

^c *Sar.* iii. 144.

^d [*Sar.* index XV.]

Et sciendum est quod quotidie per annum dicuntur vespere et matutine de sancta maria in choro, nisi in festis et feriis hic infra notatis: videlicet in matutinis prime dominice aduentus domini, et in matutinis feriarum per ebdomadam in quibus R. Missus est et R. Ave maria dicantur, nec in matutinis quarte et sexte ferie quattuor temporum aduentus, nec in vespere in quibus O virgo virginum cantatur, nec in vigilia et in die natiuitatis domini, et inde usque post circuncisionem, nisi in dominica contigerint inter circuncisionem et epyphaniam: nec in vigilia et in die epyphanie nec in vespere cene domini, parascenes, et sabbati pasche, nec in die et per ebdomadam, nec in festis ascensionis, dedicationis ecclesie, et beati ethelberti, nec in die festi loci, nec in die penthecostes, et per ebdomadam, nec in die sancte trinitatis: nec in festo reliquiarum, nec in festo corporis christi, et exaltationis sancte crucis, nec in utroque festo sancti thome confessoris, nec in die omnium sanctorum; quia in his omnibus predictis festis vespere et matutine de sancta maria priuatim in choro non dicuntur. Et licet seruitium beate marie virginis priuatim in choro in predictis festis non dicatur: tamen extra chorum unusquisque in christi nomine dictum seruitium exequi tenetur. Excipiuntur tamen dies quotiens matutine canonicè dicuntur de beata maria, in quibus matutinis quotidianis de beata maria nemo dicere tenetur nisi ex deuotione.

Cetere vero hore de beata maria, scilicet tertia, sexta, nona, et completorium, in choro non dicuntur per totum annum, scilicet quando, vespere et matutine eiusdem in choro ferialiter dicuntur.

[[COMMEMORATIONES.]]

Sciendum est quod in ecclesiis extra ecclesiam cathedralem ubi ecclesia dedicata fuerit in honore alterius sancti quam beate marie: fiet plenum seruitium commemorationis festi loci semel per ebdomadam, si commode fieri potest, ubi conuenientius fieri possit, videlicet in feriis que contingunt ab octabis epyphanie usque ad septuagesimam, et ab octabis corporis christi usque ad aduentum domini, et hoc omnino vacantibus.

Si vero hec commemoratio festi loci feria secunda fuerit celebranda; tunc vespere in dominica erunt de festo, et solennis memoria de dominica. Eodem modo fiet si dicta commemoratio celebranda fuerit in crastino post festum nouem lectionum, nisi fuerit duplex, vel semiduplex, quia tunc vespere erunt de festo, et solennis memoria de dicta commemoratione. Et hoc obseruetur in commemoratione beate marie virginis,

quando in secunda feria vel in crastino nouem lectionum contigerit celebrari: de dicta commemoratione fient vespere hoc modo. Ad vespervas una sola antiphona de proprietate, si habeatur; sin autem, de communi, videlicet illa antiphona que ad primas vespervas in festo eiusdem super psalmos attituitur: psalmi feriales dicuntur, capitulum de communi, vel de proprietate si competat: responsorium, hymnus, et versiculus, antiphona super psalmum Magnificat, et oratio de proprietate, si habeatur†: sin autem, de communi prout ille sanctus exigit. Tamen si illud festum loci habeat vigiliam, non dicitur oratio de vigilia sed de die. Ad has vespervas nulla fiat memoria.

Completorium fiat ut in dominicis per estatem.

Ad matutinas inuitatorium, hymnus, nouem antiphone, cum psalmis in nocturnis de communi sumantur prout ille sanctus exigit, vel de proprietate si habentur et competunt: et semper dicitur versus primi nocturni ante lectionem de proprietate si habeatur: sin autem de communi.

Si vero illud festum non habeat nisi tria responsoria propria: tunc sic dicuntur: duo responsoria prima de communi et tertium responsorium de proprietate, videlicet prima ebdomada, duo responsoria primi nocturni communis, et tertium responsorium de proprietate. Secunda ebdomada, duo responsoria secundi nocturni communis, et tertium responsorium de proprietate. Tercia ebdomada, duo responsoria tercii nocturni communis, et tertium responsorium de proprietate, et sic de ebdomada in ebdomadam.

Tamen si illud festum habeat nouem responsoria propria siue de communi, tunc sic tria responsoria sumantur secundum ordinem nocturnorum: et hoc obseruetur de ebdomada in ebdomadam.

Ps. Te deum laudamus: versiculus de communi vel de proprietate. In laudibus una sola antiphona super psalmos dicitur de communi vel de proprietate si habeatur. Capitulum, hymnus, versiculus, antiphona super psalmum Benedictus, et oratio, de proprietate si habeatur: sin autem, de communi prout competit. Nulla fiat memoria, ut supra ad vespervas.

Ad primam secunda antiphona de laudibus super psalmos dicitur, cum hac antiphona Te iure laudant super psalmum Quicumque vult. Capitulum Regi seculorum sicut in aliis festis cum regimine chori.

Ad horas omnia fiant de proprietate vel de communi prout ille sanctus exigit et requirit.

Et notandum est quod extra ecclesiam cathedralem tantum dicuntur commemorationes festi loci et beate marie virginis.

Si vero ecclesia aliqua dedicata fuerit in honore alicuius festi beate marie: tunc nichil fiat de commemoratione illius festi per

- ebdomadam, nisi solummodo de commemoratione beate marie que inferius expressa est; quia inconueniens esset habere duas commemorationes in una ebdomada de uno sancto. Et si ecclesia dedicata sit in honore alicuius festi beate marie: tunc loco commemorationis festi loci fiat commemoratio sancti ethelberti per ebdomadam, ubi commode fieri possit.*
- Et si dicta commemoratio festi loci per ebdomadam infra predictum tempus propter festum dici non poterit; tunc in primis vespere alicuius ferie et in matutinis ferie sequentis ubi commodius fieri possit, fiat solennis memoria de dicta commemoratione.*
- Dicto sufficienter de commemoratione festi loci qualiter et quando fiet, iam restat dicendum de commemoratione beate virginis: et primo per aduentum.*
- Si commemoratio beate virginis in sabbato infra aduentum vel septuagesimam per festum nouem lectionum impediatur, tunc in aliqua feria ebdomade ubi commodius fieri potest celebretur, non obstante festo trium lectionum in aduentu contingenti, exceptis octabis sancti andree tantum; et in quarta etiam ebdomada, sed non in tertia ebdomada aduentus propter proprias laudes.*
- Si dies natalis domini in quarta feria contigerit vel excesserit, in aliqua feria precedenti illius ebdomade fiat seruitium predictum.*
- Fiat etiam predictum seruitium in secunda feria vel tertia quinquagesime et rogationum, et etiam feria sexta, scilicet in crastino octabarum ascensionis domini, si vacauerit: et tunc vespere erunt de ascensione, et memoria de beata maria. Ad matutinas, videlicet in crastino, nulla fiat memoria.*
- Et nota quod in aduentu et septuagesima, quando de beata virgine agitur, Placebo et Dirige non dicitur in choro.*
- Si festum nouem lectionum feria sexta contigerit, vel aliqua feria ebdomade ceciderit, et in crastino commemoratio beate virginis celebrari contigerit, tunc vespere erunt de commemoratione cum solenni memoria de dominica vel de festo, nisi festum impediatur in primis vespere per festum duplex vel semiduplex. Et si ita impediatur in primis vespere, tunc secunde vespere erunt de dominica vel de festo, et solennis memoria de commemoratione.*
- Ac etiam si contingat aliquam commemorationem in crastino post octabas solennes celebrari: tunc vespere erunt de octabis et solennis memoria de commemoratione.*
- Et ab octabis corporis christi usque ad aduentum domini, fiat illa commemoratio, et hoc semper in sabbatis, excepto sabbato quattuor temporum mensis septembris, et nisi per festum nouem lectionum vel per octabas solennes vel per festa trium*

lectionum infra notata impediatur. Que quidem festa trium lectionum si in sabbatis contigerint, preponuntur commemorationi beate virginis; et illa eadem festa medias habent lectiones si in dominicis contigerint. Qualia sunt festa sancti blasii, iohannis et pauli, ypoliti, undecim milium virginum, sancti brictii, octave diei sancti martini, et etiam octave diei sancti andree, quamvis medias lectiones non habeant in dominica.

Et quandocunque commemoratio beate marie virginis in sabbatis per predicta festa impeditur: tunc aliqua alia feria vacante in eadem ebdomada, ubi commodius cum primis vesperis fieri potest, celebretur.

Cum vero infra tempora prenotata per festa novem lectionum vel per octabas solennes vel per festa predicta impeditur in sabbato, et in illa ebdomada nulla feria vacauerit; tunc in festis novem lectionum, vel in octabis solennibus, vel etiam in festis predictis sabbato contingentibus, fiat solennis memoria de beata maria ad vespas et ad matutinas.

Et dum tota ebdomada fuerit occupata, siue per octabas solennes, siue per festa trium lectionum sine regimine chori, de eisdem festis et octabis dicetur, quia de hac commemoratione non dicetur nisi in feriis omnino vacantibus, excepto sabbato in quo non omittitur fieri tantum propter octabas simplices, ut predictum est, vel propter festum trium lectionum sine regimine chori in sabbatis contingens, excepto festo sancti blasii cum consimilibus, ut supra dictum est, quamvis hec commemoratio fuerit cum regimine chori.

*Tamen si dicta commemoratio beate virginis in mediis feriis fuerit dicta: tunc in sabbato nulla de ea fiat memoria.***

[[PLENUM SERVITIUM PER ADVENTUM.]]

**Cum^a vero fit plenum servitium de commemoratione beate virginis per aduentum in sabbatis vel alias, hoc modo fiat.*

AD VESPERAS.

Ant. Prophete predicauerunt^b... Psalmi feriales.

*Capitulum. Ecce virgo concipiet...***

*R^y.^c De preparato habitaculo suo respexit dominus. V. Super omnes qui habitant terram. Respexit. Gloria patri.
[R^y. De preparato.]*

**Et dicitur hoc responsorium in commemoratione beate virginis per aduentum.*

^a This is only in P except the portions noted as found in H: see pp. 25-6, 31-6, 39-48.

^b *Sar.* ii. 283.

^c H gives after octave of Pentecost: it apparently omits the Advent and Easter Plenum Servitium, but gives before and after Purification.

Hymnus. Ave maris stella. V̄. Diffusa est gratia.

Ant. Ave maria...^a *Ps.* Magnificat.

Oratio. ^bDeus qui de beate marie...¹ *Per.*

Memoria de aduentu, de omnibus sanctis, et de pace ut supra.

*Completorium aduentus non mutatur, preter quod in fine hymni dicitur versus Gloria tibi domine qui natus es.***

AD MATUTINAS.^c

Inuitatorium. In honore beatissime^d... *Ps.* Venite.

Hymnus. Quem terra.

In nocturno.

Ant. Benedicta tu... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Sicut mirra... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Speciosa facta... *Ps.* Domini est terra.

Ant. Specie tua... *Ps.* Eructauit.

Ant. Adiuuabit eam... *Ps.* Deus noster refugium.

Ant. Sicut letantium... *Ps.* Fundamenta.

Ant. Gaude maria... *Ps.* Cantate i.

Ant. Dignare me... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Post partum...^e *Ps.* Cantate ii.

V̄. Diffusa est gratia.

**Lectiones de sermone et tractatu beati bernardi super euangelium*
Missus est in commemoratione beate virginis infra aduentum
legantur.

Lectio i. *Missus est angelus gabriel a deo.* Non arbitror hunc angelum de minoribus esse, qui qualibet ex causa crebra soleant ad terras fungi legatione. Quod ex eius nomine datur intelligi, quod interpretatum dei fortitudo dicitur. Et quia non ab aliquo alio forte excellentiore se, ut assolet, spiritu, sed ab ipso deo mitti perhibetur, propter hoc positum est *a deo*, vel dictum est *a deo*, ne cui vel beatorum spirituum suum antequam virgini reuelasse putetur consilium: excepto duntaxat archangelo gabriele. Qui utique tante inter suos inueniri potuit excellentie, ut tali nomine dignus haberetur et nuncio. Nec discordat nomen a nuncio. Dei quippe virtutem christum quem melius nunciare decebat, quam hunc quem simile nomen honorauit. Nam quid est aliud fortitudo quam virtus? Conuenienter

^a *Sar.* ii. 290.

^b *Sar.* ii. 289.

^c H gives elsewhere (after Epiphany.)

^d *Sar.* i. 72.

^e [*Sar.* index.]

¹ P omits semper.
P angelo nunciante.

itaque gabriel ad hoc opus eligitur. Immo quia tale negotium ei iniungitur, recte tali nomine designatur.

R̃. Missus est. *Require hoc responsorium cum duobus aliis sequentibus in prima dominica aduentus domini.* [i. 97.]

Lectio ii. *Missus est igitur angelus gabriel a deo.* Quo? *In ciuitate galilee cui nomen nazareth.* Videamus si, ut ait nathanael, *a nazareth potest aliquid boni esse.* Nazareth interpretatur flos. Videtur autem michi quoddam semen fuisse diuine cognitionis tanquam e celo iactatum in terras, allocutiones et promissiones facte celitus ad patres, scilicet abraham ysaac et iacob. Floruit autem hoc semen in mirabilibus que ostensa sunt in exitu israel, que de egypto in figuris, in enigmatibus per totum iter in deserto usque in terram promissionis, et deinceps in visionibus et vaticiniis prophetarum, in ordinatione quoque regni et sacerdotii usque ad christum. Christus autem huius seminis et horum florum non immerito fructus esse intelligitur. In nazareth ergo nunciatur christus nasciturus: quia in flore speratur fructus processurus.

R̃. Aue maria.

Lectio iii. *Missus est vero angelus gabriel a deo.* Ad quam? *Ad virginem,* inquit, *desponsatam viro cui nomen erat ioseph.* Que est ergo hec virgo tam venerabilis ut salutetur ab angelo: tam humilis ut desponsata sit fabro? Pulcra virginitatis et humilitatis permixtio. Nec mediocriter placet illa anima deo, in qua humilitas commendat virginitatem, et virginitas exornat humilitatem. Sed quanta putas veneratione digna est, in qua humilitatem exaltat fecunditas, et partus consecrat virginitatem? Audis virginem. Audis humilem. Si non potes virginitatem humilis huius, humilitatem virginis imitare. Laudabilis virtus virginitas: sed magis necessaria humilitas. Potes enim sine virginitate saluari: sine humilitate non potes. Potest inquam placere humilitas que virginitatem deploret amissam. Sine humilitate audeo dicere, nec virginitas placuisset marie.

R̃. Suscipe verbum.

Ÿ. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona dicitur. Rorate celi^a... *Ps.* Dominus regnauit.

Capitulum. Ecce virgo concipiet.

Hymnus. O gloriosa domina. Ÿ. Elegit eam deus.

^a *Sar.* i. 118.

Ant. Missus est gabriel...^a *Ps.* Benedictus.
Oratio ut supra ad vespervas : et dicitur ad horas.
Memoria de aduentu, de omnibus sanctis, et de pace.

AD PRIMAM.

Ant. Prophete predicauerunt, *ut supra ad vespervas.* *Ps.* Deus in nomine.
Ant. Te iure laudant. *Ps.* Quicumque vult.
Capitulum. Regi seculorum, *ut in aliis festis cum regimine chori.*
R. Iesu christe. *Ÿ.* Qui de virgine.

AD TERCIAM.

Ant. Spiritus sanctus in te...^b *Ps.* Legem pone.
Capitulum. Egredietur virga...^c *R.* Diffusa est.
Ÿ. Specie tua.

AD SEXTAM.

Ant. ^dBeata es maria¹... *Ps.* Defecit.
Capitulum. Ecce virgo concipiet, *ut supra ad vespervas.*
R. Specie tua.
Ÿ. Adiuuabit.

AD NONAM.

Ant. Ecce ancilla domini...alleluya.^e *Ps.* Mirabilia.
Capitulum. Rorate celi desuper et nubes pluant iustum, aperiat
 tur terra et germinet saluatorem. *R.* Adiuuabit eam.
Ÿ. Elegit eam deus.
Si festum nouem lectionum feria sexta vel aliqua alia feria cuen-
erit, et in crastino commemorationem beate marie celebrari
contigerit: tunc secunde vespere cum completoriis erunt de
commemoratione: sollennis memoria de dominica precedenti:
et hoc per totum annum in commemoratione beate virginis fit
obseruetur.

Iste sex lectiones sequentes legantur in tertia et quarta ebdomada
aduentus, quando de commemoratione beate virginis fit
seruitium.

^a *Sar.* i. 32.^c *Sar.* i. 37.^e *Sar.* i. 17.^b *Sar.* i. 36.^d *Sar.* i. 44.¹ P omits quoniam.

Lectio prima. *Missus est angelus ad virginem*: virginem carne, virginem mente, virginem professione, virginem denique qualem describit apostolus mente et corpore sanctam. Nec nouiter nec fortuitu inuentam, sed a seculo electam, ab altissimo precognitam, et sibi preparatam, ab angelis seruata, a patribus presignatam, et a prophetis promissam. Scrutare scripturas, et proba que dico. Vis ut ego aliqua ex his testimonia inseram (ut pauca loquar de pluribus) quam alia† sibi deus predixisse videtur, quando ad serpentem ait, *Inimicicias ponam inter te et mulierem?* et adhuc dubitas an de maria dixerit. Audi quod sequitur, *Ipsa conteret caput tuum.* Cui seruata est hec victoria nisi marie? Ipsa procul dubio contriuit caput venenatum, que omnimodam maligni serpentis suggestionem tam de carnis illecebra quam de mentis superbia deduxit ad nichilum.

Lectio ii. *Ad virginem, inquit, desponsatam.* Quare desponsatam? Dicam quod michi, immo quod ante me patribus visum fuit. Illa utique fuit ratio dispensationis† marie, que et dubitationis thome. Sicut igitur thomas dubitans, palpando constantissimus est dominice confessor resurrectionis: ita et ioseph mariam sibi deponando†, eius conuersionem in tempore custodie studiosius comprobando, factus est eius pudicie fidelissimus testis. Dic, queso, et quis eam videns non desponsatam et grauidam, non potius diceret meretricem quam virginem? Non autem decebat hoc de matre domini dici. Itaque propter istas rationes desponsata est maria ioseph; vel potius sicut ponit euangelista, *viro cui nomen erat ioseph*: virum nominat, non quia maritus, sed quod homo virtutis erat.

Lectio tertia. *Et nomen, inquit, virginis maria.* Loquamur pauca super hoc nomine, quod interpretatur maris stella, et matri virgini valde conuenienter aptatur. Ipsa namque aptissime syderi comparatur. Quia sicut sine corruptione sydus suum emittit radium: sic absque lesione sui virgo parturit filium. Nec syderi radius minuit claritatem: nec virginis filius suam integritatem. Ipsa est ergo nobilis stella ex iacob orta, cuius radius uniuersum orbem illuminat, cuius splendor prefulget in supernis et inferos penetrat, terram perlustrans; et calefaciens magis mentes quam corpora, fouet virtutes, excoquit vicia. O quisquis te intelligens in huius seculi profluuium magis inter procellas et tempestates fluctuare, quam per terram ambulare, non auertas oculos a fulgore huius syderis, si non vis obrui procellis. Ipsa tenente; non corruis. Ipsa protegente, non metuis. Ipsa duce, non fatigaris. Ipsa propicia, ad portum peruenis; et sic in teipso experieris quam merito dictum sit, *Nomen virginis maria.*

Item alia lectio de eodem. Lectio i. Ait lucas euangelista, *Et ingressus angelus ad eam.* Haud dubium quin ad mariam. Quo ingressus ad eam? Puto, in secretarium pudici cubiculi, ubi illa fortassis clauso ostio orabat patrem suum in abscondito. Solent angeli astare orantibus: et delectati in his quos vident leuare manus in oratione. Marie autem orationes quantum placuerunt in conspectu altissimi, angelus indicauit, qui ingressus ad eam tam reuerenter salutauit. Susplicandum ergo non est quod apertum inuenit angelus ostiolum virginis, cui nimirum in proposito erat hominum frequentiam fugere, vitare colloquia, ne vel orantis perturbaretur silentium, vel continentis castitatis intentio tentaretur. Clausit itaque super se illa hora suum habitaculum prudentissima virgo. Sed hominibus, non angelis. Proinde et sic potuit ad eam intrare angelus, sed nulli hominum facilis patebat accessus.

Lectio ii. *Ingressus angelus ad eam dixit, Ave gratia plena, dominus tecum.* Legimus in actibus apostolorum stephanum plenum gratia, et apostolos repletos fuisse spiritu sancto. Sed longe dissimiliter a maria. Alioquin nec in illo habitauit plenitudo diuinitatis corporaliter, quemadmodum in maria: nec illi conceperunt de spiritu sancto, quemadmodum maria. *Aue*, inquit, *gratia plena, dominus tecum.* Quid mirum si gratia plena erat, cum qua deus erat? *Aue*, inquit, *gratia plena, dominus tecum.* Non dixit, Dominus in te, sed *Dominus tecum.* Dominus enim ubique equaliter totus est per suam simplicem substantiam. Aliter in rationabilibus est creaturis, quam in ceteris. Et ipsarum aliter in bonis quam in malis est per efficaciam. Ita sane in irrationabilibus creaturis est, ut tamen non capiatur ab eis. A rationabilibus autem omnibus capi potest per cognitionem, sed a bonis tantum capitur per amorem.

Lectio iii. In solis ergo bonis ita est, ut et sit cum ipsis per concordiam voluntatis. Nam suas voluntates ita iusticie subdunt, ut deum non dedeceat velle quod ipsi volunt. Ac per hoc quod ab eius velle non dissentiunt, deum spiritualiter sibi coniungunt. Sed cum ita sit cum omnibus sanctis, specialiter tamen cum maria, cum qua utique tanta fuit ei consentio, ut illius non solum voluntatem, sed et carnem sibi coniungeret, ac de sua virginisque substantia unum christum efficeret, vel potius unus christus fieret. *Dominus ergo tecum, benedicta tu in mulieribus*, libet adiungere quod helizabeth, cuius hec sunt verba, prosecuta subiunxit, *Et benedictus*, inquit, *fructus ventris tui.* Non quia tu benedicta, ideo benedictus fructus ventris tui; sed

quia ille preuenit te in benedictionibus dulcedinis, ideo tu benedicta. Vere etenim benedictus fructus ventris tui, in quo benedictæ sunt omnes gentes. De cuius plenitudine tu quoque accepisti cum ceteris, sed differentius pre ceteris. Ac propterea benedicta tu, sed in mulieribus, ille vero benedictus non in hominibus, non inter angelos, sed qui est, ut ait apostolus, super omnia deus benedictus in secula.**

Quando vero fit plenum seruitium de commemoratione beate virginis ab octabis epyphanie usque ad purificationem, hoc modo fiat.

AD VESPERAS.

Ant. Post partum.¹ *Psalmi feriales.*

Capitulum.^a Quanto tempore heres²...

R.^b Gloriosa dicta sunt de te, Ciuitas dei. V. Homo natus est in te, et ipse altissimus fundauit te. Ciuitas. Gloria.
^cCiuitas.

R. Speciosa facta es^d... V. In deliciis... Et suavis. Gloria.
Speciosa.

R. ^bDe preparato. V. Super omnes. *Require in commemoratione beate virginis per aduentum* [p. 25].

Et sciendum est quod unum de responsoriis predictis per totum annum in commemoratione beate virginis, preter in aduentu, per ordinem dicuntur.*^{†*}

Hymnus. Aue maris stella. V. Diffusa est gratia.

Ant. Nesciens mater^e... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui salutis eterne^f...

^g*Memorie feriales non dicuntur.*

In hac vero commemoratione beate virginis per annum nulla fiat memoria preter in aduentu, septuagesima, et in tempore paschali; nisi aliquod festum trium lectionum vel octave sine regimine chori in dicta commemoratione contigerit, tunc de festo vel de octabis tantum fiat memoria in vesperis et matutinis.

*AD COMPLETORIUM.

Ant. Miserere. *Ps.* Cum inuocarem.

Capitulum. Tu in nobis.

^a *Sar.* i. 264.

^b H gives Gloriosa and De preparato only after octave of Pentecost.

^c H R⁷ Gloriosa.

^d ut supra. p. 21.

^e *Sar.* i. 197.

^f *Sar.* i. 191.

^g H *Commemoratio de Sancto Ethelberto, De reliquiis, De omnibus sanctis, et de pace: et ad matutinas similiter.*

¹ In H the Antiphon is erased.

² P auctoribus.

Hymnus. Te lucis ante terminum, *cum versu* Gloria tibi domine qui natus es. *V.* Custodi nos domine.

Ant. Glorificamus. *Ps.* Nunc dimittis.

*Hoc modo dicitur completorium per annum in commemoratione beate virginis, nisi in aduentu et in tempore paschali.***

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphone et psalmi in nocturno ut supra in commemoratione beate virginis per aduentum. [p. 26.]

V. Diffusa est.

Lectiones de sermone beati maximi episcopi.^a Lectio prima. Parturiente maria. *Et legantur iste lectiones in commemoratione beate virginis ab octabis epyphanie usque ad purificationem.*

Lectio i. Parturiente maria...obumbrabit tibi.

R. Sancta et immaculata. *Require supra.* [p. 18.]

Lectio ii. Idcirco angelicus sermo pretextuit virtutem spiritus sancti, ne coniecturis...creasse de terra?

R. Nesciens mater^b... *V.* Beata viscera... Ipsum.

Lectio iii. Primus homo, ut ait...que voluit dominus fecit in celo et in terra.

R. Confirmatum est cor^c... *V.* Domus pudici... Et benedicta. Gloria patri.

^d*Ps.* Te deum, *nisi septuagesima precesserit.* *V.* Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. O admirabile commercium. **Require supra.** Ps.* Dominus regnavit.

Capitulum. Quanto tempore.

Hymnus. O gloriosa domina. *V.* Elegit eam deus.

Ant. Virgo verbo concepit^e... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui salutis eterne beate marie.

^f*Memorie feriales non dicuntur, ut supra ad vespas.*

^a [Augustini.] *Sar.* ii. 298.

H gives the lessons Beata dei genitrix (p. 35), and only cues of the responds.

^b *Sar.* i. 287.

^c *Sar.* i. 289.

^d H *Ps.* Te deum *dicatur usque ad septuagesimam.*

^e *Sar.* i. 197. H cue only.

^f H *Commemorationes de supradictis sanctis.*

AD PRIMAM.

Ant. Quando natus. *Ps.* Deus in nomine tuo.

Ant.^a Te iure laudant. *Ps.* Quicumque vult.

Capitulum.^b Regi seculorum. *R.* Iesu christe. *V.* Qui de virgine.

AD TERCIAM.

Ant. Rubum quem. *Ps.* Legem pone.

Capitulum. Quanto tempore. *Responsorium et versiculus ut in commemoratione beate marie virginis per aduentum ad omnes horas dicuntur* (p. 28) *cum oratione, Deus qui salutis eterne.*

AD SEXTAM.

Ant. Germinavit radix. *Ps.* Defecit.

Capitulum. Ubi venit plenitudo^c...

AD NONAM.

Ant. Ecce maria. *Ps.* Mirabilia.

Capitulum. Quoniam autem estis^c...

Sic ut dictum est fiat commemoratio beate marie virginis ab octauis epyphanie usque ad purificationem.

^d*Post purificationem vero usque ad quadragesimam, et ab octauis corporis christi usque ad aduentum domini, quando fit plenum seruitium de beata maria, hoc modo fiat.*

AD VESPERAS.

Ant.^e Post partum virgo. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Beata es maria. **Require hoc capitulum cum ceteris capitulis huius commemorationis supra in quotidianis matutinis beate marie.** (p. 16).

Responsorium, hymnus et versiculus ut supra in commemoratione eiusdem ante purificationem. (p. 31.)

^a H *Ant.* Gloria tibi, trinitas.

^b H *Capitulum.* Domine miserere nobis.

^c i. 176.

^d H *Infra septuagesimam non fiat seruitium de sancta maria in sabbatis, nec de aliquo sancto trium lectionum, nisi tantum de sancto Blasio.* (Then later) *In commemoratione beate marie virginis ab octauis pentecostes usque ad aduentum domini in sabbatis, quando de ea agitur.*

^e H *Antiphona et psalmi feriales.*

Ant.^a Ave regina celorum¹... *Ps.* Magnificat.

* *Ant.* Anima mea liquefacta^b... *Ps.* Magnificat.

Ant. Beata dei genitrix^c... *Ps.* Magnificat.**

Oratio. Concede nos famulos.²

* *He predictae antiphonae dicuntur per ordinem super psalmum Magnificat per tempus predictum, quando sit plenum servitium de beata maria, vel ad memoriam eiusdem.*

Completorium ut supra ante purificationem. [p. 31.]

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphonae et psalmi in nocturnis ut supra in commemoratione eiusdem per aduentum. [p. 26.]

Ÿ. Diffusa est gratia.**

^d *Iste lectiones sequentes infra tempus predictum sumantur et legantur per ordinem. Lectio prima. Sacrosanctam. Item aliae lectiones Beata dei genitrix. Item aliae lectiones. Lectio i. Quoniam dyabolus.*

Lectio i. Sacrosanctam venerabilis^e... dei filium concepit. Tu autem...

R̃. Sancta et immaculata virginitas.

Lectio ii. Opere precium quippe ut intentis... optabant videre.

R̃. Beata es maria.

Lectio tertia. Hec tanta tamque... donet in celestibus.

R̃. Felix namque es sacra. Ÿ. Ora pro populo. Quia. Gloria. Christus deus.

Require responsoria haec in quotidianis matutinis beate marie. [p. 18.]

Ps. Te deum laudamus. Ÿ. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. O admirabile. *Ps.* Dominus regnavit.

Capitulum. Ab initio et ante.

Ymnus. O gloriosa domina. Ÿ. Elegit eam.

^a *Sar.* i. 1169. *H Ant.* Alma redemptoris...(reading manens, curas;) *Ps.* Magnificat, *Ant.* Ave regina... *Ps.* Magnificat.

^b *Sar.* i. 1170.

^c *Sar.* i. 1169.

^d *H* gives first the series Beata dei genitrix: then Sacrosanctam and Quoniam dyabolus.

^e *Sar.* ii. 308.

¹ *HP* ave gloriosa super.

² *H* corporis sanitate: futura perfrui.

Ant.^a Aue regina celorum,
mater regis angelorum,
o maria flos virginum,
velut rosa vel lilium,
funde preces ad filium
pro salute fidelium.

Ps. Benedictus.

Oratio. Concede nos famulos, *et dicetur ad horas.*

Ant. Descendi in ortum^b... *Ps.* Benedictus.

Ant. Sancta maria, non est tibi similis orta in mundo inter mulieres¹ florens ut rosa, fragrans sicut lilium; ora pro nobis, sancta dei genitrix. *Ps.* Benedictus.

**He predictae tres antiphonae dicuntur super psalmum Benedictus in commemoratione beate virginis per tempus predictum, vel ad memoriam eiusdem, cum de festo fit servitium.*

*Memorie feriales non dicuntur.***

AD PRIMAM et ad omnes alias horas, omnia fiant ut supra in commemoratione beate virginis ante purificationem (p. 33), cum his capitulis :

AD TERCIAM. Capitulum. Ab initio et ante.

AD SEXTAM. Capitulum. Et sic in syon firmata sum.

AD NONAM. Capitulum. Et radicaui in populo.

Modo predicto fiat commemoratio beate virginis post purificationem usque ad quadragesimam, et ab octauis corporis christi usque ad aduentum, quando de ea fit servitium.

Item alie lectiones. Lectio i.^c Beata dei genitrix, virgo **semper*** maria templum...unus emmanuel.

Lectio ii. O gloriosa puerpera...populi christiani.

Lectio iii. Regina mundi, scala...efficiat diuinitatis sue, qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum, amen.

Item alie lectiones. Quoniam dyabolus per serpentem eue locutus, per eam² huic mundo intulit mortem; deus per angelum [suum] ad mariam protulit verbum, et cunctis seculis vitam effudit. Nam eue dictum est, In dolore paries, et in tristitia, et ad virum conuersio tua, et ipse dominabitur tui. Tribus ergo his malis se subiungunt femine, que mariam non sequuntur, dolori, tristicie, seruituti.

Lectio ii. Maria e contrario quam preclarissim³ tribus sublimetur bonis, ausculta; salutationis angelice, benedictionis diuine,

^a *H Ant.* Sancta maria, non est... *Ps.* Benedictus. *Alia antiphona* Beata dei genitrix...(Sar. i. 1169, with tu sola). *Alia antiphona.* Descendi in ortum (cue).

^b *Sar. i.* 1171.

^c *Sar. ii.* 306 (Adiuua nos).

¹ *H* in mulieribus.

² *H* eam.

³ *H* preclarissimis.

et plenitudinis gratie : sic enim eam salutasse legitur, Aue [maria] gratia plena, dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Cum dixit aue, salutationem celestem exhibuit illi. Cum dicit gratia plena, ostendit ex integro iram prime sentencie exclusam, et plene¹ benedictionis gratiam restitutam. Cum dixit benedicta tu inter mulieres, virginis tatis eius benedictum fructum expressit, ut ex eo benedicta dicatur inter mulieres, cum perseuerat virgo. Maledicta enim eua fuerat, quam nunc credimus per mariam ad benedictionem glorie remeasse.

Lectio iii. Venite virgines ad virginem, et letamini. Ponite maledictionem† preuaricationis, et benedictionem restaurationis assumite. Proiicite dolores quos eua per serpentem accepit, et quos per angelum maria honores suscepit assumite. Pellite tristiciam concipientis, gemitus parientis abicite; ut solus vobis iste virginis filius dominetur. Venite virgines ad virginem, venite concipientes ad concipientem, venite parientes ad parientem,² venite matres ad matrem, venite lactantes ad lactantem, venite iuencule ad iuenculam; ideo omnes cursus nature virgo maria in domino nostro iesu christo suscepit, ut omnibus ad se confugientibus feminis subueniret. Et sic restaurauit³ omne genus ad se venientium feminarum noua eua seruando integritatem, sicut omne genus virorum nouus adam recuperat dominus iesus christus, qui cum patre et spiritu sancto viuunt et regnant in secula seculorum, amen.

* *In commemoratione beate virginis, quando fit plenum seruitium de ea in tempore paschali, hoc modo fiat.*

AD VESPERAS.

Ant. Alleluia quattuor. Psalmi feriales.

Capitulum. Beata es maria. R̃. Speciosa.

Hoc responsorium dicitur per totum tempus paschale.

Hymnus. Aue maris stella. Ṽ. Diffusa est gratia.

Ant. Paradisi porta...^a Ps. Magnificat.

Oratio. Prosit nobis omnipotens pater, et precipue inter hec paschalia filii tui solennia continuata dei genitricis marie memoria, que et astitit vulnerata caritate in cruce pendenti, et astat a dextris regina in celo regnanti. Per eundem dominum no-† nostrum iesum.

^a *Sar.* i. 870.

¹ H plenam.

² H parturientes ad parturientem.

³ H restauraret.

*Memorie paschales fiant de sancta cruce et de omnibus sanctis.
Completorium non mutatur, preter quod in fine hymni dicitur
versus Gloria tibi domine qui natus es.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. In honore, et dicitur in fine alleluya. *Ps.*
Venite.

Hymnus. Quem terra, et in fine omnium hymnorum dicitur
versus Quesumus auctor, et versus Gloria tibi domine qui
natus es.

In nocturno.

Hec sola antiphona dicitur. Ant. Benedicta tu. *Ps.* Domine
dominus noster. *Ps.* Celi enarrant. *Ps.* Domini est
terra.

*Et in fine omnium antiphonarum et responsoriorum huius
commemorationis dicitur alleluya.*

Ÿ. Diffusa est gratia in labiis.

Lectio de omelia, Stabant iuxta crucem. *Lectio i.* Stabant iuxta
crucem iesu mater eius et soror matris eius maria cleophe,
et maria magdalene. Ad crucem filii morientis pia mater
ipsa pre multitudine doloris premoriens assistebat, cum
mentem tenerrimam passionis et mortis ille gladius
acutissimus transfigebat. Stabat autem non a longe, sicut
et noti eius; sed et iuxta crucem stabat, quia erat mater
eius. Prope vero stabat, quia morientis supplicio pre ceteris
adherebat, quem ipsa pre ceteris diligebat. Stabant et
cum ea soror eius maria cleophe et maria magdalene. Illa
suspirans morientem nepotem, hec diligentem dilectum,
quia iam proximum morti intuens saluatorem. Sed stabat
mater pre ceteris anxia, quia unice diligens, uniceque
dilecta. O singularis dolor matris prope et iuxta filium
morientem videntis! Certe secuta eum fuerat combaiulans
sibi crucem dum properat ad mortem, et videbat omnia que
fiebant. Videbat eum vestibus spoliatum, clavis affixum, et
inter duos latrones suspensum, blasphemiis irritatum, aceto
et felle potatum, lancea vulneratum. Solem etiam aspiciebat
tenebris obuolutum, sed et terra mota est, et petre scisse
sunt, et monumenta aperta sunt. Velum templi scissum
est. Et quid dicam? Turbabantur omnia, et quasi morienti
condolent sensum non habentia.

R. Sancta et immaculata.

Lectio ii. Ubi ergo sic concutiuntur insensibilia, et dolorem
suum aut signis aut scissionibus protestantur, mater a luctu,

mater a planctu, mater a lacrimis qualiter se poterit temperare? Mater piissima inter innocentis filii supplicia et opprobria qualiter pia viscera ne incomparabiliter doleant poterit continere? O lacrimarum fontes de matris oculis profluentes! Quotiens maria oculos ad crucem leuabat, totiens non dico lacrimas sed aquarum inundantium fluuios emittebat. Videbat enim suppliciis filii corpus totum expositum, flagellis laceratum, sanguine cruentatum. Videbat etiam illa durissima cornua in manibus eius, videbat brachia eius extensa in cruce, et totum corpus adeo extensum, ut essent ossa eius numerabilia. Videbat ad singulos clauos erumpentes preciosi sanguinis riuos. Videbat sacrosanctam eius cesariam spinea corona cruentatam, et faciem eius eodem cruore perfusam. Et quia hoc diu pre angustia simul aspicere non posset, ad terram oculos interdum deflectebat, totumque illud supplicium filii usque ad diuisionem anime transferebat.

R. Beata es.

Lectio iii. Dolebat pro filio moriente mater, condolebat filius pro commoriante matre. Ad ultimum discipulo quem pre ceteris amabat eam pro matre commendauit, et discipulum illi pro filio ad consolationem destinauit. *Ecce, inquit, filius tuus; et ecce mater tua.* Et hoc erat testamentum christi, quod pendens in cruce condidit, quia nichil carius vel proprium habebat preter illam, in hora quando de mundo exibat et spiritum reddidit. Unda scriptum est, *Dereliquerunt me proximi mei, qui nouerunt me.* Et iterum, *Torcular calcaui solus, et de gentibus non est vir mecum.* Hec autem virgo beata cui secreta domini commissa sunt, nunquam eum dereliquit, neque metu mortis vel pene denegauit. Nichil enim pro certo ex potestate humana habuit, unde testamentum suum conderet, preter beatam mariam virginem. Unde scriptum est, *Vulpes foveas habent, et volucres celi nidos: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet.*

R. Felix namque.

Ps. Te deum.

V. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona. O admirabile commercium. Ps. Dominus regnauit.

Capitulum. Ab initio.

Hymnus. O gloriosa domina.

V. Elegit eam.

Ant. Regina celi letare, alleluya, quia quem meruisti portare, alleluya, resurrexit sicut dixit, alleluya; ora pro nobis deum, alleluya. *Ps.* Benedictus.

Oratio. Prosit nobis, et dicetur ad horas.

Memorie pascales fiant, scilicet de cruce et de omnibus sanctis.

AD PRIMAM.

Ant. Quando natus es. *Ps.* Deus in nomine. *Ps.* Quicumque vult. *Omnes psalmi sub una antiphona dicuntur.*

Capitulum. Regi seculorum.

R. Iesu christe, cum alleluia. *V.* Qui de virgine.

Cetera omnia ad horas prout notantur in commemoratione eiusdem post purificationem expleantur. [p. 35.] *Et sic fiat commemoratio beate virginis in tempore paschali.***

[[DE BENEDICTIONIBUS IN NOCTURNIS.]]

^a*Notandum est quod in omnibus festis principalibus, duplicibus, semiduplicibus, et dominicis diebus per annum extra tempus pasche, quotiens nouem lectiones fieri debent, (preter in festis beate marie et omnium sanctorum,) dicuntur ad matutinas iste benedictiones sequentes, quarum prima sic incipit, Benedictione perpetua, cum ceteris sequentibus. In secundo vero nocturno Omnipotens dominus. In tercio vero nocturno septima benedictio sit una istarum trium sequentium, prout lectio euangelii exigit et requirit, videlicet secundum marcum Euangelicis armis. Secundum lucam, Per euangelica dicta. Secundum matheum, Euangelica lectio. Secundum iohannem, Fons euangelii. Octaua benedictio sit Diuinum auxilium. Nona benedictio, Ad societatem ciuium, Et semper in festis beate marie dicitur in fine Rex angelorum.*

In omnibus talibus festis predictis infra tempus paschale, prima benedictio sit una de supradictis, prout expositiones euangeliorum exigunt. Secunda vero benedictio sit Diuinum auxilium. Tercia vero sit Ad societatem ciuium.

Benedictione perpetua^b... Deus dei... Spiritus sancti¹... Omnipotens dominus... Christus perpetue... Intus et exterius...

^a H *In dominicis diebus et in festis duplicibus.* Benedictione...

^b *Sar. i.* at beginning after Kalendar.

¹ H illuminare dignetur corda nostra (omitting et corpora).

^aDiuinum auxilium... Ad societatem¹...

Iste quattuor benedictiones sequentes dicuntur super euangelium per annum, exceptis festis beate marie et omnium sanctorum.*

Secundum iohannem. Fons euangelii...

Secundum matheum. Euangelica lectio...

Secundum lucam. Per euangelica...

Secundum marcam. Euangelicis armis...

^b*In festis vero omnibus simplicibus et octauis diebus nouem lectionum per annum, exceptis tribus proximis ante pascha, et nisi in die animarum, exceptis octauis beate marie, extra tempus pasche dicuntur ad matutinas iste benedictiones, videlicet, Alma dei patris, cum ceteris sequentibus. Septima vero benedictio sumatur prout competit euangelio. Octaua vero benedictio sit ista Verba redemptoris. Nona vero benedictio sit Ad patriam.*

Alma dei patris veniat benedictio nobis.

Christus filius dei det nobis gaudia celi.

In unitate sancti spiritus benedicat nos pater et filius.

Ille nos benedicat qui sine fine vivit et regnat.

Ad gaudia paradisi perducatur nos misericordia christi.

Ignem sui amoris accendat deus in cordibus nostris.^c

Verba redemptoris pia sint suffragia nobis.

Ad patriam claritatis eterne perducatur nos rex glorie.²

*He benedictiones sequentes, videlicet Sancta dei genitrix, cum aliis sequentibus, dicuntur in omnibus festis beate marie, *et in octauis eiusdem, et etiam in dominica infra octauas assumptionis et natiuitatis beate marie, et in commemoratione, et feriis per octauas assumptionis et natiuitatis beate marie, dicuntur hee benedictiones hoc modo: videlicet feria secunda, Oret mente pia: Filius virginis: Stella maria. Feria vero tertia dicuntur Sancta dei genitrix: Christus marie: Alma virgo virginum.*

*In quotidianis matutinis eiusdem sic incipiantur benedictiones antedictae, videlicet die dominica Sancta dei genitrix. Feria secunda Oret mente, ut supra. Et sic dicantur benedictiones predictae alternis vicibus ut predictum est, usque ad finem septimane.***

Sancta dei genitrix...

Christus marie filius...

Alma virgo virginum³...

^a Here H adds Euuangelicis armis...Per euuangelica...

^b H *In festis nouem lectionum ad matutinas.* Alma...

^c Here H adds Fons euuangelii...

¹ P omits nos.

² H misericordie.

³ H intercedat. ? ad deum.

Oret mente pia pro nobis virgo maria.

Filius virginis marie...

Stella maria maris...

*Et in omnibus festis beate marie, *et dominica infra octavas, et in octavis eiusdem,** dicantur hec tres benedictiones in tertio nocturno, videlicet.*

Euangelicis armis muniat nos filius virginis.

Diuinum auxilium impetret nobis regina celorum.¹

Ad societatem ciuium supernorum perducatur nos regina celorum.²

In festo vero omnium sanctorum dicantur benedictiones sequentes.

^aIn unitate perfecta confirmet...³

Per intercessionem...nos dextera dei patris.

Angelorum intercessio nos iungat celorum consortio.⁴

Prophetarum merita nos ducant...⁵

Apostolorum intercessio fiat peccatorum nostrorum remissio.

Martirum constantia...⁶

Euangelica lectio nos iungat confessorum consortio.⁷

Chorus sanctorum...

Ad societatem ciuium supernorum perducatur nos rex omnium sanctorum.⁸

In feriis vero quando expositio non habetur, in festis trium lectionum sine regimine chori, ac etiam per octavas solennes siue simplices, exceptis octavis beate marie, et in commemoratione festi loci, dicantur benedictiones sequentes, prout dietim ordinantur, videlicet*

Feria ii. Creator omnium rerum benedicat nos nunc et in euum.

Christus filius dei...

Gratiam sancti spiritus tribuat nobis omnipotens dominus.

Feria iii. Alma dei patris...

Ad gaudia paradisi...

De celo missus doceat nos spiritus almus.

Feria quarta. Omnipotens dominus sit nobis clemens et propicius.

Ad gaudia sempiterna perducatur nos christi misericordia.

Sapientiam suam doceat nos spiritus almus.

Feria quinta. Deus⁹ pater omnipotens sit nobis propicius et clemens.

Immensa christi pietas nos sine fine custodiat.

Ardeat in nobis diuini feruor amoris.

^a Sar. iii. 963.

¹ H nos.

³ H In unitate sancti spiritus benedicat nos pater et filius.

⁴ H Sancte marie intercessio iungat nos.

⁶ H perducatur nos ad regna celestia.

⁸ H rex angelorum.

² H angelorum.

⁵ H Patriarcharum.

⁷ H iungat nos.

⁹ H Pius.

Feria sexta. De sede maiestatis sue benedicat nos rex glorie.
Deus de celo liberet nos ab omni malo.
Ignem sui amoris...

Sabbato. De sede sue maiestatis benedicat nos dextera dei patris.¹
Ab insidiis dyaboli muniat nos virtus christi.²
Ille nos benedicat in terris cuius maiestas fulget in excelsis.³

SEQUITUR OFFICIUM PRO DEFUNCTIS.^b

Ant.^c Placebo...

Ps. Dilexi.

Ant. Heu me...

Ps. Ad dominum cum tribularer.

Ant. Dominus custodit...

Ps. Leuau.

Ant. Si iniquitates...

Ps. De profundis.

Ant. Opera manuum...

Ps. Confitebor iii.

Ant. Audiui vocem...

Ps. Magnificat.

^d*Dicta antiphona.* Audiui vocem, *post psalmum* Magnificat, *dicatur psalmus* Lauda anima, *cum orationibus ut sequitur.*

Si fuerit obitus, tunc dicantur sequentes orationes.

Oratio. Deus indulgentiarum³... Per.

Oratio. Deus qui inter apostolicos⁴... Per.

Oratio. Fidelium deus omnium⁵... Qui viuus.

Si non fuerit obitus, tunc dicantur sequentes orationes.

Oratio. Deus qui inter apostolicos.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus cui nunquam^e...

Oratio. Fidelium.

^a Here H adds In unitate sancti spiritus...

^b Given in W on All Souls' Day. HO¹ *In obsequiis* (O¹ *exequiis*) *mortuorum.* *Ad vesperas.* P also gives the rubric and prayers, vol. i. p. 107.

^c Sar. ii. 271.

^d H *Ps.* Lauda anima. [margin, Requiem eternam]. A porta inferi. Domine exaudi. Dominus vobiscum. *Oratio.* Omnipotens sempiterne deus, cui numquam. *Pro episcopo uel sacerdote oratio.* Deus qui inter apostolicos... *In aniuersario, oratio,* Deus indulgentiarum... *Pro femina defuncta, oratio.* Quesumus domine, pro tua... *Pro cunctis fidelibus defunctis oratio,* Fidelium deus omnium...

W (on All Souls' Day) *Hac nocte non dicatur psalmus* Lauda anima, *neque aa matutinas psalmus* Exaltabo. *Sed statim dicatur* Dominus vobiscum *et oratio* Fidelium. Then Mattins.

^e Sar. ii. 281.

¹ H omits sue (added above the line).

H filius (for dextera.)

² H in celis.

³ P (here) animabus famulorum famularumque tuarum quorum: (but in Temporale as Sar.) H omits uel famule tue. HP beatitudinem, luminis.

⁴ H sacerdotali fecisti, gerebant ad horam, lententur.† P (in Temporale) pontificali *vel* sacerdotali dignitate censeri fecisti, gerebant ad horam: (but here as Sar.)

⁵ H animabus famulorum famularumque tuarum. HP semper optauerunt.

Si fuerit corpus presens, dicantur sequentes orationes.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus qui† nunquam &c.

Oratio. Deus qui inter apostolicos, &c.

Oratio. Fidelium.

^a*In laudibus si fuerit obitus, dicantur sequentes orationes.*

Oratio. Presta, quesumus, domine, ut anima famuli tui *N.** cuius anniuersarium depositionis diem commemoramus, his adiuta precibus, indulgentiam pariter et requiem capiat sempiternam. [Per.]

Oratio. Deus cuius misericordie non est...pontificum et sacerdotum¹... Per.

Oratio. Animabus²... Qui.

Si non fuerit obitus, tunc dicantur sequentes orationes.

Oratio. Deus cuius misericordie &c.

Oratio. Presta quesumus omnipotens deus ut animas famulorum &c.^b

Oratio. Animabus.

Si fuerit corpus presens, tunc dicantur sequentes orationes.

Oratio. Presta quesumus omnipotens deus ut animam famuli tui ab angelis lucis susceptam in preparata habitacula deduci facias beatorum, per.³

Oratio. Deus cuius misericordie non est numerus &c.

Oratio. Animabus, &c.

Pro corpore presentis femine.

Oratio. Quesumus domine pro tua pietate miserere anime famule tue *N.** et a contagiis mortalitatis exutam, in eterne saluationis partem restitue. Per.⁴

In laudibus. Oratio. Presta quesumus omnipotens deus ut animam famule tue N. ab angelis lucis, &c.

AD MATUTINAS

vero per annum, quando fit seruitium mortuorum, non dicatur Domine labia, nec Deus in adiutorium, sed qui primus steterit in ordine incipiat matutinas hoc modo.*

^a H (at end of Lauds).

Oratio. Presta quesumus omnipotens deus ut animam famuli tui ab angelis...

Oratio. Deus cuius misericordie non est...*In aniuersario.* Presta quesumus domine ut anima famuli tui cuius aniuersarium...*Pro femina.* Quesumus domine pro tua...Animabus...

^b cf. *Sar.* ii. 531: P in Temporale reads nostrorum (omitting congregationum, per...virtutem, te, and Per dominum).

¹ H pro anima famuli tui sacerdotis...ei...

² H famulorum famularumque tuarum. Per.

³ In Temporale P reads anima famuli tui vel famule tue...suscepta...(omitting Per.)

⁴ In Temporale P omits N. and Per.

Ant. Dirige... *Ps.* Verba.

Ant. Conuertere... *Ps.* Domine ne in furore.¹

Ant. Nequando... *Ps.* Domine deus meus in te.

℣. A porta... ℞. Erue...

Non dicatur ante lectionem* Et ne nos.

Lectiones de iob legantur. Lectio i. Iob vii. [16-21.] Parce michi domine.....non subsistam.

Non dicatur Tu autem in fine lectionum hac die.

℞. Credo quod redemptor... ℣. Quem visurus... Et in carne mea.

Lectio secunda. Iob x. [1-7.] Tedet animam...possit eruere.

℞. Qui lazarum... ℣. Qui venturus²... Tu eis domine dona requiem.

Lectio tertia. [x. 8-12.] Manus tue...spiritum meum.

℞. Domine, quando veneris... ℣. Commissa... Quia.

**Die mortuorum repetatur tertium, sextum, et nonum respon-*
*sorium.***

In secundo nocturno.

Ant. In loco pascue... *Ps.* Dominus regit.

Ant. Delicta iuuentutis... *Ps.* Ad te domine leuaui.

Ant. Credo videre... *Ps.* Dominus illuminatio.

℣. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi.³

*[℞.] Et animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem.**

Lectio iiii. Iob xiii. [23-28.] Quantas habeo...a tinea.

℞. Heu michi⁴... ℣. Anima mea...Dum veneris.

Lectio quinta. Iob xiiii. [1-6.] Homo natus...et sicut mercen-
narii dies eius.

℞. Ne recorderis... ℣. Dirige...Dum.

Lectio vi. Iob xviii. [13-16.] Quis michi hoc...parce peccatis
meis.

℞. Domine secundum actum⁵... ℣. Amplius laua⁶... Ideo

In tercio nocturno.

Ant. Complaceat tibi⁷... *Ps.* Expectans.

Ant. Sana, domine... *Ps.* Beatus qui intelligit.

Ant. Sitiuit anima⁸... *Ps.* Quemadmodum.

℣. Anime eorum in bonis demorentur.

℞. Et *semen eorum hereditet terram.**

¹ W Domine deust[†] (with no third psalm).

³ H domine bestiis.

⁵ W iniquitate.[†]

⁷ HWP domine ut eruas me : domine.

⁸ W Scitiuit[†].

HW omit fontem.

W faciem dei.

² W uenturus est.

⁴ W innouisti[†] die.

⁶ HWP me domine.

Lectio vii. Iob xvii. [1-3, 11-15.] Spiritus meus attenuabitur... pugnet contra me. Dies mei...et patientia mea tu es, domine deus meus.

R̃. Peccantem me¹... Ṽ. Deus in nomine²... Quia.

Lectio viii. Iob xix. [20-27.] Pelli mee...in sinu meo.

R̃. Requiem eternam... Ṽ. Qui lazarum... Et lux.

Lectio ix. Iob ix.† [x. 18-22.] Quare de vulua...horror inhabitans.

R̃. Libera me³... Ṽ. Dies illa... Quando. [Ṽ.] Quid ergo⁴... Dum.

Ṽ. Vix iustus saluabitur, et ego miser ubi parebo? Quando.

Ṽ. Requiem eternam dona eis domine, et lux perpetua luceat eis. Dum.⁵ R̃. Libera.

Et dicatur hoc nonum responsorium hac die cum omnibus suis predictis versibus.*

Ṽ. Audiui vocem de celo dicentem.

*R̃. Beati mortui qui in domino moriuntur.**

IN LAUDIBUS.

Ant. Exultabunt domino... *Ps.* Miserere.

Ant. Exaudi orationem⁶... *Ps.* Te decet.

Ant. Me suscepit... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Eruiisti domine animam meam ut non periret.⁷ *Ps.* Ego dixi.

Ant. Omnis spiritus... *Ps.* Laudate dominum de celis.

Ant. Ego sum resurrectio... *Ps.* Benedictus.

^a*Quocunque die per annum fit seruitium mortuorum, nisi die defunctorum, semper finita antiphona post psalmum Benedictus, statim sequitur Pater noster et Ave maria, cum psalmo Exaltabo te, domine et psalmo De profundis, absque Gloria patri. Executor officii, loco et habitu non mutatis, dicat versiculum Requiem eternam. Et cetera ut supra in vesperis mortuorum.*

^a H *Ps.* Exaltabo te. *Ps.* De profundis. Requiem eternam. A porta inferi. Dominus vobiscum. *Oratio.* Presta, &c. (see p. 43n.). Then Commendatio animarum.

W (on All Souls' Day) only *Oratio.* Animabus, quesumus domine. Then S. Leonard.

¹ HWP non repententem.

² HP omit Domine.
HWP virtute.

³ W sunt de terra.

⁴ W miserimis.

⁵ H omits this Dum.

⁶ HW Exaudi domine.
HW ueniat.

⁷ HW ne periret.

SEQUITUR COMMENDATIO ANIMARUM.^a

Ant. Subuenite, sancti dei ; occurrite, angeli domini, suscipientes animas eorum.¹ Offerentes eas² in conspectu altissimi.

¶. Suscipiat eas³ christus qui vocauit eas, et in sinu abrahe angeli deducant eas. Offerentes eas.

Oratio. Tibi domine commendamus⁴... *Que terminetur sic,*⁵
Per christum dominum nostrum.

Alia oratio. Misericordiam tuam, domine sancte pater omnipotens eterne deus, pietatis affectu rogare pro aliis cogimur, qui pro nostris supplicare peccatis nequaquam sufficimus : tamen de tua confisi gratuita pietate et inolita benignitate clementiam tuam deposcimus, ut animas famulorum famularumque tuarum N.⁶ ad te reuertentes cum pietate suscipias : assit eis angelus testamenti tui michael, et per manus sanctorum angelorum tuorum in sinibus abrahe, ysaac, et iacob, patriarcharum tuorum, eas collocare digneris : quatinus liberate de principibus tenebrarum, et de locis penarum, nullis iam primeue natiuitatis, vel ignorantie, aut proprie iniquitatis seu fragilitatis, confundantur erroribus : sed potius agnoscantur a tuis, et sancte beatitudinis requie perfruantur ; atque cum magni iudicii dies aduenerit, inter sanctos et electos tuos resuscitati, gloria manifeste⁷ contemplationis tue perpetuo satientur. Per christum dominum nostrum. Amen.

Ant. Suscipiat vos christus qui creauit vos, et in sinu abrahe angeli deducant vos.⁸ *Ps.* In exitu israel *sine Gloria patri.**

Oratio. Omnipotens sempiterne deus, qui humano corpori animam ad similitudinem tuam inspirare dignatus es, dum te iubente puluis in puluerem reuertitur ; tu ymagines tuas cum sanctis et electis tuis eternis sedibus precipias sociari : easque ad te reuertentes de egypti partibus blande leniterque suscipias, et angelos tuos sanctos eis obuiam mittas, viamque illis iusticie demonstra, et portas glorie tue *eis** aperi : repelle, *domine,** quesumus, ab eis omnes principes tenebrarum, et agnosce depositum fidele quod

^a Not in W.

¹ H animam huius.

² H eam.

³ H te...te...te.

⁴ H animam famuli tui N...defunctus...uiuat...admisit...

HP omit et omnium fidelium defunctorum.

P commiserunt tu.

⁵ H simply Per.

⁶ H animam serui tui N. (pronouns &c. throughout in feminine singular.)

⁷ H manifestate.

⁸ H te...te...te.

tuum est: suscipe, domine, creaturas tuas, non ex diis alienis creatas, sed a te solo deo viuo et vero, quia non est alius *deus** preter te, domine, et non est secundum opera tua: letifica, clementissime pater, animas famulorum famularumque tuarum,¹ et clarifica eas in multitudine misericordie tue: ne memineris iniquitatum suarum² antiquarum et ebrietatum quas suscitauit furor mali desiderii; licet enim peccauerint, tamen non te negauerunt,³ sed signo fidei insigniti,⁴ te, qui omnia et eos⁴ inter omnia creasti,⁵ fideliter adorauerunt: *Qui in trinitate perfecta uiuis et regnas deus per immortalia seculorum secula. Amen.**

Ant. Chorus angelorum vos⁶ suscipiat, et in sinu abrahe ibi vos⁷ collocet, ut cum lazaro quondam⁸ paupere eternam habeatis⁹ requiem. *Ps.* Dilexi quoniam, *et dicantur coniunctim omnes psalmi** usque ad psalmum Ad dominum cum tribularer, *absque Gloria patri.**

Oratio. Diri vulneris nouitate percussi, et quodammodo cordibus sauciati, misericordiam tuam, mundi redemptor, flebilibus vocibus imploramus, ut famulorum famularumque tuarum animas ad tuam, qui fons pietatis es, clementiam reuertentes,¹⁰ blande leniterque suscipias: et quas illi¹¹ ex carnali commoratione contraxerunt maculas, tu deus solita¹² bonitate clementer deleas, pie indulgeas, obliuioni imperpetuum tradas: atque has laudes¹³ cum ceteris reddituras, et ad corpus quandoque reuersuras, sanctorum tuorum cetibus aggregari facias.¹⁴ Qui cum deo patre *et spiritussancto† uiuis et regnas deus per omnia secula seculorum. Amen.**

a Tunc dicitur Pater noster. *Aue maria.** Et ne nos.

℣. *Non intres in iudicium cum seruis tuis, domine.

℞. Quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.**

℣. Requiem eternam dona eis, domine.

℞. Et lux perpetua luceat eis.

^a H *Hic rogat orare pro mortuo.* Pater noster. Et ne nos. Oremus pro fidelibus defunctis. In memoria eterna erit iustus. A porta inferi. Requiem eternam. Requiescant in pace. Domine exaudi. Dominus uobiscum.

¹ H animam serui tui N. (throughout in feminine singular).

² H eius.

³ H te non negauit.

⁴ H insignitus...eum.

⁵ H fecisti.

⁶ H eam.

⁷ H te.

⁸ H quodam.

⁹ H habeas.

¹⁰ H ut cari nostri animam ad tuam clementiam, qui...es, reuertentem.

¹¹ H illa (verbs &c. in singular).

¹² H inolita.

¹³ H hanc laudem tibi.

¹⁴ H precipias.

V. A porta inferi.

R. Erue domine animas eorum.

V. Domine exaudi. R. Et clamor meus.

V. Dominus vobiscum.

Oratio. Partem beate resurrectionis obtineant, vitamque eternam habere mereantur in celis, per te Iesu christe, saluator mundi, *rex glorie.** Qui cum patre et spiritu sancto viuis.¹

Alia oratio. Deus cui soli competit medicinam prestare post mortem, presta, quesumus, ut anime famulorum famularumque tuarum² terrenis exute contagiis, in tue redemptionis parte numerentur.³ Per *christum dominum nostrum.**

**Alia oratio.*^a Absolve, quesumus, domine, animas famulorum famularumque tuarum ab omni vinculo⁴...

Anime famulorum famularumque tuarum, et anime omnium fidelium defunctorum per misericordiam dei in pace requiescant. Amen.**^b

^a *Sar.* i. 43.

^b H adds *Antequam corpus offeratur, dicatur hec oratio.* Dominus vobiscum. Suscipe domine animam serui tui N. quam de ergastulo huius seculi uocare dignatus es : et libera eam de principibus tenebrarum, et de locis penarum, ut absoluta omnium vinculo peccatorum, quietis eterne beatitudine perfruatur, et inter sanctos et electos tuos in resurrectionis gloria resuscitari mereatur : per.

(Then follow the Benedictions at Mattins, the music of Venite and hymns, and the Tonal.)

¹ H (verbs in singular) Qui cum... uiuit et regnat...

² H anima famuli tui .N. (verbs &c. in singular).

³ H nuneretur† (altered from muneretur).

⁴ P resuscitati.

DE MODO PENITENDI.¹

Peniteas cito peccator, cum sit miserator
 Iudex, et sunt hec quinque tenenda tibi,
 Spes venie, cor contritum, confessio culpe,
 Pena satisfaciens, et fuga nequitie.

CONDITIONES BONE CONFESSIONIS.

Si simplex, humilis confessio, pura, fidelis,
 Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda,
 Integra, secreta, lachrymabilis, accelerata,
 Fortis et accusans, et sic parere parata.

DE MODO CONFITENDI.

Elige prudentem, soluere te iure potentem :
 Ut reminiscaris, hoc ordine confitearis :
 Dic de criminibus mortalibus, et speciebus :
 Dic de mandatis domini per te violatis :
 De male perceptis dicas etiam sacramentis :
 Si contempsisti virtutes, vel caruisti :
 De septem factis pietatis : dic malefactis :
 Dic sensus quinque, nec cetera membra relinque.

PECCATA MORTALIA.

Fastus, auaricia, tristitia, liuor, et ira,
 Et gula, luxuria ; sunt septem primo cauenda.

MANDATA LEGIS.

Unum crede deum : nec iures vana per ipsum.
 Sabbata sanctifices : et venerare patres.
 Non sis occisor, fur, mechus, testis iniquus :
 Vicinique thorum, resque caueto suas.

ARTICULI FIDEI SPECTANTES AD DIVINITATEM.

Unum crede deum : personis hunc fore trinum.
 Est pater, est natus, est pneuma sacrum deus unus,
 Cuncta creans, peccata lauans, et premia donans.

¹ In P this follows the Winter Sanctoriale.

ARTICULI SPECTANTES AD HUMANITATEM.

Conceptus, natus, cruce mortuus, infera fregit,
Surrexit, scandit, cunctos censere redibit.

SEPTEM SACRAMENTA ECCLESIE.

Baptizat, iungit, confirmat, et ordinat, ungit,
Peccatum plangit, et in altari sacra tangit.
Ordo, baptismus, firmatio non iterantur :
Cetera sumpta semel sacramenta valent iterari.

Opera misericordie corporalia.
Visito, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo.

Opera misericordie spiritualia.
Consule, castiga, solare, remitte, fer, ora.

Quinque sensus naturales.
Gustus, odoratus, auditus, visio, tactus,
Sunt sensus quinque vite vel mortis origo.

Ad *benedictissimi* semperque *sacratissimi* domini ac saluatoris nostri iesu christi gloriam : et ad totius celestis curie laudem : atque ad singularem illustrissime comitis *richemontensis* commendationem : necnon ad totius ecclesie *herfordensis* cleri utilitatem et salutem : impressum est hoc *breuiarium* secundum eiusdem diocesis usum in clarissimo *rothomegensis* emporio : impensis et cura *Inghelberti haghe* dicti comitis Bibliopole ac dedititii : Anno salutis christi Millesimo quingentesimo quinto : primo nonas iulii.

[[SANCTORALE]]

^aIN VIGILIA SANCTI ANDREE APOSTOLI.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Unus ex duobus... *Psalmi feriales.*

Capitulum. Corde creditur... ^bR. Homo dei.

Hymnus. Andrea pie sanctorum mitissime¹... Annue. (i. 35.)
V. In omnem terram.

Ant. Cum peruenisset beatus andreas ad locum ubi crux parata erat, exclamavit et dixit, O bona crux diu desiderata et iam concupiscenti animo preparata, securus et gaudens venio ad te, ita ut et tu exultans suscipias me discipulum eius qui pependit in te. *Ps.* Magnificat.

^a HO² *Tercio kalendas septembris† vigilia...*

W mutilated at the top of the leaf : begins pe]tri alle[luia Ps]almi feriales.

O¹ In Natali Sancti Andree.

O² begins the Sanctorale with S. Silvester, Dec. 31, and ends with S. Thomas.

O² Totum seruitium fiat de sancto saturnino preter missam quae erit de uigilia.

Si hec uigilia in dominica contigerit, missa de ieiunio dicatur in capitulo ; quod firmiter obseruetur in omnibus uigiliis sanctorum preter uigiliam natalis domini.

^b H *Duo canonici.*

¹ H Obtine nostris erratibus. W nostris errantibus. P nobis errantibus. W ut qui grauamur.

Oratio. Quesumus omnipotens deus.¹ *Require in communi apostolorum.*^a (i. 39.)

Si hec festiuitas in aduentu euenerit: fiat memoria de aduentu.

Et notandum est quod quandocunque fit seruitium de aliquo festo habente proprium altare in ecclesia: procedendum est ad illud altare cantando antiphonas et psalmos Magnificat et Benedictus: et dicta oratione ante illud altare cum commemorationibus si sint, semper in redeundo dicitur antiphona cum collecta de beata maria ut supra dictum est in magna rubrica precedente inceptionem hystorie scilicet In principio.* (i. 433-4.)

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Adoremus victoriosissimum^b... *Ps. Venite.*

Hymnus. Eterna christi munera.

In primo nocturno.

Ant. Andreas apostolus dixit... *Ps. Celi enarrant.*

Ant. Ego crucis christi seruus... *Ps. Benedicam.*

Ant. Cumque carnifices apostolum²... *Ps. Eructauit.*

℣. In omnem terram.

Lectio i. Proconsul egeas...animum reuocares.^c Tu.

℞. Dum perambulare³... ℣. Erant enim... Venite post me.

Lectio secunda.^d Cui egeas dixit Tune es...cognouerunt veritatem.

℞. Mox ut vocem... ℣. Ad unius⁴... Quorum usu actuque.

^a O² Quando festum apostoli differatur ad incrastinum in secunda feria, uel in ipsa contigerit, tunc ad primas uesperas dicatur capitulum et oratio sicut ad matutinas. Tunc ad secundas uesperas dicatur oratio *Maiestatem* et memoria de aduentu et de sancta maria. Psalmi de feria dicantur ad has uesperas et ad primas uesperas in omnibus festis sanctorum quando una sola antiphona dicatur super psalmos.

^b O¹ goes from here to second vespers.

^c W mutilated, breaks off at...colendo eum uerus deus.

^d H *Lectio ii.* Cui egeas dixit Tune es...exterminare iusserunt.

Lectio iii. Andreas respondit, Romani principes...pessima humani generis inimica.

W *Lectio ii.* Cui egeas dixit, Tune es...humani generis inimica.

Lectio iii. Egeas dixit, Ista superstitiosa...sed sponte suscepit. Egeas dixit, Misterium non potest dici, sed supplicium.

¹ HW ut a nostris.

² HP ut cruciaretur.

W ut crucieretur.

³ O² Cum perambulare.

HP omit Jesus. (W mutilated.)

HP omit et before vocauit.

⁴ HWP beatus andreas relictis retibus suis.

Lectio tertia. Hoc autem, quod pro salute...et non exaudiat.
 R̃. Homo dei ducebatur¹... Ṽ. Cunque carnifices... Innocens.
 [Gloria.]

In secundo nocturno.

Ant.^a Cum peruenisset beatus...videns eam... *Ps.* Omnes
 gentes.

Ant. Antequam te ascenderet...² *Ps.* Exaudi deus deprecationem.

Ant. Amator tuus...³ *Ps.* Exaudi deus orationem.
 Ṽ. Constitues.

Lectio iiii.^a Egeas dixit, Ista superstitiosa...spontaneus
 suscepit?

R̃. Doctor bonus... Ṽ. Cunque peruenisset ad locum ubi crux
 parata erat, videns eam a longe exclamauit dicens: Salue
 crux suscipe...

Lectio v. Egeas dixit ad sanctum andream, Miror te prudentem
 virum, illum te velle sectari, quem quocunque...affixum.

R̃. O bona crux que decorem⁴... Ṽ. Securus et gaudens... Ut
 per te...

Lectio vi. Andreas respondit, Magnum misterium crucis; quod
 si forte audire velles, retexerem. Egeas dixit, Ego quidem
 patienter te...non predicarem.

^a as Sar.

^b H *Lectio iii.* Egeas dixit, Ista...sponte suscepit.

Lectio v. Egeas dixit, Misterium non potest...audias comprobabis. Egeas
 dixit, Insanus sermo tuus predicat crucem gloriam...fidem penam non
 timeo mortis.

Lectio vi. Egeas dixit, Nisi sacrificium diis omnipotentibus offeras...affigi
 precipiam. Andreas respondit, Ego si patibulum crucis expauescerem,
 crucis gloriam non predicarem.

W *Lectio iiii.* Andreas respondit, Ipsum supplicium...audias comprobabis.
 Egeas dixit, Insanus...non timeo mortis.

Lectio v. Egeas dixit, Nisi sacrificium...precipiam. Andreas respondit,
 Ego si patibulum...predicarem. Tunc iratus egeas sanctum dei
 apostolum crucifigi precepit, mandans hoc questionariis...pocius
 crucieretur longo cruciatu.

Lectio vi. Cunque carnifices ducerent eum, factus est concursus populorum
 clamantium et dicentium, Iustus homo et amicus dei quid fecit ut ducatur
 ad crucem? Andreas uero rogabat populum ut non impedirent
 passionem eius. Gaudens enim et exultans ibat et a doctrina non
 cessabat.

¹ P omits voce magna.

² H ascenderat.

P o bona crux.

HWP susciperis.

³ W Amor.

⁴ P de manibus.

R̃. Orauit sanctus andreas dum respiceret... Ṽ. Tu es magister...¹ Ne.

In tertio nocturno.

Ant. Accedentes carnifices... *Ps.* Confitebimur.
Ant. Tunc sanctus andreas ait... *Ps.* Dominus regnauit,
 exultet.
Ant. Omnis interea populus... *Ps.* Dominus regnauit,
 irascantur.

Ṽ. Nimis honorati.

Secundum matheum iiii ca.

In illo tempore, Ambulans iesus...in mare. Et reliqua.
 Omelia beati gregorii pape de eadem lectione.

^aAudistis fratres carissimi...obliti sunt.

R̃. Expandi manus²... Ṽ. Deus ultionum... Qui.

Lectio viii. Quanta eius nos miracula...sequi contemnimus :
 quid ergo in eius iudicio dicturi sumus?

R̃. Dilexit andream dominus... Ṽ. Vir iste³... Et.

Lectio ix.^b Iam iugo fidei...perdit inuite.

R̃. Vir iste in populo⁴... Ṽ. Pro eo ut me... Pro.

Si hec festiuitas ante aduentum aduenerit, tunc dicatur psalmus
Te deum : si infra, non dicatur, sed repetatur responsorium
Vir iste. Idem modo† seruetur de quocunque festo nouem
lectionum infra aduentum^c contingente.

Ṽ. Dilexit andream... R̃. In odorem...

IN LAUDIBUS.

Ant. Salue crux preciosa... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. ^dBiduo viuens⁵... *Ps.* Iubilate.

Ant. Beatus andreas orabat... *Ps.* Deus deus.

Ant. Non me permittas⁶... *Ps.* Benedicite.

Ant. Qui persequabatur⁷... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Corde creditur.

^a H [*Lectio vii.*] Audistis...sequit† sunt redemptorem.

Lectio viii. Nulla uero hunc...obliti sunt.

Lectio ix. Quanta eius nos...nos admonet.

^b W *Lectio ix.* In celo iam sedet...prodit† inuita.

^c H *et a septuagesima usque ad ramos palmarum.*

^d *Sar.* iii. 20.

¹ HW Christus.

W in ista nocte.

HWP exaudi me.

² W omits sed after credentem. W ambulat.

⁴ W omits est.

⁶ P omits tuum.

³ P autem et.

⁵ HWP populos.

⁷ HWP in inferno.

Hymnus. Exultet celum laudibus. *Ÿ.* Annunciauerunt.

Ant. ^aAmbulans iesus iuxta...¹ *Ps.* Benedictus.

Oratio. Maiestatem tuam²...

**Idem fiat de quibuscunque festis translatis habentibus vigiliam quod quando differtur dicatur in primis vesperis oratio de die, ut puta de festo sancti thome apostoli, et festo sancti iohannis baptiste contingente in festo corporis christi, et consimilibus.*

*Et dicatur hec oratio precedens ad omnes horas, ad secundas vesperas, et per octauas.***

Memoria de aduentu,^b si infra aduentum contigerit.

AD PRIMAM.

Ant. Salue crux.

Ps. Deus in nomine.

Ant. Te iure.

Ps. Quicumque.

AD TERTIAM.

Ant. Biduo.

Ps. Legem pone.

Capitulum. Corde creditur.

Responsoria et versiculi de communi apostolorum³ ad omnes horas dicuntur. (i. 40.)

AD SEXTAM.

Ant. Beatus andreas.

Ps. Defecit.

Capitulum. Magnificauit eum dominus in timore inimicorum et in verbis suis monstra placuit; glorificauit eum in conspectu regum et ostendit illi gloriam suam.

AD NONAM.

Ant. Qui persequabatur.

Ps. Mirabilia.

Capitulum. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum et elegit eum ex omni carne; et dedit illi ⁴precepta et legem vite et discipline et excelsum fecit illum.

^a *Sar.* iii. 2.

^b *HO² et de sancta maria H propter processionem.*

¹ *P sunt dominum.*

² *P supplices.*

P apostolus tuus.

P ita pro nobis apud.

³ *O² adds oratio de die.*

⁴ *HW cor ad precepta.*

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iuravit dominus. *Ps.* Dixit dominus. *Et cetere*
antiphone cum suis psalmis de communi apostolorum.

Capitulum. Corde creditur. *R.* Vir iste.

Hymnus. Exultet celum. *V.* ^aIn omnem terram.

Ant. Concede nobis hominem... *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

^b*Memoria de martyribus Crisanto et daria de communi plurimorum*
martirum. Oratio. Deus qui beatos martyres tuos crisantum et dariam victrici patientia coronasti: tribue nobis eorum intercessione sic tibi famulari, ut cum ipsis in eterna felicitate mereamur gratulari. Per dominum.

Si vero hoc festum in aduentu contigerit, primo fiet memoria de aduentu, postea de martyribus.

Si autem in sexta feria ante aduentum hoc festum contigerit, tunc in secundis vesperis primo fiet memoria de beata maria, et postea de martyribus.

Si vero in dominica euenerit, differatur in secundam feriam,^c et sic fiat de ceteris festis nouem lectionum infra aduentum continuentibus.^d Exceptis festis sancti nicholai et conceptionis beate marie, ut postea patebit. ^eEt quando sic differtur festum

^a H *V.* Annunciauerunt opera dei.

^b HO² *Memoria de aduentu O² et de sancta maria.*

^c H (after first Evensong) *et dicantur uespere in dominica de sancto, cum oratione de die, scilicet oratio Maiestatem tuam, et memoria de dominica.*

W *et dicantur uespere in dominica de sancto et memoria de dominica, quod obseruetur in omnibus festis que deferuntur a dominica usque in secundam feriam. Idem fiat de omnibus festis nouem lectionum infra aduentum et a septuagesima usque ad ramos palmarum in dominicis contingentium†. De festis uero trium lectionum infra aduentum tantum fiat memoria nisi in octauis sancti andree que suum habent officium nisi dominica contigeert†, et tunc de eo fiat memoria: a septuagesima uero a [erasure] usque ramos palmarum de festis nouem lectionum in dominica contingentium† illud obseruetur quod in aduentu exepot† solempnitate purificationis beate marie que fiet in quacunque die contigerit; et de festis trium lectionum ita fiet sicut in aduentu, exceptis festis..[illegible] que suum habet officium in quacunque feria contigerit. Et semper in festis nouem lectionum fiat memoria de feria.*

^d H *et a septuagesima usque ad dominicam in ramis palmarum. De festis uero trium lectionum infra tempora predicta fiat de eis memoria tantum, nisi de hiis qui habent proprium seruitium: quod in eorum festis plenius exponitur.*

O² adds, et per octavas S. Andree.

^e W *Quando festum apostoli differatur a die dominica in secundam feriam, tunc ad primas uesperas [fiat] oratio de die et memoria de aduentu et de sancta maria.*

sancti andree, tunc dicatur in primis vesperis oratio Maies-
tatem tuam.

Si vero hoc festum sabbato contigerit, secundas vespervas non habet,
*propter introitum aduentus; *sed solennis memoria de hoc*
*fiat.***

Per octabas sancti andree usque ad octauum diem de eo tantum
fiat memoria, que precedet memoriam beate marie ad matutinas
cum hac antiphona Biduo viuens. Ad vespervas cum hac
antiphona Concede nobis. V. Dilexit andream: et dicetur
iste versiculus ad memoriam beati andree per octabas eiusdem
tam ad vespervas quam ad matutinas, et sic fiat in consimilibus
festis proprios versiculos habentibus. Oratio ut supra.

In dominica et in festo sancti nicholai ad primas vespervas dicatur de
sancto andrea antiphona Cum peruenisset ad memoriam. Ad
matutinas vero antiphona Ambulans. Hoc etiam obseruetur
in dominicis et festis nouem lectionum infra octabas beate
agnctis, sancti iohannis baptiste, sancti laurentii et sancti
martini contingentibus, quod eodem antiphone, que ad primas
vesperas et ad matutinas in festis eorum dicebantur, ad primas
vesperas et ad matutinas in dominicis et in festis nouem
lectionum ad memoriam dicantur.

Si vero festum sancti andree in quinta feria ante aduentum con-
tigerit, tunc in sequenti die, hoc est feria sexta, fiat ^aseruitium
de martyribus et memoria de sancto andrea. Ad vespervas fiat
seruitium de beata maria, ut supra notatum est (p. 25).^a Nam
in hoc sabbato plenum fiet seruitium de beata maria, et memoria
de beato andrea.

*IN FESTO SANCTI BIRINI EPYSCOPI

fiat memoria de communi unius confessoris et pontificis.

Oratio. Deus qui nobis sanctum pontificem birinum salutis
eterne tribuisti doctorem: concede propicius ut cuius
depositionis solennia colimus, huius semper et meritis
adiuemur et precibus. Per.^{b**}

^{a-a} O¹ fiat seruitium de sancto Andrea. Ad matutinas Ymnus Inuitatorium cum
nouem antiphonis et psalmis cum tribus responsoriis de primo nocturno et una
antiphona in laudibus, et cetera ut in die. Memoria de martyribus de communi
plurimorum martyrum. Postea memorie feriales dicantur.

Ad primam. Ant. *Biduo viuens.* ps. *Deus in nomine.* Ant. *Gloria tibi*
trinitas. ps. *Quicumque.* Cap. *Domine miserere.* Ad terciam. Ant.
Beatus Andreas. Ad sextam. Ant. *Nonne† permittas.* Ad nonam. Ant.
Qui persequabatur. Et cetera ad horas ut in die. Ad vespervas. Ant. *Jurauit.*
ps. *Dixit dominus,* et cetera antiphone cum psalmis. Cap. *Beata es Maria.*

^b See below, p. 68, n².

IN FESTO SANCTI OSMUNDI^a

omnia fiant de communi unius confessoris et pontificis nouem lectionum. (i. 59.)

IN FESTO SANCTI NICHOLAI.

AD VESPERAS.

Ant. Amavit eum. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Ecce sacerdos. *bR.* Quadam die.

Hymnus. Iste confessor. *V.* Amavit eum.

Ant. O pastor eterne...¹ *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui beatum...²

Memoria de aduentu et de sancto andrea: antiphona Cum peruenisset.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Adoremus regem seculorum... *Ps.* Venite.

Hymnus. Iste confessor.

In primo nocturno.

Ant. Nobilissimis siquidem...³ *Ps.* Beatus vir.

Ant. Postquam domi...⁴ *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Pudore bono⁵... *Ps.* Domine quid.

V. Amavit.

Lectio i. Beatus igitur nicholaus ex illustri prosapia ortus, cum adhuc infantulus nutricis⁶ lacte aleretur, quarta et sexta feria semel bibebat mammas: et hac vice contentus tota die sic permanebat. Tu autem.

R. Confessor dei...⁷ *V.* Erat enim... *Ad summum.*

^a H omits: a later hand has added in the margin the collect Deus cuius antiqua... confessoris tui atque pontificis Osmundi choruscare sentimus, concede propicius ut cuius deposicionem trans (then it breaks off. The feast is also entered by a later hand in the kalendar.) See *Sar.* iii. 473.

OW omit.

^b H *Duo canonici responsorium.*

¹ W episcopatum.

³ W Nobilissimus.

⁴ P cuncti.

HWP mundi huius spretis oblectationibus.

W se uirgo.

HWP suum prebuit.

⁵ W famulis.

⁷ P nobili progenie ortus.

W omits moribus.

² P pium pontificem.

⁶ HW matris.

Lectio ii. Puerilibus igitur annis...adolescens esse: et nunc parentum...de scripturis audiebat, pectoris armariolo recondebatur. Tu autem.

R. Operibus sanctis... V. Voce quippe... Reuelatione.

Lectio iii. aCommittēbat se quotidie deo qui dispensat et ordinat omnia quando vult et quomodo vult. His itaque transactis mirrea metropolis orbata est antistite suo.

R. Quadam die... V. Mox illis... Et statim.

In secundo nocturno.

Ant. Auro virginum... *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Innocenter puerilia... *Ps.* Verba mea.

Ant. Gloriam mundi... *Ps.* Domine dominus noster.

V. Iustum deduxit.

Lectio quarta. Conuentione itaque facta, intererat...pendebatur sententia. Hic ergo per omnia sequens apostolorum vestigia, cunctos ieiuniis et deuotissimis precibus hortatus est insistere quatinus ille qui mathiam indicauit numerum supplere apostolicum, ipse solita clementia pandere dignaretur quem vellet fungi tanto sacerdotio.

R. Audiens christi... V. Statimque solutos... Et liberauit.

Lectio quinta. Illis summa cum deuotione...nicholaus vocaretur.

R. Qui cum audissent...¹ V. Clara quippe... Saluatoris.

Lectio sexta. Mirum immodum...eum episcopus dicens, Quale nomen habes? At ille, Nicholaus vestre sanctitatis seruus. Mox introgressus episcopus, En fratres, proclamauit, En inquam quod petimus...caritas.

^a HW *Lectio iii.* Ubi autem utroque parente orbatus est, deprecabatur ut ille qui habet omnium scienciam ei inspiraret, quatinus de tantis sibi relictis opibus sic ordinaret, ut muta laude humana conspectui diuino complaceret.

Lectio iiii. Talia eo cogitante accidit...haberet. Qui irruente inedia... filias fornicari...sanctus comperit...execrans stuprum, decreuit omnino ex suis abundantiis eorum supplere inopiam.

Lectio v. Notata ergo cuiusdam noctis...discessit. Mane facto...illud, magno exultauit gaudio, et gratias egit omnipotenti deo.

H *Lectio vi.* Celebratis igitur ex more...nuptiis, cepit homo diligenter inquirere quis esset qui inopie illius tantam prestisset humanitatem. Nicholaus autem iesu christi famulus...prioris equale.

W *Lectio vi.* Vir autem sanctus idem misericordie opus iterum ac tercio impendere miserimo homini non destitit. Ita nicholaus iesu christi amulus predicti hominis inopiam misericorditer sulleuauit, et filiarum eius incestum coibens legitimo eas matrimonio iuxta natalium suorum dignitatem copulauit.

¹ P nicholai vocem statim.

R̃. Beatus nicholaus iam...¹ Ṽ. Ut apud...² Illi. [Gloria.
Illi.]

In tercio nocturno.

Ant. Pontifices almi... *Ps.* Domine quis.

Ant. Sanctus quidem... *Ps.* Domine in virtute.

Ant. Muneribus datis...³ *Ps.* Domini est terra.

Ṽ. Iustus ut palma.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Homo quidam peregre. (i. 62.)

R̃. Summe dei confessor...⁴ [Ṽ.] Qui tres pueros... Namque.

R̃. Seruus dei nicholaus... Ṽ. Affluens itaque... Earumque.

R̃. Ex eius tumba⁵... Ṽ. Cateruatim... ^aEt debilis. Gloria.
Et.^b

Prosa. Sospitati dedit egros...⁶ Sospes regreditur.

Repetatur responsorium* Ex eius tumba. *Et notandum est quod nunquam prosa dicitur nisi quando fiunt nouem lectiones.*

Ṽ. ^cIustum deduxit.

IN LAUDIBUS.

Ant. Beatus nicholaus adhuc...⁷ *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Ecclesie sancte... *Ps.* Iubilate.

Ant. Iuste et sancte...⁸ *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Amicus dei... *Ps.* Benedicite.

Ant. O per omnia... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Ecce sacerdos.

Hymnus. Iesu redemptor. Ṽ. Iustus germinabit.

Ant. Copiose caritatis... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui beatum nicholaum. **Et dicetur ad horas et ad secundas vespas.***

*Memoria de aduentu et de sancto andrea.*¹ **Ant.* Ambulans iesus.**

^a W Surdis (not Et debilis).

^b H *Reincipiatur responsorium ante prosam.*

^c W Ṽ Ora pro nobis. O² uel Ora pro nobis.

^d W de sancto andrea et de aduentu.

¹ HW largiciones.

² P omits semper.

⁴ W credidimus.

⁶ W naufragantem. possit illum.

HWP transpose the verses O quam...Vas in...

WP do not prefix Ṽ to the verses.

⁷ W puerilis.

³ W nox corrected later to neci.

⁵ W Ecce corrected to Ex.

⁸ W metuit.

AD PRIMAM.

Ant. Beatus nicholaus.*Ps.* Deus in nomine.**Ant.* Te iure.*Ps.* Quicumque.**AD TERCIAM. *Ant.* Ecclesie sancte.AD SEXTAM. *Ant.* Iuste et sancte.AD NONAM. *Ant.* O per omnia.*Ad has horas dicantur capitulum, responsorium cum versiculo de communi unius confessoris et pontificis. (i. 63.)*

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Beatus nicholaus, cum quatuor antiphonis sequentibus de laudibus, et psalmis ferialibus.*Capitulum.* Ecce sacerdos.^a*R.* Ex eius tumba, *cum prosa sine repetitione responsorii.***Hymnus.* Iesu redemptor omnium. *V.* Amauit.*Ant.* O christi pietas...¹*Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.**Memoria de sancto andrea.**Ant.* Cum peruenisset.**V.* Dilexit andream.***Oratio.* Protegat nos...clementiam sentiamus.² *Per.**Memoria de aduentu.**Si vero hoc festum sabbato contigerit secundas vespas non habet: et tunc fiat seruitium de dominica, et memoria de sancto nicholao, et memoria de sancto andrea.^b***Si vero festum sancti nicholai in dominica contigerit, differatur usque ad quintam feriam proximam sequentem; quia alias pretermitteretur officium de octauis sancti andree omnino, quia si ad quartam feriam differatur festum sancti nicholai, tunc carebit primis vespas; et ideo fiat translatio de hoc festo et de quibuscunque aliis transferendis per annum tali modo quod*^a H Duo canonici responsorium.O² emits R⁷ and gives *Sospitati* as an alternative for the hymn.^b O¹ adds Et si hoc festum transferatur, tunc in primis vespas primo fiat memoria de dominica, deinde de sancto andrea, sicut predictum est. In matutinis uero primo fiet memoria de sancto andrea, postea de aduentu.O² De sancto ambrosio. Or. *Deus qui populo.*¹ P eius tumba.² HWP omit quesumus.

P omits sepius.

HW omit apostoli tui.

HW sine intermissione, for pia deuotione.

*possint habere suum plenum seruitium; et licet succedant sibi plura festa transferenda, siue sint eiusdem gradus siue non, fiat translatio per saltus: et tunc dicetur de maioribus festis, postea de minoribus, non obstante quod minora precesserint in ordine, nec mirum quia ut iuris est semper minus debet cedere maiori.***

IN OCTABIS SANCTI ANDREE.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Dilexit andream^a... *Ps.* Venite exultemus.
Hymnus. Eterna christi munera.

In nocturno.

<i>Ant.</i> Vidit dominus petrum... ^b	<i>Ps.</i> Celi enarrant.
<i>Ant.</i> Venite post me...	<i>Ps.</i> Benedicam.
<i>Ant.</i> Relictis retibus...	<i>Ps.</i> Eructauit.
<i>Ant.</i> Christus me misit...	<i>Ps.</i> Omnes gentes.
<i>Ant.</i> Dignum sibi... ¹	<i>Ps.</i> Exaudi deus deprecationem. ²
<i>Ant.</i> Andreas christi... ³	<i>Ps.</i> Exaudi deus orationem.
<i>Ant.</i> Ego si patibulum...	<i>Ps.</i> Confitebimur.
<i>Ant.</i> Salue crux que in...	<i>Ps.</i> Dominus regnauit, exultet.
<i>Ant.</i> Maximilla christo... ^c	<i>Ps.</i> Dominus regnauit, irascantur.

℣. In omnem terram.

Lectio i. ^dEcce adest dies honorabilis sancti andree apostoli, fratres carissimi, qui ab egea proconsule in cruce suspensus per duos dies [ueritatem] predicare non cessauit. Dum igitur penderet in cruce pro christi nomine, venit ad eum multitudo pene totius prouincie, volentes eum de cruce deponere.

℞. Dum perambaret.

^a *Sar.* iii. 19.

^b O² psalmi de communi apostolorum.

^c *Sar.* iii. 15.

^d W gives no lessons.

O² Tres lectiones de supradictis, tres† primi† ℞ dicantur.

¹ H mare.

³ W del. P omits et.

² W Exaudiat.

Lectio secunda. ^aNolite, inquit, fratres, sanctus andreas, impedire passionem meam, sed preparate vosmetipsos quasi athletas christi ut vincatis minas intrepido animo, et plagas per tolerantiam superetis hominum. Quia si terrenus timendus est dominus, ille est magis timendus qui finem non habet.

R̃. Mox ut vocem.

Lectio iii. Estote magis parati ad hoc, ut per tribulationes temporales ad eterna gaudia perueniatis, ubi semper letemini semperque splendeatis semperque cum christo regnetis.

R̃. Homo dei.

Ÿ. Dilexit andream.

IN LAUDIBUS.

Una sola antiphona. Salve crux. *Ps.* Dominus regnavit.

Et cetera ut in die cum oratione Protegat nos.^b

Memoria de aduentu et memorie feriales dicantur.^c

AD PRIMAM.

Ant. Biduo viuens.

Ps. Deus in nomine.

**Ant.* Gloria tibi trinitas.

Ps. Quicumque vult.

Capitulum. Domine miserere.**

^d*Cetera hore huius diei dicantur ut supra feria sexta notatur cum oratione* Protegat nos.

Si he octauæ in dominica contigerint, tunc de festo fiat memoria tantum ad vespervas et ad matutinas.^e **Quacunque autem alia die contigerint, de octauis dicetur et memoria de aduentu.***

*IN CONCEPTIONE BEATE MARIE VIRGINIS.^f

AD VESPERAS.

Ant. Celeste beneficium introiuit in annam, per quam nobis data est maria virgo. *Ps.* Laudate pueri.

^a H *Lectio ii.* Quos sanctus andreas hiis uerbis ammonuit dicens, Nolite fratres impedire...non habet.

Lectio iii. Estote magis...regnetis. Hec et hiis similia sanctus andreas per totam noctem edocebat populum.

^b H gives cues. O² Antiphona per ordinem dicatur.

^c H only *Memoria de aduentu.*

^d HO² *Ad alias horas antiphone per ordinem dicantur, cetera omnia sicut in die,* H *preter orationem* Protegat nos. *Hec oratio dicetur ad horas.*

^e WO¹ *Hore huius diei dicantur ut supra.* O¹ *ut in sexta feria notatur cum Or.* Protegat nos.

O² *Vespere fiant de aduentu.*

^f O² in margin adds (l.h.) De conceptione beate marie require omnia in Natiuitate beate marie, p. 318.

Ant. Beata progenies de qua virgo concepta est que genuit christum saluatorem seculorum. *Ps.* Laudate dominum omnes gentes.

Ant. Conceptu regali preclara maria refulget, Supra celigenas virtutum lampade splendet. *Ps.* Lauda anima mea.

Ant. Conceptus eius signis et virtutibus nobilitabatur, Quo mundus exultabat, celum congratulabatur. *Ps.* Laudate dominum quoniam bonus.

Ant. Conceptio tua, virgo dei genitrix, mundum illuminauit, Sol enim iusticie ex te processit. *Ps.* Lauda hierusalem.

Capitulum. Ego quasi vitis...honestatis, ego mater pulcre dilectionis et timoris et magnitudinis et sancte spei.

R. Stirps yesse.

Hymnus. Ave maris stella. *℣.* Diffusa est gratia.

Ant. Conceptio tua¹... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui beate marie virginis conceptionem angelico vaticinio parentibus predixisti, presta huic presenti familie tue eiusdem presidiis muniri, cuius conceptionis sacra solennia congrua frequentatione veneratur. Per.

Memoria de aduentu.

Completorium de aduentu non mutatur : nisi quod in fine hymni dicitur Gloria tibi domine.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Corde et voce...nobilis conceptus. *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Quem terra ponthus.

In primo nocturno.

Ant. Hodie concepta est... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Beatissime virginis... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Quando concepta... *Ps.* Domini est terra.

℣. Diffusa.

Lectio prima. Anselmus cantuariensis episcopus et pastor anglorum, coepiscopis salutem et benedictionem. Conceptio veneranda sancte dei genitricis et virginis marie, fratres dilectissimi, quemadmodum per multorum experimenta et signorum magnalia, et francie ceterisque confinium climatibus olim sit declarata, me narrante audiat discretio vestra.

R. Hodie concepta est... *℣.* Beatissime virginis... Cuius.

Lectio ii. Felicissimo rameseyensis episcopo et pastore angolorum ecclesie, abbate vero utique venerande religionis, a prudentissimo et illustri rege anglorum vuillermo duce

¹ P in uniuerso.

normannorum, pro altis regni negociis in daciam directo ; ipsisque prospere expeditis ; inde usque maris medium remeante, nauem ipsam tanta fluctuum ventorumque procella quassauit, ut nautis desperatis pene naus mergeretur.

R̃. Beatissime virginis... Ṽ. Cum iocunditate... Ut ipsa.

Lectio iii. Cunque dictus abbas in tanta periclitatis tempestate piissimam dei genitricem maris stellam humiliter reclamaret, apparuit quidam etatis reuerende, pontificali decoratus infula, dicens, Si a presenti horribilis pelagi periculo liberatus portum salutis optatum desideras applicare ; promitte michi coram deo quod diem conceptionis matris sue semper virginis marie solenniter celebrabis, et celebrandum laicis predicabis. Cuius consiliis adiecit, Quis, inquit, erit huic festo dies ? Sexto, ait, ydus decembris. Cui abbas, Et quo ecclesiastici officii sermone in hac celebritate utemur ? Omne, inquit, seruitium quod in eius dicitur natiuitate, dicetur et in conceptione : excepto quod nomen natiuitatis mutabitur in nomen conceptionis.

R̃. Ad nutum domini... Ṽ. Ut viciū... Sicut.

In secundo nocturno.

Ant. Hodie concepta est...¹

Ps. Eructauit.

Ant. Dignum namque...

Ps. Deus noster.

Ant. Benedicta et venerabilis es...

Ps. Fundamenta.

Ṽ. Specie tua et pulchritudine.

Lectio quarta. Erubescant igitur insensati qui tantum diem tantaque misteria et sacramenta tenebris ignorantie excecati, et idcirco respuunt celebrare, quia viri ac mulieris copulatio in virginis fuit conceptione. Si enim eius conceptionem eo quod carnaliter extitit, stultis non placet hodie celebrare, tamen diem illam et noctem, diem quamuis multis incognitam, et tempus et horam specialiter eiusdem humilibus celebrare delectet obsequiis : quia ipse animarum creator sue matris animam dignam et sanctissimam virginali corpori angelis eius ministrantibus infundere complacuit. Quam etiam diem primam nostre reparationis et salutis preelegit et sanctificauit.

R̃. ^aGloriose virginis marie conceptum dignissimum...

Ṽ. Hodie concepta est beata virgo maria... Cuius.

Lectio v. Quod autem sunt hominis due conceptiones omnibus notum est peritis ; una que carnali viri ac mulieris copulatione agitur, alia spiritualis qua anima noua et pura deo cooperante corpori diuinitus adunatur. Quibus ergo non placet carnalem dominice matris celebrare conceptionem, placeat saltem spiritualement eius anime

^a *Sar.* iii. 781.

¹ P omits beata and et.

creationem corporisque cum anime copulatione† celebrare. Non est enim verus amator virginis, qui respuit hunc diem celebrare conceptionis.

R. Conceptio gloriose virginis¹... V. Cum iocunditate... Cuius.
Lectio vi. Sicut enim in sancta ecclesia eius natiuitas, sic debet excollit conceptio. Nisi enim conciperetur, nunquam nasceretur. Iussu dei concipitur et nascitur, immo si diuina ratio perspiciatur, spiritualis conceptionis dies est magna, sicut et natiuitas appellatur. Conceptionem enim dei matris excellere,† christi generationem est commendare. Nam eius conceptio generationis christi linea est. Celebremus ergo fratres cum iocunditate spirituali et debitis veneremur obsequiis utramque eius conceptionem et spiritualement et humanam, ut ipsius suffragiis exuti,† in sinu abrahe mereamur ascribi: Annuente filio virginis unigenito domino nostro iesu christo, cui cum patre et spiritu sancto honor sit et gloria in secula seculorum. Amen.

R. Stirps iesse virgam... V. Virgo dei... Et super.

In tertio nocturno.

Ant. Conceptio est hodie... *Ps.* Cantate i.

Ant. Ista est speciosa²... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Felix namque es... *Ps.* Cantate ii.

V. Adiuiuabit.†

Tres ultime lectiones de expositione euangelii. Initium sancti euangelii† secundum matheum i. Liber generationis... abraham. Et reliqua.

Omelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

Prefatio totius operis... principium promissionis.

R. Conceptio tua dei³... V. Felix namque es... Ex te enim.

Lectio octaua. Matheus librum generationis... in latinum interpretatur.

R. Corde et animo⁴... V. Omnes in unum⁵...

Lectio nona. Ipse autem christus pre participibus... abraham demonstratur.

R. Solem iusticie... ad conceptum. V. Cernere diuinum... Stella. Gloria. Stella.

Prosa. Hodie prodit virga iesse de radice.

Virga vere flos nostre geniture.

V. Clara de stirpe dauid regali iure.

[[V.]] Concepta de tribu iuda generosa.

V. Veteris et patriarche abrahe.

¹ P concepta de tribu.

³ P in uniuerso.

⁵ P iesum.

² P intercedat pro nobis (omitting ut).

⁴ P in his sacris solenniis.

℣. Pulcre processit ad conceptum.

Ps. Te deum.

℣. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. Conceptio gloriose¹...

Ps. Dominus regnauit.

Ant. Conceptio est hodie...

Ps. Iubilare.

Ant. Regali ex progenie maria concepta...

Ps. Deus deus meus.

Ant. Corde et animo...

Ps. Benedicite.

Ant. Cum iocunditate...

Ps. Laudate.

Capitulum. Ego quasi.

Hymnus. O gloriosa.

℣. Elegit.

Ant. Conceptionem hodiernam...

Ps. Benedictus.

Oratio. Deus qui beate marie.

Memoria de aduentu.

AD PRIMAM.

Ant. Conceptio gloriose. *Ps.* Deus in nomine, *et Ps.* Quicumque vult *sub eadem antiphona dicuntur.*

R. Iesu christe *cum alleluya, sicut in aliis festis principalibus dicitur.*

℣. Qui de virgine.

AD TERCIAM.

Ant. Conceptio est hodie.

Capitulum. Ego quasi vitis.

R. Diffusa est gratia.

AD SEXTAM.

Ant. Regali.

Capitulum.^a Transite ad me...seculorum.

R. Specie tua.

AD NONAM.

Ant. Cum iocunditate.

Capitulum.^a Qui edunt me...

R. Adiuvabit eam.

℣. Elegit eam.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Conceptio gloriose.

Ps. Dixit dominus.

Ant. Conceptio est hodie.

Ps. Confitebor.

^a *Sar.* ii. 344.

¹ P concepta de tribu.

Ant. Regali.

Ant. Corde et animo.

Ant. Cum iocunditate.

Capitulum. Ego quasi.

Loco hymni dicitur sequentia.^a Hac clara die turba¹... Amen.

¶. Diffusa est.

Ant. Glorioso virginis marie conceptum...alleluia. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

*Quacunque autem die hoc festum contigerit, ibidem festiue celebretur cum primis et secundis vesperis et cum memoria de aduentu.***

DE SANCTO DAMASO PAPA fiat memoria ad vespervas et ad matutinas de communi unius confessoris et pontificis, cum hac oratione.

Oratio. Misericordiam tuam^b nobis domine quesumus interueniente beato damaso confessore tuo atque pontifice² clementer impende: et nobis peccatoribus ipsius propiciare suffragiis. Per dominum.

IN NATIVITATE SANCTE LUCIE VIRGINIS.

AD VESPERAS.

Ant. Ista est virgo. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Domine deus meus.

¶. Grata facta.

Hymnus. Virginis proles.

¶. Diffusa est gratia.

Ant. In tua patientia...inimicum subiisti.³ *Ps.* Magnificat.

Oratio.^c Exaudi nos deus salutaris⁴...

Memoria de aduentu.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Agnum sponsum. *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Virginis proles.

^a *Sar.* ii. 518.

^b O¹ adds here

De sancto Birino fiat memoria ad vespervas et ad matutinas de communi unius confessoris et pontificis.

^c *Sar.* ii. 441.

¹ P line 3, dominam.

line 5, sic nuncia.

line 15, efferens.

line 17, det.

² HW beato confessore tuo damaso.

³ HW choruscans. subiisti.

⁴ HW omit virginis et martyris tue.

H effectu.

In primo nocturno.

Ant. Lucia virgo venerabilis¹... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Crede mater, agathen pro christi nomine passam hoc meruisse, ut semper eum presentem pro quo passa est habeat.² *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Continge ergo sepulchrum virginis credens, et continuo a fluxu sanguinis liberaberis. *Ps.* Domini est terra.

Ÿ. Diffusa est gratia.

Lectio i. Cum per uniuersam cicilię† prouinciam beatissime... populus ad sepulchrum eius venerandum pergeret : contigit luciam...potuit remedio liberari. Tu.

R̃. Lucia virgo quid³... Ṽ. Et sicut per... Quia.

Lectio ii. Igitur dum processionis mysteria celebrarentur, hec euangelii lectio fuit qua legitur tactu fimbrie vestimenti iesu mulierem a fluxu sanguinis saluatam. Et dixit...agathen pro christi nomine passam hoc...et liberaberis. Tu autem.

R̃. Rogauī dominum meum... Ṽ. Ut credentibus...exultationis. Et.

Lectio iii. Igitur prostrauit se ante sepulchrum beate...et ecce salua est.

R̃. Grata facta est⁴... Ṽ. Erecta namque... Et.

In secundo nocturno.

Ant. Fiebat interea prediorum et⁵ gemmarum distractio et quotidie pauperum necessitatibus expendebantur. *Ps.* Eructauit.

Ant. Tandem ad sponsi noticiam peruenit,⁶ proponit ergo litem in iudicio, sponsam suam christianissimam contra leges viuere augustorum. *Ps.* Deus noster refugium.

Ant. Pascasius proconsularis luciam corripuens cepit ad sacrificia demonum cogere. *Ps.* Fundamenta.

Ÿ. Specie tua.

Lectio quarta. Et his auditis surrexit virgo tremens, et ait matri...auctorem dominum nostrum iesum christum.

R̃. Lucia virgo iudici dixit, patrimonium meum tuto loco constitui. Corruptores autem [nec] corporis nec mentis mee⁷ aliquando suscepi. Ṽ. Hostiam sanctam viuētem deo uiuo me ipsam offero. Corruptores.

¹ P conuenit.

² W habebat.

O² psalmi unius virginis.

³ P matri tue nam et matri tue.

W salua facta est.

⁴ P omits est after glorificata. W cue only.

⁵ HW ac.

⁶ HW peruenitur.

⁷ W mee [nec added above the line] corpus nec mentis aliquando.

Lectio v.^a Igitur cum de his sermocinaretur quotidie virgo cum matre...ad sponsi noticiam peruenit. Qui ubi didicit uniuersa pauperibus et deo seruientibus erogata, proponit... consularis, sponsam suam christianam esse, dicens eam non secundum leges viuere augustorum.

R̃. Paschasius dixit, Cessabunt verba cum fuerit peruentum ad verbera. Lucia respondit, Verba dei cessare non poterunt; ancilla dei sum, et ideo dixi verba dei. Ṽ. Non vos, christus inquit, loquimini in conspectu iudicum, sed spiritus sanctus. Ancilla.

Lectio sexta. Quam paschasius corripiens, cepit ad sacrificia demonum inuitare. Cui beata lucia dixit, Ego per istos tres annos nichil aliud egi, nisi sacrificauī deo viuo...in sacrificium offero hostiam viuētem, et quod ipsi placet, de hostia sua faciet.^b

R̃. Nunquam inquinabitur corpus nisi de consensu mentis, nam si inuitam me feceris violari, castitas michi duplicabitur ad coronam. Ṽ. De sensibus autem et voluntatibus¹ iudicat deus. Nam.

In tercio nocturno.

Ant. Beata lucia dixit paschasio, Sacrificium mundum et immaculatum apud deum et patrem hoc est, visitare viduas et orphanos in tribulatione eorum. *Ps.* Cantate i.

Ant. Ego per istos tres annos nichil aliud egi, nisi deo viuo sacrificauī, iam enim cui² nichil superest meipsam offero. *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Tu principum leges attendis, ego dei leges attendo,³ tu principes times, ego deum timeo, tu illis placere desideras, ego ut christo soli placeam concupisco. *Ps.* Cantate ii.
Ṽ. Adiuvabit eam.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Simile est regnum celorum thesauro abscondito. (i. 78.)

R̃. Iussu impii paschasii ubi beatam virginem ceperunt trahere velle ad lupanar, tanto pondere infixit eam⁴ spiritus sanctus ut tanquam mons immobilis penitus moueri non posset.⁵

^a H *Lectio v.* Igitur cum de hiis...ad sponsi noticiam peruenit.

Lectio vi. Qui ubi didicit...sacrificia domonum† inuitare.

^b W adds Pachasius dixit, Ista uerba cuiquam tibi simili narrare poteris christiano, michi modo qui principum mandata custodio ista frustra prosequeris.

¹ HW enim et de.

H uoluptatibus.

W iudicabit.

² HW quia.

⁴ HW eam fixit.

³ W omits ego...attendo.

⁵ W poscet (omitting non).

- ℣. Impellunt plurimi, nec mouetur, immissis funibus admotis boum paribus multis, ita solo herens manebat. Ut.
- R. Que sunt hec maleficia tua, consularis dixit, ut puella fragilis a mille tracta hominibus non mouearis? Ista, inquit, maleficia mea non sunt sed sunt beneficia dei. ℣. Si alia decem milia adduxeris, audies michi dicentem spiritum sanctum quod cadent a latere meo mille, et decem milia a dextris meis. Ista.
- R. Lucia martyr inuictissima sponsa agni, hostia dei, templum spiritus sancti, hoste iam triumphato,¹ visceribus patefactis, instantius dominum iesum christum² diutissime predicabat, dum christi sumptis misteriis vite incorruptibili virgo incorrupta successit. ℣. Iudice confuso et cuncto terrore deuicto, igne superato, gladio quoque transuerberata,³ loco omnino non est mota. Dum. *Repetatur responsorium* Lucia martyr. ℣. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

<i>Ant.</i> Orante sancta lucia ⁴ ...	<i>Ps.</i> Dominus regnauit.
<i>Ant.</i> Lucia virgo quid...	<i>Ps.</i> Iubilare.
<i>Ant.</i> Per te lucia virgo...	<i>Ps.</i> Deus deus meus.
<i>Ant.</i> Benedico te pater...	<i>Ps.</i> Benedicite.
<i>Ant.</i> Soror mea lucia...	<i>Ps.</i> Laudate.
<i>Capitulum.</i> Domine deus meus.	
<i>Hymnus.</i> Iesu corona.	℣. Elegit eam.
<i>Ant.</i> Columna es immobilis...vite, alleluya.	<i>Ps.</i> Benedictus.
<i>Oratio.</i> Exaudi nos. <i>Et dicetur ad horas.</i>	
<i>Memoria de aduentu.</i>	

AD PRIMAM.

<i>Ant.</i> Orante.	<i>Ps.</i> Deus in nomine.

AD TERCIAM.

- Ant.* Lucia virgo.

AD SEXTAM.

- Ant.* Per te lucia.

AD NONAM.

- Ant.* Soror mea.

Et cetera ad horas de communi unius virginis et martyris (i. 79).

¹ W hostie iam triumphata.

² HW omit christum.

³ W transuerberato.

HW beata agatha.

P beata agatha et.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Orante. Psalmi feriales.

Capitulum. Domine deus meus.

Hymnus. Iesu corona virginum. V.^a Diffusa.

Ant. In mediis flamis† martir inuicta in nomine domini iesu christi exultans, et turbis christum annuncians, manebat immobilis. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra. Memoria de aduentu.

IN VIGILIA SANCTI THOME APOSTOLI.

AD VESPERAS.

Ant. Estote fortes. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Benedictio domini. R. Qui sunt.

Hymnus. O thoma christi... Annue christe. (i. 35.)

V. In omnem terram.

Ant. O thoma didime.¹ *Ps.* Magnificat. *Require in aduentu.* (i. 134.)

Oratio. Concede nobis quesumus. *Require in communi unius apostoli.* (i. 35.)

Memoria de aduentu. Ant. O oriens splendor.

AD MATUTINAS.

Et ad omnes horas omnia fiant de communi apostolorum, cum his lectionibus.

Lectio prima. Cum apostolus thomas, *qui et didimus,** esset apud cesaream, apparuit [ei] dominus iesus christus, aitque ad eum, Rex indorum gondoforus misit prepositum suum ad syriam querere hominem arte architectoria eruditum: veni et mittam te cum eo.

Lectio secunda.^b Dicit ei thomas, Domine, quo vis mitte me, preter *ad** indos. Dicit illi dominus, Vade, quia ego

^a H V. Elegit eam deus.

^b H *Lectio secunda.* Dicit ei thomas, Domine, quo... fiat uoluntas tua.

Lectio iii. Hec eo dicente, ecce... accessit ad eum, et dixit ei Quid comparare uis iuuenis? At ille ait, Dominus meus rex yndorum misit me ad istas partes, ut aut conducerem ingenuos artifices aut seruos emerem, qui sciant artem architectoricam uel omnia que ex lignis fiunt uel lapidibus, ut romano opere sibi palacium construant.

Leccio iiii. Cui ait dominus, Habeo seruum ydoneum et fidelem

¹ corner of page torn off in W.

tecum sum, et non te deseram. Et cum acquisieris michi indos, cum corona martirii venies ad me.

michi, quem ad diuersas iam ciuitates misi, et quicquid laborat michi laborum suorum mercedes apportat. Hunc itaque mittam tecum, ut expletis omnibus ad me facias cum honore remeare.

Leccio v. Hoc audiens abbanes, magno repletur gaudio, et gratias agens, osculabatur genua eius. Et conuocans dominus thomam, tradidit eum in manu abbanis et abscessit. Dixit autem Abbanes ad thomam, Dic michi uere si seruus ipsius es qui tradidit te michi? Cui thomas ait, Ego nisi seruus ipsius essem, qua hora me tibi tradebat haberem contradicere. Sed quia seruus ipsius sum, non quod uolo facio, sed quod iusserit me dominus meus.

Leccio vi. Seruus autem sum eius, unus ex innumerabilibus, qui omnes diuersas artes scimus, et quicquid lucrati fuimus de arte nostra, ipsi fideliter afferimus. Ascenderunt nauim, et cum nauigarent, dixit abbanes ad thomam, Quid sciri potest de artibus, quia pretulit te michi dominus tuus? Cui thomas respondit, Colloco fundamenta que nunquam ueterascunt: extruo parietes que numquam corruunt: facio exedras et fenestras, ut domus lumine numquam careat: erigo fabricam in altitudinem, ut omne edificium precellens despiciat. Edificia autem mea quamuis extrinsecus habeant decorem, intus plus habent pulchritudinem. Quid multa tibi de artis mee pericia? Omnia que in marmore, omnia que in structura possunt esse necessaria, ego faciam, et quantos uolueris michi dare discipulos, ego docebo eos.

W Leccio ii. Dixit ei thomas, Domine, quo... fiat uoluntas tua. (Mostly torn.)

Leccio iii. Hec eo dicente, ecce... Quid comparare... partes ut aut seruos emerem... sibi palacium construant.

Lectio iiii. Cui ait dominus, Habeo seruum ydoneum ualde fidelem; hunc mittam tecum... eum cum honore remeare. Hoc audiens abbanes... et abscessit. Igitur cum apostolus esset indiam ingressus, et abbanes perduxit eum ad regem gundoforum.

Leccio iiii. Rex autem ut uidit thomam... ei rex locum, ait, Potes instruere in loco isto palacium? Thomas autem apprehendens arundinem cepit... solis ingressum. Relinquens autem ei rex peccunios† infinitos.

Leccio vi. Apostolus autem cepit circuire provincias et ciuitates et predicare uerbum dei et baptizare credentes et habundanter dare egenis, unde factum est ut innumerabilem populum adquireret, ordinauit autem clericos et ecclesias fabricauit. Cum autem rex post biennium et hoc quod fecisset apostolus deprehendisset, iussit eum cum abbane in carcerem mitti: et quoniam frater regis nomine Gad in extremitate† uite languebat, distulit interfeccionem eorum. Cunque moreretur frater eius regis, et iam sepulturam ei more illorum pararent, quarto die qui mortuus fuerat surexit† hora diei prima dixitque fratri suo regi, Audi frater. Iste homo quem occidere disponis, amicus dei est, et omnes angeli dei famulerantur† ei. Nam anima mea ducta est in celis ab angelis, et ostensum est michi palacium quod hic thomas fabricabat, eo quidem ordine quo tibi illud disposuit se instructurum, set tota fabrica ex lapidibus smaragdinis et iacinctis albis instructa est intus et foris: angeli sancti dixerunt michi, Ecce palacium, quod fratri tuo thomas apostolus fabricauit, et dixit, Utinam mererem hostiarius in isto fieri.

Lectio tertia. Respondens autem thomas dixit, Deus meus es tu, et ego seruus tuus; fiat voluntas tua. Hec eo dicente, ecce prepositus *familie** regis *indorum** [nomine] abbanes, descendens de naui, deambulabat iuxta mare in foro rerum venalium.

Lectio iiii. Dominus autem accessit ad prepositum regis, et ait ei, Habeo, inquit, seruum ydoneum et fidelem michi: hunc mittam tecum, ut expletis omnibus cum honore, facias eum ad me remeare. Accipiens autem abbanes sanctum thomam, magno repletus gaudio et gratias agens osculabatur pedes eius, et duxit eum ad nauem.

Lectio quinta. Pergentes autem inde abbanes et humilis thomas, peruenerunt ad regem indie gondoforum nomine. Rex autem, ut vidit thomam, dixit ei, Potes michi fabricare palatium? Respondit thomas, Possum. Ostendens autem rex locum apostolo ait, Potes in isto loco instruere michi palatium? Et ait, Possum.

Lectio sexta. Et apprehensa apostolus arundine, cepit metiri dicens, Ecce ianuas in isto loco disponam, et ad ortum solis ingressum. Primo proaulum. Secundo salutatorium. Tercio consistorium, in quarto tritorium, in quinto zetas hyemales, in sexto zetas estiuales, in septimo epycaustorium, et triclinia acubitalia, in octauo termas, in nono ginnasia, in decimo coquinam, in undecimo columnas et aquarum lacus fluentes, in duodecimo ypodromium, et per girum arcus deambulatorios. Rex autem considerans dixit ad apostolum Vere tu artifex es, et decet te regibus ministrare.

Euangelium secundum iohannem xx.

In illo tempore, Thomas unus de duodecim qui dicitur didimus non erat cum discipulis quando venit iesus. Et reliqua.

Omelia beati gregorii pape de eadem lectione.

Iste unus discipulus defuit: reuersus que gesta sunt audiuit: audita credere renuit. Venit iterum dominus et non credenti discipulo latus palpandum prebuit, manus ostendit, et ostensa suorum cicatrice vulnerum, infidelitatis illius vulnus sanauit.

Lectio octaua.^a Quid, fratres carissimi, quid inter hec animaduertitis? Numquid casu gestum creditis, ut electus ille discipulus tunc deesset: post autem veniens audiret: audiens dubitaret: dubitans palparet: palpans crederet? Non hoc casu gestum, sed diuina dispensatione. Egit namque miro modo superna clementia ut discipulus ille

^a HW *Leccio viii.* Quid fratres karissimi...casu set diuina dispensatione gestum est.

Leccio nona. Egit namque miro modo...in fide solidatur.

dubitans dum in magistro suo vulnera palpauit [carnis], in nobis vulnera sanauit infidelitatis. Plus enim nobis profuit thome infidelitas ad fidem, quam fides credentium discipulorum : quia cum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens omni dubitatione postposita in fide solidatur.

Lectio ix. Palpauit thomas, et exclamauit, Deus meus et dominus meus. Dixit ei iesus, Quia vidisti me, credidisti. Dum igitur vidit thomas, dum palpauit, cur ei dicitur, Quia vidisti me credidisti? Sed aliud vidit, aliud credidit. A mortali quippe homine diuinitas videri non potuit. Hominem igitur vidit, et deum confessus est, dicens Deus meus et dominus meus. Videndo ergo credidit, quia considerando verum hominem, deum quem videre non poterat exclamauit. Letificat valde quod sequitur, Beati qui non viderunt, et crediderunt. Ille enim vere credit, qui excercet opere quod credit.

* *Ante laudes* V. Constitues eos.

IN LAUDIBUS.

Ant. Hoc est preceptum meum. *Ps.* Dominus regnauit, et ceteri psalmi cum suis antiphonis de communi apostolorum. (i. 39.)

Capitulum. Iam non estis hospites.

Hymnus. Exultet celum.

V. Annunciauerunt.

Ant. Tradent enim vos.

Ps. Benedictus.**

Oratio. Da nobis quesumus¹... *Et dicetur ad horas, et ad secundas vespas.*

Memoria de aduentu. *Ant.* Nolite timere.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iurauit. *Ps.* Dixit dominus ^aet cetera antiphone cum psalmis de apostolis.

* *Capitulum.* Iam non estis.

R. Ciues apostolorum.

Hymnus. Exultet celum.

V. In omnem terram.

[*Ant.*] O thoma didime.^b *Ps.* Magnificat, ut supra ad primas vespas.**

Oratio ut supra.

Memoria de aduentu. *Ant.* O rex gentium.^c

^a H et cetera omnia de communi preter orationem Da nobis quesumus domine.

^b O¹ In regeneratione (i. 40).

^c Then in H follows S. Silvester.

¹ W domine quesumus.

HWP omit ita.

Then in W follows S. Anthony.

ⁿ* *Si vero hoc festum transferatur: tunc in primis vesperis sancti thome ad memoriam de aduentu dicatur antiphona O rex gentium.** Ad matutinas antiphona Dicit dominus. Ad secundas vespas antiphona O emmanuel.^b*

DE SANCTO FELICE MARTYRE.

Require omnia infra in crastino octabarum epyphanie. (i. 210.)

IN FESTO SANCTI MAURI ABBATIS.^c

Oratio.^d Deus qui eterne glorie participem beatum maurum abbatem fieri concessisti:¹...

*Tres lectiones fiant. *Lectio i.* Beatus igitur maurus sancti benedicti magistri sui adiutor existens, ac eius miraculorum cooperator, corpus proprium ieiuniis vigiliis et nimis edomuit frigoribus. Sancta enim quadragesima nec tunica nec cuculla sed tantummodo sacco utebatur cilicino, et duabus vicibus per ebdomadam paruissimum pregustabat cibum.

Lectio ii. Iste quippe mos in omni vita sanctissimo fuit benedicto. Cuius exemplo prouocatus, afflictione perualida carnem suam macerabat. Silentio vero ac lectioni ita assidue vacabat, ut per hoc etiam sancto benedicto admirabilis haberetur.

Lectio tertia. Quidam autem paraliticus per septem iam annos in lecto absque sensu iacebat. Super quem cum vir dei

^a O² Si autem in sexta feria hoc festum contigerit nihil fiat ad matutinas de ieiunio nisi tantum memoria set prius missam de apostolo. Fiat missa solemnis de ieiunio. Si autem in sabbato contigerit, matutine fiant de apostolo preter expositionem que erit de ieiunio, secundum euangelium *Anno quinto, cum* tribus responsoriis de ieiunio. Et cetera omnia fiant de apostolo.

^b O¹ De sancto Stephano et de aliis festis usque ad festum sancti Wlstani require omnia infra Natale et historiam *Domine ne in ira.*

O² begins with S. Silvester, then gives S. Felix in full.

^c H omits S. Maurus. W (in the Temporale) gives no proper lessons.

O² De sancto mauro abbate, et hoc obseruetur per totum annum in festis trium lectionum sine regimine chori, oratio et cetera de communi unius abbatis.

^d *Sar. i. 367.*

¹ P propicius nobis.
W ipso interueniente.

benedictionem dedisset, ita sanus effectus est ac si nunquam aliquid pertulisset infirmitatis.**

Cetera de communi unius confessoris¹ non pontificis. (i. 72, 67.)

IN FESTO SANCTI MARCELLI PAPE ET MARTYRIS.²

Oratio. Preces populi tui...

**Tres lectiones fiant. Lectio i.* Tempore diocleciani et maximiani imperatorum, beatus marcellus papa prefuit ecclesie in urbe romana. Qui audiens quomodo trason, christianissimus vir, christianos quos maximianus affligebat victualia ministraret per manus sisinnii et ciriaci, repletus est gaudio, et cum concilio consecrauit eos diaconos romane ecclesie, qui postea decollati sunt.

Lectio ii. Postea mortuus est dioclecianus, et filius eius maximianus precepit puniri omnes christianos. Beatus ergo marcellus fustibus cesus est et expulsus ab eo. Ipso tempore maximianus interfecit sororem suam artemiam, sororem suam carnalem, propter christianam religionem.

Lectio iii. Post dies octo veniens beatus marcellus episcopus cum lucina matrona christianissima...lintheaminibus. Sanctus vero marcellus indutus amictu cilicino ibi seruiuit deo, et post multos annos defunctus est sub die septimo-decimo kalendarum februarium.

*Cetera unius martyris et pontificis.*** (i. 49, 47, 43.)

IN FESTO SANCTI ANTHONII ABBATIS.^a

Oratio.^b Sancti anthonii confessoris tui atque abbatis nos domine quesumus prosequatur oratio, ut quod petitio nostra non impetrat, ipso pro nobis interueniente prestetur. Per dominum.

**Tres lectiones fiant. Lectio prima.* Beatus igitur anthonius abbas, cum esset in ciuitate patras in monasterio, non valebat seruitium dei facere quomodo ipse cupiebat, quia quotidie videbat ad se venire gentes seculares. Et dixit

^a H omits S. Anthony.

^b W gives this collect in the Temporale, but in the Sanctorale [*Oratio*] Adiuua nos domine deprecatione sanctorum tuorum, precipue beati antonii confessoris tui intercessionem quesumus ab omni aduersitate protegas cuius hodie solemnitatis diem cum leticia spirituali ueneramur, cuius festa gerimus auxilium sentiamus. Per.

O² Oratio et cetera omnia de communi unius abbatis.

¹ W *et abbas*.

² H *martyris et pontificis*.
W *martyris*.

fratribus suis, Fratres quid faciemus, quia conturbant nos, et non est locus quietis ut saluare possimus animas nostras?

Lectio ii. Hec dicebat illis, quos sciebat in amore dei positos, et per singulos dies molestabat et hortabatur eos et dicebat illis, Quid faciemus? Illi autem dicebant, Quod tu pater iubes. Ille vero respondit, Venite, pergamus de loco isto et eamus in locum illum ubi fideliter et firmiter domino seruiamus.

Lectio iii. Illi autem qui animo suo in timore dei positi erant, dixerunt, Si sic nos oportet, pater, nos te non delinquemus. Tunc beatus anthonius dixit, Fratres mei, vocauit nos deus in ordine monachorum et sacerdotum.**

Cetera de communi unius confessoris non pontificis. (i. 72, 67.)

SANCTE PRISCE VIRGINIS ET MARTYRIS.

Oratio. Da quesumus omnipotens deus¹...

**Tres lectiones fiant.* *Lectio i.* Celebrantes igitur veneranda sancte prisce virginis et martyris festa, libet in medium conferre magistris gentium predicamenta, in quibus gloriam humanam et superbiam calcat, ita dicendo, Qui gloriatur in domino gloriatur.

Lectio ii. Qui gloriatur in fide, aut in predicatione, vel in miraculorum virtute, siue in aliquo bono quod habet, non in se gloriatur sed in domino, id est ad gloriam dei totum referat, et ad illius gloriam reputet, a quo illud recepit.

Lectio iii. Et sicut moyses desponsauit in egypto plebem israeliticam non sibi sed deo, sancta prisca se desponsauit christo, et ardentissime altissimo domino placere desiderauit, et vitam suam in dei seruitio finiuit.**

Cetera de communi unius virginis et martiris. (i. 80, 76.)

IN FESTO SANCTI WLSTANI² EPISCOPI.^a

Oratio. Spiritum nobis domine... Per...

**Novem lectiones fiant.* [*Lectio i.*] Regnante igitur illustro anglorum rege edkardo, sedit Wygornie pontifex. Apud... querere: et per cognitionem inuenire cepit.

^a H only gives the rubric (9 lessons, de communi).

W gives no lessons.

O² Require omnia in communi unius confessoris et pontificis.

¹ HW omit virginis et.

P solennia colimus.

² H Wlfstani. Here and elsewhere P seems to use the letters lk in place of W.

Lectio ii. Adolescebat in viro...et auidius se optarent habere :
et constantissime tenerent.

Lectio iii. Vacante igitur sede Wygorniensis ecclesie, aldredus successit, vir singularis industrie consiliare† sibi amicos vel blandus allicit dator, vel obligat vel promissor inuitat. Unde defuncto eboracensi antistite, acclamauit aldredum successioni illius assistere, hocque a clero rege et populo gratanter conceditur.

Lectio iiii. Inde in curia postmodum coram rege et magnatibus regni de episcopatu Wygornie contigit ut tractaretur, omnes Wlstanum pontificio dignum pronunciarunt, qui cum in episcopum ab aldredo eboracensi archiepiscopo consecratur, eius pronosticum fuit, Ecce vir israelita in quo dolus non est.

Lectio quinta. Quinto igitur anno ollati† pontificatus rex edkardus diem clausit extremum, relinquens anglie minimum solatium discordie, Willelmo comite normannie sibi coronam vendicante, quam araldus fauore procerum iam obtinuerat. Comes igitur contractis copiis in manu sua valida angliam applicuit. Cuius aduentus fama ad aures araldi et principum regni decurrens, una omnes et unanimiter ad bella incitauit.

Lectio vi. Accinguntur igitur in prelium, congregiuntur, et a rege immense virtutis suscipiunt intentum iuuentutes anglorum. Sane iuuenta strenue et nulli cessure victori : si caput nocte incolume, periurii regis penale factum non sentissent.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Videte vigilate.** (i. 63.)

Cetera de communi unius confessoris et pontificis. (i. 59.)

Si festum sancti Wlstani vel sanctorum fabiani et sebastiani aut sancte agnetis in dominica septuagesime contigerit, differatur^a usque in crastinum sancti vincentii festum illius quod in dominica dicta contigerit, et ibi fiat de eo seruitium solenniter : vespere vero die sancti vincentii erunt de sancto Wlstano, et memoria de sancto vincentio, quod obseruetur in omnibus festis que sic transferuntur.^b

Si vero in die sancti vincentii aut sancti pauli dominica septuagesime euenerit : festum differatur in crastinum.^c

Si vero aliquod festum predictorum sanctorum in sabbato proximo ante septuagesimam euenerit : vespere in isto sabbato fient de

^a O² in proximam feriam, but O¹ as P, but has vincentii dicantur de S. vincentio.

^b O¹ adds Idem fiat de sancto uincentio.

^c H (elsewhere) *Vespere uero die dominica dicantur de sancto Vincencio, et memoria de dominica.*

*septuagesima et memoria de sancto. *Idem ordo seruetur in sexagesima et quinquagesima.*

*Si vero in secunda feria aliquod predictorum sanctorum euenierint†: vespere in dominica de sanctis dicentur, et memoria de dominica.***

Idem ordo seruetur de omnibus festis nouem lectionum usque ad passionem domini, nisi in festis principalibus que nullo modo differri possunt.

IN FESTO SANCTORUM FABIANI ET SEBASTIANI MARTIRUM.

AD VESPERAS.

Ant. Gaudent in celis.

Psalmi feriales.

Capitulum. Iustorum anime.

R. Erat namque.

Hymnus. Sanctorum meritis.

V. Letamini in domino.

Ant. Elegit dominus virum¹...

Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui beatos²...

Memoria de sancto Wlstano.

Ant.* Iste est.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Mirabilem deum.

Ps. Venite.

Hymnus. Eterna christi.

In primo nocturno.

Ant. Sebastianus mediolanensium...

Ps. Beatus vir.

Ant. Erat enim in...

Ps. Quare fremuerunt.

Ant. Christo quotidie...

Ps. In domino confido.

V. Letamini.

Lectio prima.^b Sebastianus vir...et suis conspectibus eum semper iuberent assistere.

^a O² dominicam in ramis palmarum nisi in purificatione beate marie.

^b H *Lectio i.* Sebastianus uir christianissimus, mediolanensium eruditus, cuius uero narbonensis oriundus, diocliciano...honestate preclarus.

Lectio ii. Hunc milites ac si...omnibus amaretur.

Lectio iii. Christo igitur...conabatur auferre.

W *Lectio i.* Sebastianus uir...partibus eruditus, cuius uero narbonensis extitit, Qui diocliciano...iuberent semper astare.

Leccio ii. Erat uir totus...si patrem uenerabantur et amabant. Erat enim...deus perfuderat ab omnibus amaretur.

Lectio iii. Christo igitur...conabatur auferre.

¹ HWP pax hominibus.

HWP have only one Alleluya.

P fabianum atque.

R̃. Sebastianus dei¹... Ṽ. Christo quotidie²... Spem.

Lectio ii. Erat enim vir... strenuus, in uniuerſa... preclarus. Erat enim dei... amaretur.

R̃. Sebastianus vir... Ṽ. Quem perfuderat... Et.

Lectio iii. Clarissimis igitur viris... geminis fratribus... cum quibus fuerant, et omnibus in vinculis pro fide christi constitutis, salutaria fidei consilia ministrabat, et ut seculi blandimenta... non timerent.

R̃. Erat namque in... Ṽ. In commisso...³ In [uniuerſa.]

In secundo nocturno.

Ant. Ad hoc tantum⁴... *Ps.* Domine quis.

Ant. Clarissimis quotidie⁵... *Ps.* Conserua.

Ant. Sebastianus vir⁶... *Ps.* Domini est terra.

Ṽ. Exultent iusti in conspectu.

Lectio quarta.^a Igitur cum hec sanctus sebastianus quotidie faceret: quadam die subito per unam fere horam splendore nimio de celo veniente illuminatus est, et sub ipso splendore iuuenis amictus palio candidissimo apparuit iuxta eum.

R̃. Christo quotidie sedulum⁷... Ṽ. Erat namque in... Et.

Lectio v. Igitur cum intellexisset zoe uxor nicostrati omnia que beatus sebastianus dixerat, et tantum lumen circa eum vidisset, annuebat manu omnibus et genibus eius aduoluta rogare eum manuum indicium cepit. Sed beatus sebastianus† cum videret cordis secreta lingue expressione declarare non posse, dixit, Si ego verus christi seruus sum, et si vera sunt omnia que ex ore meo hec mulier audiuit et credidit, aperiat os eius qui aperuit os zacharie prophete domini.

R̃. Zoe uxor... Ṽ. Benedicti qui... Per iesum christum.

^a H *Lectio iiiii.* Denique postquam beatus sebastianus multas martyrum mentes a timore passionis eripuit, et ad coronam perpetue glorie incitauit, ipse quoque quis esset apparuit, quia lumen in tenebris latere non potuit.

Lectio v. Clarissimis igitur uiris... non timerent.

Lectio vi. Qui cum beatissimi sebastiani consolationibus adquiescerent... subire sententiam. Hiis ergo expletis, beatus sebastianus ab insidiantibus conuentus est, quia ut diximus... et suggessit de eo fabianus prefectus diacliciano imperatori.

W *Lectioes iv, v.* as H (omitting quibus fugitiua... respuerent).

Lectio vi. Qui cum beatissimus† consolationibus adquiescerent... facultatibus ditati.

¹ H sub absconso clamide.

P sub absconsa clamide.

HWP animas.

² HWP animas.

⁴ P clamide sub christi.

⁶ P sue clamidis.

⁷ HW animas quas.

P deficere videbat.

³ W omits in after fidelis.

⁵ HWP seculi blandimenta.

Lectio sexta. Ad hanc vocem beati sebastiani, exclamavit mulier voce magna dicens, Beatus es tu et benedictus sermo oris tui et beati qui credunt per te christum filium dei viui. Ego enim vidi oculis meis angelum domini ad te venientem de celo, et librum ante oculos meos tenentem, ex cuius lectione uniuersa sermonis tui oratio defluebat.

R̃. Egredie dei martir¹... Ṽ. Socius enim²... Et.

In tercio nocturno.

Ant. Ut vidit beatus³...

Ps. Exultate iusti.

Ant. Sebastianus dixit...

Ps. Benedicam.

Ant. Nolite timere, non...

Ps. Deus venerunt gentes.

Ṽ. Iusti autem imperpetuum.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Descendens iesus de monte⁴ (i. 56.)

R̃. Clarissimis viris...

Ṽ. Ut vidit... Et momentanea.

R̃. Beatus es et bene...

Ṽ. Beatus es christi... Quia.

R̃. Elegit dominus⁵...

Ṽ. Beatus es et bene⁶... Gaudium.

Ps. Te deum.

Ṽ. Exultent iusti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Sebastianus dei...⁷

Ps. Dominus regnauit.

Ant. Si ego verus...

Ps. Iubilate.

Ant. Ad hanc vocem...

Ps. Deus deus.

Ant. Zoe uxor...

Ps. Benedicite.

Ant. Sanctus sebastianus dixit...

Ps. Laudate.

Capitulum. Iustorum *autem** anime.

Hymnus. Rex gloriose martyrum. Ṽ. Mirabilis deus.

Ant. Beatus es et bene...

Ps. Benedictus.

Oratio. Deus qui beatos, *et dicetur ad horas.*

AD PRIMAM.^a

Ant. Sebastianus.

Ps. Deus in nomine.

AD TERCIAM.

Ant. Si ego.

^a W only gives rubric for the hours.

¹ W scriptum.

³ W omits O.

⁵ H in hominibus.

⁷ HW sub absconso clamide (W sconso†).

P sub absconsa clamide.

HWP animas.

² W factus est.

⁴ O² *Ascendens iesus*, require in serie plurimorum martyrum.

⁶ WP omit dei.

AD SEXTAM.

Ant. Ad hanc vocem.

AD NONAM.

Ant. Sanctus sebastianus.

Capitula et cetera† ad horas de communi plurimorum martirum.
(i. 55.)

IN FESTO SANCTE AGNETIS VIRGINIS ET
MARTYRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Ista est virgo. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Domine deus meus. *R.* Induit me.

Hymnus. Virginis proles. *V.* Diffusa est gratia.

Ant. Beata agnes in medio¹... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus...

Memoria de martyribus. *Ant.* Egregie christi²... *V.*^a Letamini.

Oratio ut supra.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Agnum sponsum. *Ps.* Venite.

Hymnus. Virginis proles.

In primo nocturno.

Ant. Discède a me... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Anulo suo³... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Dexteram meam et⁴... *Ps.* Domini est terra.

V. Diffusa est.

Lectio i. Seruus christi ambrosius⁵...pauperes christi.

R. Diem festum... *V.* Infantia... Terciodecimo.

Lectio secunda.^b Omnes ergo gratulemur...dilexit auctorem.

R. Dexteram meam⁶... *V.* Induit me... Et circundedit.

^a W. *V.* Mirabilis deus.

^b H *Lectio ii.* Omnes ergo...reuocemus. Tempore illo erat quedam uirgo rome nobilibus orta natalibus nomine agnes, que certans contra principes et potestates tenebrarum, terciodecimo...dilexit auctorem.

¹ HWP expansis.

HWP omit sanctum.

P tirannis et carni.

W ad te uenio.

² W scriptum est in memoriale.

⁴ H Dextram.

⁶ H Dextram.

³ HWP iesus christus.

⁵ H omnibus fidelibus salutem.

Lectio iii. Infantia quidem...pulchrior fide.

R̃. Induit me... Ṽ. Tradidit... Et [tanquam.]

In secundo nocturno.

Ant. Christus circundedit... *Ps.* Eructauit.

Ant. Induit me... *Ps.* Deus noster refugium.

Ant. Posuit signum¹... *Ps.* Fundamenta.

Ṽ. Specie tua.

Lectio quarta. Cumque beata agnes a scolis reuerteretur...
stercora sunt recusata.²

R̃. Amo christum... R̃. Mel et lac³... Quem.

Lectio v.^a Videns ergo aspasius beatam virginem in fide christi
immobiliter permanere, iussit ignem copiosum accendi...
contingebat incendium.

R̃. Mel et lac... Ṽ. Cuius pulchritudinem... Et [sanguis.]

Lectio sexta. Stans autem beata agnes in medio ignis expansis
manibus orabat dicens, Omnipotens...venire permittis.
Cumque compleret orationem ita omnis ignis extinctus est,
ita ut nichil incendii remaneret.

R̃. Iam corpus eius... Ṽ. Ipsi sunt†... Cuius [mater.]

In tercio nocturno.

Ant. Mel et lac... *Ps.* Cantate i.

Ant. Cuius pulchritudinem... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Ipsi soli seruo... *Ps.* Cantate ii.

Ṽ. Adiuuabit eam.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Simile est regnum
celorum thesauro.

R̃. Ipsi sum desponsata... Ṽ. Dexteram⁴... Ipsi [soli.]

R̃. Omnipotens adorande... Ṽ. Te confiteor⁵... Et.

^a H *Lectio v.* Cumque iuuenis amoris stimulo perurgeretur, beata agnes tale iuueni
fertur dedisse...a te melior et genere et dignitate.

Lectio vi. Ornauit me inestimabili dignitate, dextram meam et...amatorem
admittam.

W *Lectio v.* At ille putans eam meliora uelle accipere...diuicias mundi
promittere...non negaret.

Lectio vi. Ad hec beata agnes tale iuueni fertur...melior et genere et
dignitate.

¹ HWP, preter eum.

² HW cum eam requisissent, ceperunt.

H detulerunt.

HW reputata.

³ HP ex eius ore.

⁵ HW labiis, te corde.

P labiis meis, te corde.

⁴ HW Dextram.

R̃. Stat a dextris... Ṽ. Parentes vero... Christus.
 Ps. Te deum. V. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. Ingressa agnes... *Ps.* Dominus regnavit.
Ant. Mecum enim¹... *Ps.* Iubilate.
Ant. Ipsi sum desponsata... *Ps.* Deus deus meus.
Ant. Benedico te pater... *Ps.* Benedicite.
Ant. Congaudete mecum... *Ps.* Laudate.
Capitulum. Domine deus meus.
Hymnus. Iesu corona virginum. V. Elegit eam.
Ant. Stans beata agnes²... *Ps.* Benedictus.
Oratio. Omnipotens sempiterne deus, *et dicetur ad horas.**

AD PRIMAM.^a

**Ant.* Ingressa agnes. *Ps.* Deus in nomine.

AD TERCIAM.

Ant. Mecum enim.

AD SEXTAM.

Ant. Ipsi sum. *Ps.* Defecit.

AD NONAM.

Ant. Congaudete. *Ps.* Mirabilia.**

Capitula et cetera ad horas de communi unius virginis et martyris dicantur.^b (i. 79.)

DE SANCTO VINCENTIO.

AD VESPERAS.

Ant. Hic est vere martyr. *Psalmi feriales.*
Capitulum. Beatus vir qui suffert. cR̃. Leuita vincentius.

^a HW only give the rubric for the hours.

^b Here H gives rubric for infra octabas, see p. 89.

WO² Si dies dominica in octabis euenerit, totum seruicium de dominica, memoria de sancta agnete.

^c H Duo canonici responsorium.

¹ W omits mei.

² HWP expansis.

Hymnus. Martyr dei. V̄. Gloria et honore.

Ant. Sacram huius diei¹... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Adesto domine supplicationibus²...

Memoria de sancta agnete. *Ant.* Ecce quod³... V̄. Diffusa est.

Oratio ut supra.

*Per octabas sancte agnetis dicitur de ea memōria: ad matutinas antiphona Stans beata: ad vespas antiphona Ecce quod concupiui: *nisi in festis nouem lectionum.***

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Vincentem mundum... *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Martyr dei.

In primo nocturno.

Ant. Sanctus vincentius a⁴.. *Ps.* Beatus vir.

Ant. Sanctitate quoque... *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Valerius igitur... *Ps.* Domine quid.

V̄. Gloria et honore.

Lectio prima.^a Probabile satis est ad laudem vincentii martyris quod de scriptis passionis eius gestis titulo inuidet inimicus. Naturalis siquidem prouidentia est male errantium auferre de medio testimonium probitatis.

¹ H *Lectio i.* Beatus uero uincencius a puericia...arcem suscepit. Et quoniam idem episcopus impeditioris lingue fuisse dinoscitur, tradito doctrine misterio uenerabili uincencio, ipse orationi et diuine contemplationi sedulus insistebat. At uero memoratus archidiaconus uices pontificis sepe et diligenter et oportune exequabatur.

Lectio ii. Cum igitur apud cesaraugustam ciuitatem ut multorum sinceritas et signata ueritatis uerba testantur, daciano cuidam presuli gentili et... cecidisset et ei oblatranti profane crudelitatis rabies aspirasset, episcopos ac presbyteros...capi precepit.

Lectio iii. Protinus ergo ualerius...uidebatur diminutio.

Lectio iiiii. Dacianus iudex...(as P *lec. v*)...extra se positus datianus, dixit Amouete hinc episcopum istum, grauiorem autem rebellem uincencium exhibete tormentis. Applicate eum ad eculeum, et toto corpore dissipate.

Lectio v. Hinc ex eculeo assumptus...alacriter properabat. Tu autem.

Lectio vi. Iam enim truculentus diaboli...ultra conscendit. Torquetur, flagellatur, exuritur, et discensus membris crescit ad penam.

W *Lectio prima.* Sanctus uincencius a puericia...arcem suscepit.

Lectio ii. Et quoniam idem episcopus...(see H *lec. i.*)...oportune exequabatur.

¹ W Sacrum, deo palmam celo.

³ P ipsi sum.

HWP celis.

⁴ W prouidencie.

² HW quesumus domine.

R̃. Sacram presentis¹... Ṽ. Peracto passionis²... Insignem.

Lectio ii. Sed quoniam nobilem martyris triumphum noticie fidelium tradere disponimus, dignum est ut et de genere ipsius nobilitatis breuiter intimetur. Extitit enim patre euticio progenitus, qui fuit aggressi nobilissimi consulis filius. Mater vero eius enola ex osca urbe procreata.

R̃. Sanctus vincentius christi³... Ṽ. Sanctitate quoque... Gemina.

Lectio iii. Beatus vincentius a puericia...arcem suscepit. Tu autem.

R̃. Leuita vincentius... Ṽ. Tibi enim⁴... Nunc.

In secundo nocturno.

Ant. Tanto namque⁵... *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Leuita vincentius... *Ps.* Verba mea.

Ant. Iam tibi fili... *Ps.* Domine dominus noster.

Ṽ. Posuisti.

Lectio iiiii. Protinus ergo valerius...certassent euincere.

R̃. Ecce iam in⁶... Ṽ. Insurge ergo⁷... Paratus sum.

Lectio quinta. Dacianus iudex sanctos dei famis miseria et cathenarum stridore cruciari precepit. Cui vincentius inquit Profitemur nos christiane religionis esse cultores. Iamque pene pre ira extra se positus dacianus, dixit, Applicate hunc vincentium ad equuleum et toto corpore dissipate.

R̃. Assumptus ex⁸... Ṽ. Intrepidus⁹...conscendens, Moras...

Lectio iii. Dum igitur apud cesaraugustam ciuitatem daciano...ac presbiterosque sacri ordinis igitur ualerius episcopus et uincencius...alacriter cucurrerunt.

Lectio iiiii. Dacianus igitur conuersus ad episcopum, Quid agis...religionis et† principes facies? Iusserunt domini...persoluaris nolentes dignitatem. Si (sic?) ueteris culture nouis et inauditis legibus prophanari. Sed et tu uincenti...gratissime iuuentutis.

Lectio v. Cum[que added] reticeret beatus ualerius episcopus (erat... responsa committo.

Lectio vi. Tunc uincencius cuius mens tota iam corone...Et te ne longius nos esse cultores et unius...famulos et testes.

¹ P deuotione celebremus.

W quia inuictis.

² H comitatur.

³ HP eum prouidebat.

W eum prouidebat.

⁴ W pollente.

P misterium.

⁵ HWP quanto acriora.

⁶ W tyranno.

HWP omit ut.

⁷ HWP ipse dum torques.

⁸ W tortore.

P omits pene.

⁹ W machina.

Lectio sexta. Hinc ex equuleo assumptus...martirem applicari.
Torquetur martir, flagellatur...crescit ad penam.

R̃. Christi miles gloriosus¹... Ṽ. Inter hec... Cuius. Gloria patri. Cuius.

Prosa.^a Vernabatur hostia [ex] christi² suauissima
Et viua hostia, cuius virtus fortissima
Interiora corroborat flamasque spernit accensas extra.
Caro siccata fit cythara, dulcibus inter hec hymnis usa,
Dum fides accensa carbones vincat,
Quorum incendia fluenti sedantur sanguine.
Cuius salis.

In tercio nocturno.

Ant. Beatus vincentius cuius³... *Ps.* In domino confido.

Ant. Nefarium tamen... *Ps.* Domine quis.

Ant. Profitemur enim... *Ps.* Domine in virtute.

Ṽ. Iustus ut palma.

Ultime tres lectiones de expositione euangelii Nisi granum frumenti. (i. 46.)

R̃. Beatus dei athleta... Ṽ. Dantur ergo... Quorum.

R̃. Gloriosus dei amicus vincentius, iesu domini professione fundatus, inter tormentorum supplicia stetit imperterritus, Ac demum triumphali morte insignis, celos petiuit sanguine laureatus. Ṽ. Felici commercio pro terrenis celestia, pro perituris eterna commutans. Ac demum.

R̃. Agnosce, o vincenti... Ṽ. Esto igitur... Ipse.

Ps. Te deum. Ṽ. Posuisti domine.

IN LAUDIBUS.

Ant. Assumptus ex equuleo... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Intrepidus itaque⁴... *Ps.* Iubilate.

Ant. Hinc horrendo... *Ps.* Deus deus.

Ant. Agnosce o vincenti... *Ps.* Benedicite omnia.

Ant. Dantur ergo laudes⁵... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Beatus vir qui suffert.

Hymnus. Christi miles gloriosus^{b6}... Ṽ. Iustus germinabit.

^a WO² omit the Prose.

^b O² Ymnus et Ṽ de communi unius martyris uel Y. *Christi miles.* Ṽ. *Iustus germinabit.*

¹ P regum.

HW municie.

² H Vernabantur^t hostia ex christi.

⁴ HWP conscendit.

⁶ P per copus.

HW munitie.

³ HP ad te.

⁵ HWP vocis angelice.

Ant. Egregius dei¹...*Ps.* Benedictus.*Oratio ut supra.**Memoria de sancta agnete. Ant.* Stans beata.

AD PRIMAM.

Ant. Assumptus.

AD TERCIAM.

Ant. Intrepidus.

AD SEXTAM.

Ant. Hinc horrendo.

AD NONAM.

Ant. Dantur ergo.*Capitula et responsoria de communi unius martyris dicantur.*
(i. 45.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Assumptus ex. *Psalmi feriales.**Capitulum.* Beatus vir qui suffert.*Hymnus.* Christi miles. *V.* Gloria et honore.*Ant.* Ecce iam in sublime² agor, et omnes principes tuos seculo
altior tyranne despicio, paratus ad omnia pro saluatoris
nomine sustinenda. *Ps.* Magnificat.*Memoria de sancta agnete. Ant.* Ecce quod concupiui.

PER OCTABAS SANCTE AGNETIS.

^a*In feriis vacantibus de ea fiat servitium hoc modo.*

AD MATUTINAS.

*Inuitatorium, hymnus, novem antiphone cum suis psalmis ut in die.***V.* Diffusa est.

^a H only gives the following rubric after S. Agnes' Day: *Infra octabas sancte agnetis in feriis vacantibus ad vespas dicatur hec sola antiphona. Ingressa agnes. Psalmi de feria, capitulum, ymnus, versiculus, et cetera omnia de die, cum tribus lectionibus et responsoriis.* No lessons are given until the service S. Agnetis secundo.

W *Infra octabas sancte agnetis fiat antiphona Ecce quod concupiui: servitium cum novem antiphonis et psalmis et tribus responsoriis. Memoria Stans beata de hystoria. In laudibus Ingressa agnes: hec sola antiphona dicatur, cetera omnia sicut in die.* (No lessons are given.)

¹ W superatus.² W sublim[†].

Lectio i. Cumque complisset beata agnes orationem, totus ignis penitus extinctus est. Tunc aspasius precepit in gutture eius gladium mergi, sicque gloriosa migravit ad dominum, et sepulta est via numantana non longe ab urbe roma.

Tria responsoria de hystoria per ordinem dicantur,

Lectio secunda. Constantia vero constantini filia ita obsessa erat vulneribus, ut a capite usque ad pedes nulla membrorum eius pars libera remaneret.

Lectio iii. Quadam autem nocte venit ad sepulchrum beate agnetis. Ibi gratia omnipotentis dei annuente sanitatem omnium vulnerum recepit.

℣. Specie tua.**

In laudibus hec sola antiphona, Ingressa agnes dicatur, et cetera ut in die.

**Memoria ferialis dicitur per octabas.*

AD PRIMAM.

Ant. Mecum enim.

Ps. Deus in nomine.

Ant. Gloria tibi trinitas.

Ps. Quicumque vult.

Capitulum. Domine miserere.

AD TERCIAM.

Ant. Ipsi sum.

AD SEXTAM.

Ant. Benedico.

AD NONAM.

Ant. Congaudete.

Et cetera ad horas ut in die.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Ingressa agnes. *Psalmi feriales.*

Et nota quod dicta antiphona Ingressa agnes dicatur ad vespas super psalmos feriales infra octabas de quocunque festo tres† lectionum sine regimine chori dicatur servitium, nisi septuagesima cuenerit; et sic fiat in omnibus octabis sine regimine chori: primo in his octabis, sanctorum iohannis baptiste, laurentii, et martini. Sanctus tamen iohannes baptista per suas octabas habet ad vespas psalmos dominicales.

Capitulum, hymnus et versiculus unius virginis et martyris. (i. 80.)

Ant. Ecce quod concupiui.

Ps. Magnificat.

Et hoc obseruetur infra octabas aliquas consimiles, ut puta iohannis baptiste, laurentii, martini, et andree, quod semper in feriis vacantibus dicitur de sanctis habentibus octabas, excepta commemoratione beate virginis, duntaxat in sabbato celebranda.

Si vero aliquod festum trium lectionum sine regimine chori per tales octabas contigerit, de festo fiet seruitium, et de octabis memoria tantum.

SECUNDA DIE QUANDO FIT SERUITIUM DE OCTABIS SANCTE AGNETIS.

Lectio i. Reuersa igitur mulier nomine constantia ad palatium patris sanissima, patrem suum et fratres rogauit ut basilicam beate agneti construerent. Quod et factum est.

Lectio secunda. Quod dum factum esset, mausoleum ibi locari precepit constantia sibi, ut virginitatem seruaret, et deo seruiret; sicque ipsa in virginitate permansit.

Lectio iii. Nos igitur fratres supplici deuotione beatam agnetem exoremus, ut sicut constantiam constantini filiam sanauit a corporis infirmitate, sic nos a peccatorum nostrorum nexibus suo absoluat precamine, et ad regnum perducatur celeste.

ALIE LECTIONES INFRA OCTABAS PREDICTAS.

Lectio prima.^a Igitur dum parentes sancte agnetis assiduis pernoctationibus vigilarent: vident in medio noctis silentio exercitum virginum que omnes cum ingenti lumine pergebant.

Lectio secunda. Inter quas etiam vident beatissimam agnetem stantem et fulgentem. Et dum viderent parentes eius, et qui simul erant, quasi stupore mentis detenti sunt.

Lectio iii. Sed beata agnes stans, parentibus suis dixit... virginibus lucidas sedes accepi. Et his dictis, pertransiit.**

IN CONVERSIONE SANCTI PAULI.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ant. Estote fortes. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Saulus adhuc...

R. Sancte paule.

^a cf. *Sar.* iii. 95.

Hymnus. Doctor egregie paule... Annue christe seculorum
domine, et cetera. (i. 35.) V. In omnem.
Ant. Elegit dominus virum... Ps. Magnificat.
Oratio. Deus qui uniuersum¹...
Memoria de sancto proiecto† martyre.
Ant. Hic est vere martyr. V. Gloria et honore.
Oratio. Martyris tui proiecti†^{a2}...
Memoria de sancta agnete. Ant.^b Beata agnes.

AD MATUTINAS.

Invitatorium. Laudemus iesum... Ps. Venite.
Hymnus. Eterna christi munera.

In primo nocturno.

Ant. Saulus adhuc...³ **Primo incipitur antiphona, deinde intonetur psalmus, et, finito psalmo cum Gloria patri, statim dicitur versus; deinde dicitur tota antiphona, et sic fiat quotiens huiusmodi antiphona cum versibus dicitur tam in matutinis quam in laudibus. Ad horas tamen, licet antiphone de laudibus dicuntur, versus non dicuntur.***

V. °Paternarum... Ps. Celi enarrant.

**Et sciendum est quod solus paulus inter apostolos habet antiphonas cum versibus. Inter martyres vero solus laurentius. Antiphone signant auream, id est mercedem que debetur. Versus vero signant aureolam, id est mercedem que debetur pro meritis alienis propriis meritis. Nullus autem apostolus adeo laborauit in predicatione sua, ut beatus paulus, nec tot conuertit ad deum predicatione sua, pro quorum meritis habet aureolam. Nullus vero martyrum tot conuertit ad deum exemplo patientie ut beatus laurentius, pro quorum meritis habet aureolam, et ideo hi duo tantum habent antiphonas cum versibus. In festo autem trinitatis tantum laudes habent antiphonas cum versibus, quia laudes signant tempus gratie. Unde albi monachi non cantant laudes ante diem, quia dies significat christum. Unde dicitur Nox precessit, dies autem appropinquabit, et cetera. Matutine vero que de nocte cantantur, signant tempus ante aduentum christi, et ideo matutine in die sancte trinitatis*

^a O² Or. Sancti martyris.

^b O² HW *Ant.* Ecce quod [con]cupiui.

^c In H the psalms precede the verses.

¹ P omits tui.

² W domine quesumus.

P omits domine.

HW quod nostris actibus non meremur.

³ HWP principes, illos.

*sine versibus; laudes vero habent versus, quia christus suo aduentu nos conuertit ad deum, et ideo pro meritis que nobis contulit, laudes habet cum versibus.***

Ant. Ibat igitur... *Ÿ.* Per totam... *Ps.* Benedicam.

Ant. Et subito.. *Ÿ.* Audiuit vocem... *Ps.* Eructauit.

Ÿ. In omnem terram.

Lectio i.^a Celebritatem hodiernae diei per uniuersum mundum doctoris gentium gloriosa conuersio decorauit, in quo christus dominus fidem nominis sui dum ipsam fidem persequeretur elegit. Qui dum velut acerrimus persecutor christianam vastat ecclesiam, inimico adhuc eius in pectore sibi amicum cor christus inuenit. Tu autem.

R. Salus† adhuc... *Ÿ.* Ibat igitur... *Ut.*

Lectio secunda. Dum *ergo** temporalia capit ad supplicia christianos, ipse perpetuam captus ad gratiam factus est subito pastor ex lupo, ex predone custos, ex hoste defensor; unde patuit nec paulum maligne mentis proposito plebem dominicam persecutum, nec christum latuisse quem eligeret in paulo.

R. Ibat igitur... *Ÿ.* Per totam... *Et.*

Lectio iii. Hic est paulus qui christi vocibus inclamatus e celo, oculis in se iudaice infidelitatis obtusis, videndi aciem non perdidit, sed mutauit. Amisit oculos et recepit, ut uno eodemque tempore et in persequentem cecitatis vindicta procederet, et vocantis dei gratia electum illuminaret.

R. ^bSancte paula apostole...¹ *Ÿ.* Ut digni... *Intercede.*

In secundo nocturno.

Ant. Saule saule²... *Ÿ.* Circumfulsit... *Ps.* Omnes gentes.

^a W *Lectio prima.* Leccio actuum apostolorum pronunciat...mansuetudine uerum.†

Lectio secunda. Inpleta est in eo...spolia. Qui enim...saulus uocabatur.

Lectio iii. Erat autem saul de tribu beniamin...communicauit. Quid, inquit dominus, frustra insanis...qui iudeorum manibus...orauit pro te.

Lectio iiii. Ait autem saulus, Quis es domine?...spirituale ueracius precipere† posset.

Lectio v. Ananias autem quidam discipulus...caractere meo. Et ille, domine...in ierusalem.

Lectio vi. Ait dominus ad ananiam, Vade, quoniam uas...sunt uicia...et fecit agnum.

^b *Sar.* iii. 118.

¹ HWP ad deum.

² HWP quis es.

HWP omit nazarenus.

Ant. Saulus autem¹... *Ÿ.* Viri autem... *Ps.* Exaudi deus deprecationem.
Ant. A christo de²... *Ÿ.* Prostratus est...³ *Ps.* Exaudi deus orationem.

Ÿ. Constitues.

Lectio quarta. Ait illi dominus de celo, *Saule saule quid me persequeris?* Cur me inquam persequeris saule? Que mea odium erga me tuum excitauit iniquitas? Numquid quia illuminaui cecos, quia sanaui egros, quia fugauì demonia, quia esurientes populos quinque panibus paui? ^aSed si prestare me posse dubitas que promitto, aspice tamen si potes unde te vel qualis appello.

R. A christo de⁴... *Ÿ.* Inter apostolos... *Atque.*

Lectio v. Quare me persequeris saule, aut quid me persequendo proficies?⁵ Numquid aduersus regnantem in celo ullum tua persecutio habebit effectum? Numquid nocere me poteris quicquam, quem non potes intueri?

R. Vade anania...⁶ *Ÿ.* Ego enim... *Coram.*

Lectio vi. *Ego enim sum iesus nazarenus quem tu persequeris,* qui terras celo, crucem regno, morte† perpetuitate mutauì. De quibus omnibus non te debere cunctari, et erectus⁷ tibi nunc et primo⁸ paululum redditus suadebit aspectus.

R. ^bMagnus sanctus... *Ÿ.* A christo... *Qui.*

In tercio nocturno.

Ant. Viri autem... *Ÿ.* Saulus autem... *Ps.* Confitebimur.

Ant. Ad manus autem...⁹ *Ÿ.* Surrexit autem... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Vade anania...¹⁰ *Ÿ.* Dixit autem... *Ps.* Dominus regnauit, irascantur.

Ÿ. Nimis honorati sunt.

^c*Secundum lucam decimo sexto.*

In illo tempore: Dixit dominus iesus discipulis suis parabola hanc. Homo quidam erat diues qui habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona illius. Et reliqua.

^a H...paui? An quia de tumulis mortuos susceperat? An forte magis quia fidelibus meis regnum celeste promisi? Sed si...

^b W only gives the cue.

^c W *Euangelium*. Dixit symon petrus. *Require in natali unius confessoris non pontificis.* (i. 69.)

¹ W omits second facere.

³ W et erectus.

⁵ H perficies?

⁷ H ereptus.

⁹ HWP omit ibi.

² H de celo de celo.

⁴ W omits omnes.

⁶ P michi est.

⁸ H et post.

¹⁰ W omits meum.

Omelia¹ beati hieronimi presbyteri de eadem lectione.

Theophilus anthiochene ecclesie septimus post petrum apostolum episcopus, qui, quattuor euangelistarum in unum opus dicta compingens, ingenii sui nobis monimenta dimisit, hec super hanc parabolam in suis commentariis locutus est. Diues qui habebat villicum siue dispensatorem deus omnipotens est, quo nichil est ditius. Tu autem domine miserere nostri.

R̃. Ingressus paulus...² Ṽ. Stupebant... Affirmans.

Lectio viii. Cuius dispensator paulus, qui ad pedes gamalielis sacras litteras didicit, legem dei suscepit dispensandam. Qui cum credentes in christo cepisset persequi, ligare, occidere, et omnem domini substantiam dissipare, correptus est a domino. *Saule saule, quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare.*

R̃. Tu es vas³... Ṽ. Intercede...⁴ Per quem omnes gentes.

Lectio nona. Dixitque in corde suo, *Quid faciam?* quia qui magister fui et villicus, esse cogor discipulus et operarius. *Fodere non valeo:* *mendicare erubesco*, ut qui doctor fui iudeorum, cogor a gentibus et a discipulo anania salutis et fidei mendicare doctrinam.

R̃. Celebremus conuersionem... Ṽ. Gaudent angeli et exultant archangeli, letantur sancti et collaudant filium dei.⁵ Quia.

Ps. Te deum, *si ante septuagesimam: *si infra, repetatur respon-*
sorium Celebremus.** Ṽ. Constitues.

IN LAUDIBUS.

Ant. Saulus qui et...⁶ Ṽ. Ostendens... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Saule frater... Ṽ. Et abiit...⁷ *Ps.* Iubilare.

Ant. Sub manu...⁸ Ṽ. Fuit autem... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Prostratus est...⁹ Ṽ. Inter apostolos¹⁰... *Ps.* Benedicite omnia.

^a H...ualeo. Omnia enim mandata legis que terre incubabant, cerno destructa, et legem ac prophetas usque ad iohannem baptistam esse finitos. Mendicare...

¹ H ex commentario.

² P synagogam.

W affirmas.

³ W omits vas.

⁴ HP ad deum.

⁵ W et exultant, ...letentur.

H omits letantur sancti.

⁶ P omits magnus.

⁷ WP manus: so H on erasure

⁸ P aniane, scame.

⁹ HWP sed erectus.

¹⁰ HWP sed predicatione.

Ant. Ingressus paulus... *Ÿ.* Stupebant... *Ps.* Laudate, *ut predicatur.*

Capitulum. Saulus adhuc.

Hymnus. Exultet celum. *Ÿ.* Annunciauerunt.

Ant. Celebremus conuersionem... *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra.

^a*Memoria de sancto Preiecto et de sancta Agnete.*

AD TERTIAM

et ad alias horas antiphone sine versibus de laudibus : responsoria et versiculi de communi.

Ad tertiam capitulum. Saulus adhuc.

AD SEXTAM.

Capitulum. Ingressus paulus in sinagogas, predicauit¹ iudeis iesum, affirmans quia hic est christus.

R. Constitues eos.

AD NONAM.

Ant. Ingressus paulus.

Capitulum. Saulus multo magis conualescebat : et confundebat iudeos qui habitabant damasci, affirmans quoniam hic est christus.

R. Nimis honorati sunt.

AD VESPERAS.

Ant. Iurauit dominus. *Ps.* Dixit dominus. *Et cetera antiphone cum psalmis de apostolis.*

Capitulum. Saulus adhuc.

Ymnus. Exultet celum. *Ÿ.* In omnem.

Ant. Cum autem complacuit²... *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

Memoria de sancta agnete. *Ant.* Ecce quod concupiui.

^a HO² *Memoria de sancto preiecto martyre.* *Ant.* Nisi granum frumenti.
Oratio ut supra. *Commemoratio de sancta Agnete.* *Ant.* Stans beata.
Oratio ut supra. *Ad primam ant.* Saulus adhuc *sine versu.* Then
 cues of the hours.

HW predicabat.

HWP omit ut predicarem illum.

WP nec abii.

DE SANCTO IOHANNE CRISOSTOMO ET IULIANO
EPISCOPO† ET CONFESSORIBUS.^a

AD VESPERAS. *Ant.* Ingressa agnes. *Psalmi feriales.*
Tres lectiones, et Te deum.

Oratio. Deus qui ecclesie tue beatos confessores tuos iohannem
et iulianum mirabiles tribuisti esse doctores: concede
propicius ut eos apud te pios semper habere mereamur
intercessores. *Per.*¹

^b*Eodem die fiat memoria de sancta paula ad vespas.*

Ant. Accinxit. *V. Diffusa est.

Oratio.^c Concede quesumus omnipotens deus sancte paule
matrone nos exultare meritis: et beneficiorum eius attolli
suffragiis. *Per.*

*Memoria de sancta agnete.***

*Cetera omnia ad matutinas fiant de communi plurimorum
confessorum (i. 74) cum memoria de sancta paula.*

**Ant.* Simile est regnum celorum sagene. V. Elegit eam.

*Oratio ut supra. Memoria de sancta agnete.***

*Si vero hoc festum sanctorum iohannis et iuliani infra septuagesimam euenerit, fiet de sanctis tantum memoria ad vespas et ad matutinas, et fiet hoc in omnibus festis trium lectionum
*sine regimine chori** a septuagesima usque ad dominicam in ramis palmarum, excepto festo sancti blasii, quod propter quandam deuotionem, si in aliqua feria infra septuagesimam euenerit, ibi celebretur.*

2 IN OCTAVIS SANCTE AGNETIS.

AD VESPERAS.

Ant. Ingressa agnes.^d *Psalmi feriales.*

Capitulum et cetera de communi unius virginis et martyris.
(i. 76.)

^a H *Sancti Iohannis Crisostomi et Iuliani confessorum...cum tribus lectionibus.*

W *Sancti Iohannis crisostomo et iuliano episcopis et confessoribus.*

^b H *Commemoratio sancte paule matrone. Ant.* Accinxit. *Versiculus et oratio de communi unius virginis non martyris.*

Similarly W (*et martyris*).

^c cf. *Sar.* iii. 293 (for S. Pudentiana).

^d O¹ Si hoc festum dominica vel sabbato contigerit, tunc fiet memoria in vespas et matutinis de beata agnete.

H omits collect.

W ecclesie beatos iohannem crisostomum et...ut hos...mereamur habere (omitting tue, confessores tuos, esse, semper.)

² H *Sancte Agnetis secundo.*

Ant. Beata agnes in medio.

Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui nos annua¹...

AD MATUTINAS.

^a*Inuitatorium, hymnus et nouem antiphone cum psalmis in nocturno sicut in die.* (p. 83.)

℣. Diffusa est gratia.^b

Tres lectiones fiant. **Lectio i.*^c Erat enim constantia virgo prudentissima sed obsessa vulneribus, ut a capite ad pedes nulla membrorum eius pars libera remaneret.

Tria responsoria de primo nocturno.

Lectio ii. Hec autem, licet pagana, dum preces effunderet, repente somni suauitate corripitur, et vidit per visum beatissimam agnetem sibi monita proferentem.

Lectio iii. Constanter, inquit, age, constantia, et crede dominum iesum christum esse saluatorem tuum, et modo consequeris omnium vulnerum que in tuo corpore pateris sanitatem. Ad hanc vocem constantia euigilat sana, et sic sana ut nec signum alicuius vulneris in suis membris remaneret. Tu autem.**

℣. Specie tua.

^a H *Inuitatorium, antiphone et psalmi* [infra octauas, cancelled by a black stroke] *cum tribus lectionibus. Cetera omnia sicut in die.* Then lessons.

^b W *et tria responsoria de primo nocturno.* (No lessons given.) Then lauds.

^c H *Lectio i.* Cumque uero beata Agnes christi uirgo, cuius octauam diem celebramus, suam effudisset sanguinem, iussu Vaspasii parentes eius nullam penitus habentes tristiciam, cum omni gaudio abstulerunt corpus eius et posuerunt illud in predio suo, non longe ab urbe uia que dicitur numentana. Ubi dum omnis turba christianorum concurreret, insidias a paganis perpassi sunt: uidentesque populum infidelium superuenientem armatum omnes fugerunt. Ali quanti uero ictibus lesi euaserunt.

Lectio ii. Eadem denique hora fit terre motus magnus tanteque chorcationes et fulgura atque tonitrua extiterunt, ut pars maxima insani populi expiraret. Unde factum est ut nullus penitus ex eo die ad sepulchra sanctorum aduenientibus aliquas molestias ausus esset excitare. Tu autem domine.

Lectio iii. Igitur dum parentes sancte Agnetis assiduis pernoctationibus ad sepulcrum eius uigilarent...eius agnum stantem niue candidiorem. (Sar. iii. 95.) Then S. Brigida.

¹ P virginis (for martyris).

HW da quesumus.

W pie etiam.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona Ingressa agnes. *Ps.* Dominus regnauit.
Et cetera ut in die cum oratione Deus qui nos annua.
Ad primam et ad omnes alias horas antiphone, capitula, responsoria
et versiculi prout supra notantur per octabas sancte agnetis*
 (p. 90), *cum oratione* Deus qui nos annua.
Si hec octaua¹ in dominica vel in sabbato contigerit, tunc fiet
memoria in vesperis et matutinis de sancta agnete.

SANCTE BRIGIDE VIRGINIS.^a

Oratio. Celorum atque terrarum conditor et gubernator omnipotens deus, deprecanti² populo succurre pietate *solita,** et presta ut qui in honore sancte brigide *virginis tue** presentem *huius** diei gerimus solennitatem, per ipsius suffragia perenni misericordia tua potiamur. *Per.*

Tres lectiones fiant et Te deum laudamus. Cetera de communi unius virginis non martyris. (i. 84, 81.)

^b*Eodem die fiat memoria de sancto ignatio martyre de communi unius martyris et pontificis, cum oratione, Sancti martyris tui atque pontificis ignacii nos, quesumus domine, interuentio gloriosa commendet, ut ea que nostris actibus non meremur, eius precibus consequamur. Per.*

IN PURIFICATIONE BEATE MARIE.

AD VESPERAS.

<i>Ant.</i> O admirabile.	<i>Ps.</i> Laudate pueri.
<i>Ant.</i> Quando natus.	<i>Ps.</i> Laudate dominum omnes gentes.
<i>Ant.</i> Rubum quem.	<i>Ps.</i> Lauda anima.

^a H et [altered to non] martyris. *Ad Vesperas, Antiphone et Psalmi feriales, capitulum, et cetera omnia de communi unius uirginis non martyris. Commemoratio Sancti Ignacii martyris.* (No lesson or collects.)

^b W *Memoria de sancto Ignatio martyre. Oratio.* Presta quesumus omnipotens deus, ut qui beati ignacii martyris tui natalicia colimus, intercessionem eius in tui nominis amore roboremur. *Per.*

O¹ De sancto Ignatio martyre memoria de communi unius martyris et pontificis.

¹ WO¹ festum.

² W precanti.

Ant. Germinavit.

Ps. Laudate dominum quoniam.

Ant. Ecce maria.

Ps. Lauda hierusalem.

Require has antiphonas in die circumcisionis domini. (i. 182.)

Capitulum. Ecce ego mitto angelum meum dicit dominus, et
preparabit¹... *R.* Videte miraculum.^a

Hymnus. Quod chorus vatum²... *Ÿ.* Diffusa est gratia.

Ant. Homo erat in³...

Ps. Magnificat.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus maiestatem⁴...

b Si hoc festum infra septuagesimam euenerit, nulla fiat memoria de feria: sed in festis aliorum sanctorum in septuagesima contingentibus semper fiat memoria de feria. Si tamen hoc festum in dominica septuagesime, sexagesime vel quinquagesime contigerit, tunc de dominica in qua euenerit fiat solennis memoria.**

AD COMPLETORIUM.

Ant. Miserere.

Ps. Cum inuocarem.

Capitulum. Tu in nobis.

Hymnus. Saluator.

Ÿ. Custodi nos.

Ant. Glorificamus te dei...

Ps. Nunc dimittis.

*Hec antiphona dicetur super predictum psalmum in omnibus festis beate marie, *et per octabas,* et in commemoratione eiusdem *per totum annum; nisi in aduentu et nisi in tempore paschali et in conceptione et in annunciatione eiusdem quando in quadragesima vel in tempore paschali celebratur.**

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Ecce venit ad templum⁵... *Ps.* Venite.

cHymnus. Quem terra ponthus. *Require supra in quotidianis matutinis beate marie.* (p. 17.)

In primo nocturno.

Ant. Specialis virgo...

Ps. Domine dominus noster.

Ant. Celi reginam⁶...

Ps. Celi enarrant.

^a HW *Ÿ.* Hec speciosum... Stans. Gloria. Stans.

^b H *Hec festiuitas beate marie fiet in quacunque die contigerit.*

^c Sar. ii. 286.

¹ W qui preparabit.

P faciem tuam.

H omits sanctum.

² line 11, P et preoptatum.

⁴ P omits filius.

⁵ HWP deo tuo.

³ HWP expectans consolationem.

⁶ HW regina.

Ant. Virgo creatoris¹...

Ps. Domini est terra.

V. Diffusa est gratia.

Lectio prima.^a Si subtiliter a fidelibus que sit huius diei festiuitas perpendatur, eo deuotius hanc cebrandam† suscipient, quo dominice natiuitatis sunt solennia obsecuta. Hodie namque peractis a natiuitate christi quadraginta diebus, in templo a parentibus idem domino presentatur. Tu.

^a H *Lectio prima.* Si subtiliter...eo deuotionis affectu hanc...obsecuti.

Lectio ii. Hodie namque expletis a...presentatus. Hodie a sancto symeone susceptus, patrique cum sacris muneribus est oblatus. Hodie redemptionem israel expectantibus ab eodem symeone et anna publice predicatur.

Lectio iii. Libet ergo...erat in eo. Et responsum...christum domini.

Lectio ii. Nichil minus de sanctitate isti spiritaliter homini ascribitur, qui et in ierusalem, id est in uisione pacis commoratur, et fidei operatione iustus, et reuerencia timoratus, et israelis consolatione attonitus, et spiritu sancto repletus: eiusque responsione de incarnati uerbi uisione roboratus fuisse perhibetur. Que putamus fuerit instantia eius, qua... que poscebat.

Lectio v. Fuerunt siquidem in retroactis temporibus multi simili desiderio accensi, set ex illis hoc isti soli concessum est qui in plenitudine temporis horis ultimus apparuit. Sed si uigilanti studio subsequentium sanctorum attendimus desiderium, quibus uiuere christus est et mori lucrum, inuenimus eos non minori anxietatis ardore diuinitatem eiusdem saluatoris intueri uelle, quam ille concupiuit inspicere carnem. Hinc paulus dicit, Cupio dissolui et esse cum christo.

Lectio vi. Quis ergo non uideat in uno symeone multos significari electos, qui et nunc iusti ex fide et operatione, et attoniti inueniuntur ex uentura consolatione, in quibus etiam spiritus sanctus inesse cognoscitur? Quique responsum accipiunt a spiritu sancto, non se uiuros mortem nisi prius uiderent christum domini: quia in hac adhuc corruptibili uita eiusdem sancti spiritus gratia reuelante apertis fidei oculis eum qui se cum illis usque in finem seculi mansurum esse repromisit aspiciunt.

W. Lectio prima. Exultant uirgines, uirgo peperit...nupta prophetauit.

Lectio ii. Symeon ille senex diu uixerat, et audierat...nisi uideret christum. Multum iste fuit ad audiendum serus...Quando ueniet? Quando nascetur? Quando uidebo? Putas durabo? Putas hic me...cordis oculi reserabuntur.

Lectio iii. Pro desiderio suo accepit symeon responsum...foris est natus. Ipse est christus sapientia dei...omnia suauiter.

Lectio ii. Hoc itaque symeon agnouit, christum scilicet dei sapientiam et uirtutem uenisse in carnem, qui in principio erat uerbum. Quantus ibi erat...humiles colligebat.

Lectio v. Accepit symeon in brachia sua puerum, et dixit...annunciate de die in diem salutare eius.

Lectio vi. Habetis ergo pueri...pertinet in illo renasci.

¹ P corde beata.

P omits scandere.

R̃. Adorna thalamum¹... Ṽ. Accipiens... Quem.

Lectio secunda. Libet ergo dilectissimi ipsam euangelicam lectionem transcurrere colloquendo, ut ad ea que narrat vox exhortationis nostre conueniat. *Homo erat in hierusalem, cui nomen symeon: homo iste iustus et timoratus. expectans consolationem israel: et spiritus sanctus erat in eo.*

R̃. Obtulerunt pro eo...Ṽ. Postquam autem impleti²...Sicut.

Lectio iii. Et responsum acceperat iste a spiritu sancto, non visurum se mortem nisi prius videret christum domini. Que putamus fuerat instantia orationis eius, qui diuino responso meruit que petebat? Non enim in petendo cessauit usque responsum acciperet super his que poscebat.

R̃.^a Videte miraculum...Ṽ. Hec speciosum...Stans.

In secundo nocturno.

Ant. Gratia celestis³...

Ps. Eructauit.

Ant. Sanctificans dominus⁴...

Ps. Deus noster refugium.

Ant. Aula maria dei casta⁵...

Ps. Fundamenta.

Ṽ. Specie tua.

Lectio quarta. Cum inducerent puerum iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit deum et dixit, Nunc dimittis seruum tuum domine secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum. Tu autem.

R̃. Symeon iustus... Ṽ. Responsum.. Et [spiritus].

Lectio v. Quid specialiter symeon dicat audiamus. Ait enim, Nunc dimittis seruum tuum domine secundum verbum tuum in pace. Ac si diceret, Longa me expectatione satiasti, sed tandem visio quam expectaui. Iam de humane vite scandalis in pace dimittis.

R̃. Responsum accepit⁶... Ṽ. Cum inducerent... Nunc.

Lectio vi. Dimittis in pace, quia video pacem. Hoc deinde et omnes electi dicunt, qui christum in ulnas suscipiunt, quia fidei oculis salutare dei conspiciunt. Quid enim est christum suscipere, nisi piis hunc operibus in membris suis

^a *Sar.* iii. 131.

¹ HWP peperit, virgo post.

³ HWP rex te.

⁴ W uirginis matre.

HW dicunt te kyria.

P dicunt et kyria.

⁵ W uirgo (for dei).

P clausa tonanti.

⁶ H acceperat.

² HWP purgationis eius.

amplecti? Per ulnas enim, id est brachia, virtus operationis exprimitur. Tu.

R̃. Cum inducerent... Ṽ. Suscipiens¹... Nunc.

In tercio nocturno.

Ant. Psallite cantantes²... *Ps.* Cantate i.

Ant. Exultet tellus... *Ps.* Dominus regnavit, exultet.

Ant. Ave o theothecos³... *Ps.* Cantate ii.

Ṽ. Adiuuabit.

Secundum lucam ii.

In illo tempore, Postquam impleti...vocabitur. Et reliqua.
Omelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

^aCunctis fidelibus liquet nequaquam redemptoris matrem ex

^a H [*Lectio vii.*] Sollemnitatem nobis...subdidisse decretis.

Lectio vii.† Sicut enim modo cum euangelium legeretur audiuiimus, *Postquam impleti sunt dies purgationis eius, uidelicet matris illius, secundum legem moysi, tulerunt illum in ierusalem ut...domino uocabitur.* Precepit namque lex...octaua circumcideret infantulum, nomenque aptaret.

Lectio ix. Deinde etiam aliis triginta tribus diebus...debere redimi. Si autem feminam peperisset mulier, immunda fieri iussa est quatuordecim diebus, et sexaginta et sex diebus aliis a templi ingressu suspendi, donec octogesimo natiuitatis die, que dies purgationis eius uocabatur, illo se suamque sobolem hostiis sanctificatura ueniret, ac sic demum ad thorum uiri libera redire deberet. Tu autem.

W [*Lectio vii.*] Cunctis fidelibus liquet...concupiscencia, sine humano concubitu, uirgo concepit...peperit, et uirgo permansit, ac per hoc nec masculus ex ea natus uulnam eius aperuit.

Lectio viii. Sed hoc iuxta legis narrationem euangelista contexens, claudit impiis sacramentum diuine incarnationis, matremque legem obseruantem introducit. Nec mirum se† mater obseruat legem, quam eius filius non uenerat soluere, sed adimplere. Sciebat enim quo ordine conceperat, quo usu peperat, et quis esset quem genuerat: sed communem obseruans expectauit purgacionis diem, celauit filii maiestatem.

Lectio ix. Hinc est, quod eum in templo duodecim annorum inter doctores legis inueniens, filium ioseph uocat, dicens *Filius† quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te.* Quem procul dubio sciebat se sine concubitu ioseph concepisse, sine corruptione uirginitatis† edidisse. Cur abscondit conceptionis ac natiuitatis illius sacramentum, quem deum nouit inmensum? Numquid nam inuidet aliis quem ad templum deferens sancti senis manibus tradidit? abscondit. Sed ut spiritu prophetie repleta, redempcionem mundi impiis non aperiret.

¹ P puerum symeon.

HWP omit suis.

² HW uirgineus.

W alius.

³ H otheococos.

W otheothochos.

eius natiuitate maculam contraxisse, qua illo dierum spacio a sacris edibus abstinens putaretur, que sine humana concupiscentia virgo concepit, sine aliqua carnis corruptione virgo peperit, et sine fine virgo permansit.

R̃. Suscipiens iesum... Ṽ. Symeon in...Tu es.

Lectio octaua. Siue iuxta hystoriam siue iuxta mysticum intellectum, cur christus a parentibus ad ciuitatem sanctam ducatur ad templum, causa manifestatur cum subditur, *Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege domini, par turturum aut duos pullos columbarum.*

R̃. Senex puerum portabat, puer autem senem regebat. Quem virgo concepit, virgo peperit, virgo post partum quem genuit adorauit. Ṽ.^a Ecce venit ad templum sanctum suum dominator dominus, gaude et letare [filia] syon occurrens deo tuo. Quem virgo.

Lectio nona. In turture enim castitas inuenitur: in columba caritas commendatur. Turtur namque intemeratam seruat uni viro fidem, columba vero aliorum cohabitantium deserit unitatem.

R̃. Gaude maria¹... Ṽ. Gabrielem... Dum virgo deum. Gloria patri. Dum virgo.

Prosa. Inuiolata integra²... Ṽ. O benigna candida inuiolata permansisti.

Ps. Te deum, *si ante septuagesimam.* *Si vero infra, repetatur responsorium* Gaude maria. Ṽ. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. Symeon iustus... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Responsum accepit... *Ps.* Iubilate.

Ant. Accipiens symeon... *Ps.* Deus deus.

Ant. Nunc dimittis... *Ps.* Benedicite.

Ant. Obtulerunt pro eo domino par turturum aut duos pullos columbarum. *Ps.* Laudate.

Capitulum. Ecce ego mitto.

Hymnus. O gloriosa domina. *Require supra in quotidianis matutinis beate marie.* (p. 18.) Ṽ. Elegit.

Ant. Senex puerum... *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra ad vespas, et dicetur ad horas.

^a H Ṽ Accipiens uel Ṽ. Ecce...

¹ W credidistis.

² HWP pia precamina.
H Tu das.

AD PRIMAM.

Ant. Simeon. *Ps.* Deus in nomine, [*Ps.*] Quicumque vult, *sub una antiphona.*

R. Iesu christe cum alleluya dicatur: si infra septuagesimam, dicatur sine alleluya. *Ÿ.* Qui de virgine.

AD TERCIAM.

Ant. Responsum.

Capitulum. Ecce ego mitto.

R. Diffusa est gratia.

AD SEXTAM.

Ant. Accipiens.

Capitulum. Ipse¹ enim *erit** quasi... **R.* Specie tua.**

AD NONAM.

Ant. Obtulerunt.

Capitulum. Et placebit domino sacrificium iuda et hierusalem sicut dies seculi et sicut anni antiqui, dicit dominus omnipotens. *R.* Adiuuabit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Tecum principium.

Ps. Dixit dominus.

Et cetera antiphona cum psalmis ut in die natiuitatis domini.
(i. 150.)

Capitulum. Ecce ego mitto. ^a*R.* Gaude maria virgo, sine *prosa.*

Hymnus. A solis ortus.

[*Ÿ.*] Diffusa est.

Ant. Cum inducerent.

Ps. Magnificat.

Oratio ut supra.

Memoria de sancto blasio. *Ant.* Hic est vere martyr. *Ÿ.* Gloria.

Oratio.^b Beatus martir tuus...

^a H *Duo canonici responsorium.*

O² cum sua *prosa.* P alone has *sine prosa.*

^b H Sancti martyris tui atque pontificis Blasii tribue nos supplicationibus foueri, ut cuius passionem annuo celebramus obsequio, eius apud te intercessionibus commendemur, per.

W only gives rubrics for S. Blasius. O¹ De communi unius martyris et pontificis.

¹ O² Ecce enim.

- ^a Si hoc festum purificationis in sabbato proximo ante septuagesimam contigerit: tunc in secundis vesperis fiet memoria de septuagesima, postea de sancto blasio: et claudatur alleluya more solito in ultimo Benedicamus.
- Si in dominica septuagesime contigerit, eodem die fiet memoria de dominica in primis vesperis, et claudatur Alleluya ut supra.
- Sic fiat memoria de dominica, si hoc festum in sexagesima vel in quinquagesima contigerit: *et tunc in secundis vesperis, que erunt de festo, post memoriam de dominica fiat memoria de sancto blasio: feria autem proxima sequente** ad matutinas tres lectiones fiant de sancto blasio.

[SANCTI BLASII EPISCOPI ET MARTYRIS.]

Lectio i.^b Tyrannus sedens pro tribunali iussit venire *sanctum** dei martirem, et dixit ei, Blasi, offer sacrificium diis, ne male pereas. Sanctus blasius respondit, Dii qui celum et terram non fecerunt pereant. Mors vero, quam [tu] michi minaris, vita eterna est. Tu autem.

Lectio ii. Post hec iussit eum tyrannus in ligno suspendi, et radi carnes eius cum ferro. Tunc dixit ad presidem, O impiissime, per tormenta arbitraris me in timorem mittere: habeo enim iesum christum saluatorem meum, qui [michi] prestat virtutem, et iam non timeo minas tuas.

Lectio iii. Alia vero die iudex iniquitatis agricolaus, sedens pro tribunali, iussit sibi beatum blasium presentari. Cui et dixit, Amoue infidelitatem tuam, et sacrificia diis. Sanctus blasius dixit, Cognosce quia christi seruus sum, et non

^a H Si hoc festum sancti Blasii aliquo sabbato ante septuagesimam acciderit, fiat seruitium de sancto, et memoria de sancta maria. Si infra septuagesimam aliqua feria acciderit, fiat seruitium de sancto, et memoria de septuagesima.

^{O²} Si septuagesima in purificatione euenerit, nichilominus fiat festum, sed sine Alleluya et sine Te deum: et memoria de septuagesima ad utrasque vespere et ad matutinas et ad missam: et hystoria de septuagesima dicatur per ebdomadam. Hoc idem fiat in septuagesima si idem festum proximo sabbato ante septuagesimam euenerit. Secunde uespere erunt de festo et memoria de septuagesima. Festum hoc non mutatur propter sollempnitatem purificationis.

^b H *Lectio i.* Tyrannus sedit pro tribunali...uita eterna est. Tu autem domine.

Lectio secunda. Et dum uidisset preses eum immutabilem in fide christi persistere, iussit eum in ligno...mittere. Tu autem.

Lectio iii. Habeo enim christum iesum...et ideo non timeo penas tuas. Attendo in futuro bona, que michi promissa sunt, et omnibus qui diligunt deum. Iussit autem preses deponi eum de ligno, et mitti in custodiam.

sacrificabo demonibus immundis. Tunc preses furore repletus iussit amputari caput eius. Et decollatus est.

Cetera de communi unius martyris et pontificis (i. 49, 47, 42) cum oratione ut supra.

Festum sancti blasii celebretur quacunque die contigerit, siue infra septuagesimam siue non, nisi in dominica.

Si in dominica† ante septuagesimam contigerit, medie lectiones fiant de eo.

*Si vero in dominica septuagesime, sexagesime, *vel quinquagesime euenerit** : tunc de eo fiat memoria tantum in vesperis et matutinis.*

IN NATALE SANCTE AGATHE VIRGINIS MARTYRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Agatha virgo... *Psalmi feriales.*

Capitulum. Domine deus meus. *R.* Dum ingrederetur.

Hymnus. Virginis proles. *V.* Diffusa est.

Ant.^a Agathes letissime... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui inter cetera¹...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Christum venerantes... [*Ps.*] Venite.

Hymnus. Virginis proles.

In primo nocturno.

Ant. Beata agatha²... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Ancilla christi³... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Summa ingenuitas⁴... *Ps.* Domini est terra.

V. Diffusa.

Lectio i.^b Quincianus consularis sicilie, audiens opinionem virginis deo dicat agathe, iussit eam ab apparitoribus suis

^a *Sar.* iii. 162.

^b *H Lectio i.* Quincianus consularis sicilie audiens sanctam opinionem...agathe, fecit eam a suis apparitoribus coartari, et tradidit eam cuidam...mater earum. Hoc autem fecit ut per dies triginta cotidie blandirentur ei, et mutarent...leta, modo ingerendo aspera, sperabat se ...posse reuocare.

Lectio ii. Quibus sancta Agatha dicebat, Mens mea solidata est, et...supra firmam petram. Videns igitur...ad quincianum dixit...in plumbum conuerti...reuocari.

¹ HW ut cuius natalicia (omitting qui...tue).

² HWP expectabilis.

³ HWP omit et.

HWP ostendo seruilem.

⁴ P christi seruitus.

coartari, et ad secretarium suum deduci: et dixit ei, Cuius conditionis...testatur.

R. Agatha letissime... V. Nobilissimis... Et [quasi].

Lectio ii. Quincianus dixit, Et si ingenua probaris...iam me seruilem ostendo personam. Quincianus dixit, Sacrifica diis, ne te suppliciis faciam interire.

R. Dum ingrederetur... V. Ego enim... Impie.

Lectio tertia. Agatha respondit, Si feras michi promittas, audito christi nomine mansuescunt. Si ignem michi adhibeas, de celo michi rorem saluificum angeli ministrabunt. Si plagas et verbera ingesseris, habeo intra me spiritum sanctum, per quem uniuersa tormenta tua despiciam.

R. Beata agatha ingressa... V. Domine qui me... Iube.

Lectio iii. Audiens hoc quincianus iussit eam adduci ad se, et sedens pro tribunali interrogabat eam de multis. Et cum nullatenus mentem eius a bono proposito reuocare posset, iratus est ualde, et iussit eam alapis cedi, et postmodum in carcerem tenebrosum mitti. Agathes autem letissime et glorianter, et quasi ad epulas inuitata, in carcerem intrauit.

Lectio ii. Sequenti igitur die iterum alloquens eam, et adhuc animum eius in christiana fide firmiter perdurare uidens, iussit eam in eculeo suspendi, ac torqueri. Cumque uehementer torqueretur, et nec sic ullo modo flecteretur, quincianus maiori furore inflammatus, iussit eam in mamillam torqueri.

Lectio v. Tunc sancta Agathes dixit, Impie et crudelissime...iterum mitti: et iussit nulli licere medicorum introire ad eam, et neque panem neque aqua† ei ministrare.

Lectio vi. Cumque fuisset inclusa, ecce circa mediam noctem...afflixisset consularis insanus, tu enim grauioribus suppliciis extorsisti responsionibus tuis, tamen quia ibi eram...consideraui et uidi quia...mamilla accipere.

W *Lectio i.* Quincianus consularis sicilie, audiens opinionem beate uirginis agathe, iussit eam ad secretarium suum adduci. Cui et dixit, Cuius conditionis...testatur.

Lectio ii. Quincianus dixit, Et si...Agatha dixit, Quia ancilla christi sum. Quincianus dixit, Certe si ingenua...comprobat.

Lectio iii. Quincianus dixit, Quid ergo? Nos ingenuitatem non habemus, qui seruicium christi contempnimus? Agatha dixit, Ingenuitas uestra ad tantam captiuitatem deuenit, ut non solum uos peccati fecerit seruos, uerum et ligno et lapidibus obnoxios.

Lectio ii. Quincianus dixit, Dic antequam ad tormenta uenias, cur deorum sancta contempnis? Agatha dixit, Noli dicere deorum, set dic demoniorum. Iratus quincianus, iussit eam eculeo suspendi et torqueri. Dixitque ei, Relinque intencionem animi tui, ut uite tue possit esse consultum.

Lectio v. Agatha dixit, Ego in hiis penis delector. Non enim potest anima mea in paradisu domini intrare...atretractari. Tunc quincianus iussit eam in...diuicius† iussit abscondi.

Lectio vi. Agatha dixit, Impie...consecraui.

*In secundo nocturno.**Ant.* Agatha sancta¹...*Ps.* Eructauit.*Ant.* Si ignem²...*Ps.* Deus noster refugium.*Ant.* Si plagas³...*Ps.* Fundamenta.*Ÿ.* Specie tua et pulchritudine.*Lectio quarta.* Tunc iussit quincianus beatam agathen in carcerem tenebrosum recludi. Illa autem letissime et glorianter carcerem introibat...gaudens agonem suum domino precibus commendabat.*R.* Quis es tu... *Ÿ.* Nam et ego... Ipse me.*Lectio quinta.* Sequenti vero die impiissimus quincianus suis eam aspectibus iussit astare, cui et...christus est.*R.* Medicinam carnalem⁴... *Ÿ.* Et me ipse... Qui.*Lectio sexta.* Iratus quincianus iussit eam in equuleo suspendi et in mamilla...infantia domino consecraui.*R.* Vidisti domine... *Ÿ.* Propter veritatem... Iussa.*In tercio nocturno.**Ant.* Nisi diligenter...*Ps.* Cantate i.*Ant.* Vidisti domine...*Ps.* Dominus regnavit, exultet.*Ant.* Propter fidem...*Ps.* Cantate ii.*Ÿ.* Adiuuabit eam.*Euangelium.^a* Simile est regnum celorum thesauro. *Require in communi unius virginis et martyris.* (i. 78.)*R.* Ipse me coronauit...*Ÿ.* Vidisti domine⁵... Adiuua.*R.* Ego autem adiuta⁶...*Ÿ.* Gratias tibi... Qui.*R.* Gaudeamus omnes⁷...*Ÿ.* Immaculatus⁸... De cuius.*Ps.* Te deum. *Si vero infra septuagesimam, repetatur respon- sorium* Gaudeamus.*Ÿ.* Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. Quis es tu...*Ps.* Dominus regnavit.*Ant.* Medicinam carnalem⁹...*Ps.* Iubilare.*Ant.* Gratias tibi ago...*Ps.* Deus deus meus.*Ant.* Benedico te pater¹⁰...*Ps.* Benedicite.^a W *Euangelium.* Simile est regnum celorum decem uirginibus. (i. 83.)¹ HWP mansuescunt.² W ministrabant.³ H abeo.

HW infra.

⁴ HWP omit meum.⁵ W sum in in.⁶ HW adiuuata.⁷ P et congratulantur.⁸ HWP hoc fragili corpore.⁹ P nunquam exhibui corpori meo.¹⁰ W apostolum tuam.

Ant. Qui me dignatus...

Ps. Laudate.

Capitulum. Domine deus meus.

Hymnus. Iesu corona virginum.

[V.] Elegit.

Ant. Paganorum multitudo¹...

Ps. Benedictus.

Oratio. Deus qui inter, *et dicetur ad horas.*

AD PRIMAM.

Ant. Quis es tu?

AD TERTIAM.

Ant. Medicinam.

AD SEXTAM.

Ant. Gratias tibi.

AD NONAM.

Ant. Qui me.

Capitula, responsoria, versiculi, de communi unius virginis et martyris ad omnes horas dicuntur. (i. 79.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Quis es tu? *Psalmi feriales.*

Capitulum. Domine deus meus.

Hymnus. Iesu corona virginum. V. Diffusa est gratia.

Ant. Mentem sanctam spontaneam, honorem deo, et patrie liberationem. *Ps.* Magnificat.

^a*Oratio ut supra.*

^bSANCTORUM VEDASTI ET AMANDI EPYSCOPORUM *ET CONFESSORUM.

Oratio. Adesto domine populo...**

Tres lectiones fiant et cetera de communi plurimorum confessorum. (i. 73.)

^a W gives here the collect or S. Valentine, the rubric for which follows in its proper order.

^b H omits. WO only give the rubric.

¹ P sepulcrum beate.

P periculo.

W liberauit.

^aSANCTE SCOLASTICE VIRGINIS.

*Oratio. Deus qui beate virginis tue scolastice¹...**

Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius virginis non martyris. (i. 84, 81.)

SANCTI VALENTINI MARTYRIS.^b

Tres lectiones fiant.

Oratio. Presta quesumus omnipotens deus²...

Et cetera de communi unius martyris non pontificis. (i. 47, 42.)

^aSANCTE IULIANE VIRGINIS ET MARTYRIS.

Tres lectiones fiant.

*Oratio. Omnipotens sempiterne deus qui infirma³...**

Cetera de communi unius virginis et martyris. (i. 80, 76.)

IN CATHEDRA SANCTI PETRI.

AD VESPERAS.

Ant. Amavit eum. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Petrus apostolus iesu... R. Miles christi.

Hymnus. Iste confessor domini *sacratus sobrius castus, et cetera usque in finem. Et hoc modo dicitur hic hymnus in commemoratione sancti thome, et quandocunque fit commemoratio alicuius confessoris et pontificis, vel non pontificis.**
V. Amavit.

Ant. Tu es pastor... Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui beato petro⁴...

^a H omits. WO only give the rubric.

^b O² prefixes the entry, Sancte Radegundis virginis.

¹ P celum.

P eius meritis.

P omits ita.

P ut mereamur ad.

² W omits beati.

HWP intercessionibus.

³ P beate martyris tue iuliane.

P promissum nobis.

⁴ HW omit animas.

HWP omit propitius.

HP end with Per...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Pastori summo... *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Iste confessor.

In primo nocturno.

Ant. Pontificalis apex¹... *Ps.* Beatus vir.

Ant. Hic super excelse... *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Anthiochena polis... *Ps.* Domine, quid.

Ÿ. Amavit.

Lectio i. ^aNecessarium, carissimi, reor, ut proprias beati petri specialesque virtutes prout ariditas lingue nostre ingenique tenuitas patitur, immo ut misericors deus annuit, proloquamur.

R̃. Euge serue.

Lectio ii. Hic itaque est ille petrus qui confitendo dominum iesum christum viui dei filium esse, validissima inuictaque nobis credendi fundamenta constituit.

R̃. Ecce sacerdos.

Lectio tertia. Percunctanti domino, quis esse ab hominibus videretur, Petrus respondit, *Tu es christus filius dei viui.* Id est, tu domine a carne virginis factus es christus, qui viui dei est filius sempiternus.

R̃. ^bTu es pastor... Ÿ. Tibi enim ^{a2}... Et.

^a H *Lectio i.* Necessarium...constituit.

Lectio ii. Percunctanti...sempiternus.

Lectio iii. Tu domine...patrem.

Lectio iiiv. Quis igitur unquam in tantum hoc incomprehenſe deitatis archanum humani ſenſus attollere potuiſſet obtutum, niſi ab ore ſaluatoris patris huic fidei ueritas radiaret? Quis meritorum eius gratiam quamuis magno poſſit equiparare eloquio a quo nobis adorande diuinitatis fides et cepit et permanet? Qui tanto glorioſius uiro qui fidem ſecreti inſcrutabilis loquendo edidit, uiuendo docuit, paciendò firmavit?

Lessons v, vi, as P.

W *Lectio prima.* Inſtitutio feſtiuitatis...referatur.

Lectio ii. Recte ergo...conſurgit.

Lectio iii. Unde conuenienter...laudent eum.

Lectio quarta. Dignum ergo...officiũ honoratur.

Lectio quinta. Que eciam tanto...epiſcopatum apoſtoli ueneramur.

Lectio quinta.† Cuius autem ſolempnitatis...eſt. Cum enim pertransiret...aduentaret.

Lectio vi.† Omnis autem populus...cum mago Symone conſenſiſſent. (The reſponds are not ſhifted, this leſſon having none.)

^b *Sar.* iii. 371. Here, and below, HW only give cues.

H *Require in natali apoſtolorum petri et pauli* (p. 210).

¹ P in te (for iure).

² P collocata.

In secundo nocturno.

Ant. Huius amore... *Ps.* Cum inuocarem.
Ant. Pande tuis... *Ps.* Verba mea.
Ant. Sydera scansurus¹... *Ps.* Domine dominus noster.

℣. Iustum deduxit.

Lectio quarta. Tu domine hominibus natus es homo, qui incogitabili maiestate deus es apud deum. Tu es christus qui pro redemptione nostra ad passionem veniens, impassibilis permanes apud patrem. Tu autem.

℞. Posui adiutorium.

Lectio v. Ut confessionis huius quanta esset magnitudo saluator ostenderet, ait, *Beatus es symon bar iona, quia caro et sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui est† in celis: et tibi dabo clauas regni celorum.*

℞. Magnificauit eum.

Lectio sexta. Quis ergo christum per carnem et in carne natum omnipotentis patris esse filium sentire potuisset, nisi propicius hōc ipse pater per petrum nobis reuelasset e celo? Hec illi confessio dedit, ut tam² clauas celestes acciperet, quam celi ianuas introiret.

℞. Petre, amas me?^a... ℣. Symon iohannis... Pasce.

In tertio nocturno.

Ant. Qui regni... *Ps.* Domine quis.
Ant. Rex celi terreque... *Ps.* Domine in virtute.
Ant. Primus vocatione³... *Ps.* Domini est terra.

℣. Iustus ut palma.

Secundum matheum xvi.

In illo tempore, Venit iesus...esse filium hominis? Et reliqua.

Omelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

^bLectio sancti euangelii, quam modo [fratres] audistis, tanto intentius *est** cogitanda, ac sine obliuione [est iugiter]

^a *Sar.* iii. 372.

^b H [*Lectio vii.*] Lectio sancti...commendat, magnum eiusdem perfecte fidei contra omnia temptamenta robur eque demonstrat. ℞ Iste sanctus† qui ante (partly erased).

Lectio viii. Si enim scire...dei uiui? Rursum si...eam? Sed hec suis in locis plenius exponuntur.

℞ Amavit eum dominus.

¹ HWP hinc.

HP tibi delegit, sibi.

W sibi delegit, sibi.

² H ut ante.

³ HWP omit eum.

retinenda, quanto constat quia magnam nouis[†] fidei perfectionem commendat. Tu autem.

R. Amauit eum.

Lectio viii. Si enim scire volumus quomodo in christum credi oporteat, quid lucidius eo quod ait ad eum petrus, *Tu es christus filius dei viui?*

R. Iste est.

Lectio ix. Rursum si audire delectat quantum hec fides valeat, quid apertius eo quod ait dominus de ecclesia que super eum edificanda erat, *Et porte inferi non preualebunt aduersus eam?*

R. Quodcunque ligaueris... N. Tu es inquit... Et quodcunque.

N. Iustum deduxit.

IN LAUDIBUS.

Ant. Symon iohannis, diligis me plus his? Tu scis domine quia amo te.² *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Si diligis me, symon petre, pasce oues meas, dicit dominus. *Ps.* Iubilate.

Ant. Petre, amas me?^a... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. *Ps.* Benedicite omnia.

Ant. Ego pro te rogaui, petre, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. *Ps.* Laudate.

Capitulum. Petrus apostolus.

Hymnus. Iesu redemptor. V. Iustus germinabit.

Ant. ^bQuodcunque ligaueris... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui beato petro, *et dicetur ad horas.*

AD PRIMAM.

Ant. Symon.

Lectio ix. Nunc autem reuertentes ad explanandam ex ordine leccionem dominicam: primo uideamus de loco in quo habita memoratur, *Venit*, inquit, *iesus in partes cesaree philippi.* Philippus, ut lucas testatur, erat tetracha iturye et traconitidis regionis. R and V as P.

W only gives the Euangelium (to dicens) and cues of responds and V as P.

O² transposes the first two responds and gives V *Exaltauit eum.*

^a *Sar.* iii. 376.

^b HW only give cue.

H *Require in festo apostolorum petri et pauli* (p. 211).

¹ H nobis.

² W Symeon. HW plus hiis?

AD TERTIAM.

Ant. Si diligis.*Capitulum.* Petrus apostolus. R̃. Amauit eum.

AD SEXTAM.

Ant. Petre amas.*Capitulum.* Benedictus deus et pater^a...ex mortuis. R̃. Iustum deduxit.

AD NONAM.

Ant. Ego pro te.*Capitulum.* Multitudo credentium in domino augebatur virorum ac mulierum, ita ut in plateis eiicerent infirmos et ponerent in lectis¹ et grabatis, ut veniente petro saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, et liberarentur ab infirmitate *sua.** R̃. Iustus ut palma.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Quando festum transfertur. *Ant.* Symon iohannis. *Psalmi feriales.**Capitulum.* Petrus apostolus.*Hymnus.* Iesu redemptor. Ṽ. Amauit eum.*Ant.* ^bTu es petrus... *Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.***Si vero festum sancti petri in aliqua dominica infra septuagesimam contigerit, differatur usque post festum sancti mathie. Eodem modo fiat sancte mulburge, si in aliqua dominicarum predictarum euenerit.**Si vero fuerit bissextus, tunc festum sancti petri vel sancte mulburge prout competit transferri debet ad diem vacantem inter festum sancte mulburge et sancti mathie, et fieri cum primis vesperis.**Si vero festum sancti mathie in aliqua predictarum dominicarum contigerit: festum incrastinetur, et fiat cum primis vesperis, in quibus vesperis fiet memoria de secundis vesperis dominice contingentis.**Et si hec festa in aliquo sabbato proximo ante dominicas predictas contigerint; nichil fiet de secundis vesperis eorundem festorum nisi memoria tantum, quia predictae dominice habent primas*^a i. 348 (I Pet. i. 3.)^b *Sar.* iii. 376.¹ HW lectulis.

vesperas, sed dicte dominice nichil habebunt de secundis vesperis suis propriis nisi memoriam tantum, si festum nouem lectionum immediate succedat.

*Quando vero festum sancti petri non transfertur, tunc vespere fient de sancta mulburga hoc modo.***

[DE SANCTA MILBURGA VIRGINE NON MARTYRE.]¹

AD VESPERAS.

Ant. Accinxit. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Qui gloriatur. ^aR. Regnum mundi.

Hymnus. Virginis proles. V. Diffusa est gratia.

Ant. Simile est regnum celorum. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui fideles tuos gloriosa beate virginis tue mulburge solennitate letificas: fac nos per ipsius merita vite utriusque gaudia promereri. Per.²

^b*Memoria de sancto petro.* *Ant.* Tu es petrus. V. Amauit.

Oratio. Deus qui beato petro.

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio i. ^cBeata igitur virgo mulburga, sponsa christi carissima, tam regie sublimitatis etenim³ ortu

^a H *Duo canonici responsorium.*

^b H omits.

^c H *Lectio i.* Beata igitur...cantie.

Lectio secunda. Sic utriusque regni regio genere uirgo splendidissima natiuo splendore irradiat, utriusque regni diadema tam claris meritis quam egregiis moribus exornans, et augens inclitum genus quod ex regiis simul et almifluis duxit parentibus.

Lectio iii. Que sicut piis progenitoribus suis merpaldo et domneua mertiorum diuinis[†] lux primogenita...prefulsit.

Lectio iiii. as P.

Lectio v. as P, lessons v, vi.

Lectio vi. Benigne ergo preuenta sponsi celestis septiformi gratia, mire cepit ab infancia venustari morum elegancia. Nam ubi cunarum cessit fasciis, et lactentis infancie primordiis, res ueneranda[′] satis, res digna preconio laudis, mox a puellari florulencia deo famulatur pia reuerencia.

¹ O¹ In natali Sancte Milburge.

² HW beate milburge uirginis tue.

HW eterne uite gaudia.

³ H eminet.

W enitet ortu gloriosa, [†] quam.

generosa, quam eximie sanctitatis enitet actu gloriosa. Tu autem domine.

Lectio secunda. A duobus anglie regnis, que tunc temporis non erat unius dyadematis, prodiit uterque parens huius illustrissime¹ virginis. Dat genitorem septriger apex regionis mercie: dat genitricem regia domus et corona cancie. Tu autem.

Lectio tertia. Que sicut piis progenitoribus suis lux primogenita beatorum pignorum extitit, sic in regno parentali deo sacratis virginibus viduisque virgines imitantibus dux primiceria vite celestis prefulsit.

Lectio iiii. Felix constat merciorum prouincia virginis huius [parens] et nutricia. Que sicut prolis felici natiuitate nobiliter sublimatur, ita loco, qui Wyninicas antiquitus nuncupatur, celesti conuersatione feliciter illustratur, beata dormitione et perpetua mansionem glorificatur, quam diuina clementia celebri virtutum frequentia crebro testatur. Tu autem domine miserere nostri.

Lectio v. Ubi constructo venerabili monasterio prefuit ipsa mater anglica² vite regularis magistra, sacro sanctimonialium virginum predita collegio.

Lectio vi. Virgo itaque dulce decus natalium et celeste sydus eximium, ut perornaret orbis sui natale centrum, stellis insignibus irradiantium³ virtutum, dum adhuc primeua vernaret etate, veri solis insignitur claritate.

W *Leccio prima.* Beata uero milburga sponsa christi clarissima...cancie.

Leccio secunda. Sic ex utraque regni et regio genere splendidissima natiuo...parentibus.

Leccio iii. Que sicut piis progenitoribus suis mepaldo et dompneua merciorum dominis lux primogenita bonorum pignorum...celestis refulsit: felix constat...ita in loco qui dicitur Wininicas nuncupatur antiquitus celesti conuersatione feliciter sublimatur, beata...crebra testantur.

Leccio iiii. Ubi constructo...sydus eximium, dum adhuc primeua ueneraret...claritate.

Leccio v. Benigne ergo...latentis infancie primordiis, mox a puellari...reuerencia. Despecta itaque ciclade regali desudatur clamide sanctimoniali ubi germinat in celum uirginalis lilium, et fit deo preciosum ex liliis conuallium. Unde sicut lilium candet inter spinas, sic amica mea sancta milburga fulget inter filias.

Leccio vi. Dum igitur extra monasterium, ut refert autoritas ueterum, aliquando demoraretur in quadam eius uilla uulgo stocas dicitur, quidam regis filius eam uoluit per uiolenciam rapere et in matrimonium sibi copulare. Dum itaque multa manu militum colecta, moliretur sibi predicta facere de domini electa, dominus electe sue fecit cognita tanti facinoris molimina.

¹ W illustris.

² W angelica.

³ H radiantium.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Simile est regnum celorum decem virginibus, et cetera de communi unius virginis non martyris (i. 81) cum oratione. Deus qui fideles.

^a IN NATALI SANCTI MATHIE APOSTOLI.

AD VESPERAS.

Ant. Estote fortes. *Psalmi feriales.^b*
Capitulum. Iam non estis. *R.* Qui sunt isti.
Hymnus. Mathia iuste duodeno¹... *V.* Annue christe seculorum domine.
V. In omnem terram.
Ant. Beati eritis. *Ps.* Magnificat.
Oratio. Deus qui beatum mathiam...
Memoria de sancta mulburga.²

AD MATUTINAS.

Omnia fiant de communi unius apostoli (i. 35) *preter orationem cum his lectionibus.*
Lectio prima.^c Ecce solennem diem beati mathie celebramus, quem apostolorum electio in apostolatam constituit, ut

^a O² Locus bisextus si bisextus fuerit quarto die a cathedra Sancti Petri fiat festum Sancti Mathie apostoli.

^b O¹ Ut patet in sequentibus. (i.e. in O³.)

^c H *Lectio i.* Ecce sollempnem...preordinavit diuinitas, mundo ubique pateret. De quo nemo ambigere...culminis.

Lectio ii. Omnia apostolorum...dignitate.

Lectio iii. Lucas enim...uiginti.

Lectio iiiii. Viri fratres...viscera eius.

Lectio v. Dignam sibi penam traditor amens inuenit, ut uidelicet guttur quo nox perditionis exierat, laquei nodus necaret. *Et notum factum est omnibus habitantibus ierusalem, ita ut appellaretur ager ille lingua eorum acheldemach, hoc est ager sanguinis,* qui usque hodie monstratur in ierusalem ad australem plagam montis syon, et hactenus iuxta iudeorum consilium mortuos ignobiles alios terra tegit, alios sub diuo putrefacit.

Lectio vi. Scriptum est enim in libro psalmorum, Fiat...gehennam, uidelicet infernalem communem humane conuersationis habitationis† impia morte deseruit.

W *Sex lectiones de proprietate sancti* (but they are not given).

¹ line 2, HWP nexibus.

3, HWP Solue reatus.

² H *Commemoratio.*

HW *Milburga.*

quanta dignitas esset in eis quos principes mundi superna preordinauit dignitas, mundo ubique patesceret. Tu autem.

Lectio ii. De isto nemo ambigere debet, verum apostolum eum existere, quia qui paulum vocauit de celo ut esset vas electionis, huic affuit in terris ut honorem apostolici sortiretur culminis.

Lectio tertia. Omnia apostolorum† opera sancti spiritus confirmauit gratia. Nam petrus fidentissimus deo, qui clauis meruit retinere celorum, iure perditum reparauit numerum apostolorum, utens sua potestate, ut qui primus erat in auctoritate, primus esset in electionis dignitate.

Lectio iiii. Lucas enim dum actus apostolorum describeret, qualiter mathias iste ad apostolatam peruenerit, subtiliter innotuit, dicens, *Exurgens petrus in medio fratrum, dixit, (erat autem turba hominum simul fere centum viginti†).*

Lectio quinta. *Viri fratres, oportet impleri scripturam, quam predixit spiritus sanctus per os dauid de iuda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt iesum. Et hic possedit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius, et diffusa sunt omnia viscera eius.*

Lectio sexta. *Scriptum est in libro psalmorum, Fiat habitatio eius deserta, et non sit qui inhabitet in ea, et episcopatum eius accipiat alter.* Plani sunt isti versiculi, et palam beato petro interpretante expositi, quia iudas dignam preuicationis penam accepit, abiens in locum suum gehennam infernalem.

Secundum matheum xi.

In illo tempore, Respondens *dominus* iesus, dixit Confiteor...ea paruulis. Et reliqua.

Omelia beati augustini episcopi¹ de eadem lectione.

Sanctum euangelium cum legeretur, audiuius exultasse dominum iesum in spiritu, et dixisse, *Confiteor tibi domine pater celi et terre, qui abscondisti hec a sapientibus et prudentibus, et reuelasti ea paruulis.*

Lectio viii. Hucusque interim verba domini si digne, si diligenter, si, quod primum est, pie, consideremus: inueniemus primitus non semper cum in scripturis legimus confessionem, debere nos intelligere vocem peccatoris.

Lectio nona.^a Maxime autem hoc dicendum fuit, et hinc admonenda caritas vestra, quia mox ut hoc verbum sonuit

^a W *Leccio ix.* Confitemur ergo siue laudantes...potest habere peccatum. Si autem bene cogietmus, reprehensio tua laus ipsius est.

¹ H *beati Gregorii papet.* W as usual has no title.

lectoris, secutus est etiam sonus tunsionis pectoris nostri,
 audito scilicet quod dominus ait, *Confiteor tibi, pater.*
Cetera ad laudes et ad horas de communi unius apostoli (i. 39)
cum oratione Deus qui beatum mathiam.
**Cum vero bisextus fuerit, festum sancti mathie fiat quarta die*
*a cathedra sancti petri, et f littera bis numeretur.***

°DE SANCTO OSWALDO EPISCOPO ET CONFESSORE,

*Fiat tantum memoria ad vespervas et ad matutinas de communi
 unius confessoris et pontificis, cum hac oratione.*

[*Oratio.*]^b Deus qui es sanctorum tuorum gloria sacerdotum:
 presta, ut sancti oswaldi confessoris tui atque pontificis,
 cuius festa agimus, sentiamus auxilium. Per.

°DE SANCTO DAVID EPISCOPO ET CONFESSORE.

Oratio.^d Deus qui ecclesie tue beatum dauid mirabilem
 tribuisti doctorem, concede propicius ut ipsum pium pro
 nobis apud te semper habere mereamur intercessorem.
 Per.

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio prima.^c Beatus patricius natione
 ...insignitus est. Sanctus quoque patricius visioni diuine
 gratanter...necessariis, yberniam adiit.

^a H omits.

^b W *Oratio.* Deus qui hodiernam diem beati oswaldi confessoris tui atque
 pontificis sacro transitu consecrasti: concede nobis propicius inoffensis
 per eius instituta gressibus pergere, ut eiusdem in regione uiuencium
 mereamur gaudiis admisceri. Per. *Cetera unius uirginis non*
martyris.

^c H only gives rubric with cues.

O gives cues and reference to Commune.

^d W *Oratio.* Deus qui es sanctorum tuorum splendor, quique hunc diem beati
 dauid confessoris tui atque pontificis deposicione consecrasti, da ecclesie
 tue de eius natalicio semper gaudere, ut apud misericordiam tuam et
 exemplis eius protegatur et meritis. Per.

^e W *Leccio prima.* Beatus igitur dauid, ingenuis natalibus ortus, keretice
 prouincie principis filius cui nomen sanctus, arthuri uero regis auunculus
 fuisse perhibetur: eius uero mater nonita uocabatur. Cum autem

Lectio secunda. Euolutis itaque iuxta...in sacri fontis regeneratione fons† dauid appellatus est.

tempus pariendi aduenisset, et inter angustias in petra quadam que propius astabat urgente dolore manibus inuexa¹ fuisset, ipsa statim in medium diuisa dolenti quodammodo mater† condoluit.

Leccio ii. In eodem itaque loco ecclesia sua² est. In cuius altari hec petra tanquam tabule uicem prefixa tenet, digitorum uestigiis tanquam in cera pressorum, usque in hodiernum diem comparentibus. Nato itaque infante et in lucem emisso: statim diuina non defuere miracula. Ad baptizandi namque ministerium aque limpidissime fons illico prorupit: qui usque hodie in loco qui potheis³ appellatur cernentibus apparet. Et etiam quidam cecus qui eum sub unda tenebat, luci pristine est restitutus.

Leccio iii. Puer itaque crescebat gratia plenus, litterarumque addictus studiis supra coetaneos prosperitatis ingenii⁴ uelocitate proficiebat. Adeo enim diuina gratia perfusus erat, ut condiscipuli eiusdem niueam columbam tanquam eum docentem atque monentem se multociens uidisse testantur.

Leccio iiii. Contigit autem ut paulinus preceptor suus, tam etatis ingruencia quam lacrimarum affluencia quibus habundabat, oculorum penitus acie fraudatus. Conuocatus† in unum ex magistri precepto discipulis, singulisque ex eiusdem rogatu oculis† ipsius crucis inpressione signantibus ac benedicientibus, tandem ab aliis omnibus hoc per ordinem completo, ad dauid usque peruentum est. Qui preceptoris oculos crucis signaculo tangens, ac benedicens, consignaret: statim paulinus pristine lucis gaudia recuperauit.

Leccio quinta. Duodecim quidem cenobia fecit primum apud glastoniam, deinde badun⁵ ubi inueniens calidos fontes inutiles actenus ac pestilentes suis⁶ lauandis corporibus benedictione reddidit acceptos. Fratribus autem de ualle rosino conquerentibus de aquarum defectione, suis orationibus limpidissime fons aque in eodem loco prorupit. Qui sacramentalibus ad plenum usibus ydoneis⁷ officiis usque in hodiernum diem ibidem emanat.

Leccio sexta. Contigit autem die quadam⁸ euangelio iohannis manibus propriis scribendo dauid operam daret, quod campana pulsante statim ad horam exiliit, et ad ecclesiam nec clauso quaterno nec folio completo festinauit. Completa autem hora, cum ad scriptorium suum iuxta consuetudinem remeasset, inuenit opus inchoatum aureis litteris angelico ministerio consummatur. Quo uiso, puer⁹ quoad potuit miraculum suppressit, et ab humanis aspectibus librum clausum nil penitus addendo remouit. Unde et usque hodiernum diem in textum auro et argento decenter insignitum conclusis¹⁰ humanis enim¹¹ aspectibus ulterius non presentatur. Quidam autem nouissimis diebus aperire deprecantes, subita diuinitus passione percussi, a temerariis ausibus sunt reuocati. [Abridged, mostly verbatim, as also P lectio iii, from the life by Giraldus Cambrensis: Rolls Series, ed. Brewer, vol. 3, p. 378. Wharton, *Anglia Sacra*, ii. 628, whence the following variants.

¹ Giraldus, innixa.

⁴ perspicacis ingenii.

⁷ idoneus et.

¹⁰ conclusus.

² sita.

⁵ baduni.

⁸ + cum.

¹¹ interius.

³ Porteleis.

⁶ sua.

⁹ pater.

Lectio iii. Porro nutritus est in loco qui vetus rubus dicitur, qui et kambrice henimen,¹ latine vero vetus menenia¹ vocatur, tracto nomine ab ybernico immy,¹ quod et rubus sonat. Unde et kylmenen¹ ybernice appellatur ecclesia meneuensis.

Lectio quarta. Puer igitur proficiens corporalibus...moribusque precellebat.

Lectio v. Reuersus enim a studio...congruentia extruxit.

Lectio sexta. Quadam vero die dum vir sanctus ad euangelium se dedisset scribendum, pulsata campana hora tertia... consummatam.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii* Homo quidam peregre, et cetera de communi unius confessoris et pontificis. (i. 59.)

Si vero festum sancti dauid in dominica septuagesima vel aliqua alia dominica sequente contingat, differatur in crastinum sancti cedde; quia festum nouem lectionum super aliud festum nouem lectionum non debet transferri. Si vero festum sancti cedde in huiusmodi dominica contingat, in crastinetur; et quodlibet festum suas habebit primas vespas. Iste modus obseruetur in omnibus festis simplicibus nouem lectionum usque ad dominicam in ramis palmarum.*

IN FESTO SANCTI CEDDE² EPISCOPI.^a

Oratio.^b Deus qui sanctorum³...

Memoria de sancto dauid. *Ant.* Iste est. *℣.* Iustum deduxit.

Oratio ut supra.

^a H *Cedde confessoris. Ad Vespas. Ant. Similabo. Capitulum.* Ecce sacerdos. *R.* Sancte cedda. *Cetera de communi unius confessoris et pontificis.* (With no collect or lessons.) cp. O²

W *Oratio.* Deus electorum corona pontificum et gloriosa uictoria certancium, qui beatum confessorem tuum atque pontificem ceddam summi sacerdotii dignitate decorasti, concede propicius ita nos apud te eius intercessionibus adiuuari, ut ei in eterna beatitudine possimus adiuuari [for adunari]. Per.

¹ Giraldus, Hen-meneu...Menevia...Muni...Kyl-muni.

² W ceadde.

³ P toto orbe.

P sanctissimi confessoris tui atque pontificis cedde.

P pietate sentiamus auxilium.

AD MATUTINAS.

De sancto cecda nouem lectiones fiant. Lectio i.^a Beatus itaque cecda habuit sedem episcopalem qui dicitur lichefel, in quo ...sedes est.

Lectio secunda. Fecerat sibi vero mansionem non longe...legere solebat.

Lectio tertia. Contigit quadam die ut in prefata...erat owyne, commoraretur. Denique cum ipse in prefata mansionem pro sue reuerentia deuotionis inter fratres habitus, cum illi intus lectioni vacabant, ipse foris que opus esse videbantur operabatur.

^a W *Leccio i.* Temporibus igitur oswi northanimbriorum regis fratris silicet,[†] et in regnum successoris sui christianissimi regis oswaldi, uir domini cecda in lindiffarnensi insula in loco qui lestringai dicitur...institucionem agebat. Huius namque administracionis ecclesie a fratre suo ced orientalium anglorum antistite dignissimo e: eiusdem monasterii rectore piissimo inibi de mundo transeunte curam susceperat.

Leccio secunda. Nec multo post predictus rex oswy, imitatus industriam Wilfridi eiusdem filii, qui et ipse consors patris existens in regno, uirum eximie erudicionis ac religionis Wilfridum transmiserat ad regem galliarum, qui eum sibi suisque consecrari faceret episcopum, beatum cecdam cenciam misit, qui eboracensis ecclesie ordinaretur episcopus. Misit et rex cum eo presbiterum suum, uocabulo eadhedum, qui postea regnante egfrido eboracensis ecclesie presul factus est.

Leccio iii. Verum et ubi cenciam peruenerunt, archiepiscopum deus dedit iam migrasse de seculo reppererunt, et necdum pro eo alium constitutum fuisse pontificem. Unde diuerterunt...Wine...de britonum gente episcopis...ordinatus episcopus.

Leccio iiij. Consecratus ergo...maximam mox cepit...propter uerbum dei euuangelizandum...peragraré. Erat enim discipulus aydani episcopi, eisdemque actibus ac moribus, iuxta exemplum eius ac fratris sui ced, suos instituere curauit auditores.

Leccio v. Quatuor siquidem germani fratres, ced et chinibil et chelyn et cecda, quod raro inuenitur, omnes sacerdotes domini fuerunt preclari, et duo ex eis etiam summi sacerdocii gradu functi sunt. Is namque aydanus studium habuit pacis et caritatis, continencie et humilitatis animi, ire et auaricie uictorem, superbie simul et glorie contemptorem, industriam faciendi simul et docendi mandata celestia, sollerciam leccionis et uigilare auctoritatem sacerdoti dignam redarguendi superbos ac potentes, pariter et infirmos consolandi, ac pauperes recreandi ac pia elemencia delendendi.

Leccio vi. Qui ut breuiter multa comprehendam, quantum ab eis qui illum nouere didicimus nil ex omnibus que in euuangelicis siue apostolicis siue prophetis litteris facienda cognouerat premittre,[†] set cuncta pro suis uiribus operibus quia[†] explere curabat. Unde etiam in uita sua et post mortem multis miraculis coruscavit.

Lectio quarta. Qui cum quadam die tale aliquid foris ageret, digressis ad ecclesiam sociis, episcopusque solus in oratorio lectioni vel orationi operam daret, audiuit repente vocem suauissimam cantantium atque letantium de celo usque ad terram descendere, ac paulatim eam sibi appropriare, donec ad tectum oratorii in quo erat episcopus perueniret.

Lectio v. Intrauit ergo frater owynus. Cui dixit antistes, Reuera angelorum fuere hic spiritus, qui me ad celestia premia vocare venerunt, et post sex dies se redituros, ac me secum adducturos promiserunt. Quod quidem, ut ei dictum erat, opere completum est.

Lectio vi. Nam confestim languore corporis tactus, et hoc per dies ingrauescente, septimo die, ut ei promissum fuerat, postquam obitum suum dominici corporis et sanguinis perceptione muniuit, soluta ab ergastulo carnis anima sancta ducentibus angelis comitibus (ut credi fas est) eterna gaudia petiuit.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Videte vigilate. (i. 63) *et cetera de communi unius confessoris et pontificis.* (i. 59.)

DE SANCTO PIERANO.^a

Fiat memoria de communi unius confessoris et pontificis, cum oratione Deus qui beatum pyeranum confessorem tuum atque pontificem virtutum titulis et¹ miraculorum decorasti insigniis, concede propicius, ita nos eius meritis adiuuari, ut in² eterna beatitudine mereamur associari. Per.

SANCTARUM PERPETUE ET FELICITATIS MARTYRUM.

Memoria ad vesperas. Ant. Quinque prudentes. *Require in communi unius virginis et martiris ad secundas vesperas.* (i. 80.)

Y. Adducentur...^b

R. Proxime...

^a H Sancti Pierani episcopi et confessoris.

W episcopo et confessore.

^b Sar. iii. 161.

O² Sci Pigtani confessoris commemoratio.

W atque.

² W ut ei in.

Ad matutinas. Ant. Virgines sancte^a...*Ÿ.* Adducentur regi, *ut supra.*

Oratio.^b Da nobis quesumus¹...

IN NATALI SANCTI GREGORII PAPE.

Oratio. Deus qui anime²...

Sex lectiones fiant de proprietate. Lectio prima.^c Gregorius igitur genere romanus, patre gordiano...religiosam originem duxit.

^a *Sar.* iii. 972.

^b *W Oratio.* Deus qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse subsistere, da nobis salutem per merita sanctarum martirum tuarum felicitatis et perpetue mentis et corporis, ut ea que pro peccatis nostris patimur, te adiuvante vincamus. Per.

^c *H Lectio i.* Gregorius, genere romanus, arte philosophus, gordiani viri clarissimi et beate silvie filius, prefuit romane ecclesie annis tresdecim, mensibus sex, diebus decem, temporibus tyberii mauricii et foce augustorum.

Lectio ii. Iste senatoria stirpe progenitus, tam nobilissimam quam etiam religiosissimam genealogiam duxit, ita ut quartus felix sedis apostolice pontifex, uir magne in christi ecclesia reuerencie, qui basilicam sanctorum cosme et damiani martyrum uia sacra iuxta templum romuli sicut hactenus cernitur uenustissime fabricauit, eius atauus fuerit, et beata uirgo tharsilla que moritura promissionis celestis audiuit armoniam, et iesum ad se recipiendum uidere meruit, anucae[†] nichilominus eius extiterit.

Lectio iii. Hanc Gregorius gemine nobilitatis lineam piis moribus extulit, probis actibus exornauit, adeo ut presagio quodam grece gregorius, quod latine uigilantius resonet, uocaretur. Nam recta que docuerat dum uiuis operibus adimpleuit, sibimetipsi utique se uigilasse perdocuit.

Lectio iiii. Dum uero recta que faciebat docendo quoque disseruit, uigilasse dinoscitur, non solum sibi, set et futuri temporis christianis. Clades inguinaria romanam urbem adeo uehementi pestilencia lanauit, ut etiam corporali uisu sagitte celitus uenire, et singulos quosque percutere uiderentur.

Lectio v. Que primum omnium iuxta quod in propheta legitur, *As[†] sanctuario meo incipite*, pelagium papam pertulit, et sine mora extinxit. Quo defuncto, gregorium, licet totis uiribus renitentem, clerus, senatus, populusque romanus concorditer pontificem elegerunt. Tu autem.

¹ *H* omits nobis.

H sanctarum martyrum palmas perpetue.

P sanctarum martyrum tuarum perpetue et felicitatis palmas.

P quas non possumus digne imitari, humilimis.

² *HWP* precibus subleuemur.

Lectio ii. Nam felix eiusdem apostolice sedis pontifex, eius attauus fuit. Beata etiam tharsila eius anuta extitit, que moritura iesum christum sese ad recipiendum videre promeruit.

Lectio tertia. Tandem patre orbatus, sex monasteria in cicilia fabricans, sufficientibus fratribus cumulauit. Septimum vero intra menia romane urbis instituit, in quo et ipse postmodum monachicum capiens indumentum, multis sibi sociatis fratribus sub abbatis imperio regulari militauit tramite.

Lectio quarta. Denique venerabilis pontifex violenter sanctum gregorium a monasterio suo abstrahens, leuitam septimum ad suum adiutorium consecrauit. Igitur postquam romam venerabilis leuita reuersus est, tantum tyberis fluuius excreuit, ut eius unda super muros urbis influeret, atque ea regiones maximas occuparet.

Lectio v. Tunc et innumerabilis multitudo serpentum cum magno drachone in modum trabis valide per tyberis fluminis alueum in mare descendit, sed sine mora suffocate bestie in littore deciderunt suaque putredine totum aerem corruperunt.

Lectio sexta. Igitur dum magna populi multitudo iuxta preceptum gregorii leuite die constituta ad dominum rogatura venisset, lues ipsa ita deseuit, ut intra unius hore spacium octoginta homines in conspectu omnium spiritum exalarent, sed nequaquam leuita gregorius ab oratione destitit, donec miseratione diuina pestis ipsa quiesceret.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Vos estis sal terre (i. 72) *et cetera de communi unius confessoris et pontificis.* (i. 59.)

Lectio vi. Quem beatus gregorius apicem totis uiribus euitare decernens, siluarum saltus expeciit, cauernarum latibula requisiiuit. In quibus dum ab omnibus summa sollicitudine quereretur, indicio columpne fulgide super se iugiter a celo dependentis agnoscitur. Capitur, trahitur, et ad beati petri apostolorum principis templum summus pontifex consecratur.

W Leccio prima. Gregorius papa inclitus urbe...religiosam originem duxit. Nam felix ipsius apostolice...est nomen.

Leccio secunda. Gregorius namque ex greco...scanderent patefecit.

Leccio tertia. Disciplinis uero liberalibus, hoc est gramatica, rethorica, dialectica, ita a puericia...etate constituto maturum iam studium, consorcio scilicet adherere bonorum, et siquid...memorie commendare.

Leccio iiii. Hauriebatque iam...desideriis anhelare.

Leccio v. Cum autem diu...uisibus ostendit.

Leccio vi. Mox etenim cuncta...imperio militauit.

*AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Ecce sacerdos cum ceteris quattuor antiphonis. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Ecce sacerdos. R. Sancte N.

Hymnus. Iesu redemptor. V. Amauit eum.

Ant. Iste est. Ps. Magnificat.

*Oratio ut supra.**a*

IN NATALE SANCTI CUTHBERTI.

[*Oratio.*] Omnipotens sempiterne deus, qui in meritis sancti cuthberti confessoris tui atque pontificis¹ semper es et ubique mirabilis, quesumus clementiam tuam, ut sicut ei eminentem gloriam contulisti, sic ad consequendam misericordiam tuam eius nos facias precibus adiuuari. Per.

Sex prime lectiones de proprietate sancti. Lectio prima.^b Religiosus igitur et pius puer cuthbertus, christianissimis editus

^a O² Si festum S. Edwardi aut Cuthberti aut Benedicti infra passionem contigerit, reseruetur usque translationem eorum.

^b H *Lectio prima.* Religiosus igitur...constancia hortari eum cepit, ne iocis et ocio se indulgeret.

Lectio ii. Quo monita spernente, luget ille puer corruens in terram et faciem lacrimis rigans. Accurrerunt consolaturi ceteri, set ille prestat [perstat] in fletibus.

Lectio iii. Tandem uero ille puer exclamans consolanti cuthberto inquit... consecrauit.

Lectio iiiii. Audiens hec cuthbertus† mestum infantem piis blanditiis consolatur, relicta continuo...stabiliior ex illo tempore existere cepit.

Lectio v. Ipse etiam dum quadam nocte cum pastoribus ouium positus, dormientibus sociis, in oratione persisteret, sancti Aidani lindisfarnensis episcopi animam ab angelis ferri in celum uidit, suisque sociis mane facto hoc indicauit, ac statim pecora que pascebat suis commendans dominis, monasterium petere decreuit.

Lectio vi. Sanctus idem puer domini cuthbertus, quoniam hortamenta que per hominem acceperat, sedulo corde retinebat, etiam angelico uisu et affatu confortari promeruit. Nam subito dolore genu illius correptus acri cepit timore grossescere, ita ut neruis in poplite contractis, pedem primo a terra suspensum claudicans portaret; dehinc ingrauescente molestia, omni pene priuaretur incessu.

W *Lectio prima.* Beatus domini confessor cuthbertus usque ad octauum etatis sue annum solis paruulorum ludis et lasciuię mentem dare nouerat, ita ut illud beati samuelis tunc de ipso posset testimonium

¹ HW pontificis tui (omitting confessoris, atque).

parentibus, dum octauum etatis annum felici auspicio ingrederetur, simplicibus puerorum se sepe immiscuit lusibus.

Lectio ii. Qui dum quadam die solitis se indulgeret lusibus, puer paruulus acsi triennis iuxta ludentes apparuit, et ad eum accurrit, et quasi senili constantiam† eum hortari cepit, ne iocis et ocio indulgeret.

Lectio iii. Iterum vero ille puer exclamans, cuthberto inquit, O sanctissime antistes cuthberthe, ludere te inter paruulos non decet, quem dominus pastorem ecclesie consecrauit.

Lectio quarta. Audiens autem hec cuthbertus, relicta continuo ludendi vanitate, domum rediit, ac stabiliter iam ex illo tempore existere cepit. Contigit etiam puerum cuthbertum remotis in montibus commissorum sibi pecorum custodiam agere.

Lectio v. Qui dum noctem quandam, dormientibus sociis, ipse iuxta morem peruigil in oratione duraret, vidit subito fuscum de celo lumen in quo celestium chorus agminum terram

dici, Porro cuthbertus necdum sciebat dominum, neque reuelatus fuerat ei sermo domini.

Lectio secunda. Dum ergo quadam die solito luctamini in quodam campo, non modica puerorum turba insisteret, interesset et ipse; repente unus de paruulis, triennis ferme ut uidebatur, accurrit ad eum, et quasi senili constancia cepit hortari ne iocis et ocio indulgeret, sed stabilitati potius mentem simul et membra subiugaret.

Lectio iii. Beato autem cuthberto pueri monita spernente, luget ille corruens...Accurrunt...perstat in fletibus. Tandem exclamans consolatur† se cuthberto, Quid, inquit, hec, sanctissime antistes et presbiter cuthberte, et nature et gradui tuo contraria geris? Ludere te inter paruulos non decet, quem dominus etiam maioribus natu magistrum uirtutis consecrauit.

Lectio iiiii. Audiens hec bone indolis puer fixa intencione suscepit, mestumque infantem piis demulcens blanditiis, relicta continuo iocandi uanitate, domum rediit ac stabilius iam ex illo tempore animoque adolescencior existere cepit, illo nimirum spiritu interius eius precordia docente, qui per hos infantis extrinsecus auribus eius insonuit.

Lectio v. Verum quia omni habenti dabitur et habundabit, id est habenti propositum amoremque uirtutum, harum copia superno munere donabitur, quoniam puer domini cuthbertus que per hominem accepit hortamenta sedulo corde...corruptum illius...in poplice contractis, omni pene priuaretur incessu.

Lectio vi. Qui die quadam deportatus a ministris foras atque sub diuo recumbens, uidit repente uenientem de longe equitem albis indutum uestimentis et honorabilem uultu: sed et equum cui sedebat incomparandi decoris. Qui cum adueniens mansueto illum saluaret alloquio, addidit quasi per iocum inquirere, si tali aliquod hospiti prebere uellet obsequium. At ille inquit Promptissime cuperem tuis astare deuotis obsequiis, si non culpis exigentibus huius langoris compede retinerer.

petiisse aspexit. Nec mora, assumpta secum anima claritatis eximie, celestem rediisse ad patriam.

Lectio sexta. Agnouit itaque mane facti cuthbertus aidanum antistitem lindifarnensis ecclesie per id temporis quo hec viderat raptum de corpore celestia regna petiisse, ac statim commendans suis pecora que pascebat dominis, monasterium petere decreuit.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Homo quidam peregre, (i. 62) *et cetera de communi unius confessoris et pontificis.* (i. 59.)

DE SANCTO BENEDICTO.^a

Oratio.^b Omnipotens sempiterne deus qui hodierna¹...

Sex lectiones fiant de proprietate sancti. *Lectio i.*^c Fuit vir vite venerabilis, benedictus nomine, ex prouincia mirsiē†

^a H *De sancto Benedicto. Ad Vesperas. Ant.* Similabo eum. *Psalmi feriales. Capitulum.* Iustus cor suum. R̄. Sancte benedicte. *Cetera de communi, præter sex lectiones.*

^b H omits. O¹W *Oratio.* Intercessio nos quesumus domine beati benedicti abbatis tibi commendet: ut quod nostris meritis non ualemus, eius patrocinio assequamur. Per.

^c H *Leccio i.* Fuit vir...(as Sar.)...uoluptati dedit. *Leccio ii.* Qui liberiori...traditus fuerat. Set relicta domo rebusque...habitu quesui.

Leccio iii. Hic itaque cum relictis iam litterarum studiis deserta peteret, monachus quidam romanus nomine hunc euntem repperit. Cuius cum desiderium...habitu tradidit.

Leccio iiij. Cumque in solitudine uirtutibus signisque succresceret, multi ab eo ad omnipotentis dei seruitium sunt congregati. Cepere etiam tunc ad eum romane urbis nobiles et religiosi concurrere, suosque ei filios omnipotenti deo nutriendos dare.

Leccio v. Quadam die dum fratres habitacula celse construerent, antiquus hostis uiro domini benedicto insultans apparuit, et quia ad laborantes fratres pergeret, indicauit. Quod uir dei per nuntium celerrime fratribus indicauit.

Leccio vi. His autem qui mandatum detulit uix uerba compleuerat, et malignus spiritus parietem qui edificabatur euertit, atque unum puerulum monachum opprimens ruina contriuit. Quod patri Benedicto studuerunt celerriter cum graui luctu denunciare. Quem uir dei precepit in spiatō† quod matta uocatur quod orare consueuerat proici, missisque

exortus. Qui rome litterarum studiis eruditus, cum petere deserta decreuisset, sola nutrix eum secuta est.

Lectio ii. Que quadam die a vicinis mulieribus ad purgandum triticum capisterium petiit, quod casu accidente fractum est. Religiosus igitur et pius benedictus, cum nutricem suam flere conspiceret, ablatis secum utriusque fracti...dedit.

Lectio iii. Qui ab oratione...quod fractum fuerat. Tu autem.

Lectio iiii. Quadam die, dum sanctus benedictus solus esset, nigra paruaque auis, que vulgo merula vocatur, circa ipsius faciem volitare cepit, sed signo crucis edito, recessit auis. Tu autem domine.

Lectio quinta. Recedente autem aue, tanta carnis tentatio secuta est, quantam vir sanctus nunquam fuerat expertus. Quandam namque aliquando feminam viderat, quam malignus spiritus ante mentis eius oculos reduxit, tantoque igni serui dei animum in specie illius attendit, ut iam pene deserere heremum voluptate victus deliberaret.

Lectio vi. Cum subito superna gratia respectus, ad semetipsum reuersus est, abiectoque indumento, nudum se in spinarum aculeis que iuxta stabant, et urticarum incendiis proiecit. Ibique diu volutatus, toto ex eis corpore vulneratus exiit, et per vulnera cutis sanauit vulnera mentis. Et sic tentatio in illo edomita est. Tu.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii^a Nemo accendit lucernam (i. 69), et *cetera de communi unius confessoris et pontificis.^b* (i. 59.)

foras fratribus, orationi instantius quam solebat incubuit. Mira res! Hora eadem, hunc incolumem atque ut prius ualentem ad eundem iterum misit laborem.

W *Leccio prima.* Fuit uite uir...(as Sar.)...traditus a parentibus fuerat.

Leccio ii. Sed cum in eis multos...sapienter inductus.

Leccio iii. Hic itaque cum iam...effide...inueniretur diuisum.

Leccio iiii. Quod mox ut rediens...uestigia non potuissent.

Leccio v. Vox† autem sanctus puer benedictus nutricem suam blande... fractum tulerat. Que res in loco eodem a cunctis est agnita, atque in tanta admiratione habita, ut hoc ipsum capisterium eius loci meloe in ecclesie ingressu suspenderent, quatinus et presentes et secuturi omnes agnoscerent, benedictus puer conuersacionis gratiam a quanta perfeccione cepisset. Sed benedictus plus appetens mala mundi...sublatus uocabulum est, qui a romana urbe quadraginta fere milibus distans, frigidam atque perspicuas emanat aquas.

Leccio vi. Que illic uidelicet aquarum abundancia in extenso prius lacu colligitur, ad postremum uero in amnem deriuatur. Quo cum fugiens pergeret, monachus...licuit ministravit.

^a HWO¹ *Euangelium.* Dixit symon petrus ad iesum. (i. 65.)

^b W et abbatis.

IN ANNUNCIATIONE BEATE MARIE.

AD VESPERAS.

Ant. Ave maria...mulieribus.^a *Ps.* Laudate pueri dominum, *cum ceteris psalmis.*

Capitulum. ^bEgrediatur virga...spiritus domini, spiritus sapientie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientie et pietatis, et replebit eum spiritus timoris domini. *R.* Christi virgo dilectissima.

Hymnus. Ave maris stella. *Require supra in quotidianis vesperis beate marie.* (p. 16.) *V.* Rorate celi desuper.

Ant. Ingressus angelus... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui de beate¹...

Memoria de quadragesima.

Completorium infra quadragesimam non mutatur.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Ave maria...tecum. *Ps.* Venite.

Hymnus. Quem terra.^c

In primo nocturno.

Ant. Prophete predicauerunt... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Egrediatur dominus...^d *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Egrediatur virga... *Ps.* Domini est terra.

V. Ex syon species... **R.* Deus noster...*

Lectio prima.^e Adest nobis dilectissimi optatus dies beate ac venerabilis semperque virginis marie. Ideo cum summa exultatione gaudeat sancta ecclesia, tante virginis solennitate

^a *Sar.* ii. 290 (but without Alleluya).

^b *Sar.* ii. 289.

^c *H* *Require in purificatione beate marie.*

^d *Sar.* i. 112.

^e *H* *Lectio i.* Adest nobis...conuallium, per cuius partum uirgineum mutatur natura, deletur et culpa.

Lectio ii. Precisum est...puerpera. Tu autem domine.

Lectio iii. Ave inquit...mutatur marie. Tecum dominus, inquit...auxilio. Gratulare, uirgo beata maria, christus rex e celo suo descendit in utero tuo. Ex sinu patris in uterum dignatur descendere matris.

Lectio iiii. Benedicta tu, inquit, inter mulieres, que uitam et uiris et mulieribus peperisti. Mater generis nostri penam intulit mundo:

¹ HWP omit semper.
HWP genitricem dei.

illustrata. Hec est enim flos campi, de qua ortum est preciosum lilium conualium.

R. Ingressus angelus... V. Benedicta... Aue maria.

Lectio secunda. Precisum est enim in ea illud eue infelicitatis elogium, quo dictum est, In dolore paries filios; quia ista in leticia dominum parturiuit. Eua enim luxit, maria exultauit.

R. Maria ut audiuit... **In tempore paschali* Alleluya alleluya alleluya.**

V. Quomodo fiet... Et.

Lectio iii. Eua lachrimas, maria gaudium in ventre portauit, quia illa peccatorem, ista edidit innocentem. Virgo quippe genuit, quia virgo permansit. Inuiolata peperit, quia in conceptu libido non fuit. Utrobique miraculum; et sine corruptione grauida, et in partu virgo puerpera.

R. Dixit angelus ad... V. Ecce concipies... Inuenisti.

genitrix domini nostri salutem attulit mundo. Auctrix peccati eua, autrix meriti maria. Eua occidendo obfuit, maria uiuificando profuit. Percussit illa, ista sanauit. Pro inobediencia etiam obedientia commutatur, fides pro perfidia compensatur.

Lectio v. Leta maria gestat infantem: exultans amplectitur filium, portat a quo portabatur. Nec fortuito, ut fingunt scabelli, repperit paruulum: set decursis nouem mensibus peperit christum. Plaudat nunc organis maria, et inter ueloces articulos, tympana puerpere concrepent. Concinant letantes chori, et alternantibus modulis dulcissima carmina misceantur. Tu autem domine miserere nobis.

Lectio vi. Audite igitur quemadmodum tympanistria nostra cantauerit. Ait enim, *Magnificat anima mea dominum, et exultauit spiritus meus in deo salutari meo, quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, quia fecit michi magna qui potens est.*

W *Leccio prima.* Adest nobis fratres dilectissimi...gaudeat terra nostra, tante uirginis illustrata annunciacione...partum mutatur natura, prothoplasti deletur culpa.

Leccio secunda. Precisum est in ea illud infelicitatis eue eloquium, In tristitia...luxit: ista reluxit. Eua lacrimas...innocentem.

Leccio tertia. Virgo maria genuit: quia uirgo concepit...miraculum. Extitit enim et sine...puerpera.

Leccio iiii. Aue, inquit angelus ad beatam mariam, *gratia plena: dominus tecum.* Impleta est maria gratia: et euacuata eua est culpa. Aue, inquit, *gratia plena, dominus tecum.* Tecum in corde, tecum in uentre, tecum in auxilio, tecum in utero.

Leccio v. Gratulare beata uirgo, christus e celo suo descendit in uterum tuum...matris. Benedicta inquit tu in mulieribus...peperisti.

Leccio vi. Cum ergo tacita secum uirgo mentis altercacione confligit, qualis esset ista salutacio, nuncius interim celestis exequitur, *Ne timeas, maria, inuenisti gratiam apud deum. Ecce concipies et paries filium, et uocabis nomen eius iesum.* Ait autem maria ad angelum, *Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco?* Et angelus ad eam, *Spiritus sanctus superueniet in te, et uirtus altissimi obumbrabit tibi.*

In secundo nocturno.

Ant.^a Ecce virgo concipiet... *Ps.* Eructavit.

Ant. Vocabitur nomen eius emanuel, quod interpretatur nobiscum deus. *Ps.* Deus noster refugium.

Ant.^b De syon veniet dominus omnipotens... *Ps.* Fundamenta.

Ÿ. Egredietur virga... **R̃.* Et flos...****

Lectio quarta. *Aue*, inquit angelus ad eam, *gratia plena, dominus tecum.* Impleta est ergo gratia, euacuata culpa. Maledictio eue in benedictionem mutatur marie.

R̃. Ecce concipies... *Ÿ.* Hic erit...¹ Et vocabitur.

Lectio quinta. *Aue gratia plena, dominus tecum.* Tecum dominus, inquit, tecum in ventre, tecum in utero, tecum in auxilio. O beata maria, seculum omne captivum tuum prestolatur assensum. Te apud deum mundus sue fidei obsidem fecit.

R̃. Suscipe verbum...concipies et paries deum pariter et hominem. Ut... *Ÿ.* Paries...Ut.^c

Lectio vi. Noli, inquit, morari virgo nuncium. Festinanter responde verbum, et suscipe filium. Da fidem, et senti virtutem. *Ecce*, inquit, *ancilla domini*; *fiat michi secundum verbum tuum.* Nec mora, reuertitur nuncius: et virginalem thalamum ingreditur christus.

R̃. Quomodo fiet... *Ÿ.* Ideoque quod... Spiritus.^d

In tercio nocturno.

Ant. Benedicta tu... *Ps.* Cantate i.

Ant. Dabit illi dominus sedem²... *Ps.* Dominus regnavit, exultet.

Ant. Beata es maria... *Ps.* Cantate ii.

Ÿ. Egredietur dominus... **R̃.* Veniet ut...****

Euangelium. *Secundum lucam i.*

In illo tempore, Missus est gabriel angelus...ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat ioseph de domo dauid, et nomen virginis maria. Et reliqua.

^e*Omelia venerabilis bede presbiteri de eadem lectione.*

Bene angelus ad virginem mittitur...maioris est meriti quam habere.

^a *Sar. i. 23.*

^b *Sar. i. 121.*

^c O² Require in prima dominica in aduentu domini.

^d H Gloria...Et uirtus.

^e *Sar. iii. 705.* H *Omelia ex commentario venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.* Iccirco angeli...ministeriis trahunt.

¹ HWP dominus deus.

WP patris sui.

² WP patris sui.

R̃. Dabit illi...¹ Ṽ. Et regni... Et regnabit.
Lectio viii. Ave, inquit angelus, gratia plena. Et bene...in corpore, vicia carnis nescit.
 R̃. Dixit autem maria... Ṽ. Spiritus... ^aEcce ancilla.
Lectio † nona. Dominus tecum. Mira res!...sine quo nichil totum.
 R̃. Christi virgo... Ṽ. Quoniam.. Subueni. Gloria patri.
 Subueni. R̃. Christi virgo.
 Ṽ. Egredietur.

IN LAUDIBUS.

Ant. Angelus domini... *Ps.* Dominus regnavit.
Ant. Ne timeas... *Ps.* Iubilate.
Ant. Quomodo fiet... *Ps.* Deus deus meus.
Ant. Spiritus sanctus in te... *Ps.* Benedicite omnia.
Ant. Ecce ancilla... *Ps.* Laudate.
Capitulum. Egredietur virga.
Hymnus. O gloriosa domina. Ṽ.^b Vox clamantis... R̃.
 Parate...
Ant. Missus est... *Ps.* Benedictus.
Oratio. Deus qui de beate marie, et dicitur ad horas.
Memoria de quadragesima.

Leccio viii. Ad mariam ergo...bella ueniebat.

Lectio ix. Ad uirginem desponsatam...infamatam.

W [*Lectio vii*]. Regis erat preceptum ut de sua quisque tribu ac familia duceret uxorem. Ideo quod dicitur de domo dauid, non tantum ad ioseph, sed etiam pertinet ad mariam. Ideo enim ueraciter ex semine dauid ortus est dominus, quia incorrupta eius genitrix ueram de stirpe dauid carnis originem duxit.

Lectio viii. Cur autem dominus non de simplici uirgine, set desponsata uiro, concipi ac nasci uoluerit, plurime a sanctis patribus rationabiles cause ponuntur. E quibus permaxima est, ne uelud stupri rea dampnaretur, si uirum non habens, filium procrearet. Deinde ut in hiis etiam que domestica cura naturaliter exigebat, solacio sustentaretur uirili.

Leccio nona. Oportebat ergo beatam mariam habere uirum, qui et testis integritatis eius certissimus, et nati ex ea domini et saluatoris nostri esset nutricius fidelissimus: quique et pro eo paruulo secundum legem hostias ad templum deferret, et eum instante persecucionis articulo in egyptum ferret, ac referret, aliaque illi perplura que assumpta humanitas poscebat necessaria ministraret. Nec multum obfuit, si quis illum ad tempus eius filium credidit, cum predicantibus apostolis post ascencionem eius cunctis palam credentibus quod de uirgine natus esset patuerit.

^a H Fiat.

^b *Sar.* i. 31.

¹ WP patris sui.

AD PRIMAM

Ant. Angelus domini.*Ps.* Deus in nomine.

Si hoc festum ante passionem euenerit, antiphona de trinitate super psalmum Quicumque diratur: si vero infra, psalmus Deus in nomine cum aliis psalmis sequentibus, et psalmus Quicumque, sub una antiphona dicantur. Idem fiat de aliis festis nouem lectionum infra passionem.

AD TERCIAM.

Ant. Ne timeas maria.*Capitulum.* Egredietur virga. *R.* Diffusa est gratia.

AD SEXTAM.

Ant. Quomodo fiet.*Capitulum.* Ecce virgo concipiet^a... *R.* Specie tua.

AD NONAM.

Ant. Ecce ancilla.*Capitulum.* Rorate celi desuper^b... *R.* Adiuuabit eam.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Angelus domini.*Ps.* Dixit dominus.*Ant.* Ne timeas.*Ps.* Confitebor.*Ant.* Quomodo.*Ps.* Beatus vir.*Ant.* Spiritus sanctus.*Ps.* De profundis.*Ant.* Ecce ancilla.*Ps.* Memento.*Capitulum.* Egredietur virga.*R.* Quomodo.*Hymnus.* Ave maris stella.*V.* Rorate.*Ant.* Virgo dei genitrix...¹*Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.^c*

Si hec festiuitas die dominica euenerit, semper differatur usque in crastinum.^d Quacunque autem alia feria contigerit, usque ad cenam domini, ibidem festiue celebretur, cum primis et secundis vesperis; excepto sabbato dominice in ramis palmarum. Et si dicto sabbato contigerit, secundas vespertas non habet, sed de

^a *Sar.* iii. 233.^b *As Plenum Seruitium B.V.M. Aduentus* (p. 28).^c *H Memoria de quadragesima.*^d *H et dicantur Vespere in dominica de festo, et memoria de dominica.*¹ *HWP mereamur possidere.*

dominica vespere dicantur, et solennis memoria de beata maria. Cum autem in secunda feria celebratur hoc festum, semper in dominica erunt vespere de sancta maria, et memoria de dominica.

*Si vero in quinta feria, id [est] in cena domini, aut in die parasceues, aut in sabbato sancto pasche, hoc festum contigerit, aut etiam in ebdomada pasche forte euenerit, differatur usque in crastinum post octabas pasche, *si vacauerit.**a*

In paschali tempore festum annunciationis hoc modo fiet: ad utrasque vespervas et ad horas omnia fiant sicut prenotatum est, hoc adiecto quod in fine^b omnium antiphonarum et responsorum dicatur Alleluya. Idem fiat ad matutinas et ad horas. Memorie paschales fiant. Ad matutinas tres prime antiphone cum suis psalmis dicantur. V. Ex syon species. Euangelium. Missus est. R. Ingressus angelus. R. Maria ut audiuit. R. Christi virgo. V. Egredietur virga. Laudes et cetera ut supra. Completorium paschalis temporis non mutatur, preter quod in fine hymni dicitur versus Gloria tibi domine qui natus.^c

DE SANCTO RICARDO.

*AD VESPERAS.

*Omnia fiant de communi unius confessoris et pontificis (i. 59), cum hac oratione,*** ^eDeus qui ad celebrandum¹ sanctorum

^a O² Alie uero festiuitates per quadragesimam nouem lectionum in quacunque feria euenerint, nisi sit dominica, usque ad ramos palmarum, ibidem celebrentur. Si post ramos palmarum euenerint, nec celebrentur nec memoria de eis fiat.

^b O² hymnorum dicitur *Quesumus auctor, Gloria tibi domine, qui surrexisti a mortuis.*

^c O² gives the paschal Commune sanctorum here.

^d H omits: (added by a contemporary hand in the Kalendar.)

^e W Oratio. Deus qui ecclesiam tuam meritis...ad eternam...

Lectio prima. Beatus ricardus, quondam cicestrensis episcopus, a primeue iuuentutis sue primiciis ducis illius ducatu deductus, illius regis rectus et directus regimine, in cuius celaria ipsum sequens, ipsi obsequians, semper optauit anxius et tandem optinuit ut credimus firmiter gloriosius introduci.

Lectio secunda. Vacans studiose uirtutibus, uirtutum domino reddidit uotue uota sua, et [que] iuuenilis etas perniciose solet amplecti, uelud in annosa iam constitutus etate discreta maturitate deuotans, continencie studuit adolescencie ac iuuentutis uias incertas adeo inpolluto nisus est calle transire, quod famam suam ab omni contagii carnalis infamia seruauit illesam.

¹ O¹ declarandum.

tuorum merita ecclesiam tuam facis miraculis choruscare, fac nos beati ricardi confessoris tui atque pontificis intercessione ad eorum consortium feliciter peruenire. Per.

Nouem lectiones fiant. Lectio prima. Exultet iam angelica turba, celorum exultent diuina misteria: summi regis victoria, et passionis sue salutaris effectus, in humani relucet generis creatura.

Lectio ii. Exultet uniuersalis ecclesia in solennitate venerande memorie beati ricardi quondam cisternensis episcopi: quam ipse sua immensa bonitate, virtutum operatione mirificans, et gratia sanitatum, sic immensis illustrauit miraculis, quod in diuersitate graduum sui status in gratia et gloria gradatim ascendit.

Lectio iii. In subiectionis namque statu quasi stella matutina emicuit in medio nebule, dum ipsam iuuenilis etatis ignorantiam innocentie firmato vestigio, imitando vixit exemplo.

Lectio iiii. In prelationis quoque gradu, quasi luna in diebus suis plena, sic iste confessor resplenduit; potiora virtutum crescentium de meritis incrementa suscipiens, quam de aucte gloria dignitatis.

Leccio tertia. Cum etiam a fratre primogenito per grati obsequii eius inducto gratiam, non seducto per alicuius calliditatis astuciam, cum oblacione reddendi patrimonii quod secundum moram [corrected to morem] idem frater totaliter optinebat, inuitatus ad coniugale cuiusdam nobilis puelle consortium, mundi huius corde mundo immundis declinatis illecebris, ut in sortem domini cederet, cessit huiusmodi cessioni, et animam suam firmo proposito celesti sponso desponsans, sponse terrene sponsalia sponte spreuit, ad castitatis aspirans priuilegium, non execrans carnalis matrimonii sacramentum.

Leccio quarta. O negociacio prouida, o utilis et ingeniosa mercacio! terrena pro celestibus commutauit, transitoria pro mansuris, temporalia pro eternis. Contempsit temporale patrimonium, ut particeps fieret hereditatis eterne.

Leccio v. Carnales coniugii uoluptates, apotentibus anxias, saciatis plenitudine plenas, aborruit, ut immaculati chori delicias, desiderantibus suaues et placidas, fruentibus gratas et auidas, optineret. Et ut eo plenius in intempta negociacione proficeret, quo uberius sciencia et uirtutibus impleretur impendit studio sollicitas operas, uirtutibus se uirtuose deuouit.

Leccio vi. Et quia uas nouum, animum scilicet peccatorum maculis non infectum, uero attulit elyseo, ipse sapientie sal misit in illud, ipsumque uirtutibus ac fame nitentis oleo adeo fecundauit quod perficiens pre coetaneis suis in litterarum sciencia in tantum uirtutibus profecit in fama quod inter ceteros, immo cum ceteris beatus edmundus tunc cantuariensis archiepiscopus currens in sciencie sue preconio et laudabilis conuersacionis odore, ipsum in participem singularius familiaritatis, et ad officium cancellarie cantuariensis assumpsit.

Lectio quinta. Post felicem vero transitum de hac vita quasi sol refulgens, sic ipse in templo dei refulsit, dum signis eidentibus, quasi radiantibus solis radiis choruscauit. Felix principium, feliciori continuatum medio, felicissimo meruit fine concludi.

Lectio sexta. Huius vite talis exitus debebatur, sicut dedit ei largitor bonorum omnium presentis curricula vite decurrere, ut mundo moriens, ipsi deo felicius in perenni gaudio vivere mereretur.

*Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Homo quidam peregre, *et cetera de communi unius confessoris et pontificis.*** (i. 62.)

DE SANCTO AMBROSIO.

AD VESPERAS.

Omnia fiant de communi unius confessoris et pontificis, (i. 59.) cum hac oratione. Oratio. Deus qui beatum ambrosium confesorem tuum atque pontificem et claritate fidei et meritorum adornasti virtute, concede mentibus nostris eius quam docuit fidei firmitatem, et ipso intercedente, eterne glorie promereri consortium. Per.

*Ad primas vespertas sancti ambrosii fiat memoria de secundis vespertis sancti ricardi.***

AD MATUTINAS.

^a*Nouem lectiones fiant. Lectio i.* Ambrosius rome natus...est promotus.

^a H *Nouem lectiones fiant de communi.*

W *Leccio prima.* Erat uir uenerabilis ambrosius multe abstinencie et multarum uigilarum† uel laborum, cotidiano ieiunio macerans corpus. Cui prandendi nunquam fuit consuetudo nisi die sabbati et dominico, uel cum natalicia celeberrimorum martyrum essent : orandi etiam assiduitas magna die ac nocte, nec operam declinabat scribendi propria manu libros, nisi cum cum† aliqua infirmitate corpus eius attineretur.

Leccio ii. Erat enim sollicitudo in illo omnium ecclesiarum, interueniendi etiam magna assiduitas et constancia : in rebus etiam diuinis implendis fortissimus, in tantum ut quod solus implere solitus erat circa baptizandos, quinque postea episcopi tempore quo decessit uix implerent. Sollicitus erat etiam pro pauperibus et captiuis nimium.

Leccio iii. In tempore quo beatus ambrosius episcopus ordinatus fuerat, aurum omne atque argentum quod habere poterat, ecclesie uel pauperibus contulit. Predia etiam que habebat, reseruato usufructuario

Lectio secunda. Eo tempore in urbe mediolano cum inter catholicos...ambrosium episcopum.

Lectio tertia. Mox igitur omnes...est ordinatus.

Lectio quarta. Qui statim omnia...macerans corpus.

Lectio quinta. Eo tempore romam...ambulare cepit.

Lectio sexta. In ciuitate florentia cuiusdam viri clarissimi filius apud quem sanctus ambrosius hospitabatur, subito presenti vita est exemptus. Quem cum sacerdos ambrosius inuenit, sic orando promeruit ut uiuentem redderet, quem mortuum inuenit.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii,^a Vos estis sal terre, (i. 72,) et cetera de communi unius confessoris et pontificis.

germane sue, donauit ecclesie, nichil sibi quod hic suum diceret derelinquens: ut nudus atque expeditus miles christum dominum sequeretur, qui cum diues esset, propter nos pauper factus est, ut nos eius inopia ditaremur. Erat enim gaudens cum gaudentibus et flens cum flentibus. Siquidem quocienscunque illi aliquis ob percipiendam penitentiam lapsus suos confessus esset, ita flebat ut et illum flere compelleret.

Leccio iiii. Videbatur enim sibi cum iacente iacere. Causas criminum quas uiro dei ambrosio rei confitebantur, nulli nisi domino soli apud quem intercedebat loquebatur, bonum relinquens exemplum posteris sacerdotibus, ut intercessores apud deum magis sint quam accusatores apud homines. Nam et secundum apostolum circa huiusmodi hominem confirmanda caritas est: quia qui ipse sui accusator est, nec expectat accusatorem sed preuenit, ut confitendo suum alliget ipse delictum, non habet quod aduersarius criminetur. Ideoque scriptura dicit, *Iustus in principio sermonis accusator est sui.*

Leccio quinta. Vocem enim eripit aduersario, et quasi dentes quosdam paratos ad predam criminacionis infeste peccatorum suorum confessione confringit, dans honorem deo cui nuda sunt omnia, et qui uult uitam peccatorum magis quam mortem, Nam et ipsi penitenti non sufficit sola confessio, nisi subsequatur peccati emendacio: ut penitens penitenda non faciat. Humiliet etiam animam suam sicut dauid sanctus, qui postquam audiuit a propheta Dimissum est peccatum tuum, humilior factus est ut emendacione peccati; ita ut cinerem sicut panem manducaret, et potum suum cum fletu misceret.

Lectio vi. Flebat etiam beatus ambrosius amarissime quocienscunque nunciatum forte illi fuerat de cuiuscunque obitu sacerdotis, in tantum ut nos illum consolari uideremur: ignorantes pium affectum uiri ne qua ratione ita fieret intelligentes. Quibus ille huiusmodi responsum reddebat, non se flere, quia recesserat qui fuerat mortuus nunciatus; sed quia se precesserat, uel quia difficile esset inuenire uirum qui summo sacerdotio dignus haberetur.

^a W *Euangelium* Vigilate quia. (i. 64.)

*AD SECUNDAS VESPERAS.

*Antiphone et cetera ut supra in festo sancti gregorii, cum oratione
Deus qui beatum ambrosium.*

*Si in tempore paschali hoc festum euenerit, tunc ad secundas
vesperas de sancto ambrosio dicatur antiphona Sancti tui, cum
aliis quatuor antiphonis et psalmis ferialibus. R. In
memoria, et cetera de communi unius confessoris et pontificis
paschalis temporis.***

*Si festum sancti ricardi, vel sancti ambrosii, post pascha cele-
brandum contigerit, tunc de eis fiat seruitium prout notatur in
festo unius confessoris et pontificis trium lectionum cum
regimine chori tempore paschali contingenti. (p. 149.)*

*Festa nouem lectionum, in quacunque feria quadragesime euenerint,
nisi in dominica, usque ad dominicam in ramis palmarum, ibi
celebrantur.^a Si vero in dominica euenerint, differantur
usque in crastinum.*

*Si vero post ramos palmarum usque ad octabas pasche contigerint,^b
transferantur *in proximam feriam vacantem post dictas
octabas: et ibi de eis fiat seruitium quod prius est in ordine,
nisi unum sit dignius alio, quia tunc de digniori prius fiet
seruitium, et de aliis postea, iuxta cuiuslibet dignitatem.***

*^cDe festis trium lectionum in dominica in ramis palmarum et inde
usque ad octauam pasche contingentibus, nec seruitium nec
memoria fiat.*

**Idem fiat de festis trium lectionum contingentibus per octabas
penthecostes.**^d*

DE SANCTO CUTHLACO CONFESSORE.¹

AD VESPERAS.

*^cOmnia fiant de communi unius confessoris non pontificis, (i. 67)
cum hac oratione.*

*Oratio. Deus qui nos beati cuthlaci confessoris tui annua
solennitate letificas, concede propicius, ut sicut ille per ardua*

^a H et semper in festis nouem lectionum fiat memoria de festo.

^b H nec celebrentur, nec memoria de eis fiat sed in proxima ebdomada post octabas
pasche ubi seruitium de eis comodius fieri poterit sollempniter fiat.

^c H De festis uero trium lectionum infra .lx.† fiat memoria tantum.

^d O¹W have the paschal Commune here.

^e H only gives the rubric and cue of Gospel.

¹ HW Sancti Guthlaci confessoris.

[solitariae] vite instituta ad tue visionis gaudia *te duce** peruenit, ita ipsius intercessione ad eadem peruenire mereamur. Per dominum.¹

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio prima.^a Regnante in anglia etheldredo, beatus cuthlacus ex nobili genere merciorum originem ducens, patre peuwaldo, matre vero teca progenitus. Quo nascente, manus quasi hominis cum cruce celitus missa ante hostium domus palam ostensa est. Tu autem.

Lectio secunda. Hoc videns multa turba glorificabat deum, qui natiuitatem paruuli tali miraculo insigniuit. Et vocatum est in baptismo nomen eius cuthlacus, quod interpretatur belli donum, siue donum bonum.

Lectio tertia. Factus autem adolescens, adiunctis sibi multis ad arma conuertit se, urbesque ac villas ferro, igne, rapinisque vastauit. Terciam partem rerum direptarum his [a] quibus ablata fuerant sponte remisit, misericordiam et liberalitatem predationi adiungens.

^a W *Lectio prima.* Regnante in anglia etheldredo rege, beatus Guthlacus...ducens, progenitus est patre...emissa ante ostium...Vocatum est autem in...siue bonum donum.

Lectio ii. Factus est autem ...se conuertit...Terciam autem...predicationi† adiungens. Nomen† uero...reuocat de uanitate seculari, et de delictis perpetratis penitentiam ductus se arguit, et melioris uite uitam† aggredi proponit.

Lectio iii. Mane autem facto...tricesimo etatis...secularia...ripadum...ubi tonsuram...ibique sobrie, iuste et pie uiuens, morum honestate pollebat... conuersionis sue...occosio.†

Lectio iiii. Per biennium uero illo in loco morante, uitam heremiticam concupiuit. Acceptaque a fratribus licencia, ad insulam croylande in palustri heremo sitim†, que erat locus horroris et uaste solitudinis, nauigio peruenit. Ibidem plures inhabitare temptauerant, sed eos monstra heremi et demonum forme territos affugabant.

Lectio v. Beatus uero guthlacus, spiritu feruens et in domino confidens, beati bartholomei meritis ac precibus se commendans, et cum esset annorum triginti sex, insulam ingressus elegit eam sibi inhabitare. Quindecim autem annis nec laneis nec lineis uestibus, sed pellibus crudis usus est : panem ordeaceum cum aqua lutulenta in cibum sumpsit, et hoc post solis occasum in magna parcimonia.

Lectio vi. Talibus inuidente diabolo ei temptando suggessit de immensitate preteritorum peccaminum, et de difficultate propositi, et sic per triduum adeo permotus est, ut pene in foueam desperationis incideret. Sed ei in oratione persistenti beatus bartholomeus palam apparuit, eumque salutaribus monitis insistendo instruxit, et ad certamen reparauit.

¹ W Guthlaci (similarly elsewhere).

Lectio quarta. Nouem vero annis in rebus bellicis decursis, quadam nocte deo inspirante ad mentem reuenit, quod vanitas sit omnis gloria secularis, et quod breues dies hominis sunt; et quod que seminauerit homo, hec et metet.

Lectio quinta. Mane itaque facto, complices suos, sed et parentes patriamque reliquit, et vicesimo quarto etatis sue anno veniente, secularibus abrenunciauit, ripadium monasterium adiit, et ibi tonsuram habitumque clericalem suscepit, ibi sobrie et iuste et pie viuens pollebat.

Lectio sexta. Nichil autem a tempore sue conuersionis in potum sumpsit, quod esse posset ebrietatis occasio. Unde contigit ut ceteri fratres inuiderent, detrahentes austeritati abstinentie sue. Postquam vero per biennium sacris litteris et monasticis disciplinis est institutus, vitam heremiticam concupiuit.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Nemo accendit, et cetera de communi unius confessoris non pontificis. (i. 69.)

Si vero post pascha hoc festum celebrandum contigerit, tunc de eo fiat seruitium prout notatur in communi unius confessoris non pontificis trium lectionum cum regimine chori tempore paschali contingentis. (p. 150.)

[[COMMUNE PASCHALIS TEMPORIS.]]

POST OCTABAS PASCHE USQUE AD VIGILIAM
PENTHECOSTES,^a

FESTUM UNIUS MARTYRIS

cum regimine chori sic fiat.

AD VESPERAS.

Ant. Alleluya alleluya alleluya alleluya, *Psalmi feriales, usque ad ascensionem domini: et post ascensionem Ant.* Viri galilei, *psalmi dominicales: excepto festo sancti ethelberti,*^b **et festo ecclesie.***

^a H usque ad ascensionem.

^b HO² quod in quibusdam differt, sicut in sequentibus demonstratur.

O² Hee commemorationes dicantur secundum usum Hereford⁷ de festis in paschali tempore quando ad festum trium lectionum fiant memorie sicut in feria secunda post pascha. In festis nouem lectionum hoc modo ad primas vespervas et ad secundas commemoratio. *Ant. Crucem sanctam.* *Ant. Paradisi.* *Ant. Lux perpetua.* Ad matutinas *Ant. Crucifixus.* *Ant. Paradisi.* *Ant. Lux.* Si hec antiphona *Lux* sit ad *Benedictus*, sumatur alia pro commemoratione, hoc notato quod *Christus resurgens* nec *Surrexit* dicatur nisi tantum diebus dominicis.

Capitulum. Beatus vir qui suffert. R̃. Filie hierusalem.

Hymnus. Martyr dei. Ṽ. Gloria et honore.

Ant.^a Filie hierusalem, venite...alleluya alleluya. *Ps.* Magnificat.

Non mutatur aliqua dictio istius antiphone in plurali, nec cum sit responsorium, licet dicatur de pluribus sanctis.*

Oratio de communi, vel propria.^b

Memorie paschales fiant.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Exultent in.^c *Ps.* Venite.

Hoc inuitatorium dicatur in omnibus festis cum regimine chori, et sine regimine chori, usque ad vigiliam penthecostes, excepto festo sancti ethelberti, inuentione sancte crucis, et dedicatione ecclesie, eo tempore contingenti.

[*Hymnus.* Martyr dei qui unicum.]

In nocturno.

Ant.^d Tristicia vestra... *Ps.* Beatus vir. *Ps.* Quare fremuerunt.

Ps. Domine quid.

Ṽ. Gloria et honore.

^e*Euangelium secundum iohannem xiiii.* [xv. 5.]

In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis, Ego sum vitis vera : et vos palmites...potestis facere. Et reliqua.

Sermo ex commentario beati augustini episcopi de eadem lectione.

Ne quisquam putaret saltem paruum aliquod fructum posse a semetipso palmite ferre, cum dixisset, *Hic fert fructum multum*, non ait, Quia sine me parum potestis facere ; sed,

^a *Sar.* ii. 360.

^b WO¹ Presta quesumus omnipotens deus.

^c *Sar.* ii. 357.

^d W here interposes *Ant.* Filie...Magnificat, and cues of Collect, Inuitatorium, &c.

^e HW *Lectio i.* *Ego sum uitis uera, et uos palmites. Manete in me, et ego in uobis.* Non eo modo illis manendum in ipso est, sicut ipse in illis. Utrumque enim prodest, non ipsi, set illis. Ita uero sunt in uite palmites, ut uiti non conferant, set inde accipiant unde uiuant et fructificare possint. (cf. p. 147.)

Lectio ii. Ita uero uitis est in palmitibus, ut uitale alimentum subministr[ar]et eis, non sumat ab eis. Utrumque prodest, credetibus† in christum, manere in christo, et christum in illis. Unde sequutus est, et ait, *Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in uite, [sic] nec uos nisi in me manseritis.*

Lectio iii. Qui a semetipso fructum se existimat ferre, in uite non est. Qui in uite non est, in christo non est. Qui in christo [non est,] christianus non est. Omnis enim fructus boni operis, ab illa radice procedit, qui nos sua gratia liberat, et cotidie adiuuat ut fructum plus afferre possimus.

Nichil potestis facere; siue ergo parum siue multum, sine illo fieri non potest, sine quo nichil fieri potest.

R̃y. Beatus vir qui metuit... R̃y. Potens in... In mandatis.

Lectio ii. Quamuis autem christus vitis non esset, nisi homo esset; tamen istam gratiam palmitibus non preberet, nisi etiam deus esset. Verum quia ita sine ista gratia non potest viui, ut mors in potestate sit liberi arbitrii, *Si quis in me, inquit, non manserit, mittetur foras sicut palmes, et arescet, et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet.*

R̃y. In memoria eterna erit iustus, ab auditione mala non timebit: dispersit, dedit pauperibus: Iusticia eius manet in seculum seculi alleluya. Ṽ. Gloria et diuitie in domo eius. Iusticia.

Lectio iii. Signa itaque vitis tanto sunt contemptibilia, si in vite non manserint, quanto gloriosiora, si manserint. Denique sicut de his etiam per ezechielem prophetam dominus dicit, precisa nullis agricolarum usibus prosunt, nullis fabrilibus operibus deputantur: Unum e duobus palmiti congruit, aut vitis aut ignis. Si in vite non est, in igne erit.

R̃y. Filie hierusalem, venite... Ṽ. Quoniam... In.^a

Ps. Te deum. Ṽ. Posuisti.

IN LAUDIBUS.

Ant.^b Sancti tui domine floreant... Ps. Dominus regnauit.

Ant. Sancti et iusti... Ps. Iubilare.

Ant. In velamento¹... Ps. Deus deus meus.

Ant. Spiritus et anime... Ps. Benedicite.

Ant. In celestibus²... Ps. Laudate.

Capitulum. Beatus vir qui suffert.

Hymnus. Deus tuorum militum. Ṽ. Iustus germinabit.

Ant. Ego sum vitis vera et vos palmites, alleluya: manete in me et ego in vobis, alleluya. Ps. Benedictus.

Oratio. Presta quesumus, *vel oratio propria si habeatur.**

Memorie paschales fiant.

^a WO² add *Euangelium, si necesse fuerit*, In illo tempore, Dixit... Ego sum vitis vera. In die P. Te deum.

^b Sar. ii. 357. W only gives the cues, but a later hand has completed them in the margin.

^c H Ṽ Iustus ut palma.

^d H *Ant.* Lux perpetua...(but in the margin *Ant. super psalmum Benedictus*, Ego sum vitis vera. cf. p. 155, note c.)

¹ W only gives alleluya twice

² HWP habitatio est.

AD PRIMAM.

Ant. Sancti tui.*Ps.* Deus in nomine.^a

AD TERCIAM.

Ant. Sancti et iusti.*Capitulum.* Beatus vir qui suffert. *R.* Gloria et honore.^b

AD SEXTAM.

Ant. In velamento.*Capitulum.* Iste sanctus. *R.* Posuisti domine.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.*Capitulum.* Stola iocunditatis. *R.* Iustus ut palma.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Sancti tui. *Psalmi feriales.**Capitulum.* Beatus vir.*Hymnus.* Deus tuorum. *Ÿ.* Gloria et honore.*Ant.* Qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum,
alleluya.¹ *Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.^c*

PER IDEM TEMPUS.

IN FESTO UNIUS MARTYRIS SINE REGIMINE
CHORI,

Omnia fiant sicut supradictum est in festo unius martyris cum regimine chori. Excepto quod responsorium non dicitur ad vesperas, nec euangelium ad matutinas, et quod non dicitur nisi una sola antiphona in laudibus.

AD PRIMAM.

Ant. Sancti et iusti. *Capitulum.* Domine miserere.

AD TERCIAM.

Ant. In velamento.

^a H adds *Ps.* Quicumque uult, sub una antiphona. *R.* Iesu christe cum alleluya
Ÿ. Qui surrexisti a mortuis.

^b H cum alleluya.

^c H *Memorie paschales per idem tempus, sicut superius distinctum est.*

¹ H (p. 156) in eum: (but here in eo, as P.)

AD SEXTAM.

Ant. Spiritus et anime.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.

*Et cetera ut supra, *cum his lectionibus.*

Lectio prima. Manete, inquit dominus, *in dilectione mea.* Quomodo vero manebimus, audi quod sequitur, *Si precepta mea,* inquit, *seruaueritis, manebitis in dilectione mea.* Dilectio ergo facit precepta seruari: sed unde precepta seruet non habet, qui non diligit.

Lectio secunda. Quod ergo ait dominus, *Si precepta mea seruaueritis,* ostendit non unde dilectio generetur, sed unde monstretur: tanquam diceret, Nolite vos putare manere in dilectione mea, si non seruaueritis precepta mea; si enim seruaueritis manebitis.

Lectio tertia. Quid est ergo, manere in dilectione mea, nisi manere in gratia mea? Et quid est, *si precepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea,* nisi ex hoc scietis quod in dilectione mea qua vos diligo manebitis, si mea precepta seruabitis?*

PER IDEM TEMPUS

FESTUM PLURIMORUM MARTYRUM SINE
REGIMINE CHORI

hoc modo fiat.

AD VESPERAS.

Ant. Alleluya iiii. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Iustorum anime.

Hymnus. Sanctorum meritis.

V. Tristitia vestra. **R.* Vertetur in gaudium.**

Ant. Filie hierusalem. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui nos concedis, *vel oratio propria.*^a

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Exultent in domino sancti. *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Eterna christi munera.

^a H Quere in communi plurimorum martyrum [i. 50]. *Memorie paschales.*

In nocturno.

Ant. Tristitia vestra. *Ps.* Beatus vir. *Ps.* Quare fremuerunt
Ps. In domino confido.

Ÿ. Tristitia vestra.^a

Lectio i.^b *Iam vos mundi estis*, inquit dominus, *propter verbum quod locutus sum ad vos. Manete*, inquit, *in me, et ego in vobis.* Non eo modo illi manent in ipso, sicut ille in ipsis. Utrumque enim prodest, non ipsi, sed ipsis. Ita sunt quippe in vite palmites, ut viti non conferant, sed inde accipiant unde viuant.

R. Tristitia vestra¹... Ÿ. Mundus... Conuertetur.¹

Lectio ii. Vitis vero ita est in palmitibus, ut vitale alimentum suum ministret eis, non sumat ab eis. Ut per hoc et manentem in se habere christum, et manere in christo, discipulis prodest utrumque non christo. Nam preciso palmite, potest de viua radice alius pululare. Qui autem precisus est, sine radice, non potest viuere.

R. Preciosa est in²... Ÿ. In conspectu.. eius, in atriis tuis, hierusalem. Mors.

Lectio tertia. Denique adiungit dominus et dixit, *Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite; sic nec vos nisi in me manseritis.* Nonne huic veritati resistunt homines mente corrupti, dicentes, A deo habemus quod homines sumus, a nobis autem quod iusti sumus. Sed veritas contradicit, et dicit, *Palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite: sic vos nisi in me manseritis.*

R. Lux perpetua... Ÿ. Vox leticie... Et eternitas.

Ps. Te deum laudamus. Ÿ. Preciosa est in conspectu.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona Sancti tui. *Ps.* Dominus regnauit.

Capitulum. Iustorum *autem** anime.

^a O Preciosa est in conspectu.

^b HW *Lectio i.* [see pp. 143-4] *Sine me*, inquit dominus, *nichil potestis facere.* Non dixit parum aliquid potestis facere, set omnino nichil. Siue enim parum bonum siue multum, sine illo fieri [non] potest. Sine eo nichil boni fieri potest.

Lectio ii. Signat [W Ligna] uitis tanto sunt...si manserint. Unum uero e duobus...aut ignis. Ut ergo non sit in igne, maneat in uite.

Lectio iii. *Si manseritis in me, et uerba mea in uobis manserint, quodcumque uolueritis petetis, et fiet uobis.* Manentes in christo quid uelle possunt, nisi quod alienum non est a salute? Nec enim petere uolunt, nisi quod expetit [W expedit] ad salutem.

¹ HW Vertetur.

² H omits est.

Hymnus. Rex gloriose.

℣.^a Vox leticie.

Ant. Lux perpetua^b...

Ps. Benedictus.

Oratio communis vel propria.^c

Memorie paschales fiant.

* *Si vero aliquod festum plurimorum martirum ab octavis pasche usque ad ascensionem domini in aliquo festo cum regimine chori contigerit, tunc in matutinis ad memoriam de martyribus dicitur antiphona In celestibus. ℣. Vox leticie. Oratio propria vel de communi: et tunc ad memoriam de omnibus sanctis dicitur antiphona Lux perpetua. ℣. Gaudete iusti in domino.***

AD PRIMAM.

Ant. Sancti et iusti.

AD TERCIAM.

Ant. In velamento.

Capitulum. Iustorum anime.

℣.^d Tristitia vestra¹... ℣. Vertetur... Alleluya.

℣. Preciosa est in conspectu.

AD SEXTAM.

Ant. Spiritus et anime.

Capitulum. Martyres dei.²

℣.^d Preciosa est... ℣. Mors... Alleluya.

℣. Gaudete iusti in domino.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.

Capitulum. Tanquam aurum.

℣.^d Gaudete iusti... ℣. Rectos³... Alleluya.

℣. Vox leticie.

^a *Sar.* ii. 357.

^b *Sar.* ii. 358. (Only P gives it in full here.)

^c HWO¹ Deus qui nos concedis.

^d *Sar.* ii. 359.

¹ W omits alleluya alleluya.

H omits the alleluya after the ℣.

² HW Martyres sancti.

³ HP collaudatio.

PER IDEM TEMPUS

FESTUM UNIUS CONFESSORIS ET PONTIFICIS^a*cum regimine chori sic fiat.*

AD VESPERAS.

Ant. Alleluya quattuor. *Psalmi feriales.**Capitulum.* Ecce sacerdos magnus qui.*R.* De ore prudentis... *V.* Sapientia... *Fauus.*^b*Hymnus.* Iste confessor. *V.* Amauit.*Ant.* Confessor domini. *Ps.* Magnificat.*Oratio.* Da quesumus omnipotens deus, *vel oratio propria.*^c

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Exultent in domino. *Ps.* Venite.*Hymnus.* Iste confessor.*In nocturno.**Ant.* Tristitia vestra. *Ps.* Beatus vir. *Ps.* Quare fremuerunt gentes. *Ps.* Domine quid multiplicati. *V.* Amauit eum.*Euangelium.* Homo quidam peregre.^d (i. 62.)*R.* Beatus vir. *R.* In memoria. *R.* De ore prudentis,^e **ut supra ad vespas.*^{**}*V.* Iustum deduxit.

IN LAUDIBUS.

Ant. Sancti tui. *Ps.* Dominus regnauit.*Et cetere antiphone cum psalmis, ut supra notatur in festo unius martyris cum regimine chori.* (p. 144.)*Capitulum.* Ecce sacerdos.*Hymnus.* Iesu redemptor. *V.* Iustus germinabit.^a H only gives cues *si festum unius confessoris euenerit*, not distinguishing between pontificis and non pontificis.^b HW only give cue. H *Quere in quinta feria ebdomade pasche* [i. 338, Sar. i. 846.]^c H *Oratio de communi.* *Memorie paschales.*^d H *Lectiones de communi.*^e O² Require in ebdomada pasche.HO² *Ps.* Te deum *nisi vigilia euenerit uel in rogationibus.*

Ant.^a Euge serue.*Ps.* Benedictus.*Oratio.* Da quesumus, *vel propria.*

AD PRIMAM.

Ant. Sancti tui.

AD TERCIAM.

Ant. Sancti et iusti.*Capitulum.* Ecce sacerdos.*R.* Amauit eum.

AD SEXTAM.

Ant. In velamento.*Capitulum.* Benedictionem.*R.* Iustum deduxit.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.*Capitulum.* Cognovit eum.*R.* Iustus ut palma florebit.AD SECUNDAS VESPERAS.^b*Ant.* Sancti tui. *Psalmi feriales.**Capitulum.* Ecce sacerdos.*Hymnus.* Iesu redemptor.*Ÿ.* Amauit eum.*Ant.* Iste est.*Ps.* Magnificat.*Oratio.* Da quesumus omnipotens deus, *vel propria.*

PER IDEM TEMPUS

FESTUM UNIUS CONFESSORIS NON PONTIFICIS

cum regimine chori sic fiat.

AD VESPERAS.

** Ant.* Alleluia iiii. *Psalmi feriales.****Capitulum.* Iustus cor suum.*R.* De ore prudentis.*Hymnus.* Iste confessor.*Ÿ.* Amauit eum.*Ant.* Iustum deduxit dominus.*Ps.* Magnificat.*Oratio.* Adesto domine, *vel oratio propria.*^a H *Ant.* Lux perpetua. *Ps.* Benedictus. *Oratio de communi. Memorie paschales.*^b Begun in H, and partly erased ; then follow *S. Tyburcii et Valeriani*, &c.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Exultent in domino. *Ps.* Venite.

Hymnus. Iste confessor.

In nocturno.

Ant. Tristitia vestra. *Ps.* Beatus vir. *Ps.* Quare fremuerunt.

Ps. Domine quid multiplicati. *℣.* Amauit eum.

Euangelium. Videte vigilate. (i. 63.)

R. Beatus vir. *R.* In memoria. *R.* De ore prudentis.

Ps.* Te deum. *℣.* Iustum deduxit.

IN LAUDIBUS.

Ant. Sancti tui. *Ps.* Dominus regnavit, *cum ceteris quattuor antiphonis.*

Capitulum. Iustus cor suum.

Hymnus. Iesu redemptor. *℣.* Iustus germinabit.

Ant. Euge serue. *Ps.* Benedictus.

Oratio. Adesto domine, **vel propria.***

AD PRIMAM.

Ant. Sancti tui.

AD TERCIAM.

Ant. Sancti et iusti.

Capitulum. Iustus cor suum. *R.* Amauit eum.

AD SEXTAM.

Ant. In velamento.

Capitulum.^a Vir iustus. *R.* Iustum deduxit.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.

Capitulum.^a Collaudabunt. *R.* Iustus ut palma.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Sancti tui. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Iustus cor suum.

Hymnus. Iesu redemptor. *℣.* Amauit.

Ant. Iste cognouit. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

^a W transposes the capitula of Sext and None.

Per idem tempus in festo unius abbatis cum regimine chori.

*Oratio. Intercessio nos, et cetera omnia ut supra in festo unius confessoris non pontificis *cum regimine chori.***

*In festo unius confessoris et pontificis sine regimine chori, omnia fiant ut supra in festo unius confessoris et pontificis cum regimine chori; excepto quod ad vespervas non dicatur responsorium, nec euangelium ad matutinas: et nisi una sola antiphona in laudibus. Ad primam antiphona Sancti et iusti. Ad terciam antiphona In velamento. Ad sextam antiphona Spiritus et anime. Ad nonam antiphona In celestibus. Et cetera ad horas ut supra in festo unius confessoris et pontificis *cum regimine chori.***

Similiter in festo unius confessoris non pontificis cum† regimine chori omnia fiant ut supra in festo unius confessoris non pontificis cum regimine chori: excepto quod ad vespervas non dicatur responsorium, nec euangelium ad matutinas, et nisi una sola antiphona in laudibus. Ad primam antiphona Sancti et iusti. Ad terciam antiphona In velamento. Ad sextam antiphona Spiritus et anime. Ad nonam antiphona In celestibus. Et cetera ad omnes horas ut supra in festo unius confessoris non pontificis.

*FESTUM PLURIMORUM CONFESSORUM

Per idem Tempus sic fiat.

AD VESPERAS.

Ant. Alleluya iiiii. Psalmi feriales.

Et post ascensionem si contigerit,

Ant. Viri galilei. Psalmi dominicales.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie.

Hymnus. Sanctorum meritis. V. Hi sunt. V. Te summa.

V. Tristicia.

Ant. Fulgebunt iusti. Ps. Magnificat.

Oratio propria vel communis.

Memorie paschales fiant.

AD MATUTINAS.

[Inuitatorium.] Exultent in domino. Ps. Venite.

Hymnus. Sanctorum meritis.

In nocturno.

Ant. Tristicia. *Ps.* Beatus vir. *Ps.* Quare fremuerunt gentes.
Ps. Cum inuocarem.

Ÿ. Tristicia.

Lectiones proprie vel communes.

R̃. Tristicia. R̃. Iustorum anime. *Require hoc responsorium in
communi plurimorum confessorum.* [i. 75.] R̃. Lux
perpetua.

Ps. Te deum.

Ÿ. Tristicia vestra.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona. Sancti tui. *Ps.* Dominus regnauit.

Capitulum. Hi sunt viri.

Hymnus. Rex gloriose.

Ÿ. Mirabilis deus.

Ant. Lux perpetua.

Ps. Benedictus.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM.

Ant. Sancti et iusti.

AD TERCIAM.

Ant. In velamento.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie. R̃. Tristicia.

AD SEXTAM.

Ant. Spiritus et anime.

Capitulum. Generatio.

R̃. Gaudete.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.

Capitulum. Sapientiam.

R̃. Vox leticie et exultationis, Alleluya, alleluya. Ÿ. In
tabernaculis iustorum, Alleluya.

Ÿ.^a Mirabilis deus.

*Si vero per hoc predictum tempus siue semel siue pluries de
martire siue de martiribus fuerit dicendum, semper dicantur
sumantur† predicti psalmi attitulati, et non psalmi de secundo
nocturno, neque de tercio nocturno: idem fiat in festis
confessorum per idem tempus contingentibus.***

^a *Sar.* ii. 93.

SANCTORUM TIBURCII ET VALERIANI ET MAXIMIANI MARTYRUM.

Oratio.^a Presta quesumus, omnipotens deus, ut qui sanctorum¹...
^b*Tres lectiones fiant sine regimine chori, et cetera omnia de
communi plurimorum martyrum paschalis temporis.* (p. 146.)

SANCTI GEORGII MARTYRIS.

Oratio. Deus qui nos beati georgii²...
^b*Tres lectiones fiant cum regimine chori, et cetera de communi
unius martyris paschalis temporis, cum expositione euangelii
secundum iohannem, decimo quarto, Ego sum vitis vera et
vos paltes†: quere supra.* (pp. 142-3.)
Lectio ii. Sanctus et verus dei cultor...adorantes: sancto spiritu
impletus in voce huiusmodi erupit...factorem suum
deum. Tu.
Lectio iii. Hoc audito: dacianus...imperio deservire.

IN NATALI SANCTI MARCI EUANGELISTE.

AD VESPERAS.

<i>Ant.</i> Alleluya.	<i>Psalmi feriales.</i>
<i>Capitulum.</i> Similitudo.	R̃. Filie hierusalem. ^c
<i>Hymnus.</i> Martyr dei.	Ṽ. Gloria et honore.
<i>Ant.</i> Filie hierusalem.	Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui beatum marcum³...
Memorie paschales.
^d[*Tres lectiones*] *fiant, cum regimine chori, *cum expositione
euangelii** secundum iohannem xiiii.† [xv. I.]*

^a Here a leaf is torn out of W, which continues in the second lesson for S. Mark.

^b H *Memorie paschales.*

^c O² uel *Candidi facti sunt.*

^d From O¹. O² gives full cues of the Hours with Ant. *Ego sum* to *Benedictus.*

¹ H omits *martyrum.*

P *maximiani.* (so H in title, but in text as Sar., and in kalendar.)

P *eorum* apud te intercessionibus adiuvemur.

² P *donum.*

³ P *gloria sublimasti.*

In illo tempore Dixit iesus discipulis suis, Ego sum vitis vera, et pater meus agricola est. Et reliqua.

Sermo ex commentario beati augustini episcopi de eadem lectione. Iste locus euangelicus, fratres^a...uuas, fecit autem spinas. Tu autem.

Lectio ii.^b Per idem tempus quo dispersi erant apostoli in toto orbe terrarum, contigit beatum marcum ad egipti regionem diuina voluntate pertingere. Cunque syrenen, que apud penthapolim, peruenisset, infirmos sanabat, spiritus immundos solo sermone pellebat. Plurimi per eum crediderunt in dominum iesum christum, et destruentes ydola, baptizabantur in nomine patris et filii et spiritus sancti.

Lectio iii. Dehinc reuelatur ei per spiritum sanctum ad phanum alexandrie pergere, et serere bonum semen diuini sermonis. Qui valedicens fratribus ait, Dominus meus iesus christus locutus est michi, ut alexandriam proficiscar. Qui profecti sunt cum eo usque ad nauem, et manducantes panem cum eo, dimiserunt eum, dicentes, Dominus iesus christus prosperum faciat iter tuum. Tu autem.

Et cetera de communi unius martyris paschalis temporis (p. 142): *excepto quod ad matutinas dicuntur psalmi* Celi enarrant, Benedicam, Eructauit, *cum capitulo* Similitudo ad laudes et ad terciam, et cum oratione Deus qui beatum marcum, que dicitur ad omnes horas.^c

^a Sar. ii. 317. H to...sunt uitis et palmites. R7. Beatus uir qui metuit.

^b H *Lectio ii.* Venerabilis marcus alexandriam die quadam ueniens, mox ut ingressus...diruptum est. Qui cum quidam sutor emendare cepisset, fortiter...Unus est deus. Beatus marcus expuens in terram, lutum fecit, unxit manum eius in nomine .dei, et statim sanata est. R7. In memoria.

Lectio iii. Sutor autem considerans tantam uiri potenciam, credidit in christum et baptizatus est, et tota domus eius, magnaue multitudo loci illius. Cunque audissent ciues mirabilia que dominus per sanctum suum fecit, querebant interficere eum. Beatus marcus agnoscens eorum consilia...diaconos, et undecim clericos. Cunque christiani multiplicarentur in fide, gentiles querentes eum, inuenerunt ipsum oblationem sacratissimam celebrantem. Tollentes uero eum, posuerunt funem in collo eius, et trahentes dicebant, Trahamus bubalum ad loca bubali. Sanctus autem marcus gratias referebat saluatori, dicens, In manus tuas domine commendo spiritum meum. Et hec dicens, emisit spiritum. R7. Filie hierusalem.

W (after gap) begins in the second lesson...christus locutus est michi, ut alexandriam...faciat iter tuum.

Leccio tercia. Venerabilis marcus alexandriam die secunda peruenit. Egressus de nauicula, mox ut ingressus...sinistram manum suam, et exclamauit, Unus est deus. (Mostly as Sar.)

^c H gives the Antiphona super Benedictus in full as Ego sum uitis uera...(p. 142).

AD SEXTAM.

Capitulum. Unicuique vestrum.

AD NONAM.

Capitulum. Dominus dedit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Sancti tui, *cum quattuor aliis antiphonis sequentibus** et psalmis de apostolis.^a (i. 40.)

Capitulum. Similitudo. R̃. In memoria.^b

Cetera vero non mutantur.

*Si hoc festum in ebdomada pasche euenerit, differatur usque in proximam feriam vacantem post octabas pasche.

Si vero in dominica contigerit, propter processionem differatur : et tunc cessat ieiunium ratione festi sic translati.**

SANCTI VITALIS MARTYRIS.

Oratio. Presta quesumus omnipotens¹...

Tres lectiones fiant, sine regimine chori, et cetera omnia de communi unius martyris paschalis temporis. (pp. 145, 142.)

IN NATALI APOSTOLORUM PHILIPPI ET IACOBI.

AD VESPERAS.

Ant. Alleluia iiii. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Virtute magna^c... ^dR̃. Candidi facti sunt.

Hymnus. Tristes erant apostoli. Ṽ. Quesumus auctor. Ṽ.

Gloria tibi domine.

Ṽ. In omnem terram.^e

^a HO² *Psalmi de feria.*

^b O² Ṽ. *Gloria et honore.*

H *Ant.* Qui manet...(p. 145) Ps. Magnificat.

^c Sar. iii. 271.

^d H *Duo canant responsorium.*

^e H *Si hoc festum post ascensionem euenerit, dicatur ymnus Apostoli tunc mistico, Quos alloquentes, Sicque uenturum, Da nobis illuc, Tu esto nostrum, Gloria tibi, domine, qui scandis supra sydera, cum patre et sancto spiritu.*

¹ HW liberemur in corpore.

Ant. Tanto tempore¹... *Ps.* Magnificat.
Oratio. Deus qui nos annua apostolorum...
Memorie paschales fiant.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Exultent. *Ps.* Venite.
Hymnus. Tristes erant. *Si post ascensionem, hymnus* Apostoli
 tunc mistico.^a

In nocturno.

Ant. Tristitia vestra. *Ps.* Celi enarrant. **Ps.* Benedicam. *Ps.*
 Eructavit.
 ¶. In omnem.

Euangelium secundum iohannem xiii.

In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis, Non turbetur...
 ...multe sunt. Et reliqua.^b

Sermo excerptus de commentario beati augustini episcopi de
 eadem lectione.

Erigenda est...possimus. Ait enim dominus iesus christus,
Non turbetur cor vestrum. Ne mortem tanquam homines
 timerent et ideo turbarentur, consolatur eos, etiam se esse
 deum contestans. *Creditis, inquit, in deum; et in me*
credite.

R. Virtute magna. *Require feria tertia in ebdomada pasche.*
 (i. 335.)

Lectio ii. Post ascensionem domini saluatoris philippus
 apostolus predicavit gentibus in scithia euangelium, ubi
 tentus a gentilibus...martis, compellitur ad sacrificandum.

^a H Tu esto nostrum gaudium, Gloria tibi, domine, qui scandis. W omits alter-
 native hymn here, and at Lauds and Vespers.

^b HW to...et in me credite. Et reliqua.

^c W [*Lectio i.*] Ne mortem tanquam homines...in me credite. Consequens
 enim est ut si in deum creditis, et in me credere debeatis. Quod non
 esset consequens, si christus non est deus.

Lectio ii. Quid est quod sequitur, *In domo patris mei mansiones multe*
sunt, nisi quia et sibi metuebant? Unde audire debuerunt, *Non turbetur*
or uestrum. Quis enim eorum non metueret, cum petro dictum esset,
 fidenciori atque promciori, *Non cantabit gallus donec ter me neges?*

Lectio iii. Tanquam si a domino perituri essent, discipuli merito turbabantur.
 Sed cum audiunt *In domo patris mei mansiones multe sunt, si quominus*
dixissem uobis, quia uado parare uobis locum, a perturbacione recreantur;
 tamen ac fidentes etiam post pericula temptacioni† se apud deum cum
 christo esse mansuros.

¹ HW et patrem, alleluya, alleluya.

Exiit autem dracho ingens de altari, qui percussit filium pontificis qui ministrabat sacrificiis.

R̃. Isti sunt agni. *Require feria tertia† in ebdomada pasche.*
(i. 337.)

Lectio tertia.^a Iacobus frater domini cognomento iustus ab apostolis...bibit, sed neque animal manducavit. Ferrum in caput eius non ascendit, oleo non est perunctus, balneis non est usus. Tu.

R̃. Candidi facti sunt^b... Ṽ. In omnem... Et.

Ps. Te deum. Ṽ. Constitues eos.

IN LAUDIBUS.

Ant. Domine, ostende... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Philippe, qui... *Ps.* Iubilare.

Ant. Ego sum via... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Spiritus et anime¹... *Ps.* Benedicite omnia.

Ant. Si cognovissetis me, et patrem meum utique^c... *Ps.*
Laudate.

Capitulum. Virtute magna.

Ymnus. Claro paschali gaudio, *cum versibus sequentibus: si post ascensionem domini, hymnus* Quos alloquentes, *cum versibus sequentibus.* Ṽ. Annunciauerunt.

Ant. Non turbetur cor... *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra. [*Memorie paschales.*]

AD PRIMAM.

Ant. Domine ostende.

AD TERCIAM.

Ant. Philippe.

^d*Capitulum.* Virtute magna. R̃. In omnem.

AD SEXTAM.

Ant. Ego sum.

Capitulum. Per manus. *R̃. Constitues eos.**

^a H *Lectio iii.* Percussit etiam duos...prouincie. De flatu...morbidi effecti, uehementer egrotare ceperunt. Tunc philippus dixit omnibus, Audite consilium meum, et deicite in arcem hunc, et confringite, et ibi crucem domini mei iesu christi figite, et hanc adorete.

^b *Sar.* ii. 355.

^c *Sar.* iii. 272.

^d O² *Capitula* R̃ et V cum *alleluya* de communi apostolorum. (i. 40.)

¹ P *alleluya, alleluya, alleluya.*
W only gives cue.

AD NONAM.

Ant. Si cognouissetis.

Capitulum. Ibant apostoli. *R.* Nimis honorati.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Domine ostende, cum quattuor antiphonis sequentibus, et psalmis de apostolis. (i. 40.)

Capitulum. Virtute magna. *R.*^a Isti sunt agni.

Hymnus. Claro paschali. Si post ascensionem, hymnus Apostoli tunc mistico. *V.* In omnem terram.

Ant. Si manseritis... *Ps.* Magnificat.

[*Oratio.* Deus qui nos annua. *Memorie paschales.*]

Si hoc festum apostolorum philippi et iacobi, vel festum [sancti] iohannis ante portam latinam, vel festum alicuius sancti cum regimine chori in vigilia ascensionis contigerit, ibi celebretur, et tunc nec secunde vespere fiant de tali festo, nec moria† *exceptis festis sancti ethelberti, dedicationis ecclesie, festi loci, et inuentionis sancte crucis.**

Si in die ascensionis tale festum contigerit, differatur usque in crastinum, et ad vespas tunc in die ascensionis, que erunt de ascensione, de festo predicto fiat memoria.

IN INVENTIONE SANCTE CRUCIS.

AD VESPERAS.

Ant. Alleluia iiiii. *Ps.*^b Laudate pueri, et ceteri psalmi.

Capitulum. Michi autem absit...

°R. Ecce crucem domini, alleluya, fugite partes aduerse, vicit leo de tribu iuda, radix dauid, alleluya. *V.* Crux benedicta in qua triumphauit rex angelorum. Radix. *Gloria. Alleluya.**

Hymnus. Impleta sunt. ^dArbor decora. Beata cuius brachiis O crux aue spes unica hoc inuentionis tempore. Quesumus auctor. Gloria tibi domine.

V. Hoc signum... **R.* Cum dominus...venerit.**

^a W *R.* Candidi. H omits.

^b HO² *Psalmi de feria.* W *Psalmi feriales.*

^c H *Duo canonici. Responsorium.* (*Duo* has been erased at both ends, as if to alter it to *iii*. The rubric is usually abbreviated *Duo can*, and on p. 156 is written *Duo canant*; on p. 198 in full, *canonici canant responsum.*

^d H omits *Arbor decora.*

Tunc eat processio ordinata ante crucem cum ceroferariis, thuribulis et cruce, cantando antiphonam ^a*O crux splendorior... Ps. Magnificat.*

Oratio. Deus qui in preclara... Qui vivis et regnas.

^b*Memoria de sanctis martyribus. Ant. Filię hierusalem. V. Tristitia vestra. Oratio.* Presta quesumus omnipotens¹...

Memoria de sancta maria. Ant. Paradisi porta.

In redeundo dicatur de omnibus sanctis. Ant. Lux perpetua.

Si hoc festum in dominica vel in secunda feria contigerit, tunc in his vesperis^d et matutinis primo fiat memoria de dominica, postea de martyribus et de aliis ut supra.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Alleluya, hoc signum crucis erit in celo, venite adoremus, alleluya. *Ps. Venite.*

Hymnus. Impleta sunt usque versum O crux aue.

In nocturno.

Ant. ^e*Ecce crucem domini... Ps. Domine dominus noster. Ps. Domine in virtute. Ps. Domini est terra.*

V. Hoc signum crucis.

Evangelium Secundum iohannem tercio.

In illo tempore, Erat homo ex phariseis nichodemus...^fdeus cum eo. Et reliqua.

^g*Omelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.*

Sicut ex lectione euangelica, fratres carissimi, audistis, princeps...perceperat.

R. Dulce lignum²... V. Hoc signum... Quod dignum.

Lectio secunda. Constantinus imperator religiosissimus, cum superasset omnia bella que sub ipso sunt gesta, veluti repensans christo, in eius religionis studio magis magisque feruebat. Maximam namque venerationem sacratissime

^a *Sar. iii. 281. cf. Sar. iii. 822.*

^b *HO³ Eodem die sanctorum Alexandrii, euentii, et theodoli martyrum. O² Commemoratio.*

^c *HO² V. Vox leticie.*

^d Here a leaf is lacking in W, extending down to Terce.

^e *Sar. iii. 823.*

^f *H to...princeps iudeorum. Et reliqua.*

^g *Sar. i. 1052. H (without title) [Lectio i.] Iste nichodemus ex his erat qui crediderunt in nomine eius, uidentes signa et prodigia que faciebat. Superius enim hoc dixit, Cum autem esset ierosolimis in pasche die festo, multi crediderunt in nomine eius.*

¹ *HW omit martyr.*

² *HP quod dignum.*

crucis habebat, tam pro his que ei prospere prouenerant eius auxilio in preliis contra aduersarios institutis, quam pro indicio quod ei diuinitas pro ea videbatur ostensum.

R̃. Hoc signum crucis... Ṽ. Cum sederit... Tunc.

Lectio tertia. ^aInterea mater imperatoris helena, admonita per somnum, hierosolimam properauit, et requisiiuit sepulchrum christi. Quod licet difficillime, tamen inuenit. Itaque palam facto domini monumento, apparuerunt suffosse circa illud tres cruces, et clauī simul et titulus litteris hebreis, grecis latinisque conscriptus, Iesus nazarenus rex iudeorum.

R̃. ^bPer tuam crucem... Ṽ. Miserere... ^cEt. Gloria. Alleluia.

Ṽ. ^dAdoramus te... *R̃. Quia per sanctam crucem...**

IN LAUDIBUS.

Ant. Helena constantini... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Tunc precepit... *Ps.* Iubilare.

Ant. Helena sancta... *Ps.* Deus deus.

Ant. Orabat iudas... *Ps.* Benedicite.

Ant. Cum orasset... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Michi autem.

Hymnus. O crux aue.

Ṽ. Dicite in... *R̃. Quia dominus...in ligno.

*Tunc eat processio ante crucem cantando** antiphonam* O crux benedicta que sola^e... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui in preclara.

Memoria de martyribus.^f *Ant.* In celestibus. *Ṽ. Vox leticie.

Oratio ut supra.

Memoria de sancta maria.

*In redeundo dicatur memoria de omnibus sanctis.***

Ant. Lux perpetua. *Ṽ. Gaudete iusti.

*Oratio ut supra.***

AD PRIMAM.

Ant. Helena constantini.

^a H *Lectio iii.* Supplicium crucis, quod prius apud romanos erat in usu, lege prohibuit, infigurationibus autem solidorum et in ymaginibus, hoc signum semper inscribi et figurari precepit. Agnoscens autem quod prisci cultores ydolorum sepulchrum domini sordibus operuerant, obliuioni tradere uolentes memoriam salutarem, et desuper templum edificauerant luxuriosissime ueneris, precepit destrui celeratissimum† templum, ipsumque puluerem funestis sacrificiis uiolatum foras ciuitatem eici et dispergi.

^b *Sar.* iii. 281.

^d *Sar.* iii. 818.

^f O² *Paradisi et Lux perpetua.*

^c H *Et. Gloria.* Et uitam.

^e *Sar.* iii. 274.

AD TERTIAM.

Ant. Tunc precepit.

Capitulum. Michi autem.

R. Hoc signum...

V. Cum dominus... Alleluya.

aV. Adoramus te.

AD SEXTAM.

Ant. Helena sancta.

Capitulum. Christus factus est^b...

R. Adoramus te christe...

V. Quia per crucem... Alleluya.

V. Dicite in nationibus.

AD NONAM.

Ant. Cum orasset.

Capitulum. Propter quod et deus^b...

R. Dicite in nationibus...

V. Quia dominus¹... Alleluya.

V. Omnis terra...

R. Psalmum dicat...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Helena constantini. *Ps.* Dixit dominus, et cetera antiphona de laudibus cum psalmis dominicalibus.

Capitulum. Michi autem. *eR.* Per tuam crucem.

Hymnus. Impleta sunt, *ut supra ad primas vespertas.**

V. Hoc signum crucis.

dAnt. O crux benedicta quia in te... *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

*eNulla processio in his vespertis fiat, nulle memorie paschales fiant in his secundis vespertis *memoria tamen fiat de dominica et de festo cum regimine chori, si forte contingat.***

Si vero hoc festum in vigilia ascensionis contigerit, ibidem celebretur: vespere vero fiant de ascensione, et memoria solennis fiat de cruce.

Si autem in die ascensionis euenerit, differatur usque in crastinum: vespere vero fiant de ascensione,^f quibus dictis incipiatur responsorium Ecce crucem, procedendo ante altare dedicatum in honore sancte crucis, et ulterius de cruce vespere fiant ut supra.

^{a1} Here W continues.

^{b1} i. 302-3 (Palm Sunday): also Exaltatio S. Crucis, p. 331.

^{c1} H Duo canonici. R.

^{d1} O² Ant. Viride lignum. ps. Magnificat. Oratio de die. Vel O benedicta crux.

^{e1} H Nulla fiat memoria.

O¹W Nulla processio fiat nec memoria.

^{f1} W memoria de cruce; fiat processio [O¹ procedendo] ante crucem.

¹ HW in ligno.

IN FESTO SANCTI IOHANNIS ANTE PORTAM
LATINAM.

AD VESPERAS.

Ant. Alleluya iiii. *Psalmi feriales.**Si post ascensionem, Ant.* Viri galilei. *Psalmi dominicales.**Capitulum.* Qui timet deum. ^aR̃. Candidi facti sunt.*Hymnus.* Tristes erant apostoli.*Si post ascensionem, hymnus* Apostoli tunc mistico.

Ṽ. In omnem.

Ant. In feruentis. *Ps.* Magnificat. **Require in alio festo in secundo nocturno.*** (i. 158.)*Oratio.* Deus qui conspicis¹...*Memorie paschales fiant.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Exulent† in domino. *Ps.* Venite.[*Hymnus.*] Tristes erant apostoli.*Si post ascensionem, hymnus.* Apostoli tunc mistico.*In nocturno.**Ant.* Tristitia vestra. *Ps.* Celi enarrant. *Ps.* Benedicam.*Ps.* Eructauit.

Ṽ. In omnem.

Euangelium. Dixit ihesus petro, Sequere me.^b *Require in alio festo infra natiuitatem domini.* (i. 158.)

R̃. Virtute magna.

Lectio ii. Hodie, dilectissimi fratres, sancti iohannis euangeliste gaudentes...dolore corporis et a corruptione carnis.

R̃. Candidi facti sunt.

^a H *Duo canonici responsorium.*^b H to...tradet te? Et reliqua. Patet, fratres karissimi, quia cum dominus dixisset petro *Sequere me*, id est crucem paciēdo imitare, surrexit de loco conuiuii et abire iam cepit.*Lectio ii.* Hodie, fratres karissimi, sancti iohannis euangeliste gaudentes... usque hodie faciunt.*Lectio iii.* Hic est iohannes apostolus et euangelista et filius zebedei frater iacobi; uirgo est electus a domino, atque inter ceteros magis dilectus. Hic est iohannes apostolus qui super pectus magistri recumbens euangelii sui fluentia de ipso sacro dominici pectoris fonte potauit; et quasi unus de paradysi fluminibus uerbi dei gratiam in toto terrarum orbe diffudit.

W gives Gospel cue without lessons.

H omits et euangeliste.

Lectio iii. Interfecto autem a senatu... beatus iohannes recessit... omnibus archiepiscopis et presbyteris, ut eis de diuinitate sermonem faceret. Et sic apocalipsim scripsit.

R̃. Iste est iohannes. **Require in alio festo.*** (i. 158.)

[Ps. Te deum.] Ṽ. Constitues eos.

IN LAUDIBUS.

Ant. Sancti tui, cum quattuor antiphonis sequentibus.^a

Capitulum. Qui timet deum.

Hymnus. Claro paschali gaudio.

Si post ascensionem domini, hymnus. Quos alloquentes.

Ṽ. Annunciauerunt.

Ant. Iste est iohannes. Ps. Benedictus. **Require in alio festo.*** (i. 159.)

Oratio. Deus qui conspicias, et dicetur ad horas.

[*Memorie paschales.*]

AD PRIMAM.^b

Ant. Sancti tui.

AD TERCIAM.

Ant. Sancti et iusti.

Capitulum. Qui timet.

R̃. In omnem.

AD SEXTAM.

Ant. In velamento.

Capitulum. Cibauit illum.

R̃. Constitues eos.

AD NONAM.

Ant. In celestibus.

Capitulum. In medio ecclesie.

R̃. Nimis honorati.

Oratio ut supra.

c[AD SECUNDAS VESPERAS.^d

Ant. Sancti tui. *Psalmi de apostolis.* (i. 40.)

Capitulum. Qui timet.^e

^a W gives in full. O² Omnes antiphone sunt de uno martyre illius temporis.

^b O² Ad primam et ad alias horas antiphone de laudibus capitula R̃ et Ṽ sicut in alio festo cum *Alleluya*.

^c From W. P, probably confusing S. Iohn ad P. Lat. with S. Iohn of Beverley, only gives *Vespere fiant de sancto iohanne de beuerlaco*. *Ant.* Confessor domini, then verse and collect as text.

^d O² Ad vespas *Alleluya*. *Ant.* Sancti tui. Ps. *Dixit dominus*. Psalmi apostolorum et cetera antiphone. H gives cues of Psalms.

^e H R̃. In omnem terram.

Ymnus.^a Claro paschali, *uel ymnus* Quos alloquentes.

¶ In omnem terram.

Ant. In medio.

Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui conspicias.

^b*De sancto iohanne de Beuerlaco fiat memoria.]*

Ant. Confessor domini.

¶ Amavit eum.

Oratio.*^c Deus qui es tuorum gloria sacerdotum, presta quesumus, ut qui beati iohannis confessoris tui atque pontificis natalicia colimus, eius sentiamus auxilium. Per dominum nostrum.

AD MATUTINAS.

Tres lectiones fiant. **Euangelium.* Homo quidam peregre. (i. 62.)

Lectio ii. Beatus igitur iohannes archiepiscopus intra anglorum confinia editus, cum puerili alacris pubesceret... scripturarum docuit.

Lectio iii. Cumque iam bene...peragrauit plurima, multosque dyaconatus ordine...scripsit utilia.

Lectio tertia. Post hec ergo annuente inclito ealfredo, pre-sulatus suscepit honorem supradictus iohannes, in loco qui hestoldessam vocatur. Ipse etiam iohannes, paruo tempore elapso, in ciuitate eboracensi episcopatum accepit. Vixit autem in episcopatu triginta tribus annis et octo mensibus et tredecim diebus.**

Cetera de communi unius confessoris et pontificis paschalis temporis, cum^d regimine chori. (p. 149.)

SANCTORUM GORDIANI ET EPYMACHI MARTYRUM.

Oratio. Da quesumus, omnipotens¹...

Tres lectiones fiant et cetera de communi plurimorum martyrum paschalis temporis. (p. 146.)^e

^a H [in margin, *Ymnus* Claro pascali.] *Si post ascensionem ymnus* Apostoli tunc mystico, usque Quos alloquentes.

O² *Ymnus.* Claro paschali.

^b H *Memorie paschales.* Sancti iohannis de Beuerleya. *Ad vespas.* *Ant.* Alleluya. *Psalmi de feria.* *Capitula et cetera omnia fiant de communi unius confessoris et pontificis illius temporis, cum tribus lectionibus.* *Memorie paschales.*

O² *Memoria de S. Iohanne confessore et pontifice.* *Ant.* *Confessor domini.* *Memorie paschales.* *Oratio de communi.* *Tres lectiones fiant.*

^c W *Oratio.* Presta quesumus omnipotens deus. ^d WO¹ *sine.*

^e O² adds Quinto idus maii *Dedicatio Hereford¹ ecclesie.*

H omits qui.

W has a gap from...beatorum martyrum.

SANCTORUM NEREI, ACHILEI, ET PANCRACII MARTYRUM.

Oratio. Semper nos domine martyrum tuorum nereï, achilei, et pancracii²...

Tres lectiones fiant, et cetera de communi plurimorum martyrum paschalis temporis. (p. 146.)

^aIN FESTO³ SANCTI DUNSTANI ARCHIEPISCOPI.^b

Oratio. Deus qui beatum dunstanum⁴...

Tres lectiones fiant sine regimine chori, [^P¹ *quarum prima erit de expositione euangelii Homo quidam peregre. Require in communi unius confessoris.* (i. 62.) *Due ultime lectiones erunt de proprietate sancti.*]

*Lectio prima.*⁵ Sanctus antistes dunstanus tam sanctis parentibus ortus claruit, ut eos seculo...angelicos. Ipso autem maternis retento visceribus, de presentato puero iesu...celebris. Tu autem.⁶

*Lectio secunda.*⁷ Natus ergo puer dei, sacro est lauacro intinctus, et glastonie diuino seruitio mancipatus. Cumque iam flos adolescentie in annis adolesceret, de glastonia egressus archiepyscopo dorobernensi patruo suo aldelmo se iunxit. Tu autem.

Lectio iii. Hunc nocte quadam orantem, dyabolus in ursi effigie aggreditur, et cambucam brachiis complexans, frendens dentibus et ore de manibus sancti auferre conatus est. In quem vir dei imperterritus insurgens, horrendum monstrum cum cambuca cedendo persequitur. Et eo psallente exurgat...eius, per subdola bestiarum transformata euanuit.

Et cetera de communi unius [^P¹ *confessoris et*] *pontificis istius* [^P¹ *paschalis*] *temporis.***

^a From S. Dunstan to SS. Gervasius and Protasius, inclusive, the services are given with variations in both the Pars Hibernalis and Pars Æstivalis of P for use respectively before and after Trinity. The former series are referred to as ^P¹, the latter as ^P².

^b H omits, except the entry in the Kalendar.

W is mutilated till the latter part of Lauds on S. Ethelbert's Day.

¹ H *Achillei atque pancratii.*

² H *sanctorum martyrum.*

P omits *quesumus.*

³ ^P¹ omits *In festo.*

⁴ P omits *tuum.*

P *celestia transtulisti.*

⁶ ^P¹ omits *Tu autem.*

⁵ ^P¹ *Lectio ii.*

⁷ ^P¹ only begins a fresh line.

IN NATALI SANCTI ETHELBERTI REGIS ET
MARTYRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Diem festum celebremus summa cum leticia :
quo beatus ethelbertus ad celi palatia
raptus est, dum iuventutis ageret primordia
ne mutaret intellectum ipsius macula,¹ alleluya.

Ps. Laudate pueri, cum ceteris psalmis Laudate.^a

Capitulum. Beatus vir qui suffert.

^b*R.* Salve martyr ethelberte flos et decus anglie :
hoste strato detur per te Tue pax ecclesie, Alleluya.

Ÿ. Apud christum impetretur cum augmento gratie.
Tue. Gloria. *Alleluya.**

Hymnus. Sanctorum meritis iungat preconia :
regis et martyris presens ecclesia :
qui christo studuit a puericia
placere super omnia.
Tu stirpis regie germen eximium
tu pudicie non marcens lilium
tu terra proferens fructum centesimum
tu vernans rosa martyrum.

Diuisio. O digna laudibus tui memoria
qui celi ciuibus par es in gloria :
cum certa singulis sint data singula :
tu digne fers duplicia.
Tu cum virginibus agnum insequeris :
tu cum martyribus gloria frueris
tu innocentibus innocens iungeris
cunctorum fretus gaudiis.
Sit laus et gloria patri cum filio
sancto spiritui sit iubilatio :
pax et imperium sit tribus in uno
qui regnat sine termino. Amen.

Ÿ. Gloria et honore.

^a H *Ps.* Laudate dominum omnes.

Ps. Lauda anima.

Ps. Laudate dominum.

Ps. Lauda ierusalem.

^b H *Tres canonici.*

¹ H malicia (mutaret, ipsius on erasures.)

Ant. Tua martyr ethelberte frequentat¹ solennia
corde voce actione quam regis ecclesia,
quem de regno temporali ad regna celestia
coronatum iesu christi vocauit clementia alleluia.

Ps. Magnificat.

^a*Oratio.* Deus omnium regnorum institutor et rector, qui hodiernam nobis diem beati regis et martiris tui² ethelberti transitu tribuis esse solennem: presta³ quesumus, ut cuius solenniis gratulamur in terris ipsius suffragiis subleuemur in celis. Per.

Nulla fiat memoria, nisi hoc festum in crastino [P¹ *ascensionis domini,*] *dedicationis ecclesie, festi loci, vel sancte trinitatis,* [P¹ *vel in ebdomada penthecostes*] *celebrandum contigerit.*

P¹.

P².

Ad completorium omnia fiant ut in tempore paschali: si post, ut in festo sancte trinitatis per octabas et in octabis eiusdem, nisi per festum corporis christi vel per octabis eiusdem impediatur.

Ad completorium omnia fiant ut in festo sancte trinitatis. Et eodem modo dicatur completorium per octabas et in octabis eiusdem, nisi per festum corporis christi, vel per octabas eiusdem impediatur. Si in die sancte trinitatis festum sancti ethelberti contigerit, differatur in crastinum, et dicantur vespere de sancto et memoria de trinitate.

AD MATUTINAS.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Regi regum
iubilemus inter hec
solennia.

Ethelberto qui celestis
vite dedit gaudia.

Ps. Venite exultemus.

Inuitatorium. Regi regum
Iubilemus inter hec solennia.

Ethelberto qui celestis
vite dedit gaudia.

Ps. Venite.

^a O² Or. *Presta quesumus omnipotens deus.*

^b O² nisi hoc festum in crastino ascensionis uel sancte trinitatis uel in ebdomada penthecostes celebrandum contigerit.

^c O¹ Si uero post trinitatem uel in crastino trinitatis celebrandum contigerit tunc ad completorium fiat sic: *Ant. Miserere. ps. Cum inuocarem. Cap. Tu in nobis. Ymn. Salvator. V. Custodi. ps. Nunc dimittis.* et sic dicatur completorium post trinitatem per octavas et in octava eiusdem, et sic fiat seruicium novem lectionum.

¹ H frequentet.

³ H tribue.

² H omits tui.

P¹.

Hymnus. Sanctorum meritis,
usque ad versum O digna
laudibus. *Et finiatur cum*
versu Sit laus et gloria.

In nocturno.

Ant.^a Regali ex progenie...
alleluya.

Ps. Beatus vir.

Ant. Sacris litteris...alleluya.
Ps. Quare fremuerunt.

Ant. In terra† patre defuncto
...alleluya.

Ps. Domine quid.

Ÿ. Gloria et honore.

Prima lectio erit de expositione
euangelii. Si quis vult
venire post. (i. 44.)

**Secunda et tertia lectiones erunt*
*de proprietate sancti.***

R̃. Illustris regis martirum†
signa stupenda precedunt
terra tremore concutitur
dies in noctem repente
vertitur. Sol rutilans tetra

P².

Hymnus. Sanctorum meritis,
usque ad versum O digna
laude, *et finiatur cum versu*
Sit laus et gloria.

In primo nocturno.

Ant. Regali ex progenie ortus
puer ethelbertus nobilitatem
generis moribus equiparauit
alleluia. *Ps.* Beatus vir.

Ant. Sacris litteris dum traditur
erudiendus decreuit nulli
operam dare voluptati alle-
luia. *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Interea patre defuncto
sublimatur in regni solium
successione hereditaria reg-
naturus post ipsum alleluia.

Ps. Domine quid.

Ÿ. Gloria et honore.

Lectio i. In mercia vero rex
offa nomine, olim ferti quon-
dam merciorum ducis filius
regnat etatis prouecte caput
canicie circumfusus. Huius
filia nomine effrida virgo
decora ut res expostulat,
solium reginale ascendere
sola digna est. R̃. Iste
sanctus.

^a HO² *Ant.* Vir beate declinasti uiam peccatorum
rex a deo constitutus in terra anglorum
te suscepit exaltatum cetus angelorum alleluia. *Ps.* Beatus uir.
Ps. Quare fremuerunt. *Ps.* Domine quid.

Hec sola antiphona Vir beate *dicatur ad nocturnum si hec festiuitas ante*
ascensionem domini euenerit.

Si uero post ascensionem euenerit, dicantur tres antiphone subsequentes. *Ant.*
Regali ex...*Ps.* Beatus uir. *Ant.* Sacris litteris...*Ps.* Quare fremuerunt.
Ant. Interea patre...*Ps.* Domine quid. Ÿ. Gloria et honore.

H *Cum hoc festum acciderit post trinitatem: tunc dicantur antiphone sequentes.*
Ant. Aliquantum tempus...*Ps.* Cum inuocarem. *Ant.* Iam legerat...
Ps. Verba mea. *Ant.* Hoc sanctum...*Ps.* Domine dominus noster. Ÿ.
Posuisti domine. *In tertio nocturno.* *Ant.* Renitentem...*Ps.* In domino
confido. *Ant.* Asserentes...*Ps.* Domine qui (erasure). *Ant.* Tandem
uictus...*Ps.* Domine.. (erasure).

O²W give the antiphons of 2nd and 3rd nocturns later.

P¹.

caligine obducitur alle-
luya.¹

¶ Ad declarandam martiris
passionem et impiorum
perfidem² prodicionem.
Sol rutilans.³

Lectio ii.^a Cum de morte
*preciosa** beati ethel-
berti ad suggestionem
cuiusdam regine regis offe-
uxoris tractaretur, aduo-
catis ad consilium pro-
ceribus, paucis hisque
priuatis *et** ad fauorem
muliebri industria prius
allectis: omnes in hanc
sententiam virique innocui

P².

Lectio ii. Laudatur huius con-
silium, rex cum omnibus suis
acceptat. Sola mater con-
silium eius reclamationem, regem
merciorum offam plurimo
experimento plenum dolo
pronunciat. R. Iustus ger-
minabit.

Lectio tertia. Mercenses omnes
sine fide probat unde nec illi
huiusmodi placet consilium.
Rex contra, quod tota curia
consulit: quod acceptat:
licet mater eius contraueniat
fieri oportere proclamat. Tu
autem domine.

R. Illustris regis... ¶ Ad

^a H *Lectio ii.* Cum de morte beati...posset. Prosilien...gumbertus...expediturus
adueniat. Regis enimvero infirmitas ac debilitas sicut in dolo asserebat
turbas atque tumultus recusabat. Noster autem iuuenis quia nichil
prauitatis uel excogitauerat...[as P¹ p. 176]...silentio secutus est.
Venientibus igitur illis ad diuersorium...atque ligatur, ei que nomen domini
iugiter...ac regine presentauit.

Lectio iii. Captus est itaque ne malignitas mutaret...et illo mundi contagio
frauderetur. Et sicut alie...in iuuenem forma insignem uiridique
iuuenta; petulantes oculos mulier incesta coiecit. Quem quia nullatenus
ad consensum...quasi vipera aculeis exagitata totum in uindictam uirus
euomuit. Videns igitur talem tantumque uirum etiam filie mater
inuidens, superque repulsa et confusionis erubescencia plurimum dolens;
mortem uiro sancto muliebri malicia statim crudeliter est machinata.
Quoniam sicut in ecclesiastico legitur *Non est caput nequius super caput
colubri et non est ira super iram mulieris.* Et in eodem *Breuis est
hominis malicia super maliciam mulieris.* Et in ecclesiaste, *Virum de
mille unum reperi, mulierem autem non inueni.* Sic itaque quoniam in
commune bonus, nec sibi set toti se regno uiuere credens communi
omnium uoto et quomodo proprias omnino postposuit tam utilitates quam
uoluntates: ut subditorum indempnitate pie prouideret, prolemque
legittimam regno suscicaret, ut adulterium denique uitaret et in pura
castimonia perseueraret; meritorum exigentia uirgo simul et martyr
palmam uictoriosus utramque reportans diuisis partibus terram meritis atque
miraculis illustrauit, et super astra gloriose translatus celestem hodie curiam
aduentus sui gaudio letificauit. Passus est igitur et palmam adeptus
quartodecimo kalendas iunii regnante domino nostro iesu christo
cui una cum patre et spiritu sancto honor uirtus et gloria in sempiterna
secula amen.

¹ H martyri (altered from martyrrium?) procedunt.

² H perfidam.

³ H Gloria. Alleluya.

P¹.

mortem consenserunt dum tamen id procul a militari-bus eiusdem turbis secreto-que et sine tumultu fieri posset.

R̃. Elegantem iuuenis formam regina conspiciens flamas toto pectore hausit nec con-tinuit. Pudenda cordis vocis expressione detexit, alleluia.¹

Ÿ. Impudici cordis nuncius oculus impudicus. Pu-denda.^a

Lectio tertia. Prosiliens igitur in medium vir sanguinis ad scelus omne paratus cui nomen gimburtus ob familiaritatem olim in domo patris sui cui min-istrabat cum iuvene nostro contractam : se melius alio facinus istud effectui man-cipare posse promisit. Qui mercede [H statim] constituta pecuniaque sus-cepta hospitum ethelberti fraudulenter adiuit monens et consulens eique ex parte regis denunciens quatinus ad ipsum ilico priuatus [H et] absque militari strepitu, negocium pro quo venerat ad votum expediturus adueniret.

R̃. Deprehendens se contemp-tam, trux belua Excitatur in furorem larga spondet

P².

deklarandam...perfidam pro-
ditionem. Sol rutilans.

In secundo nocturno.

Ant. Aliquantum tempus effluxerat et rex regnum² pro nichilo reputans soli deo vacabat alleluia. *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Iam legerat iam memorie expresserat quanta sit gloria virginitatis quanta miseria corruptionis carnis, hanc tenere illam aufugere sum-mopere decreuit alleluia.³
Ps. Verba mea.

Ant. Hoc sanctum propositum elemosine largissime oratio-nes accendunt deuotissime, ut totus concremeris in olocaustum deo beate ethel-berte alleluia.⁴ *Ps.* Domine dominus noster.

Ÿ. Posuisti domine.

Lectio quarta. Per dei itaque prouidentiam gloriosus rex ethelbertus iter parat in merciam hanc martirii sui gloria totam illustraturus : scuto quoque meritorum perpetuo tuiturus. R̃. De-siderium.

Lectio quinta. Cum enim rex in conspectu omnium regum equum ascendit : motum dat terra, exercitum territat uniuersum. Terre signo : mox celi respondet signum.

^a H Gloria...Alleluia.

¹ H se continuit. Alleluia alleluia.

³ HW impresserat.

HW effugere.

W summo opere (so at first H.)

H ascendunt.

² W regum.

O² Aliquantulum.

P¹.

premia In beati viri necem
maturat consilia alleluya.
Ṽ. Filius prodicionis ac-
cepta pecunia Se gymber-
tus pollicetur facturum hec
scelera.¹ In beati viri.

Ps. Te deum. Ṽ. Posuisti
domine.

P².

Sol enim per orbem radios
spargens fulserat lucide: et
ecce subito obscuratur tota
curia. R̃. Domine preuen-
isti.

Lectio vi. Rex suos confortans,
Flectamus inquit genua, prece
pulum pulsemus ut nostri
misereatur deus. Vix com-
pleta oratione, fit aura tota
serena. Tum rex hylaris
effectus ait, Sit nomen
domini benedictum ex hoc
nunc et usque in seculum.

R̃. Elegantem iuuenis... Ṽ.
Impudici... Pudenda.

In tercio nocturno.

Ant. Renitentem et inuitum
regem regni proceres urgent
trahunt et inducunt sponsam
sibi copulari de qua prolem
suscitet iure hereditario reg-
naturam alleluya.² *Ps.* In
domino confido.

Ant. Asserentes barbarorum
parere insultibus regna de
facili que nulla heredum
posteritate vallantur alleluya.³
Ps. Domine quis.

Ant. Tandem victus impor-
tunis persuasionibus regium
pandit assensum petentibus,
propositum tamen suum iesu
christi commisit manibus
alleluia.⁴ *Ps.* Domine in
virtute.

Ṽ. Iustus ut palma.

Euangelium. Si quis vult post
me venire. R̃. Corona
aurea.

¹ H perditionis. gumbertus. Gloria... Alleluya.

² HW copulet.

³ H patere insultibus.

W? pacere in fulcibus.

⁴ HW committit.

P¹.P².

Lectio viii. Summi patris
tandem preordinante gratia,
sanctus iam ethelbertus
egressus de estanglia velut
abraham patriarcha de terra
et de cognatione sua :
merciam venit, ubi bina
hostia sancta deo placens
offertur, et cum corona
martyrii ingreditur. R̃.
Stola iocunditatis.

Lectio nona. Hospitatur in
villa regia successione^a nomi-
nata ubi visione nocturna in
misterio cuncta vidit que sibi
futura erant. Tu autem
domine.

R̃. Deprehendens se... Ṽ.
Filius prodicionis... In beati
viri.

Ps. Te deum. Ṽ. Posuisti
domine.

P¹ and P².

IN LAUDIBUS.

Ant. Innocentem dolo regem manus ferit impia :
signa mortem deo gratam testantur celestia alleluya. Ps.
Dominus regnavit.

Ant. Ut probaret quod regnaret cum christo vir inclitus :
circunfulsit corpus sanctum lux emissa celitus alleluya. Ps.
Iubilate.

Ant. Tangens caput venerandum cecus lumen recipit
ethelberto personare dignas laudes incipit alleluya. Ps.
Deus deus meus.

Ant. Dum trementem caput sanant martyris suffragia
regione boreali dotatur ecclesia alleluya.¹ Ps. Benedicite
omnia.

Ant. O si diem gloriosum videre contigerit
quo de terra corpus sacrum reuelatum fuerit alleluya. Ps.
Laudate.

Capitulum. Beatus vir qui suffert.

Hymnus. O digna laude.^{†2} Ṽ. Iustus germinabit.

^a Does this mean Stretton Sugwas ?

¹ O² Dum tormenta.

² HO² *Ymnus.* O digna laud'. Tu cum uirginibus. Sit laus.

Ant. ^aAue rex^b gentis anglorum
 miles regis angelorum
 o ethelberte flos martyrum
 velut rosa vel lilium
 funde preces ad dominum
 pro salute fidelium. alleluya.¹ *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM.

Ant. Innocentem. *Ps.* Deus in nomine.^c

AD TERCIAM.

Ant. Ut probaret.

Capitulum. Beatus vir qui suffert. *R.* Gloria et honore.²

AD SEXTAM.

Ant. Tangens.

Capitulum. Iste sanctus. *R.* Posuisti.

AD NONAM.

Ant. O si diem.

Capitulum. Stola iocunditatis. *R.* Iustus ut palma.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Innocentem. *Ps.* Dixit dominus, et cetera antiphona de
laudibus cum psalmis dominicalibus.

Capitulum. Beatus vir qui suffert. *R.* Deprehendens.

^d*Loco hymni dicitur sequentia*

Summi regis *in honore martiris memoria
 Ethelberti cum maiore fiat reuerentia.
 Hic regine detestatur amplexus illicitos
 Spreta mortem machinatur ob amores vetitos.
 Qui dum subdit sic regale dyadema gladio
 Regnum mutat temporale felici commercio.
 Rex et martyr ethelberte presenti familie
 Te laudanti detur per te lux celestis patrie amen.**

¶ Gloria et honore.

Ant. O radix dulcem fusi nectaris stillans liquorem ethelberte tu
 virginitatis signaculum, tu castitatis speculum, tibi famulan-
 tium preces et vota suscipe nosque potenti dextera protege
 alleluya. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

^a See festum Edmundi Regis (p. 410).

^b W begins again here, ...gentis.

^c H *Ps.* Quicumque uult. *R.* Ihesu christe cum alleluya.

^d HO² *Ymnus.* Sanctorum meritis.

W *Ymnus.* Sanctorum meritis uel sequentia Summi regis loco ymni dicitur.

¹ HW omit alleluya. ² H cum alleluya.

P¹.PER OCTABAS SANCTI
ETHELBERTI*Hoc modo fiat seruitium.*

AD MATUTINAS.

*Inuitatorium, hymnus, antiphona
in nocturno, cum psalmis ut
in die. V. Gloria ad† honore.^b**Tria responsoria de communi
unius martyris et de pro-
prietate dicuntur, videlicet
Prima die duo prima re-
sponsoria de communi unius
martyris, cum primo
responso de proprietate.
Secunda die vero quartum
et quintum responsorium de
communi cum secundo re-
sponso de proprietate
sancti. Tercia vero die
sextum¹ et octauum re-
sponsorium de communi
cum tercio responso de
proprietate sancti. Et sic
dicantur responsoria per
octabas quando de octabis
dicitur nisi in dominica.**Ps. Te deum. V. Posuisti
domine.*

IN LAUDIBUS.

*Hec sola antiphona. Innocen-
tem. Ps. Dominus reg-
nauit, et cetera ut in die.**Memorie paschales fiant.*P².PER OCTABAS SANCTI
ETHELBERTI*^aSic fiat seruitium.*

AD MATUTINAS.

*Inuitatorium, hymnus, cum
nouem antiphonis et nouem
psalmis in nocturnis, ut in die.**Tria responsoria de communi et
de proprietate per ordinem
*cum lectionibus** ut supra
dictum est dicantur. (p. 169.)***Et quando festum sancti ethel-
berti die trinitatis contigerit,
tunc** in dominica sequente
totum seruitium fiat de
octaua die beati ethelberti, et
memoria *de octabis corporis
christi et** de dominica.^c
*Et sciendum est quod infra
octabas corporis christi nichil
fiat de octabis beati ethelberti
nisi memoria tantum, nisi
de octaua die ut dictum
est.****Et quotiens illius octabe post
trinitatem euenerint: *tunc
ad primas vesperas antiphona
Innocentem. Ps. Dixit
dominus.**R. Deprehens, ** cetera
ut in die.*^a W post trinitatem.^b W *Lectiones de proprietate sancti* (then shorter rubric like P¹.)^c O¹W (see below) *Et fiant octabe continue nisi per festum nouem lectionum
impediantur, et memoria de trinitate.*

H (elsewhere) *Et octabe continue sicut superius notatur.* (The rubric of O¹W relates to the case of the Feast falling on Trinity Sunday: that of H to the Feast falling after Trinity. Both H and W here ignore Corpus Christi.)

¹ W *septimum.*

P¹.

AD PRIMAN.†

Ant. Ut probaret. *Ps.* Deus
in nomine.

Capitulum. Regi seculorum.

AD TERCIAM. *Ant.* Tangens.

AD SEXTAM. *Ant.* Dum tre-
mentem.

AD NONAM. *Ant.* O si diem.
Et cetera ad horas ut in die.

AD SECUNDAS VESPERAS.

^b*Ant.* Innocentem. *Ps.* Dixit
dominus, cum ceteris
psalmis dominicalibus.

*Et sic per octabas dicuntur
psalmi dominicales, quam-
vis fiat seruitium de festo
nouem lectionum.*

Capitulum.* Beatus vir qui.

Hymnus. Sanctorum meritis.

℣. Gloria et honore.

Ant. O radix. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut in die.

Memorie paschales fiant.

*Et sic dicuntur matutine, vespere,
et hore per octabas, nisi in
dominica.*

c SECUNDA DIE.

*Prima lectio de expositione
euangelii* Si quis vult post
me venire. (i. 44.)

Lectio secunda. Gloriosus ita-
que iuuenis ethelbertus
quia nichil prauitatis un-
quam vel excogitauerat vel
expleuerat : nichil hic peni-
tus prauī suspicando, fidem

P².

*Ad matutinas nouem lectiones^a
fiant.*

**Lectio prima.* Vidit namque
sanctus ethelbertus per
somnia ^{taule} regie sue
tectum dedisse† vestem qua
induebatur : sanguine made-
factam, trabem longam et
latam in medio urbis
erectam, in altum seipsum
in nauem transfiguratum :
et leui volatu superuolu-
tasse.

Lectio secunda. Deinde rex
ethelbertus haud longe
manentem regem offam
dignissimis muneribus do-
nat. Refertur gratiarum
actio : sed in dolo. Interim
regina kynedrida uxor offe
regis, ad regem ait, Rumor
quem hausisti olim auribus,
nunc oculis extat verus.

Lectio tertia. Ecce rex
ethelbertus manu militum
stipatus venit : menia sub-
intrat filiam si velis nolens
in coniugem accepturus.
Cum paucis nobilibus rex
sanctus ad regem in maligno
positum ingreditur.

Lectio iiii. Rex vero innocens
capitur vinculis artatur,
grauissima afflictione affligi-
tur. Deinde proprio gladio
a gnymberto capite plecti-
tur.

^a HW et nouem responsoria.

^b W super psalmos hec sola antiphona.

^c H gives no lessons infra octauas, but some of the lessons of P¹ are part of the H lessons in die : those in P² are not. W gives no lessons, and only rubric infra octauas (= P¹ above) and for dominica infra octauas &c.

P¹.

dictis adhibuit. Gladio vero¹ suo solum accinctus proditorem preuium innocens omnino et immaculatus, hostia littorem [H lictorem] victima carnificem agnus lupum, ad regis usque palatium luctandique [H litandique] locum sub nocturno silentio secutus est. Tu autem domine miserere nostri.

Lectio iii. Venientibus igitur illis ad diuersorium tanto sceleri magis ydoneum [H et] ad hoc prouisum, exilientibus gymberti complicibus capitur ethelbertus atque ligatur. Tu autem domine miserere.

TERCIA DIE.

Prima lectio de expositione euangelii.

Secundum matheum x.

In illo tempore: Dixit iesus discipulis suis, Nichil opertum quod non reuelatur: et nichil occultum quod non sciatur. Et reliqua.

Omelia beati hieronymi.

Et quomodo in presenti seculo, multorum vicia nesciuntur? Sed de futuro tempore scribitur, quando iudicabit deus abscondita hominum, et illuminabit latebras tenebrarum et manifesta faciet consilia cordium. Tu.

P².

Lectio quinta. Sic innocens peremptus in terris: rex martyr gaudia regni celestis ascendit. Stans virgo regia effrida: regem extinctum expectat, materno consilio scelus exhorrescit.

Lectio vi. Virgo itaque ait, Nullus nunciorum ad me ulterius ingreditur alicuius complexus nuncians. Vouens itaque deo virginitatem suam: in insulam croylamid nomine anachoretica conuersatione deo deseruiebat.**

Euangelium. Si quis vult post me venire, *ut in prima die.*

**Lectio viii.* Rex autem offa corpus beati martyris in paludem prope ripam fluminis lugga proiici precepit in quo loco eadem nocte ad celum usque porrecta visa est splendere fulgide lucis columna.

Lectio ix. Passus est autem beatus ethelbertus quarto-decimo kalendas iunii die dominica, cuius gloriosa intercessio nobis veniam obtineat delictorum, prestante domino nostro iesu christo qui viuit et gloriatur per secula seculorum.**

Et cetera ad matutinas, ad horas, et ad secundas vesperas, ut in die, excepto quod ad secundas vesperas non dicantur quinque antiphone super psalmos, nec responsorium.

¹ H gladioque.

P¹.

Lectio ii. Etelberto† vero nomen domini iugiter inuocanti : spiritumque suum in manus eius commendanti : suo ipsius extracto gladio : caput gymbertus amputauit : cruentumque nimis¹ et valde crudele regi ac regine presentauit. Raptus est ne malignitas mutaret intellectum eius : ac nec fictio² deciperet animam illius. Raptus est ne sanctissimi gloria fructus et³ virginitatis honore, quam⁴ semper appetiit ullo⁵ mundi contagio frauderetur. Tu autem domine.

Lectio tertia. Et sicut alie quedam sed non aliene referunt hystorie : in iuuenem formosum procerem et insignem oculos petulantes instigante demone regina coniecit.

P².

Et nota quod post trinitatem in hoc festo et per octabas et in octabis sicut in aliis festis principalibus dicantur responsoria ad horas cum Alleluia.

[Then De S. Aldelmo.]

P¹ only.

QUARTA DIE.

Prima lectio de expositione euangelii Si quis venit ad me. (i. 47.)

Lectio ii. Et quia istum nullatenus ad malum consensum inclinare preualuit : tanquam uxor puthyfar secunda, ioseph alterum in ethelberto reperiens : quasi vipera in vindictam virus euomuit.

*Gloriosus ac summo regi acceptus ethelbertus regali prosapia oriundus : a redwaldo rege in estanglia regnante : cuius meminit sanctus beda in anglorum historia orientalium anglorum regno undecimo loco prefuit.

Lectio tertia. Genitor vero illius rex magnificus athaldredus extitit, genitrix illius regina leonfruna alto sanguine progenita. Non hos regie dignitatis summa potentia (ut

¹ H munus.

² H est inquam ne centesimi fructus gracia et.

³ H quem.

⁴ H eius et fictio.

⁵ H et illo.

Pⁱ only.

crebro solet) regni fecit obliuisci: quam ineffabilia sint gaudia celestis. Tu autem.

QUINTA DIE.

Prima lectio de expositione euangelii. Nisi granum. (i. 46.)

Lectio ii. Anno incarnationis dominice septingentesimo nono, ab aduentu anglorum in britanniam tricesimo vicesimo nono nascitur: et baptismi sacramento renascitur. Confirmatus dextera sacerdotali: spiritus sancti suscepit gratiam. Qua benigne preuentus ad omnia incrementa in dies proficiebat. In puerili etate nil puerile habebat. Grauitas enim quedam morum: que ei diuinitus innata fuerat: nullatenus illum vanis substerni sinebat.

Lectio iii. Processu vero temporis: heres regni factus est: quartumdecimum etatis tunc gerens annum electus et preelectus a domino: regni solio sublimatur.**

DOMINICA INFRA OCTABAS.

AD VESPERAS.

Ant. Innocentem. *Psalmi dominicales.*

**Capitulum.* Beatus vir qui suffert. R^y. Salue martyr.

Hymnus. Sanctorum meritis. V. Gloria et honore.

Ant. Tua martyr. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut in die.

AD MATUTINAS.

Prima lectio de expositione euangelii ut in die. Secunda et tertia de proprietate sancti.

Lectio ii. Erat itaque hic rex iuuenis, forme elegantis, deo acceptabilis, virtute laudabilis, alloquio affabilis pius ac benignus, actu et gestu.

Lectio iii. Consulunt ei optimates sui ut dignitate regia puellam dignam accipiat in matrimonium. Obstat ille tempore non modico: cor gerens frenatum castitatis pudore.**

*Et cetera ad matutinas et ad horas, *ac etiam ad secundas vesperas,** ut in die, excepto quod ad secundas vesperas non dicantur quinque antiphone super psalmos nec responsorium. Et fiat memoria de dominica ad utrasque vesperas et matutinas, et postea memorie paschales fiant.*

P¹ only.

Si vero hoc festum sancti ethelberti die dominica, feria secunda vel tertia proxima ante ascensionem contigerit, tunc in vigilia ascensionis totum seruitium fiat de vigilia, et memoria de sancto ethelberto. Et si in dominica euenerit, tunc in dominica sequente totum seruitium† fiet de sancto ethelberto, et memoria de dominica.*

IN OCTABIS SANCTI ETHELBERTI.

AD VESPERAS.

Ant. Innocentem.

**Ps.* Dixit dominus.

R^y. *Deprehendens.** Et cetera ad *utrasque vespervas** matutinas et horas ut in die, excepto quod ad secundas vespervas non dicantur quinque antiphone super psalmos nec responsorium, sed memorie paschales fiant *cum his lectionibus. Prima lectio ut in prima die, secunda et tertia lectiones de proprietate.*

Lectio secunda. Tandem consilii† sui communis instantia rex victus ne in aliquo regni periculo scandalum fiat: suorum cedit consilio. Cuius unus de optimatibus suis ait, Australe regnum anglie cui quondam vice regali quidam eglauonnie preerat: rege caret.

Lectio tertia. Sola regnat filia eius ibi virgo, et virgo vocabulo. Hanc regali thoro dignam fore censeo. Deinde quidam oswaldus nomine ita regem affatus est, Cunctis anglie regnis ut michi videtur: regnum mercie prestat.**

^a*Si hec festiuitas beati ethelberti die ascensionis, penthecostes, vel sancte trinitatis contigerit, differatur usque in crastinum.*

^a O¹ = P almost verbatim.

H (after 1st Vespers of day) *Hec festiuitas quacumque die ante ascensionem euenerit; ibidem de ea fiat seruitium, et octabe continue usque ad uigiliam ascensionis: et si die dominica euenerit: de eo dicatur in capitulo, in aliqua feria infra octabas. Et si dominica infra octabas ipsius ante ascensionem euenerit, de de† ea fiat memoria, et dicatur missa de dominica in capitulo, in aliqua feria ubi commodius dici poterit.*

Si festum alicuius sancti vigilia ascensionis euenerit: fiat seruitium de sancto, et dicatur missa de vigilia in capitulo. Hoc prouiso quoa ultime uespere dicantur de ascensione, et memoria de festo...

Si festum vigilia penthecostes euenerit, totum fiat de sancto, et finita processione et missa de sancto, fiat processio ad fontes et missa sollempnis de vigilia. Et post feriam terciam, qualibet die fiat memoria de sancto, et quacunque [die?] infra ebdomadam octaua sancti contigerit, dicatur de eo missa sollempniter in capitulo.

P¹ only.

Et quando die ascensionis vel sancte trinitatis euenerit: tunc vespere erunt de sancto ethelberto. Et memoria de ascensione vel de trinitate.

Quacunque autem alia die contigerit ibidem festiue celebretur cum primis et secundis vespers nisi in vigilia ascensionis, penthecostes vel sancte trinitatis, quia si in aliqua vigilia dictorum festorum contigerit, secundas vespervas non habet, sed tunc de eo fiat memoria solennis.

Si in die penthecostes dictum festum contigerit: differatur in crastinum ut supra dictum est, et dictis secundis vespers de penthecoste, statim incipiatur responsorium Salve martyr ethelberte. Et dicantur ulterius vespere de sancto ethelberto. Eodem modo dicantur vespere si festum secunda feria in ebdomada penthecostes contigerit. Ad matutinas et ad secundas vespervas fiat memoria de penthecoste.^a

Et quacunque alia feria infra ebdomadam penthecostes hoc festum contigerit: de festo fiat seruitium et memoria^b de penthecoste ut supra.

Et si festum sancti ethelberti in die ascensionis euenerit: differatur in crastinum, et dicantur vespere de festo et memoria de ascensione ut supra dictum est et fiant octabe continue de ascensione et memoria de sancto infra octabas et in octabis ascensionis.^c

*^dSi octabe beati ethelberti in vigilia penthecostes vel ascensionis *euenerint: totum seruitium fiat de octabis. In matutinis vero fiat memoria de vigilia ascensionis vel penthecostes.***

^a H et dicatur missa de pentecosten tempestiue et sollempniter in choro ante processionem de sancto.

^b H adds et missa.

^c H adds missa de sancto dicatur in capitulo.

^d H *Si octaua sancti vigilia ascensionis euenerit: totum fiat de octaua, et memoria de vigilia, et missa de vigilia dicatur in capitulo... Si octaua sancti vigilia pentecosten euenerit, fiat de eo seruitium cum regimine chori, et memoria de vigilia ad matutinas, et dicatur missa de eo ante processionem de vigilia.*

Then in O¹W follows *Si die sancte trinitatis festum beati ethelberti contigerit differatur in crastinum, et dicantur vespere de sancto et memoria de trinitate ut supra dictum est.*

Ad matutinas. Inuitatorium, ymnus ut supra. In primo nocturno. Ant. Regali. Ps. Beatus uir cum ceteris antiphonis et psalmis eiusdem nocturni. V. Gloria et honore. Sex lectiones de proprietate sancti et nouem responsoria de communi et de proprietate sancti. R. Iste sanctus. R. Iustus germinabit. R. Illustris regis. Then antiphons in full, and cues of responsoria and euangelium, for 2nd and 3rd nocturns, as P² in die. Then rubrics: et cetera tam ad matutinas et horas quam ad secundas vespervas sicut superius notantur, et fiant octabe continue nisi per

P¹ only.

Et post feriam terciam penthecostes quolibet die durantibus octabis eiusdem fiat memoria de sancto usque ad festum trinitatis.

*Et si hec festiuitas die penthecostes ut predictum est contigerit, differatur in crastinum propter hoc *quod** octabe non excedunt festum trinitatis. Unde illo tempore octabe omnino pretermittuntur.*

P¹ and P².

DE SANCTO ALDELMO EPYSCOPO ET CONFESSORE.^a

Fiat tantum memoria ad vespervas et ad matutinas de communi unius confessoris et pontificis.

Oratio. Deus qui inter apostolicos ecclesie doctores sanctum aldemum† confessorem tuum atque pontificem¹ celesti splendore fecisti lucere: annue, quesumus, ut sicut in eo formam salutis agnouimus, sic eius vestigiis inherere studeamus. Per.

Eoam die fiat memoria de sancto urbano martyre de communi unius martyris istius temporis² cum hac oratione.

Da quesumus omnipotens deus ut qui beati³...

festum nouem lectionum impediatur, et memoria de trinitate per octabas beati ethelberti.

Post trinitatem sic fiat seruicium ad matutinas ...Inuitatorium, ymnus, cum nouem antiphonis et psalmis in nocturnis ut in die: tria responsoria de communi et proprietate per ordinem ut supra dictum est dicantur. In dominica se[quenti] totum fiat seruicium de sancto et memoria de dominica: et quociens octabe illius post trinitatem euenerint: fiant de eo nouem lectiones et nouem responsoria et cetera omnia sicut in die et legatur Euangelium Si quis uult, excepto quod ad secundas uespervas non dicantur quinque antiphone super psalmis†, nec responsorium. Et nota quod post trinitatem in hoc festo et per octabas et in octabis sicut in aliis festis principalibus dicantur responsoria ad horas cum alleluya.

(Then S. Aldelm.)

^a HO² Sancti urbani pape et martyris Oratio. Da quesumus...Inuitatorium. Alleluya iiii. Psalmi de feria. Capitulum. Ecce sacerdos magnus. R7. De ore prudentis. Ymnus, antiphone, psalmi, versiculi, lectiones, responsoria, et cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis, (p. 149) et memoria de sancto ethelberto, cum commemorationibus paschalibus. Euangelium. Vos estis sal terre. (But H has S. Aldelm in Kalendar and O¹ in Sanctorale.)

¹ W aldelmum pontificem tuum.

² O¹W¹ illius temporis in quo contigerit.

³ H omits qui.

P omits atque pontificis.

HP solennia for natalicia.

W omits the collect.

DE SANCTO AUGUSTINO.^a

*AD VESPERAS.

P¹P²

Ant. Alleluya iiiii. *Psalmi de dominica.* *Ut in communi.* (i. 59.) *Psalmi de dominica.***

Capitulum. Ecce sacerdos.

R. De ore prudentis.

Hymnus. Iste confessor. *Ÿ.*

Amavit eum.

Ant. Confessor domini. *Ps.*

Magnificat.**

Oratio. Deus qui beatum augustinum pontificem tuum doctorem populo concessisti anglorum: eius interuentu tribue nobis veniam peccatorum, et cum ipso celestium gaudia premiorum. *Per.*¹

AD MATUTINAS.

*Tres lectiones fiant cum regimine chori. *Prima lectio de expositione euangelii* Homo quidam peregre (i. 62): *secunda et tertia lectio de deī proprietate festi.*

Lectio ii. Beatus gregorius romane...britanniam. Erat autem eo tempore rex ethelberich...gregorio, interpretes.

Lectio tertia. Mittens ergo augustinus ad ethelberich nuncium: mandauit se...dubitatione promitteret. Post dies aliquot venit rex ad insulam, et residens sub clino ... aduenire colloquium. Cunque beatus

*Nouem lectiones fiant de eo: et cetera de communi unius confessoris et pontificis, cum psalmis dominicalibus tam ad primas vespervas quam ad secundas vespervas, *cum oratione propria et cum quinque antiphonis de laudibus et responsorium ad primas vespervas, et cum his lectionibus.*

Lectio i. Beatus gregorius... vite genti anglorum.

Lectio ii. Qui roboratus... ethelberich in cancia potentissimus.

Lectio iii. Est autem ad... interpretes.

Lectio quarta. Mittens ergo augustinus...promitteret.

^a H omits except in Kalendar. W only gives collect and rubric.

¹ W pontificem primum. tribue nobis propicius (omitting eius interuentu). ut cum eo possideamus celestium.

P¹.

augustinus ad iussionem
residentis regis adueniret,
vite ei verba predicauit.
Audiens autem hec rex
respondit dicens...hospitio
vos recipere. Tu autem
domine.

*Ad secundas vesperas dicuntur
quinque antiphone de laudi-
bus unius martyris (p. 144.)
cum psalmis dominicalibus.*

R⁷. In memoria.** *Et cetera
de communi^a istius
temporis. (p. 142.)*

P².

Lectio v. Post dies aliquot...
verba predicauit.

[*Lectio vi.*] Audiens autem
hec...vos recipere. Tu.

*Tres ultime lectiones de exposi-
tione euangelii* Homo
quidam peregre.**

SANCTE PETRONILLE VIRGINIS.^b

Oratio.^c Deus qui beate virginis tue petronille animam...

Tres lectiones fiant.

**Lectio prima de expositione
euangelii* Simile est regnum
celorum decem virginibus.

Lectio secunda. Marcellus dis-
cipulus beati petri apostoli
scripsit nereio et achilleo de
sancta petronilla, narrans
hoc modo. Petronillam
bene...apostoli clinicam
factam. Nam cum apud
illum plures discipuli...
expedit ei.

**Lectio prima.* Marcellus ...
clinicam factam.

Lectio ii. Nam cum apud
illum...expedit ei.

Lectio tertia. Sed ne existimetur...surrexit sana.**

Cetera de communi unius virginis non martyris. (i. 84, 81.)

^a O¹W *unius confessoris et pontificis paschalis temporis. Post trinitatem uero si
contigerit, nouem lectiones fiant, et cetera de communi unius confessoris
et pontificis (i. 59,) cum psalmis dominicalibus ad trimas vesperas et aa
secundas vesperas.*

^b H omits, except in Kalendar.

^c W *Oratio.* Annue plebi tue, uirtutum largitor omnipotens, deus eterne, ut qui
annua beate virginis tue solennia celebramus, eius semper et fidei
integritate robaremur, et piis apud te precibus adiuuemur, per.

SANCTORUM MARCELLINI ET PETRI MARTYRUM.

Oratio. Deus qui nos annua beatorum martyrum¹...

Tres lectiones fiant.

**Prima lectio de expositione Et cetera de communi plurimorum martyrum.* (i. 58, 50.)
*Cum audieritis in communi martyrum.***
 (i. 52.)

SANCTORUM MEDARDI ET GILDARDI EPYSCOPORUM.^a

Oratio. Deus qui sanctam huius diei nobis² solennitatem²...

*Tres lectiones fiant *quarum prima erit de expositione euangelii* Sint lumbi vestri.

Lectio i. In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis, Sint lumbi...manibus vestris. Et reliqua.^b

Omelia beati gregorii.

Sancti euangelii lectio, fratres carissimi aperte nobis monstrat quod viris luxuria in lumbis est... ventris illius. Tu autem.

Lectio ii. Temporibus clodouei regis francorum, in pago nouiomensium erat vir quidam, nectardus nomine, nobilis genere, cum uxore sua nomine protagia, in christiana degens conuersatione, probos mores probis actibus decorabat. Istis vero dantur a deo

Tres lectiones fiant.

**Lectio i.* Temporibus clodouei...actibus decorabat.

Lectio ii. Istis vero dantur... gildardum vocauerunt.

Lectio iii. Hi ergo...epyscopi. Tu autem...

^a H omits except in Kalendar.

^b *Sar.* ii. 437.

¹ W petre.

P accendatur exemplis.

² W sanctam nobis huius diei.

W omits atque pontificum.

P et da. celebramus in terris eorum meritis et auxiliis subleuemur in celis.

P¹.P².

filiū pariter concepti, pariter
geminī nati. Quibus sacro
baptismate regeneratis,
unum medardum, alterum
vero gildardum vocauer-
unt. Tu autem domine
miserere nostri. Deo
gratias.

Lectio tertia. Hi ergo cum ad
maturam peruenissent
etatem, deo digni, et bonis
operibus clari, fauore vulgi
et auctoritate regis, diuini-
que testimonio oraculi,
medardus viromanden-
sium, gildardus vero rotho-
magensium sedibus conse-
crantur epyscopi. Tu
autem domine miserere
nostri.**

*Et cetera de communi plurimorum confessorum, cum oratione
propria.* (p. 152 or i. 73.)

IN TRANSLATIONE SANCTI EDMUNDI ARCHI- EPYSCOPI.^a

Oratio. Transferat nos a carcere inimicorum nostrorum
supremus auxiliator,¹ cui beati edmundi confessoris sui
atque pontificis placuit animam in celo collocari, et corpus
de terra cum leticia sursum transportari. Per.^b

*Eodem die fiat memoria de sanctis primo et feliciano martyribus.
Ad vespervas et ad matutinas antiphone et versiculi de
communi plurimorum martyrum cum hac oratione, Fac nos
quesumus³...*

^a H only gives the collect of SS. Primus and Felicianus, except in Kalendar.

O¹ agrees with P. O² has SS. Primus and Felicianus, Or. *Fac quesumus.*
Tres lectiones, and no mention of S. Edmund.

^b W *Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius confessoris et pontificis.*

¹ W cuius ope beati confessoris tui animam placuit in celo coronari et corpus a
terra cum summa leticia...

² O¹H domine quesumus.

HW omit martyrū.

HW semper deuota mente exempla sectari. (W secrari.)

P Per christum dominum nostrum.

P¹.

**Prima lectio de expositione euangelii* Videte, vigilate. (i. 63.)

Lectio ii. Innocentius quartus omnibus sancte matris ecclesie filiis, salutem. Gaudeat quidem ecclesia se talem ac tantum produxisse filium, qui alios et sacre conuersationis exemplo dirigat, et perceptam iam beatitudinis gloriam, primo eis formam spemque tribuat de salute. Gaudeat celestis patria nobilis habitatoris aduentu. Exultent ciues celibes aggregatione conciuus de condigno celi sorte nuper sibi adhibito, de quo sunt sancti inuicem psallentes. Exultate fideles ingenti leticia, quia nouellus nobis apud deum patronus accreuit, qui adest coram ipso pro salute nostra placidus intercessor, beatus edmundus archiepiscopus cantuariensis ecclesie. Sanctus edmundus ab annis teneris teneriter dei filium dilexit. Doctor erat preclarus et predicator eximius. Unde recte vocatur edmundus, quasi a labe criminum mundus, vel a mundo abiectus.

P¹ only.

Lectio iii. Nos vero de sanctitate vite eius ac veritate miraculorum eiusdem sancti edmundi curiose inquisitionis solennitate ac districti examinis discussione plenariam certitudinem obtinentes, tantum thesaurum ecclesie duximus nunciandum. Unde omnibus vere penitentibus et confessis qui cum reuerentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petituri, de omnipotentis dei

P².

**Nouem lectiones fiant de sancto edmundo.*

Lectio i. Innocentius...tribuat de salute.

Lectio ii. Gaudeat celestis... inuicem psallentes. Tu.

Lectio iii. Exultate fideles... cantuariensis ecclesie.

Lectio iiii. Sanctus edmundus ab...mundo abiectus.

Lectio v. Nos vero de sanctitate...duximus nunciandum.

Lectio vi. Unde omnibus vere...relaxamus.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Videte vigilate.

Et cetera de communi unius confessoris et pontificis cum oratione propria. (i. 59.)

*Si hoc festum in die sancte trinitatis forte contigerit: differatur usque in proximam feriam vacantem a festo post octabas corporis christi, ubi commodius celebrari potest.***

P¹ only.

misericordia et beatorum petri et pauli apostolorum eius auctoritate confisi, unum annum et quadraginta dies misericorditer relaxamus. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

Et cetera de communi unius confessoris et pontificis paschalis temporis. (p. 149.)

Notandum vero est quod si translatio sancti edmundi archiepiscopi infra ascensionem vel in crastino octabarum ascensionis, vel in vigilia penthecostes euenerit: tunc ad vespervas super psalmos dominicales antiphona Viri galilei dicatur, et cetera de communi unius confessoris et pontificis paschalis temporis cum regimine chori. Et fiat memoria de ascensione, postea de martiribus primo et feliciano.

Ad matutinas tres lectiones fiant. Lectio prima de expositione euangelii Videte vigilate.

Lectio ii. Sanctus edmundus ab annis teneris...abiectus. Nos vero...nunciandum.

Lectio iii. Unde omnibus vere...relaxamus.

Si infra octabas ascensionis, vel in crastino octabarum ascensionis, vel in vigilia penthecostes euenerit, tunc ad vespervas super psalmos dominicales dicatur antiphona Viri galilei. Et fiat memoria de ascensione et de martyribus primo et feliciano.

*Si autem hoc festum in die penthecostes vel per ebdomadam contigerit, differatur usque in proximam feriam vacantem a festo post octabas corporis christi ubi commodius celebrari potest, et tunc de eo fiant nouem lectiones, sex prime de proprietate, et tres ultime de expositione euangelii Videte vigilate, ut supra, et cetera de communi unius confessoris et pontificis illius temporis, cum oratione propria.***

P¹ and P².

IN NATALI SANCTI BARNABE APOSTOLI.

AD VESPERAS.

Omnia fiant de communi apostolorum (i. 35.) cum hac oratione.

Deus qui uniuersum orbem apostolis imbuendum commendasti, fac nos beati barnabe apostoli tui commendari suffragiis, et premiis sociari perpetuis, per.^a

^a O² gives full cues, and adds, Si hoc festum in tempore paschali euenerit, fiat seruicium sicut de apostolo in tali tempore. Si extra, fiat de communi ut dictum est.

AD MATUTINAS.

P¹.

^a *Tres lectiones fiant, cum expositione euangelii*, Facta est contentio inter discipulos (i. 42.)

Lectio secunda. Barnabas cyprius genere cum paulo in gentibus apostolatus officium adeptus est. De quo in actibus apostolorum scriptum est, *Ioseph autem qui cognominatus est barnabas ab apostolis, quod est filius consolati-*

P².

Nouem lectiones fiant.

Lectio i. Barnabas cyprius... ante pedes apostolorum.

Lectio secunda. Cum vero beatus...nomine domini.

Lectio iii. *Erat enim vir bonus et plenus spiritu sancto et fide. In diebus illis discipuli (prout quis habebat) proposuerunt singuli [in] ministerio mittere habitantibus in iudea fratribus, quod et fecerunt, mittentes*

¹ *H Leccio prima.* Barnabas qui et ioseph cyprius genere, cum paulo...eum ante pedes apostolorum. Iste enim erat vir bonus plenus spiritu sancto et fide.

Leccio ii. In istis diebus discipuli prout...per manus barnabe et sauli. Ministrantibus autem illis...barraban† et saulum in opus ad quod assumpsit eos.

Leccio iii. Tunc orantes et ieiunantes...nauigauerunt cyprum. Et cum uenissent salaminum, predicabant uerbum dei in synagogis iudeorum. Habebant autem iohannem in ministerio.

Leccio iiiii. Cum perambulassent uinuersam...proconsulem a fide. [Acts xiii. 5-8.]

Leccio v. Saulus qui et paulus spiritu sancto intuens...venerunt pamphiliam [9-13]. Post aliquot dies barnabas, assumpto iohanne qui cognominatur marcus, nauigauit cyprum.

Leccio vi. Venit autem ad locum quendam...facta est. [P², lectio vi.] Introiens autem in synagogam iudeorum, exhortari eos cepit ad gratiam christi. Hec dum prefatus conperisset barieu, seditione facta, fecit eum comprehendi. Affligentes uero illum multis suppliciis et uariis cruciatibus, ligantes funem in collo eius, nocturno tempore dilaceratum a synagoga in ypodromum pertraxerunt, et deinde foris portam. Post hec autem circumdantes illum igne, usque ad mortem cremauerunt.

Euangelium. Facta est contentio. *Require in festo sancti Bartholomei.* (p. 308.)

W *Leccio prima.* Barnabas qui et ioseph cyprius...pedes apostolorum.

Leccio secunda=P² *lectiones ii, iii.*

Leccio iii=P² *lectiones iv, v.*

Leccio iiiii. Et cum uenissent salaminam...proconsulem a fide. [Acts xiii. 5-8.]

Leccio v. Paulus† qui et paulus.. uenit pamphiliam. Post aliquot uero... nauigauit ciprum.

Leccio vi. Venit autem in locum...facta est. Introiens autem beatus barnabas in...fecit eum comprehendi.

P¹.

tionis, leuites cyprius genere, cum haberet agrum vendidit illum et attulit precium et posuit ante pedes apostolorum.

Lectio iii. Cum vero beatus paulus conuersus esset ad fidei gratiam, iste beatissimus barnabas apprehensum illum duxit ad apostolos, et narrauit illis quomodo in via vidisset dominum, et quia locutus est ei, et quomodo in damasco fiducialiter egerit in nomine domini.

* *Cetera de communi unius apostoli cum responsorio* Ciues apostolorum ad secundas vespas.

Si vero hoc festum inter diem ascensionis et penthecostes euenerit, quacunque die contigerit, ibi celebretur hoc modo.

AD VESPERAS.

Ant. Viri galilei. *Psalmi dominicales.*

Capitulum. Virtute magna. R. Candidi facti.

Hymnus. Apostoli tunc mystico cum versiculo sequenti.

Y. In omnem.

Ant. Beati eritis. *Ps.* Magnificat.

Oratio propria.

Memoria de ascensione.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymni et antiphone in nocturno cum psalmis ut supra in festo

P².

ad seniores per manus barnabe et sauli.

Lectio iiii.—Erant autem in ecclesia quæ erat anthiochie prophete et doctores, in quibus barnabas et symon qui vocabatur niger, et lucius cyrenensis, et manahen, qui erat herodis tetrarche collactaneus, et saulus. Tu autem domine.

Lectio v. Ministrantibus autem illis domino et ieiunantibus, dixit illis spiritus sanctus, Separate michi barnabam et paulum in opus quo assumpsi eos. Tunc orantes et ieiunantes imponentesque manus, diuiserunt eos. Et ipsi quidem missi a spiritu sancto, abierunt selentiam†, et inde nauigauerunt cyprum.

Lectio sexta. Post aliquot dies barnabas assumpsit iohannem qui cognominabatur marcus. Venit autem in locum quendam in quo ethnici viri et femine nudi currebant. Hoc cum vidisset beatus barnabas, indignatus super tale facinus, maledixit continuo templum. Statimque pars [templi] aliqua funditus corruit, magnaque contritio ex ethnicis facta est. Tu autem domine miserere nostri.

^a*Euangelium secundum lucam* xxii. In illo tempore, Facta est contentio *inter discipulos iesu...ministrator. Et reliqua.^b

^a W *Euangelium.* Hec mando uobis. (i. 41.)

^b H *Require in festo sancti Bartholomei.* (p. 308.) · Luke xxii. 24–26.

P¹.

apostolorum philippi et iacobi. (p. 157.)

℣. In omnem.

Euangelium. Facta est contentio.

Responsoria ut in festo apostolorum philippi et iacobi dicantur.

Ps. Te deum. ℣. Constitues.

IN LAUDIBUS.

Ant. Sancti tui. *Ps.* Dominus regnavit, *cum aliis antiphonis de laudibus unius martyris paschalis temporis.* (p. 144.)

Capitulum. Virtute magna.

Hymnus. Quos alloquentes.

℣. Annunciauerunt.

Ant. Tradent enim vos, *vel antiphona* Ego sum vitis.

Ps. Benedictus.^b

Ad primam ant† et ad alias horas antiphone de laudibus unius martyris dicantur. Capitula et cetera omnia ut supra in festo apostolorum philippi et iacobi cum oratione propria.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Sancti tui. *Ps.* Dominus regnavit, *cum aliis quattuor antiphonis de laudibus unius martyris paschalis temporis, et psalmis de apostolis.* (i. 40.)

Capitulum. Virtute magna.

℣. Isti sunt.

Hymnus. Apostoli tunc, *cum versu sequenti.* ℣. In omnem.

P².

[Blank line for title.]

Certantibus de prioratu^a...

[*Lectio viii.*] In qua tamen...

[*Lectio ix.*] Nimirum necesse...

Tu autem domine miserere nostri.**

*Et cetera de communi unius apostoli, *cum responsorio* Ciues apostolorum et domestici dei aduenerunt hodie, *in communi*; ^c et dicitur ad secundas vespas.**

^a i. 42.

^b O² Or. Ecclesiam tuam.

^c i. 38: *Sar.* ii. 368.

P¹.P².

Ant. Qui manet. *Ps.* Magnificat.

Oratio propria.

*Si vero in die penthecostes vel per ebdomadam contigerit: differatur usque post octabas corporis christi.***

SANCTORUM BASILIDIS, CYRINI, NABORIS ET NAZARII MARTYRUM.

Oratio. Sanctorum martyrum tuorum...¹

**Prima lectio de expositione Cetera omnia cum tribus lectioni-
euangelii Ecce ego bus fiant de communi pluri-
mitto :** (i. 56.) cetera morum martyrum. (i. 58, 50.)
de communi plurimorum
martyrum. (p. 146.)*

SANCTI BASILII EPYSCOPI.^a

Oratio. Deus qui beatum basilium...²

**Prima lectio de expositione Tres lectiones fiant, et cetera de
euangelii Homo quidam communi unius confessoris et
peregre :** (i. 62) cetera de pontificis. (i. 65, 59.)
communi unius confessoris
et pontificis. (p. 149.)*

^a H only in Kalendar.

O² transposes this and the preceding festival.

W adds ET CONFESSORIS.

¹ HWO¹ omit martyrum.

W tuorum (cancelled) quorum natalicia colimus nobis uotiva resplendeant.

P veneranda (for votiva.)

² W doctoremque precipuum catholice.

P exui maculis.

SANCTORUM VITI ET MODESTI MARTYRUM.^a

Oratio. Concede quesumus omnipotens...¹

**Secundum marcum xiii.* In illo tempore, Sedente iesu in monte oliuarum contra templum: interrogabant eum separatim petrus et iacobus et iohannes et andreas. Et reliqua.

Sermo ex commentario venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

Sedet dominus in monte oliuarum contra templum cum de ruina templi et excidio gentis disputat, ut etiam ipso corporis situ, verbis que loquitur congruat. Mistice designans quod quietus manens in sanctis, superborum detestatur amentiam.**

Cetera de communi martirum.

Eodem die fiat memoria de sancta edburga virgine de communi unius virginis non martyris.

Oratio.* Deus qui beate edburge virginis tue animam in celestibus collocasti: fac nos eius interuentu a peccatorum nostrorum nexibus solui, et ab omni semper aduersitate defendi. Per.

Ad matutinas de martyribus tres lectiones fiant, et cetera de communi plurimorum martyrum (p. 146, or i. 58, 50.) **cum oratione propria.***

^a H only in Kalendar.

¹ W omits tuorum.

P omits atque Crescentie

P participemus.

SANCTORUM CIRICI ET IULITE *MATRIS EIUS**
MARTYRUM.^a

Oratio. Exaudi nos, domine deus noster¹...

P¹

P²

Prima lectio de expositione Tres lectiones fiant, et cetera de euangelii Cum audieritis: communi plurimorum martyrum. (i. 52.) cetera de communi tyrum. (i. 58, 50.) plurimorum martyrum. (p. 146.)*

SANCTI BOTULPHI ABBATIS.^a

Oratio. Omnipotens sempiterne deus, tuorum lumen sanctorum, adesto piis ecclesie tue precibus, et beati botulphi confessoris tui² atque abbatis ubique protectione conserua propicius, ut cuius merita recolimus, eius intercessione suffulti ad superna gaudia te adiuvante peruenire valeamus,³ per.^b

Prima lectio de expositione Tres lectiones fiant: et cetera euangelii Nemo accendit: de communi unius confessoris non pontificis. (i. 69.) et cetera de communi fessoris non pontificis. (i. 72, 67.) unius confessoris non pontificis. (p. 150.)*

SANCTORUM MARCI ET MARCELLIANI
MARTYRUM.⁴

Oratio. Presta quesumus omnipotens⁵...

**Secundum marcum xiii. Tres lectiones fiant: et cetera de communi plurimorum martyrum. (i. 58, 50.)*

In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis, Videte ne quis vos seducat. Multi venient in nomine meo, dicentes quia ego sum, et multos seducent. Et reliqua.

^a H only in Kalendar.

^b W uel oratio. Intercessio nos. O¹ Oratio. Intercessio.

¹ W quorum festa celebramus.

² P¹ omits confessoris tui (but has atque abbatis).

³ W uincamus (for peruenire ualeamus).

⁴ P¹ Marcel'. et Mar.

⁵ W omits martyrum.

Sermo ex commentario venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

Multi imminente hierosolimorum excidio principes extiterunt qui se esse christum, tempusque libertatis iam iamque appropinquare referrent. Multi in ecclesia ipsis temporibus apostolorum heresiarche prodire, qui inter alia plurima veritati contraria, diem domini instare predicarent.**

Et cetera de communi plurimorum martyrum. (p. 146.)

SANCTORUM GERUASII ET PROTHASII MARTYRUM.

Oratio. ^aDeus qui nos annua beatorum martyrum¹..

**Secundum marcum xiii.*

In illo tempore, Egrediente iesu de templo, ait illi unus ex discipulis suis, Magister, aspice quales lapides et quales structure. Et reliqua.

Tres lectiones fiant: cetera de communi plurimorum martyrum. (i. 58, 50.)

Sermo ex commentario venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

Prouidens deus infirmitati nostre, et ecclesiam suam multiplicari desyderans, omnia templi edificia subuertere fecit ac penitus auferri. Quatenus umbra et typo cessante verorum, ipsa iam veritas per orbem declarata palmam teneret. Tu autem domine.

^a O¹ Deus qui beatum Geruasium.

¹ HW sanctorum (omitting martyrum).
P¹ protasii.

P¹ only.

Lectio secunda. Sancti martyres christi geruasius et prothasius, post martyrium parentum suorum vitalis videlicet et valerie, patrimonium et casellulas venundantes, dederunt precium pauperibus, et familiolam suam quam habebant fecerunt ingenuam. Ipsi vero se in uno cenaculo concluserunt, et in anno conuersionis sue decimo ad palmam martyrii peruenierunt. Superueniente astasio comite qui proficiscebatur ad bellum quod ab archomannis fuerat concitatum, occurrerunt ei templorum cultores cum suis sacerdotibus dicentes, Si vis letus ad augustos nostros reuerti, et victor existere, geruasium et prothasium sacrificare compelle. Vehementer enim dii nostri de eorum contemptu commoti, nobis dari responsum contemnunt. Audiens hoc astasius iussit eos teneri et adduci. Cumque perducti fuissent ad illum, ait illis, Hortor vos ut ad† deorum nostrorum iniuriis temperantes, ad immolandum eis deuoti studeatis existere, ne expeditio mea inaniter celebretur. Beatus geruasius dixit astasio comiti, Victoriam de celo debes a deo omnipotenti requirere, non de simulacris mutis et vanis que oculos sine visu, manus sine tactu, aures sine auditu, nares sine odoratu, os sine sermone, pedes sine gressu, et ventrem sine interioribus probantur habere, et sine flatu esse noscuntur. Indignatus astasius his auditis, iussit eum tandiu plumbatis cedi, quandiu exalaret spiritum. Quo amoto, iussit sibi astare prothasium; cui et dixit, Miser vel tu stude viuere, et noli obstinatus fieri sicut frater tuus. Cui prothasius dixit, Quis est miser, ego qui te non timeo, aut tu qui me timere probaris? Tu autem domine.

Lectio tertia. Astasius comes dixit, Ego quomodo te timeo? Prothasius respondit, In hoc quod times ledi a me si non sacrificauero. Si enim non timeres ledi a me, me ad sacrificandum non compelleres. Ego autem te non timens, contemno minas tuas, et omnia ydola tua sicut stercora computans, deum solum qui regnat in celis adoro. Audiens hec astasius, iussit eum fustibus cedi, postea vero erecto dixit ei, Miser, ut quid tam superbus et tam rebellis existens vis perire, sicut tuum probasti perire germanum? Prothasius respondit, Non tibi irascor, nec ego nec ipsa iusticia, quoniam cecos oculos tui cordis attendo. Incredulitas enim, que in tuis sensibus regnat, non te permittit videre quod bonum est. Dominus noster iesus christus crucifigentes se non maledixit, sed potius ut indulgeretur orauit, addens hoc, Quia nesciunt quid faciunt. Unde et ego misereor tui, quia nescis quid facis. Age ergo quod cepisti, ut michi possit cum fratre meo hodie benignitas

P¹ only.

saluatoris nostri occurrere. Tunc iussit eum astasius comes capitalem subire sententiam. Quod cum factum fuisset, philippus seruus dei rapuit nocte corpora eorum, et in archa saxeā sepeliuit, quæ postea sancto ambrosio epyscopo reuelata sunt miro odore fragrantia, ad laudem domini nostri iesu christi. Passi sunt autem sancti martires geruasius et prothasius sub die decimotercio kalendas iulii sub astasio comite. Regnante domino nostro iesu christo, cui est honor et gloria in secula seculorum amen. Tu autem.^{a**}

SANCTI LEOFRIDI¹ ABBATIS.^b

Oratio.^c Fac nos, quesumus domine, beati leofridi confessoris tui atque abbatis intercessionibus a cunctis mundi perturbationibus respirare, eiusque obtentu tam presentis vite subsidia quam eterne beatitudinis premia reperire. Per dominum.

Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius confessoris non pontificis. (i. 72, 71.)

SANCTI ALBANI MARTYRIS.^b

AD VESPERAS.

Ant. Beatus vir qui inuentus *super psalmum* Magnificat.

Oratio.^d Deus qui hunc diem...

Tres lectiones fiant.

**Lectio prima.* Sub persecutione diocleciani et maximiani etiam britanniam insulam plurima...fortunatus, ut cum de aliis mentionem faceret, ait...profert.

Lectio ii. Qui videlicet albanus...gratia respectus, relictis ydolatrie...factus est.

Lectio tertia. Cumque vidisset iudex albanum quod christianus factus esset, cedi eum a tortoribus precepit. At ubi iudex eum a cultu christiane...plecti iussit. Decollatus itaque

^a Then in P¹ follow the verses *De modo penitendi* &c. (p. 49). All that follows is from P².

^b H only in Kalendar.

^c O¹ *Oratio. Intercessio.*

^d W *Oratio.* Deus qui hanc solennitatem beati albani martyris populo concessisti anglorum, eius meritis tribue nobis remissionem peccatorum, et cum ipso fac nos perfrui gaudiis sempiternis celorum. per.

¹ HW Leufredi.

martyr fortissimus ibidem accepit coronam vite, quam
repromisit deus diligentibus se. Tu autem domine.**
Et cetera de communi unius martyris. (i. 47, 42.)

SANCTE ETHELDREDE VIRGINIS.^a

Oratio. Deus qui nos hodie¹...

Tres lectiones, sine Te deum.^b *Et cetera de communi unius
virginis non martiris.* (i. 84, 81.)

IN VIGILIA SANCTI IOHANNIS BAPTISTE.

AD VESPERAS.

Ant. Descendit angelus... *Ps.* cLaudate pueri, cum ceteris
Laudate. (i. 142.)

Capitulum.^d Audite insule... cR̃. Inter natos mulierum non
surrexit.

Hymnus. Ut queant laxis...

W. Fuit homo... *R̃. Cui nomen...**

Ant. Ingresso zacharia²... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Presta quesumus omnipotens³...

*Nulla memoria fiat nisi hoc festum in dominica *vel infra octabas
corporis christi vel in octabis** contigerit: tunc enim fiat
memoria de dominica *vel de octabis** ad utrasque vespervas
et matutinis.*

^f* *Ad completorium omnia fiant ut in festo trinitatis.*** (i. 398.)

^a H only gives rubric.

^b HO² *propter vigiliam.*

O³ et sic totum servitium fiat de vigilia, Missa autem de vigilia.

^c H does not specify the Psalms: one marginal note adds *feriales*, another *Ps.*
Laudate.

WO¹ *Psalmi feriales.*

^d *Sar.* iii. 348. W *Capitulum.* Priusquam te...

^e H erasure, [*Duo?* or *Tres?*] *canonici canant responsorium.*

^f O² *Completorium non mutatur.*

¹ W omits *hodie.*

² P ad† *dextris.*

³ W *precursoris tui.*

P et regnat deus. Per omnia.

[[IN DIE SANCTI IOHANNIS BAPTISTE.]]

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Regem precursoris... *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Antra deserti¹... *Laudibus* ciues.

In primo nocturno.

Ant. Priusquam te...

Ps. Beatus vir.

Ant. Ad omnia que...

Ps. Quare fremuerunt.

Ant. Ne timeas a facie...

Ps. Domine quid.

Ÿ. Gloria et honore.

Lectio i. ^aHodie, fratres dilectissimi, iohannis baptiste, qui domini precucurrit aduentum, natalem diem celebramus, quod nulli sanctorum meminimus attributum. Hodie inquam eius natalem diem unica ac singulari celebritate veneramur.

R̃. Fuit homo missus²... Ÿ. Erat iohannes... Et parare.

^a H *Lectio, i.* Hodie fratres...ueneramur. Quem quia extollere non...laudati ex dignitate laudantis.

Lectio ii. Cum nemo illo...iohannes humanorum fugit mensuram meritum. In huiusmodi enim preconiiis, fortasse cogitas et dicis, Quid est hoc quod dominus...prenunciauit equalem.

Lectio iii. Comparauit eum itaque perfecti...antefertur.

Lectio iiiii. Hic itaque in tantum luce sanctitatis effulsit, ut non tam christi nuntius putaretur esse quam christus. Et ideo interrogantibus utrum ipse...sensusque perueniat.

Lectio v. Hic iterum cum magna...Vide uocis...homo erat.

Lectio vi. *Illum oportet crescere*, quia per omnem mundum christi euuangelium dilatatur: *me autem minui*, quia iohannis propheta finitur. Prophecia finem accepit, quia his qui prophetabatur aduenit. Iohannes ergo formam uenturi domini natiuitate et conuersatione ministravit. Tu autem domine.

W *Leccio i.* Natiuitatem sancti iohannis, fratres karissimi, hodie celebramus...consuetudo mutatur.

Leccio ii. Quid sibi uult ergo...inferior est iohanne.

Leccio iii. Dicit fortasse...si non operaretur† hominibus.

Leccio iiiii. Iohannes premissus est...ille fons est.

Leccio v. Si ergo intelligimus...altitudinis nostre.

Leccio vi. Quare autem beatum iohannem dominus lucernam esse dixerit...sponsum. Et quia...possent quam torqueri.

¹ line 6, H tropheum.

7, H saciata.

II, HWP mundi.

² W erat iohannes.

Lectio ii. Unde quia eum recte extollere non valemus humane laudis officio, predicemus eum dominice attestationis oraculo, proloquente christo, quia *inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista*. Ipse hoc dicit. Et ideo attendite magnificentiam laudis ex dignitate laudantis.

R̃. Gabriel angelus apparuit¹... Ṽ. Erit enim... Et.

Lectio iii. Cum igitur nemo illo maior esse asseritur inter natos mulierum, datur intelligi quod iohannes supra humanorum fuit mensuram meritorum. Quid est hoc quod dominus iohannem baptistam principi apostolorum petro, quod iohanni apostolo qui supra pectus domini recumbebat, anteponendum esse indicavit? Non ita est. Nam dicens *inter natos mulierum non est maior iohanne baptista*, non eum summis priorem, sed primis prenunciavit equalem.

R̃. Tu puer... Ṽ. Ad dandam... ²Preibis.

In secundo nocturno.

Ant. Misit dominus manum... *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Ecce dedi verba³... *Ps.* Verba mea.

Ant. Dominus ab utero... *Ps.* Domine dominus noster.

Ṽ. Posuisti domine.

Lectio iii. Comparavit eum perfectis tali laudatione, non pretulit. Aduerte quia cum dicitur, *inter natos mulierum*, solus ad hoc virginis partus excipitur. Merito ergo inter conseruos suos nulli secundum esse creditur, cui solus dominus antefertur.

Iohannes est⁴ nomen eius... Ṽ. Ipse preibit... Et multi in natiuitate.

Lectio quinta. Et ideo interrogantibus utrum ipse esset christus, humili confessione respondit, *Ego vox clamantis in deserto*. Hoc est dicere, Non sum ego verbum quod erat in principio deus apud deum: sed vox potius, id est minister, sum verbi, ut per me ad auditus hominum sensusque perueniat.

R̃. Ipse preibit... Ṽ. Erit enim⁵... Ut conuertat corda patrum in filios.

Lectio sexta. Qui iterum cum magna humilitate pronunciat, *Illum oportet crescere, me autem minui*. Vide notis† sonum pertranseuntem, et verbi gloriam permanentem. *Illum oportet crescere*, quia cum homo putaretur, deus erat: *me autem minui*, qui cum deus crederetur, homo erat.

R̃. Helizabeth zacharie... Ṽ. Erat quidem infecunda corpore sed seruata diuino misterio caruit sterilitatis opprobrio gignendo filium de celo promissum. Qui.

¹ W nascitur. O² Ṽ. Erat magnus.

² H Parare.

⁴ HW uocabitur.

³ P in gentes.

⁵ W Erat.

In tercio nocturno.

Ant. Posuit os meum¹... *Ps.* Domine quis habitabit.

Ant. Formans me ex... *Ps.* Domine in virtute.

Ant. Reges videbunt... *Ps.* Bonum est confiteri.

℣. Iustus ut palma.

Euangelium secundum lucam i.

In illo tempore, Helizabeth impletum...congratulabantur ei.^a
Et reliqua.

Omelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

^bPrecursoris domini...refulget. Tu.

℞. Innuebant patri... ℣. Apertum est... Iohannes est nomen eius.

Lectio octaua. Quia nimirum...prolis exultant. Tu autem domine.

℞. Precursor domini... ℣. Hic est enim... Nullus.

Lectio nona. Ipsi enim quem patri...virtus augetur.

℞. Inter natos mulierum... ℣. Fuit homo...² Qui.

[*Ps.* Te deum.] ℣. Fuit homo.

IN LAUDIBUS.

Ant. Helizabeth zacharie... *Ps.* Dominus regnavit.

[*Ant.*] Innuebant patri... *Ps.* Iubilare.

Ant. Iohannes est nomen eius, et in natiuitate eius multi gaudebunt.³ *Ps.* Deus deus.

Ant. Iohannes est nomen eius, vinum... *Ps.* Benedicite.

Ant. Iste puer magnus... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Audite insule.

Hymnus. O nimis felix...⁴ Laudibus ciues.

℣. Iustus germinabit.

^a W to...peperit filium. Et reliqua.

^b H [*Lectio vii.*] Precursoris...iubare claresceret.

Lectio viii. Senes ac diu...uirtus augetur.

Lectio ix. Excitati fama facti omnes vicini admiratione ac metu precelluntur, omnium qui audire circumquaque ad aduentum noui prophete corda preparantur. Unde merito sancta per orbem...celebrare consueuit.

W Lectiones vii, viii, as H.

Lectio ix. Merito per orbem sancta ecclesia...credendum est. Sed attentius animo credendum est quia...eius gaudebunt.

¹ HW in umbra.

P et in umbra.

² P erat iohannes.

³ HWO² Iohannes uocabitur.

⁴ line 1, W felis.

„ 5, H Certa.

„ 7, H trino.

„ 9, P Hinc potens.

„ 14, HW liuione ?

Ant. Apertum est os¹...

Ps. Benedictus.

Et cantetur antiphona predicta usque ad verbum benedictus, tunc chorus incipiat Benedictus.

Oratio. Deus qui presentem...

AD PRIMAM.

Ant. Helizabeth.

Ps. Deus in nomine.

Ant. Te iure.

Ps. Quicumque vult.

R. Iesu christe cum² alleluya dicatur.

AD TERCIAM.

Ant. Innuebant.

Ps. Legem pone.

Capitulum. Audite insule.

R. Gloria et honore.

AD SEXTAM.

Ant. Iohannes vocabitur.

Capitulum. Posuit os meum dominus quasi gladium acutum,
*et** in umbra manus sue protexit me; [et] posuit me
sicut sagittam electam.

AD NONAM.

Ant. Iste puer.

Capitulum. Reges videbunt...

Responsoria de communi unius martyris ad horas dicantur.
(i. 45.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Elizabeth zacharie. *Ps.* Dixit dominus, et cetera antiphone
de laudibus cum psalmis dominicalibus.

Capitulum. Audite insule.

R. Tu puer.

Hymnus. Ut queant.

V. Gloria et honore.

Ant. Et posuerunt omnes qui audierunt in corde suo, dicentes,
Quis³ putas puer iste erit? Etenim manus domini erat
cum illo, et zacharias pater eius repletus est spiritu sancto,
et prophetauit dicens, Benedictus deus israel, quia visitauit
et fecit redemptionem plebis sue. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.^a

^a O² Oratio de die dicatur ad omnes horas, quando servicium fit de S. Iohanne.

¹ HWP omit dominus.

³ HW quid.

² W sine. H does not mention.

PER TOTAS OCTABAS SANCTI IOHANNIS

^a*In feriis vacantibus fiet seruitium hoc modo.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, nouem antiphone cum psalmis in nocturnis ut in die. V. Gloria et honore.

Lectio prima.* Iohannes ergo formam venturi domini, natiuitate et conuersatione signauit. Iohannes nascitur de patre sene: christus ex matre a mundi senescentis etate. Etate inquam illa, que erat fide et operibus infecunda.

^b*Tria responsoria de hystoria per ordinem dicantur.*

**Lectio secunda.* Iohannes venit desperata generatione per sterilem: et christus natura obstupescente per virginem. Ille salutem predicauit: hic contulit. Ille baptizauit in penitentiam: iste generauit in gratiam.

Lectio tertia. Ille pilis camelorum, id est cilicio, vestitus incessit: et saluator in se deformatæ nature nostre, fede atque distorte, peccata suscepit, inclusum graui onere exonerans mundum, et in se transferens humanorum pondera delictorum.

V. Fuit homo.**

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona Helizabeth *dicatur.* Ps. Dominus regnauit.

Et cetera ut in die.

Memorie feriales dicantur.

AD PRIMAM.

Ant. Innuebant. *Ps.* Deus in nomine.

Ant. Gloria tibi trinitas. *Ps.* Quicumque vult.

Capitulum. Domine miserere.

AD TERCIAM. *Ant.* Iohannes vocabitur.

AD SEXTAM. *Ant.* ^cIohannes est nomen.

^a H *Infra octabas.* Inuitatorium, ymnus, antiphone et versiculi et psalmi et tres lectiones et tria responsoria de hystoria fiant, et antiphona Elizabeth zacharie super psalmos ad vespas, nisi dominica impediatur; HO² super psalmum Magnificat uel ad memoriam...(O² eiusdem,) *Ant.* Pro eo quod.. *Ant.* Puer qui...*Ant.* Tu puer...*Ant.* Inter natos...

^b O² Tria prima responsoria dicantur et *Te deum.*

^c O¹ *Iste puer* (omitting None).

AD NONAM. *Ant.* Iste puer.

*Ad has horas capitula, responsoria, *et versiculi,** cum oratione ut in die beati iohannis dicuntur.*

PER OCTABAS AD VESPERAS.

*Hec sola antiphona Helizabeth zacharie, super psalmos dominicales dicitur in feriis et festis trium lectionum *sine regimine chori:** capitulum, hymnus, et versiculus ut in die.^a*

He sequentes antiphone dicantur super psalmum Magnificat vel ad memoriam per octabas in feriis et festis trium lectionum.

Ant. Pro eo quod non...

Ant. Puer qui natus...

Ant. Tu puer propheta...

Ant. Inter natos...^b

**Et per octabas semper super psalmum Benedictus dicitur antiphona Apertum est.*

*Et quotiens per octabas sancti iohannis fiet de eo memoria, tam in vesperis quam in matutinis dicitur versiculus Fuit homo missus.***

SANCTORUM IOHANNIS ET PAULI
MARTYRUM.

AD VESPERAS.

Ant. Helizabeth. *Psalmi dominicales.*

Capitulum. Iustorum anime.

Hymnus. Sanctorum meritis. *Ṽ.* Letamini.

Ant. Isti sunt due oliue... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Quesumus omnipotens deus, ut nos...¹

Memoria de sancto iohanne, et memorie feriales dicuntur.^c

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Mirabilem deum. *Ps.* Venite exultemus.

*Hymnus, antiphone, psalmi *et versiculus** de communi plurimorum martyrum. (i. 58, 50.)*

^a O¹ Oratio *Deus qui presentem.*

^b O² Dominica que infra octabas contigerit, si a festo uacauerit, fiant medie lectiones de sancto iohanne.

^c H Si festum sanctorum iohannis et pauli die dominica contigerit, fiant medie lectiones de sanctis et memoria ad vesperas et ad matutinas. Idem fiat de consimilibus festis que habent propria responsoria et proprias laudes.

¹ W hodiernae leticia.

Lectio prima.^a Iulianus cesar captus cupiditate sacrilega, facultates ac patrimonia auferens christianis dicebat, Christus vester dixit, qui non renunciat omnibus que possidet, non potest meus esse discipulus.

R̃. Paulus et iohannes dixerunt ad iulianum... Ṽ. Non tibi...¹
Qui fecit.

Lectio secunda. Peruenit ergo ad iulianum quod paulus et iohannes germani fratres omni die turmas pauperum christianorum recrearent ex his opibus quas sacratissima virgo constantia reliquerat. Et misit qui eos conueniret dicens, debere eos sibi adherere.

R̃. Beati martyres christi... Ṽ. Una fides et unum baptisma, unus spiritus sanctus erat in eis.² Pater.

Lectio tertia. Paulus et iohannes dixerunt, Quia reliquisti religionem christianam, et sequeris ea que manifeste deo sunt contraria, pro hac iniquitate tua a salutatione destitimus, et a societate imperii tui nosmetipsos omnino subtraximus. Hec et his similia cum dicerent, precepit terenciano fieri foueam et eos decollari iussit et in foueam inuolui.

R̃. Paulus et iohannes dixerunt ad terencianum... Ṽ. Semel enim... Nobis.

Ps. Te deum. Ṽ. Exultent iusti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Paulus et...iuliano... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Paulus et...ad terencianum... *Ps.* Iubilate.

Ant. Iohannes et paulus cognoscentes... *Ps.* Deus deus meus.

^a H *Lectio i.* Iulianus cesar captus...discipulus. Peruenit ergo ad eum...christi constancia reliquerat.

Lectio ii. Et misit qui eos...adherere sibi. Illi uero dixerunt, Quia reliquisti...subtraximus. Sumus enim nos non falsi christiani, set ueri. Tu autem.

Lectio iii. Iulianus ait, Ego claritatum† in ecclesia optinui, et si uoluisssem ad primum gradum ecclesie peruenissem. Set considerans uanum esse, inertiam sectari, et ocium, bellicis rebus animum tradidi, et diis fautoribus ad imperium† fastigium perueni. Unde et uos regia aula nutriti, non debetis deesse a latere meo, ut habeam uos primos in palatio meo.

W *Lectio prima.* Impiissimo iuliano...uos primos in palacio meo.

Lectio secunda. Paulus et iohannes dixerunt, Homines...ad palacium tuum ueniemus.

Lectio iii. Iulianus dixit, Putatis...gladio feriemini.

¹ HW proponimus personam.
H deum tibi proponimus.

² H omits sanctus.
W in nobis.

Ant. Sancti spiritus et...deo alleluya.

Ps. Benedicite omnia.

Ant. Iohannes et paulus dixerunt¹...

Ps. Laudate.

Capitulum. Iustorum anime.

Hymnus. Rex gloriose martyrum.²

V. Mirabilis deus.

Ant. Beati martyres christi...sanctus.

Ps. Benedictus.

Oratio ut supra.

Memoria de sancto iohanne, et memorie feriales dicuntur.

AD PRIMAM. *Ant.* Paulus et iohannes.

AD TERCIAM. *Ant.* Paulus et iohannes.

AD SEXTAM. *Ant.* Iohannes et Paulus.

AD NONAM. *Ant.* Iohannes et Paulus.

*Ad horas capitula, responsoria *et versiculi** de communi plurimorum martirum dicuntur (i. 55) cum oratione propria.^a*

Memorandum quod hoc festum in octabis corporis christi, vel in dominica infra octabas contingens, habebit medie† lectiones.b*

DOMINICA INFRA OCTABAS BEATI IOHANNIS BAPTISTE.^c

Fiat memoria de sancto iohanne tantum.

Ad primas vespervas. Ant. Ingresso.

Ad matutinas. Ant. Apertum est.

Ad secundas vespervas. Ant. Et posuerunt.³

**De commemoratione beate virginis infra octabas sancti iohannis fiat ut in magna rubrica post hystoriam Deus omnium predictum est. (i. 429.)*

TERCIA DIE OCTABARUM SANCTI IOHANNIS BAPTISTE.

Lectio i. Hic est iohannes qui, impietatem regis herodis, qui uxorem fratris inuaserat publica auctoritate, condemnans, propter iusticiam perdidit vitam, sed lucratus est gloriam.

^a H *Ad vespervas. Ant.* Elisabet. *Psalmi dominicales, et cetera† de sancto iohanne.*
O² *Vespere de sancto iohanne.*

^b O² Si hoc festum in dominica contigerit, totum seruitium fiat de dominica, et medie lecciones de martyribus cum propriis responsoriis et memoria ad primas vespervas et ad matutinas et de sancto iohanne memoria. Missa uero in ipsa dominica dicatur de martyribus.

^c H omits this and Tercia die.

¹ HWP melior.

³ O¹ *Posuerunt.*

² In H the hymn is erased.

Lectio secunda. Et nos interdum pro gratia hominum vel timore offensionum, preferimus adulationem, et vendimus veritatem.

Lectio iii. Non timentes illud quod terribiliter scriptum est, *Si non annunciaueris iniquo iniquitatem suam, sanguinem eius de manu tua requiram.***

SANCTI LEONIS PAPE.

Oratio.^a Exaudi domine preces nostras, quas in sancti leonis confessoris tui atque pontificis solennitate deferimus, et quia¹ tibi digne meruit famulari, eius intercedentibus meritis ab omnibus nos absolute peccatis, per dominum.

Hac die ad matutinas non dicitur psalmus Te deum, propter vigiliam apostolorum petri et pauli: tres lectiones fiant: et cetera de communi unius confessoris et pontificis. (pp. 65, 59.)^b

IN VIGILIA APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.

AD VESPERAS.

Super psalmos^c *Ant.* Quem dicunt...*Ps.* Laudate pueri cum ceteris Laudate. (i. 142.)

Capitulum. Petrus quidem... *R.* Cornelius centurio.

Hymnus. Aurea luce²... aperis. **Diuisio.*** Doctor egregie...

Hic hymnus totus dicatur ad vespas per octabas, nisi in commemoratione sancti pauli. Ad matutinas vero diuidatur.*

V. In omnem terram.

Ant.^d Tu es pastor ouium... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui nos apostolorum³...

Memoria de sancto iohanne. Ant. Ingresso.

^a W omits collect.

^b O² Missa dicatur de uigilia.

^c H (over erasure) *feriales*: (in margin, *Ps.* Laudate.)

O¹W give *Psalmi feriales*.

^d *Sar.* iii. 565.

¹ H qui.

² line 4, W die sacra.

„ 10, W precantem.

„ 15, W perfecte.

³ HWO² qui nobis.

HWP omit beatorum.

P omits tuorum.

HWP natalicia gloriosa

HW preire concedis.

[[IN DIE APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.]]

AD MATUTINAS.

Inuitatorium.^a Tu es pastor... *Ps.* Venite.

Hymnus. Aurea luce *usque ad versum* Doctor egregie.^b

In primo nocturno.

Ant. In plateis... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Ait petrus principibus... *Ps.* Benedicam.

Ant. Petrus apostolus dixit¹... *Ps.* Eructauit.

¶ In omnem.

Lectio i.^c Tempore neronis cesaris erant rome salutiferi doctores christianorum petrus et paulus apostoli. Per quos dum fides

^a Sar. iii. 566.

^b O² usque iam bone.

^c H *Lectio i* as P.

Lectio ii. Qui magus aduersis illusionibus demonum ita cesaris animum optinuerat, ut eum salutis sue presulem uiteque custodem remota omni ambiguitate consideret. Set sanctus petrus apostolus uanitates eius et... ab eius seduccione...consentire.

Lectio iii. Sicque factum est...assererent. Tunc symon...suorum potentiam.

Lectio iiij. Congregat populum...soleret, diem statuit, quo per uolatum supernis sedibus inueheret. Statuto die montem capitolinum...eiciens uolare cepit.

Lectio v. Mirari populus...fecisse christum dicunt. Tunc petrus...tibi crediturum.

Lectio vi. Cumque hec cum lacrimis orasset, ait, Adiuro uos in nomine iesu christi, angeli sathane qui eum defertis, ut dimittatis eum. Et statim dimissus...inibi expirauit. Tu autem domine.

W *Leccio prima.* Exultemus in domino, dilectissimi, et spiritali iocunditate letemur, quia unigenitus dei filius dominus noster iesus christus ad insinuanda nobis dispensacionis et diuinitatis sue misteria apostolici ordinis primum beatum petrum dignatus est prerogare. Cuius hodierna sollempnitas speciem et decus contulit orbi terrarum.

Lectio ii. Hoc enim beati petri optinuit, dilectissimi, illa confessio, que a deo patre apostolico inspirata cordi omnium humana opinionum incerta transcendit, et firmitatem petre que nullis impulsionibus quateretur accepit. Euuangelica siquidem reserante hystoria, omnes apostolos dominus quid de se homines opinentur interrogat. At ille quasi quid habeat discipulorum sensus sciat, respondet, *Tu es christus filius dei uiui.*

Lectio iii. Ille primus est in domini confessione, qui primus est in apostolica dignitate. Quia cum dixisset *Tu es christus filius dei uiui*, respondit ei dominus, *Beatus es symon bariona, quia caro et sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui est in celis.* Id est beatus es quia pater

¹ HW qui viderant.

P qui viderunt.

domini nostri iesu christi in omnium cresceret mentes, et religionis propagarentur augmenta, nero per magum symonem vehementer aduersari cepit apostolis.

R. Symon petre antequam¹... V. Quodcunque... Et claves.

Lectio secunda. Sanctus petrus apostolus vanitates magi et flagitia uniuersa detexit, admonens populum ut ab eius seditione non solum fugerent, sed etiam detegerent eum, ne viderentur dyabolo consentire. Sicque factum est ut omnes religiosi viri execrantes symonem magum, sceleratum eum et flagitiosum et in omnibus que dei sunt aduersarium assererent.

R. Ego pro te... V. Symon, ecce... Ut non.

Lectio iii. Tunc symon magus veri luminis fulgore percussus, cecitatem continuo male mentis incurrit, seseque ad omnem excitat carminum suorum potentiam. Congregat populum, offensum se dicit a galileis, relicturum urbem quam tueri soleret.

R. Cornelius centurio²... V. Cum orasset³... Corneli.^a

meus te docuit, nec terrena opinio fefellit, sed inspiracio celestis instruxit, et non caro et sanguis, sed ille me tibi cuius sum unigenitus indicauit.

Leccio iiii. Ait itaque dominus petro, *Et ego dico tibi.* Hoc est, sicut pater meus tibi manifestauit diuinitatem meam, ita ego notam facio excellenciam tuam. *Quia tu es petrus.* Id est, cum ego sim inuiolabilis petra, ego lapis angularis quoniam facio utraque unum; tamen tu quoque petra es, quia mea uirtute solidaris, ut que michi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia.

Leccio v. *Super hanc petram edificabo ecclesiam meam, et porte inferi non preualebunt aduersus eam.* Super hanc inquit fortitudinem ternum exstruam templum; et ecclesie mee celo inserenda sublimitas in huius fidei firmitate consurget: hanc confessionem porte inferi non tenebunt, mortis uincula non ligabunt. Vox enim ista, uox uite est. Et sicut confessores suos ad celestia prouehit, ita peccatores ad inferna demergit.

Leccio vi. Dicitur itaque beatissimo petro, *Tibi dabo claves regni celorum, et quecunque ligaueris super terram, erunt ligata et in celis; et quecunque solueris super terram, erunt soluta et in celis.* Transiuit quidem eciam in alios apostolos ius istius potestatis, sed non frustra uni comendatur, quod omnibus intimatur. Petro enim ideo singulariter creditur, quia cunctis ecclesie rectoribus petri forma proponitur. Manet ergo petri priuilegium ubicunque fertur ex ipsius equitate iudicium.

^a H Gloria...Hic dicit.

W Gloria...Corneli.

¹ W uocarem de noui te.
BREV. HERF. II.

² HWP ac timens.

³ O² Cum esset.
P

In secundo nocturno.

Ant. Factum est ut... *Ps.* Omnes gentes.
Ant. Adueniente petro¹... *Ps.* Exaudi deus deprecationem.
Ant. Ponens petrus²... *Ps.* Exaudi deus orationem.

℣. Constitues eos.

Lectio iiii. Diem statuit magus quo montem capitulinum ascendit, ac se de rupe deiiciens volare cepit. Mirari populus ac venerari cepit, plerique dicentes dei potentiam, non hominis, qui cum corpore volaret ad celum, nichilque tale christum fecisse dicunt. Tu.

R. Si diligis me³... *℣.* Si oportuerit... Et.

Lectio v. Tunc petrus in medio stans ait, Domine iesu christe, ostende virtutem tuam, et ne permittas his artibus decipi populum tibi crediturum. Cunque hec cum lachrymis orasset, statim dimissus a demonibus, implicitis alarum remigiis quas assumpserat, corruit et toto fractus corpore post paululum ibi expirauit. Tu autem.

R. Tu es pastor ouium... *℣.* Tibi enim⁴... Et ideo.

Lectio vi. Rogabatur petrus a fratribus suis, ut se alio loco conferret. Tandem victus lachrymis ac fletibus populorum, promisit se urbe egressurum. Ubi autem ventum est ad portam, vidit sibi christum occurrere, et adorans eum ait, Domine, quo vadis? Cui dominus, Venio romam, iterum crucifigi. Intellexit autem petrus hoc factum de sua passione esse dictum.

R. Petre, amas me... *℣.* Symon iohannis... Pasce.

In tercio nocturno.

Ant. Cornelius centurio... *Ps.* Confitebimur.
Ant. Aperiens petrus... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.
Ant. Adhuc loquente⁵... *Ps.* Dominus regnauit, irascantur.
℣. Nimis honorati.

Euangelium secundum matheum xvi.

In illo tempore, Venit iesus in partes... filium hominis? Et reliqua.^a

Ornelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

^bLectio sancti euangelii quam modo audistis, tanto intentius

^a H *Require in cathedra sancti petri* (p. 113n) then responsoria &c.

^b W [*Lectio vii.*] Non quasi nesciens... omnibus respondit. (*Sar.* iii. 177.)

Lectio viii. Respondens symon... manuum hominum.

Lectio ix. Notet dileccio... intimat de domino quod maius est.

¹ W circumsteterunt eum.

P ei ostendentes.

² HWP orabat.

W omits surge.

³ O² Si diligitis.

⁴ not collocata, as p. 112.

⁵ P magnificabant.

est cogitanda ac sine obliuione retinenda, quanto constat quia magnam nobis fidei perfectionem commendat. Tu autem domine.

R̃. Quem dicunt¹... Ṽ. Beatus es... Et ego.

Lectio octaua. Si enim scire volumus quomodo in christum credi oporteat, quid lucidius eo quod ait ad eum petrus, *Tu es christus filius dei viui.*

R̃. Domine si tu... Ṽ. Cumque vidisset... Et [dixit.]

Lectio ix. Rursum si audire delectat quantum hec fides valeat, quid apertius eo quod ait dominus de ecclesia que super eum edificanda erat, *et porte inferi non preualebunt aduersus eam.*

R̃. Quodcunque ligaueris... Ṽ. Tu es inquit... Et [quodcunque.]

Ps. Te deum. Ṽ. Tu es petrus. R̃. Et super...

IN LAUDIBUS.

Ant. Petrus et iohannes... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Argentum et aurum... *Ps.* Iubilate.

Ant. Ego pro te rogau^a... *Ps.* Deus deus.

Ant. Petre amas... *Ps.* Benedicite.

Ant. Tu es petrus²... *Ps.* Laudate.

Capitulum.^b Petrus quidem.

Hymnus.^c Doctor egregie, *ut supra.* Ṽ. Annunciauerunt.

Ant. Quodcunque ligaueris... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui hodiernam...

Memoria de sancto iohanne.

AD PRIMAM.

Ant. Petrus. *Ps.* Deus in nomine.

**Ant.* Te iure. *Ps.* Quicunque vult.

R̃. Iesu christe *sine alleluya dicitur.**

AD TERCIAM.

Ant. Argentum.

Capitulum. Petrus quidem. R̃. In omnem terram.

Oratio ut supra.

AD SEXTAM.

Ant. Ego pro te.

Capitulum. Angelus domini... R̃. Constitues eos.

^a As Cathedra Petri (p. 114).

^b W *Capitulum.* Petrus ad se reuersus.

^c O² *Jam bone uel Doctor.*

¹ P de (for dei).

² W omits edificabo.

AD NONAM.

Ant.^a Tu es petrus.

Capitulum. Petrus ad se reuersus dixit, Nunc scio vere quia misit dominus angelum suum, et eripuit me de manu herodis, et de omni expectatione plebis iudeorum.
R. Nimis honorati sunt.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iurauit dominus. *Ps.* Dixit dominus, et cetera antiphona cum psalmis de communi apostolorum. (i. 40.)

Capitulum. Isti sunt due oliue et duo candelabra lucentia ante dominum; habent potestatem claudere celum nubibus et aperire portas eius, quia lingue eorum clauis celi facte sunt.

R. Quodcunque ligaueris.

Hymnus. Aurea luce.

Ÿ. In omnem terram.

Ant. Gloriosi principes...

Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui hodiernam.

Et sic dicantur vespere de utrisque apostolis.

Memoria de sancto iohanne. *Ant.* Et posuerunt.

IN COMMEMORATIONE SANCTI PAULI.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Laudemus iesum... *Ps.* Venite.

Hymnus. Eterna christi munera.

In primo nocturno.

Ant. Qui operatus... *Ÿ.* Qui me segregauit¹... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Scio cui²... *Ÿ.* De reliquo... *Ps.* Benedicam.

Ant. Michi viuere³... *Ÿ.* Per quem... *Ps.* Eructauit.

Ÿ. In omnem.

^a H *Ant.* Petre amas me.

¹ HWP ex utero.

HWP omit second me.

² W iudex iustus.

³ HP domini mei.

Lectio prima.^a Cum operante gratia dei, beatus paulus apostolus innotesceret urbi romane signis et prodigiis excellenti doctrina atque mirabili sanctitate, concursus multus de domo cesaris fiebat ad eum credentium in dominum iesum christum.

R. Qui operatus... V. Gratia dei¹... Et cognouerunt.

^a H *Lectio i.* Cum operante...christum, et sic eius doctrina, agente spiritu sancto, multiplicabatur et amabatur, ut etiam philosophi plurimi eius magisterio manus darent. Senatus iam de illo...senciebat.

Lectio ii. Unde nero...preciperent. Cum autem duceretur beatus paulus dixerunt ad eum, Dic nobis paule, ubi est rex ille quem sic artissime diligitis uos christiani, quatinus omni dilectamento iocundius mori pro illo ducatis?

Lectio iii. Magnus enim nobis error uidetur iocunditatem odisse et uitam, et toto desiderio penas amplecti et mortem: ad quos paulus ait, Non sicut uos estimatis, o uiri nobiles, alicui regi terreno militamus, sed deo uiuo regi celorum et omnium seculorum, qui propter iniquitates que fiunt in hoc mundo, ueniet iudex et iudicabit illum per ignem.

Lectio iiii. Felix autem erit homo qui crediderit in eum, habebit enim uitam eternam. Et infelicissimus ille qui non infelicius ullus, qui contempnens diuitias bonitatis eius, non conuertitur ad eum. Nam periet in eternum.

Lectio v. Illi secrecius alloquentes apostolum, dixerunt ad eum, Rogamus te, domine, fac nos ascribi in milicia regis eterni, et dimitemus te, uel potius quodcumque decreueris pergere, erimus tibi comiti comites et usque ad mortem parentes.

Lectio vi. Quibus paulus dixit, Fratres mei, non sum profugus, set regis mei miles legitimus. Non enim in uacuum per multas tribulationes cucurri, aut sine causa patior. Nam restat michi corona uictorie, quam reddet michi cui credidi, et de quo certus existo: quoniam ad illum uado, et cum ipso ueniam in claritate sua iudicare orbem terrarum.

W *Leccio prima.* Beatus paulus cuius hodie gloriosam colimus passionem, fuit antea ecclesie persecutor, postea uero factus est magnificus predicator. Christus enim in eo occidit se uiciam, et reuiuiscere fecit in eo innocenciam ueram. Cuius ideo cecauit oculos, ut purgaciore recepto lumine clarissima mentis acie ultra humanum uidere posset aspectum.

Leccio ii. Quantum igitur in apostolatus sui ministerio complacuisse christo credimus paulum, cui tantum placere potuit persecutor? Placuit enim quia non iniqui peccatoris studio, set simplicis ignorancie incauta deuocione certabat. Denique ut primum eius sensibus spiritus ueritatis infusus est, ostendit continuo non se christi seuisse odio, sed amore paterne legis innocenter errasse.

Leccio iii. De illo igitur quid ego potissimum dicam, cum fidelissimus ipse sibi sit testis, qui cum nec suas uellet iaccitare laudes, et christi annunciare cuperet maiestatem, uerecundus quod in se gestum est confitetur? Sic enim uelud de altero quodam, Scio, inquit, hominem

¹ HWP semper in me manet.

Lectio secunda. Senatus iam de paulo non mediocriter alta sentiebat. Unde nero cesar perturbatus iussit longino et megisto prefectis atque testo† centurioni ut illum extra urbem ducentes decollari precipèrent.

R̃. Scio cui credidi.. Ṽ. Reposita...In illum diem.

Lectio tertia. Cum autem duceretur ad mortem, venit ad portam urbis rome, ubi habuit obuiam nobilissimam et religiosissimam matronam nomine plantillam. Ad quam paulus ait, Vade plantilla eterne salutis filia, commoda michi maforam qua caput tegis, et cecede† paululum propter plebis impedimentum. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

R̃. Bonum certamen... Ṽ. Gratia dei¹...Ideoque...

In secundo nocturno.

Ant. Bonum certamen... Ṽ. De reliquo³ reposita... *Ps.* Omnes gentes plaudite.

Ant. Tu es vas... Ṽ. Per quem... *Ps.*⁸ Exaudi deus deprecationem.

Ant. Magnus sanctus... Ṽ. In regeneratione⁴... *Ps.* Exaudi deus orationem meam.

Ṽ. Constitues eos... *R̃. Memores...**

Lectio iii. Interea dum longinus megistus et cestus instarent obnixius inquirentes qualiter ad vitam eternam possent pertingere, audierunt a beato apostolo, Fratres mei filii, mox ut ego fuero decollatus, viri fideles rapiant et sepeliant corpus meum.

R̃. Reposita est...Ṽ. Scio cui...Iustus iudex.

in christo christu† raptum usque ad tertium celum, raptum in paradysum, et audiuit archana uerba que non licet homini loqui.

Leccio iii. Quid hoc igitur apostolo magnificencius, cui in medio mortalium constituto, et supra celos ire datum et ad terras redire concessum est? Quid hoc beatius uiro, qui inter secreta paradisi ediscere meruit, quod nec lingua hominis loqui posset, nec quisquam mereretur audire? Et cum tante sint sublimitatis illa que docuit, ut comprehendere ea mens humana non possit; quante illud putamus esse glorie quod proderet sibi asserit non licere?

Leccio quinta. Hic igitur tante glorie apostole†, christi caritate succensus, loquebatur, *Quis nos separabit a caritate christi? Tribulacio, an angustia, an persecucio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius?* Quam caritatem cunctorum esse intelligens caput bonorum omnium, se studio exprimere curauit.

Leccio sexta. Nemo dilexit ita inimicos, nemo insidiatoribus suis tam beneficus fuit, nullus pro afflictioribus suis tanta perpessus est. Non enim illa que paciebatur, set nature copulam cogitabat. Quantoque amplius efferebantur inimici, tanto magis eorum miserebatur insanie.

¹ HW set gratia eius.

³ W omits the Psalm.

² O² De cetero.

⁴ W et sede (for in).

Lectio quinta. Vos autem fratres notate sepulchri locum mei, et cras valde diluculo illuc venite, ibique inuenietis duos viros orantes, titum et lucam. Quibus dicitis qua de causa vos misi, et illi vobis dabunt signum salutis in domino. Tu autem domine miserere nostri.

R̃. Gratia dei sum... Ṽ. Qui operatus... Et gratia...

Lectio sexta. Cumque peruenisset beatus paulus ad passionis locum, cum lachrimis orauit hebraice et gratias egit deo. Cumque patrio sermone consummasset orationem, valedicens fratribus benedixit eos. Et ligans sibi de plantile mafora oculos, in terram utrunque genu fixit et collum tetendit. Spiculator vero brachium extendens, cum virtute percussit, et caput eius abscidit. Tu autem domine miserere.

R̃. Sancte paule... Ṽ. Ut digni... Intercede.

In tercio nocturno.

Ant. Ter virgis... Ṽ. Nocte ac die¹... *Ps.* Confitebimur.

Ant. Reposita est... Ṽ. Cooperante... *Ps.* Dominus regnauit exultet.

Ant. Ne magnitudo²... Ṽ. Nam virtus... *Ps.* Dominus regnauit irascantur.

Ṽ. Nimis honorati.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Dixit symon petrus ad iesum, Ecce nos reliquimus omnia. *Require in communi unius confessoris non pontificis.* (i. 70.)

R̃. Michi viuere... Ṽ. Per quem... Gloriari me oportet.

R̃. Tu es vas... Ṽ. Intercede³... Per quem.

R̃. Magnus sanctus⁴... Ṽ. A christo... Qui et meruit.

Ps. Te deum. Ṽ. Constitues eos.

IN LAUDIBUS.

Ant. Ego plantaui... Ṽ. Unusquisque⁴... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Libenter gloriabor... Ṽ. Quando⁵... *Ps.* Iubilare.

Ant. Gratia dei in⁶... Ṽ. Gratia dei sum... *Ps.* Deus deus meus.

^a *Sar.* iii. 116.

¹ WP profundo.

² HWP omit carnis mee (but it is added in the margin of H.)

HW auferetur.

P auferatur.

³ P ad deum. (HW only give the cue Tu es uas electionis).

⁴ P suam laborem.

⁵ WP Quando enim.

⁶ HWP semper in me manet.

Ant. Damasci¹... *Ÿ.* Deus et pater²... *Ps.* Benedicite.

Ant. Sancte paule³... *Ÿ.* Ut digni⁴... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Notum vobis facio...

H[ymnus.] Exultet celum laudibus. *Ÿ.* Annunciauerunt.

Ant. Ego enim iam⁵... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui multitudinem⁶...

Memoria de sancto petro. *Ant.* Quodcunque, *ut supra in die eiusdem.* (p. 211.)

Ÿ. Tu es petrus.

Oratio. Deus qui beato petro apostolo tuo collatis^{7a}...

Memoria de sancto iohanne ut supra.^b

AD PRIMAM.^c

Ant. Ego plantaui.

Ps. Deus in nomine.

Ant. Te iure laudant.

Ps. Quicumque.

AD TERCIAM.

Ant. Libenter gloriabor.

Capitulum. Notum vobis facio.

R̃. In omnem terram.

Oratio. Deus qui multitudinem.

AD SEXTAM.

Ant. Gratia dei.

Capitulum.^d Bonum certamen...

R̃. Constitues.

AD NONAM.

Ant. Sancte paule.

Capitulum. Michi viuere...

R̃. Nimis honorati.

^a H *Quere in cathedra sancti petri.* (p. 111.) Here HW only give the cue.

^b H *Ant.* Apertum est. *Oratio.* Deus qui presentem diem.

^c O² et ad alias horas antiphone de laudibus *R̃* et *Ÿ* de communi apostolorum.

^d W gives the cue Michi uiuere here, and a mark refers to Bonum certamen in full in the margin : but W gives Michi uiuere in full at None.

¹ O² Prepositus Damasci.

HWP sum missus.

⁴ HWP gratia dei.

⁵ H reposita superest.

P reposita est.

HW die illa.

⁷ HW omit animas.

WP omit quesumus.

P a nostris iniquitatibus resurgamus.

HP Per.

² W domini nostri.

³ HWP ad deum.

⁶ HWP omit tui.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iuravit dominus. *Ps.* Dixit dominus, et cetera antiphone cum psalmis de apostolis. (i. 40.)

Capitulum. Notum vobis. *R.* Magnus sanctus paulus, ut supra. (p. 215.)

Hymnus.^a Doctor egregie. *Y.* In omnem terram.

Ant. Cum autem complacuit^b... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui multitudinem.

^c*Memoria de sancto petro.* *Ant.*^d Tu es petrus...

Y. Tu es petrus.

Oratio. Deus qui beato petro, ut supra.

Memoria de sancto iohanne. *Ant.* Ingresso zacharia. *Versiculus et oratio ut supra.*

^e*Et notandum est quod si dies commemorationis sancti pauli in sabbato contigerit: tunc ad secundas vespas fiat primo memoria de sancto petro ut supra, deinde de dominica; et postea de sancto iohanne: Ant.* Ingresso zacharia, *versiculus et oratio ut supra. Et in crastino, videlicet in dominica, fiet servitium plenum de apostolis hoc modo.*^f

^a O² has blank from erasure.

^b *Sar.* iii. 122.

^c H gives the *Memoria* of S. John before that of S. Peter: but marks of transposition have been added.

^d *Sar.* iii. 376. *HW Ant.* Tu es pastor.

^e HO² *Si dominica infra octavas contigerit, sic fiat. Aa Vespas. Ant.* Iuravit. *Ps.* Dixit dominus: et cetera antiphone et psalmi. *Capitulum.* Isti sunt due oliue. *R.* Qui sunt sti.† *Ymnus.* Aurea luce. *Y.* In omnem terram. *Ant.* Beati eritis. [O² O gloriosi apostoli]. *Ps.* Magnificat. *Oratio.* Deus qui hodiernam. *Memoria de dominica. Ad Matutinas. Inuitatorium, ymnus, antiphone, et psalmi, versiculi, et responsoria de communi apostolorum, H cum lectionibus supradictis et euangelium* Hec mando vobis.

Lauds &c., mainly as P. (see below).

W more briefly as H: with *Memoria fiat de dominica ad vespas et ad matutinas*: not specifying the lessons i-vi, nor the capitula ad horas.

^f O² *Dominica quando infra octavas contigerit fiat totum servitium de apostolis et memoria de dominica. In sabbato nichil fiat de sancta Maria nisi memoria.*

O¹ *Infra octavas fiat servitium de apostolis hoc modo. Ad matutinas Inuitatorium ymnus novem antiphone cum psalmis in nocturnis et tribus responsoriis per ordinem de communi apostolorum. Lectiones de sermonibus sanctorum Agustini† et Maximi per octavas legantur, excepto euangelio in dominica quod tres ultimas lectiones facit.*

In laudibus hec sola antiphona *Hoc est preceptum. Cap. Isti sunt* et cetera de communi apostolorum. *Or. Deus qui hodiernam diem. Memoria de sancto iohanne. Memorie feriales per octavas non dicuntur.*

AD MATUTINAS.^a

Inuitatorium, hymnus, antiphone, psalmi, versiculi et responsoria de communi apostolorum sumantur. (i. 35.)

**Novem lectiones fiant.* *Lectio i.*^b Beatorum apostolorum passio...et iudices.

Lectio ii. Quante autem integritatis...fallebat electio.

Lectio iii. Vocavit namque petrum...querebat.

Lectio iiii. Quem tamen ita...pasceretur.

Lectio v. Gloriosissimum etiam paulum...errabat.

Lectio vi. Et ideo denique...reuelaret. Hi itaque sunt ecclesiarum columnae petrus et paulus, quos et vita sanctissima venerabilem duxit ad mortem, et gloriosos† occasus fecit esse perpetuos. Quos non solum veneramus ut martires, sed ut magistros patresque martirum honoramus, qui ecclesiam dei et celestis predicationis doctrina, et pii sanguinis effusione fundauerunt. Tu autem domine.**

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Hec mando vobis. (i. 41.)

℣. Constitues eos.

AD LAUDES.^c

Omnes antiphone de laudibus unius apostoli dicantur. (i. 39.)

Capitulum. Isti sunt due oliue.

Hymnus, versus et antiphona super Benedictus de communi apostolorum.

Oratio. Deus qui hodiernam diem.

Memoria de dominica.

Ad primam A. *Maiorem caritatem.* Ps. *Deus in nomine.* A. *Te iure.* Ps. *Quicumque uult.* Cap. *Regi seculorum.* Ad Terciam. A. *Vos amici mei.* Cap. *Isti sunt due oliue.* (p. 212.) Ad Sextam. A. *Beati mundo corde.* Cap. *Hii sunt ecclesiarum.* (p. 222.) Ad Nonam. A. *In patiencia.* Cap. *Isti sunt uiri* et cetera ad horas de communi apostolorum cum Or. *Deus qui hodiernam.*

Ad uesperas A. *Iurauit* et cetera antiphone et psalmi de apostolis. Cap. *Isti sunt due.* Y. *Aurea luce.* ℣. *In omnem terram.* A. *O gloriosi apostoli.* (p. 233.) Ps. *Magnificat.* Or. *Deus qui hodiernam.*

Sic dicuntur Matutine hore uespere cotidie per octauas in dominica excepto quod (cp O²) infra octauas dicantur sequentes antiphone super ps. *Magnificat.* A. *Hii sunt ecclesiarum.* A. *Isti sunt uiri.* De festiuitate trium lectionum et de dominica infra octauas fiat tantum memoria.

^a O² Commemoratio de sancto petro et de sancto iohanne post octauas apostolorum.

^b Sar. iii. 428.

^c O² In laudibus A. *Hoc est preceptum* et cetera antiphone que secuntur.

AD PRIMAM.

Ant. Hoc est preceptum.*Ps.* Deus in nomine.*Ant.* Gratias tibi.^a*Ps.* Quicumque vult.

AD TERCIAM.

Ant. Maiorem.

AD SEXTAM.

Ant. Vos amici.

AD NONAM.

Ant. In pacientia.^b *Capitulum, responsorium et versiculus ad horas ut supra† infra octabas dicuntur.^c**In octabis sancti iohannis baptiste nichil fiat de eo nisi memoria tantum propter octabas apostolorum petri et pauli, que sunt cum regimine chori.^d*

PER OCTABAS APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.

Fiat servitium de eis hoc modo.^e

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, nouem antiphone cum psalmis in nocturnis et tribus responsoriis per ordinem de communi apostolorum^a O² *Te iure laudant: et hec antiphona dicatur quotidie super Quicumque vult.*^b H *Adterciam. Capitulum.* Isti sunt due oliue. (p. 212.) *Ad sextam. Capitulum.* Isti sunt uiri sancti. (p. 222.) *Ad nonam. Capitulum.* Hii sunt uiri† ecclesiarum. (Also the Responds, and *Oratio ut supra.*)

W does not specify these capitula.

H *Ad uesperas. Ant.* Iurauit. *Ps.* Dixit dominus: cum aliis quatuor antiphonis et psalmis. *Capitulum.* Isti sunt due oliue. R†. In omnem terram. *Ant.* In regeneratione. *Oratio.* Deus qui hodiernam.W *Ad uesperas. Ant.* In regeneratione. *Ps.* Magnificat: et cetera ut supra.^d O² In octauis sancti iohannis totum seruicium fiat de apostolis et memoria de sancto iohanne secundum usum hereford⁷, et propter octauas apostolorum que reguntur cum regimine chori. Sed tamen secundum usum quondam fiunt octauas sancti iohannis in omnibus sicut in die et memoria de apostolis. Per totas octauas apostolorum, ad uesperas Y *Aurea luce.* Or. *Deus qui.*^e O² In octauis apostolorum petre et pauli Ad uesperas A. *Iurauit.* *Ps.* Dixit dominus. Cap. *Hii sunt uiri.* R†. *Ciues apostolorum.* V†. *Potestates.* Y. *Aurea luce.* V†. *In omnem terram.* A. *Isti sunt due uel A. Gloriosi principes.* *Ps.* Magnificat. Or. *Deus cuius dextera et cetera omnia de communi apostolorum.*

(i. 35) *et semper cum versiculo In omnem terram ante lectiones.**

*Lectioes vero de sermonibus sanctorum augustini et maximi perlegantur, excepto euangelio de dominica *et de octaua die** que tres ultimas lectiones faciunt.*

Lectio prima.^a Apostolici natalis gaudio, fratres carissimi, petri et pauli (quorum hodie beatissimis passionibus iocundamur)

^a H...cum his lectionibus. Duorum sanctorum apostolorum petri et pauli, fratres karissimi, hodie celebramus natalem. Quorum ut sonus et predicatio peruenit in omnem orbem terrarum, ita eorum passio celebratur ab oriente usque ad occidentem, quoniam pro rege passi sunt celi et terre. Quorum patrocinia meruit ciuitas romanorum ubi constitute sunt memorie apostolorum. Oportuit enim ibi esse predicatorum regni celorum, ubi conditum est regnum romanorum, ut diuerse gentes uenientes honorificent memoriam piscatorum. Euntibus enim ad beatum petrum apostolum qui uouerunt, ubi constituta est memoria adriani imperatoris mire magnitudinis et pulchritudinis templum, numquid aliquis dicit, Intremus ad memoriam imperatoris? Ergo preteritur memoria imperatoris, et festinatur ad memoriam piscatoris. Boni piscatores facti, qui erant piscatores nati. Piscatores piscium facti sunt piscatores hominum: domino christo dicente, *Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum.* Artem uobis non muto: genus piscium muto. Extrahebatis de mari uiuos ad mortem: nunc extrahetis de seculo mortuos ad salutem. Unus erat piscator, alius persecutor. Tantum meruerunt persecutores et piscatores, ut fierent predicatorum. Primus in ordine apostolorum electus est petrus: paulus quoque nouissimus, sicut ipse de se testatur, dicens, *Ego sum minimus omnium apostolorum.* Qui elegit primum, ipse elegit et nouissimum, ut simul paterentur primus et nouissimus. Bona passio apostolorum que nunc coheret laudi. Bonum certamen quod perfecit martyrium. Sciebant apostoli ad quam pertendebant coronam quam acceperunt petrus et paulus in urbe roma. Dixerat discipulis dominus in euangelio, *Qui reliquerit patrem aut matrem, uxorem aut filios, et omnia que possidet propter me, centuplum accipiet, et uitam eternam possidebit. Et qui perdiderit animam suam propter me in hoc mundo, in uitam eternam custodiet eam.* Oportet ergo, fratres, ut propter eternam uitam, temporalis contempnatur. Boni discipuli qui ueram doctrinam tenuerunt, magistri cursum consummauerunt, fidem seruauerunt, promissa dilexerunt, temporalia contempserunt, et uitam eternam possederunt. Unus ex rusticis insertus, [disertus] alius ex lupo agnus. De paulo apostolo dictum est, *Lupus rapax mane rapiet predam, et ad uesperam diuidet escas.* Fuit persecutor saulus, sed mutatus est ut fieret paulus. Fuit ante persecutor, postea uero factus est magnificus predicator.

W *Leccio prima.* Duorum sanctorum...honorificent memoriam† piscatorum.

Leccio secunda. Euntibus ab† beatum petrum apostolum qui uouerunt ibi† est constituta memoria. Adriani...piscatores nati.

Leccio iii. Piscatores piscium...primus et nouissimus.

Item infra octabas. Leccio prima. Bona passio apostolorum...custodiet eam.

letior per uniuersum mundum christi exultet ecclesia ; que licet omnium sanctorum maximo certa sit adornari triumpho, horum tamen victoria gloriosius illustratur, quandoquidem videt de hoc seculo ipsos fidei patres et magistros martyrio triumphasse.

Lectio secunda. Quid enim insignius petro, qui in carne positus mensuram carnis egressus christum iesum viui dei filium esse confitetur? Et quod omnium adhuc mortalium pectus latebat, prima petri lingua nouo est sermone confessa.

Lectio tertia. Quid, fratres carissimi, magnificentius petro, qui tanto confessionis merito, cum corruptibili adhuc esset in corpore, et necdum ipse ascendisset in celum, regnum ipsi celeste et claudere et aperire permissum est? Tu autem.

℣. Constitues eos.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona. Hoc est preceptum. *Ps.* Dominus regnauit.

Capitulum. Hi¹ sunt due oliue. *Require supra ad secundas vespervas sancti petri.* (p. 212.)

Hymnus, versiculus et antiphone super psalmos de communi apostolorum dicantur. (i. 39.)

Oratio. Deus qui hodiernam diem, *ut supra in die sancti petri.* (p. 211.)

^a*Memoria de sancto iohanne.* *Ant.* Apertum[†] est os. *Versiculus et oratio ut in prima die.*

Memorie feriales per octabas non dicantur.

AD PRIMAM.

Ant. Maiorem caritatem.

Ps. Deus in nomine.

Ant. Te iure.

Ps. Quicumque vult.

Capitulum. Regi seculorum.

Leccio secunda. Oportet ergo...escas. Fuit autem persecutor : postea uero factus est magnificus predicator. Christum quem aliquando blasphemabat, postea publice predicabat.

Leccio tertia. Ipse de se paulus testatur dicens, *Qui primus fui blasphemus et persecutor et contumeliosus : sed ideo misericordiam merui, quia ignorans feci in incredulitate, ut in me reuelaret deus filium suum.* Hoc prestitit persecutori. Quid autem prestitit piscatori, nisi clauces regni celorum? Clauces ipsas regni celorum fides meruit petri, quia prior agnouit filium dei. O gloriosum meritum apostolorum! Non uno die electi sunt ad apostolatam, sed uno die meruerunt accipere martyrium. Transcenderunt[†] celum, coronati sunt a domino, cui est honor et gloria per cuncta seculorum secula. Amen.

^a H *Commemoratio tantum de octaua die sancti iohannis.*

¹ HWO¹ Isti.

AD TERCIAM.

Ant. Vos amici.

Capitulum. Hi¹ sunt due oliue.

AD SEXTAM.

Ant. Beati mundo.

Capitulum.^a Hi sunt ecclesiarum columnne, quos vita sanctissima venerabilem duxit ad mortem, et gloriosus occasus fecit esse perpetuos.

AD NONAM.

Ant. In patientia.

Capitulum.^b Hi sunt viri sancti quos elegit dominus in caritate non ficta, et dedit illis gloriam sempiternam quorum doctrina fulget ecclesia ut sol et luna.

Responsorium et versus de communi apostolorum (i. 40) *ad omnes horas dicuntur, cum oratione ut supra ad matutinas.*^c

^a HWO¹ *Capitulum.* Isti sunt uiri sancti...

O² *Generatio eorum.*

^b H *Capitulum.* Hii [W Isti] sunt ecclesiarum... O² *Sapientia eorum* require capitulum in communi plurimorum confessorum. (i. 76.)

^c HO *Ad vespas.* *Ant.* Iurauit. *Ps.* Dixit dominus. *Capitulum.* Isti sunt due oliue. [O² Hii sunt viri]. *Ymnus.* Aurea luce. *Ÿ.* In omnem terram. [O¹ *Ant.* O gloriosi apostoli. O² *Gloriosi principes.* *Ps.* *Magnificat.*] *Oratio.* Deus qui hodiernam diem. *Et sic fiat seruitium per totas octabas.* O² *Nulla fiat commemoratio infra octauas apostolorum.*

Then Sunday in Octave (see above): then HO² *He sequentes antiphone dicantur per octabas apostolorum ad vespas super psalmum Magnificat.* *Ant.* Hii sunt ecclesiarum columpne, quos uita sanctissima uenerabilem duxit ad mortem, et gloriosus occasus fecit esse perpetuos, alleluya. *Ant.* Isti sunt uiri sancti, quos elegit dominus in caritate. non ficta, et dedit illis gloriam sempiternam, quorum doctrina fulget ecclesia ut sol et luna, alleluya. *Ps.* Magnificat. *Ant.* O gloriosi apostoli. *Require in sollempnitate omnium sanctorum.* (*Sar.* iii. 438. Below p. 386.)

W has similar cues for Vespers (*cum ceteris antiphonis et psalmis de apostolis*) ending *Ÿ.* In omnem terram. *Ant.* O gloriosi apostoli. *Ps.* Magnificat. *Oratio.* Deus qui hodiernam.

Sic dicantur matutine, hore et vespere cotidie per octabas nisi in dominica, excepto quod infra octabas dicantur sequentes antiphone super psalmum Magnificat. *Ant.* Isti sunt ecclesiarum. *Ant.* Isti sunt uiri.

WO² *De festis* [O² *festiuitatibus*] *trium lectionum et de dominica infra octabas oct† fiat tantum memoria.*

¹ HWO¹ Isti.

*IN FESTIVITATE VISITATIONIS BEATE MARIE
VIRGINIS.^a

AD PRIMAS VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Accedunt laudes virginis
admirande indaginis
nouiter promulgate :
en visitat helizabeth
maria mater ipsamet
celica probitate.

Ps. Laudate, et ceteri psalmi quattuor.

Capitulum. Ego mater pulchre... R̄. Dixit verba prophetica.

Hymnus.

In mariam vite viam matrem veram viuientium
pie venit qui redemit peccata delinquentium.
Gressum cepit cum concepit maria multum properans,
visitauit, confortauit helizabeth compatiens.
Salutatur, inflammatur helizabeth et filius,
inaudita fiunt ita de dono sancti spiritus.
Impregnata grauidata fit mater olim sterilis,
infans datus nondum natus exultat christo iubilis.
Seruit maior, gaudet minor, maria fert solatium
visitatis preparatis ad spiritum propheticum.
Precursorem et doctorem maria plebi indicat,
qui rectorem purgatorem digito mundi nunciat.
Leua plebem, duc ad regem, maria cunctos visitans
ut saluetur et letetur cum tu sis mater medians.
Honor deo viuo vero per infinita secula,
qui nos regat et protegat materna per oracula. Amen.
V̄. Diffusa est gratia.

Then in HWO follows

SANCTORUM PROCESSI ET MARTINIANI. (*Sar.* iii. 425.)

Oratio. Deus qui nos sanctorum tuorum processu et martiniani confessionibus
[W confessoribus] gloriosis...et eorum imitatione...

[WO *Fiat memoria de communi plurimorum martyrum. Eodem die fiat
memoria de sancto swithino. Oratio.* Deus qui hodierna die sacratis-
simum nobis beati swithini confessoris tui festiuitatem celebrare concedis,
adesto propicius ecclesie tue, ut cuius gloriamur meritis muniamur
suffragiis, per dominum nostrum. WO¹ *De communi unius confessoris et
pontificis.*]

Then follow Translation of S. Martin (below p. 233) [W, Dominica infra
octabas,] Octave of SS. Peter and Paul, Translation of S. Thomas, &c.

^a Added in the margin of the Kalendar of H.

Ant. Acceleratur ratio in puero nondum nato,
 instinctu sacri pneumatis diuinitus sibi dato,
 nouit presentem dominum in virgine clam latentem,
 adorauit cum iubilo ad seruulum venientem.

Ps. Magnificat.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus qui ex abundantia
 caritatis beatam mariam tuo filio impregnata ad saluta-
 tionem helizabeth inspirasti, presta quesumus ut per eius
 visitationem donis celestibus repleamur, et ab omnibus
 aduersitatibus eruamur. Per eundem dominum.

Nulla fiat memoria.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Reginam celi mariam concorditer adoremus,
 Que visitans helizabeth spem contulit ut laudemus.

Ps. Venite exultemus.

Hymnus. Christi mater celicola,
 fons viuus fluens gratia,
 lux pellens cuncta scismata,
 maria deo proxima.

Ex motu veri luminis
 transiuit in montaneis
 virgo iuuare vetulam
 de precursore grauidam.

Mater venit de nazareth,
 ut salutet helizabeth ;
 replentur dono spiritus
 anus et eius filius.

Helizabeth complacuit
 quod mater dei affuit,
 infans gaudet in utero
 presente christo domino.

Marie visitatio
 exemplum dat vicinio
 quod sit parata omnibus
 ipsam pie querentibus.

Trinitatis clementia
 cuncta laxet facinora,
 per matris christi merita
 nos ducat ad celestia.

In primo nocturno.

Ant. Inter turmas femineas
 et sanctarum excubias
 maria collaudatur,

propter fructum qui queritur
quo iure mundus emitur

ad vitam et saluatur. *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Diuo repletur munere
maria sine murmure
cum filium concepit,
surrexit ab oraculo,
statim in montis calculo
abiit et perfecit. *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Accendit ardor spiritus
mariam tangens celitus,
de nazareth migrando
mox in montana transtulit,
ubi tumultu caruit

superna degustando. *Ps.* Domini est terra.

V. Diffusa est gratia... *R.* Propterea benedixit...

Lectio i. Beatissima mater dei maria virgo virginum domino consecrata, propter beneficia inaudita exhibita populo inuocanti, omnes in necessitate constituti ad eam confugiunt, tanquam ad singulare refugium, ubi humanum subsidium non sufficit requisitum.

R. Surgens maria grauida,
migravit per montana
in ciuitatem iude,
Intrauit domum propere
zacharie cum opere
salutis consobrine.

V. Ut audiuit helizabeth
salutes mox de nazareth
exclamauit miratiue. [[Intrauit.]]

Lectio ii. Disposuit namque dominus deus noster omnia inferiora sua prouidentia, industria et gratia. Ipsa vero, ex abundanti gratia sibi data, est visitatrix, nutrix, genitrixque bonorum. Que, tanquam regina, non regit ut destruat, non regit ut deserat, non regit ut decipiat; sed sic regit, ut quodcunque sub ea viuere possit.

R. Dixit verba prophetica
helizabeth celicola
de virgine maria,
Beata est que credidit,
in hac fient que didicit
a domino mente pia.

V. Venit ex te sanctissimus
vocatus dei filius,
sicut predixit angelus
sue matri in via.

Beata est.

Lectio tertia. Gaudet autem deus et letatur per secula, quoniam regine celi cuncta debita sunt subiecta. Cui, tanquam impetus aque veniens de libano, tota se infudit gratie plenitudo. Ubi est gubernatrix prouida celi et terrene potentie, ubi mater misericordie, impetratrix venie, mediatrix ad deum pro crimine, nisi maria?

R̃. Prophetias implens natum¹
verbum patris incarnatum
ex te, virgo virginum,
Gabrielis per affatum
ventrem tuum impregnatum
fecit deus omnium.

Ÿ. Post consensum tante rei
Virgo seruulorum dei
Petit habitaculum. Gabrielis. Gloria patri. Gabrielis.

In secundo nocturno.

Ant. Non fuit christus oneri,
nec moles grauis pueri
visceribus matris digne,
sed ignora de pondere
cum corporali robore
transiit benigne. *Ps.* Eructauit.

Ant. Transiuit in itinere
maria multum propere
monticulos scandendo,
euitauit lasciuiam
propter morum constantiam
colloquia spernendo. *Ps.* Deus nostrum refugium.

Ant. Longam viam pertransiit,
maria montes circuit
hilaris laborando,
honorem mundi respuit,
deuotionem tenuit
celica meditando. *Ps.* Fundamenta.

Ÿ. Specie tua.

Lectio iiii. Ipsa siquidem est aduocata mundi, patrona peculii, spes salutis populi christiani. Ipsa est miserorum miseratio, afflictorum reuelatio, desolatorum consolatio, peccatorum visitatio, discordantium reintegratio cum triumpho.

R̃. Helizabeth congratulans,
profunde se humilians
in aduenetu† messie,

¹ for uatum.

Unde, ait, condeceat
quod mater dei veniat
ad me cum plausu vie?

Ÿ. En felix salutatio,
duplata exultatio
dabatur vi sophie. Unde.

Lectio quinta. Unde quondam romane ecclesie cardinales, super romanę electione pontificis grauiter discrepantes, propter premissa beate marie priuilegia gratiarum decreuerunt quod festum octauarum natiuitatis virginis gloriose statuerent in ecclesia celebrari, si eos ad unitatem animorum reduceret, ac discrepantibus fideliter prouideret. Emissio siquidem voto, mox ad unitatem concorditer redierunt, et dominum celestinum, virum strenuum atque sanctum, in romanum pontificem elegerunt.

R. Adduxit in cellaria
rex ad sua sacraria
helizabeth et mariam,
Exultauerunt mutuo
de superno solatio
per celicam vite viam.

Ÿ. Diuinorum colloquia
sunt super fauum dulcia
et omnem melodiam. Exultauerunt.

Lectio sexta. Huius enim rei consideratione urbanus sextus, anxia ferens mente serpentinam materiam scismatis in ecclesia antiqua, tam et perpendens animo perspicaci quod beata virgo maria sit aduocatrix sagacissima discrepantium animorum, et visitatrix diligentissima errantium singulorum, pro gratia extinctionis scismatis impetranda et remissione omnium delictorum pie statuit quod licet festum visitationis de helizabeth illo tempore post annunciationem dominicam debuerit celebrari, quo ipsam sanctam helizabeth maria salutauit, propter maximas virtutes et mirabiles in christi incarnatione, in iohannis santificatione, in helizabeth et iohannis sancti spiritus repletionem illo die potissime operatas; et licet pro tali beneficio visitationis nobis exhibito quod illo tempore ob eiusdem gratiam debeamus deo exoluere gratiarum debitas actiones: tamen quia illo tempore ecclesia circa officium quadragesimale aut passionem christi specialiter occupatur; ne tanta officii solemnitas pretermittatur, ad laudem et gloriam visitationis memoriam in crastino octauarum natiuitatis sancti iohannis baptiste cunctis fidelibus celebrare.†

R. Egressa est pulcherrima
gregum sequens vestigia
simplices imitando,

Maria mitis visitat
helizabeth...

pastores exemplando.

Ÿ. Cum esset in accubitu
rex in ventris circuitu
in matrum sacro ambitu
lucem dedit fragrando. Maria. Glōria patri. Maria.

In tercio nocturno.

Ant. Monstrans culmen dulcedinis
maria sui sanguinis
helizabeth salutat,
stantem in domo proximi
propinqua templo domini
deuote subministrat. *Ps.* Cantate i.

Ant. Tunc ad sermonem virginis
dabatur donum flaminis
matri simul et proli,
gaudebat [[? hic]] in utero,
hec prouide de puero
et de regina poli. *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. De celo velut radius
descendens sacer spiritus
helizabeth intrauit,
mox benedictam virginem
sanctitatis propaginem
prophetice clamauit. *Ps.* Cantate ii.

Ÿ. Adiuuabit eam.

Secundum lucam.

In illo tempore, Exurgens maria...helizabeth. Et reliqua.
Omelia beati ambrosii epyscopi de eadem lectione.

^aMorale est omnibus ut qui fidem exigunt, fidem astruant.

Et ideo...placuerit assereret.

℞. Postquam verbum caro factum
concepisset vas intactum
uteri virginalis,
Mox surrexit in hunc actum
natum sacrans per contactum
cognate specialis.

Ÿ. Cuius vocem ut audiuit,
mentem eius introiuit
gratia prophetalis. Mox surrexit.

^a *Sar.* iii. 417.

Lectio viii. Ut audiuit hec maria, non...perrexit.

R̃. Helizabeth ex opere
signorum dat pro pignore
mariam inuocare,
Quam gratia construxerat
et pietas commemorat
vetulam visitare.

Ÿ. Nullus diffidat hodie
ad mariam confluere
sibique supplicare. Quam.

Lectio ix. Quo enim iam plena deo...retardauit.

R̃. Cultus magne leticie
perflauit domum hodie
helizabeth qua orabat,
Cum venit virgo virginum
ad eius tabernaculum
ipsamque visitabat.

Ÿ. En amores reciprocos
inter matres et filios
quos spiritus unabat. Cum.

[[Ps.]] Te deum. Ÿ. Specie.

IN LAUDIBUS.

Ant. Sacra dedit eloquia
maria responsoria
helizabeth laudanti,
clamauit deo canticum
magnificando dominum
de sursum bona danti. *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Tunc exaltauit̃ animus
cum ipsius fit filius
angelo nunciante
ancilla dei credidit,
confestim verbum genuit
maria supplicante. *Ps.* Iubilate.

Ant. Vera humiliatio
fuit christi conceptio
deo respiciente,
ex hoc laudabunt singuli
mariam matrem seculi,
ipsamet sic dicente. *Ps.* Deus deus.

Ant. Magna perfecit dominus
in marie virtutibus,
dominum concipiendo
fit mater plena gratie

et impetratrix venie
omnibus miserando. *Ps.* Benedicite.

Ant. Maria tribus mensibus
quasi stetit laboribus
helizabeth subdendo
natum cepit ex utero
circuncisum in termino
astitit intuendo. *Ps.* Laudate.

Capitulum. Ego mater.

Hymnus. De sacro tabernaculo
virtutum flos egreditur,
in montis diuerticulo
odor marie spargitur.

Ex caritatis germine
helizabeth appropriat,
et pietatis culmine
ipsam deuote visitat.

Salutat seruam domina,
hec matrem christi nominat,
confertur ingens gratia,
matrem et prolem satiat.

En christi incarnatio
per nondum natum panditur,
hunc adorat cum gaudio
qui ventre matris clauditur.

Clamat senex cum iubilo,
videns marie gloriam,
beata credens angelo
fuisti rem veridicam.

Hic stupet rerum regula
nature mutans ordinem,
ubi fiunt miracula
per solum celi principem.

Presta virgo piissima
sufficiens auxilium,
cum sis mater largissima,
nos visites in seculum. Amen.

V. Elegit eam.

Ant. Adiutrix visitatio
et frequens ministratio
helizabeth oblata,
mariam dat propiciam
ad impetrandam gratiam
cum fuerit vocata :

nam imperatrix seculi
 fit in conspectu filii
 subditos gubernando,
 promptos suo regimini,
 instituenti numini
 dociles visitando. *Ps.* Benedictus.

Oratio. Omnipotens.

AD PRIMAM.

Ant. Sacra dedit.

AD TERCIAM.

Ant. Tunc exultauit.

Capitulum. Ego mater. *R.* Diffusa est.

Oratio ut supra.

AD SEXTAM.

Ant. Vera humiliatio.

Capitulum. Surge, propera... *Ÿ.* Specie tua.

AD NONAM.

Ant. Maria tribus mensibus.

Capitulum. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata ? *R.* Adiuuabit.

Ÿ. Elegit eam. *Oratio ut supra.*

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Sacra dedit.

Ps. Dixit dominus.

Ant. Tunc exultauerunt.

Ps. Confitebor.

Ant. Vera humiliatio.

Ps. Beatus vir.

Ant. Magna perfecit.

Ps. De profundis.

Ant. Maria tribus mensibus.

Ps. Memento domine.

Capitulum. Ego mater pulchre. *R.* Cultus magne.

Hymnus. In maria vite via. *Ÿ.* Diffusa est gratia.

Ant. Iesu redemptor optime,
 ad mariam nos imprime,

ut mundi aduocatam :

pari forma nos visitet,

sicut fecit helizabeth,

per summam pietatem :

mores et actus dirigat,

et ad celos alliciat

per gratiam collatam.

Ps. Magnificat.

Oratio ut supra.

PER OCTABAS VISITATIONIS BEATE VIRGINIS MARIE.

Fiat seruicium de beata maria, et etiam in dominica.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphone et psalmi in nocturno sicut in prima die.

Ṽ. Diffusa est gratia : et dicitur quotidie ante lectiones infra octabas.

Lectio i. Beata et intemerata virgo maria dei filio cooperante spiritu sancto impregnata, statim post ipsius conceptum benedictum montana iude ad visitandum cognatam suam helizabeth conscendit, ad christi incarnationem mirabiliter publicandum, necnon ad congratulandum helizabeth ipsius mirifice sterilitate ablata, verum etiam ad compatiendum sibi et seruendum senio et debilitate grauate. Tu autem.

Tria responsoria per ordinem de hystoria dicantur.

Lectio ii. Propter quod dicitur, *Exurgens maria abiit in montana cum festinatione.* Non enim surrexit de dormitione, sed de oratione ; non de corruptione, sed de spiritus sancti repletionem ; non tepide, sed festine surrexit, et visitauit cognatam suam helizabeth.

Lectio tertia. Transiuit siquidem maria de salutatione angelica ad salutandum helizabeth, de visitatione ad visitationem, de sanctificatione ad sanctificationem, et de exultatione ad exultationem, et propheticam visionem. Tu autem domine.

Ṽ. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona dicitur, Sacra dedit eloquia.

Capitulum. Ego mater pulchre.

Hymnus. De sacro tabernaculo. *Ṽ. Elegit eam.*

[Ant.] Adiutrix. *Ps.* Benedictus.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus.

Memoria de apostolis. *Ant.* Tradent enim vos.

Oratio. Deus qui hodiernam diem.

AD PRIMAM. *Ant.* Tunc exultauit.

AD TERTIAM. *Ant.* Vera humiliatio.

AD SEXTAM. *Ant.* Magna perfecit.

AD NONAM. *Ant.* Maria tribus mensibus.

Et cetera ad horas ut in die.

AD VESPERAS.

Hec sola antiphona, Sacra dedit. *Ps.* Dixit dominus, *cum aliis ut in die.*

Capitulum. Ego mater.

Hymnus. In mariam vite viam. *Ÿ.* Diffusa.

Ant. Iesu redemptor optime. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

Memoria de apostolis. *Ant.*^a O gloriosi apostoli¹... *Ÿ.* In omnem terram. *Oratio.* Deus qui hodiernam.**

^b*Postea fiat memoria de sancto martino.* *Ant.* O martine. *Require in alio festo eiusdem.* (p. 395.) *Ÿ.* Amauit. *Oratio.* Deus qui populo...ut quem doctorem vite habuimus in terris, intercessorem semper habere mereamur in celis. *Per.*

*TERCIA DIE.

Lectio i. Abiit ergo maria in montana cum festinatione, que ab angelo in itinere familiariter ducta fuerat. Spiritus enim sancti inflammatione per abrupta montium extollitur, que ab eodem concepit quem in utero per montana transiens gestabat dei filium. Tu autem.

Lectio ii. Sicut enim deus per influentiam supernaturalem monet creaturas ad suas quasque perfectiones naturales et congruas, sic per influxum specialem monet rationalem creaturam ad omnem perfectionem humanam facultatem omnino transcendentem.

Lectio iii. Unde apostolus, *Quicumque enim spiritu dei aguntur, hi filii dei sunt*; et habitum gratie consequuntur. Iste siquidem instinctus spiritus sancti monet quemlibet diuinitus capacem gratie ad perficiendum ea que sibi necessaria sunt ad salutem. Tu autem domine.

Ad laudes et cetera ut supra.

Memoria de apostolis ut supra die precedenti. (p. 232.)

Postea memoria de sancto martino. *Ant.* O quantus luctus: *quare in alio festo.* (p. 399.) *Ÿ.* Iustus germinabit. *Oratio ut supra.*

^a *Sar.* iii. 438. Given in HWO² as an *Antiphona super Ps.* Magnificat [above p. 217-8.]

^b H *In translatione beati Martini.* *Oratio.* Deus qui populo...(as P.)
W *De translatione sancti martini memoria fiat ad vespas.* *Ant.* O martine. *Ÿ.* Amauit eum. *Oratio.* Deus qui populo...(as P.)
Ad matutinas. *Ant.* O quantus luctus. *Ÿ.* Iustus germinabit.

¹ P lampades fulgentes.

Ad vespervas omnia ut supra, cum memoria de apostolis.

Ant. Hi sunt ecclesiarum columnæ,^a... *Versiculus et oratio ut supra.*

DIE QUARTA.

Lectio i. Beata igitur maria diuino spiritu repleta erat, cuius motionem in itinere sequebatur deuote. Non enim accepit spiritum huius seculi, sed qui ex deo est; ut sciret quia a deo sibi datus erat.

Lectio secunda. Hoc spiritu per montana ducebatur; hoc spiritu per angelum regebatur, ne offenderet in via; hoc spiritu in humilitate et spiritus hylaritate cacumina montium transcendit. Non enim erat ex conceptu filii aggrauata. Tu.

Lectio iii. Nec erat ille dei filius in utero suo incarnatus sibi onerosus et grauis, sed omnino agilis et leuis: propterea *exurgens maria, inquit, abiit in montana cum festinatione in ciuitatem iude, et intrauit domum zacharie, et salutauit helizabeth;* ut sicut in natiuitate iohannis multi fuerant gauisuri, sic de tanta tamque gloriosa dei genitricis marie visitatione et iocunditate mirabili, omnes plenius gratulationibus gauderent, dei in his collaudantes magnalia. Tu autem domine.

Memoria de apostolis ut supra.

DOMINICA INFRA OCTABAS VISITATIONIS.

AD PRIMAS VESPERAS.

Hec sola antiphona Sacra dedit. *Ps.* Dixit dominus, *cum aliis quatuor ut supra.*

Capitulum. Ego mater. *R.* Dixit verba.

Hymnus et cetera ut in primis vespervis.

Memoria de apostolis et de dominica tam ad vespervas et matutinas.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium et cetera omnia ut in die, cum his lectionibus.

Lectio prima. Legitur in euangelio quod cum angelus gabriel a deo missus nouum virgini salutationis obsequium attulisset, et virgo, non dubia sed pauida, qualiter ea fierent inquisisset, angelus ei modum et causam tam ineffabilem sacramenti exposuit, sic inferens. *Spiritus sanctus, inquit, superueniet in te, et uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei.*

^a See above, p. 222n.

Lectio ii. Et ut omnis credenti ambiguitas tolleretur, adiuncto miraculo diuine potestatis efficaciam manifestans, ait, *Ecce helizabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senectute sua.*

Lectio iii. Mox ad hec virgo, fide et exultatione plena, cum magna gratulatione respondet, *Ecce ancilla domini, fiat michi secundum verbum tuum.*

Lectio quarta. Statimque in ipsam virginem gloriosam eternum illud lumen cum toto maiestatis fulgore descendit. Et quod non capit mundus, totum se intra viscera virginis collocavit.

Lectio v. Iam tunc clamauit sapientia dei in illa beata anima. *Spiritus ubi vult spirat, et vocem eius audis, et nescis unde veniat, aut quo vadat;* sed quia eodem spiritu sancto didicerat sua per humilitatem tegere et celare, et alienis bonis per caritatem gaudere, surgit mox, et affluentia tante gratie ad inferiores properat exhibitura obsequium.

Lectio vi. Consendit in montana iudee videre et congratulari hlizabeth†, ut quod de ipsa audierat per angelum, in ipsa presens videret, et condigna exultatione exciperet. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

*Ad secundas vespertas omnia fiant sicut in die, sed cum una antiphona super psalmos, et sine responsorio.***

DIE QUINTA

Fiat seruitium de octabis apostolorum petri et pauli.

AD VESPERAS.

Ant. Iurauit dominus. *Ps.* Dixit dominus.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie. *Require in communi plurimorum confessorum.* (i. 73.)

R. Ciues apostolorum. *Ÿ.* Potestates. *Et dicatur hic versus ad vespertas et ad matutinas.*

Hymnus. Aurea luce. *Ÿ.* In omnem terram.

Ant. Isti sunt due oliue. *Ps.* Magnificat. *Require hanc antiphonam supra in festo sanctorum iohannis et pauli.* (p. 204.)

Oratio. ^aDeus cuius dextera beatum¹...

**Memoria de visitatione beate marie.* *Ant.* Acceleratur ratio. *Ÿ.* Diffusa est gratia. *Oratio.* Omnipotens sempiterne deus qui ex abundantia.

^a p. 13. *Sar.* iii. 439.

¹ WP apostolum ambulantiem.
HW end per.

*Et si predictæ octabæ in dominica euenerint, totum seruitium fiat de visitatione : et memoria de octabis apostolorum, et de dominica ad vespervas et ad matutinas.***

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphone, psalmi et versiculi et responsoria de communi apostolorum dicuntur. (i. 35.)

^a*Novem lectiones fiant. Lectio i.* Piscatoris et persecutoris sacratissimum diem gemine festiuitatis occursum deuotione precipua hodie celebramus. Ille quo retia euasit seculi : iste quo ex predone confessor factus est christi. Elegit ecce duos : unum piscatorem, alterum grassatorem. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

Lectio ii. Illum vocat ex littore, ad istum clamat ex ethere. Illum accersit ex ponto, istum terret e celo. Cum igitur petrus linea claustra iactaret in freto, christus retia misit in verbo. Cepit christus : cepit et petrus. Tu autem domine miserere.

^a H *Lectiones ut supra.* (Then Gospel, &c.)

W *Leccio prima.* Cum omnes beati apostoli parem gratiam apud dominum sanctitatis optineant, tamen nescio quo pacto petrus et paulus uidentur peculiari quadam in saluatore fidei uirtute precellere. Quod quidem ex ipsius domini possumus iudicio comprobare.

Leccio ii. Nam petro sicut bono dispensatori clauem regni celestis dedit, paulo tanquam idoneo doctori magisterium ecclesiastice institutionis iniunxit, scilicet ut quos iste erudiret ad salutem, ille suscipiat ad quietem. Et quorum corda paulus patefecerat doctrina uerborum, eorum animabus petrus aperiat regna celorum.

Leccio tertia. Clauis enim dicenda est qua ad fidem dura peccatorum corda reserantur, mencium secreta panduntur, et quicquid intrinsecus clausum tenetur, in palam rationabili manifestacione producit. Clauem enim quodammodo a christo sciencie et paulus accepit. Clauis inquam est que et conscienciam ad confessionem peccati aperit, ad gratiam ad eternitatem ministerii salutaris inducit.

Leccio quarta. Ambo ergo clauæ a domino perceperunt : iste sciencie, ille potencie. Diuicias immortalitatis ille dispensat, sciencie thesauros iste largitur. Sunt enim sciencie thesauri, sicut scriptum est, *In quo sunt omnes thesauri sapiencie et sciencie absconditi.*

Leccio v. Ergo beatus petrus et paulus eminent inter uniuersos apostolos, et peculiari quadam prerogatiua precellunt. Verum inter ipsos quis cui preponatur incertum est ; puto enim eos equales esse meritis, quia equales sunt passione ; et simili eos fidei deuocione uixisse, quos simul uidemus ad martyrii gloriam peruénisse.

Leccio vi. Non enim sine causa factum putemus, quod uno in die, uno in loco, unius tyranni tolerauere sententiam. Una die passi sunt, ut ad christum pariter peruénirent. Uno in loco, ne alteri roma deesset ; sub uno persecutore, ut par crudelitas utrumque constringeret. Dies ergo pro merito, locus pro gloria, persecutor dicertus^t est pro uirtute.

Lectio iii. Christus discipulum : petrus pisciculum. Et dum circumdat petrus gentem squameam, ipse venit in retia. Tu autem domine miserere.

Lectio quarta. *Preteriens*, inquit, *iesus vidit duos fratres, symonem qui vocatur petrus, et andream fratrem eius, mittentes rete in mare. Erant enim piscatores.* Quibus christus sic ait, *Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.* At illi *relictis retibus secuti sunt eum.* Tu autem domine miserere.

Lectio quinta. Fit de predone predatio : de piscatore piscatio. Dum enim petrus in hamo querit concludere piscem, hamum verbi misit christus et cepit piscatorem. Nunc ad memoriam piscatoris, genua flectuntur imperatoris ; ibi radiant gemme dyadematis, ubi fulgent beneficia piscatoris. Tu autem domine miserere nostri.

Lectio sexta. Ex piscatore fecit dominus apostolorum principem : ex persecutore fecit apostolicum confessorem. Prestitit passio suos, quos fecerat fidei predicatio copulatos. Venemur ergo principes gregis nostri, si volumus caulās intrare pastoris iesu christi domini nostri, qui cum deo patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula seculorum. Amen. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

Euangelium secundum matheum decimoquarto. [xiv. 22-23.] In illo tempore, Iussit iesus discipulos suos ascendere in nauiculam...solus orare. Et reliqua.^a

Omelia beati augustini episcopi de eadem lectione.

^bCum sanctum euangelium legeretur, audiuius christum in monte solum orantem, nauiculam periclitantem...miraculum inspicientes, etiam mysterium requiramus.

Lectio viii. Ascendit ergo dominus...nouit fides vestra.

Lectio ix. Cur autem solus...qui est in celo : dum enim christus orat in excelso, nauicula turbatur fluctibus in profundo.

*Ÿ. Constitues.**

AD LAUDES.

Antiphona de communi apostolorum dicuntur. (i. 39.)

Capitulum. Hi sunt viri.

^a HW to...turbas. Et reliqua.

^b H [*Lectio vii.*] Cum sanctum euuangelium...misterium requiramus. (Text as Sar.)

Lectio viii. Quando enim possumus...uitam inueniamus.

Lectio ix. Ascendit ergo dominus...qui est in celo.

W [*Lectio vii.*] as H.

Leccio viii. Ascendit dominus noster...qui est in celo.

Leccio ix. In fine cum dominus uenerit, et nos omnes...pro nobis interpellare.

Hymnus, versiculus et antiphona super psalmum Benedictus de communi apostolorum dicuntur.

Oratio. Deus cuius dextera **Et dicetur ad horas.***

**Memoria de visitatione.* *Ant.* Adiutrix. *Ÿ.* Elegit.

Oratio. Omnipotens.**

AD PRIMAM.

Ant. Hoc est preceptum.

Ps. Deus in nomine.

Ant. Te iure.

Ps. Quicumque vult.

AD TERCIAM.

Ant. Maiorem.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie.

Responsoria et versiculi de communi apostolorum ad horas dicuntur.*

AD SEXTAM.

Ant. Vos amici.

Capitulum. Generatio eorum.

AD NONAM.

Ant. In patientia vestra.

Capitulum. Sapientiam sanctorum.

Require hec predicta capitula in communi plurimorum confessorum.
(i. 73, 76.)

He octabe secundas vesperas non habent, propter translationem sancti thome martyris.

Et si predictae octabe in dominica euenerint, totum seruitium fiat
a de visitatione: et memoria de octabis apostolorum et de
" dominica ad vesperas et matutinas.

IN TRANSLATIONE SANCTI THOME MARTYRIS.^b

AD VESPERAS.

Ant. Fragrat virtus arboris, arbore precisa :

matrem proles liberat nequiter occisa :

plaudit mater filio, lite iam decisa :

regnum et sacerdotium sunt indiuisa.¹ × *Psalmi feriales.*^c

^a WO¹ de octabis, et memoria de dominica.

^b O¹ Erasure of three lines; only a bare mention Sancti] Grimbaldi presbyteri is left; neither this feast, nor the Feast of Relics is mentioned. O² has the Translatio, and the Feast of Relics; and then Sancti Grimbaldi tres lectiones fiant.

^c H *Cetera omnia sicut in alio* (i. 165), *preter lectiones et orationem* Deus qui nos...

¹ H and W margin, *plaudat.*

H and W margin, *regnum sacerdotio cum sint indiuisa.*

Capitulum. Beatus vir qui suffert.

R̃. Iacet granum^a... *Ṽ. Cadit custos... Celum.**

Hymnus. Martir. Ṽ. Gloria et honore.

Ant. Pastor cesus... [Ps. Magnificat.]

Oratio. Deus qui nos translationem beati thome martyris tui atque pontificis celebrare concedis, te supplices exoramus ut eius meritis et precibus a viciis ad virtutes, et a carcere transferamur ad regnum, per.¹

Memoria de apostolis. *Ant.* Gloriosi principes. Ṽ. In omnem.

Oratio. Deus cuius dextera.

*Postea fiat memoria de visitatione, si non sit dominica.

Et si fuerit dominica, tunc prima memoria erit de visitatione, secunda de dominica, tertia de apostolis, nisi in ecclesiis in quibus fit processio ad altare sancti thome, quia tunc antiphona beate marie erit ultima.

AD MATUTINAS DE SANCTO THOMA.

Inuitatorium. Assunt thome^b... Ps. Venite.

Hymnus. Martir dei.

In primo nocturno.

Ant. Summo sacerdotio... Ps. Beatus vir.

Ant. Monachus sub clerico...² Ps. Quare fremuerunt.

Ant. Cultor agri...³ Ps. Dominus† quid.

Ṽ. Gloria et honore.**

Lectio i. ^cGloriosi martyris thome...notata adimpleri.

*R̃. Stridens† liuor... Ṽ. Ordo sexus... Tota.**

^a Sar. i. 245.

^b Sar. i. 247. O² Inuitatorium et cetera omnia sicut in alio festo. (i. 166.)

^c H *Lectio i.* Cum sacrosancta cantuariensis ecclesia supra ceteras ecclesias occidentales singulari priuilegio persecucionis singulariter consueuerit sublimari, et speciale inter alias ius optineat pro iure suo iniurias tollerare, illud ei superna gratia quasi proprium pro labore redonauit, ut inter pressuras mundi per uincentem mundum inuincibilis persisteret, ut in conflictu robustior perseverans, ex suis semper persecutionibus cresceret, ex persecutoribus roboraretur, et ex ipso suo casu stare firmius probaretur.

Lectio ii. Ut in eius dictum ueraciter uideretur, quod antiqui hebreorum populi persecutores quondam dixisse scriptum est, *Fugiamus israellem, dominus enim pugnat pro eis contra nos.* A seculis enim non est auditum, quod quis cantuariensem ecclesiam leserit, quem spiritus oris sui dominus aut penitentem non correxerit, aut incorrectum non contriuerit.

¹ W omits translationem; another hand adds it in the margin, to be inserted after pontificis.

HW meritis eius.

² P carne net.

³ P euellit.

Lectio ii. Dominus enim ac...profutura. Ne igitur...in sublimem.

*R. Thomas manum... V. Clamat cunctis¹... Nulla.**

Lectio iii. Unde post innumeras pressuras et uarias tribulationum procellas quibus eam antiquus hostis iugiter impugnabat, sub umbra illius quem diu desiderauerat paululum respiraret; disposuit celestis altitudo consilii, ad maiorem ecclesie sue gloriam, electum lapidem suum transferre de loco suo, et eleuare per altitudinem terre, et preciosam margaritam, in corde terre latitantem, gloriosius exaltare.

Lectio iiii. Ad cuius misterii exequendi ministerium surrexit venerabilis pater stephanus archiepiscopus cantuariensis, ut suscicaret de puluere martyrem suum; et adiuuabant eum fratres et coexules eius, ut qui participes extiterant passionis, participium quoque glorie mererentur et honoris. Ad quem accedentes, indicto sollempni ieiunio, lauabant in uino penitencie stolas suas, preoccupantes in confessione tante sollempnitatis aduentum.

Lectio v. Cum enim omni tempore uestimenta nostra munda apparere debeant, eo tamen tempore quo uel ad sanctum accedere, uel sanctum tangere debemus, oportet esse mundiora: ne nos illa uox comminationis feriat dicentis, *Bestia que montem tetigerit, lapidabitur*. Secundi igitur sabbati nocte que translationis eius diem precedebat, assumpto venerabili patre Ricardo saresbiriensi episcopo, precessit archiepiscopus in ecclesiam, et secuti sunt eum discipuli eius. Qui cum psalmis et canticis deuote precedentes, perueniunt ad sepulchrum inclinatio iam die. Ubi per aliquod tempus solo tenus humiliter prouoluti, corda sua in sinu martyris reclinabant, quasi adorantes et petentes aliquid ab eo.

Lectio vi. Surgentes autem ab oratione, tulerunt lapidem ab hostio monumenti, et inuenerunt preciosum illum thesaurum absconditum in sepulchro iacentem. Inuenerunt et titulum superpositum et causam ipsius scriptam. Titulus autem hic erat, Hic requiescit thomas dorobernensis archiepiscopus britannie primas et apostolice sedis legatus, qui pro iusticia et iure ecclesie interfectus est quarto kalendas Ianuarii. Tunc interrupte sunt uoces psallentium; et cum leticia lacrimantes, locum celebri clamore repleuerunt. Ingens ibi gaudium, iocunditas mentis immensa, que nec mente concipi, nec lingua ualet explicari. Sonus quidem audiebatur, uerba uero discerni non poterant, nisi Sancte thoma, sancte thoma!

W *Lectio prima.* Gloriosi martyris thome...sacrosancte profutura.

Lectio secunda. Ne igitur...liceat diuicius[†] immorari.

Lectio tertia. Anno quinquagesimo...in lege in anno iubileo onera in[†] debita consueuerunt remitti, sic et in anno...penitencium remittuntur.

Lectio iiii. Unde pius pater...est sol, id est beatus martyr, et luna, id est ecclesia, stetit in ordine suo.

Lectio quinta. Ad memoriam...in exilium.

Lectio sexta. Die martis apparuit ei...reportaret triumphum.

Et cetera ad matutinas ut in alio festo eiusdem. (i. 166.)

Then cues of Prime, rubrics of hours, &c.

¹ P thome.

Lectio iii. Anno igitur...adimpleta. Annus quinquagesimus... interpretatur.

*R̃. Lapis iste sex^a... Ṽ. Aurum fornax... Minus.

In secundo nocturno.

Ant. Nec in agnos... *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Exulat vir... *Ps.* Verba.

Ant. Exulantes† predia... *Ps.* Domine dominus noster.

Ṽ. Posuisti.**

Lectio iiii. Unde pius pater...indulsisse. Tu autem.

*R̃. Post sex annos^a... Ṽ. Ne sit... Christo.**

Lectio quinta. Ad memoriam...euentus appellari debeat. Beatus igitur...ad matrem† in lucem processit.

*R̃. Ex summa rerum... Ṽ. Concurrit turba... Sed.**

Lectio vi. Die martis sederunt...translatus est.

*R̃. Iacet granum, ut supra.

In tercio nocturno.

Ant. Sathane satellites... *Ps.* In domino confido.

Ant. Strictis thomas... *Ps.* Domine quis.

Ant. Hosti pandit hostium^a... *Ps.* Domine in virtute.

Ṽ. Iustus ut.**

Secundum iohannem x.

In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis, Ego sum pastor bonus^b...suis. Et reliqua.

*Omelia beati gregorii pape.

Audistis, fratres...pastor bonus.

R̃. Mundi florem¹... Ṽ. Vox cruoris... Thomas.

[*Lectio viii.*] Atque eiusdem bonitatis...saciet.

R̃. Christe iesu per...² Ṽ. Per te...³ Ne.

[*Lectio ix.*] Ostensa nobis...maius.^c

R̃. Iesu bone per... Ṽ. Actu mente... Et. Gloria.

Ps. Te deum. Ṽ. Posuisti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Granum cadit⁴... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Totus orbis... *Ps.* Iubilate.

Ant. Aqua thome... *Ps.* Deus deus meus.

^a i. 167.

^b H *Require in dominica secunda post pascha* (i. 355), et cetera ut supra in alio festo (i. 168), cum oratione Deus qui nobis translationem.

^c i. 168.

¹ P cessat.

³ P post leue munera.

² P per thome merita.

⁴ P germinat.

Ant. Ad thome memoriam... *Ps.* Benedicite.
Ant. Tu per thome... *Ps.* Laudate.
Capitulum. Beatus vir qui suffert.
Hymnus. Deus tuorum militum. *Ÿ.* Iustus germinabit.
Ant. Opem nobis... *Ps.* Benedictus.
Oratio. Deus qui nos translationem. *Hec oratio dicetur ad omnes horas.*
Memoria de beata maria. *Ant.* Adiutrix. *Ÿ.* Elegit eam.
*Oratio ut supra.***

AD PRIMAM.

Ant. Granum. *Ps.* Deus in nomine.^a

*AD TERCIAM.

Ant. Totus orbis. *Ps.* Legem pone.
Capitula, responsoria et versiculus† de communi unius martyris
(i. 45.) ad omnes horas dicuntur sine alleluya.

AD SEXTAM.

Ant. Aqua thome. *Ps.* Defecit.

AD NONAM.

Ant. Tu per thome. *Ps.* Mirabilia.**

AD VESPERAS.

Ant. Granum, cum quatuor aliis et psalmis ^bdominicalibus.
Capitulum. Beatus vir. *R.* Iesu bone.
Hymnus. Deus tuorum militum. *Ÿ.* Gloria et honore.
Ant. Felix locus^c... *Ps.* Magnificat.
Oratio ut supra.
Memoria de visitatione.* *Ant.* Iesu redemptor. *Ÿ.* Diffusa est gratia.
Memoria de sancto grimbaldo. **Ant.* Iustum deduxit. *Ÿ.* Amauit.
Oratio. Adesto domine:** *quare in communi unius confessoris et non pontificis.* (i. 67.)

^a W *Ant.* Te iure. *Ps.* Quicumque. *R.* Iesu christe sine alleluya: et cetera ad horas et ad secundas vespervas ut in alio festo eiusdem exceptis ymnis et oratione. (i. 169.)

^b H de feria.

W ferialibus.

^c Sar. i. 255. O² uel Salve dei.

DIE SEPTIMA.^a

**Fiat seruitium de visitatione cum memoria de sancto grimbaldo.*
*Ant. Euge serue. V. Iustus germinabit. Oratio ut supra.***
Si vero festum sancti thome sabbato contigerit; secundas vespervas
non habet, nec memoriam, propter festum reliquiarum.

*IN OCTAVA VISITATIONIS BEATE MARIE.

AD PRIMAS VESPERAS.

Hec sola antiphona. Sacra dedit. Ps. Dixit dominus, cum aliis
quatuor antiphonis.

Capitulum. Ego mater. R. Cultus magne leticie.

Hymnus. In mariam vite viam.

Et omnia alia ut in primis vesperis. (p. 223.)

AD MATUTINAS.

Omnia fiant ut in die cum his sex lectionibus.

Lectio prima. Huius diei, dilectissimi, veneranda solennitas est ipsa exemplaris nobis dei genitricis virginis marie profunda declarata humilitas. Que dum se dei matrem electam agnouerat, facta salutatione angelica, qui sic sibi intulit, *Ne timeas, maria, inuenisti enim gratiam apud deum; ecce concipies et paries filium, et vocabitur nomen eius iesus*: leta pro oraculo diuinitus accepto, glorianter visitare dignata est cognatam suam sanctam, scilicet helizabeth precursoris christi matrem gloriosam. Tu autem.

Lectio ii. Dignum namque est ut eam veneremur, per quam nobis ad supernam patriam suspirantibus, de qua per superbiam miserabiliter declinauimus, iter rectum quo illuc peruenire valeamus liquide demonstratur.

Lectio iii. Dei namque filius matrem elegit humilem, ut omnibus esset exemplum. In qua quasi in speculo forma refulget virtutum; habetis enim in ea magisterium probitatis expressum, aut quid eligere aut quid respuere debeatis.

Lectio iiii. Prima eius virtus ac omnium suarum virtutum fundamentum et custos, humilitas est, de qua gloriatur in euangelio, sic inquires, *Respexit humilitatem ancille sue; ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*

^a W Sancti Grimbaldi presbiteri oratio de communi: tres lectiones fiant: et cetera de communi unius confessoris non pontificis. (i. 72, 67.)

Lectio quinta. Quid ergo melius nobis matre domini? Quid ea splendidius, quam splendor elegit paterne glorie? Quid est castius illa, que corpus christi sine corporis contagione generavit? Et sic in ea solum humilitatem respexisse proficitur; unde per ysaïam dicit dominus, *Ad quam respiciam, nisi ad humilem et tremulentem sermones meos?* Fecit enim quod promiserat, et respexit humilitatem ancille sue.

Lectio vi. O filie, si vere virgines esse vultis, humilitatem sectamini matris domini, que se ancillam vocat corde amoris. Imitari procurete que dedit ab ipso sponso, cui vos vouistis humilitatem quam vos ex se docuit. *Discite*, inquit, *a me, quia mitis sum et humilis corde.* Non enim beata dei genitrix a filio suo domino nostro didicit celos fabricare et deitatis magnalia operari, sed tantum humiliari et ipsius humilitatis inuitari† exemplum. Tu autem domine miserere nostri.

AD SECUNDAS VESPERAS.

*Hec sola antiphona Sacra dedit. Et cetera omnia ut in die, sed sine responsorio.*** (p. 231.)

Notandum vero est quod dominica proxima post festum translationis sancti thome martiris celebrabitur festum reliquiarum.

IN VENERATIONE RELIQUIARUM.

AD VESPERAS.

Ant. Sancti per fidem¹... *Ps.* Laudate pueri, cum ceteris psalmis Laudate.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie. *Require hoc capitulum cum ceteris capitulis huius festi in communi plurimorum confessorum.** (i. 73.)

R. Iusti imperpetuum.

Hymnus. Sanctorum meritis. V. Letamini.

Ant. Sanctum et verum lumen²... *Ps.* Magnificat.

Oratio.^a Propiciare³...

Nulla fiat memoria, nec ad matutinas, nec ad secundas vespas.^b

^a *Sar.* ii. 284.

^b O² Memoria de dominica tantum ad matutinas.

¹ HP repromissiones.

(W only gives the cue.)

³ P nobis quesumus domine famulis.

W muniamur aduersis.

HWP Per.

² HW Sanctum est.

HWP admirabile.

HWP recipiunt ab ipso splendorem.

AD MATUTINAS.

¹*Inuitatorium.* Venite adoremus dominum qui in... *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Sanctorum meritis.

In primo nocturno.

Ant. Secus decursus aquarum... *Ps.* Beatus vir.

Ant. Predicantes preceptum domini constituti sunt^a... *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Filii hominum scitote^b... *Ps.* Cum inuocarem.

Ÿ. Letamini.

Lectio i. *Beati qui habitant in domo tua, domine: in secula seculorum laudabunt te.* Beatus est, cui omnia optata succedunt. Hanc beatitudinem nemo peccator habere potest, dum in carne viuit mortali.

R. Absterget deus omnem... *Ÿ.* Non esurient... Quoniam.

Lectio secunda. Cum enim due scribantur esse ciuitates, neutrius ciues, dum in vite huius incolatu manent, illam habent beatitudinem, qua fruuntur, quos sancta ecclesia commemorat, semper suum laudare creatorem.

R. Sancti mei qui in^d... *Ÿ.* Venite...mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Mercedem laborum.

Lectio iii. Ciues enim babilonie terrenis inhiant diuitiis, qui recte ydropico comparantur. Nam sicut ydropicus quanto magis bibit, tanto magis sitit, ita terrenorum amator quanto magis coaceruat, tanto ardentius plura congregare desiderat.

R. Sint lumbi^e... *Ÿ.* Vigilate... Et vos similes.

^a *Sar.* ii. 373.

^b *Sar.* ii. 432.

^c *H Lectio i.* Beati...laudare creatorem. Tu autem domine.

Lectio ii. Ciues enim...desiderat.

Lectio iii. Non ergo illi...interpretatur.

Lectio iiij. Eius quippe...amittitur in errore.†

Lectio v. Caduca...miseros reddunt.

Lectio vi. Hec itaque prudenter...recti corde. Hic autem versiculus a pueris dici solet in ecclesia dei, quia ipse a pueris et innocentibus uult laudari.

W gives the cue of the first lesson only.

^d *Sar.* ii. 405.

^e *Sar.* iii. 974.

¹ W only gives cues of Matins, &c. O² Inv. *Adoremus.*

*In secundo nocturno.**Ant.*^a Letentur omnes¹...*Ps.* Verba mea.*Ant.*^b Domine dominus²...*Ps.* Ipsum.*Ant.* Dabo sanctis meis...*Ps.* Domine quis.*Ÿ.* Exultent iusti.*Lectio iii.* Non ergo illi omnia succedunt ad votum, cuius desiderio aliquid semper deest. Iure babilonie ciuis esse dicitur, qui in caducis spem ponit. Babilonia enim confusio interpretatur.*R.* Corpora sanctorum³... *Ÿ.* Sapientiam... In generatione.*Lectio quinta.* Eius quippe leticiam, qui terrenorum copia letatur, confusio sequitur, atque tristitia. Quia quanto aliquid cum maiori possidetur dilectione, tanto cum maiori amittitur merore. Tu autem.*R.* Iustorum anime^c... *Ÿ.* Deus tentauit... Visi.*Lectio vi.* Caduca vero quasi naturali conditione quadam sua, aut suum necessario deserunt possessorem, aut deseruntur ab eo. Merito itaque vana et falsa esse perhibentur, quia quos beatos efficere simulant,[†] eos miseros reddunt. Hec itaque prudenter contempserunt, qui in solo domino spem sibi posuerunt. In quorum memoriam, dicit psalmista, *Letamini in domino et exultate iusti, et gloriamini omnes recti corde.**R.*^d Iusti imperpetuum... *Ÿ.* Ideo... Et. Gloria laus^t... ^eEt cogitatio.*In tercio nocturno.**Ant.* Sanctis qui in terra⁵...*Ps.* Conserua.*Ant.* Sancti qui sperant...*Ps.* Domini est terra.*Ant.* Iusti autem imperpetuum...*Ps.* Exultate iusti.*Ÿ.* Iusti autem.*Tres ultime lectiones de expositione euangelii* Videns iesus turbas.⁶*Require in communi plurimorum martyrum.* (i. 57.)*R.*^f Lux perpetua... *Ÿ.* Vox leticie⁷... Et eternitas.^a *Sar.* ii. 414. (cf. 434.)^b *Sar.* ii. 414.^c i. 75.^d *Sar.* ii. 431.^e H (at Vespers) Gloria laus... Apud.^f *Sar.* ii. 363. O² inverts the first two of this group.¹ P iustis.² HP sanctos tuos, eos.

P voluntatis tue.

HP eos.

³ Not with in eternum.⁴ HP et nato.⁵ H eius altered to eis.⁶ HW turbas iesus.⁷ W Vos leticie.

Ry. Propter testamentum¹... V̇. Fuerunt sine... Quia.

Ry. Concede nobis. V̇. Adiuent. *Require in festo omnium sanctorum.* [p. 390.]

Ps. Te deum. V̇. Exultent iusti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Iustorum [autem] anime... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Corpora sanctorum... *Ps.* Iubilare.

Ant.^a Beati mundo corde... *Ps.* Deus deus.

Ant.^b Sancti spiritus et anime†... *Ps.* Benedicite.
deo alleluya.

Ant. Exultabunt sancti in gloria... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie.²

Hymnus. Rex gloriose martirum. V̇. Mirabilis deus.

Ant.^c Sint lumbi... *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra ad vespas : et dicetur ad horas.^d

AD PRIMAM.

Ant. Iustorum. *Ps.* Deus in nomine, *cum ceteris psalmis et psalmo* Quicumque vult, *sub eadem antiphona dicantur.*

Ry. Iesu christe^e *cum alleluya dicatur, sicut in aliis festis principalibus.*

*V̇. Qui sedes.**

AD TERCIAM.

Ant. Corpora sanctorum.

Capitulum. Hi sunt viri misericordie. *Responsoria et versiculi de communi plurimorum martirum ad horas dicantur.*
[i. 55.]

AD SEXTAM.

Ant. Beati mundo.

Capitulum. Generatio eorum.

AD NONAM.

Ant. Exultabunt.

Capitulum. Sapientiam eorum.³

^a *Sar.* ii. 368.

^b *Sar.* ii. 358.

^c *Sar.* ii. 439.

^d O² Or. *Propiciare.* Memoria tantum de dominica.

^e H et alia responsoria, (erasure) *cum alleluya.*

¹ HP fuit semper.

² W Isti sunt uiri.

³ HW sanctorum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iustorum [autem] anime.¹ *aPs.* Confitebor.
Ant. Corpora sanctorum. *Ps.* Credidi propter.
Ant. Beati mundo. *Ps.* In conuertendo.
Ant. Sancti spiritus. [*Ps.*] Eripe me.
Ant. Exultabunt. *Ps.* Lauda hierusalem dominum.
Capitulum. Hi sunt viri misericordie. *R.* Concede nobis.
Hymnus. Rex gloriose martyrum.
V. Letamini in domino et exultate.
Ant.^b O quam gloriosum²... *Ps.* Magnificat.
Oratio ut supra.^c

SANCTORUM SEPTEM FRATRUM MARTIRUM.

Oratio. Presta quesumus³...
Tres lectiones fiant, et cetera de communi plurimorum martirum.
 (i. 58, 50.)

SANCTI CLETI PAPE ET MARTYRIS.^d

Oratio.^e Deus qui presentem diem honorabilem beati cleti pape et martyris tui celebrare concedis; tribue quesumus ut ipso interueniente celestis vite gaudiis perfrui valeamus. Per.
Tres lectiones fiant. Et cetera de communi unius martiris et pontificis. (i. 48-9, 42.)

^a H *Psalmi sicut in die omnium sanctorum*, (with only one antiphon mentioned).

^b *Sar.* iii. 459. O² A. *Fulgebunt.*

^c O² Memoria de dominica.

^d H only in Kalendar. O² in margin.

^e W *Oratio* Deus qui nos beati cleti confessoris tui atque pontificis meritis et intercessione letificas, concede propicius, ut qui eius beneficia poscimus, dono tue gratie consequamur, per.

¹ W *Istorum autem.*

² HWP *gaudent isti sancti.*

W omits *amicti...ierit*, but perhaps means it as a cue; giving only cues for the rest of the hours.

³ HW omits *tuos* and all the names.

P *tuos ianuarium, felicem, philippum, siluanum, alexandrum, vitalem et marcialem fortes.*

W *confessione sua.*

SANCTI KENELMI REGIS ET MARTIRIS.

AD VESPERAS.

Antiphone et psalmi feriales.

Capitulum, hymnus et versus unius martyris. (i. 42.)

Ant. Beatus vir qui inuentus est. *Ps.* Magnificat.

Oratio.^a Omnipotens et misericors... Qui tecum¹...

Tres lectiones fiant. Lectio i.^b Kenelfus gloriosissimus²...reliquit filium kenelmum. Tu autem.

Lectio secunda. Quendrida vero soror kenelmi seuo liuore... insidiabatur illi. Quem cum...nomine alkelbertum armat in supremum iugulum. Tu autem domine.

Lectio tertia. Ubi vero silue approximarunt, carmentissimus nutricius pro cunis et lectulo etiam foueam parat. Ibi ergo sub arbore spinea caput kenelmi absciditur. Asseritur etiam quod iam decollandus sacrum hymnum *Te deum laudamus* inceperit, atque in illo versu *Te martyrum candidatus*, iugulatus occubuit.

Et cetera de communi unius martyris. (i. 47, 42.)

IN NATALE SANCTE MARGARETE VIRGINIS ET MARTYRIS.

Oratio. Deus qui beatam virginem³...

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio prima.^c Beatissima autem margareta erat theodosii filia, qui erat gentilium patriarcha, et ydola adorabat. Hic enim habebat unicam filiam de se natam in senectute, que data est in ciuitate antiochia

^a H *Oratio de communi.*

^b H *Lectio i* as P.

Lectio secunda. Erat kenelmo regie...florebat etacula. Tu autem.

Lectio tertia. Preuentus a deo...in fratrum iugulum.

(The text resembles *Sar.* not P.)

W only *Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius martyris.*

^c H *Lectio prima.* Beata margareta antiochenis orta ingenuis natalibus, theodosii ydolorum pontificis filia fuit. Que materno ab utero in

¹ P omits nobis.

WP omit regis et.

P populi tui.

W festa celebramus.

² P octo decimo.

³ W palma.

HP peruenire fecisti.

P tribue nobis.

W omits quesumus.

H se† sequentes.

cuidam nutricei ut ibidem nutrireretur. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

mundi huius uoragine fusa, cuidam matrone quodam uico quindecim stadiis ab antiochia seposito traditur educanda.

Lectio secunda. Susceptam nempe nutrix commendatam puellam sibi loco filie cura diligentis adoptat amoris. Interea contigit ipsius genitricem extremum mortis sortiri diem. Que profecto matre orbata, cum tria etatis lustra explesset, cum aliis coetaneis puellis pascebat oues nutricis.

Lectio tertia. Tempore illo quidam prefectus nomine olibrius a senatu romano illis in partibus dirigitur. Veniebat autem prosequi christianos, et deos suos uanos suadebat orare.

Leccio iiii. Interea uidit beatam margaretam pascentem oues nutricis sue, et statim eam concupiuit; et dixit ministris suis, Ite festinanter comprehendite illam, et interrogate si est libera, ut eam accipere ualeam michi in uxorem. Si autem ancilla, dabo premium pro ea, et erit michi concubina.

Lectio v. Cum autem comprehendissent eam milites, cepit beata margareta inuocare christum, et dicere, *Miserere mei, domine, miserere, ne perdas cum impiis animam meam, et cum uiris sanguinum uitam meam.*

Lectio vi. Venientes itaque ad prefectum dixerunt, Domine, copulatio tua cum ea esse non potest, quia non est dedita sacrificiis deorum nostrorum, set adorat christum et predicat, quem iudei crucifixerunt. Olibrius uero, immutatus uultum faciei sue, iussit eam uenire ante se, dicens ad eam, Ex quo genere es; Narra michi. Libera es an ancilla? Beata margareta respondit, Libera ego sum, et christiana.

W *Leccio prima.* In diebus illis transibat olibrius...persequi christianos, et adorans uanos deos suos surdos et mutos; et quocunque aliquem audiebat christum adorare, statim eum nexibus ferreis constringebat. Vidit beatam margaretam pascentem...concubina. Bene erit enim ei in domo mea propter pulcritudinem eius.

Leccio secunda. Cum autem comprehenderant eam milites qui missi fuerant a prefecto, cepit beata margareta inuocare christum, et dicere, Miserere mei domine, et ne...uitam meam. Fac me letari semper et te collaudare, domine iesu christe, et ne permittas animam meam contaminari, ut pollatur fides mea; non inquinetur corpus meum, non mutetur sciencia mea, non proiciatur margarita in lutum, non inmutetur sensus meus a turbine iniqui et ab insipiente diabolo; sed trans mitte michi angelum gubernatorem, ad aperiendum sensus faucis mee, ad respondendum cum fiducia impio et impio† prefecto sanguinario.

Lectio iii. Video enim me uelud ouem in medio lupulorum; ecce facta sum sicut pascere† ab ancipe comprehesa†, et sicut piscis in hamo. Ecce comprehensa sum in recia uelut capreola. Adiua me, domine deus meus, et sana me; ne derelinquas me in manus impiorum. Venerunt ergo milites ad prefectum, et dixerunt ei, Domine, potestas tua non potest esse communis cum ea, quia non est seruiens diis nostris, sed deum et christum precatur quem iudei crucifixerunt. Olibrius uero immutans uultum suum, iussit eam uenire ante se, et dixit ad eam, Ex quo genere es tu? Enarra michi. Libera es an ancilla? Sancta autem margareta respondit, Libera sum, et christiana. Prefectus dixit, Quem deum colis? Vel quem adoras deum? Sancta margareta respondit,

Lectio secunda. Erat enim quindecim annorum, et delectabatur in domo nutricis sue; et audiuit certamina martyrum: quia a multis iustorum sanguis fundebatur in illis diebus pro nomine iesu christi. Illa autem repleta spiritu sancto, totam se deo tradidit. Tu autem domine.

Lectio tertia. In diebus illis transibat olibrius prefectus de asya ad antiochiam ciuitatem. Veniens ergo persequi christianos vidit beatam margaretam pascentem oues nutricis sue: et eam concupiscens, dixit ministris suis, *Ite, comprehendite puellam hanc, et si libera est, accipiam eam uxorem; et si ancilla, dabo pro ea pecuniam, et erit michi concubina.* Tu autem.

Lectio quarta. Cum autem milites comprehenderent eam, cepit inuocare christum, ac dicere, *Miserere mei, domine, miserere mei; ne perdas cum impiis animam meam, aut cum viris sanguinum vitam meam.* Video enim me ut ouem in medio luporum.

Lectio v. Venerunt etenim milites ad prefectum et dicebant ei, Domine, potestas tua non potest esse communis, quia non est seruiens diis nostris; sed deum adorat unum quem iudei crucifixerunt. Olibrius vero iratus iussit eam recludi in

Ego inuoco deum patrem omnipotentem, et filium eius unicum dominum nostrum iesum christum, qui meam uirginitatem usque in presentem diem illesam atque incontaminatam custodiuit.

Lectio iiii. Prefectus dixit, Ergo inuocas nomen christi quem patres uestri crucifixerunt? Sancta margareta respondit, Patres nostri crucifixerunt; ideo perierunt. Ipse enim permanet in eternum, et regni eius non erit finis. Tunc iratus prefectus iussit beatissimam margaretam in carcerem recludi, donec inquireret per qualem machinationem uirginitatem eius perderet. Introiuit iniquus prefectus in antiochiam ciuitatem, et adorabat deos suos surdos et mutos secundum suam fidem. Secundo autem die sedens pro tribunali, iussit adducere puellam, et dixit ad eam, Vana puella, miserere corporis tui et pulcritudinis et teneritatis tue.

Lectio v. Magis enim consecuti^t michi et adora deos meos, et multam tibi dabo pecuniam, et bene tibi erit super omnem familiam meam. Sancta margareta respondit, Cognoscat deus qui meam uirginitatem consignauit, quia michi non suadebis nec poteris me mouere a uia ueritatis qua ego cepi ambulare. Nam ego illum adoro quem timent uenti et omnis creatura, cuius regnum permanet in secula seculorum.

Lectio vi. Prefectus dixit, Si non adorabis deos meos, gladius meus dominabitur carni tue, et ossa tua dispergam super ignem candentem. Nam si obaudieris michi, et adoraueris deos meos, et corpus tuum michi copulaueris puellare, eris michi in amore. Ecce ante omnes tibi dico, accipiam te michi in coniugium, et bene tibi erit, sicut et michi. Sancta margareta respondit, Ego trado corpus meum ut cum iustis uirginibus requiescam. Christus namque semetipsum tradidit in mortem, et ego pro ipso mori non dubito, qui ipse me sibi signaculo consignauit.

carcerem. Post hec iussit eam in aere subtilius suspendi et virgis cedi.

Lectio sexta. Altera vero die iratus prefectus iussit eam in aere suspendi, et unguis acerbissimis carnes eius disrumpi. Tunc olibrius prefectus dans sententiam, iussit decollari beatam margaretam. Et post pusillum questionarius attollens cum timore gladium, uno ictu caput eius amputavit. Tu autem.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii. Simile est regnum celorum thesauro. *Et cetera ad matutinas et ad omnes alias horas de communi unius virginis et martyris, cum oratione propria.* (i. 76.)

SANCTE PRAXEDIS VIRGINIS.

Oratio. Assit plebi tue¹...

Tres lectiones fiant. Et cetera de communi unius virginis non martyris. (i. 84, 81.)

IN NATALE SANCTE MARIE MAGDALENE.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Eterni regis immensam collaudemus pietatem, qui marie magdalene contulit felicitatis eternitatem² et eternitatis felicem iocunditatem. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Mulierem fortem... ^aR̃. Perfecto corde.

*Loco hymni dicitur sequentia.*³ Dic nobis maria : quid vidisti in via ?

Sepulchrum christi *viuentis, et gloriam vidi resurgentis.

Angelicos testes : sudarium et vestes.

Surrexit christus spes nostra ; precedet vos in galileam.

Credendum est magis soli marie veraci,

quam iudeorum turbe fallaci.

Scimus christum surrexisse a mortuis vere

Tu nobis, victor rex, miserere.**

Ÿ. Diffusa est.

Ant. In diebus illis mulier...

Ps. Magnificat.

^a H *Duo canonici responsorium.*

W R̃ Maria cui dimissa sunt.

¹ H uirginis tue praxedis.

HWP ipsius protegantur.

² W felicitatis eternitatis† eternitatem et eternitatis.

³ HO² call it *Ymnus*, W *Prosa* : all only give the cue. See the whole Sequence, Victimæ paschali, in *Miss. Herf.* 146.

Oratio. Largire nobis clementissime¹...

^a*Memoria de sancto wandregisillo² de communi unius confessoris non pontificis.*

Oratio. Deus qui hodiernam diem sacratissimam nobis in beati wandregisilli confessoris tui solennitate tribuisti, adesto ecclesie tue precibus; et da, ut cuius gratulatur meritis, muniatur suffragiis, per.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Adoremus conditorem cunctorum, Qui mariam magdalenam ditauit honore polorum. *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Ad sacrum cuius³ tumultum. *V.* Unde nunc noster. *V.* Sit salus illi. **Require hos versus in hymno* Iste confessor.**^b

In primo nocturno.

Ant. Adest preclara festiuitas marie magdalene, que dominum multum diligendo, et ab eo diligì, et suorum criminum veniam promeruit obtinere.⁴ *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Hec mulier sancta christi domini pedes lacrimis rigauit, capillis tersit, et unguento perunxit. *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Alabastrum unguenti maria super pedes domini effudit: hanc dominus gratia sancti spiritus perfudit. *Ps.* Domini est terra.

V. Diffusa est gratia.

Lectio prima. Fuit igitur secundum...diffunderet.

R. Gloriosa es maria magdalena, que christum redemptorem studiose quesisti. Ideoque videre primo resurgentem meruisti.⁵

V. Sancta immensitas amoris exaggerabat studium pie inquisitionis.⁶ Ideoque videre primo.

Lectio secunda.^c Solent enim apud homines plus diuitum quam

^a H *Ant.* Iustum deduxit. *Oratio de communi.*

W omits the Memoria.

^b i. 59. *Sar.* ii. 410.

^c W *Lectio secunda.* Hec est illa...multa. Et de qua marcus...demonia. (as H, *lectio iii.*)

Lectio iii. Quantum misericors dominus erga peccatores existat...illis...nuncia. Hec autem postmodum diuino...mentisque intuitum...detrimenta non ferens, ut comperit dominum in domum uenisse symonis, non ob suorum...lacrimarum fontem exaggerans.

¹ HWP veniam peccaminum ita nobis...sempiternam impetret.

² O² adds abbate. *Ant. Similabo.*

³ W huius.

⁴ HW optinere promeruit.

⁵ H W christum mundi...prima.

⁶ W requisicionis.

pauperum nomina sciri. Et quia rerum affluentiam... pudicię freno. Tu.

R̃. O magni meriti maria, o magne venie forma imitanda et pia, Exora pro nobis christum dilectum tuum, deum et dominum nostrum et tuum. Ṽ. Ut à peccatis cunctis absoluti mereamur possidere gaudia lucis. Exora.

Lectio tertia. Hec est illa mulier de qua lucas scribit euangelista, quia erat in ciuitate quedam mulier peccatrix. Sed quia dilexit multum, dimissa sunt ei peccata multa.^a

R̃. Perfecto corde maria retinens omnipotentis dei amorem, Exteriorem penitus relinquebat actionem.¹ Ṽ. Ut ad videndam faciem sui creatoris tota posset assurgere. Exteriorem penitus. [Gloria...Exteriorem.]^b

In secundo nocturno.

Ant. Contemplatiue vite magna contemplatrix, condescende, et nos emunda peccatis. *Ps.* Eructauit.

Ant. Exemplum venie mariam imitemur, ut pro nostris offensis veniam impetremus. *Ps.* Deus noster refugium.

Ant. Hanc ergo toto corde deprecemur, ut nobis apud deum semper auxilio esse dignetur. *Ps.* Fundamenta.

Ṽ. Specie tua^c... *R̃. Intende...*

Lectio quarta.^d Sed quantum dominus erga peccatores misericors existat, in istius comprobatur perfectione: que non solum sui criminis promeruit absolutionem, sed apostolorum

^a H adds Et de qua marcus ait, *Surgens autem iesus mane una sabbati, apparuit primo marie magdalene, de qua eiecerat septem demonia.* Tu autem domine.

^b Here W adds in full (as cue at Vespers,) R̃ Maria, cui dimissa sunt peccata multa, Roga dominum, ut dimittat peccata nostra multa. Ṽ. Cui proprium est misereri semper et parcere. Roga. Gloria.

^c *Sar.* ii. 332.

^d H *Lectio quarta.* Nam pius et misericors dominus erga peccatores existat... illis destinata est dominice resurrectionis nuncia. Tu autem.

Lectio v. Hec autem postmodum diuino afflata spiritu mentisque uirtutem in sese reuerberans, ac pristine uite detrimenta non sustinens; ut comperit dominum...domum uenisse symonis, qui non uenerat uocare iustos set peccatores ad penitenciam; non ob suorum scelorum enormitatem de sui conditoris diffidens clementia, preciosissimo accepto unguento ad ipsum misericordie fontem concito preparauit gradu, corruens ante clementia domini uestigia, amaritudinem cordis per uberem lacrimarum exaggerans fontem.

Lectio vi. Mox denique conpunctionis lacrimis sui plasmatoris pedes cepit rigare, capillis...perungere. Que cum in tali...aromatum redoleret. Tu autem domine.

¹ HW dei omnipotentis.

consors effecta, illi destinata est dominice resurrectionis nunciatio.

- R̃y. Dixit dominus marie magdalene, Fides tua saluam te fecit, vade in pace.¹ Ṽ. O quam dulcem vocem, quam suauem, maria audire promeruit. Fides.

Lectio quinta. Hec vero postmodum ut comperit dominum et creatorem totius generis humani in domum intrasse symonis, mox compunctionis fletibus sui plasmatoris cepit pedes rigare, et capillis sue deuotionis tergere, et indesinenter osculis vere humilitatis confouere, ac mundissimo sancte dilectionis unguento perungere. Tu autem domine miserere nostri.

- R̃y. Relinquens maria actiuam vitam, que multis probatur intenta, Contemplatiue† vite dulcedine pasci cupiebat, que uno et summo bono videtur contenta. Ṽ. Optimam partem que non valet auferri eligens.² Contemplatiue.

Lectio sexta. Hec vero cum tali deuotionis famulatu non esset repudiata, sed potius misericorditer suscepta, ausu familiaritatis confisa, etiam super sanctissimum domini caput preciosissimi liquorem effudit odoris, in tantum ut domus tota ex odoris fragrantia more aromatum redoleret; nichil ore depromens, sed pro exterioris obsequii beneficia sue compunctionis flamam† ac dilectionis feruorem intimans.

- R̃y. Maria magdalena ut cognouit christum dominum in domo symonis sedentem, Mox properauit, domum intrauit, ad christi pedes se prostrauit, lachrymis rigauit, capillis siccauit.³ Ṽ. Optans suorum maria lauare maculas delictorum. Mox properauit domum. [Gloria...Mox.]

W *Leccio iiiii.* Que cum in tali deuocionis famulatu...intimans.

Leccio v. Quam gratissima et dilecta haberetur apud conditoris clemenciam pro sue deuocionis famulatu, manifestat iohannes euuangelista ubi describit fratris ipsius resurrectionem, quando lacrimatus est iesus intuens eam lacrimantem. Hec autem sancta mulier secuta dominum, postquam uidit eum comprehensum, ligatum, atque flagellatum, fugientibus discipulis, remansit cum eo, nec a mortuo potuit separari, sed tam diu permansit, donec diuersis conditum aromatibus in sepulcro collocari perspexit.

Leccio vi. Inde autem merens et nimio succensa dolore, annotatum sui redemptoris habens locum, emit aromata, et ipsa nocte in quantum potuit unguenta preparauit: sabbato uero siluit†. Occidente sole, quod supererat in preparandis unguentis desudauit. Mane autem una sabbati, cum preparatis unguentis uenit ad sepulcrum, cupiens sanctissimum domini corpus inungere.

¹ HW te saluam.

² HW maria eligens.

³ W preparauit.

In tercio nocturno.

Ant. A christo suscepta nos suscipe, summoque deo maria coniunge.¹ *Ps.* Cantate i.

Ant. Solennitatem magdalene celebri deuotione veneremur, ut illius obtentu a peccatis absoluamur, et summo regi coniungi mereamur. *Ps.* Dominus regnauit, exultet terra.

Ant. Magdalenam sua crimina confitentem christus dominus suscepit, et emundatam in pace abire precepit. *Ps.* Cantate ii.

Ÿ. Adiuuabit eam deus.

Euangelium secundum lucam decimo septimo.[†] (vii. 36.)

In illo tempore, Rogabat iesum...discubuit.^a Et reliqua.

Omelia beati gregorii pape de eadem lectione.

^bCogitanti michi de marie penitentia, flere magis libet quam aliquid dicere. Cuius enim vel saxeum pectus huius peccatricis lachryme ad exemplum penitendi non emoliant? Tu autem domine.

R. Pectore sincero maria christum dilexisti, Supra cuius pedes unguentum fudisti, Oscula sancta impressisti, Veniam peccaminum obtinuisti. *Ÿ.* Quem te petimus pro nobis deprecari, Ut et nos mereamur per eum saluari.² Supra.

Lectio viii. Considerauit namque quid fecit, et...epulas lachrymas effudit. Discite quo dolore ardet, que flere inter epulas non erubescit. Tu autem.

R. O mulier sancta lachrymarum fonte decorata, funde pro nobis pios affatus, ut nos miserorum valeamus carere eterno fletu.³ *Ÿ.* Mole peccatorum grauati petimus releuari precibus tuis sanctis. Ut nos.

Lectio ix. Hanc vero quam lucas peccatricem mulierem, iohannes mariam nominauit. Illam esse mariam credimus, de qua...testatur. Et quid per septem demonia, nisi uniuersa vicia designantur? Tu.

^a W to...cum illo. Et reliqua.

^b W [*Lectio vii.*] Cogitanti...emoliant? Considerauit...quid faceret.

Leccio viii. Super conuiuentes...optulit. Discite quo quo[†]...erubescit.

Hanc uero quam...nominat, illam esse...testatur.

Leccio nona. Quid septem demoniis, nisi uniuersa uicia designantur? Quia enim septem diebus omne tempus comprehenditur, recte septenario numero uniuersitas figuratur. Septem uero demonia...cucurrit, conuiuentes non erubuit.

¹ HW beata maria.

³ H pios effectus.

W pios affectus.

² HW per eum mereamur.

^aR̃. O diligens christum et a christo dilecta maria, tua festa celebrantibus adesto mente benigna, ut qui peccatorum mole grauamur, eius auxiliis releuari valeamus.¹ Ṽ. Compatiens nobis pietatis affectu, offer pro nobis christo sancta libamina precum. Ut qui, [Gloria... Ut.]
Ps. Te deum. Ṽ. Dimissa sunt ei^b...

IN LAUDIBUS.

Ant. Intrauit maria in domum symonis, ibique se prostrauit ad pedes domini.² *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Dixit dominus symoni, Aquam pedibus meis non dedisti, hec autem lacrimis lauit pedes meos.³ *Ps.* Iubilate.

Ant. Michi osculum non dedisti; mulier hec ex quo huc intraui non cessauit osculari pedes meos. *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Oleo caput meum non unxisti: magdalena unguento unxit pedes meos. *Ps.* Benedicite.

Ant. Ideoque dico tibi, remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. [*Ps.*] Laudate.

Capitulum. Mulierem fortem.

Hymnus. Huius obtentu. *Ṽ. Gloria patri.**

Ṽ. Elegit eam.

Ant. Lauit maria lachrimis pedes domini: lauit dominus illius maculas cordis et corporis. *Ps.* Benedictus.

Oratio. Largire nobis.^c *Et dicetur ad horas.**

AD PRIMAM.

Ant. Intrauit. *Ps.* Deus in nomine.

Ant.* Te iure laudant. *Ps.* Quicunque vult.

AD TERCIAM.

Ant. Dixit dominus.

Capitulum. Mulierem fortem. R̃. Diffusa est.

AD SEXTAM.

Ant. Michi osculum.

Capitulum. Accinxit fortitudine...suum: ideoque lucerna eius non extinguetur in eternum.⁴ R̃. Specie tua.

^a Before this W inserts R̃. O uenerabiliter pia et pie uenerabilis maria, Que sedens ad pedes christi, uite eterne uerba audisti, audiendo cum christo eterno† uiuere meruisti. Ṽ. Precibus tuis sanctis obtine nobis quam non meremur ueniam peccati. Que sedens. Gloria.

^b O² *Specie tua.*

^c O² Memoria ut prius.

¹ W tuis auxiliis.

² W in domo.

³ HW Aquam manibus.

⁴ HIW in sempiternum.

AD NONAM.

Ant. Ideoque.

Capitulum. Mulier timens...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Intrauit maria, cum quattuor antiphonis sequentibus :
psalmi feriales.

Capitulum. Mulierem fortem. R̃. Maria magdalena.

Prosa. Dic nobis maria, *loco hymni dicatur.*^{*} Ṽ. Diffusa est gratia.

Ant. Maria ergo unxit pedes iesu, et extersit capillis suis, et domus repleta est ex odore unguenti.¹ Ps. Magnificat.^a

Oratio ut supra.

^b *Memoria de sancto apollinare martyre.* *Ant.* Hic est vere martir.
Ṽ. Gloria et honore. *Oratio.* Presta quesumus omnipotens deus.

Require in communi unius martiris.^c

Ad matutinas tres lectiones fiant, et cetera de communi unius martyris. (i. 47-9, 42.)

SANCTE CRISTINE VIRGINIS ET MARTYRIS.^d

Oratio.^e Indulgentiam nobis, domine quesumus...

AD MATUTINAS.

Tres lectiones fiant sine Te deum.^f Et cetera de communi unius virginis et martiris. (i. 80, 76.)

^a W adds *vel antiphona* O mundi lampas...nuncianda...

^b H *Sancti Appollinaris martyris oratio.* Presta quesumus omnipotens deus ut intercessionem beati appollinaris martiris tui atque pontificis a peccatorum nostrorum nexibus liberemur, per. (So W, not the same collect as P.)

^c i. 43, *Sar.* ii. 373.

^d H only in Kalendar.

^e W *Oratio.* Quesumus omnipotens deus ut nostrorum habitacula cordium delictis euacuata, sanctitatis luce resplendeant; ut intercessio sancte cristine quam uirginitas coronat et passio, celestis aule nos societ sideribus, per.

^f O² propter uigiliam.

¹ HW impleta est : (so P, p. 13).

IN NATALI SANCTI IACOBI.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Estote fortes. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Benedictio domini. R. Qui sunt isti.

Hymnus. Bina celestis...¹ V. Annue christe.

V. In omnem terram.

Ant. Beati eritis. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Concede quesumus omnipotens deus.² **Require in communi.*** (i. 35.)

Memoria^a de martiribus de communi plurimorum martyrum.

Oratio. Martyrum tuorum domine christofori et cucufati natalicia celebrantes, supplices te rogamus, ut quos celesti gloria sublimasti, tuis adesse concedas fidelibus. Per.³

Lectio i. ^bApostolus domini nostri iesu christi iacobus, frater beati...iudeam et samariam visitabat, ingrediensque per synagogas, ostendebat omnia a prophetis predicta, que in domino iesu christo sunt adimpleta. Tu autem.

^a O² Eodem die commemoratio sanctorum christophori et cucufati martyrum.

Or. *Martyribus.* Inv. *Regem apostolorum.* Cetera omnia de communi apostolorum preter orationem, *Adesto domine.*

^b H *Lectio i.* Apostolus...sunt impleta.

Lectio ii. Accidit...euacuabat.

Lectio tertia. Reuersus ad hermogenem...non posse: sed placeat tibi consilium...non feceris, scias tibi artem magicam tuam in nullo profuturam. Me autem scias ad ipsum...esse discipulus.

Lectio iii. Hermogenes hec audiens repletus est zelo, et uinxit filetum...posset. Tunc filetus puerum suum festinanter ad iacobum misit. Qui cum uenisset ad eum, statim...compeditos.

Lectio v. Statim ut de sudario eius tetigit eum...ad iacobum, insultans maleficiis eius. Hermogenes autem magus arte sua excitauit demones, et misit eos ad sanctum iacobum, dicens, Ite et ipsum iacobum michi adducite, simul et filetum discipulum meum, ut uindictam in eo.

Lectio vi. Venientes autem demones ubi sanctus iacobus orabat, ululatum in aere habere ceperunt, dicentes Sancte iacobe apostole christi, miserere nostri, quia antequam ueniat tempus incendii nostri iam ardemus.

W *Leccio prima.* Apostoli† domini...impleta. Acicidi†. nazerenus.†

Leccio ii. Iacobus autem in spiritu...non posse. Sed placeat tibi...esse discipulis. (as H.)

Leccio tertia. Hermogenes hec audiens,...compeditos. Statim...maleficiis eius.

¹ HWO² Inter (for Bina).

HW iacobe splendens sanctitatis gratia impetra nobis.

P veniam precantibus.

² H Concede nobis quesumus.

³ H cucuphatis: so W, but the s erased.

Lectio secunda. Accidit autem ut quidam hermogenes magus discipulum suum nomine philetum mitteret ad eum. Qui cum venisset ad iacobum, conabatur asserere quod non vere dei filius esset iesus christus nazarenus. Tu autem.

Lectio tertia. Iacobus autem in spiritu sancto...euacuabat. Reuersus autem...te superare non posse. Tu.

Lectio quarta. Hermogenes autem repletus est zelo hec audiens, et affixit philetum ita ut se mouere non posset. Tunc philetus festinanter puerum suum misit ad iacobum, ostendens ei omnia que gesta erant.

Lectio quinta. Qui cum nunciasset ei, statim sudarium...com-peditos. Statim autem ut de sudario eius contigit eum is qui attulerat, resolutus a vinculo magi, currens venit ad iacobum. Tu autem domine miserere.

Lectio vii.† Post aliquantos dies abiathar pontifex zelo excitauit sedicionem grauissimam: ita ut unus scriba phariseorum mitteret funem in collo apostoli, et traheret eum ad pretorium herodis regis. Herodes autem iussit eum decollari,

Euangelium. Secundum matheum xx.

In illo tempore, Accessit ad iesum mater...aliquid ab eo. Et reliqua.

^aOmelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

Dominus conditor ac redemptor noster, vulnera superbie nostre sanare desiderans, et ipse cum in forma dei esset,

Leccio iiii. Hermogenes autem magus arte...in eo: uenientes...iam ardemus: dicit eis apostolus, Utquid uenistis ad me? Dicunt ei, Hermogenes nos misit, ut te et filetum ad eum perduceremus. Mox autem ut egressi sumus, angelus domini sanctus religauit nos, et cruciamur.

Leccio v. Aicit† eis iacobus, In nomine patris, et filii, et spiritus sancti, exsoluat uos angelus domini, ita ut reuertentes ad hermogenem, non eum ledatis, set illum uinctum huc adducatis. Qui cum abissent, ligauerunt eum de restibus manus a tergo, et ita adduxerunt ad iacobum.

Leccio vi. Dicit ei apostolus dei, Stultissime hominum, cum inimico generis humani rationem te habere credis. Quare non consideras quem rogasti ut mitteret angelos suos ad lesionem meam, quos ego non permitto ut furorem suum ostendant tibi?

H Omelia ex commentario beati Augustini episcopi. Herent sibi diuine lecciones, et frequenter una pendet ex altera, ita ut nonnumquam exordia subsequentis facilius intelligantur ex consideratione precedentis. Quod in hac leccione facile aduertimus, si illius superiora parumper attendamus.

[*Lectio*] viii. Supra enim retulit euangelica leccio quia *ascendens iesus ierosolimam, assumpsit duodecim discipulos suos secreto, et ait illis, Ecce ascendimus ierosolimam, et filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et scribis, et condemnabunt eum morte.*

forma hominis assumpta, humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem.

Lectio octava. Et nos quoque, fratres, si culmen vere sublimitatis conscendere volumus, iter humilitatis arripere premonet nos. Si autem veram videre cupimus vitam, et aduersa quoque seculi presentis et ipsam quoque mortem patienter ferre precepit; promisitque nobis premia glorie, sed premisit certamina pugne.

Lectio ix. Ita etenim premia pollicetur electis, ut et digna premiis merita premonstret. Sic vitam donas† eternam, ut per angustam portam et artam vite viam ad hanc perueniendam esse decernat. Tu autem domine.

^a*Cetera omnia ad matutinas et ad laudes et ad horas de communi apostolorum (i. 35,) cum hac oratione.^b*

Oratio. Adesto domine plebi tue sanctificator¹...

Lectio ix. Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum: et tertia die resurget. Statimque euuangelista adiunxit dicens, *Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo.* Mater scilicet filiorum zebedei, et mater iacobi et iohannis, matertera fuit saluatoris.

W [*Leccio vii.*] Mater filiorum zebedei ipsa est maria mater iacobi et iohannis. Que audiens a domino predictam passionis sue humilitatem, et resurrectionis gloriam, putauit illico post resurrectionem christum in mundo regnaturum, arbitrans in primo eius aduentu implendum quod in secundo promittitur.

Leccio viii. Hac ergo opinione decepta, regnum filiis materno affectu a christo impetrare uolebat. Matre uero postulante, non matri dominus, set filiis respondet, quia matris preces ex filiorum uoluntate uenire nouerat. Quos nescire quid peterent dicit, quia iam conregnare christo uolebant, pro quo pati necdum idonei erant.

Leccio nona. Bonum certe erat discipulorum desiderium, set inconsiderata peticio. Qui enim desiderant sublimiter regnare cum christo, prius debent pati pro christo, sicut apostolus ait, *Si compatimur, et conregnabimus.*

^a H *Memoria de martyribus.*

^b O² Hec oratio dicatur ad horas. Ad uesperas Ant. *Iurauit.* Psalmi de apostolis. Cap. *Iam non estis.* R⁷. *Ciues apostolorum.* V⁷. *Potestates.* Y. *Exultent.* Ant. *Tradent enim.* Ps. *Magnificat.* Or. *Adesto plebi tue.*

¹ HW Esto. (as Sar.)

P segura mente.

IN FESTO SANCTE ANNE, MATRIS SANCTE MARIE VIRGINIS^a.

AD VESPERAS.

*Super psalmos antiphona.^b Celeste beneficium¹... Psalmi
feriales.^c*

Capitulum. Mulierem fortem: *require hoc capitulum cum ceteris
capitulis istius festi supra in festo sancte marie magdalene.*
(p. 252.)

R. Inclita stirps iesse virgam produxit amenam,
De qua processit Flos miro plenus odore.

Ÿ. Est hec virga dei mater, flos ortus ab illa. ^dFlos miro.

Hymnus. Ave mater anna²... Ÿ. Diffusa est gratia in labiis.

Ant. Ad felices anne festum omnes fluant populi,
cuius proles effugavit densam noctem seculi:
dum mariam maris stellam celebs nupta peperit,
et per natum eius christum mors eterna deperit:
apud ipsum fuit† pro nobis et mater et filia,
ut in orto sponsi rosas legamus et lilia.³ *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui beatam⁴...

Memoria de sancto iacobo. *Ant.* In regeneratione. Ÿ. In
omnem.

Oratio. Adesto domine.⁵

Completorium fiat ut in festo sancte trinitatis. (i. 398.)

^a H only in Kalendar (added). O omits.

^b As Conceptio B.V.M. (p. 63).

^c W *Ps.* Dixit dominus. *Ps.* Letatus sum. *Ps.* Ad te leuavi. *Ps.* Nisi quia.
Ps. Nisi dominus edificauerit. not in O.

^d W De. Gloria.

¹ WP nata est. W uirgo maria.

² line 7, W mater maris.

lines 9-12, W Quam quis nescit fari
cui quo est uotum

quamvis sensus dari.
constat esse totum.

line 14, W rogantes supplicamus.
P atque supplicamus.

line 17, W Placa.

line 19, W natum illa suum.

line 21, W Sit laus.

line 23, W genitoque (for ac nato).
P genito.

line 24, W laus et. P laus sit.

³ line 1, W felices. fluunt.

line 5, W sint pro.

⁴ W dilect† genitricem (altered to genitricis) tue. P omits dilectissime genitricis
tue.

⁵ W Esto.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. In honore beatissime matris anne Iubilemus et cantemus domino.¹ *Ps.* Venite.

Hymnus. Gaudet chorus fidelium,
cetus canat credentium
annam beatam feminam,
annam matronam inclitam.

Ex hac maria prodiit,
que sola matrum protulit,
salua pudoris clausula,
natum regentem secula.

Ambe parentes nobiles,
ambeque predicabiles:
mundi lucerne splendide,
diuo micantes lumine.

Felix maria filio
totius orbis domino:
felix anna per filiam
stellam maris prefulgidam.

Annam dies hic inclitus
vidit beari celitus,
et cum melodis laudibus
iungi superni ciuibus.

*Obtentu mater filie
marie plene gratie
nobis auctorem omnium
anna redde propiciam.

Sit laus paterno numini,
sit filio, sit flamini:
nobis per anne meritum
celorum donet aditum.** Amen.²

¹ W omits matris.

² W line 4, matronam unicam.

„ 6, matrem.

„ 8, regentem condita.

„ 20, supernis.

W omits lines 21-24, and ends Sit trinitati gloria,
laus, uirtus et potentia,
honor decus et gratia,
per seculorum secula. Amen.

In primo nocturno.

Ant. Sol eternus annam christus preelegit taliter,
genitrix ut matris sue fieret carnaliter.

Ps. Domine dominus noster.

Ant. De stirpe patriarcharum contraxit originem,
et sanctorum proles regum ornauit propaginem.

Ps. Celi enarrant.

Ant. Ex hac olam† spei nostre figulus composuit
qua decoctas dapes vite orbis terre rapuit.¹

Ps. Domini est terra.

¶. Diffusa est.

Lectio prima.^a Merito igitur mater dei genitricis, cuius omnes
pariter hodie solennitatem deuotissimi celebramus, anna

^a W *Leccio prima.* Merito...deuotissime celebremus, debet honorari. Anna dicitur gratia, que gratia plena fuit, et omni laude dignissima; quia mundo protulit illam de qua nobis euenit omnis gratie plenitudo. Ex hac enim illa terra sumpta est, de...dauid in psalmo, Veritas...patefacta est.

Leccio secunda. Igitur in hystoriis duodecim tribuum israel legitur ut iacobus apostolus ierosolimorum episcopus asserit beate et gloriose anne genus ex bethleem fuisse. Quod credimus non fortuito contigisse, set diuina prouidencia disponente. Nam cum bethleem domus panis significet, congruum fuit ut que ex bethleem genere esset, significacionem illam diffiniret. Qua propter ut uoluit deus, beata et gloriosa anna semen inclitum generauit, qui sancto spiritu ducente in bethleem granum fecit, quod factum est panis hominum, uita et resurrectio mortuorum.

Leccio iii. Ea quippe prouidencie diuine gracia uirum...mundicie...sibi partum...sapiencia. Nazareth interpretatur mundicies, et ioachim domini paratus. Anna uero, ut dictum est, gratia eius. Ex quibus angeli monitu oriunda est uirgo maria, ex qua sine uirili semine spiritu sancto cooperante processit filius dei sapiencia.

Leccio iiii. Factum est autem cum appropinquaret...encenniorum festiuitas, ruben, quem ieronimus ysachar uocat, qui tunc...semen non requirit† in israel. Iam enim israel coniugium eorum, quod sanctum et castum erat, sine sobole et sterile asserebat esse.

Leccio v. Ad hoc uerbum ioachim dolens et tristis, unus de populo duodecim tribuum obiectu obprobrii pudore magno confusus recessens, lamentans et lamentando dicens, Si ergo solus maledictus sum, semen non relinquens in israel? Meminerat etiam coniugii abrahe et sare, quibus in extremis diebus deus ysaac dedit. Sic itaque ioachim confusus pre uerecundia domum suam repetere noluit, sed statim in heremum secessit, ibique ieiunare proposuit, nec amplius cibum uel potum sumere curauit, set pro hiis semper orationi uacare, donec eum uisitaret dominus.

Leccio vi. Anna uero inter mulieres honesta et sanctitate famosissima, ut hec audiuit, tristis domum suam clausit, uestesque lugubres induit

¹ W olla spei.

dicitur, id est gratia plena, felix et omni laude dignissima. Ex hac est enim illa terra sumpta, de qua veritas orta est. Unde dauid, *Veritas de terra orta est*. Ex hæ clavis est dauid fabricata, per quam paradisi porta cunctis iterum est patefacta. Ex hac est plenitudo gratie nata, gloriosa semperque virgo maria.

R̃. Celebremus hodiernam diem cum leticia,
Qua beata mater anna scandit ad celestia.

Ÿ. De qua virgo est exorta et vite puerpera. Qua.

Lectio secunda. Hec quippe, prouidentie gratia diuine, virum habuit ioachim, cuius domus ex galilea et nazareth erat. Non enim incongruum fuit ut mundiciues† preelecta faceret sibi paratum diuina gratia: ex qua nasceretur virginalis pudicia, qua pariente procederet ad ortum dei sapientia.

R̃. Bethlehem natale solum matris anne colitur,
Que domus eterni panis et celestis dicitur.

Ÿ. Qui supernos pascit ciues et in terris homines.¹ Que.

Lectio iii. Legitur in prefata hystoria, quia vita ioachim et anne simplex et recta apud deum et homines, irreprehensibilis et pia erat. Nam cum essent diuites et valde diuites, dupla offerebant deo munera, dicentes, Erit quod est ex abundantia omni populo, et quod est nostre receptionis deo in commutationem et nobis.

R̃. Inclita stirps, *ut supra ad vesp̃as.**

In secundo nocturno.

Ant. Abrahe beati senis et dauid promissio
adimpleta est per annam in marie filio.

Ps. Eructauit.

Ant. Hic ager, quem de supernis benedixit dominus,
germinat odorem vite in virtutum floribus.

Ps. Deus noster refugium

Ant. Annam iuda germinauit, anna virga virginem,
virga florem, flos decorem, decor vitam celibem.²

Ps. Fundamenta.

Ÿ. Specie tua.

intrinsecus dolore tacta in uirgultum suum pre nimio dolore sola descendit, ut uberius fletet et flendo plangere posset, oculis ac manibus... non relaxauit, dicens, Benedic me, domine deus patrum meorum, et exaudi me, sicut exaudisti saram et benedixisti ei cum ysaac dedisti. Illa uero sic...et paries: et in omnem terram exiet sonus seminis. Igitur anna confortata et exillarata† respondit dicens, Viuit dominus deus meus, quia quodcunque genuero, siue masculum siue feminam, offeram illud deo meo, eritque deo seruiens omnibus diebus uite sue.

¹ W ciues pascit.

² W Anna iudam generauit.

Lectio iiii. Istos vero significantius beatus hieronimus explanauit, dicens quia omnem substantiam suam tripharie diuidebant. Unam partem templo et templi seruitoribus impendebant, et aliam partem pauperibus et peregrinis erogabant, terciam vero sibi et familie sue usibus reseruabant.

R̃. Syndonem virginitatis anna manu texuit,
Quam enixa maris stellam deo patri vendidit.¹

Ṽ. Ut in carne patris verbum matris esset precium. Quam.

Lectio v. Factum est autem cum appropinquaret dies magnus domini, id est enceniorum, ruben, qui tunc princeps sacerdotum erat, ioachim inter conciuēs suos cum oblatione videns, despexit, et munera sua spreuit, dicens Indignum est o ioachim te munera deo offerre, eo quod non fecisti semen in israel, dicente scriptura, *Maledictum esse hominem qui semen non reliquerit in israel.*

R̃. Quam iocundum et insigne est anne preconium,
Dum maria nuptiarum dat formam celestium.²

Ṽ. Cui de ventre matris anne fecit deus thalamum.³ Dum maria.

Lectio sexta. Ioachim itaque dolens et tristis secessit in heremum. Anna vero ut hec audiuit, tristis domum suam clausit. Oculis ac manibus in celum intenta, spiritum ab orationibus non relaxauit. Illa vero sic lamentante, ecce angelus domini astitit, dicens ei, Anna, audiuit deus vocem tuam et deprecationem. Ecce concipies et paries filiam que maria vocata, et a natiuitate, dei gratia plena, super omnes mulieres erit benedicta.

R̃. Solis iusticie matrem que peperit anna,
Felix prole sua hodie processit ad astra.

Ṽ. Cernere diuinum lumen gaudete fideles. Felix. [Gloria. Felix.]

In tercio nocturno.

Ant. Hec ad opus matris christi purpura contexitur,
de qua toga summo regi preciosa conditur.⁴

Ps. Cantate i.

Ant. Linea virginitatis ex hac stella prodiit,
verbum dei factum caro quam in carne subiit.⁵

Ps. Dominus regnauit, exultent.

Ant. Dignum genitrici sue fabricat palatium
urbis artifex eterne, reparator omnium. *Ps.* Cantate ii.
Ṽ. Adiuuabit eam.

¹ W stella.

² W marie.

⁴ W summa.

³ W Cuius de.

⁵ W ex hac tela.

*Tres ultime lectiones de expositione euangelii Liber generationis :
*require in natiuitate beate marie*** (p. 320.)

^aR̃. Ex anne processit agro florum flos insignum†,
Virgo parens que est ortum lilium conualium.
Ÿ. In odorem unguentorum trahat nos celestium. Virgo.
R̃. Regnum mundi...^b Ÿ. Eructauit... Quem [vidi.]
R̃. O mater nostra...^c Ÿ. Iam christo...¹ Cum.

Ÿ. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. Ad legis metas fideique vetus ruit etas,
cum genus anna dauid splendoribus irradiauit.²
Ps. Dominus regnauit.

Ant. Conciues late regi domino iubilate,
celesti manna qua sacra vestitur† anna.³ *Ps.* Iubilate.

Ant. Anna deo vigilauit eo quod lucis alumna
hanc genuit que virgo fuit viteque columna.
Ps. Deus deus meus.

Ant.^d Ex anne celebris natalibus agmina plebis
hanc habeant dotem sibi pacificare nepotem.
Ps. Benedicite.

Ant. Laudem de celis expectat quisque fidelis
qui meritis sancte refoueri postulat anne.⁴
Ps. Laudate.

Capitulum. Mulierem fortem.

Hymnus. Preciosa splendet anna matris christi genitrix,
qua humane salus vite colit sancta debitorix,
et precatur oportunum ipsius auxilium.
Hec de iuda est exorta ad splendorem seculi,
de qua noui sic aurora processit diluculi,
hac prodiret ut de matre christus sol iusticie.

^a W R̃. Genealogiam christi dum texuit historiam,
ad annam ex habundancia respexit egregiam.

Ÿ. Ut sit meta uersa nube et legis et gratie. Ad.

R̃. Felix anna que propheta samuelem genuit,
Sed felicior est ista que mariam edidit.

Ÿ. Illa uotis nazarenum impetratum generat,
Ista matrem nazareni qui nazareos consecrat. Set.

R̃. Omnis causa boni, nos anna beata tuere,
Et facias tecum christam cum matre uidere.

Ÿ. Est ubi leta dies, est ubi summa quies. Et.

^b *Sar.* ii. 447.

^c *Sar.* iii. 1102.

^d W Benedicta sit|hec anna...(P p. 268.

¹ P tuo copulata.

² W fidei uetus exiit etas.

³ W per quem sacra uescitur.

⁴ W expectet, postulit.

O quam felix, quam iocundum marie palatium
quod reges et patriarche fundauerunt solidum,
cuius voces prophetarum roborarunt brachium.

Mater anna quasi metha legis est et gratie,
qua fortis ruit armatus in eius progenie,
et renascitur ad regnum gens queque fidelium.

Sit eterno regi virtus, et decus, et gloria,
salus honor et potestas, laus atque victoria,
qui nobis anne precatu det eterna gaudia. Amen.¹

Ÿ. Elegit eam deus.

Ant.^a Benedicta sit hec anna, que mariam genuit,
per quam nobis spes eterne salutis apparuit.

Ps. Benedictus.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM.^b

Ant. Ad legis methas. *Ps.* Deus in nomine tuo.

Ant. Te iure laudant. *Ps.* Quicumque vult saluus.

Capitulum. Regi seculorum. R. Iesu christe. V. Qui sedes.

AD TERCIAM.

Ant. Conciues. *Ps.* Legem pone.

Capitulum. Mulierem fortem. R. Diffusa est gratia.

AD SEXTAM.

Ant. Anna deo. *Ps.* Defecit.

Capitulum. Accinxit fortitudine. R. Specie tua.

^a W *Ant.* O anna mater matris redemptoris nostri, o anna matrona nobilissima, que iam regnas cum angelis coronata in gloria, tibi† nostri memor esto, o anna sanctissima, funde preces tu pro nobis, ut possimus illic tuo sociari collegio.

^b W *Ad primam et ad alias horas antiphone de laudibus, responsoria et versiculi de communi unius uirginis.* (i. 79.)

¹ W line 2, quod humane.
colit facta.

„ 5, noua.

„ 8, regis.

fundarunt.

„ 9, roborauit fastigium.

„ 11, que.

„ 12, gens quem.

„ 15, nobis uobis.†

AD NONAM.

Ant. Laudem.*Ps.* Mirabilia.*Capitulum.* Mulier timens. *R.* Adiuuabit eam.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Ad legis: *cum ceteris antiphonis de laudibus et psalmis^a ferialibus.**Capitulum.* Mulierem fortem. *R.*^b O mater.*Hymnus.* Ave mater anna. *V.* Diffusa.*Ant.*^c Hodie splendor eterni patris elcuaui ad superos genitricem virginis matris: hodie felix anna, de egyptia seruitute egressa, celestis hierusalem introiuit gaudia: hodie desiderabilem contemplata est eius pulchritudinem, qui ex carne filie sue humanam assumere dignatus est carnem.*Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.*

SANCTORUM SEPTEM DORMIENTIUM.

Oratio.^d Deus qui gloriosos...*Tres lectiones fiant. Et cetera de communi plurimorum martyrum.*
(i. 58, 50.)SANCTI PANTHALEONIS MARTYRIS.^e*Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius martyris* (i. 47, 42.) *cum oratione*, Deus qui hunc diem¹...^a W *dominicalibus.*^b W *R.* Solis iusticie.^c W *Ant.* Celi regine mater nos anna marie
culpae solue prece [? nobis] suffragia prebe
natam deuote nostro pro crimine posce
iratus ut ipsius meritis pius atque benignus
sit nobis, delens cunctorum crimina clemens
ambarumque prece iesu nobis miserere. *Ps.* Magnificat.^d WO² *Oratio.* Deus qui ecclesiam tuam annua sanctorum tuorum maximiani, malchi et marciniani, sociorumque eorum, festiuitate letificas: concede propicius, ut sicut ut illorum dormicione te mirabilem predicantes, tua magnalia temporali celebramus officio, sic in celesti regione eorum perpetuo mereamur adiuuari [[? for adunari]] consorcio, per.^e H only gives S. Pantaleonis and S. Sampsonis in the Kalendar.¹ P consecrasti martirio.
W actibus et premiis.

Eodem die fiat memoria de sancto sansone de communi unius confessoris et pontificis.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus qui in sanctis tuis precipue laudaris et mirabiliter predicaris: tribue nobis quesumus hodiernam diem in honore sancti sansonis confessoris tui atque pontificis digne celebrare, qua membris exutus corporeis, celestibus meruit exultare sacramentis. Per dominum.¹

SANCTORUM FELICIS, SIMPLICII, FAUSTINI ET BEATRICIS MARTYRUM.

Oratio. Presta quesumus omnipotens deus, ut sicut²...

Tres lectiones fiant; et cetera de communi plurimorum martirum.
(i. 58, 50.)

SANCTORUM ABDON ET SENNES MARTIRUM.

Oratio. Deus qui sanctis martyribus³...

Tres lectiones fiant: et cetera de communi plurimorum martyrum.
(i. 58, 50.)

SANCTI GERMANI EPYSCOPI.

Oratio.^a Exaudi nos deus salutaris⁴...

Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius confessoris et pontificis. (i. 65, 59.)

^a H *Oratio.* Sancti Germani confessoris tui nos, domine quesumus, prosequatur oratio, ut quod petitio nostra non impetrat, ipso pro nobis intercedente prestetur, per.

WO² *Oratio.* Deus qui hodiernum† diem sacratissimam nobis beati germani confessoris tui atque pontificis solempnitatem colere tribuisti; adesto propicius ecclesie tue precibus, ut cuius gloriamur meritis muniamur suffragiis, per.

¹ W omits tuis, et (after laudaris), and quesumus. W hodiernum, qui meritis exutus, celestibus exultat.

² HO¹ Presta domine quesumus.

W tuorum martyrum.

W ut quod uotis.

HW omit pio.

HWP end per.

³ HW omit martyribus.

H ueniam peccatorum.

W da famulis et famulabus tuis eorum intercedentibus meritis suorum ueniam peccatorum, per.

⁴ P quia nostre preces.

P pontificis oratio (omitting quesumus).

AD VINCULA SANCTI PETRI.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Solue iubente... *Psalmi feriales.*

Capitulum. Petrus quidem. *Require in passione eiusdem.* (p. 207.)

R. Videns autem.

Hymnus. Iam bone pastor... Annue christe.

V. In omnem terram.

Ant. Tu es pastor bonus.† *Ps. Magnificat.*

Require in passione sancti petri. (p. 207.)

Oratio. Deus qui beatum petrum apostolum a¹...

^a*Memoria de martyribus, de communi plurimorum martirum.*

Oratio. Fraternal nos²...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Tu es pastor. *Ps. Venite.* *Require in festo apostolorum petri et pauli.* (p. 208.)

Hymnus. Eterna christi.

In primo nocturno.

Ant. Misit herodes... *Ps. Celi enarrant.*

Ant. Videns autem... *Ps. Benedicam.*

Ant. Petrus quidem... *Ps. Eructavit.*

V. In omnem terram.

Lectio prima.^b Notandum est... causa festiuitas sancti petri apostoli ad vincula celebratur kalendas augusti. Hec enim

^a O² Memoria sanctorum Machabeorum martyrum.

H *Commemoratio sanctorum Machabeorum Ant.* Gaudent in celis.

^b H *Lectio i.* Notandum est... clausum.

Lectio ii. Ipsa uero... sanitatis.

Lectio iii. Cui beatus... recipies sanitatem. Tu autem.

Lectio ii. Mox igitur puella ad patrem... recepit sanitatem.

Lectio v. Sicque beatus papa alexander... christo, cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Lectio vi. Huius diei obseruanciam a ritibus gentilium mutuauit ecclesia fidelium. In euangelicum enim piscatorem, qui primus sedit presul rome, transiuit ab augusto cesare. Qui detricto incestuoso cum coepiscopis suis antonio, et lactata a serpente cleopatra, uictor potitus alexandria, uictrices urbi aquilas reportauit, et cum uictoria suscipi meruit.

¹ P propiciatus auerte.

² W prebeant.

HW incitamenta uirtutum.

a quibusdam ita asseritur. Dux quidam romanorum nomine ...balbinam.

R̃. Misit impius... Ṽ. Videns autem... Occidit.

Lectio ii. Habebatque ipse...clausum, propter christiane fidei confessionem. Ipsa vero puella pergebat sepiissime... sanitatis.

R̃. Videns autem... Ṽ. Misit impius¹...Apposuit apprehendere.

Lectio tertia. Beatus alexander dixit, Noli...a prefato papa.

R̃. Cumque tyrannus...² Ṽ. Videns autem...Volens.

In secundo nocturno.

Ant. Erat petrus dormiens... *Ps.* Omnes gentes.

Ant. Cumque producturus... *Ps.* Exaudi deus deprecationem.

Ant. Exiens petrus apostolus³... *Ps.* Exaudi deus orationem.

Ṽ. Constitues eos.

Lectio quarta. Hoc audiens pater puelle misit hierosolimam nuncios...recepit sanitatem.

R̃. Petrus quidem apostolus...Ṽ. Erat petrus...Oratio.

Lectio v. Sicque beatus papa alexander...deuote.

R̃. Cum vero⁴...Ṽ. Et custodes...apostolus dormiens. Vinctus.

Lectio vi. Beati igitur petri apostolorum principis interuentionibus, cuius hodie vinculorum absolutio, et de manu herodis liberatio celebrantur, ab omnibus mundemur peccatorum sordibus, bonisque perfrui mereamur omnibus, per eum qui viuit et regnat in secula. Amen. Tu autem domine miserere.

R̃. Ecce angelus domini...Ṽ. Et cathene continuo ceciderunt de⁵... Surge, surge, surge velociter.

In tercio nocturno.

Ant. Transeuntes... *Ps.* Confitebimur.

Ant. [Et] exeuntes processerunt⁶... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Petrus ad se⁷... *Ps.* Dominus regnauit, irascantur.

Ṽ. Nimis honorati.

W *Leccio prima* as H.

Leccio ii. Ipsa uero puella...a prefato papa.

Leccio iii. Quod audiens pater...illico recepit sanitatem.

Leccio iiiii. Sicque beatus...seculorum. Amen.

Leccio v. Huius diei obseruanciam...augusto cesare.

Leccio vi. Qui detrito incestuoso cum comitibus...suscipi meruit.

¹ HWP herodes rex.

² W inimicus (for immitis).

³ P angelus, et.

HWP estimabat enim.

⁴ W inter duas milites.

⁵ HWO² Et continuo ceciderunt cathene.

⁶ WP omit Et.

⁷ W et liberauit me.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Venit iesus in partes cesaree: ^a*require in passione apostolorum petri et pauli.* (p. 210.)

R̃. Surge petre et¹... Ṽ. Angelus... Quia.
R̃. Dixit angelus ad petrum²... Ṽ. Transeuntes³... ^bEt
[egrediens.]
R̃. Quodcunque ligaueris. *Require in passione eiusdem.* (p. 211.)
Ps. Te deum. ^cṼ. Tu es petrus.

IN LAUDIBUS.

Ant. Angelus domini astitit...velociter, et ceciderunt cathene de manibus eius. *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Dixit angelus ad petrum... *Ps.* Iubilate.

Ant. Exiens petrus sequebatur... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Misit dominus⁴... *Ps.* Benedicite.

Ant. Solue iubente... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Petrus quidem: ^{*}*require in passione eiusdem.*^{**}

Hymnus. Exultet celum laudibus. Ṽ. Annunciauerunt.

Ant. Quodcunque ligaueris: *require in passione eiusdem.* *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui beatum petrum: *et dicetur ad horas.*

Memoria de martyribus.^d

AD PRIMAM. *Ant.* Angelus domini.

AD TERCIAM. *Ant.* Dixit angelus.

Capitula ad horas et ad secundas vesperas ut in passione eiusdem.
Responsoria de communi apostolorum ad omnes horas dicantur. (i. 40.)

AD SEXTAM. *Ant.* Exiens petrus.

AD NONAM. *Ant.* Solue iubente.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iurauit. *Ps.* Dixit dominus *cum ceteris antiphonis et psalmis* ^{*}*de apostolis.*^{**} (i. 40.)

Capitulum. Petrus quidem.

^a HW *Require in cathedra sancti petri.* (p. 113.)

^b W (in error) Transeuntes.

^c HW Ṽ Constitues eos.

^d HO² *Ant.* Vestri capilli.

W omits the memoria.

¹ W uestimentum tuum.

² WP omit tuum.

³ P omits eis.

⁴ HWP eripuit me.

Hymnus. Exultet celum laudibus. *Ÿ.* In omnem terram.
Ant. Tu es petrus^a.. *Ps.* Magnificat.
Oratio ut supra.

SANCTI STEPHANI PAPE ET MÄRTYRIS.

Oratio. Deus qui nos beati stephani¹...

Tres lectiones fiant.

**Lectio prima.* Temporibus valeriani et galieni, multi christianorum, declinantes seuiciam tyrannorum, se occultabant: alii vero se ingerentes martyrum† consequabantur. Eo tempore misit valerianus multitudinem militum, ac tenuerunt beatum stephanum urbis rome epyscopum cum multitudine clericorum.

Lectio secunda. Qui cum adductus esset, plurimi christianorum sequebantur eum a longe cum lachrimis. Veniens igitur epyscopus solus, ante tribunal tyranni introductus est. Dixit autem ad eum valerianus, Tu es stephanus qui rempublicam conaris euertere.

Lectio tertia. Beatus stephanus dixit, Ego quidem non euerto rempublicam, sed moneo ut derelictis demoniis ea non adoretis. Ad deum viuum redeant, verum creatorem celi et terre, ut non pereant cum dyabolo in interitu sempiterno. Tu autem.

*Et cetera de communi unius martyris et pontificis.*** (i. 42-9.)

IN INVENTIONE SANCTI STEPHANI² SOCIORVMQUE EIUS.

AD VESPERAS.

Ant. Sancti per fidem. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Iustorum anime.^b *R̃.* Igitur dissimulata.

Hymnus. Sanctorum meritis. *Ÿ.* Letamini.

Ant. Ostendit sanctus gamaliel³... *Ps.* Magnificat.

Oratio.^c Deus qui celebrandum nobis honorabile huius diei festum in beati martiris et leuite stephani, nichodemi,

^a *Sar.* iii. 376. *H* Require in cathedra sancti petri. (p. 115.)

^b *H* Duo canonici. *R̃.*

^c *WO*² *Oratio.* Deus qui es sanctorum...qui hoderna die beatorum...inuencionis gloriam...

¹ *HWP* de eius.

P omits etiam.

² *H* prothomartyris *O*² martyris.

³ *W* Ostendit sanctis.

P luciano presbitero sacerdoti.

P loculi nostri.

W omits loculi et nostre.

gamalielis, atque abibon, inuentione tribuisti: te supplices exoramus, ut ipsis intercedentibus, mereamur in celestibus inueniri. Per.¹

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Adoremus regem magnum... *Ps.* Venite.

Hymnus. Eterna christi munera.

In primo nocturno.

Ant. Luciano presbitero quiescenti²... *Ps.* Beatus vir.

Ant. Dum adhuc pene... *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Vidit igitur assistere... *Ps.* In domino confido.

Ÿ. Letamini in domino.

Lectio prima. ^aChristi seruus presbiter lucianus omnibus ecclesie filiis in domino salutem. Qui dum quiescerem...stratu meo, die parasceues, hoc est sexta feria, circa horam noctis

^a *H Lectio i.* Christi seruus...intexte, et manu tenebat auream uirgam, calciatum caligis in superficie deauratis, quasi deambulanti coram me.

Lectio ii. Qui dissimulata deambulatione uenit...ostium misericordie sue. Et ait, Non solum mei causa sollicitus sum, sed pro his ipsis qui mecum sunt.

Lectio iii. Tunc aio ad eum, Dico...tecum? Dicit michi, Ego...lapidatus est.

Lectio iiij. Ille uero alius...uerba cognosceret. Ille uero tercius qui mecum...ab oculis meis.

Lectio v. Ego post hanc uisionem surrexi, et prostratus in oratione rogaui domini misericordiam, et dixi, Domine iesu christe, si hec uisio ex uoluntate tua est, presta ut iterum ac tercio manifestetur michi, ut confisus fiducialiter annunciem reuelationem sanctorum seruorum tuorum.

Lectio vi. In sequente uero sexta...gamaliel, in ipso habitu et ipsa noctis hora sicut prius uenerat, et dicit michi, Quare...misereatur dominus populo suo.

W *Leccio prima.* Domino uere sancto et uenerabili genesio episcopo, humillimus et omnium mitissimus lucianus presbiter, in christo iesu perpetuam salutem. Reuelacionem, que michi ostensa est, dignum duxi uestre pandere sanctitati: non iactancia quidem sed ad confirmationem audiencium. Tercia eius uice michi ostensa est.

Leccio ii. Cum quiescerem...meo die sexte ferie lucescente, circa...(as P)...intexte, et manu...coram me.

Leccio tertia. Cum ergo uiderem eum deambulanti coram me, cogitare cepi in corde meo, et dicere, Si hic homo de deo est, tertia uice me nomine meo clamabit. Quod si me semel uocauerit, non illi dabo responsum.

Leccio iiij. Qui michi dubitans dissimulata deambulatione uenit...luciane.

¹ H omits huius.
H suppliciter.

² HW uenerabili presbitero.

terciam, dum adhuc vigilarem, tanquam...vidi virum etate senem...prolixa barba, in vestitu candido, amictum pallio, in cuius summitate erant quasi auree cruces intexte.

R̃. Beatus gamaliel... Ṽ. Calciatus... Et virgam.

Lectio secunda. Dissimulata vero deambulatione venit ad me, et virga quam manu tenebat pulsans me, tercio me nomine meo clamabat, Luciane... Cui ego respondi, Quis es, domine? Et ille, Surge et vade, et dic iohanni episcopo hierosolimitano, Usquequo clausi sumus? aperi nobis velocius, ut per nos aperiat deus humano generi ostium misericordie sue.

R̃. Igitur dissimulata¹... Ṽ. Cui sacerdos... Luciane.

Lectio iii. Tunc ait ad eum lucianus, Dicito michi, domine, tu quis es, et qui sunt tecum? Ego sum gamaliel qui nutriui paulum, qui postea apostolus factus est. Qui autem iacet mecum, ipse est dominus stephanus, qui a iudeis hierosolimis lapidatus est.

R̃. Vade luciane... Ṽ. Aperi nobis²... Tuis.

In secundo nocturno.

Ant. Vir dei gamaliel...

Ps. Domine quis.

Ant. Isti etenim maximo³...

Ps. Conserua.

Ant. Cum ergo sint⁴...

Ps. Domini est terra.

Ṽ. Exultent iusti.

Lectio quarta. Ille vero alius qui mecum iacet, ipse est nichodemus nepos meus, qui nocte venit ad dominum iesum, ut veritatis verba agnosceret.

R̃. Lucianus presbiter... Ṽ. Qui a iudeis... Ipse.

Lectio quinta. Alius vero qui mecum iacet, ipse est abibas filius meus, qui mecum credidit in christo, et mecum pariter baptizatus est. Et cum hec dixisset, euauit ex oculis meis. Tu autem domine miserere nostri.

R̃. Cum scirem ego⁵... Ṽ. Auditor⁶... In monumento meo nouo.

Leccio v. Cui ego respondi, Quis es domine? Dixit michi, Surge, uade, dic...sumus, usquequo non aperis nobis, maxime cum temporibus tuis reuelandi sumus?

Leccio vi. Aperi nobis uelocius...misericordie sue. Instat enim tempus ut hic mundus intereat pre multitudine iniquitatum suarum quas cotidie faciunt. Non solum mei causa sollicitus sum, set pocius set† pro hiis qui mecum sunt.

¹ W uirgam quam tenebat manu.

³ W in mensa cumulauit gloriam.

⁵ W christi athlete. feci cum.

² W aperiet deus.

⁴ W sunt.

⁶ W repositus, ibi iacet beatus.

Lectio sexta. In sequenti sexta feria iterum venit ad me sanctus gamaliel, et dixit michi, Quare dissimulasti, carissime, et non retulisti que dicta sunt iohanni epyscopo? Surge ergo et vade, et dic illi ut aperiatur nobis, et faciat locum orationis, ut per nostram intercessionem misereatur deus populo suo.

R̃. Sacerdos dei lucianus¹... Ṽ. Ut confisus² .. Presta.

In tercio nocturno.

Ant. In ieiuniis³...

Ps. Exultate iusti.

Ant. Nonne vides...

Ps. Benedicam.

Ant. Surge ergo...

Ps. Deus venerunt gentes.

Ṽ. Iusti autem imperpetuum.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii. ^a*Secundum matheum xxi c.*

In illo tempore Dicebat dominus iesus turbis...synagogis vestris. Et reliqua.

Omelia venerabilis bede presbiteri de eadem lectione.

Sancti euangelii...occiderant.

R̃. Sanctus gamaliel...⁴ Ṽ. Et unus de tribus...⁵ Et quartus.

Lectio octaua. Ipsos quoque...patrum vestrorum. Deinde annexuit...scribas.

R̃. Vides o frater⁶... Ṽ. Introgressus... Qui.

Lectio nona. Quod quidem tale est...idem ipse...et scribas.

R̃. Sanctus iohannes epyscopus⁷... Ṽ. Qui primus... Qui.^b

Ṽ. Exultent.

IN LAUDIBUS.

Ant. Regressus lucianus... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Apparuit sanctus... *Ps.* Iubilare.

Ant. Ibi olim⁸... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Audiens ergo⁹... *Ps.* Benedicite.

Ant. Dum inuentum... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Iustorum anime.

^a This is the same Gospel and homily as on S. Stephen's day (i. 153) and is printed over the rubrics *Require in die sancti stephani*. R̃. Ṽ. R̃. Ṽ. R̃. Ṽ. (showing that it was an afterthought to print it in full, and that the rubrics were printed first).

H *Euangelium*. Ecce ego mitto ad uos prophetas: *quare in festo sancti stephani in natali eiusdem*. So W.

^b HO² *Ps.* Te deum,

¹ HWP orationem.
WP dixit.

⁴ W animauertere,

⁶ HP habens rosas.

⁸ W et planctus.

HWP virorum bonorum.

² P omits seruorum.

³ HWP presbitero dicens.

⁵ O²HW ex tribus.

⁷ W per episcopus.

⁹ WP de reuelatione.

Hymnus.^a Sancte dei preciose... *℣.* Mirabilis deus.

Ant. Ex odoris...¹ *Ps.* Benedictus.

Oratio.^b Deus qui celebrandum : *et dicetur ad horas.*

AD PRIMAM. *Ant.* Regressus.

AD TERCIAM. *Ant.* Apparuit.

AD SEXTAM. *Ant.* Ibi olim.

AD NONAM. *Ant.* Dum inuentum.

Ad has horas capitula, responsoria et versiculi de communi plurimorum martirum dicuntur. (i. 55.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Regressus. *Psalmi feriales.*

Capitulum.^c Iustorum anime.

Hymnus. Sancte dei preciose. *℣.* Letamini.

Ant. Hodie sanctus...² *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

SANCTI OSWALDI REGIS ET MARTYRIS.

AD PRIMAS VESPERAS.

Super psalmum Magnificat antiphona, Beatus vir qui inuentus est.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus, qui huius³...

*Tres lectiones fiant. *Lectio i.* In diebus illis regnavit autem oswaldus christianissimus rex nordanhimbrorum...eadwynus peremptus est.

Lectio ii. Cuius quanta in deum fides mentisque deuotio fuerit... non desinunt.

Lectio iii. Nec mirandum est in...pauperibus elemosinas dare non cessabat.**

Et cetera de communi unius martyris. (i. 47, 42.)

^a *Sar. i. 211.* WO² *Ymnus.* Rex gloriose.

^b W *Oratio.* Deus qui ad celebrandum.

O² *Oratio ut supra.*

^c O² *Cap. Y* et *℣* de martyre.

¹ HWP corporis stephani dilecti sui martyris deum benedicentes.

² W prothomartyris tui reliquias.

HP archidyaconii.

³ H iocundam beatamque.

HWP solennitate consecrasti.

HWP tui amoris.

H mentibus sentiamus.

*TRANSFIGURATIO IESU CHRISTI DOMINI
NOSTRI.

AD PRIMAS VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Assumpsit iesus... *Ps.* Laudate
pueri dominum.

Ant. Dum transfigureretur... *Ps.* Laudate dominum omnes
gentes.

Ant. Tunc petrus dixit... *Ps.* Lauda anima mea dominum.

Ant. Adhuc eo... *Ps.* Laudate dominum quoniam bonus est
psalmus.

Ant. De qua vox... *Ps.* Lauda hierusalem dominum.

Capitulum. Salvatorem expectamus...

[[*R.* Assumens... *V.* Ne videntes... In montem.]]

Hymnus. Celestis formam glorie¹... [[*V.* Adoremus patrem...
R. Regnantem...
Ps. Magnificat.

Ant. Visionem...

Oratio. Deus qui nos sacrum...]]

*Memoria sub silentio*** *de martyribus sexto, felicissimo et agapito.*

Oratio. Deus qui nos concedis sanctorum...^{2a}

*AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Christum regem... *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. O sator rerum...³

In primo nocturno.

Ant. Hodie dominus... *Ps.* Domini est terra.

Ant. Ecce nubes... *Ps.* Afferte.

Ant. Petrus et qui...⁴ *Ps.* Deus noster refugium.

V. Celi aperti... Et vox...

Lectio i. Petrus ad predicationem...considerantur.

R. Assumptis hodie... *V.* Ut autem... Ac vestimenta.

Lectio secunda. Amen dico...demonstretur.

R. Coram tribus... *V.* Ut in ore... Hinc.

Lectio iii. Et post dies...apparuit.

R. Primogenitus... *V.* Priusquam... Ego in. Gloria patri.
Ego.

^a WO² *Ad Matutinas. Tres lectiones fiant : et cetera de communi plurimorum
martyrum* (i. 58, 50).

¹ P line 4, qui supra.

³ P line 3, Et preces.
line 15, probably via virtus eius.

² W omits et before agapiti.

HW in eterna leticia (omitting quesumus).

⁴ P erant christo.

In secundo nocturno.

Ant. Respondens petrus... *Ps.* Omnes gentes.

Ant. Accedentes discipuli... *Ps.* Magnus dominus.

Ant. Ante duos vates... *Ps.* Quam dilecta.

Ÿ. Adorate dominum. [[R.]] In aula.

Lectio quarta. Quod autem dicit... potest facere.

R. Claruit magnitudo... Ÿ. Assumpsit... Quoniam.

Lectio quinta. Et ecce apparuit... nunciarunt. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

R. Hodie in monte... Ÿ. Intonuit... Hic.

Lectio vi. Respondens autem... tuo tabernaculum.

R. Discipuli christi... Ÿ. Tante... In faciem.

In tercio nocturno.

Ant. Celi aperti... *Ps.* Dominus regnavit, exultet.

Ant. Vox de celis... *Ps.* Cantate ii.

Ant. Visionem quam... *Ps.* Dominus regnavit, irascantur.

Ÿ. Domine miserere... [[R.]] Intonuit...

Secundum matheum xviii[†] (xvii. i.)

In illo tempore, Assumpsit iesus... seorsum. Et reliqua. Omelia beati leonis.

Quoniam euangelica... vera diuinitas. Tu.

R. Hodie pater... Ÿ. Celi aperti... Hic est.

Lectio viii. Adhuc eo loquente... tabernaculum preparare. Tu autem domine miserere.

R. Descendentibus illis... Ÿ. Ne mors¹... Precepit iesus.

Lectio ix. Et audientes... scandalum faceret. Tu autem...

R. Videns petrus... Ÿ. Petrus... Domine bonum. Gloria. Si vis.

Ÿ. Adoremus patrem... R. Regnantem.

IN LAUDIBUS.

Ant. Accessit iesus... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Iesus ad discipulos... *Ps.* Iubilare.

Ant. Ut testimonium... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Lex per moysem... *Ps.* Benedicite omnia.

Ant. Descendentibus illis... *Ps.* Laudate dominum de celis.

Capitulum. Saluatorem expectamus.

Hymnus. O nata lux de lumine...²

Ÿ. Sit nomen... [[R.]] Ex hoc.

Ant. Tribus discipulis... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui unigenitum... Per eundem.

¹ P sed hec visio.

² P line 9, Pro sole.

„ 27, qui es trinus atque unus (omit deus).

AD PRIMAM.

Ant. Accessit. *Ps.* Deus in nomine.

AD TERCIAM.

Ant. Iesus. *Ps.* Legem pone.

Capitulum. Salvatorem.

R. Adoremus patrem... *Ÿ.* Regnantem... Alleluya.

Ÿ. Dies sanctificatus.

AD SEXTAM.

Ant. Ut testimonium. *Ps.* Defecit.

Capitulum. Notum fecimus vobis...

R. Dies sanctificatus... *Ÿ.* Venite... Alleluya.

Ÿ. Adorate dominum.

AD NONAM.

Ant. Descendentibus. *Ps.* Mirabilia.

Capitulum. Accepit dominus...

R. Adoremus dominum... *Ÿ.* In aula... Alleluya.

Ÿ. Adorate deum. [[*R.*]] Omnes...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Accessit iesus. *Ps.* Dixit dominus. Confitebor. Beatus vir. Laudate pueri. In exitu.

Capitulum. Salvatorem.

R. Confirmandis... *Ÿ.* Quoniam... Moyses. Gloria.

Hymnus. O nata lux. *Ÿ.* Adoremus patrem. *R.* Regnantem.

Ant. Hodie ad patris... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui unigenitum tuum.**

SANCTI DONATI EPYSCOPI ET MARTYRIS.

Oratio. Deus tuorum gloria sacerdotum, presta quesumus, ut sancti matyris† tui et epyscopi donati, cuius hodie festa celebramus, sentiamus auxilium. Per dominum.^{1a}

^a O²W *Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius pontificis martyris* (i. 48, 42-7).

¹ H et episcopi tui.
HW cuius festa gerimus.

*FESTUM DULCISSIMI NOMINIS IESU.

Fiat septimo idus augusti, festum maius duplex. Octave cum regimine chori.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ant. A solis ortu... *Ps.* Laudate pueri.
Ant. Omnis enim... *Ps.* Dilexi.
Ant. Dirupisti... *Ps.* Credidi.
Ant. Illuc ascenderunt... *Ps.* Letatus sum.
Ant. In conspectu... *Ps.* Confitebor iiii.
Capitulum. Humiliauit semetipsum... Deo gratias.
R. Magnificate... *V.* Narrate¹... Quia in eo. Gloria patri.
 Quia.
Hymnus. Exultet cor precordiis²... *V.* Omnis terra... *R.*
 Psalmum...
Ant. Ego autem in...eius. *Ps.* Magnificat.
Oratio. Deus qui gloriosissimum³...
Deinde fiat solennis memoria de transfiguratione. *Ant.* Hodie ad
 patris. *V.* Adoramus patrem et filium. *Oratio.* Deus
 qui unigenitum tuum.

AD COMPLETORIUM.

Ant. Miserere michi... *Ps.* Cum inuocarem.
Capitulum. Tu in nobis.
Hymnus. Alma chorus domini... *V.* Custodi nos.
Ant. O rex gloriose⁴... *Ps.* Nunc dimittis.
Hoc completorium non mutabitur per totas octabas, de quocunque fuerit seruitium.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Honoremus, exaltemus... *Ps.* Venite.
Hymnus. Iesu dulcis memoria⁵...

In primo nocturno.

Ant. Hi in curribus⁶... *Ps.* Exaudiat te.
Ant. Memor ero⁷... *Ps.* Eructauit cor meum.

¹ P in monte sancto.

² P line 4, omne.

lines 5, 7, 8, 9, Iesus (for Nomen).

³ P qui hunc deuote (omitting hoc nomen iesu).

⁵ P line 12, sed quidem.

26, tuo nos.

⁷ P et generatione.

⁴ P in nobis es domine.

⁶ P in nomine dei nostri.

Ant. Secundum nomen...

Ps. Magnus dominus.

Ÿ. Laudabo nomen...

R̃. Et magnificabo...

Lectio prima. Cum festum festo... Heri nobis suam claritatem...
agatur cultu. Tu autem... Deo gratias.

R̃. Tu es ipse rex... Ÿ. Exurge... In te inimicos...

Lectio ii. In hac solennitate karissimi...nomen eius iesus.

R̃. Saluos fac nos¹... [[Ÿ.]] Et sperent... Ut.

Lectio iii. Iesus fons vite...saluator appellatus est. Tu.

R̃. Osculetur me... Ÿ. Trahe... Oleum effusum. Gloria
patri. Ideo adolescentule.

In secundo nocturno.

Ant. Deus in nomine²...

Psalmus idem.

Ant. Sic psalmum...

Ps. Exaudi deus deprecationem

Ant. Sit nomen eius...

Ps. Deus iudicium.

Ÿ. Benedic anima...

R̃. Et omnia...

Lectio iiiii. Oleum effusum...corde iubilus.

R̃. In semita... Ÿ. Vere tu... Anima.

Lectio v. Quod reliquum est...nemo facere possit. Tu autem...

R̃. Obsecro autem... Ÿ. Discedat... Ut idipsum.

Lectio sexta. Hoc tibi electuarium...quis similis tui?

R̃. Iesus nazarenus... Ÿ. Aspice... Ut videam. Gloria patri.
Et visitem.

In tercio nocturno.

Ant. Adiua nos...

Ps. Deus venerunt.

Ant. Confitebor tibi...

Ps. Inclina domine.

Ant. Afferte domino...

Ps. Cantate i.

Ÿ. Non nobis...

R̃. Sed nomini...

Secundum matheum ii† [[i. 20]]. *Lectio vii.*

In illo tempore, Angelus domini apparuit...coniugem tuam.

Omelia origenis.

Et reliqua.

Ioseph mariam...et filius datus...esse testare.

R̃. Ecce concipies... Ÿ. Hic erit magnus... Et [[vocabitur]].

Lectio viii. Ex tempore iesum...descensionem, hoc de domini
incarnatione, hoc de angeli...temerariam credulitatem fuerat
ante deiectum.

R̃. Cum appropinquasset... Ÿ. Domine saluum...Rex.

Lectio ix. Et vocabunt nomen...per angelicam speciem. Per
euangelistarum et apostolorum predicationem...seculorum.
Amen.

R̃. Hec autem scripta... Ÿ. Confitemini... Ut credatis.
Gloria. In nomine.

Ps. Te deum.

¹ P tuo sancto.

² P omits domine.

IN LAUDIBUS.

Ṽ. Adiutorium nostrum... R̃. Qui fecit...
Ant. Vocatum est nomen... *Ps.* Dominus regnavit.
Ant. Laudate nomen domini... *Ps.* Iubilate.
Ant. Benedicam te domine... *Ps.* Deus deus.
Ant. Iusti tulerunt...noster. *Ps.* Benedicite.
Ant. Iuvenes et virgines... *Ps.* Laudate.
Capitulum. Omnes qui inuocant nomen domini dei nostri...
 Deo gratias.
Ymnus. Iesu auctor clementie...¹
 Ṽ. Sit nomen... R̃. Ex hoc...
Ant. Ioseph fili... *Ps.* Benedictus.
Oratio. Deus qui gloriosissimum.

AD PRIMAM.

Ant. Vocatum est.
Cetera omnia sicut in die natalis domini. (i. 148.)

AD TERCIAM.

Ant. Laudate. *Ps.* Legem pone.
Capitulum. Omnibus qui inuocant.
 R̃. Laudabo nomen... Ṽ. Et magnificabo... Alleluya alleluya.
 Ṽ. Benedic anima... R̃. Et omnia...
Oratio. Deus qui.

AD SEXTAM.

Ant. Benedicam te. *Ps.* Defecit.
Capitulum. Omne quodcunque...
 R̃. Benedic anima... Ṽ. Et omnia... Alleluia alleluia.
 Ṽ. Non nobis... R̃. Sed nomini...

AD NONAM.

Ant. Iuvenes. *Ps.* Mirabilia.
Capitulum. Denunciamus autem...
 R̃. Non nobis... Ṽ. Sed nomini... Alleluya.
 Ṽ. Sit nomen domini iesu... R̃. Ex hoc...
Oratio. Deus qui.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Vocatum est. *Psalmi qui ad primas vespervas dicuntur per totas octabas.*
Capitulum. Omnibus qui. R̃. Hec autem scriptura†.

¹ P line 10, nostre.

Hymnus. Exultet cor. *Ÿ.* Omnis terra.
Ant. Exurgens autem ioseph... *Ps.* Magnificat.
Oratio. Deus qui gloriosissimum.**

SANCTI CIRIACI SOCIORUMQUE EIUS MARTYRUM.

Oratio.^a Deus qui nos annua¹...
Tres lectiones fiant: et cetera de communi plurimorum martyrum.
 (i. 58, 50.)

IN NATALI SANCTI LAURENTII MARTYRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Hic est vere. *Psalmi feriales.*
Capitulum. Qui parce seminat... ^b*R.* Beatus laurentius dixit.
Hymnus. Martyr dei qui unicum. *Ÿ.* Gloria et honore.
Ant. Beatus laurentius dum in... *Ps.* Magnificat.
Oratio. Adesto domine supplicationibus nostris, et intercessione
 beati laurentii martyris tui perpetuam nobis misericordiam
 benignus impende. Per dominum.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Regem sempiternum... *Ps.* Venite.
Hymnus. Martyr dei qui unicum.

In primo nocturno.

Ant. Quo progredieris²... *Ÿ.* Beatus laurentius... *Ps.*^c Beatus
 vir.
Ant. Noli me derelinquere... *Ÿ.* Quid in me... *Ps.* Quare
 fremuerunt.
Ant. Non ego te... *Ÿ.* Beatus³... *Ps.* Domine quid multi-
 plicati.
Ÿ. Gloria et honore...

^a *Sar.* iii. 669.

^b *H Duo canonici responsorium.*

^c *O² Psalmi unius martyris: (as in text, except 8th Ps. Domine quis, not Exaudi domine iusticiam.)*

¹ *P* ciriaci sociorumque eius martirum.

² *W* sanctus.

³ *P* dixit sextus.

Lectio prima.^a Peracta autem passione beati sexti episcopi urbis rome, seuit decii cesaris insania: eademque die iussit adduci in conspectu suo beatum laurentium, et ait ad eum, Ubi sunt...reconditos esse cognoscimus? Tu autem.

^a H *Lectio i.* Peracta passione beati syxti urbis rome episcopi, decius cesar fecit sibi beatum laurentium presentari. Cui et dixit, Ubi...respondit ei uerbum.

Lectio ii. Tunc tradidit eum in custodiam cuidam uicario nomine ypolito. Ypolitus autem inclusit eum in carcerem. Multi ceci ueniebant ad beatum laurentium, et ipse ponebat manus super oculos eorum, et sanabantur.

Lectio iii. Videns hoc ypolitus dixit, Ostende michi thesauros. Dicit ei beatus laurencius, O ypolite, si credideris in dominum iesum christum, et thesauros tibi ostendo, et uitam eternam promitto. Dixit ypolitus beato laurentio, Si dictis facta compenses, faciam quod hortaris. Tunc more solito cathezizauit† eum et baptizauit eum cum omni familia sua promiscui sexus numero decem et nouem.

Lectio iiiii. Tunc ualerianus prefectus mandauit ypolito ut adduceret ad palatium laurentium. Et cum uenissent ambo simul, dixit ualerianus ad beatum laurentium, Depone pertinaciam tuam, et thesauros ecclesie nobis manifesta. Beatus laurencius dixit, Date michi inducias biduo aut triduo, et proferam uobis thesauros.

Lectio v. Valerianus dixit ad beatum laurentium, In tua pollicitacione habeas triduo inducias. Ab eodem die collegit...in domo ypoliti.

Lectio vi. Completis tribus diebus presentauit se ipse in palatio, et collecta multitudine pauperum in conspectu cesaris, clara uoce dixit, Ecce isti...minuuntur set semper crescunt. Valerianus dixit presente decio, Sacrifica diis...confidis. Beatus laurencius dixit, Quare uos coartat diabolus, ut christianis dicatis sacrificare demonibus? Decius iratus iussit eum in conspectu suo expoliari, et cedi cum scorpionibus. Beatus laurencius inter ipsa tormenta dicebat, Gratias ago deo meo, qui me dignatus est coniungere inter seruos suos.

W *Lectio i.* Peracta passione beati urbis rome episcopi, iussit decius beatum laurencium sibi presentari. Cui et dixit, Ubi...ei uerbum.

[Beginning of *Leccio ii.* torn]...sub[? custodia ducis ypoliti: ypolitus [? autem reclu]sit eum in carcere [cum] multis. Dixit ei ypolitus. Ostende michi tezauros...[as P]...inestimabiles tezauros ecclesie. Ypolitus dixit, Si dictis facta compenses faciam quod ortaris.

[Beginning of *Leccio iii.* torn]...prouo[? lutus ad] pedes eius ro[ga]bat ut fieri mereretur christianus. Tunc beatus laurencius baptizauit eum et omnem familiam eius.

Leccio quarta. Valerianus dixit ad beatum laurencium, Depone pertinaciam ...[as P]...Date...presentabo uobis thesauros.

Leccio v. Valerianus dixit, In tua policitacione habeas triduo inducias. Ex illa die collegit laurencius cecos, debiles, et claudos, et abscondit eos in domo ypoliti. Valerianus igitur nunciauit decio quia beatus laurencius, datis triduo induciis, thesauros declarare promitteret.

Leccio vi. Completis autem tribus, ingressus est ypolitus...[as P, page 290,] ...hodie te laturum esse promiseras?

R̃. Leuita laurentius... Ṽ. Dispersita^a... Et thesauros ecclesie dedit.

Lectio secunda. Beatus laurentius non respondit ei verbum. Tunc decius ira commotus tradidit eum valeriano prefecto. Tunc valerianus tradidit beatum laurentium sub custodia ducis ypoliti, atque ipse ypolitus reclusit eum in carcere cum multis. Tu autem domine misere.

R̃. Quo progredieris... Ṽ. Quid in me¹... Tu nunquam sine ministro.

Lectio iii. Erat autem in ipsa custodia quidam gentilis nomine lucillus, qui plorando amissis oculis, cecus factus fuerat. Dixitque ad eum laurentius, Crede in christum et baptizare, et illuminabit te. Respondit lucillus cum fletu et ait, In christum credo, et ydola vana respuo. Tunc beatus laurentius baptizauit eum, moxque aperti sunt oculi eius et videbat.

R̃. Noli me derelinquere... Ṽ. Nos quasi²... Sed.

In secundo nocturno.

Ant. Beatus laurentius orabat... Ṽ. Quia accusatus³... *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Beatus laurentius dixit... Ṽ. Quia ipse...negauit nomen sanctum eius.⁴ *Ps.* Verba mea.

Ant. Dixit romanus... Ṽ. Afferens⁵... *Ps.* Domine dominus noster. Ṽ. Posuisti.

Lectio quarta. Audientes igitur multi ceci quod beatus laurentius in custodia esset ypoliti, cum lachrimis veniebant ad eum. Quod cum videret ypolitus, dixit ad laurentium, Ostende michi thesauros ecclesie. Laurentius dixit, Si michi tuum preberes assensum, et crederes christo meo, ostenderem tibi inestimabiles thesauros.

R̃. Beatus laurentius clamauit... Ṽ. Mea nox... Et ideo.

Lectio quinta. Beatus igitur laurentius ponebat manus super oculos cecorum, et sanabantur. Quod dum videret ypolitus, prouolutus ad pedes eius, rogabat ut fieri mereretur christianus. Tunc beatus laurentius in fide catholica corroborauit illum, sicque instructum baptisauit, et omnem familiam eius.

R̃. Strinxerunt⁶... Ṽ. Carnifices...Subiicientibus.

^a The latter part of this, and the beginning of the second lesson, are torn out of W.

¹ W nunquam degenerem, et sanguis.

² HW recipimus.

P suscipimus.

P omits magnum.

³ W torn.

⁴ W nomen sanctum suum.

⁵ W afferens atque iudeum cum.

⁶ W primas.

HWP martyr christi intercede.

Lectio vi. Denique ypolitus dum beatum laurentium ad prefectum valerianum adduxisset, ipse prefectus dixit ad laurentium, Iam depone pertinaciam tuam, et ostende thesauros ecclesie quos apud te cognoscimus esse reconditos. Laurentius dixit, Da michi inducias biquo vel triduo, et presentabo tibi thesauros. Valerianus dixit, In tua pollicitatione habeas triduo inducias.

R̃. Beatus laurentius dixit... Ṽ. Gaudeo... ^aIn odorem.

In tercio nocturno.

Ant. Strinxerunt¹... Ṽ. Carnifices... *Ps.* In domino confido.

Ant. Igne me... Ṽ. Probasti... *Ps.* Exaudi domine iusticiam.

Ant. Interrogatus te²... Ṽ. Gratias. *Ps.* Domine in virtute.

Ṽ. Iustus ut palma florebit.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Nisi granum. (i. 46.)

R̃. In craticula³... Ṽ. Accusatus... Te dominum.

R̃. O ypolite si... Ṽ. Si dictis... Et thesauros...

R̃. Gaudeo plane⁴... Ṽ. Ego me obtuli... ^bInterrogatus.

Ṽ. Dispersit, dedit... R̃. Iusticia eius manet...

IN LAUDIBUS.

Ant. Laurentius ingressus... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Laurentius bonum opus... *Ps.* Iubilate deo.

Ant. Adhesit anima⁵... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Misit dominus angelum... *Ps.* Benedicite omnia.

Ant. Beatus laurentius orabat... *Ps.* Laudate dominum de celis.

Capitulum. Qui parce seminat.

Hymnus. Deus tuorum militum. Ṽ. Iustus germinabit.

Ant. In craticula⁶... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Da nobis quesumus⁷... **Et dicetur ad horas.**

AD PRIMAM.

Ant. Laurentius i. *Ps.* Deus in nomine.

AD TERCIAM.

Ant. Laurentius ii. *Ps.* Legem pone.

Capitulum. Qui parce seminat.

Responsorium [et] *versiculus de communi unius martyris ad horas dicuntur.* (i. 45.)

^a W Ideot.

^b H Accusatus.

¹ W primas.

² P te christum dominum.

³ HWP et ad ignem.

⁴ H omits te.

W te deum iesum.

⁵ P propter te.

⁶ P deum negavi.

⁷ H ut qui beato.

HWP probasti domine.

AD SEXTAM.

Ant. Adhesit anima mea.

Capitulum. Unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia aut ex necessitate; hilarem enim datorem diligit deus.

AD NONAM.

Ant. Beatus laurentius.

Capitulum. Qui autem administrat...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Laurentius ingressus, cum aliis antiphonis de laudibus, et psalmis ferialibus.

Capitulum. Qui parce seminat. R. Gaudeo plane quia hostia.

Hymnus. Deus tuorum militum. V. Gloria et honore.

Ant. Veni, dispensator bone, veni¹... Ps. Magnificat.

[*Oratio ut supra.*]

Memoria de sancto tyburcio. *Ant.* Inclitus martyr²...

V. Posuisti domine. *Oratio.* Beati tiburcii martiris³...

^a*Memoria de sancto taurino.* *Antiphona et versiculus de communi unius confessoris et pontificis.* **Oratio.* Omnipotens sempiternus deus qui in meritis sancti taurini pontificis tui semper es et ubique mirabilis: quesumus clementiam tuam, ut sicut ei imminentem† gloriam contulisti, sic ad consequendam misericordiam tuam eius nos facias precibus adiuuari. Per.**

^b*Per octabas sancti laurentii dicatur de eo memoria.*

Ad vespervas. *Ant.* Veni dispensator bone.⁴

Ad matutinas. *Ant.* In craticula. V. Dispersit, dedit pauperibus.

^c*Oratio.* Da nobis quesumus omnipotens deus.

[[DE SANCTO TIBURCIO.]]

Ad matutinas de sancto tiburcio tres lectiones fiant, et cetera de communi unius martyris. (i. 47, 43.)

Memoria de sancto taurino et de sancto laurentio.

Memorie feriales dicantur per octabas.

^a H omits S. Taurinus, except in Kalendar.

W *Et de sancto taurino de communi unius confessoris et pontificis.*

^b H gives nothing for Infra octavas S. Laurentii.

^c W prefixes (by mistake) the collect for S. Hippolytus. (see p. 292.)

¹ O²HW desiderator bone.

² W arduentes.

W omits mei.

³ HW omit martyris tui.

HW domine foueant.

⁴ W desiderator.

[[PER OCTABAS SANCTI LAURENTII.]]

AD VESPERAS.

Ant. Laurentius ingressus. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Qui parce seminat.

Hymnus. Deus tuorum militum. *Ÿ.* Gloria et honore...

Ant. Veni dispensator.¹ *Ps.* Magnificat.

Oratio. Da nobis quesumus.

AD MATUTINAS DE SANCTO LAURENTIO.

Inuitatorium, psalmi, antiphone absque versibus, cum psalmis in nocturnis, ut in die: versiculi ut in prima die.

Tres lectiones fiant. Lectio prima.*² Completis paucis diebus, ingressus est ypolitus ad decium cesarem, dixitque ad eum, Laurentius pre foribus astat cum turbis pauperum, rogatque se cum omnibus intromitti. Quo ingresso, dixit ad eum cesar, Ubi sunt thesauri ecclesie, quos hodie te allaturos promiseras? Tunc beatus laurentius ostendit ei multitudinem pauperum, dixitque ad eum, Ecce isti sunt thesauri ecclesie eterni: ubicunque inveniuntur, qui nunquam minuuntur, sed crescunt. Decius igitur cesar, furore repletus, iussit cedi beatum laurentium fustibus et plumbatis atque scorpionibus, ipseque in catasta prostratus dicebat, Domine iesu christe, deus de deo, miserere mei. Tu autem.

R. Leuita laurentius.

Lectio ii.* Eadem vero hora unus ex militibus, nomine romanus, credidit domino iesu christo per verba beati laurentii, dixitque ad eum, Video ante te hominem pulcherrimum, festina me baptizare. Eadem igitur hora romanus afferens urceum cum aqua, cum lachrymis rogabat ut baptizaretur. Tunc beatus laurentius benedixit aquam, et baptizauit eum. Cumque hoc audisset decius, iussit romanum fustibus cedi, et postmodum decollari: atque sibi beatum laurentium presentari. Tunc cepit ypolitus tristis plorare et dicere, Quare et ego non venio et vociferor quia christianus sum, ut tecum occumbam? Cui laurentius dixit, Noli flere, sed magis gaude, et in absconditis christum absconde, et post dum clamauero audi me, et veni; quia vado ad gloriam.

R. Quo progredieris.

¹ W desiderator.

² W gives no lessons.

Lectio tertia.* Post hec igitur decius cesar omne genus tormentorum ante tribunal suum iussit parari, plumbatas, fustes, laminas, ungues, lectos ferreos, baculos; et sedit pro tribunali, et adducitur ante eum beatus laurentius, cui et dixit, Depone perfidiam magice artis, et sacrificia diis. Et si sacrificare diis contempseris, nox ista expendetur in te cum suppliciis. Beatus laurentius dixit, Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt: et ideo non timeo tormenta tua. Tunc iussit decius ut os eius cum lapidibus cederetur. Et dum cederetur, gaudebat dicens, Gratias tibi ago, domine, quia tu es deus omnium rerum. Decius dixit, Date lectum ferreum. Et allatus est lectus ferreus cum costis tribus in conspectu decii in modum craticule, et beatus laurentius expoliatus est vestimentis in conspectu decii et valeriani. Post hec vero extensus est multis flagellis in cratem ferream, et allati sunt baculi cum prunis, et miserunt subter cratem ferream, et cum furcis ferreis coartabant beatum laurentium. Beatus igitur laurentius vultu pulcherrimo dicebat, Ecce miser, assasti unam partem, regira alteram et manduca. Me autem a fide domini mei iesu christi auertere non poteris: sed gratias ago deo meo, qui me ad hanc gloriosam passionem pro suo nomine vocare dignatus est. Et hec dicens, emisit spiritum.

R̃. Noli me derelinquere.

*V. Dispersit, dedit pauperibus.**

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona Laurentius ingressus. *Ps. Dominus regnavit** *et cetera ad matutinas ut in die.*

AD PRIMAM.

Ant. Laurentius ii.

Ps. Deus in nomine tuo.

Ant. Gloria tibi trinitas.

Ps. Quicumque vult.

Capitulum. Domine miserere.

AD TERCIAM. ^a*Ant.* Adhesit.

AD SEXTAM. *Ant.* Misit dominus.

AD NONAM. *Ant.* Beatus laurentius.

*Ad has horas capitula, responsoria *et versiculi** ut in die.*

^a W transposes the antiphons at Terce and Sext.

SANCTI YPOLITI SOCIORUMQUE EIUS MARTIRUM.

AD VESPERAS.

Ant. Laurentius ingressus. *Psalmi feriales.*

^a*Capitula† et cetera omnia ad vespervas de communi plurimorum martyrum. (i. 50.)*

Oratio. Da quesumus omnipotens deus...¹

*Memoria de sancto laurentio^b : *et memorie feriales dicuntur.**

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphone in nocturno, cum versiculis de communi plurimorum martirum. (i. 50.)

Tres lectiones fiant. Lectio i.^c Post tercium diem passionis beati laurentii, venientes milites tenuerunt ypolitum, et perduxerunt ad decium cesarem. Quem cum vidisset decius, subridens ait Nunquid...effectus es, qui corpus

^a H *Capitulum.* Iustorum anime. *Hymnus.* Sanctorum meritis. *V.* Letamini.

Ant. Gaudent in celis. *Ps.* Magnificat.

^b O² Et de sancto Ethelberto et de reliquiis et de omnibus sanctis et de pace.

^c H *Lectio i.* Post tercium diem passionis...abstulisse diceris?

Lectio ii. Respondit ypolitus, Hoc non feci...christianus. Quo audito decius cesar furore arreptus, iussit...[as P]...nominare. Decius dixit, Extendite...ago deo meo.

Lectio iii. Decius dixit, Deridet ypolitus fustes...dicens Christianus sum. Decius iracundia plenus, dixit ad ualerianum, Accipe omnes facultates eius, et interfice eum crudeli examinatione. Post hec precepit ut pedes beati ypoliti ligarentur ad colla equorum indomitum, et sic per cardetum et tribulos trahi. Qui cum diu traheretur, emisit spiritum.

W *Leccio prima.* Igitur consummato martyrio beati laurencii archidiaconi, uenerunt milites et tenuerunt ypolitum, et perduxerunt eum ad decium cesarem. Quem cum uidisset decius, dixit ad eum, Sacrifica, et uiues; ne pereas per tormenta sicut laurencius. Ipolitus dixit, Exemplum merear fieri beati laurencii martyris,...polluto ore nominare.

Lectio ii. Decius dixit, Extende eum...cedentes defecerunt. Decius autem iracundia plenus...examinatione. (as H.)

Lectio iii. Tunc ualerianus exquisiuit omnem facultatem ypoliti, et inuenit in domo eius omnem familiam christianam, quos iussit adduci ante conspectum suum. Et iratus ualerianus iussit duci beatum ypolitum foras muros porte tyburtyne cum familia sua, et ibi decollari. Et decollati sunt mixtui sexus numero decem et nouem.

¹ W here qui (for beati) : but gives it correctly before (p. 289.)

laurentii abstulisse dixeris? Respondit ypolitus, Hoc non feci quasi...christianus.

R7. Beatissimus christi martir ypolitus dum baptismi...cecorum, et sanabantur.¹ Ț. Cecis illuminatis²...Ponebat.

Lectio secunda. Hoc audito decius cesar, furore repletus, iussit ut cum lapidibus cederetur os eius. Et dixit ei, Sacrifica diis, ne pereas per tormenta sicut laurentius. Ypolitus dixit, Exemplum beatissimi laurentii martyris merear fieri, quem tu miser ausus fuisti ore polluto nominare. Tu.

R7. Requisitus a decio³... Ț. Mirum⁴...Christianus sum.

Lectio tertia. Decius dixit, Extendite eum, et cedite fustibus. Et cum diu cederetur, dicebat, Gratias ago deo meo. Decius dixit, Deridet ypolitus fustes; cum cardis ferreis cedite eum. Et cedentes defecerunt: ypolitus antem† clamabat Christianus sum. Qui cum diu cederetur, emisit spiritum.

R7. Expoliauuit... Ț. Cesar dixit...Sacrifica diis.

Ps. Te deum.

Ț. Exultent iusti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Cesar dixit ad ypolitum, Factus⁵...*Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Dixit cesar⁶... *Ps.* Iubilare.

Ant. Dixit ypolitus⁷... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Exemplum merear... *Ps.* Benedicite.

Ant. Tunc valerianus... *Ps.* Laudate.

Capitulum, hymnus, et versiculus, de communi plurimorum martirum. (i. 54.)

Ant. Orauit sanctus ypolitus⁸... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Da quesumus omnipotens. **Et dicetur ad horas.***

Memoria de sancto laurentio: **et memorie feriales dicuntur.***

Ad primam et ad alias horas antiphone de laudibus dicuntur.

Capitula vero et responsoria et versiculi de communi plurimorum martirum.^a (i. 55.)

^a O² Vespere dicantur de S. Eusebio. Si festum sanctorum contigerit in dominica, tunc ad primas uesperas et ad matutinas fiat memoria de sanctis et medie lectiones cum propriis responsoriis de sanctis: cetera uero dicuntur de dominica.

¹ H dei (for christi).

³ W sum ego.

P omits ego.

⁶ P factus es insipiens?

HP sum seruus.

W christu† christi.

⁸ W domine mei.

P domine deus meus.

W famulos tuo in conspectu meo.

² P a beato.

⁴ W michi inquit.

⁵ HWP omit quomodo.

⁷ W expoliastis, uestistis.

O² Ypolitus dixit.

Si vero hoc festum in dominica contigerit, totum seruitium fiat de dominica, et memoria de sanctis ad primas vespervas et ad matutinas: excepto quod medie lectiones erunt de sanctis cum sponsoriis suis predictis.

SANCTI EUSEBII CONFESSORIS.

Oratio.^a Deus qui nos¹...

Tres lectiones fiant sine psalmo Te deum.^b *Et cetera de communi unius confessoris non pontificis.* (i. 72, 67.)

IN VIGILIA ASSUMPTIONIS BEATE MARIE.

AD VESPERAS.

Ant.^c Virgo prudentissima... *Ps.* Laudate pueri.

Ant. Tota pulchra es²... *Ps.* Laudate dominum omnes gentes.

Ant. Anima mea liquefacta... *Ps.* Lauda anima.

Ant. Qualis est dilectus³... *Ps.* Laudate dominum quoniam.

Ant. Talis est dilectus⁴... *Ps.* Lauda hierusalem.

Capitulum.^d Ab initio et⁵... *eR.* Super salutem.

Hymnus. O quam glorifica luce coruscas⁶...

Ÿ. Exaltata est sancta... *R.* Super choros.

Ant. Ascendit christus super.. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui virginalem aulem⁷...

Nulla memoria fiat.^f

AD COMPLETORIUM.

Ant. Miserere. *Ps.* Cum inuocarem.

Capitulum. Tu in nobis es domine.

Hymnus. Saluator. *Ÿ.* Custodi nos domine.

Ant. Glorificamus. *Ps.* Nunc dimittis.

Et sic dicatur completorium quotidie per octabas, et in octabis assumptionis et natiuitatis beate uirginis.

^a *Sar.* iii. 677. ^b O² propter uigiliam Assumptionis. ^c *Sar.* iii. 705.

^d *Sar.* ii. 303.

^e *H Tres canonici R.*

^f O² Nulla fiat memoria, licet hec festiuitas in dominica contigerit.

¹ P beati eusebii confessoris tui annua.

² W odor uestimentorum tuorum.

P su (for super).

⁴ P omits filie hierusalem.

⁶ line 9, W cunctis.

line 14, WP sacro.

³ HW dilectus meus.

W omits illius.

⁵ O² Ab initio.

⁷ P omits nos.

P sue faciat.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Venite adoremus regem... *Ps.* Venite.

Hymnus. Quem terra pontus.

In primo nocturno.

Ant. Ecce tu pulcra... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Sicut lilium inter... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Fauus distillans... *Ps.* Domini est terra.

Ÿ. ^aExaltata est [sancta dei genitrix.]

Lectio prima. ^bCogitis me...christi caritas me compellit, ut exhortationis gratia...virginis marie, ut habeat sanctum collegium vestrum^c...sermonis, quatinus fauente deo per singulos...gaudio celebretur.

R. Vidi speciosam¹... Ÿ. Que est ista...Et sicut dies.

Lectio secunda. Ne forte si venerit...quod hodierna die migravit a corpore.

R. Que est ista... Ÿ. Sicut dies... Et beatam.

^a W Eleuata est super.

^b H *Leccio i.* Hodie beata maria uirgo celos ascendit. Rogo ... palatium. Tu autem domine miserere. (*Sar.* iii. 703.)

Leccio ii. Exultate, inquam, et gaudete...honore muneribus.

Leccio iii. Nulli dubium est quin...et laudata preconiiis.

Leccio iiij. A prophetis quidem prenunciata, a...ait, Ave maria...Talibus... gentibus dilatauit, finem uicii posuit, uite ordinem, moribus disciplinam donauit.

Leccio v. Bene angelus ad uirginem...officium est non humani.

Leccio vi. Rogo omnes, festiuitatem gloriose semper uirginis marie deuotissime celebremus...pro nobis pontifex factus in eternum ad celi palacium. (*Sar.* iii. 711.)

W *Leccio prima.* Hodie gloriosa semper virgo maria...palacium.

Leccio ii. Exultate, inquam, et gaudete, ac...prestatur et gratia.

Leccio iii. Iccirco dilectissimi...honore muneribus.

Leccio iiij. Ascendit ergo christus ad celos et preparauit locum immortalitatis sue sanctissime matri ac gloriose uirgini, ut cum eo regnare possit imperpetuum. Et hec est...(*Sar.* iii. 716.)...peruenit thalamum.

Leccio v. Quo profecto festiuitas, secuti† et uirgo incomparabilis est ceteris uirginibus, ita incomparabilis est ista festiuitas omnium...uirtutibus angelicis.

Leccio vi. Propter quod ex persona supernorum ciuium in eius ascensione spiritus sanctus admirans ait in canticis, Que est ista...(*Sar.* iii. 717)...extenuata disciplinis.

^c *Sar.* iii. 690.

Lectio tertia. Monstratur autem sepulchrum...iosaphat medio :
ubi in...fuisse ab omnibus...cernentibus ostenditur.

R̃. Ista est speciosa¹... Ṽ. Ista est que... In [cubilibus.]

In secundo nocturno.

Ant. Emissiones tue...

Ps. Eructauit.

Ant. Fons ortorum puteus...

Ps. Deus noster refugium.

Ant. Veniat dilectus²...

Ps. Fundamenta.

Ṽ. Assumpta est maria in celum.

*R̃. Gaudent angeli laudantes benedicunt dominum.**

Lectio iii. Hec idcirco dixerim, quia multi nostrum dubitant...
nonnulli nostrum velint.. celestibus vestiri.

R̃. Ornatam monilibus³... Ṽ. Astitit... Et videntes.

Lectio v.^a Hodie namque beata et gloriosa...regnat in eternum.

R̃. Sicut cedrus⁴... Ṽ. Et sicut... Dedi.

Lectio sexta. Regina mundi hodie...salus aucta est.

R̃. Super salutem...Ṽ. Valde te... Gaudent.

In tertio nocturno.

Ant. Veni in ortum...

Ps. Cantate i.

Ant. Comedi fauum⁵...

Ps. Dominus regnavit, exultet.

Ant. Descendi in ortum^b...

Ps. Cantate ii.

Ṽ. Hodie maria virgo celos ascendit.

R̃. Gaudete quia cum christo regnat in eternum.

Euangelium secundum lucam x.

^cIntrauit iesus...verbum illius. Et reliqua.

Omelia beati augustini episcopi de eadem lectione.

^dConditor et redemptor humane nature dominus noster

^a *Sar.* iii. 703.

^b *Sar.* iii. 685.

^c HW In illo tempore, Intrauit...domum suam. Et reliqua.

^d H [*Lectio vii.*] Sanctum euuangelium fratres mei cum legeretur ... (*Sar.* iii. 713)...martha uocabatur.

Lectio viii. Et cum ipsa occupata...non adiuuaret.

Lectio ix. Dominus autem pro maria...auferetur ab ea.

W [*Leccio vii.*] Excepit martha dominum quasi hospitem, quasi peregrinum
...ubi caput reclinaret. Excepit autem illum quasi uirum magnum
et prophetam. Suscepit illum suscipienda...spiritualia.

Leccio viii. Huius autem soror erat maria nomine. Quia martha et maria
sorores erant, non solum...resuscitauerat. Hec ergo maria sedens secus
pedes domini, uerbum de ore illius intentis auribus audiebat.

Leccio ix. Martha autem circa frequens ministerium in tantum sollicita
erat, ut non solum contra sororem, uerum et contra ipsum dominum,
querelam assumeret, dicens, Domine, non est tibi cure quod soror mea
reliquit me solam ministrare?

¹ HWP vidistis.

² HO² Venit.

⁴ H in montem.

³ HW et beatissimam.

⁵ W fauum meum cum.

iesus christus non solum ad se venientibus verbum vite annuntiabat, sed etiam ciuitates et castella circuibat et celeste regnum omnibus euangelizabat.

R̃. Quam pulchra es... Ṽ. Sicut vitta... Absque.

Lectio viii. Cumque iam iuxta hanc consuetudinem per diuersa discurreret loca, *intrauit in quoddam castellum*, ut presens euangelii lectio narrat, *et mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam*, quasi hospitem, quasi peregrinum, quasi illum qui non haberet ubi caput suum reclinaret.

R̃. Beata es virgo... Ṽ. Benedicta¹... Ecce.

Lectio ix. Suscepit etiam illum suscipienda ab illo, seminans ei sua carnalia ut meteret illius spiritualia. Huius autem soror erat maria non solum spiritu sed etiam carnis germanitate, quarum fratrem lazarum dominus a mortuis resuscitauit.

R̃. Felix namque es... Ṽ. Ora pro... Quia. *Gloria patri. Christus.**

Ps. Te deum.

Ṽ. Hodie maria.

IN LAUDIBUS.

Ant. Assumpta est...

Ps. Dominus regnauit.

Ant. Maria virgo...

Ps. Iubilare.

Ant. In odorem...

Ps. Deus deus meus.

Ant. Benedicta a filio²...

Ps. Benedicite.

Ant. Pulchra es et³...

Ps. Laudate.

Capitulum. In omnibus requiem^a...

Hymnus. O gloriosa domina.^b

Ṽ. Maria virgo assumpta est ad ethereum *thalamum.

R̃. In quo rex regum stellato sedet solio.**

Ant. Que est ista...

Ps. Benedictus.

Oratio. Veneranda nobis⁴...

AD PRIMAM.

Ant. Assumpta est. Ps. Deus in nomine, Ps Quicumque vult,
Sub eadem antiphona dicuntur.

Et dicitur responsorium Iesu christe cum alleluia, sicut in aliis principalibus festis. Ṽ. Qui de virgine.

^a Sar. iii. 686.

^b H Quere in purificatione (pp. 104, 18.)

¹ H uenerabilis virgo.

³ W decoro.

² HWP fructui.

⁴ HWP conferat salutarem.

AD TERCIAM.

Ant. Maria virgo.

Capitulum. In omnibus requiem.

R. Exaltata est sancta dei genitrix, Alleluya alleluya.¹

Ÿ. Super choros angelorum ad celestia regna. Alleluya.²

Ÿ. Assumpta est maria.

AD SEXTAM.

Ant. In odorem unguentorum.

Capitulum. Quasi cedrus exaltata sum in libano, et quasi cypressus in monte syon: quasi palma exaltata sum in cades, et quasi plantatio rose in hierico.

[*R.*] Assumpta est maria in celum, Alleluya alleluya.³

Ÿ. Gaudent angeli laudantes benedicunt dominum. Alleluya.

Ÿ. Hodie maria virgo.

AD NONAM.

Ant. Pulchra es et decora.

Capitulum. Sicut cynamomum^a...

R. Hodie maria virgo celos ascendit, Alleluya, alleluya.³

Ÿ. Gaudete, quia cum christo regnat in eternum. Alleluya.⁴

Ÿ. Maria virgo assumpta est.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Assumpta est.

[*Ps.*] Dixit dominus.

Ant. Maria virgo.

Ps. Confitebor.

Ant. In odorem.

Ps. Beatus vir.

Ant. Benedicta.

Ps. De profundis.

Ant. Pulchra es.

Ps. Memento.

Capitulum. In omnibus requiem. ^b*R.* Felix namque.

In loco hymni dicitur hec sequentia.^c Hac clara die turma⁵...

Ÿ. Exaltata est.

Ant. Hodie maria virgo... *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.^d *Et dicitur hec oratio ad omnes horas quotidie per octabas.*⁶

^a *Sar.* i. 16.

^b *H.* *Duo canonici responsorium.*

^c *Sar.* ii. 518. HW, also O² as alternative, *Ymnus.* O quam glorifica.

^d O² Nulla fiat memoria. Completorium ut supra.

¹ W omits Alleluya alleluya.

² H omits this Alleluya.

³ W omits 1 alleluya, and again in *R.*

⁴ HW omit this alleluya.

⁵ P line 3, que est.

^t But not on the Octave Day.

5, sic nuncia.

15, efferens.

17, det. Amen.

PER OCTABAS ASSUMPTIONIS.¹

Fiat quotidie seruitium de beata maria, et etiam in dominica.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphona cum suis psalmis in nocturnis sicut in prima die.

Ÿ. Exaltata est. *Et dicitur quotidie ante lectiones infra octabas.*

Lectio prima.^a Idcirco dilectissime letamini^b... cum hymnis honorare et canticis, ac mysticis extollere muneribus.

Tria responsoria per ordinem de hystoria infra octabas dicantur.

Lectio ii. Nulli dubium est quin...ac solenniter fuerit exhibitum.

Lectio tertia. Beata igitur ista et gloriosa semper virgo maria a prophetis est prenunciata, a patriarchis presignata... monstrata, et ab angelo sic salutata: Ave maria... mulieribus.

[Ps. Te deum.] Ÿ. Hodie maria virgo.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona dicitur. Assumpta est. Ps. Dominus regnavit. *Et cetera ad matutinas sicut in die. Memoria de sancto laurentio. Memorie feriales per octabas non dicantur.*

AD PRIMAM.^c *Ant.* Maria virgo.

AD TERCIAM. *Ant.* In odorem.

AD SEXTAM. *Ant.* Benedicta.

AD NONAM. *Ant.* Pulcra es.

Et cetera ad horas ut in die.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Super psalmos hec sola antiphona. Assumpta. Ps. Dixit dominus.

Capitulum. In omnibus requiem.

^a H *Leccio i.* Hec est dies in qua usque...gloriosa resedit. (Sar. iii. 712.)

Leccio ii. Sic itaque...deus et homo.

Leccio iii. Idcirco et ipsa plus est...obumbratur.

W gives no lessons per octabas or in octabis.

^b Sar. iii. 704.

^c O² Omnes hore diei dicantur sicut in die.

¹ H *Cotidie per octabas beate marie.*

Hymnus, O quam glorifica. *Ÿ*. Exaltata es.¹

Una ex antiphonis sequentibus per octabas, nisi in dominica,^a
dicitur super psalmum Magnificat.

Ant. Virgo prudentissima.^b *Ant.* Tota pulchra. *Ant.* Anima mea. *Ant.* Qualis est. *Ant.* Talis est.

Et notandum est quod iste quinque antiphone notate supra in vesperis assumptionis debent dici per ordinem super psalmum Magnificat, vel ad memoriam de beata virgine, usque ad natiuitatem eiusdem; et ab his octabis usque ad natiuitatem eiusdem super psalmum Benedictus dicitur hec sola antiphona Descendi in ortum.*

Sic ut dictum est, matutine, hore et vespere dicuntur per octabas, nisi in dominica.

TERCIA DIE.

Fiet memoria de octabis sancti laurentii. Ad memoriam antiphona. Beatus laurentius. *Ÿ*. Dispersit.

Oratio.^c Beati laurentii nos faciat, quesumus, domine, passio veneranda letantes, quam deuota veneratione repetimus, illius confisi suffragiis. *Per.*²

**Lectio i.*^d Talibus namque decebat...gentibus dilatauit, finem viciis posuit, vite ordinem, moribus disciplinam.

Lectio secunda. Et bene angelus...angelis cognata est virginitas. Esse enim...virginem virtutis.

Lectio iii. Aue, inquit angelus ad mariam, gratia...infudit gratie plenitudo.**

QUARTA DIE.

**Lectio i.* Hoc quippe est...vicia carnis nescit.

Lectio ii. Celestis plane...salutis effudit.

^a W *et in dominica.*

^b O² Et sic dicantur antiphone de primis vesperis infra octauas super *Magnificat* per ordinem.

^c *Sar.* only gives the cue of this collect, or more probably of that of H.

H (apparently at previous vesperis) and O² *Memoria de sancto laurentio.* O² *A Beatus Laurentius.* H *Oratio.* Beati laurentii nos faciat, domine, passio ueneranda letantes: et ut eam sufficienter recolamus efficiat promptiores. *Per.* O² Or. *Da quesumus.* Completorium ut supra.

^d *Sar.* iii. 705.

H gives the lessons and Gospel for dominica infra octabas instead of die iii: and then gives the continuation of the same lessons for die iv. v. and vi: see below p. 302.

¹ W *est.*

² W *foueat* (for *faciat*).

Lectio tertia. Dominus, inquit, tecum. Mira...non recessit.**
Die quarta fiat memoria ad vespervas et ad matutinas de sancto agapito martire.^a Oratio. Letetur ecclesia¹...

DIE QUINTA.

^b*Fiet memoria ad vespervas et ad matutinas de sancto magno martyre. Oratio.* Adesto domine supplicationibus...^{2c}

**Die quinta. Lectio i.* Fratres dilectissimi, adhibete diligentiam in omnium sanctorum festiuitatibus: maxime vero in hac celebritate genitricis dei, ut bene intelligendo ac recte viuendo in eius laudibus digne assistere, et sapienter deo psallere possitis.

Lectio secunda. Archangelus gabriel euangelizat, stella occurrit refulgens, magi veniunt et adorant, munera deferunt, suisque muneribus prophetant; pastores audiunt et loquuntur, veniunt, vident et intelligunt verbum incarnatum quod dominus ostendit eis.

Lectio iii. Idcirco, dilectissimi, ubi talia et tanta ostenduntur, satagite cum hymnis et canticis spiritualibus psallentes in cordibus vestris domino cum angelis decantate, dicentes, *Gloria in excelsis deo, et in terra pax hominibus bone voluntatis*: quoniam hec est domini mater, per quam vita redonatur.**

DIE SEXTA.

**Lectio prima.* Hec igitur est virgo fecunda, multis prophetarum indiis predicata. Hec est que hodierna die completis omnibus celo assumitur. Exuitur carne, et celesti gloria vestitur. Et in hoc gaudete sancti angeli, et deo laudes exoluantur.

Lectio ii. Igitur hec virgo gloriosa ex genere abrahe orta est, in cuius semine benedicentur omnes gentes de tribu iuda. Unde dictum est, *Non deficiet princeps de iuda, donec veniat qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium.*

Lectio tertia. Ipsa est virgo clarissima ex stirpe dauid progenita, cui deus pater olim in spiritu ait, *De fructu ventris tui*

^a W *Ant.* Hic est uere martir. Ț. Gloria et honore.

^b H only in Kalendar.

W only *Sancti magni martiris fiat memoria de communi unius martyris.*

^c O² Si assumptio sancte marie in dominica euenerit, nulla fiat memoria de dominica per totas octauas, sed missa dicitur aliqua die infra octauas. In capitulo chorus regatur ad missam per totas octauas.

¹ P omits tua.

W only gives cue.

² P defende nos.

ponam super sedem tuam. Ecce ad aquam,[†] o filie, omnia eloquia prophetarum, ad quam omnia enigmata concinunt scripturarum.**

DOMINICA INFRA OCTABAS.

AD VESPERAS.

Ant. Assumpta est. *Ps.* Dixit dominus.

Capitulum. In omnibus requiem. *aRy.* Super salutem.

W. Exaltata est.

Ant. Ascendit christus. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Veneranda.

Nouem lectiones fiant. Lectio i.^b Adest nobis, dilectissimi, dies valde venerabilis, dies omnium sanctorum solennitatem

^a H *Ry* Felix namque, *uel R.* Super salutem. (There are dots under the former, to cancel it.) *Ymnus.* O quam glorifica.

W gives no lessons or cues except first antiphon and psalm.

^b H *Leccio i.* Monstratur autem sepulchrum beate marie...cernentibus ostenditur. (*Sar.* iii. 691.)

Leccio ii. Hoc iccirco...in celestibus uestiri.

Leccio iii. Quod et de beato...ambigimus.

Leccio iiiii. Melius tamen deo...probamus: sicuti et de hiis quos cum...apparuerunt multis.

Leccio v. De quibus profecto...esset eorum resurrectio.

Leccio vi. Unde et beatus...eius, inquit, apud nos est. Non dixit, eius corpus, set tantum sepulchrum quo conditus fuerat.

Secundum lucam. In illo tempore: Intrauit...domum suam. Et reliqua. *Omelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.* Hec leccio superiori pulcherrima ratione connectitur: quia uidelicet illa dilectionem dei et proximi uerbis et parabolis, hec autem ipsis rebus et ueritate designat.

Leccio viii. Due quippe iste domino dilecte sorores, duas uitas spirituales, quibus in presenti sancta exercetur ecclesia, designant. Martha quidem actualet, qua proximo in caritate sociamur: maria uero contemplatiua, qua in dei amore suspiramus.

Leccio ix. Actiua enim uita est, panem esurienti tribuere, uerbo sapientie nescientem docere, errantem corrigere, ad humilitatis uiam superbientem proximum reuocare, infirmantis curam gerere, que singulis quibusque expediant dispensare, et commissi nobis qualiter subsistere ualeant prouidere.

Ad laudes et ad horas omnia sicut in die.

DIE QUARTA. Leccio i. Tali igitur scripturarum testimonio hinc aiunt, resurrexisse et ipsum cum ceteris sanctis: et ideo...ut in hoc beate marie cernitur. (*Sar.* iii. 692.)

Leccio ii. Quod sane factum et...in eterna societate.

Leccio iii. Quod quia deo...definire quod sine periculo nescitur.

DIE QUINTA. Leccioi. Unde de hiis...pro affectu.

precellens. Adest dies preclara, dies inclita, dies in qua e mundo migrasse creditur virgo maria.

Lectio secunda. In qua siquidem die competenter sponso illi celesti proclamat virgo maria, *Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate tua deduxisti me, et cum gloria suscepisti me.*

Lectio iii. Hodie, inquam, et ipsa virgo a sponso filio et domino congrue audit, *Iam hyems transiit, ymber abiit et recessit. Surge, sponsa mea, columba mea, et veni.*

Lectio iiii. Hec idcirco, fratres, dicimus; quia sicut iam in consuetudine christi suscepit ecclesia, hodierna die ad celos assumpta esse creditur virgo maria. Et hoc ordine assumpta, ut ad superna transierit regna.

Lectio v. Revera enim mater illa celestis hodie aduenit obuiam ornata monilibus suis. De qua dicitur, *Vidi hierusalem descendentem de celo, ornatam a deo auro mundo, et lapidibus preciosis intextam.*

Lectio vi. Que profecto hodie decorata descendit, ut reginam mundi, beatam scilicet mariam, secum veheret in sublimia, et in throno regni sui collocaret; alioquin† officiosissime pretextata non occurreret, nisi festiuitas magna esset. Tu.

*Tres ultime lectiones de expositione euangelii sicut in die legantur. Et cetera omnia ad utrasque vespervas et ad matutinas ut in die, excepto quod non dicitur responsorium ad secundas vespervas, *nec quinque antiphone super psalmos.**

Memoria tamen fiat de dominica ad utrasque vespervas et ad matutinas.

IN OCTABIS BEATE VIRGINIS.¹

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Assumpta est. *Ps.* Dixit dominus.

Capitulum. In omnibus requiem. *R.* Felix namque.

Hymnus. O quam glorifica. *V.* Exaltata.

Ant. Ascendit christus. *Ps.* Magnificat.

Leccio ii. Quoniam hec est uirgo...ueritate...laudibus. Quod si queritur... mente permansit. (*Sar.* iii. 696.)

Leccio iii. Quam sane angelus...peruenerint ueritatem.

DIE SEXTA. *Leccio i.* Quam sane beatam.. amplius commissam accepit in sua quasi matrem filius.

Leccio ii. Cui benignus mater† de cruce Mulier, inquit, ecce...adoptionis.

Leccio iii. Non enim pudicissima ... conuersandi uernans alternatim pudicissimarum splendor decoratus. Then Octave.

¹ H *In octabis beate marie.*

W *In octabis sancte marie.*

[*Oratio.*] Concede, quesumus, omnipotens deus, nos¹ ad beate marie semper virginis gaudia eterna pertingere, de cuius veneranda assumptione tribuis annua solennitate gaudere. Per.

Hec oratio dicitur ad matutinas, et ad horas, et ad secundas vesperas.

Eodem die fiat memoria de sanctis thimotheo et symphoriano Antiphona^a et versiculus de communi plurimorum martyrum.

Oratio. Auxilium tuum nobis²...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium.^b In honore beatissime³... *Ps.* Venite.

Hymnus. Quem terra ponthus.

In primo nocturno.

Ant. Exaltata est sancta^c... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Sicut mirra^d... *Ps.* Celi enarrant.

Ant.^e Paradisi ianue per⁴... *Ps.* Domini est terra.

V. Exaltata es sancta.⁵

Lectio prima.^f Que sunt illius vite gaudia, atque^{†6} hodie beata et gloriosa virgo maria intrauit; que illa hodie florentis paradisi amenitas, atque societas angelorum? quantus famulatus ei celorum et sanctarum animarum numerus occurrerit exultans; quam ineffabilia sunt gaudia reserata, si permitteretur nobis scire? Tu.

Responsoria ut in die.^g (p. 295.)

Lectio secunda. Idcirco fide perpendite matrem domini, que quasi vitis fructificauit odoris suauitatem, et protulit cunctis gentibus fructum suauitatis et gratie. Floruit ut mater

^a O² *Gaudent.*

^b *Sar.* i. 72.

^c *Sar.* iii. 701.

^d *Sar.* i. 72.

^e *Sar.* iii. 702.

^f H *Leccio i.* Una siquidem uirtus...gloriosior quam uirginitas (*Sar.* iii. 697.)

Leccio ii. Idcirco et fecunditas...atque ineffabilia.

Leccio iii. Unde et uirginitas...adinuicem et quasi cognate sociantur.

Leccio iiij. Hinc quoque iohannes quicquid est...Hoc quippe uerbum...apud deum erat uerbum, ipsum deum genuit...factum. (*Sar.* iii. 701.)

Leccio v. Idcirco et uirginitas...et docuit.

Leccio vi. Ceterum ad exemplum...et fratribus eius.

^g HWO² give cues.

¹ H puts nos before eterna.

In W nos is erased before ad beate.

³ W uirginis marie.

⁴ W Paradise.

H triumphans.

² H quesumus nobis domine.

WP nobis domine quesumus.

W superne (for super nos).

HWP tue propiciationis extende.

⁶ For ad que.

⁵ HW est.

pulchre dilectionis et timoris, ut mater agnitionis fidei et spei.

Lectio iii. Virgo itaque prudens, virgo pudicissima, virgo pulcherrima et fecunda, corpore decora atque mente integra, animo fulgida, fide perspicua, mente preclara, amore virginitatis deuota,

In secundo nocturno.

Ant. Specie tua^a...

Ps. Eructauit.

Ant. Adiuuabit eam...

Ps. Deus noster refugium.

Ant. Sicut letantium...

Ps. Fundamenta.

℣. Assumpta est maria.

Lectio iiii. Ipsa est virgo que a prophetis est predicata, a philozophis est predicta, ab angelo salutata, a spiritu sancto fecundata, et ab eodem obumbrata. Virilisque ignara seminis, prole fecunda, virgo innupta, in filio honorificata, et glorificata.

Lectio v. Virgo siquidem ante partum, virgo et post partum, quem totus itaque non capit orbis, in tua se clausit viscera, factus homo, qui celum et terram adimplet, cui celum thronus est, terra autem scabellum pedum eius.

Lectio sexta. Hunc hec virgo sancta pannis inuolutum in presepio reclinauit. Ergo qui cuncta pascit celestia terrestriaque simul regit, sacratissima virgo aluit et nutriuit.

In tercio nocturno.

Ant. Gaude maria virgo... *Ps.* Cantate i.

Ant. Dignare me laudare... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. ^bBeata mater et innupta...¹ *Ps.* Cantate ii.

℣. Hodie maria virgo.

^c*Tres ultime lectiones de expositione euangelii ut in die, et cetera ad matutinas, ad horas, et ad secundas vesperas ut in die,*

^a *Sar.* i. 72.

^b *Sar.* iii. 770.

^c *H Secundum lucam.* In illo tempore. Intrauit...domum suam. Et reliqua. *Intrauit iesus in quoddam castellum.* In scriptura sacra res una et eadem multociens inuenitur diuersa significare : sicut leo, hedus, ignis, aqua, uel etiam sol et alia multa. Est enim leo de tribu iuda : est leo qui circuit querens quem deuoret. Est hedus emissarius, qui peccata nostra portauit : est hedus a sinistris qui dominatur. Est ignis quem dominus misit in terram, et quem uult ut ardeat : est ignis super impios cadit ut non uideat solem. Est aqua cuius flumina fluunt de uentre credentis : est aqua cuius tempestas non nos demergat. Est sol iusticie qui nos illuminet : est sol qui nos non urat per diem.

excepto quod ad secundas vesperas non dicuntur quinque antiphone super psalmos, nec responsorium, et excepta oratione Veneranda.^a

Memoria fiat ad secundas vesperas de sanctis thimothæo et apolinari de communi plurimorum martyrum.^b

Oratio. Deus qui nos annua beatorum martyrum tuorum tymothei et apolinaris solennitate letificas; eorum, quesumus, continua intercessione super nos misericordiam tuam multiplica; ut quorum patrociniis gratulamur, suffragiis etiam perpetue salutis auxilium nobis adesse sentiamus. Per.¹

AD MATUTINAS.

Tres lectiones fiant sine Te deum, et cetera de communi plurimorum martyrum. (i. 58, 50.)

IN VIGILIA SANCTI BARTHOLOMEI APOSTOLI.

AD VESPERAS.

Super psalmos feriales antiphona. Estote fortes in bello.

Capitulum. Benedictio. R. Qui sunt isti.

Hymnus. Bartholomee celi sydus aureum²... V. Annue christe.

V. In omnem terram.

Lectio viii. Licet ergo castellum alias malum significet, ut illud de quo dicitur, *Ite in castellum quod contra nos est*, plane manifestat quid significet: tamen hoc castellum in quod intrauit iesus, singularem et intemeratam uirginem eiusdem iesu genitricem, salua scripturarum regula, per similitudinem accipimus. Castellum enim dicitur quelibet turris et murus in circuitu eius. Que duo sese inuicem defendunt, ita ut hostes per murum ab arce, et a muro per arcem arceantur.

Lectio ix. Huiusmodi castello non incongrue uirgo maria assimilatur, quam uirginitas mentis et corporis, quasi murus, ita undique uallauit, ut nullus unquam libidini esset ad eam accessus, nec sensus eius aliqua corrumpere illecebra. Et quia uirginitatem, cum libido non possit, solet impugnare superbia, est in eadem uirgine turris humilitatis, que a muro uirginitatis omnem repellat superbiam. Et quia humilitatem, cum superbia non possit, solet impugnare libido, murus uirginitatis a turre humilitatis omnem repellit libidinem.

^a H gives at Lauds *Commemoratio de sanctis*. The collect for the day was not Veneranda but Concede: so too O².

^b O² Tres lectiones fiant.

¹ W intercessione continua.
H does not give the collect.

² line 3, HW Erige mentes nostras.
P Erige nostras mentes.
line 4, W sanaque.

Et cetera ad vesperas de communi apostolorum. (i. 35.)

Memoria de sancto audoeno. Antiphona^a et versiculus de communi unius confessoris et pontificis. Oratio. Deus qui perennem...¹

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio i.^b Beatus igitur bartholomeus apostolus in inferiorem indiam veniens, ingressus...sed hos sine dubio quos ledebat.

^a HO² *Ant.* Confessor domini. O² *Deus qui hodie.*

^b H *Leccio i.* Beatus bartholomeus apostolus indiam ulteriorem ingressus, introiuit in templum ydolorum, et quasi peregrinus ibi manere cepit. Cumque in ipso templo nullum posset demon dare responsum sacrificantibus, factum est ut quidam plenus demonio clamaret et diceret, Apostole... orationes tue.

Leccio ii. Tunc apostolus dixit...fuerat uexatus a demonio. Polimius rex provincie eius, cum haberet filiam lunaticam, misit ad eum rogans ut eam liberaret.

Leccio iii. Ueniens autem apostolus, ubi uidet eam...poterat scindebat dixit ministris, Soluite eam et lauete et reficite.

Leccio iiiii. Fecerunt autem sicut...uexare demon. Tunc rex honerauit camelos argento et auro, gemmis et uestibus, et cepit querere apostolum, et penitus non inuenit eum, et reportata sunt omnia ad palatium eius.

Leccio v. Factum est autem sacrificantibus pontificibus cum populo, cepit clamare demon, Cessate...michi, qui cathenis...iudei crucifixerunt, putantes illum in morte detineri.

Leccio vi. Ille autem tertia die, uictor mortis et diaboli, surrexit et misit apostolos suos per uniuersas partes seculi, ex...tenet. Tunc dixit apostolus ad plebem, Ecce quem deum colebatis. Nunc ergo si uultis ut orem pro uobis, deponite ydolum hoc et confringite.

W *Leccio prima.* Apostolus igitur bartholomeus, ingrediens iudeam, accessit ad templum in quo erat idolum astaroth; et in hoc ydolo demon talis erat, ut diceret se curare languentes, sed hos sine dubio ipse ledebat. Erant autem sine deo uero: et necesse erat ut a deo falso ludificarentur.

Leccio ii. Introgressus apostolus dei in templum, et peregrinus ibi manere cepit. Cumque in illo...orationes tue (as H).

Leccio tertia. Tunc apostolus dixit, Obmutesce...ut filiam eius sanaret.

Leccio quarta. Veniens igitur apostolus, ubi uidit puellam...reficite. Fecerunt autem sicut...demon uexare.

Leccio v. Tunc rex onerauit...ad palacium regis. Factum est autem cum transisset nox, et aurora diei futura inciperet, apparuit apostolus solus cum solo rege et cubiculario eius, et dixit ei, Ut quid me quesisti toto die cum auro et argento et uestibus?

¹ HWP eius nos.

HWP omit ita.

H patrociniis sullimari.

- Lectio secunda.* Factum est autem, manente...dare responsum.
Lectio tertia. Perrexerunt ergo...berith. Factus est autem post hec...orationes tue. Et statim...fatigatus fuerat.
Lectio iiiii. Polemius autem...lunaticam: qui statim misit...salues. Dixit autem ministris regis apostolus, Iam vinctum...adhuc tenetis eam...demon vexare.
Lectio v. Rex igitur polemius una cum uxore sua et duobus filiis...baptizatus est. Tunc astriages indignatus misit mille viros armatos cum pontificibus...perducerunt† ad eum.
Lectio vi. Cumque ductus fuisset apostolus, dixit ad regem, Ego deum quem colebat frater tuus religatum tenui, et vinctum ostendi, et ipsum feci ut frangeret simulachrum suum: et si poteris hoc facere deo meo, poteris me ab eius sacrificio reuocare. Tunc rex furore repletus iussit sanctum apostolum fustibus cedi, et cesum iussit decollari.

Secundum lucam xxii.

In illo tempore, Facta est contentio^a...maior. Et reliqua.

^bCertantibus de prioratu discipulis, pius magister eos inuide contentionis arguit, sed formam quam sequantur modesta ratione describit.

Leccio vi. Apostolus dixit, Ista munera eis sunt necessaria, qui terrena querunt. Ego autem nichil terrenum, nichil carnale desidero. Unde te scire uolo quia filius dei dignatus est per uterum uirginis nasci in homine, ita ut homo in uirginis aluo conceptus suam in se haberet deitatem, qui fecit celum et terram, mare et omnia que in eis sunt.

^a i. 42.

^b H *Omelia ex commentario uenerabilis Bede presbyteri de eadem lectione.* Sicut bonis esse moris solet in scripturis semper exempla patrum precedentium quibus ad meliora proficiant, quibus agnitis de suis actibus humilientur inquirere, sic e contrario reprobi, si quid forte in electis reprehensibile reperiunt, quasi suas ex eo nequitias obiecturi, aut pro iusto defensuri, libentissime solent amplecti.

Leccio viii. Ideoque multo ardentius legunt quod facta est contencio inter discipulos christi quis eorum uideretur esse maior, quam quod multitudinis credentium erat cor unum et anima una.

Leccio ix. Multo recolunt tenacius, quod facta est dissensio inter barnabam et paulum ita ut discederent ab inuicem, quam quod idem paulus ait, *Cum enim sint inter uos zelus et contencio, nonne carnales estis, nonne et homines estis?*

W [*Leccio vii.*] Certantibus...eos non inite contencionis...humilitatis modestia ratione descripsit.

Leccio viii. In qua tamen...regum gencium ad instar dominiorum temporalium dominari subiectus†...attolli, set ad exemplum regis eterni quasi iuniores eis, quibus regendis presunt, efficiantur ministri.

Leccio ix. Nimirum necesse est...agnoscant.

Lectio octaua. In qua tamen forma obtinenda maiores et preceptores, id est doctores ecclesie, non minima discretione opus habent, ne videlicet regnum† gentium instar, dominari gentibus subiectis, seque ab eis gaudeant superuacuis laudibus attolli.

Lectio nona. Necesse est ut sic bene agentibus per humilitatem sint socii; quatenus contra delinquentium vicia per zelum iusticie sint erecti, ut et bonis in nullo se preferant; et cum prauorum culpa exigit, potestatem protinus sui prioratus agnoscant.

Cetera ad matutinas et ad alias horas de communi apostolorum cum hac oratione. Omnipotens sempiterne deus, qui huius dei†...¹

^a*In ecclesia herfordensi hoc festum sancti bartholomei non habet secundas vesperas, propter depositionem sancti thome confessoris in crastino celebrandum, sed tantum memoriam.*

*[[DEPOSITIO SANCTI THOME CONFESSORIS.]]

AD VESPERAS.

Ant. Syon psallite iugiter concentibus sonoris,
Thomas cantat dulciter cum angélorum choris.

Psalmi feriales.

Capitulum. Ecce sacerdos.

R̃. Presul pascens gregem dominicum
ad mensuram partitur triticum,
duplum refert talentum traditum,
post laborem intrat in gaudium.

Ÿ. Omnes quidem currunt per stadium,
thomas currens accepit brauium. Post.

[*Hymnus.*] Gaude mater ecclesia cum canticis² ymnidicis:
leta colens solennia sancti thome pontificis.

Tota letetur anglia nouo ditata lumine:
qui dei plenus gratia fuit e sacro flamine.

^a W *Ad secundas vesperas* R̃. Ciues apostolorum, et cetera de communi apostolorum.
Oratio ut supra. O² adds A. *Juravit.* Ps. ut supra. Cap. *Iam non est.*
Ÿ. *Potestates.* Y. *Exultet.* Oratio de die dicatur ad omnes horas.

¹ H omits in.
HWP apostoli tui bartholomei.
W ut amare.

² W in other feast, cantibus.

Virgo candens ut lilium, purus mente et corpore,
durum portans cilicium, a malo cauens opere.

Ceci visum recuperant, surdis auditus redditur,
et qui mortui fuerant his vita restituitur.

Patri, nato, paraclito honor decus et gloria,
sint sancti thome merito nobis eterna gaudia.

Amen.

Ÿ. Amauit eum.

Ant. O pater pietatis, o gemma presulum,
lucerna charitatis, illustrans seculum,
medela sanitatis ad te currentium,
nos purgatos a peccatis gaudere cum beatis fac imperpetuum.¹

Oratio. Deus qui ecclesiam tuam in beati pontificis tui thome angelica^a...

AD MATUTINAS.

Omnia fiant ut in alio festo eiusdem cum lectionibus sequentibus.

Lectio prima. Beatus igitur thomas post susceptum pastoris officium: ex deuoto factus est deo magis deuotus et in iuribus ecclesie defendendis, et ab aliis iniuste occupatis recuperandis cum magna instantia laborabat. Unde super limitibus diocesis herfordensis, ac super diuersis iuribus et dignitatibus ecclesiam herfordensem tangentibus graui suborta materia questionum: decreuit vir dei ad romanam curiam se transferre pro congruo super huiusmodi grauaminibus a summo pontifice remedio impetrando.

Lectio secunda. Cumque non sine magno sui corporis grauamine per longa et laboriosa itinera ad urbem veterem in tuscia ubi dominus martinus papa quartus tunc temporis cum sua curia residebat: cum comitatu magno et honorifico peruenisset: antequam suum intraret hospicium ipso die a domino papa predicto ac omnibus cardinalibus tunc in romana curia existentibus: honorifice est susceptus.

Lectio iii. Tempore illo cum sanctus thomas ad curiam venerat: ex consuetudine audientia claudebatur, et fere omnes cardinales a domino papa licenciati: ad propria redierant, sine quorum presentia non consueuerunt talia negocia expediri: qualia fuerunt illa pro quibus vir dei ad curiam venerat eandem. Placuit demum domino pape quod sanctus dei thomas in curia ut prope curiam expectaret:

^a pp. 12, 345. *Sar.* iii. 886.

¹ In other feast p. 346.

P line 2, claritatis.

line 4, purgans.

quousque post tempus modicum posset cum cardinalibus huiusmodi materias pertractare et medio tempore in palatio cameras et capellas tanquam unus ex domesticis intrauit et exiuit, pro suo libito voluntatis. Nam et ipse capellanus domini pape factus fuerat in priori consilio lugdunensi sub domino innocentio papa quarto celebrato.

Lectio iiii. Dum hec fierent : vir dei infirmitate detentus viribus corporis cepit destitui, et terminum vite presentis sentiens appropinquare : eukaristia et extrema unctione perceptis, astantibus suis familiaribus presbiteris et clericis et amicis deum deuote orantibus : quasi sub quiete dormientis preciosam resolutus in mortem : a miseriis huius vite et laboribus migravit ad requiem sempiternam apud florentium iuxta montem flasconis octauo kalendas septembris anno domini millesimo ducentesimo octogesimo secundo.

Lectio quinta. Mortuo itaque viro dei : cum corpus suum integrum usque ad sextum diem post mortem suam fuisset reseruatum : odor tamen suauissimus in ecclesia ubi iacebat diffundebatur mirifice. Postea vero caro eius ab ossibus separata in ecclesia sancti seueri sub urbe veteri honorifice est sepulta, ossa vero in angliam sunt allata.

Lectio vi. Ut autem dicta ossa comiti gloucestrie gilberto de clare, qui mirabiliter sanctum dei pro iuribus ecclesie fatigauerat ; laboribus et expensis, obuierunt : statim sanguinem effluerunt in magna abundantia. In tantum ut vasa in quibus portabantur ossa benedicta apparuerunt sanguine rubricata. Quod considerans comes predictus, iura uniuersa deo et ecclesie restituit, penitentiam agens pro commissis. Post pauca vero tempora cum honore dicta ossa in herfordensi ecclesia sunt tumulata : ubi sancti thome meritis immensa fiunt miracula ad laudem domini nostri iesu christi qui viuuit in secula seculorum. Amen.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Nemo accendit lucernam. (i. 69.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Christo laus cum aliis quattuor antiphonis sequentibus ut in alio festo, (p. 350) et psalmis ferialibus.

Capitulum. Ecce sacerdos. R. Princeps pacis cum prosa Super celos.

Hymnus. Gaude mater ecclesia. V. Amavit eum.

Ant. Sicut fragrant. Ps. Magnificat. Require in alio festo. (p. 351.)

*Oratio ut supra.***

SANCTI RUFFI MARTIRIS.

Oratio. Adesto domine supplicationibus¹...

Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius martiris. (i. 47, 42.)

IN NATALI SANCTI AUGUSTINI EPYSCOPI.

AD VESPERAS.

Ant. Amauit eum. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Ecce sacerdos. R. Miles christi.

**Hymnus.* Iste confessor. V. Amauit eum.

Ant. Confessor domini. *Ps.* Magnificat.**

Oratio. Deus qui beatum augustinum...²

Eodem die ad vespas et ad matutinas fiat memoria de sancto hermete martyre, de communi unius martyris.

Oratio. Deus qui beatum hermetem...

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio i. ^aBeatus augustinus ex prouincia affricana cagastensi de numero curialium honestis parentibus oriundus fuit. Ipse puer diligenter nutritus, litteris grecis, licet odiosis, et latinis satis eruditus est.

^a *H Leccio i.* Igitur augustinus ex prouincia affricana ciuitate thagatensi, parentibus honestis et christianis progenitus est. Quorum cura diligenti impensisque secularibus litteris apprime eruditus, omnibus disciplinis quas liberales uocant imbutus est.

Leccio ii. Sequenti tempore trans mare apud mediolanum, preclarissimi sacerdotis ambrosii frequentissimis disputationibus in ecclesia assistens, diuina opitulatione per illum tantum ac talem antistitem et doctrinam salutarem ecclesie catholice et baptismi percepit sacramentum.

Leccio iii. Placuit ei percepta gratia ad affricam et propriam domum agrosque remeare. Ad quos ueniens, inseruiebat ieiuniis et orationibus, bonisque operibus, meditans in lege domini die ac nocte.

Leccio iiii. Et de his que sibi...docebat. Contigit forte eodem tempore ut ad regnum yponiensem ciuitatem causa uerbi dei adueniret, in qua ualerius sanctus pontificatum regebat.

¹ HWP et beati ruffi.
H confitentes.

² HW doctorem optimum et electum antistitem.
P doctorem catholicum et electum antistitem.
WP semper eius doctrinis,
P orationibus.

Lectio ii. Cuius baptismum dilatum est: quia maius peccatum esset, si post baptismum peccasset. Interea peruenit ad librum qui mutauit affectum eius, et ad ipsum deum preces et vota conuertit. Erat autem decem nouem annorum, defuncto patre iam ante biennium.

Lectio tertia. Erat autem augustinus ab infantia in heresi, usque fere ad tricesimum etatis sue annum. Post hec sanctus ambrosius mediolane urbis episcopus, ad cuius exhortationem augustinus precibus matris sue anno etatis sue tricesimo sacra baptismum ab eo suscepit. Tunc sanctus ambrosius Te deum laudamus inquit, et augustinus Te dominum confitemur respondit. Et sic ipsi duo alternatim hunc hymnum composuerunt et finetenus cantauerunt.

Lectio iiii. Post hec sanctus valerius episcopus yponensis ordinauit sanctum augustinum in presbiterum, qui tunc intra ecclesiam constituit monasterium, et cum dei seruis secundum regulam a sanctis patribus constitutam viuere cepit, et curam yponensis ecclesie sub sancto valerio suscepit.

Lectio v. Beatus valerius senectute depressus misit litteras secrete ad primatem episcoporum, ita quod eius precibus sanctus augustinus consecratur episcopus yponensis, et curam totius prestante domino suscepit.

Lectio vi. Sanctus augustinus yponensis episcopus habitu nec nimium precioso nec plurimum abiecto utebatur. Coclearia argentea habebat in mensa, et cetera vasa lignea, testea vel marmorea fuerunt. Tandem quinto kalendas septembris, anno etatis sue septuagesimo sexto, obdormiuit in domino. Tu.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Vos estis sal terre.
(i. 72.)

Et cetera ad matutinas et ad horas de communi unius confessoris et pontificis. (i. 59.)

AD SECUNDAS VESPERAS.^a

Ant. Ecce sacerdos, cum quattuor antiphonis sequentibus. *Psalmi feriales.*

Leccio v. Qui cum, flagitante ecclesiastica necessitate, de prouidendo et ordinando presbytero ciuitati plebem dei colloqueretur, scientes omnes catholicum sancti augustini propositum et doctrinam, tenuerunt eum et ordinandum episcopo obtulerunt.

Leccio vi. Factus presbyter monasterium...gratias agebat, quod sibi a deo homo talis concessus erat, qui posset doctrina salubri ecclesiam dei edificare.

W gives no lessons.

^a HO² give first Vespers of Decollatio.

Capitulum.* Ecce sacerdos. R̃. Sancte N.

**Hymnus.* Iesu redemptor. Ṽ. Amavit eum.

Ant. Iste est qui ante. Ps. Magnificat.

*Oratio ut supra.***

Memoria de sancto iohanne baptista. *Ant.* Misit herodes¹... Ṽ.

Gloria et honore. *Oratio.* Sancti iohannis baptiste²...

Memoria de sancta sabina. *Antiphona et versiculus de communi unius virginis et martyris.*^a *Oratio.* Sancte sabine virginis et martyris tue nos, quesumus, domine deus, meritis precibusque tuere, que tibi gloriosa confessionis tue complacuit passione. Per.

Si vero ecclesia dedicata fuerit in honore decollationis sancti iohannis baptiste : tunc fiant vespere de eo hoc modo.*

[IN DECOLLATIONE SANCTI IOHANNIS BAPTISTE.]^b

AD VESPERAS.

Ant. Hic est vere martyr. Ps.^c Laudate.

Capitulum. Expectatio iustorum....R̃. Metuebat.

Hymnus. Martyr dei. Ṽ. Gloria et honore.

Ant. Misit herodes. Ps. Magnificat.

Oratio. Sancti iohannis *ut supra.*

Memoria de sancto augustino tantum.*

AD MATUTINAS *DE SANCTO IOHANNE.**

Inuitatorium. Iustus florebit. Ps. Venite.

Hymnus. Martyr dei.

In primo nocturno.

Ant. Interrogatus iohannes... Ps. Beatus vir.

Ant. Iohannes baptista arguebat... Ps. Quare fremuerunt.

Ant. Arguebat herodem³... Ps. Domine quid.

Ṽ. Gloria et honore.

Lectio i. ^dAdest nobis carissimi...martyrio perfusus.

^a W omits collect. H omits the whole memoria, except in Kalendar.

^b W omits these Vespers.

^c H *Psalmi de feria.* O¹ *Psalmi feriales.*

^d H *Leccio i.* Adest nobis fratres...mirabilis occisus.

Leccio ii. Natus est enim...illicitum et incestum matrimonium.

Leccio iii. Iccirco carceris...subiit. Decollatus uero est beatus iohannes^e in ...nominant.

Leccio iiii. Sicut enim in ecclesiasticis...feritas paganorum.

Leccio v. Ex quo accidit...rura dispergerent.

¹ HP in carcerem.
W gives cue.

² WP veneranda solennitas.

³ P omits philippo.

R̃. Misit herodes¹... Ṽ. Arguebat...Quam.

Lectio ii. Qui mirabiliter...matrimonium.

R̃. Iohannes baptista arguebat... Ṽ. Herodes enim tenuit iohannem et alligauit eum et posuit eum in carcerem.² Propter herodiadem.

Lectio tertia. Decollatus vero...nominatur, sicut...humatum est.

R̃. Metuebat herodes... Ṽ. Et audito... Sciens.

In secundo nocturno.

Ant. Dicebat enim regi... *Ps.* Cum inuocarem.

Ant. Herodes enim metuebat... *Ps.* Verba mea.

Ant. Audito eo multa... *Ps.* Domine dominus noster.

Ṽ. Posuisti domine.

Lectio quarta. Iuliani vero temporibus...manibus inuaderent.

R̃. Puelle saltanti... Ṽ. Ait puella... Nichil.

Lectio quinta. Cum vero spargerent ossa, atque ea rursum collecta...cineres per rura dispergerent, venerandus pontifex cum suscepisset reliquias paucis arbitris...postere conseruauit.

R̃. Petiit puella³... Ṽ. Puelle saltanti... Quo accepto.

Lectio vi. Duobus monachis orientalibus...Quod ibi ab eis inuentum est.

W *Lectio prima.* Hodie nobis, fratres karissimi, iohannis uirtus,...auditus. Aut quid constat in sensibus humanis, quando perdit uirtutum magnitudinem criminum magnitudo? (see P, lectio vii).

Lectio ii. Herodes, inquit, tenuit...fidei disciplina.

Lectio iii. Iohannes maior homine...christi imitator...trinitatis. Et hic tantus datur incestui, traditur adultere, addicitur saltatrici.

Lectio iiii. Merito ergo confusa sunt uiscera, corda tremuerunt. Herodes prophetauit† templum sacerdotum† sustulit, confudit ordinem, temeravit regnum, corripit quicquid erat religionis; quod legis, quod uite, quod morum, quod fidei, quod discipline, perdit et confundit.

Lectio v. Herodes enim iohannem tenuit et alligauit eum. Qui uincula soluerat peccatorum, peccatoris uinculis alligatur. Alligauit eum herodes, et posuit in carcerem. [Herodes, tu adulterium facis, et in carcerem] uadit iohannes. Sic iudicat sedens in loco iudicis reus, in loco uindictis innocencie persecutor.

Lectio sexta. Rogo ubi rerum facies, ubi forma, ubi pudor ubi existimacio puplici cognitoris, ubi deus, ubi homo, ubi fas, ubi lex, ubi ipsius iura nature? Simul omnia sunt, herodes, te agente, te iudicante, te iuueniente, confusa.

(This sermon is ascribed to Peter [Chrysologus] Bishop of Ravenna, by a homiliary in Hereford Chapter Library, P. viii. 7, which reads christi metator, profanauit templum, sacerdotium sustulit. The words in [] are added from it. See lessons vii-ix. from the same sermon.)

¹ P omits philippo.

² HW omit iohannem and eum after posuit.

³ W matri suo.

Lectio sexta. Post hec destructo simulachro serapis, ecclesiam mire magnitudinis in honore sancti iohannis construxit. Caput autem illius precursoris tunc temporis erat adhuc repositum in loco quo herodias deposuerat.

R̃. Contristatus est¹... Ṽ. Herodes funestus...amputare iussit. Caput.

In tercio nocturno.

Ant. Cumque introisset²...

Ps. In domino confido.

Ant. Iuravit herodes³...

Ps. Domine quis.

Ant. Ait puella...

Ps. Domine in virtute.

Ṽ. Iustus ut palma.

Euangelium secundum marcum vi.

In illo tempore, Misit herodes...duxerat eam.^a Et reliqua.

^b*Omelia beati iohannis crisostomi* de eadem lectione.

Hodie nobis iohannis virtus, herodis feritas cum refertur, concussa sunt viscera, corda tremuerunt, caligauit visus, hebuit intellectus, aufugit auditus.

R̃. Misso herodes⁴... Ṽ. Misit rex... Quo.

^a H adds Dicebat enim herodi iohannes, Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Et reliqua.

^b H *Omelia ex commentario venerabilis Bede presbyteri de eadem lectione.* Vetus narrat hystoria philippum herodis maioris filium, sub quo dominus fugit in egyptum, fratrem huius herodis sub quo passus est christus, duxisse uxorem herodiadem filiam arethe regis.

Leccio viii. Postea uero socerum eius, exortis quibusdam contra generum simultatibus, tulisse filiam suam et in dolorem mariti prioris, inimici eius nupciis copulasse.

Leccio ix. Quis sit autem hic philippus, euuangelista lucas plenius docet, dicens, Anno quintodecimo imperii tyberii cesaris, procurante pontio pilato iudeam, tetrarcha autem galilee herode, philippo autem fratre eius tetrarcha iturie et traconitidis regionis.

W (continuing from lessons i-vi the same sermon as P). [*Leccio vii*]. Herodem iohannes monitus non adulatione [? admonitione] pulsauit, utpote amor [amator] castitatis quem corrigere uoluit, non perire. Sed herodes fascibus libidinis ardens, perire maluit quam redire, et uxorem fratris illicite possidere, et placere captiuis criminum.

Leccio viii. Innocencie inimicis odiosa fit semper libertas. Nam uirtus contraria in ociosis [vitiis], sacrilegis exosa sanctitas, inimica castitas impudicis, corruptis integritas pena, luxuriosis aduersa frugalitas, crudelibus dura semper misericordia, impiis pietas non ferenda.

Leccio ix. Dicebat iohannes, Non licet tibi accipere uxorem philippi fratris tui. Ecce unde iohannes offendit, ecce unde herodes furit. Malos qui monet offendit, incurrit odium qui arguit criminosos.

¹ HWP contristari.

² W omits et before placuisset : in H it is added above the line ; with an erasure after placuisset.

W quid uis.

³ HP a me (for enim).

⁴ HWP corpus eius.

[*Lectio viii.*] *Herodes, inquit, tenuit iohannem, et alligans posuit eum in carcerem: iohannes scola virtutum, magisterium vite, sanctitatis forma, norma iusticie, virginitatis speculum, pudicie titulus, castitatis exemplum, penitentie via, peccatorum venia, fidei disciplina.*

R. Accedentes discipuli... *Ÿ.* Iussu herodis... Tulerunt.

Lectio ix. Iohannes maior homine, par angelis, legis summa, euangelii sanctio, apostolorum vox, silentium prophetarum, lucerna mundi, precursor iudicis, christi mediator, domini testis, totius medius trinitatis.

R. Percepturus iam¹... *Ÿ.* Corpore dissolui... Subdit. [*Gloria... Subdit.*]

Ps. Te deum. *Ÿ.* Posuisti domine.

IN LAUDIBUS.

Ant. Herodes enim tenuit... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Puelli saltanti... iohannis. *Ps.* Iubilare.

Ant. Domine mi rex... baptiste. *Ps.* Deus deus.

Ant. Da michi in disco... *Ps.* Benedicite.

Ant. Misit rex incredulus... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Expectatio iustorum.

Hymnus. Deus tuorum. *Ÿ.* Iustus germinabit.

Ant. Misso herodes spiculatore precepit... monumento. *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra.

Memoria de sancta sabina virgine ut supra.

AD PRIMAM.

Ant. Herodes.

AD TERTIAM.

Ant. Puella saltanti.

Capitulum. Expectatio.^a

Ad has horas responsoria et versiculi de communi unius martyris.
(i. 45-6.)

AD SEXTAM.

Ant. Domine mi.

Capitulum. Iustus in eternum... terra: os iusti parturit sapientiam; lingua pravorum peribit.²

AD NONAM.

Ant. Misit.

Capitulum. Iustus de angustia.. pro eo: simulator ore decipit amicum suum; iusti autem liberabuntur scientia.

^a H *R.* Gloria et honore.

¹ W Precepturus, christiani.

² H parturiet.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Herodes enim. *Psalmi feriales.**Capitulum.* Expectatio iustorum.*Hymnus.* Deus tuorum. *V.* Gloria et honore.*Ant.* Perpetuis nos...^a *Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.**Memoria de sancto felice et adaucto martiribus de communi plurimorum martyrum. Oratio.* Maiestatem tuam¹...

AD MATUTINAS.

Tres lectiones fiant, et cetera de communi martyrum. (i. 58, 50.)

SANCTI EGIDII ABBATIS ET CONFESSORIS.

Oratio. Pretende nobis domine misericordiam tuam, et beati egidii abbatis intercessione, cuius nos dedisti patrociniis adiuuari, tribue ut maiestatem tuam exoret pro nobis. *Per.*²*Eodem die fiat memoria de sancto prisco martire de communi unius martyris. Oratio.* Omnipotens sempiterne deus, fortitudo³...*Ad matutinas de sancto egidio tres lectiones fiant, et cetera de communi unius confessoris non pontificis.* (i. 71, 67.)SANCTI BERTINI ABBATIS.^b*Oratio.*^c Omnipotens sempiterne deus, qui mirabiliter⁴...*Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius confessoris non pontificis.* (i. 71, 67.)

IN NATIVITATE BEATE MARIE VIRGINIS.

AD VESPERAS.

Ant. Celeste beneficium^d... *Ps.* Laudate pueri dominum.*Ant.* Beata progenies de qua virgo orta est... *Ps.* Laudate dominum, omnes gentes.^a *Sar.* iii. 746.^b H omits, except in Kalendar.^c W *Oratio.* Intercessio nos domine.^d As *Conceptio B.V.M.* (p. 63). So most of the following.¹ W omits nos and martyrum.² H ut beati.

HW omit felices et adaucti, and eorum.

W tuam iugiter.

P omits semper eorum.

³ HWP continua fac.⁴ P omits quesumus.

P celebritate gaudere.

WP martiris tui prisci.

Ant. Ortu regali preclara... *Ps.* Lauda anima mea.

Ant. Ortus eius signis... *Ps.* Laudate dominum quoniam bonus.

Ant. Natiuitas tua, virgo... *Ps.* Lauda hierusalem.

Capitulum. Ego quasi vitis...honestatis, ego mater¹...

R. Stirps iesse.

Hymnus. Ave maris stella. *W.* Diffusa est gratia.

Ant. Natiuitas tua dei²... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Supplicationem seruorum³...^a

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Corde et voce... *Ps.* Venite.

Hymnus. Quem terra.

In primo nocturno.

Ant. Hodie nata est beata... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Beatissime virginis... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Quando nata est⁴... *Ps.* Domini est terra.

W. Diffusa est.

Lectio i. ^bOsculetur me osculo...dilexerunt te. [Cant. i. 1-2.]

R. Hodie nata est⁵... *W.* Beatissime... Cuius vita.

Lectio secunda. Introduxit me rex...decolorauit me sol.

R. Beatissime... *W.* Cum iocunditate... Ut.

Lectio iii. Filii matris mee...sodalium tuorum.

R. Ad nutum... *W.* Ut vicium...Sicut. [Gloria. Sicut.]

In secundo nocturno.

Ant. Hodie nata est virgo⁶... *Ps.* Eructauit.

Ant. Dignum namque est... *Ps.* Deus noster.

^a WO² *Nulla memoria fiat.*

O² nec ad Matutinas. O² cues of Compline.

^b H *Leccio i.* Osculetur me...unguentis optimis, et odor unguentorum tuorum super omnia aromata. Unguentum effusum nomen...in odore unguentorum tuorum.

Lessons ii, iii, as P.

W *Leccio prima.* Beata domini mater et perpetua...patrocinari desistit (Sar. iii. 772.)

Leccio ii. Nata est ergo beata uirgo...(Sar. iii. 775)...in semine suo.

Leccio iii. Et ab stirpe dauid...erat paritura.

Leccio iiiii. Non tamen iccirco diximus, quod dominus...lilium appareret.

Leccio v. Hec itaque electa...enim maris stella.

Leccio vi. Quid ergo mysticum hec...apprehendere possent.

¹ H agnitionis (for magnitudinis.)

² WP in uniuerso.

W omits deus.

W exultent.

HWP omit et.

³ P ends Per.

⁴ P fructus ventris eius.

⁵ HWP lucem dedit.

[*Ant.*] Benedicta et venerabilis es¹... *Ps.* Fundamenta.

V. Specie tua.

Lectio iii.^a Pulchre sunt gene...commorabitur.

R. Gloriose virginis marie... *V.* Hodie nata²... Cuius.

Lectio quinta. Botrus cypri...cypressina.

R. Natiuitas gloriose... *V.* Cum iocunditate... Cuius vita inclita.

Lectio vi. Ego flos campi...in me caritatem.

R. Stirps iesse...*V.* Virgo dei³...Et. [*Gloria. Requiescit.*]

In tertio nocturno.

Ant. Natiuitas est hodie... *Ps.* Cantate i.

Ant. Ista est speciosa⁴... *Ps.* Dominus regnavit, exultet.

Ant. Felix namque es... *Ps.* Cantate ii.

V. Adiuvabit eam.

Initium sancti euangelii* *secundum matheum* **primo.***

Liber generationis...Abraham. Et reliqua.^b

Omelia venerabilis bedae presbyteri de eadem lectione.*

^c*Prefatio totius operis...*principium promissionis.

R. Natiuitas tua⁵... *V.* Felix...Ex.

Lectio viii. Matheus librum generationis...in latinum interpretatur.

^a H *Leccio iii.* Si ignoras te...te amica mea. Tu autem domine miserere.

Leccio v. Pulchre sunt gene...tui columbarum.

Leccio vi. Ecce tu pulcher...gutturi meo.

^b H to...iudam et fratres eius. Et reliqua.

^c H [*Leccio vii*] as P.

Leccio viii. Ideo posuit eum...terminaretur. Tu autem domine.

Leccio ix. Ideoque ab ipso incipit libri...saluator interpretatur.

W [*Leccio vii.*] Matheus igitur euangelista librum generacionis...interpretatur. Nam ipse christus in hunc mundum uenit per electos patres et circumcisos.

Leccio viii. Eleccio igitur in dauid et circumciso† in abraham demonstratur. Nam dauid, manu fortis interpretatur. Abraham autem, pater multarum gentium nominatur. Abraham genuit ysaac, ysaac autem genuit iacob.

Leccio ix. Specialiter autem per hos patriarchas ad nostram salutem christus uenit in mundum, et horum hominum in se ipso gerit officium. Atque in eorum interpretatione nominum, nostram uoluit designare salutem.

Cf. H, dominica infra oct. homily. (p. 325, see also p. 333.)

¹ W est.

HWP celebremus.

⁴ HP celebremus.

P intercedat pro nobis.

WP ad dominum deum nostrum.

² HWP beata uirgo.

³ W Virga dei genitrix uirgo.

⁵ P in uniuerso.

R̃. Corde et animo¹... Ṽ. Omnes in unum... In his.

Lectio nona. Ipse autem christus... electus in dauid et circumciscus in abraham demonstratur.

R̃. Solem iusticie²... Ṽ. Cernere... Stella maria. Gloria. Stella.

Prosa.^a Hodie prodit virga³...

Ps. Te deum laudamus. Ṽ. Specie tua.

IN LAUDIBUS.

Ant. Natiuitas gloriose... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Natiuitas est hodie... *Ps.* Iubilate.

Ant. Regali ex progenie... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Corde et animo⁴... *Ps.* Benedicite.

Ant. Cum iocunditate... *Ps.* Laudate dominum de celis.

Capitulum. Ego quasi vitis.

Hymnus. O gloriosa domina. Ṽ. Elegit... *R̃. Et habitare eam facit... **

Ant. Natiuitatem hodie[†]... *Ps.* Benedictus dominus.

Oratio. Supplicationem: et dicetur ad horas et ad secundas vesperas per octabas et in octabis eiusdem.

AD PRIMAM.

Ant.^b Natiuitas gloriose. *Ps.* Deus in nomine. *Ps.* Quicumque vult. *Sub eadem antiphona dicitur.*

R̃. Iesu christe cum alleluia, sicut in aliis festis principalibus dicitur.

Ṽ. Qui de virgine.

AD TERCIAM.

Ant. Natiuitas est hodie.

Capitulum. Ego quasi.

R̃. Diffusa est.

AD SEXTAM.

Ant. Regali.

Capitulum. Transite ad me^c...

R̃. Specie tua.

^a p. 66. (Conceptio.)

^b W Natiuitas est. †

^c Sar. ii. 344.

¹ HWP in his sacris solenniis.

² P omits supremum.

³ line 1, H prodiit.

⁴ HWP genitricis dei.

line 2, W spes (for flos)

line 3, H ex stirpe. W de stripe. †

line 4, HWP Orta de tribu.

HW generose.

line 6, HWP ad ortum.

AD NONAM.

Ant. Cum iocunditate.*Capitulum.* Qui edunt mea...*R.* Adiuuabit eam.**Ÿ.* Elegit eam.**

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Natiuitas gloriose.*Ps.* Dixit dominus.*Ant.* Natiuitas est hodie.*Ps.* Confitebor.*Ant.* Regali.*Ps.* Beatus vir.*Ant.* Corde et animo.*Ps.* De profundis.*Ant.* Cum iocunditate.*Ps.* Memento.*Capitulum.* Ego quasi.*R.* Solem iusticie.^b*Loco hymni dicitur sequentia* *Hac clara die: require in secundis*
vesperis assumptionis. (p. 298.) *Ÿ.* Diffusa est.*Ant.* Gloriose virginis¹...*Ps.* Magnificat.*Oratio ut supra.*

PER OCTABAS.

Inuitatorium. Corde et voce. *Ps.* Venite.*Hymnus.* Quem terra.*In primo nocturno.**Ant.* Hodie nata. *Ps.* Domine dominus noster. *Et cetera*
*antiphone cum psalmis in nocturnis ut in die.**Ÿ.* Diffusa est gratia.*Lectio prima.*^c Beata domini mater et perpetua...virtutum
enituit insignis.*Tria responsoria de hystoria infra octabas per ordinem dicantur.**Lectio ii.* Dixit eternus...semen illius.*Lectio iii.* Quid autem est, fratres carissimi, in...sanctarum
sanctam.[*Ps.* Te deum laudamus.] *Ÿ.* Specie tua.^a *Sar.* ii. 344.^b HWO² *Ymnus.* Aue maris stella.^c *Sar.* iii. 772.*H Lectio i.* Introduxit me rex...amplexabitur me. (*Cant.* ii. 4-6.)*Leccio ii.* Adiuro uos...transiliens colles.*Leccio iii.* Similis est dilectus...formosa mea, et ueni.

W gives no lessons per octabas.

¹ W respexerat et angelo.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona. Natiuitas gloriose. *Ps.* Dominus regnauit.
Et cetera ad matutinas ut in die.

Memoria de sancto gorgonio martyre. *Oratio.* Sanctus martyr
 tuus gorgonius, domine¹...

Memorie feriales per octabas non dicantur.

AD PRIMAM. *Ant.* Natiuitas [est.]

AD TERCIAM. *Ant.* Regali.

AD SEXTAM. *Ant.* Corde et animo.

AD NONAM. *Ant.* Cum iocunditate.

Et cetera ad horas ut in die.

AD VESPERAS.

Super psalmos hec sola antiphona Natiuitas [gloriose]. *Ps.* Dixit
 dominus.

Et ceteri psalmi sicut in die.

Capitulum. Ego quasi.

Hymnus. Ave maris stella. *Ÿ.* Diffusa est.

*Una de antiphonis sequentibus dicatur super Magnificat quotidie
 infra octabas per ordinem nisi in dominica.*

Ant. Celeste beneficium. *Ant.* Beata progenies. *Ant.* Ortu
 regali. *Ant.* Ortus eius. *Ant.* Natiuitas tua.

Oratio ut supra.

*Sic dicantur matutine, hore et vespere quotidie per octabas, nisi in
 dominica, usque ad festum exaltationis sancte crucis.*

De martyribus protho et iacincto fiat memoria. *Antiphona et ver-
 siculus de communi plurimorum martyrum.* *Oratio.* Beati
 prothi nos domine et iacincti foueat²...

DIE TERCIA.

Lectio prima.^a Loquamur fratres aliquid in laudibus...sufficeret
 nullus.

Lectio ii. Hec est illa mulier que sola...redemptionem adduxit

Lectio iii. Mater enim generis...viuificando profuit. Tu autem.

^a *Sar.* ii. 310.

H gives here the Sunday in place of Die iii. then Commemoratio SS. Prothi
 et Iacincti, and lessons for days iv, v, vi.

W only gives the rubric for the Sunday.

¹ H (cp O²) Sanctus domine Gorgonius martyr sua nos intercessione letificet.

² P gloriosa confessio.

DIE QUARTA.

Lectio prima.^a Merito itaque sacratissima maria...arce susci-
peret.

Lectio ii. O felix maria...terreque committitur.

Lectio tertia.^b Speciosa velut columba, pulchra...aquarum
viuentium.

DIE QUINTA.

Lectio prima. Quid enim dicam de te, domina, pauper...si celo
vocem altiore, si matrem gentium dicam pre ceteris, si
formam dei te appellem, digna existis.

Lectio ii. Quid enim de te digna†...silescat lingua carnis,
que semper ardent intus.

Lectio iii. Hec est enim dei sponsa, fons ille signatus, et portae
...cibum nutriens. Tu.

DOMINICA INFRA OCTABAS.^d

AD VESPERAS.

Ant. Natiuitas gloriose.

Ps. Dixit dominus.

Capitulum. Ego quasi.

R. Stirps iesse.

Hymnus. Aue maris stella.

V. Diffusa est.

Ant. Natiuitas tua.

Ps. Magnificat.

Oratio ut in die.

Memoria fiat de dominica.

^a H *Leccio i.* Que est ista...timores nocturnos. (Cant. iii. 6-8.)

Leccio ii. Ferculum...filias ierusalem.

Leccio iii. Egredimini...quod intrinsecus latet.

DIE V. *Leccio i.* Capilli tui sicut grex...non est inter eos.

Leccio ii. Sicut uitta...gene tue...latet.

Leccio iii. Sicut thuris...collem thuris.

DIE VI. *Leccio i.* Tota pulchra es...pardorum.

Leccio ii. Vulnerasti...tue, soror mea sponsa.

Leccio iii. Pulchriora sunt ubera...fons signatus.

^b *Sar. ii. 311.*

^c *Sar. ii. 310.*

^d O² Si dies dominica infra octauas euenerit, totum servicium fiat de sancta maria et memoria de dominica.

AD MATUTINAS.

Novem lectiones fiant. Lectio prima.^a Beata igitur et venerabilis virgo maria...de tribu iuda, clara...mater christi.

Lectio ii. Hec itaque electa^b...magnum quiddam intueretur.

Lectio iii. Interpretatur enim maris stella, mater alma, celi porta. Quid ergo predicti nominis interpretatio gerat, per similitudinem ostendamus...stellam hanc a summo cardine longe choruscantem...apprehendere possint.

Lectio iiiii. Simili modo, fratres carissimi, oportet...deo proxima est.

Lectio v. Hinc si quis interroget, qualis olim in anima fuerit hec virgo, que sic omnibus...ratione demonstrari possit.

Lectio sexta. Hoc autem imprimis astruere...subdito peccatis.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii sicut in die :^c et cetera ad matutinas et horas et ad secundas vespas ut in die, excepto quod ad secundas vespas non dicantur quinque antiphone nec responsorium.

IN EXALTATIONE SANCTE CRUCIS.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona.^d Dulce lignum...seculi.¹ *Ps.* Laudate pueri dominum, *et ceteri psalmi* Laudate.

^a *Sar.* ii. 311.

H *Leccio i.* Iam enim yems transiit...grossos suos, nardus mea dedit odorem suum, uinee florentes odorem dederunt. (Cant. ii. 11.)

Leccio ii. Surge, amica mea...tua decora.

Leccio iii. Capite nobis...inclinentur umbre.

Leccio iiiii. Reuertere, similis esto...et non inueni.

Leccio v. Inuenerunt me...inueni quem diligit anima mea.

Leccio vi. Tenui illum...donec ipsa uelit.

WO¹ *Sex lectiones de proprietate festi quarum prima sic incipit* Splendente igitur.

^b *Sar.* iii. 775.

^c H [*Lectio vii.*] (*Sar.* iii. 778) Matheus igitur euangelista librum...saluator interpretatur. Nam ipse christus in hunc mundum uenit per electos patres et circumcisos.

Lectio viii. Eleccio igitur in dauid...quia abraham pater multarum gentium interpretatur.

Lectio ix. Abraham genuit ysaac, ysaac genuit iacob, iacob autem genuit iudam et fratres eius. Spiritualiter autem per (cp. W p. 320)...designare uoluit salutem.

^d *Sar.* iii. 273.

¹ P sustinet.

HWP quod meruit.

Capitulum. Michi autem absit... [R. O crux viride.]

Hymnus. Impleta sunt que concinit^a...¹

Ÿ. Hoc signum... *R. Cum dominus...venerit.**

Ant. O crux splendidior^b... *Tunc eat processio ante crucifixum cantando dictam antiphonam.* Ps. Magnificat.

Oratio.^c Deus qui unigeniti filii²...

**Memoria de dominica, si qua fuerit.*

*Postea** memoria de sanctis martyribus cornelio et cypriano.*

Ant. Isti sunt sancti. Ÿ. Letamini.

Oratio. Infirmittatem nostram, quesumus, domine, propicius respice, et mala omnia, que iuste meremur, sanctorum martirum tuorum cornelii et cypriani meritis et intercessionibus auerte. Per.³

In redeundo fiat memoria de natiuitate. [Ant.] Natiuitas tua.

Ÿ. Diffusa est gratia. *Oratio.* Supplicationem.

In ecclesia vero ubi non fit processio, fiat primo memoria de sancta maria. Postea de dominica, si qua contigerit; deinde de martyribus ut supra.

Vespere et matutine de beata maria hac die dicantur sicut solent dici extra octabas eiusdem, non obstante memoria natiuitatis. Completorium vero⁴ non mutatur.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Regem dominum... Ps. Venite exultemus.

Hymnus. Impleta sunt, usque ad versum O crux aue, *cum versu Gloria tibi domine.**

In primo nocturno.

Ant. Adoramus te christe... Ps. Domine dominus noster.

Ant. Per signum crucis... Ps. Domine in virtute.

Ant. Nos autem gloriari... Ps. Domini est terra.

Ÿ. Hoc signum crucis.

^a O² Gloria tibi domine qui natus es. Et sic terminentur omnes ymni festi.

^b Sar. iii. 281.

^c H Deus qui nos hodierna die exaltacionis sancte crucis annua sollempnitate letificas, presta ut cuius misterium in terra cognouimus, eius redemptionis premia consequi mereamur, per.

W gives the collect (as P) before the previous rubric, but with a mark for transposition in the margin.

¹ line 9, P brachii.

HW give cue.

W Impleta sunt gaudia† (as on p. 331.)

² W omits tui.

P omits viuificam.

HW intercessione (omitting martirum and meritis et).

H beate marie.

Lectio i.^a Postquam ab helena constantini principis matre sancta crux inuenta hierosolimis oportuno in loco honorifice est recondita, multorum temporum labente curriculo, cosdroe quidam profanus...ab incolis vicinarum gentium coli se iuberet...dominus† dominantium.

R̃. Dulce lignum¹... Ṽ. Hoc signum...Quod dignum.

Lectio ii. Cumque syriam et palestinam subiugasset sibi et egyptum; et hierosolimam, omnemque finitimam regionem vastasset; postea incendit atque predauit. Ad sepulcrum domini cum accedere voluisset, rerritus† rediit...regina reliquerat, asportauit.

R̃. Hoc signum...alleluya, alleluya. Ṽ. Cum sederit... Tunc manifesta.

Lectio iii. Fecerat namque turrim...aureum, in quo sedem parauerat atque iuxta eam...huiusmodi residebat.

R̃.^b O crux viride...sustinere.² Ṽ. Custodi... O quam [preciosum]. [Gloria. O quam.]

In secundo nocturno.

Ant. Salua nos christe³... *Ps.* Exaltabo i.

Ant. Saluator mundi, salua⁴... *Ps.* Omnes gentes.

Ant. Adoremus crucis... *Ps.* Iubilate i.

Ṽ.^c Exultent iusti.

Medie lectiones fiant de martyribus Cornelii et cypriani.

^d*Lectio iii.* Tempore valeriani et galieni, cum gloriosum christi nomen a gentilibus exosum intentione maxima conaretur

^a W *Leccio prima.* Hodierna eius sollempnitas gloriosa a cunctis fidelibus exaltacio sancte crucis est appellata, quia hodie sullimitert† est exaltata, in sanctam ierusalem cum immensis laudibus apportata, signisque mirificis declarata, dum ipsa sancta crux fuisset inuenta, et per resurrectionem mortui declarata.

Leccio ii. Helena constantini mater fecit illam secari per medium: unam partem in sanctam ciuitatem ierusalem reposuit, ad (=at?) alteram partem secum ad constantinopolim detulit, suoque filio constantino tradidit. Labente igitur multorum curriculo temporum, chosdroe quidam prophanus et impius adeptus est regnum persarum.

Leccio iii. Qui etiam in tantam prorumpere est ausus...gencium colere... interitum, uerum etiam ierosolimam aduenit, et ecclesias subuertit.

^b Sar. iii. 273. ^c HW Ṽ. Letamini.

^d H *Leccio iii.* Temporibus ualeriani et galieni, cum esset persecucio apud urbem romam...regebat. Conuentus...temporalem uitam, percepturus in celis perpetuam.

¹ H gives cues of R̃. i. ii.

W Quod dignum.

P alleluya.

³ H in mare.

⁴ P nos omnes, qui.

W redemisti mundum.

² HWP redemptor rex.

W preciosam lignum.

W repeats gemma que.

auferri, et esset persecutio apud urbem romanam, beatissimus cornelius pontificatum predictæ urbis summis virtutibus predictus¹ tunc regebat.

R̃. Sancti tui domine.

Lectio quinta. Conuentus itaque a preside, et diuturnis tormentis afflicto, gladio finiuit temporalem vitam. In diebus illis beatus cyprianus cartaginensem regebat ecclesiam.

R̃. Verbera carnicum.

Lectio vi. Cumque comprehensus esset cyprianus, iniquis tribunalibus presentatur. Tunc prefectus proconsul dixit. Diu sacrilega mente vixisti; et ideo cum sis nequissimi criminis auctor, eris ipse documentum et exemplum his quos scelere tuo aggregasti. Et his dictis capitalem eum iussit subire sententiam. Tu autem.

R̃. O constantia martyrum.

Tria responsoria precedentia sunt in communi plurimorum martirum. (i. 52-54.)

In tercio nocturno.

Ant. Tuam crucem adoramus²... *Ps.* Notus in iudea.

Ant. Crux alma³... *Ps.* Cantate i.

Ant. Crux fidelis⁴... *Ps.* Dominus regnauit, exultet terra.

Ÿ.^a Omnis terra adoret te deus.

Euangelium secundum iohannem xii.

In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis,⁵ Nunc iudicium est mundi, nunc princeps mundi huius eiicietur foras^b. Et reliqua.

Leccio v. Fertur etiam in libicis partibus clibanum calcis accensum tunc a preside fuisse, ad [? ac] eum dixisse christianis, Eligite e duobus unum, aut thura oferte ioui, aut in calle demergimini.

Leccio vi. Tunc trecenti uiri fide armati, christum dei filium fatentes, iactu se rapidissimo in ignem proiecerunt, quos christus sibi martyres consecrauit. In hiis diebus beatus antistes cyprianus cartaginensem regebat ecclesiam. Qui cum comprehensus esset a gentilibus, ductus est in exilium, per preceptum vaspasi[†] proconsulis.

W *Leccio iiiii.* Ad sepulcrum ergo domini...testimonium uirtutis reliquerat asportauit. (*Sar.* iii. 814.)

Leccio v, as P lectio iiiii.

Leccio vi. Conuentus itaque...temporalem, preceptus[†] a deo sine fine perpetuam. In diebus...ecclesiam.

^a H Ÿ. Adoramus te christe, et benedicimus tibi.

^b HW to...est mundi. Et reliqua.

¹ H peditus.

³ HWP repellit.

W omits alleluya.

² WP miserere nostri.

⁴ P dulce clauos.

⁵ H turbis.

^aSermo ex commentario beati augustini epyscopi de eadem lectione.

Non de illo iudicio dicit quod in fine [mundi] futurum est, quo mali a bonis separandi sunt: sed de illo iudicio quod quotidie fit in sancta ecclesia, quo dyabolus de cordibus hominum in christum credentium expellitur.

R̃. Tuam crucem¹... Ṽ. Adoramus... Miserere.

Lectio viii. Sed forte querit aliquis, quare dominus nunc dicat dyabolum foras eiiciendum, cum ab initio mundi de cordibus fidelium suorum eiectus sit? Sed ideo hoc nunc dicit implendum, quia quod in paucissimis hominibus gestum est, nunc in omnibus pene nationibus et populis predicatur implendum.

R̃. Adoramus te christe... Ṽ. Per signum crucis de inimicis nostris libera nos deus noster. [Quia.]

Lectio nona. *Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum.* Omnia se dicit tracturum, de quibus supra dixerat, *princeps mundi huius eiicietur foras*, homines videlicet de quorum cordibus dyabolum expellebat.

R̃. Per tuam crucem...alleluya. Ṽ. Miserere... Et. Gloria patri. Alleluya.

Ps. Te deum.

Ṽ. Adoramus te.

^a H *Omelia beati Augustini episcopi de eadem lectione.* Multa sunt iudicia dei. Unde dicitur in psalmo, *Iudicia tua abyssus multa.* Dicit etiam apostolus, *O altitudo diuitiarum sapientie et sciencie dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius.* Ex quibus iudiciis etiam hoc est quod hic ait dominus, *Nunc iudicium est mundi*, seruato illo iudicio in fine, ubi nouissime uiui et mortui iudicandi sunt.

Leccio viii. Possidebat ergo dyabolus genus humanum, et reos suppliciorum tenebat cyrographo peccatorum. Dominabatur in cordibus infidelium; ad creaturam colendam, deserto creatore, deceptos captiuosque pertrahabat.

Leccio ix. Per christi autem fidem, que morte eius et resurrectione firmata est, per eius sanguinem qui in remissionem effusus est peccatorum, milia credentium a dominio diaboli liberantur, christi corpori copulantur, et sub tanto capite uno eius spiritu fidelia membra uegetantur.

W *Leccio vii.* as P.

Leccio viii. Denique quasi exponens quid dixit, subiunxit, *Nunc princeps huius mundi eiicitur foras.* Ante passionem enim domini principabatur dyabolus in mundo, possidens genus humanum, dominabatur in mentibus infidelium.

Leccio ix. At passio domini ac mortuis resuscitacio multa credentium milia per fidem a dominio diaboli liberauit, et contempto eius imperio, christo capiti suo membra fidelia copulantur.

¹ WP miserere nobis.

IN LAUDIBUS.

Ant. O magnum pietatis... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Ecce crucem domini... *Ps.* Iubilāte.

Ant. O crux admirabilis... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Super omnia ligna¹... *Ps.* Benedicite.

Ant. Crux benedicta... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Michi autem.

Hymnus. O crux aue.^a *Ÿ.* Dicite in [nationibus].

Ant.^b O crux benedicta que sola²... *Ps.* Benedictus.

In fine antiphonarum super psalmos Benedictus et Magnificat non dicitur alleluya, nisi in alio festo paschali tempore.

Tunc eat processio ante crucifixum, cantando antiphonam predictam ante psalmum Benedictus.*

Oratio. Deus qui, et dicitur ad horas.

Memoria de dominica si qua fuerit.*

Memoria de sanctis martyribus. *Ant.* Istorum est enim.

Ÿ. Mirabilis deus. *Oratio.* Infirmitatem.

In redeundo fiat memoria de natiuitate. *Ant.* Natiuitatem hodiernam. *Ÿ.* Elegit eam. *Oratio ut supra.*

AD PRIMAM.^c

Ant. O magnum. *Ps.* Deus in nomine. *Ps.* Quicumque vult. *Sub eadem antiphona dicantur.*

R̃. Iesu christe cum alleluya. *Ÿ.* Qui de virgine.

AD TERCIAM.

Ant. Ecce crucem.

Capitulum. Michi autem.

R̃. Hoc signum^d... *Ÿ.* Cum dominus... Alleluya.

[Ÿ.] Adoramus.*

^a WO² add Gloria tibi domine qui natus.

^b *Sar.* iii. 274.

^c O² et ad alias horas antiphone de laudibus. *Cap. R̃.* et *Ÿ.* sicut in alio festo sancte crucis. (p. 162.)

^d *Sar.* iii. 280.

¹ HWP excelsior.

P sic superavit.

HWP in eternum.

² W adds alleluya.

AD SEXTAM.

Ant. O crux.

Capitulum. Christus factus est^a...

**R.* Adoramus te... *V.* Quia per... Alleluya.

V. Dicite in nationibus.**

AD NONAM.

Ant. Crux benedicta.¹

Capitulum. Propter quod et deus^b...

**R.* Dicite in... *V.* Quia dominus... Alleluya.

V. Omnis terra... *R.* Psalmum dicat...**

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. O magnum, cum aliis quatuor antiphonis sequentibus, et psalmis dominicalibus.

Capitulum. Michi autem. *R.* Per tuam crucem.

Hymnus. Impleta sunt,² *cum omnibus versibus sicut ad primas vespas.** *V.* Hoc signum.

Ant. O crux benedicta.³ *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

Memoria de natiuitate. *Ant.* Natiuitas. *V.* Diffusa.

Oratio. Supplicationem.

Memoria de dominica, si qua contigerit.*

Memoria de sancto nichomede martyre. *Oratio.* Adesto domine...^c

Si festum exaltationis sancte crucis in dominica contigerit, tunc primo de ipsa dominica fiat memoria, et postea de aliis, ut supra.

IN OCTABIS SANCTE MARIE VIRGINIS.^d

AD MATUTINAS.

Et ad alias horas et ad secundas vespas sicut in die natiuitatis beate marie, excepto quod ad secundas vespas non dicitur

^a i. 302 (Palm Sunday) and Inventio S. Crucis. (p. 162.)

^b i. 303, and Inuentio S. Crucis.

^c O² Completorium non mutatur.

^d O² Totum servicium fiat sicut in die et similiter si dominica fuerit.

¹ HW O crux benedicta.

² W Impleta sunt gaudia†.

³ W continues quia in te pendit...(Sar. iii. 280.)

nisi una sola antiphona super psalmos, nec responsorium ; cum his lectionibus :

Lectio i. ^aTitulus virginitatis, fratres carissimi, in maria et in christo dedicatur virginibus. Et ut sciatis virginitatem esse nature, virgo nascitur caro de nupciis, in fructu reddens quod in radice perdiderat.

Lectio ii. Virgo etenim mater domini est simplex, pura, sinceris†, fecunda : virge flos christus est, dicens, *Ego flos campi et lilium convallium.*

Lectio tertia. In alio loco lapis precisus de monte predicatur sine manibus, significante propheta virginem nascituram esse de virgine.

Lectio iii. Christus virgo, mater virginis nostra virgo puerpera maria. Cuius integritatem et perpetuam virginitatem denunciatis, vidisse se dicit in monte alto nimis edificationem ciuitatis, cuius porte plurime significabantur, una tamen clausa describitur.

Lectio v. Et dixit dominus, *Porta hec clausa erit, et non aperietur, et vir non transibit per eam, quoniam dominus deus israel ingressus est per eam, eritque clausa. Princeps ipse sedebit in ea, ut comedat panem coram domino.*

Lectio sexta. Que est porta nisi maria ? Ideo clausa, quia virgo. Porta igitur maria, per quam christus intrauit in hunc

^a H *Leccio i.* Celebritas hodiernæ diei admonet, ut in laude sancte marie virginis immorari debeamus. Quia reuera dignum est, ut in natiuitate tante uirginis, laudes domini non sileat lingua carnis.

Leccio ii. In hac siquidem die beata uirgo ex semine abrahe orta est, et sicut spina rosam, ita iudea genuit mariam. Huius itaque natiuitas gaudium uniuerso nunciauit mundo, quia ex ea ortus est sol iusticie, et lux uera que illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum.

Leccio iii. Hec diuinis et angelicis fuit predicata preconiiis, a prophetis etiam prenunciata, a patriarchis presignata, ab euuangelistis exhibita, et monstrata ab angelo sancto, taliter cum maxima ueneratione salutata. Aue maria, gratia plena, dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.

Leccio iiii. Vere gratia plena, que celis dedit gloriam, terris deum pacemque refudit, fidem gentibus, finem uitiiis, moribus disciplinam. Hec ex progenie regali orta refulsit, cuius uita gloriosa cunctas illustrat ecclesias.

Leccio v. Hanc, fratres, amemus ; eius ortum dignis laudibus celebremus ; ut eius obtentu ad uitam renasci ualeamus eternam. Videamus itaque, fratres karissimi, que sit hec uirgo tam sancta, ad quam per angelum spiritus sanctus uenire dignatus est.

Leccio vi. Que tam speciosa, quam elegit sponsam ; que tam casta, ... (Sar. ii. 310) uirtus obumbravit altissimi, ex eo potens uirtutum christus egreditur. (cf. P, die v.) W only gives the first rubric.

mundum quando virginali fusus est partu, et genitalia virginitatis claustra non soluit.

^a *Tres ultime lectiones de expositione euangelii Liber generationis.*
(p. 320.)

SANCTE EUFEMIE VIRGINIS ET MARTYRIS

Oratio. Omnipotens sempiterne deus qui infirma mundi eligis ut fortia queque confundas, concede propicius ut qui beate eufemie martiris tue solennia colimus, eius apud te patrocinia sentiamus. Per.

Tres lectiones fiant; et cetera de communi unius virginis et martyris. (i. 80, 76.)

SANCTI LAMBERTI EPISCOPI ET MARTYRIS.^b

Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius martyris et pontificis. (i. 49, 47, 42.)

Oratio. Presta, quesumus, omnipotens deus, ut beatum lamber-tum quam† ecclesie tue pontificem esse constituisti et martirem, suffragatorem nos facias habere perennem, et ad beatitudinis sue consortium pium introductorem. Per dominum.¹

IN NATALI SANCTI MATHEI APOSTOLI ET EVANGELISTE.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Estote fortes. *Psalmi feriales.*

Capitulum.^c Similitudo. R̃. Similitudo vultus.

^a H gives the Gospel (as on the Day) and [*Lectio vii.*] Bene et congrue premitit euuangelista iesum christum de quo dicturus erat per quem ascendit ad dauid, cui...super sedem tuam. (*Sar.* iii. 777.)

Lectio viii. Et a dauid usque...ut in eo idem† in christo, a quo liber etiam cepit, series generationis terminaretur: quia ille est...eterne beati-tudinis.

Lectio ix. Abraham genuit ysaac. Isaac autem genuit iacob. Spiritualiter per hos patriarchas ad nostram salutem christus ueniens in mundum, et horum omnium in se ipso gerens officium, in eorum interpretatione nominum, nostram designare uoluit salutem.

W omits. (See pp. 320, 325.)

^b H only in Kalendar.

In W the name seems partly erased.

^c W *Capitulum.* Benedicchio domini. O² has (in erasure) *Similitudo* and then *domini.*

¹ W quem, esse fecisti (omitting et), consortia.

Hymnus. Mathee sancte... Annue christe.

℣. In omnem terram.

Ant. Ecce ego iohannes. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Da nobis quesumus¹...

AD MATUTINAS.^a

Nouem lectiones fiant. Lectio i.^b In diebus illis erant duo magi
...ciuitate que dicitur nachab: in qua erat rex nomine
egippus...se deos esse.

^a W *Inuitatorium.* Regem apostolorum. O² *Regem ewangelistarum.*

O² has also Y. *Eterna Christi* In primo nocturno. A. *Convocatis.* Ps. *Celi enarrant* et cetera omnia de communi ewangelistarum. W gives both, and some more cues.

^b H *Leccio i.* Erant itaque duo magi...nadaber, in qua erat rex nomine eglippus.

Leccio ii. Hunc itaque...adorarent eos.

Leccio iii. Deus curam hominum gerens, matheum...prestigia eorum.

Leccio iiij. Hunc cum uidisset (P *lectio v.*)...homines deos esse. Et suscepit eum in domum suam.

Leccio v. Et ueniebant ad eum...baptizabantur plurimi, uidentes quod omnia que magi faciebant mala hominibus, hec dei apostolus euacuaret.

Leccio vi. Predicante apostolo uerbum uite, ecce tumultus luctuosus ortus est, in quo regis filius mortuus plangebatur. Ad cuius funus stabant magi. Qui cum non possent suscitare eum, suadebant regi hunc a diis raptum in collegium, ut sit unus ex diis. Tunc candacis eunuchus, ingressus ad reginam, dixit, Rogate ut ueniat apostolus dei matheus ad uos, et si ipse uobis eum suscitauerit, ipsos magos uiuos iubete incendi, quia omnia mala per eos in ciuitate uestra ueniunt.

W *Leccio prima.* Sanctus igitur matheus, cuius gloriosam hodie sollempnitatem per totum mundum fidelis celebrat populus, ad confirmationem omnium fidelium, ex puplicano factus est apostolus; qui post euangelii explecionem transiuit ad gentes, atque populos ethiopes, quos deformitas naturalis denigrabat, niueos euangelica dealbacione faciebat, ut sequens sermo demonstrat.

Leccio secunda. Erant itaque duo magi...eis omnis populis†, eciam et ipse rex memorate urbis.

Leccio iii. Ibat autem opinio...adorarent eos.

Leccio quarta. Faciebant enim gressus hominum subito...refrenabant.

Leccio v. Inperabant enim...percuterent, et ipsi incantando curabant. Sed contra eos deus apostolum suum mattheum mittebat, qui prestigia eorum detegebat. Omnes enim quos supradicti duo magi fiebant†, beatus matheus apostolus in nomine christi soluebat, et quibus illi auditum abstulerant, iste reddebat.

Leccio vi. Hunc uidisset ethiops...a philippo baptizatus; suscepit eum in domum suam, et ueniebant...amici candaces eunuchi, et baptizabantur plurimi, uidentes quod...hominibus faciebant, hec apostolus dei euacuaret.

¹ W quesumus domine omnipotens deus.

P beata solennitas.

Lectio ii. Et credebat eis omnis populus, et ipse rex etiam memorate ciuitatis. Et ibat...adorarent eos.

Lectio iii. Faciebant enim...refrenabant.

Lectio iiii. Imperabant...percuterent, et incantando curabant. Deus autem curam hominum...prestigia eorum.

Lectio v. Hunc cum vidisset ethiops eunuchus candacis nomine qui fuerat a philippo apostolorum discipulo baptizatus, procidit ad pedes eius adorans et dicens, quia respexit deus ciuitatem istam, ut liberet eam de manu horum quos putant stulti homines esse deos.

Lectio vi. Suscepit itaque eum in domum suam. Et veniebant ad eum omnes amici candacis, et audientes verbum vite, credebant et baptizabantur, videntes omnia mala que magi faciebant hominibus, per apostolum esse euacuata.

Secundum matheum ix.

In illo tempore. Cum transisset¹...Sequere me. Et reliqua.

Omelia venerabilis bede presbiteri de eadem lectione.

^aEx lectione euangelica, fratres carissimi, audiuius quia sedentem in theloneo matheum, ac temporalibus curis intentum, repente dominus miseratus vocauit; et de publicano iustum, et de theloneario discipulum fecit.

Lectio viii. Tantam ergo gratiam dominus apostolo tribuit, ut non solum predicandi, verumetiam† scribendi euangelium, illi ministerium commisit, ut qui terrestrium curam omiserat, celestium esse talentorum dispensator inciperet.

Lectio nona. Vidit ergo deus, id est iesus, hominem non tam corporis intuitu quam interne miserationis aspectibus; et petrum negantem, ut reatum suum cognosceret et deflere posset, respicere dignatus est.

^a H [*Leccio vii.*] Legimus, apostolo dicente, quia *omnes peccauerunt, et egent gloria dei: iustificati gratis per gratiam ipsius*. Qui et iterum eiusdem inestimabilis gracie magnitudinem commendans, ait, *Ubi autem habundauit delictum, superhabundauit gratia*.

Leccio viii. Quia nimirum quanto grauiorem dominus in electis suis peccatorum langorem curauit, tanto ampliorem cunctis gracie eminentis potenciam monstrauit.

Leccio ix. Unde et ex lectione euangelica audiuius...discipulum fecit.

W [*Leccio vii.*] Dominus iesus christus uidit sedentem in theloneo matheum, ac temporalibus curis intentum.

Leccio viii. Mox miseratus uocauit illum...fecit iustum, ac de theloneario discipulum, atque ad apostolatus promouit gradum, necnon etiam illi commisit ministerium scribendi euangelium.

Leccio ix. Matheus enim ebraice, donatus dicitur latine. Quod...munus accepit.

¹ H transiret.

Et cetera ad matutinas et ad alias horas de communi euangelistarum (i. 30), *cum hac oratione.* Beati apostoli tui et euangeliste mathei¹...

AD SECUNDAS VESPERAS.

^a*Ant.* Dilecti deo, *cum antiphonis sequentibus, et psalmis de apostolis.*

R. Cum ambularent, *et cetera de communi euangelistarum.*

Memoria de martiribus mauricio sociorumque† eius. Ant.

Gaudent in celis anime. *Ÿ.* Letamini. *Oratio.* Deus qui es sanctorum tuorum splendor mirabilis, quique hunc diem in honore beatorum martyrum tuorum mauricii, exuperii, candidi, victoris, innocentii et vitalis cum sociis eorum martirio consecrasti, da ecclesie tue de natalicio tante festiuitatis letari, ut apud tuam misericordiam exemplis eorum et meritis adiueamur. Per dominum.²

[SANCTI MAURICII SOCIORUMQUE EIUS.]

AD MATUTINAS.

^b*Nouem lectiones fiant. *Lectio i.* Temporibus diocleciani imperatoris, cum ipse ad consortium imperii maximianum cesarem fecisset, eumque contra amandum ad gallias destinasset, dedit ei legionem thebeam ex orientalibus militibus ad supplementum sui exercitus.

Lectio secunda. Que legio sex...habebat exemplo.

Lectio iii. Hec namque legio christiane religionis ritum orientali traditione susceperat, fidemque sacram armis omnibus preponebat. Erat in eadem legione primicerius...potius equalitatis quam terrore militari obedientiam preciperent.

Lectio quarta. Erant autem viri in armis bellicis strennui, et virtute nobiles, et nobiliores fide: maximianus vero cesar usu militie bellis erat aptus, sed ydolorum specialis cultor, crudelitate, auaricia, libidine, ceterisque viciis obsessus.

Lectio v. Maximianus vero dum ad sacramenta supernis† memorata cunctos in exercitu suo adesse cogeret, agnouit

^a HO¹ *Sancti Mauricii sociorumque eius. Ad vespas.* *Ant.* Sancti per fidem. *Psalmi feriales. Capitulum et cetera omnia de communi plurimorum martyrum.* Then only the collect.

W as P, but with *Ant.* In medio. *Ps.* Magnificat.

O² *Nouem lectiones fiant de communi plurimorum martyrum.*

^b H gives no lessons.

W *Sex lectiones fiant de proprietate sanctorum, et cetera de communi plurimorum martyrum.* (No lessons given.)

¹ H begins as Sar.
W omits ut.

² H omits in honore.
HW misericordiam tuam.

pretergressam legionem, subitoque iracundia et furore repletus, satellites misit, ut legionem predictam ad sacrilegia sua reuocarent.

[*Lectio vi.*] Tunc hi qui preerant legioni miti affatu dixerunt. Ad bellorum...non redire, sed esse sibi animo unum deum colere. Reuersi itaque satellites nunciauerunt...imperatoris preceptis obedire. Et iratus maximianus post diuersa tormentorum supplicia condemnauit eos ad mortem.

*Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Cum audieritis.***
Et cetera de communi plurimorum martyrum (i. 50), **cum oratione ut supra.***

SANCTE TECLE VIRGINIS ET MARTYRIS.^a

Oratio. Omnipotens sempiterne deus, qui non ydoneos nos esse¹ perpendis ad maiestatem tuam sicut dignum est exorandam, fac sanctam virginem tuam teclam pro nostris interuenire peccatis, cuius meritis nobis indulgentiam largiaris. Per.

Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius virginis et martiris. (i. 80, 76.)

SANCTI FIRMINI EPISCOPI ET MARTYRIS.^b

Oratio.^c Omnipotens sempiterne deus, qui hodiernam diem honorabilem nobis in beati firmini martiris tui atque pontificis solennitate tribuisti; da, quesumus, ecclesie tue in hac celebritate leticiam, ut cuius festa pio amore veneramur in terris, eius intercessione subleuemur in celis. Per.²

Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius martyris et pontificis. (i. 49, 47, 42.)

Si hoc festum vel aliquod festum trium lectionum sine regimine chori feria quarta vel sexta quattuor temporum euenerit: totum seruitium fiet de festo, et nichil de feria. Si vero in sabbato quattuor temporum aliquod tale festum euenerit, totum seruitium fiet de feria, et de festo memoria tantum.*

SANCTORUM MARTYRUM COSME ET DAMIANI.

Oratio. Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui sanctorum ^{*martirum**} tuorum cosme et damiani natalicia colimus, a

^a H only in Kalendar.

^b H only in Kalendar.

^c O³ has in margin (*l.h.*). Salvator mundi domine fadur of heuyn yblessyt þow be and al ye ffryte y^t cumyt of the de virgine ye maria.

Omnibus est notum quod multum diligo potum. Deus meus.

¹ W qui ydoneos non esse.

² W nobis beati. pro amore.

cunctis malis imminentibus eorum intercessionibus libere-
mur. Per.

Tres lectiones fiant, et cetera de communi plurimorum martirum.
(i. 58, 50.)

IN FESTIVITATE SANCTI MICHAELIS ARCH- ANGELI.

AD VESPERAS.

Ant. Excelsi regis¹... *Ps.* Laudate pueri.

Ant. Cui sol, luna deseruiunt per tempora, qui resides super
thronos et iudicas equitatem, assis nostris precibus, pius et
propicius.² *Ps.* Laudate dominum omnes gentes.

Ant. Prepositus paradisi ianue, cetusque angelicus et patriarcha-
rum cuneus, cum ceteris conciuibus supernis, nobis precentur
veniam ad dominum.³ *Ps.* Lauda anima.

Ant. Summa laus, dulcis melodia
te condecet per orbita
quo centri chorus resultat,
gaudens tali socio,
arua plaudunt et reboant,
leta tanto nuncio,
o michael, celorum preposite,
nostras voces accipe.⁴ *Ps.* Laudate dominum quoniam
bonus.

Ant. Te, deus omnipotens, rogamus, ut intercessione michaelis
archangeli dare digneris nobis vitam perpetuam. *Ps.* Lauda
hierusalem.

Capitulum. Significauit deus⁵... *R̃.* Te sanctum dominum.

Hymnus. Tibi, christe, splendor patris⁶...

Ÿ. In conspectu⁷... **R̃.* Adorabo**...

Ant. Dum sacrum misterium⁸... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus, qui miro ordine⁹...

*Nulla fiat memoria ad has vespervas, nisi hoc festum [in] dominica
contigerit.*

¹ W collaudauit.†
P omnes (for ciues).

⁴ H resultat.
W chori resultant.
H has tanto nuncio o on erasure. (See p. 386.)

⁵ P christi in his quecunque.
⁶ line 1, W Tibi rex splendor.
line 7, HW Collaudamus.
line 19, W Gloria patri.

² W thronum. ac propicius.
³ HW ac patriarcharum. ciuibus.

⁷ W psallat.
⁸ P beatus iohannes.
⁹ W assiscitur.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Cuncta agmina¹... *Ps.* Venite.

Hymnus. Tibi christe.

In primo nocturno.

Ant. Introibo in²... *Ps.* Verba mea.

Ant. Stetit angelus... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Ascendit fumus... *Ps.* In domino confido.

V. In conspectu angelorum.

Lectio prima.^a Angelorum quidem et hominum naturam, ad

^a H *Leccio i.* Nouem esse angelorum...cherubin seraphin. Greca autem lingua angeli nuncii...uocantur.

Leccio ii. Sciendum quod angelorum...uoluerit angelos facit.

Leccio iii. Hii qui minima...archangelus mittitur.

Leccio iiii. Ad hoc quippe...quid ualeant.

Leccio v. Neque in illa ciuitate sancta...medicina dei.

Leccio vi. Et quociens mire ..preualet deus. Unde et ille antiquus hostis qui esse deo similis per superbiam concupiuit, dum in fine mundi in sua uirtute relinquitur, extremo iudicio perimendus; cum michael archangelo preliaturus esse perhibetur, ut qui se ad similitudinem dei superbus extulerat, per michael peremptus discat, quia ad dei similitudinem per superbiam nullam exurgat.

W Leccio prima. Memoriam michaelis archangeli toto orbe uenerandam ipsius et opere condita et consecrata nomine demonstrat ecclesia, non metallorum fulgure, sed priuilegio commendata signorum uili facta scemate, sed celesti predita uirtute, utpote quam fragilitatis humane memor archangelus e celo ueniens ad promerendam ibi mortalibus supernorum ciuium societatem propria manu condere dignatus est.

Leccio ii. Vertice siquidem montis excelsi posita de corpore eiusdem saxio spelunce instar precauata ostenditur. Est autem locus in campanie finibus, ubi inter sinum adriaticum et montem garganum ciuitas seponatus posita est, qui a menibus ciuitatis a duodecim milibus preerectus in cacumine supremo beati archangeli quam prefatus sum gestat ecclesiam.

Leccio iii. Hanc mortalibus hoc modo cognitam libellus in eadem ecclesia positus indicat. Erat autem in illa ciuitate quidam homo prediues nomine garganus, qui ex euentu suo monti uocabulum† indidit.

Leccio iiii. Huius dum pecora, quorum infinita multitudine pollebat, passum† per diuersa montis latera pascere, contigit taurum armenti, gregis consorcia spernentem, singulare incedere solum, et ad extremum, redeuntibus pecoribus, domum non esse regressum.

Leccio v. Diues ille taurum, collecta seruorum multitudine, per denia queque requirens, inuenit tandem in uertice montis in foribus cuiusdam assistere spelunce. Iraque permotos,† cur soliuagus incedere,† arcu arepto appeiit illum sagitta toxicata.

Leccio sexta. Que uelud uenti flamine retorta, eum a quo tracta est mox reuersa percussit. Turbati ciues et stupefacti qualiter res fuerit effecta, non enim accedere propius audebat†, consuluerunt episcopum quid facto opus sit. Qui indicto ieiunio triduo, a deo monuit esse querendum. (Continued in lesson ix.)

¹ W adorent.

² W omits et.

cognoscendum se deus condidit. Quam dum consistere ad eternitatem voluit, eam procul dubio ad suam similitudinem creavit.

R̃. Factum est silentium... Ṽ. Milia¹... Salus.

[*Lectio ii.*] Decem igitur dragmas habuit mulier: quia nouem sunt ordines angelorum. Sed ut compleretur electorum numerus, homo decimus est creatus.

R̃. Stetit angelus... Ṽ. Factum est... Et.

Lectio iii. Nouem vero ordines angelorum dicimus; quia videlicet esse, sacro eloquio testante, scimus angelos... atque seraphin.

R̃. Te sanctum^a... Ṽ. Cherubin... Te decet. [Gloria... Te decet.]

In secundo nocturno.

Ant. Michael archangele²... [*Ps.*] Domine quis.

Ant. Michael prepositus... ciues, intercede pro nobis ad dominum.
Ps. Exaltabo i.

Ant. Gloriosus apparuisti... *Ps.* Omnes gentes.

Ṽ. Stetit angelus³... *R̃. Habens... **

Lectio iiii. Sed cur istos persistentium chorus angelorum... summi nuncii vocantur.

R̃. Venit michael... Ṽ. Data est⁴... Ut.

Lectio v. Sciendum vero quod angelorum vocabulum, nomen est officii, non nature. Nam sancti illi celestis patrie spiritus semper quidem spiritus sunt, sed semper angeli vocari nequaquam possunt.

R̃. In tempore illo consurget⁵... Ṽ. In tempore... Et.

Lectio sexta. Quia tunc solum angeli sunt, cum per eos aliqua nunciantur. Unde et per psalmistam dicitur, *Qui facit angelos suos spiritus*. Michael namque, quis ut deus, Gabriel autem, fortitudo dei, Raphael vero dicitur medicina dei.

R̃. Fidelis sermo... Ṽ. Gaudent... Gratia.

In tercio nocturno.

Ant. Concussum est... *Ps.* Dominus regnavit, exultet.

Ant. Data sunt ei... *Ps.* Dominus regnavit, irascantur.

Ant. Laudemus dominum... *Ps.* Benedic i.

Ṽ. Ascendit fumus... *R̃. In conspectu... **

^a *Sar.* iii. 865.

¹ W has milia for milies, and omits second ei.

² HW adiutorio.

⁴ W angelo.

P gabrieli.

³ P angelus domini.

⁵ W consurgit.

P omits ex eo.

Secundum matheum xvi.

In illo tempore, Accesserunt...regno celorum? Et reliqua.

^aOmelia beati maximi episcopi de eadem lectione.

Ex hac lectione euangelica intelligere possumus quod humilitate...yma sectetur.

R. In conspectu angelorum¹... V. Deus meus...Et confitebor.

Lectio viii. Occasio autem interrogandi dominus, quis illorum videretur et esset maior in regno celorum, ex superioribus fortassis acciderat. Quia enim viderant petrum alii discipuli in redditione census domino coequari, putantes illum eis omnibus esse prelatum, *in illa hora accesserunt ad iesum dicentes, Quis maior est in regno celorum?*

R. Archangeli michaelis... V. Perpetuum... Ut.

Lectio ix. Sed magister humilitatis, ut ostenderet regnum celorum non per superbiam sed per humilitatem esse querendum, illumque maiorem esse in eo qui propter deum se humiliat, *aduocans paruulum, statuit eum in medio eorum, et dixit eis, Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum celorum.*

R. Princeps sancte celestis militie,
Ne nos damnet pro commissis iudicis sententia,

^a H *Omelia excerpta de diuersis tractatibus.* Quociens legimus domini discipulos de ordine prioratus inter se contendisse uel interrogasse, non liuori et inuidie deputare debemus, sed humane fragilitati et infirmitati. Rudes quippe erant et nouelli. Tu autem.

Lectio viii. Quia enim audierant eum suam resurrectionem predicantem, et nondum spiritus sancti gratia illuminati, celeste regnum perfecte amare didicerant, quia ut ait euangelista *nondum erat spiritus datus, quia iesus nondum fuerat glorificatus*; putabant quod ipse resurgens a mortuis corporaliter regnum teneret, et ipsi honoribus sublimarentur.

Leccio ix. Unde et passionis illius tempore facta est contencio inter eos, quis illorum maior esset in regno celorum. Hac suspitione seducta fuerat mater filiorum zebedei, quando accessit ad iesum dicens, *Domine, dic ut sedeant hii duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et alius ad sinistram in regno tuo.*

W [*Leccio vii.*] Si diligenter audistis...preuenire.

Lectio viii. Ait enim dominus...iste, qui maior est in regno celorum.

Leccio nona. Interea neapolitani paganis adhuc ritibus oberrantes, sepontinos et beneuentanos qui ducentis quinquaginta milibus a seponto distant, bello lacescere temptauit. Qui antistitis sui montis edocti, triduo petunt inducias ut triduo ieiunio liceret quasi fideli patrocinio sancti michaelis implorare presidium.

¹ WP tibi adorabo.

W ad templum ad.

Assis pius in futuro defensor examine.¹

Ÿ. Separemur a sinistris, ut cum dextris positi,
Perfruamur iudicantis voce blanda domini. Assis. [Gloria.]
[Ps. Te deum.] Ÿ. Stetit angelus.

IN LAUDIBUS.

Ant. Dum preliaretur... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Dum committeret²... *Ps.* Iubilate.

Ant. Archangele michael... *Ps.* Deus deus.

Ant. Angeli domini... *Ps.* Benedicite.

Ant. Angeli, archangeli³... *Ps.* Laudate dominum.

Capitulum. Significavit.

Hymnus. Christe sanctorum decus angelorum⁴...

Ÿ. Adorate deum. *R̃. Omnes angeli eius.**

Ant. Factum est silentium... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui miro. *Et dicetur ad horas.*

AD PRIMAM.

Ant. Dum preliaretur. *Ps.* Deus in nomine. *Ps.* Quicumque
vult. **Sub eadem antiphona.*

R̃. Iesu christe cum alleluya. Ÿ. Qui sedes.**

AD TERCIAM.

Ant. Dum committeret.

Capitulum. Significavit.

R̃. In conspectu angelorum⁵... Ÿ. Adorabo... Alleluya. [Gloria.]

Ÿ. Stetit angelus.

AD SEXTAM.

Ant. Archangele.

Capitulum. Beatus qui legit et qui audit verba prophetie huius,
et servat ea que in ea scripta sunt, tempus enim prope est.

R̃. Stetit angelus... Ÿ. Habens... Alleluya.

Ÿ. Ascendit fumus aromatum.

AD NONAM.

Ant. Angeli, archangeli.

Capitulum. Iohannes septem ecclesiis que sunt in asya : gratia
vobis et pax ab eo qui est, [et] qui erat, et qui venturus
est.

R̃. Ascendit fumus... Ÿ. In conspectu... Alleluya.

Ÿ. Adorate deum. R̃. Omnes angeli eius.

¹ H exanime.

² P omits alleluya.

⁴ line 11, H veniat.

P in istud.

² HW et audita.

P adds alleluya.

⁵ W psallat.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Dum preliaretur, cum quattuor antiphonis sequentibus et psalmis dominicalibus.

Capitulum. Significauit deus que oportet. R̃. Princeps sancte.

Hymnus. Tibi christe splendor patris. Ṽ. In conspectu angelorum.

Ant. Domine deus sabaoth, omnium dignitatum dispensator atque largitor, da nobis famulis tuis beati michaelis archangeli omniumque sanctorum celestium virtutum semper tueri presidiis, et eorum gloriam ad laudem tui sancti nominis venerantes, ipsorum gaudiis fac esse participes.¹
Ps. Magnificat.

Oratio ut supra.

Memoria de sancto hieronimo. *Ant.* Confessor domini. Ṽ. Amauit.

Oratio. Deus, qui nobis per beatum²...

Et si hoc festum fuerit festum loci, fiant de eo vespere, et memoria de sancto michael.

AD MATUTINAS DE SANCTO HIERONIMO

Nouem lectiones fiant. Lectio i. Hieronimus noster opido... quod dalmacie...eruditus est.

Lectio ii. In grammatica quidem arte...imitatus est.

^a H *Leccio i*, as P.

Leccio ii. In gramatica...imitatus est. Romane ecclesie presbyter postmodum ordinatus est.

Leccio iii. Qui dum per triennium continuum carus...effugandum urbe ieronimum, quia eorum scribens uitia reprehenderet, insidias parauerunt.

Leccio iiii. as P.

Leccio v. Ad desertum deinde locum...crederes.

Leccio vi. Per quadriennium uero continuum in heremo constitutus in uasta...habitaculum, sedebat solus. Cotidie...subiciebatur.

W *Leccio prima.* Ieronimus noster oppido...quod dalmacie...uictorinum oratorem.

Leccio ii. Postquam omne mundanarum...imitatus est. Romane...ordinatus est. Qui dum...parauerunt.

Leccio tertia. Igitur ieronimus roma...obseruabat. Ad desertum...crederes.

Leccio iiii. Per quadriennium...subiciebatur. (As H lectio vi.)

¹ H sanctorum.

W tuere.

H sancti tui nominis.

W omits sancti.

² W scripture sacre.

H uirtutem (for veritatem).

H presta quesumus.

W doctrinis ad meritis.

Lectio tertia. Qui dum per triennium carus...monachorum ordinibus pre petulantie ingluvie discurrentes ad effugandum urbe hieronimum, quia eorum scriberet vicia deprehendere insidias parauerunt.

Lectio quarta. Igitur hieronimus roma egressus...nazauzenum, ut scripturarum sanctorum studiis erudiretur, eumque ^{*in**} constantinopolitana urbe obseruabant.†

Lectio v. Ad deserta inde loca ob agendam inibi penitentiam olim properare cupierat, quo ita...crederes. Per quadriennium vero continuum constituitur in vasta solitudine, que horridum monachis prestat habitaculum, ibique solus sedebat. Tu autem domine.

Lectio vi. Quotidie lacrimæ, quotidie gemitus, et si quando repugnantem somnus imminens oppressisset, nuda humo vix ossa herentia collidebat. Pallebant ora ieiuniis, et ebdomadatum inedia caro subiiciebatur.

^a*Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Vos estis sal terre. (i. 72.) Et cetera ad matutinas et ad omnes alias horas de communi unius confessoris non pontificis. (i. 67.)*

*AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Iustum deduxit, cum aliis quattuor antiphonis sequentibus, et psalmis ferialibus.

R. Sancte N. Et cetera de communi unius confessoris non pontificis. (i. 70.)

*Ad has vespas fiat*** ^bmemoria de sanctis germano [remigio W] vedasto et amando, confessoribus. Antiphona et versus de communi plurimorum confessorum. Oratio. Exaudi, domine, populum tuum, et sanctorum confessorum tuorum germani, remigii, vedasti atque amandi solennia celebrantes,

Leccio v. Quadriennio itaque dedicate penitencie exacto, ad bethleem oppidum ieronimus remeavit, ubi prudens animal ad presepe domini sese optulit permansurum, biblioticam suam quam sibi summo studio ipse condiderat iterum relegens; diem ieiunans ducebat ad uesperam.

Leccio sexta. Plures ad eum religiosorum, quibus uite eius fama comperta erat, protinus confluerunt: bonumque doctorem paruo adhuc sub tugurio boni† obseruare discipule. Nec multo post cellulam sibi ob discipulorum suorum copiam, et propter frequentiam aduentantium ad bethleemiticam portam construxit.

^a W *Euangelium.* Homo quidam peregre.

^b HO¹ *Sanctorum Germani, Remigii et uedasti confessorum oratio. or.†* Exaudi...cum sanctorum...germani, remigii, et uedasti, tibi patrocinio supplicantem, ut et temporalis uite nos tribuas pace gaudere, et eterne...

Then S. Leodegarius.

W gives the collect as H, but with nobis tribuas.

temporalis vite tribue pace gaudere, et eternum reperire subsidium. per.

Eodem die fiat memoria de sancto piato. Antiphona et versiculus de communi unius martyris. Oratio. Salutarem nobis edidit hodierna dies beati piati martiris tui, domine, in tua virtute leticiam: presta, quesumus, ut *et** conuersationis eius insignia predicando et intercessione tibi placita iugiter gloriemur. Per.

AD MATUTINAS DE SANCTIS CONFESSORIBUS GERMANO
CUM SOCIIS

Tres lectiones fiant. Et cetera de communi plurimorum confessorum. (i. 74.)

IN FESTIVITATE SANCTI THOME HERFORD-
DENSIS ECCLESIE EPISCOPI.^a

AD VESPERAS.

Ant. In celesti gloria qua gaudent angeli
regnat thomas, dominum laudate peuri†. *Ps.* Laudate
pueri.

^a HO omit.

W as follows:—

IN FESTO SANCTI THOME EPISCOPI ET CONFESSORIS.

AD VESPERAS.

Ant. Nam sedet in dextera christi redemptoris
thomas scandens ethera gradus alcioris. *Ps.* Dixit dominus.
Ant. Dispersit pauperibus opem pietatis,
immunis a sordibus fede prauitatis. *Ps.* Confitebor.
Ant. Beatus uir qui timuit regem maiestatis,
cuius cor non tumuit uento uanitatis. *Ps.* Beatus uir.
Ant. Qui uidet¹ humilia suorum seruorum,
hunc uexit ad premia glorie sanctorum. *Ps.* Laudate pueri.
Ant. Ludent† deum populi, eternus qui manet,
thomas sordes seculi prece sua sanet. *Ps.* Laudate dominum omnes.
Capitulum. Ecce sacerdos magnus.
R̃. Presul pascens.
Ymnus. Gaude mater... *Ỹ.* Amauit eum dominus.
*Ant.*² Lux fulget ex anglia... *Ps.* Magnificat.
Ant. Tu stirps preclara, sacra uita, sciencia clara,
Pontificalis ara, duc nos ad premia cara, alleluya. *Ps.* Magnificat.
Oratio. Venerandam huius diei...
Alia oratio. Deus qui ecclesiam tuam in beati...³
Eodem die fiat memoria de sancto leodegario. Oratio. Fac quesumus...

¹ For videt.

² As P Per Oct. (p. 353.)

³ As P Depositio (p. 310), and p. 12.

Ant. Omnes gentes psallite in laudem domini
senes atque iuvenes et omnes populi. *Ps.* Laudate
dominum.

Ant. Iustus laudet dominum qui iustos diligit,
compeditos liberat, elisos erigit. *Ps.* Lauda anima.

Ant. Non est speciosa laus in ore peccatoris,
iustorum iocunda est laudatio decoris. *Ps.* Laudate
dominum quoniam bonus.

Ant. Syon psallite iugiter^a... *Ps.* Lauda hierusalem.

Capitulum. Ecce sacerdos.

R. Homo mutus qui lingua caruit,
ventri victum vi manus impulit;
thomam rogat, linguam obtinuit,
Linguis loqui diuersis meruit.

Ÿ. Zacharie qui os aperuit,
muto linguam per thomam tribuit. *Linguis.* Gloria.
Linguis.

Hymnus.^a Gaude mater ecclesia¹... *Ÿ.* Amavit eum.

Ant.^a O pater pietatis²... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Venerandam huius diei festiuitatem beati pontificis tui³
thome solenniter celebrantes, supplices te domine
deprecamur, ut eius precibus gloriosis sue consortes glorie⁴
effici mereamur. Per dominum.

*Nulla fiat memoria de sancto leodegario, nisi fuerit festum loci, et
tunc fiat memoria de eo de communi unius martiris, cum hac
oratione.* Fac quesumus omnipotens deus ut venerabilis
leodegarius, sacerdos et martir, et sacris nos excerceat
institutis, et pia semper efficiat confessione constantes.
Per.^b

Completorium sicut in festo trinitatis.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Assunt thome presulis festa leticie,
Adoremus et laudemus regem glorie. *Ps.*
Venite.

Hymnus.^c Iste confessor.

^a As Depositio s. Thome (p. 309, 310.)

^b O² Or. *Sancti Leodegarii.*

^c W *Hymnus.* Gaude mater ecclesia.

¹ line 1, W cantibus.
line 2, P sancte†.
line 3, P dicata†.

³ W omits tui.

² P line 2, claritatis.
line 4, purgans.

⁴ W sui consortes (omitting glorie).

In primo nocturno.

Ant. Thomas pestilentie cathedra non sedit,
legem implens, tempore fructum vite dedit. *Ps.* Beatus vir.

Ant. Hic preceptum domini predicans timore
non serui sed filii seruiuit amore, *Ps.* Quare fremuerunt gentes.

Ant. Non timebat impios pius aduersantes,
iustos saluat dominus in ipso sperantes. *Ps.* Domine quid.

Ÿ. Amavit eum.

Lectio prima.^a Beatus igitur thomas natione anglicus, angelicus vero, ipse de parentibus nobilibus et catholicis originem suam trahens, ab etate sua primeua morum honestate preclarus, studiis litterarum se dedicauit totaliter, sic in ipsis sollicitè studuit et profecit, quod tam in humanis scientiis quam etiam in diuinis, honorem magisterii est adeptus.

R̃. Pater pius pastor prudentie
escis alit oues ecclesie.
Thomas thema fit temperancie,
iaspis gestu, iudex iusticie.

Ÿ. Non infirmant fortem fallacie,
dona, decus, damna, diuitie. Thomas.

Lectio secunda. Ne autem terrene carnis inhabitatio deprimeret sensum suum¹ celestia cogitantem; ipsam ut seruiret spiritui, vigiliis et abstinentiis, necnon et² pungenti cilicio, sed et cibi et potus parcimonia continua macerabat.

R̃. Erant thome mores, humilitas
corde, simul in ore veritas,
Actus simplex, fides, spes, caritas.

Ÿ. Actus³ cibis, vestis asperitas,
et mens munda, carnis et castitas. Actus.

^a W *Leccio prima.* Beatus igitur thomas nacione anglicus, angelicus homo, ipse...etate primeua...sic se dedicauit...adeptus. Postquam doctrine sue radios longe lateque diffundens, quam plures ad iusticiam erudiuit, uelut luminare in mundo prefulgidum continens uerbum uite.

Leccio secunda. Ne autem terrene...macerabat, abstinens a uino sepius sciens...carnis.

Lectio iii. Sciens etiam quod promittitur in obiectum...adamauit, propter quod mulierum consorcia...blanda colloquia...iniciu perierunt.

¹ W suum sensum.

² W omits et.

³ W Artus (for arctus).

Lectio tertia. Abstinens etiam animo¹ sepius, sciens quod in ipso lubricum latet carnis. Sciens autem quod deus² promittitur in obiectum et premium mundis corde: a iuuentute sua castitatis pulcritudinem adamauit.

R⁷.^a Nauti, maris passi naufragia,
thome vouent, petunt suffragia.
Lux de celis descendit ignea,
cessant cedunt cuncta contraria.

Ÿ. Tres candeles luce syderea
sunt accense, mulcentur maria. Lux de celis descendit.
Gloria. Cessant cedunt.

In secundo nocturno.

Ant. Mundi spreuit gloriam, spreuit vanitatem,
non querit mendacium, querit veritatem. *Ps.* Cum
inuocarem exaudiuit me.

Ant. Peribit vir sanguinum et spes impiorum,
erit expectatio leticia iustorum. *Ps.* Verba mea auribus
percipe, *et cetera.*

Ant. Super celos inclitus thomas eleuatus,
honore et gloria regnat coronatus. *Ps.* Domine dominus
Ÿ. Iustum [deduxit]. noster.

Lectio quarta.^b Siquidem iste sanctus mulierum consorcia, que preciosam viri animam capiunt, et ipsarum blanda eloquia³ prudetissime† deuitabat. Nouerat namque quod multi propter mulieris speciem, a qua factum est peccati initium, perierunt.

^a W R⁷. Hic est abel per innocenciam,
nouus ioseph ob continenciam,
hic elias per abstinenciam,
Sicut noe seruans iusticiam.

Ÿ. In presenti fer nobis gratiam,
in futuro da thoma gloriam. Sicut.

^b W *Leccio quarta.* Iste sanctus etiam...benignus. Miseracio nichilominus que ab infancia secum creuit, erga pauperes et afflictos sue pietatis uiscera sic affetit, quod ipse uerus pauper spiritu, diues rebus, illos largis sustentabat elemosinis, istos uero crebris consolacionibus refouebat.

Leccio v. Cum apostolo namque paulo infirmabatur cum infirmantibus, cum patientibus scandalum urebatur; prudenter attendens...homine iustificato.

Leccio vi. Vir itaque sanctus, pietatis intentus operibus, pauperibus et egenis necessaria exhibuit per pietatem, et uerbum tribuit bonum per humilitatem. Duasque istas uirtutes ita sibimet connexas habuit, ut se erga indigenciam proximi uicaria semper ope fulcirent.

¹ W a uino (omitting etiam animo).

² W Sciens etiam quod promittitur (omitting deus).

³ W colloquia.

R̃.^a Parens partus septies fecerat,
sed defunctos ; octauo tulerat
abortiuum, hunc mensurauerat
seruo dei Quam† sanctus suscitāt.

Ÿ. Ecce deus sanctum mirificat,
qui defunctum fetum viuificat. Quem.

Lectio v. Iste sanctus etiam, ut alter iob simplex rectus et¹
timens deum, a christo didicit esse mansuetus mitis corde
humilis et benignus.

R̃. Pastor hosti murum² opposuit,
nec laborem nec mortem timuit,
vi predonem preda destituit,
Domus dei iura restituit.

Ÿ. Magnus magna fecit et docuit,
pia cunctis exempla prebuit. Domus dei.

Lectio sexta. Beatus itaque thomas prudenter attendens quod in
ecclesiastico scribitur, *In³ omni dato non des tristitiam⁴*
verbi mali, et rursum, *Ecce verbum super datum bonum*,
sed⁵ utraque cum homine iustificato : partitus est letanter
triticum ouibus propriis. Tu autem domine.

R̃.^b Presul pascens⁶... Ÿ. Omnes quidem... Post laborem...

In tercio nocturno.

Ant. Malignus ad nichilum huic iusto deductus
opertum⁷ iusticie gloriosus fructus. *Ps.* Domine quis
habitabit.

Ant. Posuisti capiti thome glorioso
coronam de lapide christi⁸ precioso. *Ps.* Domine in
virtute.

Ant. Mundus, verax, innocens, per dilectionem
accepit a domino benedictionem. *Ps.* Domini est terra.
Ÿ. Iustus ut palma florebit.

^a W R̃. Thomas primus fit doctor gencium,
alter ensis subit supplicium,
hic pastoris complet officium,
Vinum† [binum] prebens se sacrificium.

Ÿ. Carne licet non sensit gladium,
corde tamen suplet martirium. Vinum.

^b As Depositio (p. 309.)

¹ W ac.

² W Pastor murum lupis.

⁴ W tristitia.

⁶ W ad gaudium.

⁸ W capite.

W christe.

³ W omits in.

⁵ W et (for sed).

⁷ W operum.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii Nemo accendit lucernam. (i. 69.)

R̃. Mundi thomas furores temperat,
famem pellit, a peste liberat,
firmat pacem, salutem reparat,
Fugat mortem, et vitam comparat.

Ÿ. Terre, mari, et ventis imperat,
carnem, mundum, et hostem superat. Fugat mortem...

R̃. Clarus claris signis ostenditur,
cecus videt et mutus loquitur,
surdus audit et claudus graditur,
Eger quisque sospes¹ reuertitur.

Ÿ. Per te thoma captiuus soluitur,
fugit demon, mors vita vincitur. Eger.

R̃. Princeps pacis precatu presulis
tui thome aufer a famulis
culpam cordis, oris et operis;
Sede sancta siste nos superis.

Ÿ. Ubi plausus perpes, pax pectoris,
splendor summi solis ac syderis. Sede.

**Prosa.* Super celos sublimaris
Gratis gratans gratularis.
Felix fatim efficeris,
Funes confringens funeris,
Tuos thoma tuearis,
Motus mulce magne maris,
Tu qui digne laudaris.

Superis.

Ps. Te deum.**

Ÿ. Iustum deduxit.

IN LAUDIBUS.

Ant. Christo laus et gloria dentur cum honore,
qui precinxit famulum virtutum decore. *Ps.* Dominus
regnauit.

Ant. Ceci vident, ambulant claudi, muti fantur,
Surdi, demoniaci, leprosi curantur. *Ps.* Iubilate.

Ant. Corpora morticina, membra dissoluta,
Sunt² saluti reddita, vite restituta. *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Tristes, egri, debiles ad sanctum accedunt,
iusti voti compotes gaudentes recedunt. *Ps.* Benedicite.

Ant. Multitudo confluit et plebs copiosa,
admirantes opera tanta gloriosa. *Ps.* Laudate.

Capitulum. Ecce sacerdos.

Hymnus. Iesu redemptor. Ÿ. Iustus germinabit.

¹ W saluus.

² W omits sunt.

Ant. Sancte thoma, succurrens¹ omnibus,
 intus, extra nos munda sordibus,
 caritatis sic reple moribus
 ut regnemus tecum celestibus, alleluya. *Ps.* Benedictus.
Et dicatur quotidie per octabas super psalmum Benedictus.
Oratio. Venerandam. **Et dicetur ad horas et per octabas.**

AD PRIMAM.^a

Ant. Christo laus. *Ps.* Deus in nomine. *Ps.* Quicumque vult,
 sub eadem antiphona.
Ry. Iesu christe cum alleluya. *Ry.* Qui sedes.

AD TERCIAM. *Ant.* Ceci vident.

AD SEXTAM. *Ant.* Corpora.

AD NONAM. *Ant.* Multitudo.

Capitula responsoria et versiculi de communi unius confessoris et pontificis ad horas dicuntur. (i. 63.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Christo, cum aliis quatuor antiphonis sequentibus et psalmis dominicalibus.

Capitulum. Ecce sacerdos. *Ry.* Princeps [paci] **cum prosa*
 Super celos.**

Hymnus. Gaude mater [ecclesia.]

**Vel sequentia.* Summi regis in honore, presulis memoria
 Sancti thome cum maiore fiat reuerentia.
 Doctor plebem illustravit verbi vite radio,
 Doctor gregem confortauit frequenti subsidio.
 Qui dum carnem domitauit pungenti cilicio,
 Sese christi dedicauit hostiam seruitio.
 Thoma presul gloriose circunda presidiis,
 Seruos tuos gratiose seruans in angustiis.

Amen.**

Ÿ. Amauit eum.

Ant. Sicut fragrant orto florum, candelent, curant, lilia,
 thomas per² exempla morum fragrat in ecclesia,
 candet choro confessorum³ flos vite mundicia,
 culpas curat contritorum, poli prestat premia, alleluya.
Ps. Magnificat.^b

Oratio ut supra.

^a W Ad primam et ad alias horas antiphone de laudibus, responsoria de communi cum alleluya.

^b W places here the Antiphons on p. 353.

¹ W succurres.

² W omits per (added above line).

³ W confessor.

*PER OCTABAS SANCTI THOME.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, antiphone in nocturno cum psalmis sicut in die.

Ÿ. Amauit.

Lectio i. Fuit vir vite venerabilis seruus dei thomas de cantilupo, herfordensis ecclesie episcopus, natione anglicus, nobilis genere ex patre vuillermo de cantilupo, matre vero milecenta, que fuit comitissa de ebroyis in normannia.**

^a*Tria responsoria in nocturno, *et ita quotidie infra octabas per ordinem dicantur.*

Lectio secunda. Ipse autem thomas etatem moribus transiens, animam nulli dedit voluptati, et ab annis puerilibus deum cepit colere pariter et timere. Cum enim traderetur sanctus artibus liberalibus informandus, licet sue eruditioni intenderet studiosus, et cum affectibus bonis doctoribus obediret, quotidie tamen horas canonicas dicere et missam audire ante omnia solebat.

Lectio tertia. Unde ad uniuersitatem oxonie primo, post parisiis transferans hic sacerdos magnus futurus ratiocinalem scientiam aggreditur, quam in pectore rationali erat portaturus.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona Christo laus. Ps. Dominus regnauit.

Et cetera sicut in die dicuntur.

Memorie feriales non dicuntur.

AD PRIMAM. *Ant. Ceci vident.*

AD TERTIAM. *Ant. Corpora.*

AD SEXTAM. *Ant. Tristes.*

AD NONAM. *Ant. Multitudo.*

Et cetera ad horas ut in die.

AD VESPERAS.

Dicitur hec sola antiphona Christo laus cum psalmis dominicalibus.

Capitulum. Ecce sacerdos.

Hymnus. Gaude mater.

^a W *Responsoria per octabas.* Hic est abel. Ÿ. In presentis. Sicut. R7. Thomas. Ÿ. Carne licet. Vinum.

W gives no lessons for the Octave, but collects of S. Francis and S. Fides and service of S. Osyth.

Una ex sequentibus antiphonis super psalmum Magnificat per ordinem dicitur.

Ant. Syon psalle†. *Require in primis vespers.*** (pp. 346, 309.)

Ant. Salue thoma¹ pastor bone
christi gregis et patrone
ac doctor ecclesie :
opem queso fer egrotis,
atque mentibus deuotis
confer lumen gratie.

Ps. Magnificat.

Ant. Puer mersus *morti datus,
tandem thome mensuratus
est apud oxoniam :
qui statim resuscitatus,
ut a somno excitatus,
dei per potentiam,
cum reuixit, clamans dixit,
eamus ad herfordiam.

Ps. Magnificat.**

Ant. ^aLux fulget *ex anglia,
thomas vir anglicus,
nobilis prosapia,
presul apostolicus,
doctor veritatis,
dona nobis gratie
christi patrocinium,
et post hoc exilium
ac felicem transitum,
iunge nos beatis, alleluya.

Ps. Magnificat.**^b

*DIE TERCIA.

Lectio prima. Erat autem sanctus thomas parisiis in medio doctorum sedens, et ipsos audiendo et interrogando, cepit philozophie secreta rimari. Sicque profecit gratie munere spiritualis, ut inter perfectos sapientiam loqueretur.

Lectio secunda. Et quia in rationali, quod pectori summi sacerdotis annexum est, iudicium et veritas debent inscribi, hic futurus pontifex sacrorum canonum sanctiones, que in theologie paginis mutuando veritatem et imperatorum legibus iudicii equitatem constare noscuntur, arbitratus est audiendas.

Lectio iii. Sic ibidem profecit, ut ad uniuersitatem oxonie remeans, resumpto cathedrali honore, officio iuris canonici regimen et geminanti magisterii culmen ascendit. In ipso

^a So W first Ves. (p. 345.)

^b W adds *Ant.* Tu stirps. (p. 345.)

¹ W thome.

namque studio generali ab ipsa uniuersitate unanimi consensu cancellarius effectus est.

Die tertia fiat memoria de sancto francisco: antiphona et versus de communi unius confessoris non pontificis. ^a*Oratio.* Deus qui ecclesiam tuam beati francisci ¹confessoris tui fetu noue prolis amplificas: tribue nobis ex ²eius imitatione terrena despicere: et celestium bonorum ³semper participatione gaudere. Per.

*DIE QUARTA.

Lectio i. Cepit itaque beatus thomas quotidie in bonis crescere, et ministerium sibi creditum dempto fastu superbie exercere domini regis per omnia studens prouidere quieti, et proximorum pro causis diuersis ad curiam regis aduenientium consulere utilitati.

Lectio secunda. In omni causa et negotio manus penitus excutiens a munere acceptione, que oculos excecare solent etiam sapientium, hic fastum tumentium diuitum attendens, a veritate non conticuit: nec pauperum et humilium ignominiam aspernabatur, sed auditu auris omnibus obediuit. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

Lectio tertia. Sic igitur profecit professor trinitatis, ut trino magisterio meruerit decorari. Inter hec tamen viam innocentie deuotionis ac puritatis quam ceperat non deserens, magis ac magis in dei timore et amore profecit et creuit felicibus incrementis semper.

Vel si placet fiat totum seruitium de sancto raphele† in modum qui sequitur cum memoria de sancto thoma.

IN FESTIVITATE SANCTI RAPHAELIS ARCH-ANGELI.^b

AD VESPERAS.

Ant. Cum rectos ex congruo deceat laudatio,
magis decet angelos in celi palatio. *Psalmi dominicales.*

Capitulum. Benedicimus† deum celi, et coram omnibus viuentibus confitemini illi, quia fecit nobiscum misericordiam suam.

R.^c Tempus est ut reuertar... Ṽ. Benedicite⁴... Vos autem benedicite deum.

¹ H omits S. Francis.
² O² gives collect.

^b not in HWO.
^c i. 449. Sar. i. 1301.

¹ W meritis (omitting confessoris tui).
³ W donorum.

² W omits ex.
⁴ P confitemini illi.

Hymnus. Exultet celum gaudiis,
sonemus ex precordiis
de raphaelis gloria
in summa celi curia.

Cantemus illud canticum
celeste et seraphicum,
ter sanctus, propter mysticum
principatum ierarchicum.

Omnesque celi milites,
illustres magis principes,
quorum sunt nota nomina,
merentur laudum carmina.

Ut deus quis? sonat michael;
ut fortis, tonat gabriel;
salutis dona, raphael;
laudatur his emanuel.

Totius orbis domino
applaudat celi curia,
cum raphaelle iubilans
in sempiterna gloria. Amen.

V. Laudate dominum^a... *R.* Laudate eum...

Ant. Celebremus in terris raphaelis opera,
qui summi imperii assistit ad latera,
unus ex principibus in patria celesti,
arcens malos spiritus qui nobis sunt infesti.

Ps. Magnificat anima.

Oratio. Deus, qui per sanctum angelum tuum raphaelem cecum thobiam illuminasti, filioque suo cum sara, fugato demone, matrimonium consummasti, ac cum eiusdem filii prospero conductu et multa substantia¹ letificasti; concede propicius, ut per eundem angelum illuminati, fugatis anime adversariis, cum vite presentis prosperitate ad patrem animarum et sponsum leti perueniamus. Per dominum.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Trinum deum collaudemus
regnantem in celis,
recolentes memoriam
sancti raphaelis. *Ps.* Venite.

^a *Sar.* iii. 877.

¹ Hereford Missal adds parentes suos.

Hymnus.

Eternam celi gratiam
per angelorum operam
christicole hic currite
concelebrantes dulciter.

Humani hostis generis
in sanctum seuit piissime¹
thobiam cecum, pauperem,
captivumque captivauit.

Terrorem tremit seculi
et carnales illecebras,
vim et diuincunt demonum,
iuuando mirabiliter.

Sanctorum sacram filiam
opprobriis tunc notauit,
septemuiram finaliter
raphael² sanauit.

Laus patri sit cum filio,
una cum sancto spiritu,
qui angelorum cetibus
coniungat nos in exitu. amen.

In primo nocturno.

Ant. Celi qui sunt spiritus patrie celestis
enarrant dei gloriam signis manifestis. *Ps.* Celi
enarrant.

Ant. Mira res ostenditur cum thobias sanatur,
humanam effigiem raphael imitatur. *Ps.* Verba mea.

Ant. Quanta iustis mestis datur spes misericordie,³ in viando
cum thobie mittitur raphael consolando. *Ps.* In
domino confido.

Ÿ. Benedicite dominum. R̃. Omnes angeli eius.

Lectio i. (Tobiae ii. 10-11.) Contigit autem ut quadam die
fatigatus thobias... fieretque cecus.

R̃. Miserator dominus et iustus retributor
thobie famulo suo factus est adiutor,
Cum factus sit egenus.

Ÿ. Furtiuum abhorrui, et sua distribuit, pietate plenus. Cum.

Lectio ii. (Tob. ii. 12-13.) Hanc autem tentationem...
euenerit illi.

R̃. Sanctus pater solus iacens, deo derelictus,
de suo reuelamine cogitat afflictus.
De massa mutuata.

Ÿ. Decem talenta tradidit gabello qui non reddidit
pecunia munerata. De massa.

Lectio tertia. (Tob. ii. 14-16.) Sed immobilis...sepulturas
faciebas?

¹ ? for pessime.

² ? eam omitted.

³ ? parts of two antiphons. 11 •

R̃. Pater filium vocauit,
ignotam viam imperauit,
de qua iuuenis dubitauit ;
O deus qui tuos saluas !

Ÿ. Hic cum querit socium,
reperit archangelum
succinctum ad valuas. O deus. Gloria patri. O deus.

In secundo nocturno.

Ant. Sicut puer egreditur
et canis insequitur,
mater flens conqueritur,
prole non presente. Ps. Domine quis habitabit.

Ant. Lumen, ait, oculorum a nobis misisti,
et nostre senectutis baculum transtulisti,
in filio absente. Ps. Exaltabo.

Ant. Pater reuersurum sperat,
gratum semper iter erat,
angelo ducente. Ps. Omnes gentes.

Ÿ. Benedicite angeli domini domino.

R̃. Benedicite celi domino.

Lectio quarta. (Tob. ii. 17-19.) Thobias vero increpabat...
potuisset deferebat.

R̃. Prima difficultas itineris intimatur,
per hostem nostri generis ad tigrim paratur
Belua marina.

Ÿ. Puerum vorare voluit
quem in siccum attrahit
gratia diuina. Bellua marina.

Lectio quinta. (Tob. ii. 20-21.) Unde factum est, ut hedum...
aut contingere.

R̃. Benedictus dominus qui angelum mandauit,
et ministrum mortis in pastum parauit.
Quem occidit iuuenis et exenterauit.

Ÿ. Angeli consilio,
pro vie edulio
piscem reseruauit. Quem occidit iuuenis.

Lectio sexta. (Tob. ii. 22-iii. 2.) Ad hec uxor...veritas et
iudicium.

R̃. Doctus tam medicus nusquam auditur
ut raphael tam practicus qui lumen largitur
Ceco veterato.

Ÿ. Admirando opere
quis felle et iecore
fit sospes iterato. Ceco. Gloria patri. Ceco veterato.

In tercio nocturno.

Ant. Felix iter peragit iuuenis thobias,
cuius viam dirigit magnus azarias. *Ps.* Dominus regnauit,
exultet.

Ant. Nam nemo securius viam ducitur^a
sequente sanctum angelum immersum in deo. *Ps.*
Dominus regnauit, irascantur.

Ant. Ductu raphaelis fit cognatus hospes,
exultans quod pater pueri sit sospes. *Ps.* Benedic i.

Ÿ. In conspectu angelorum...tibi.^b R̃. Adorabo...

Euangelium secundum iohannem quinto.

In illo tempore, Erat dies festus iudeorum, et ascendit iesus ierosolimam. Est autem ierosolimis probatica piscina que cognominatur bethsaida, quinque porticus habens. Et reliqua.

Omelia beati augustini episcopi de eadem lectione.

Breuiter dico : aqua iudaicus populus erat, quinque porticus habens. Quinque enim libros scripsit moyses ; ergo aqua quinque porticibus cingebatur, sic ille populus lege coercebatur. Aque perturbatio in illo populo est domini passio. Qui descendebat, sanabatur. Non nisi unus, quia ipse est unitas. Quibuscunque enim displicet christi passio, superbi sunt. Nolunt descendere : non sanantur.

R̃. Sara stirpis iacob nata,
miro modo reseruata,
multis commaritata,
Mansit in opprobrio.

Ÿ. Azarias prudens factor
fit thobie procurator
tractans de coniugio. Mansit.

Lectio viii. Et ego, inquit, crediturus sum deum in carne, deum natum ex femina, deum crucifixum, flagellatum, mortuum, vulneratum, sepultum? Absit ut hoc credam de deo, indignum est. Cor loquatur, non ceruix. Superbo videtur indigna domini humilitas: ideo a talibus longe fit sanitas. Noli te extollere, si vis sanari: descende.

R̃. Thobias iuxta legis procedentem morem ;
raguelis filiam petit in uxorem ;
Sed de predecessorum expauit dira sorte.

Ÿ. Angelus tunc consolatur,
iecur piscis reseruatur,
ut seruet te a morte. Sed de...

^a ? for ducit eo...immerso.

^b *Sar.* iii. 866.

Lectio ix. Expauescere pietas debuit, si christus in carne mutabilis diceretur. Nunc autem commendat tibi veritas immutabilem christum quantum attinet ad verbum. *In principio enim erat verbum, et verbum erat apud deum*, non quod poneret et transiret, quia *deus erat verbum*. Manet ergo deus immutabilis.

R. Ad nuptias proceditur,
dos magna conceditur,
thalamum ingreditur

Thobias cum uxore.

Ÿ. Tunc insistunt precibus,
desistunt ab amplexibus,

saluantur a terrore. Thobias. Gloria... Thobias cum.

Ps. Te deum. *Ÿ.* Ascendit fumus^a... *R.* In conspectu...

IN LAUDIBUS.

Ant. Ingressi nupti thalamum, se totos dant ad dominum,
ut precibus et lachrimis fugetur demonium. *Ps.* Dominus
regnavit.

Ant. Parentes sunt pauidi ne nouus coniugatus [deo.
per demonem ut ceteri foret strangulatus. *Ps.* Iubilare

Ant. In crastino consurgunt quam leti parentes, [meus.
quod filium cum filia reperiunt viuentes. *Ps.* Deus deus

Ant. Decantent altithrono qui astant omnes laudes,
qui demonis per angelum superabat fraudes. *Ps.* Benedicite
omnia.

Ant. Cum sanctum matrimonium thobias consummabat,
deuotas deo gratias anna decantabat. *Ps.* Laudate dominum
de celis.

Capitulum. Benedicimus deum celi.

Hymnus. Excelsorum ciuium inclita gaudia
canamus socii, factaque fortia,
nam decet animus, ut canat dulcius
celorum laudes principum.

Hi sunt precipui regnorum presides,
arcendo demones nunquam sunt desides,
resistunt emulis ut fortes milites,
gygantum genus optimum.

Presunt hi preliis more iuuantium,
impugnant spiritus sine vecordia,
concurrunt concito, mens bene conscia
reportet ut victoriam.

^a *Sar.* iii. 875.

Que vox, que poterit scriptura texere
que sanctis angelis dantur in munere,
ut suos milites possint protegère,
ac recto tramite celo dirigere ?

Te, summa deitas, deuote poscimus
ut culpas singulas et penam auferas,
cum sanctis angelis nostra sit gloria
per cuncta semper secula. Amen.

Ÿ. Laudate dominum omnes^a... R̃. Laudate eum...

Ant. Raphaelis solennia omnes christiani
cum thobia celebrent, ut sospites et sani
a suis languoribus cito liberentur,
et a malis omnibus semper conseruentur. *Ps.* Benedictus.
Oratio. Deus qui per sanctum.

AD PRIMAM.

Ant. Ingressi.

AD TERCIAM.

Ant. Parentes.

Capitulum. Benedicimus deum.

R̃. Benedicite deum celi, alleluya alleluya.

Ÿ. Omnes angeli eius. Alleluya.

Ÿ. Benedicite angeli domini domino.

AD SEXTAM.

Ant. In crastino.

Capitulum. Tempus est ut reuertar ad eum qui me misit : vos
autem benedicite deum.

R̃. Benedicite angeli domini domino, alleluya alleluya.

Ÿ. Benedicite celi domino. Alleluya alleluya.

Ÿ. Benedicite dominum omnes angeli eius.

AD NONAM.

Ant. Cum sanctum.

Capitulum. Sacramentum regis abscondere bonum est : opera
domini reuelare honorificum est.

R̃. Benedicite dominum, omnes angeli eius, alleluya alleluya.

Ÿ. Ministri eius qui facitis voluntatem eius. Alleluya alleluya.

Ÿ. Laudate dominum omnes... [[R̃.]] Laudate eum...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Ingressi.

Capitulum. Benedicimus deum.

^a *Sar.* iii. 877.

Hymnus. Excelsorum.

Ÿ. Laudate dominum... R̃. Laudate...

Ant. Collaudemus dominum regem seculorum,
et iubilemus spiritui plausu letabundo,
venerantes in genere chorum angelorum,
et raphaelis in specie festa corde mundo. *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

DIE QUINTA.

Lectio prima. Beatus igitur thomas tante sobrietatis erat ut nunquam aliquis eius familiaris extraneus ipsum videret a cibo et potu excessisse: immo tante abstinence extitit in premissis, ut semel ex causa legitima iurauerit idem sanctus dei coram multis, quod a triginta annis non surrexit cum minori appetitu edendi a mensa, quam venerat ad eandem, sed potius cum maiori.

Lectio secunda. Diuina etiam sacramenta cum tanta deuotione tractabat, quod intuentium fidem et mores illa tractatio informaret, cor contritum et humiliatum semper habebat.

Lectio tertia. Quotiens vero missam celebrabat, tantam abundantiam lachrimarum altari insistens habebat, quasi presentialiter in carne dominicam cerneret passionem, sicut sciunt qui solebant sibi assistere celebranti. Tu autem.

^a*Die quinta fiat memoria de beata fide virgine et martyre: antiphona et versiculus de communi unius virginis et martyris.** Oratio.*^b Deus qui nos ad celebrandum beate fidis virginis et martyris tue triumphum venerabilem tuorum excitas corda fidelium: da ut quam solenni veneramur officio, eius continuo foueamur auxilio. Per dominum.

Die sexta fiat seruitium de beata osythia virgine et martire, videlicet hoc modo.

[SANCTE OSYTHE VIRGINIS.]^c

AD VESPERAS.

Ant. Ista est. ^d*Psalmi dominicales.*

^{*}*Capitulum.* Domine deus meus. R̃. Regnum mundi.

Hymnus. Virginis proles. Ÿ. Diffusa est.

Ant. Simile est regnum celorum. *Ps.* Magnificat.**

^a H only gives S. Fides in Kalendar.

^b W *Oratio.* Deus qui presentem diem...(omitting tue.)

^c H only gives S. Osyth in Kalendar, in a different hand, in red: but here S. Marcus and SS. Marcellus, &c.

^d WO² *Psalmi ferialist.*

Oratio. Omnipotens sempiterne deus, qui creasti omnia nutu visibilia et inuisibilia, da nobis in hac festiuitate beate osythe virginis et martyris tue ab omnibus periculis inimicorum defendi. Per.¹

Memoria de sancto thoma.* *Ant.* O pater pietatis. *Versiculus et oratio ut supra.*

Memoria de sancto marco. *Antiphona et versiculus de communi unius confessoris et pontificis.* *Oratio.* Exaudi, quesumus, domine, preces nostras; et intercedente beato marchio confessore tuo atque pontifice, supplicationes nostras placatus intende. Per christum.²

Alia memoria de sanctis martyribus marcello et apuleio cum sociis. *Antiphona et versus de communi plurimorum martyrum.* *Oratio.* Sanctorum *martyrum** tuorum nos domine marcelli, [et] apulei, sergii, et bachi beata merita...

AD MATUTINAS DE SANCTA OSYTHA.

Nouem lectiones fiant. *Lectio prima.*^a Beata et benedicta virgo osytha *martyr,** attauis regibus orta, preclaris parentibus fulgens, nobilis genere, sed moribus prestantior, [filia] fredeswaldi regis et wilburge regine pende regis filie originem duxit. Tu autem.

^a *W Leccio prima.* Beata et benedicta...duxit. Eligens secretorum participem pium iesum, cuius se coniugio immaculatam uoto astrinxerat, sub omni humilitate et morum honestate uitam sanctam agere studuit. Cum igitur ad annos...nuptui...elegens sibi...syherum nomine...condignum. Virgo uiro...suscipitur, regie dignitati sublimatur.

Leccio ii. Rex igitur syherus...exclamare deum cepit, Dulcis et benigne...conserua quod tibi uoui, qui...liberare: quia in te est unica spes mea. Vix...oritur. Pauet rex et turbatur existimans estuantis ignis incendio, uel piratarum superveniente nauigio, edem turbari regiam. A lecto exiliit, querit causam repentine commocionis, auditque inestimabilis rei euentum. Ceruum mire pulchritudinis a mari prodeuntem, per curiam inter familias deambulantem, per plateas et uicos aliquando (erasure) diu discurrentem, donec insequentibus regis canibus, inire fugam sit coactus.

Leccio iii. Hiis auditis, precepit rex equum assellari; ceruum insequitur, nil prefatorum reminiscens incentiuorum, tres consumpsit dies insequendo feram. Interea cucurrit uirgo protinus ad episcopos, quorum consilio tradita est a parentibus: producit de sinu uelum purpureum, quod ab eis petit benedici et capiti subponi. Obdicantibus illis et petitioni illius parere nolentibus, uirgo uelum altare supposuit, et genu flexo preces fudit in hec uerba. Domine, suscipe me secundum eloquium tuum, et uiuam; et non confundas me ab expectatione mea. Hiis et aliis orationibus finitis,

¹ W places creasti after inuisibilia: reads sancte osythe uirginis tue et martyris.

² HW domine quesumus. interueniente.

Lectio secunda. Cum igitur ad annos puberes deuenisset, beatarum virginum disciplinis ad plenum edocta, decreuit eam nuptiis dare pater eius. Elegitque propinquum regem orientalium anglorum, suerum nomine, fide catholicum, filie sue coniugio dignum.

Lectio tertia. Virgo viro inuita traditur, domum ducitur, ab incolis loci illius digne et gratanter suscipitur, et regie dignitatis culmine sublimatur. Rex igitur suerus cum die quadam natiuitatis sue ritu paganorum diem festum egisset, uxorem ad se accersiri iubet. Virgo *vero** moribunda, in celum eleuans oculos lachrymis uberrimis fessos, ad deum exclamare cepit.

Lectio iiii. Clamauitque sic dicens, O dulcis et benigne iesu, conserua tu quod tibi deuoui, quia solus potes [me] in arto positam liberare. Et quia in te spes unica mea *est, in me perforce propositum.** Vix orationem compleuerat, *cum** repente in aula regia tumultus oritur.

Lectio quinta. Cum igitur euolutis diebus redisset rex, et irruere in amplexus regine cupiens, preterita*que** reuoluere obscenitatis incommoda; cum *iam** comperisset quod virgo mentem simul mutasset et habitum, dolore vehementi consternatus ait, Domine iesu christe, virginem quam michi associasti tibi virginem resigno immaculatam.

Lectio vi. Dixitque ad virginem rex, Tibi autem nunc soror, uxor quondam, dum licuit de opibus patrimonii mei villam presentem chiri cum suis adiacentibus opidis usibus tuis et

ab altari uelum suscipiens, pullam induit tunicam simul cum cyclade, mundo renuncians.

Leccio iiii. Cum igitur euolutis iam duobus diebus redisset rex ad propria, et irruere ... immaculatam. Et ad uirginem retorquens sermonem, ait, Tibi autem nunc soror, uxor quidem, dum ... church ... tibi collata†.

Leccio v. His dictis, gaudio inestimabili precellitur mens uirginis; redit ad assignata sibi regis beneficia, ubi fabricari fecit ecclesiam in honore apostolorum petri et pauli et omnium sanctorum diuinis obsequiis mancipata. Corpus uigiliis et ieiuniis domans, amorem christi amplexans, uerens animam suam tenebris exterioribus dampnari, si non talentum sibi creditum multiplici fenore experiretur duplicare, mente recolens quod non sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis.

Lectio vi. Deuolutis igitur aliquot annorum curriculis, sanctitati uirginis humani generis inuidens inimicus, inmisit duos satellites impietatis sue diligentes executores, Inguar uidelicet et hubbam, quatinus uirginis animum indesinenter temptarent ad ydolorum culturam inflectere, relicta sacramentorum nostre fidei religione, aut coram cunctis predicarent eam plectendam capitis truncacione, si non obediret gratuite feralibus mandatis principum celeri admonicione.

tuorum a modo concedo profuturam. Sponsum elegisti peculiariorem [me], cui seruias *et** gaudeas priuilegio tibi collato. Tu autem domine miserere.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Simile est regnum celorum [thesauro].

Cetera omnia ad matutinas et ad omnes alias horas de communi unius virginis et martyris. (i. 76.)

**Eodem modo fiat seruitium de beata osythia si festum eius in dominica contigerit.*

Primo fiat memoria de sancto thoma, deinde de dominica. Postea de ceteris sanctis ut supra.

DOMINICA INFRA OCTABAS.

AD VESPERAS.

Hec sola antiphona, Christo laus. Psalmi ut supra.

Capitulum. Ecce sacerdos. R. Homo mutus.

Hymnus. Gaude mater. V. Amavit.

Ant. O pater pietatis. Ps. Magnificat.

Et cetera ad utrasque vespervas et ad matutinas et horas sicut in die. Excepto quod non dicuntur quinque antiphone super psalmos ad secundas vespervas, nec responsorium. Memoria tamen fiat de dominica ad utrasque vespervas et ad matutinas. De festis vero trium lectionum infra octabas contingerit†, fiat memoria tantum.

LECTIONES IN DOMINICA.

Lectio prima. Beatus igitur thomas iura ecclesie sue defensabat viriliter, indutus iusticia ut lorica. Paratus namque pro sibi commisso grege animam ponere, non timuit in hoc principem vel magnatem.

Lectio ii. Et quia dignum erat quod huic tam excellenti merito daretur eterna requies post laborem: cum pro suis ecclesie causis ad romanam peruenisset curiam, diem clausit extremum, receptis prius deuote ecclesie sacramentis. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

Lectio tertia. Sicque vir iste felix transmittendo spiritum, de peregrino aduena factus est eximius celi ciuis. Et quia decebat multum diuine potentiam maiestatis, ut sanctum hunc in celis regnare secum, per signorum euidentiam fidelibus declararet: ipsum in terris miraculis innumeris clarificauit deus omnipotens, qui facit mirabilia magna solus.

Lectio quarta. Eius namque meritis languores curantur, mortui suscitantur, ceci illuminantur, surdis auditus, mutis loquela,

et claudis gressus redditur. Infirmantibus quoque sanitas, et in profundo pelagi naufragantibus portus salutifer indulgetur. Gloria igitur omnipotenti deo, qui talia per sanctum thomam ostendere dignatus est. Tu autem domine miserere nostri.

Lectio v. Unigenitus siquidem filius, splendor glorię ac figura substantie dei patris, qui pro lapsus medela hominis exinaniens semetipsum, factus in virginis utero verbum caro, de radice matris ecclesie florem fecit ascendere, ex iacob nostro oriri iussit stellam splendidam matutinam.

Lectio sexta. Stella ista in medio ecclesie chruscat, fulgens in templo dei ut sol et luna, lucens omnibus qui in domo sunt; lampas vero accensa est, et lucerna super candelabrum posita.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii ut in die.

*In octaua sancti thome totum seruitium fiat de sancto dyonisio, et memoria de sancto thoma ad utrasque vespervas et ad matutinas.***

IN NATALI SANCTI DYONISII SOCIORUMQUE EIUS MARTIRUM.

AD VESPERAS.

Ant. Sancti per fidem.

Ps.^a Laudate pueri.

Capitulum. Iustorum anime.

R. Preciosus domini dyonisius in agone nouissimo orabat dicens,
Nunc iam domine per coronam martirii cum fratribus meis
seruis tuis suscipe me.

Ÿ. Athleta domini dyonisius psallebat dicens, Nunc.

Hymnus. Sanctorum meritis.

Ÿ. Letamini.

Ant. Insignes preconiiis¹...

Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui hodierna²...

Memoria de sancto thoma. Ant.* O pater pietatis. *Versus et oratio ut supra.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Adoremus regem magnum... *Ps.* Venite.

Hymnus. Eterna christi munera.

^a H *Psalmi de feria.*

WO² *Psalmi ferialis*†.

O¹ note. Memoria de S. Paulino de communi unius confessoris et pontificis.

¹ W Insignis.

² P omits gentibus.

P consonas.

W uerba. sancti.

*In primo nocturno.**Ant.* Sanctus dyonisius¹...*Ps.* Beatus vir.*Ant.* Quo amplius²...*Ps.* Quare fremuerunt.*Ant.* Non veritus³...*Ps.* In domino confido.

V. Letamini.

Lectio prima.^a Sanctus igitur dyonisius, tradente sibi beato

^a H *Leccio i.* Sanctus dyonisius, qui tradente beato clemente, petri apostoli successore, uerbi diuini semina gentibus eroganda susceperat, quo amplius in galliis gentilitatis errorem feruere cognouit, illuc intrepidus et calore fidei armatus accessit, ac parisiis domino ducente peruenit.

Leccio ii. Qui cum die nocteque doctrinis insisteret pietatis, et de faucibus hostis antiqui eripere populum festinaret, tantas per illum dominus... quam predicationibus optineret.

Leccio iii. Miroque modo ab ipsis destruebantur...perire naufragia. Interea fama sanctitatis ac predicationis eius ad domiciani aures peruenit, qui post neronem in christianos persecutionem exercuit.

Leccio iiij. Qui protinus prefectum sisinnium cum ingenti apparatu ad partes occidentalium dirigit regionum, ut...uirtutibus precipuum macharium dyonisiium ubicumque perquirens...inmensis secundum leges romanas nudum...percuteret.

Leccio v. Prefectus itaque suique commanipulares galliarum penetrant fines, et beatum dyonisiium predicatione continua populos ad fidem conuertentem parisiis inuenerunt, et cum eo sanctum Rusticum presbyterum et eleutherium diaconum. Hii sancti uiri...presencia: quos a diuina caritate nulla potuit persecutorum separare seuitia.

Leccio vi. Statuti denique ante conspectum prefecti, dono spiritus sancti inspirati et zelo fidei flammati, sono unius uocis eisdemque uerbis ac si ab unius hominis ore sermo procederet, unum et uerum in trinitate deum confitentur. Terrore subuicto (altered from subiuncto), multisque afflicti iniuriis et suppliciis macerati, christianos se esse confitentur.

W Lessons i. ii. as P.

Leccio iii. Sepissime igitur contra eum...atque gatum† cum armis pergebant, ut illum perderent: sed mox ut illum cernebant, omnem...eius fugiebant. Miroque modo inermi...armata resistere.

Leccio iiij. Post hec uero...rusticum archidiaconum dirus...persecutorum. Hii sancti uiri...presencia, quos in unum interrogacio persecutoris inuenit, et ab inuicem nulla poterant separare tormentorum genera.

Leccio v. Quia ergo dominus iesus christus senem archiepiscopum dionisiium laborantem decreuerat proprii sanguinis fonte abluere, innumerabilis demoniorum [? et] uiuorum caterua cucurrit, et sanctus domini capitur, colaphizatur,...archidiacono suo, prefecti presencie sistatur.

Leccio vi. Tunc sancti domini tortoribus traditi, ad loca penalia sunt ducti. Et in conspectu sanctorum rustici et eleutherii, fortissimus athleta christi dionisius expoliatur, et in toto corpore nudus, a terdenis militum ternionibus uicissim flagellatur, nec uincitur.

¹ P beati petri.² H ac calore.
HWP parisiis.³ HW uirtutem tuam.

W recordacio laborabat.

clemente, petri apostoli successore, eroganda gentibus semina suscepit. Et quo amplius...ducente peruenit.

R̃. Post passionem¹... Ṽ. Qui cum²... [Quos.]

Lectio ii. Erat enim doctrina preclarus et miraculis coruscans, atque doctrinam quam paulo docente didicerat in gallia constanter ministrabat. Tantas per illum dominus...predicationibus obtineret.

R̃. Gratias tibi domine³... Ṽ. Quinimmo⁴... Ut.

Lectio iii. Miroque modo ab ipso destruebantur ydola quorum summo studio fuerant fabricata. Et inuento...gaudebat perire naufragia, et demonum culturam adnichilare.

R̃. Beatissimus dyonisius... Ṽ. Et parisius... Illuc intrepidus.

In secundo nocturno.

Ant. Ecclesia illis⁵...

Ps. Domine quis.

Ant. Cinctus ergo⁶...

Ps. Conserua.

Ant. Miroque modo...

Ps. Domini est terra.

Ṽ. Exultent iusti.

Lectio iiij. Sepiissime† igitur contra eum sedicio excitabatur ab ydolorum pontificibus, atque gregatim cum armis pergebant : utque illum cernebant, omnem ferocitatem deponabant, atque cum armis ad pedes eius se prosternebant. Et qui compuncti san† sancti spiritus dono non erant, pauore nimio perterriti a presentia fugiebant.

R̃. Tantas per illum... Ṽ. In quo lux... Ut.

Lectio v. Post hec vero prefectus fecenninus sisinnius et sui complices, iussu domiciani imperatoris, galliarum impetrauit† fines pro vicariit⁷ dyonisii inquisitione, ubi et beatum dyonisium archiepiscopum contra incredulos dimicantem inuenerunt, cum quo etiam beatum rusticum archipresbiterum et eleutherium archidyaconum dirus furor inuenit persecutorum.

R̃. Dum sacrum⁸... Ṽ. Mecum est⁹... Quod mox complebo.

Lectio sexta. Post hec sanctus dyonisius capitur, colaphizatur conspuitur, deridetur, illuditur, loris durissimis crudelissime ligatur, trahitur, et una cum sancto rustico archipresbitero et

¹ W positura.

² W innuere.

HP quas domino.

W quis domino.

HW ducente.

H didicerunt.

W dicerant.

P dedicerant.

⁶ W Cunctis.

H diabolus.

⁹ HW enim est.

³ P instantis.

W sed cum tuis, rebellem.

⁴ W largiaris, sint exemplum.

⁵ H illisque.

W illicque.

HW P populus.

H honori.

⁷ W macharii.

⁸ P beatus dyonisius.

eleutherio archidiacono suo tandem securibus decollati sunt.
Tu autem domine miserere.

R̃. Mecum est¹... Ṽ. Dilectio...impetrabis. Nunc.

In tercio nocturno.

Ant. Tantas per²...

Ps. Exultate i.

Ant. Dum sacrum³...

Ps. Benedicam.

Ant. Dansque illi⁴...

Ps. Deus venerunt.

Ṽ. Iusti autem.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii^a Descendens iesus
de monte.^b (i. 56.)

R̃. Adest *nobis** namque... Ṽ. Quem dominus⁵... Et
coronam.

R̃. Beatus dyonisius... Ṽ. Beatorum⁶... Reddentes terre
corpora beatas animas.

R̃. Vir inclitus⁷... Ṽ. Cuius intercessio... Et:

Ṽ. Exultent iusti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Hi sancti viri...

Ps. Dominus regnavit.

Ant. In hac ergo...

Ps. Iubilare deo.

Ant. Tali namque⁸...

Ps. Deus deus meus.

Ant. Beata nimium ..

Ps. Benedicite.

Ant. Et facta est comes...

Ps. Laudate.

Capitulum. Iustorum anime.

Hymnus. Rex gloriose martyrum. Ṽ. Mirabilis deus.

Ant. Adest namque...

Ps. Benedictus.

Oratio. Deus qui nobis.⁹ *Et dicetur ad horas.*

Memoria de sancto thoma.* *Ant.* Sancte thoma.

AD PRIMAM.

Ant. Hi sancti viri. *Ps.* Deus in nomine.^c *Ps.* Quicumque
vult, *sub eadem antiphona.*

*R̃. Iesu christe *cum alleluya.* Ṽ. Qui sedes.**

^a W *Euangelium.* Cum audieritis.

^b H *Require in communi plurimorum martyrum.* (i. 53, note.)

^c W *Ant.* Te iure. *Ps.* Quicumque.

H does not mention it.

¹ WP in laudem.

² P omits christus.

³ P sanguine suo.

⁴ HWP martyr domini.

⁵ HW Deus qui hodierna.

⁶ P et rebellium.

⁷ P accipe hac.†

⁸ P sunt redemptorem.

⁹ HWP dominum.

AD TERCIAM. *Ant.* In hac ergo.

AD SEXTAM. *Ant.* Tali namque.

AD NONAM. *Ant.* Et facta.

Ad has horas capitula, responsoria, versiculi de communi plurimorum martyrum dicuntur. (i. 55.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Hi sancti viri, cum aliis quattuor antiphonis sequentibus et psalmis^a dominicalibus.

Capitulum. Iustorum anime. *R.* Vir inclitus.

Hymnus. Rex gloriose. *V.* Letamini.

Ant. O beate dyonisi¹... *Ps.* Magnificat.^b

Oratio ut supra.

Memoria fiat de sancto thoma. Ant. Sicut fragrant.

Memoria fiat de sancto paulino.^c Antiphona, versiculus et oratio de communi unius confessoris et pontificis.

*AD MATUTINAS DE SANCTO PAULINO.

*Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius confessoris et pontificis.** (i. 65, 59.)*

SANCTI NIGASII SOCIORUMQUE EIUS MARTYRUM.

Tres lectiones fiant: et cetera de communi plurimorum martyrum (i. 58, 50,) cum hac oratione. Deus qui sanctam³...

^dSANCTI WILFRIDI EPISCOPI ET CONFESSORIS.

Tres lectiones fiant de communi unius confessoris et pontificis cum oratione de communi unius confessoris et pontificis. (i. 65, 59.)

^a H *ferialibus.* so W. (with cue *Ant.* Hii uiri.)

^b H goes on to S. Kalixtus: but gives in Kalendar S. Paulinus, S. Nicholas, S. Wilfrid and (in later hand) S. Edward.

^c WO² *Oratio.* Deus, qui nos hodie beati paulini confessoris tui ueneranda facis celebritate gaudere; tribue quesumus, eius semper nos et piis defensionibus muniri, et orationibus adiuuari, per.

^d W *Sancti Wilfridi episcopi oratio.* Da, quesumus, omnipotens deus, ut beati Wilfridi confessoris tui atque pontificis ueneranda solennitas et deuotionem nobis augeat et salutem, per.

¹ W ad dominum iesum christum ut.

² P omits nobis.

WP diei solennitatem.

^a[[SANCTI EDWARDI REGIS ET CONFESSORIS.]]

**Ex quo festum sancti eduardi regis et confessoris differt ab aliis quia neque mere martyr neque mere pontifex dici poterit, sed cum martyribus propter dignitatem, et cum confessoribus propter vite sanctitatem participare potest, ideo partim ex officio unius martyris, partim ex officio unius confessoris, eius officium ordinatum est: videlicet hoc modo.*

AD VESPERAS.

Ant. Similabo eum. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Iustus cor suum. *R.* Miles christi.

Hymnus. Iste confessor. *V.* Gloria et honore.

[*Ant.*] Beatus vir qui inuentus. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui unigenitum... *Per eundem.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Iustus florebit. *Ps.* Venite exultemus.

Hymni, antiphone, psalmi et capitula de communi unius confessoris non pontificis (i. 67): versiculi et responsoria de communi unius martyris (i. 43) cum istis propriis lectionibus.

Lectio prima. Illustris rex eduardus ex antiquis anglorum regibus generosa propagine extitit oriundus, eius pater rex ethelbertus: emina† vero ricardi ducis normannorum filia mater fuit. Qui sub parentum nutritus diligentia, in etate tenera sancti spiritus informatus est disciplina. Rabie namque dei nutu cessante barbarica, ad eum missi sunt regni pontifices et barones, et sic beatus eduardus est reductus in regno anglorum, et cum omni licentia est coronatus. Recepit populus pacem, proceres gloriam, ecclesia libertatem; principibus quoque de regni sui successore sollicitis, virgo tanto regi et sanguis† et voluntate et nobilitate et morum honestate conueniens inuenitur, et inuenta dyademate coronatur. Tu autem domine.

R. Iste sanctus.

Lectio secunda. Rex insignis eduardus quadam die penthecostes apud westmonasterium... principis cum ad diuinum officium astaret, circa horam qua... percipitur a populo, rex gloriosus erupit in risum, ita ut astantes multum mirarentur. Tu autem.

R. Iustus germinabit.

^a W only Sancti edwardi et† confessoris. *Tres lectiones fiant.* O omits. H only added in Kalendar.

Lectio tertia. Peractis vero solennitatibus queritur que...dacie infinita...e celo: tripudiauit mea intentio.

Lectio iiii. Erat aliquando...ecclesia sancte trinitatis, et cum eo ...dextera sua regem benedixit. Cunque comes...ostensam existimaret, mouit se de loco in quo stabat ut domino suo tantum gaudium reuelaret. Respiciens eum rex dixit, Sta, inquit, sta...visibiliter adoro. Tu autem domine miserere nobis.

Lectio quinta. Duo viri ex anglis...sic eos alloquitur. Ego sum ...euangelista: rogo vos fratres ut regem vestrum ex parte mea salutetis, et his intersignis. Cum ad dedicationem cuiusdam ecclesie assisteret, in peregrini specie apparui,... supplicauit. Qui regium quem gestabat...michique deuote designauit; quem...deuotionem usque...remitto, eumque mecum infra breue tempus in gloria regnaturum promitto. Tu autem.

Lectio sexta. Reuersi itaque ad patriam suam peregrini, ad regem sanctum aduenerunt. Mox ei anulum porrigunt, et ea que eis iniuncta fuerant, coram rege per ordinem exponunt. Rex sanctus cordis tripudio dixit, et in animo vehementer exultat. Gratias, inquit, ago deo et sancto suo apostolo, qui me ad gloriam suam inuitare dignatus est. Tu.

Euangelium. Si quis venit ad me. (i. 47.)

Ant. Aue rex gentis...o edwarde^a...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Quinque antiphone de laudibus. Psalmi feriales.

Capitulum. Iustus cor suum. R. Gloria et honore.

Hymnus. Iesu redemptor. V. Gloria et honore.

Ant. Iste cognouit. Ps. Magnificat.**

SANCTI CALIXTI PAPE ET MARTIRIS.

Oratio. Deus qui nos conspicias¹...

AD MATUTINAS.

*Tres lectiones fiant. Et cetera de communi unius martiris *et pontificis.*** (i. 49, 47, 43.)

^a Sar. iiii. 1073.

¹ HWP nos misericorditer.

HW per sanctorum tuorum exempla.

P per sancti calixti...pontificis.

aIN DEDICATIONE SANCTI MICHAELIS.

AD VESPERAS.

*Antiphone et psalmi feriales.**Capitulum.* Significauit deus.*Hymnus.* Tibi christe. V̇. In conspectu.*Ant.* Dum sacrum. [Ps. Magnificat.]*Oratio.* Deus qui miro ordine.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Cuncta agmina. *Ps.* Venite exultemus.*Hymnus.* Tibi christe.^b*Nouem antiphone cum suis psalmis ut in alio festo.* (p. 339.)V̇. In conspectu.*Tres lectiones fiant.* **Lectio i.* Dicunt ecclesiastice historie, quod post passionem et ascensionem...euangelisatura diffunditur.***R̃.* Factum est silentium.**Lectio ii.* Cumque congregatus undique...ad ecclesiam transferendam.***R̃.* Stetit angelus.**Lectio iii.* Ex quibus patenter...gentium electionem. Hec ita ut esset deuotio credit verbis fidelium, propter ostensionem signorum.***R̃.* Te sanctum dominum.V̇. Stetit angelus.

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona, Dum preliaretur. *Ps.* Dominus regnauit.*Et cetera ad matutinas ut in alio festo.*

AD PRIMAM.

Ant. Dum committeret bellum. *Ps.* Deus in nomine. c*Ps.*
Quicumque vult.*Ant.* Gloria tibi trinitas.**Capitulum.* Domine miserere.***R̃.* Iesu christe *cum alleluya dicatur prpoter† responsoria sequentia ad alias horas.*^a HO² Sancti michaelis in monte tumba.^b H Nouem antiphone cum psalmis et tria responsoria de predicta ystoria sancti Michaelis. (No lessons given.) Then S. Luke.^c W *Ant.* Gloria tibi. *Ps.* Quicumque.P gets the order wrong: *Ps.* Quicumque ought to follow *Ant.* Gloria.

AD TERCIAM. *Ant.* Archangele.

AD SEXTAM. *Ant.* Angeli domini.

AD NONAM. *Ant.* Angeli archangeli.

Et cetera ad horas ut supra in alio festo. Require omnia predicta ibi. (pp. 338-342.)

*IN TRANSLATIONE SANCTE ETHELDREDE
VIRGINIS.

*Omnia fiant de communi unius virginis non martiris (i. 81,) cum ista oratione. Deus qui es sponsus¹...***

SANCTI LUCE EVANGELISTE.

AD VESPERAS.

Ant. Estote fortes. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Similitudo. *R.* Quattuor animalia.^a

Et cetera de communi euangelistarum (i. 30), cum hac oratione.

Interueniat pro nobis²...

Eodem die fiat memoria de sancto iusto puero martire ad vespas et ad matutinas: antiphona et versiculus de communi unius martiris, cum hac oratione. Deus qui beato iusto talem³...

AD MATUTINAS.

Novem lectiones fiant. Lectio i. ^bGloriosus *igitur** euangelista *iesu** christi lucas, natione syrus anthiochensis, arte *nichilominus** medicus, discipulus apostolorum fuit. Quorum

^a O² Similitudo and fuller cues.

^b H *Leccio i.* Gloriosus euangelista...Quorum etiam actus lucidissimo sermone discretoque prosequutus†,...theophilum.

Leccio ii. Denique paulum secutus...passionis eius indiuiduus comes ac socius peregrinationis ac tribulationis eius permansit. Huius precipue peregrinationis et sacra gesta eorundem connectens libello, ad laudem et nomen† sanctorum et uniuersalis ecclesie stabilimentum contexuit.

Leccio iii. Qui dum eundem apostolum sequeretur per plurimas terre marisque tribulationes, huiusmodi testimonio ab eodem apostolo scribente ad corinthios meruit collaudari; Misimus et fratrem nostrum lucam, cuius laus est in euangelio per omnes ecclesias; qui etiam ordinatus est ab ecclesiis comes peregrinationis nostre. *R.* Posuisti domine.

¹ P beate etheldrede virginis tue. clementiam sentiamus.

² WP quesumus domine.

P suo pectore.

³ W iusto puero.

HW tantam fortitudinem prestitisti.

W pueruli, subire.

HP absoluas.

W absolue.

actus etiam, prout vidit, lucido discretoque sermone prosequitur in breui libello ad sibi carissimum scripsit theophilum.

Lectio secunda. Cuius quoque libelli pulchra inchoatio talis videlicet videtur fore, *Primum quidem sermonem feci de omnibus, o theophile, que cepit iesus facere et docere.* Denique paulum secutus egregium doctorem gentium, usque ad triumphum passionis eius, quem cum coapostolo suo rome exceperat.

Lectio iii. Iste lucas greco fuit eloquio eruditus, cui immo extra ea que euangelice dispositionis ordo exposcit, ea maxime necessitas laboris fuit, ut primum grecis fidelibus omni prophetatione pronunciaret, venisse in carne dei christi humanitatem; ne uel iudaicis infidelibus intenti fabulis, in solo legis desiderio tenerent†, ne† vel hereticis fabulis et stultis sollicitationibus seducti laborarent.

Responsoria de primo nocturno unius euangeliste dicuntur. (i. 31.)

*Medie lectiones fiant de sancto iusto.*¹ V̄. Posuisti.

Lectio iiii. ^aBeatus igitur puer iustus in ciuitate auticiodorensi christianis parentibus extitit oriundus. Et cum esset

W *Leccio prima.* Gloriosus euangelista ... theophilum : denique ... permansit.
(Text as H).

Leccio ii. Huius precipue...contextuit, Qui dum...peregrinationis nostre.

Leccio iii. Preterea non inmerito tale...siue eleuans. Recte igitur...conamine dominum secutus est. Unde et domini potenciam predicare, et euangelium scribere sequacibus omnibus meruit. Multos etiam uerbo predicationis ad christi fidem conuertit.

^a H *Leccio iiii.* Beatus puer iustus...retineat. Allenat† ergo pecuniam et accipe bucellam, et ad eum redimendum properemus. R̄. Desiderium.

Leccio v. Egredientes de urbe autisiodorensi, post aliquot dies peruenerunt in urbem ambienensem, et querebant lupum negociatorem, uel ubi esset domus eius. Et cum eum repperirent, dicunt ei...interrogauit eos unde uel qui essent, uel quod nomen habebat quem querebant. R̄. Domine, preuenisti.

Leccio vi. Iustinus respondit, Christiani sumus de ciuitate autisiodorensi, et frater meus quem querimus iustinianus uocatur. Et lupus ait...pueros meos, et si cognoueritis eum quem queritis, date pecuniam redimentes fratrem uestrum. R̄. Gloria et honore.

W *Leccio iiii.* as H.

Leccio v. as H, lessons v-vi.

Leccio vi. Cum uespertina hora...lumen accendit. Cui ipse ait, Unde me nosti? Erat autem ibi miles ricionari persecutoris. Qui surgens maturius, retulit tyranno, dicens, Sunt homines in urbe ambianis, qui se christianos fatentur. Quid de eis faciendum est? At ipse ait, Euntes celerius adducite eos.

O² In media turba.† V̄. *Gloria et honore* et tres lectiones et tria responsoria unius martyris scilicet S. Iusti martyris. Et post B[enedictus] memoria de martyre.

¹ H *de iusto puero.*

annorum nouem, ait ad patrem suum iustinum, Pater mi, vidi per somnium quod iustinianum auunculum meum, homo bonus nomine lupus in ambianis† ciuitate ad seruitium suum retineat.

Responsoria de communi unius martiris in secundo nocturno.^a (i. 44.)

Lectio quinta. Egredientes autem de urbe, peruenerunt in urbem ambianensem. Et cum reperirent lupum, dicunt ei, Parens noster [ductus] est in hanc regionem captiuus, quem tecum conuersari audiuimus. At ipse interrogauit, quid querebant. Ille respondit, Christiani sumus, et de ciuitate anticiodorensi. Tu autem domine.

Lectio sexta. Et lupus ait ad illum, Accedite ad domum meam, et ostendam vobis omnes pueros meos. Cum autem vespertina hora accessissent ad domum eius, aspiciens iustus vidit iustinianum auunculum suum lampadem ignis tenerentem, et ait, Ecce, hic est parens noster qui lumen accendit.

Tres ultime† lectiones de expositione euangelii, Designauit dominus iesus. (i. 32.)

Et cetera ad matutinas et ad omnes alias horas de communi euangelistarum, cum oratione Interueniat.^b

•AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Dilecti deo, cum quattuor aliis sequentibus, et psalmis de apostolis. (i. 34.)

R.^d Cum ambulant.

**Et cetera ad vespervas de communi euangelistarum.*

Oratio ut supra.^{**}

Memoria de sancta fredeswida virgine : antiphona et versiculus de communi unius virginis non martiris. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus, da nobis in veneratione virginis tue fredeswide congrua deuotione gaudere ; ut et potentiam tuam in eius veneratione laudemus, et prouisum nobis percipiamus auxilium, per dominum.¹

^a H R⁷. Desiderium. R⁷. Domine peruenisti. R⁷. Gloria et honore.

^b H *Capitula ad horas sicut in festo sancti marce euuangeliste.* (p. 156.)

^c O¹ Fiat memoria in primis vespervis sancte Frideswide de sancto Luca. A. *Tua est.* V. *In omnem terram.* Or. *Interveniat pro nobis.*

H *Sancte fredeswide virginis. Ad vespervas [Ant.] Accinxit. Psalmi de feria. Capitulum et cetera omnia de communi.* Then lessons.

^d W R⁷. Similitudo aspectus.

¹ W in commemoracione sancte uirginis tue frideswide.
H omits the collect.

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio i.^a Rex quidam oxoniensis *cui nomen** erat didanus. Hic accepit uxorem nomine seffridam, colantem† deum atque prudentem in [omni] opere bono. Cumque simul gauderent flore iuuentutis, donauit ei dominus fecunditatem.

Lectio ii. Concepit itaque venerabilis seffrida, et peperit filiam. Gausius est valde rex, iussit[que] eam regenerari ex aqua

^a H *Leccio i.* Igitur postquam populus anglorum beati Augustini predicatione edoctus atque baptizatus est, constituti sunt presbiteri atque diaconi, ecclesieque constructe atque dedicate sunt per uniuersam regionem illam. Augebatur igitur credentium multitudo et per uniuersam terram anglorum ecclesia noua prole fecundabatur.

Leccio ii. Post multum uero tempus fuit rex quidam oxinifordie, cui erat nomen didanus...fecunditatem.

Leccio iii. Concepit...et post peractum tempus ydoneum, peperit filiam. Cum hoc audisset supradictus rex, gausius est ualde,...uocauerunt eam fredeswidam. Hec igitur regis filia diligenter enutrita est.

Leccio iiiii. Transactis...tradiderunt eam cuidam matrone eluine...litteras. Virgo igitur quam deus iam preuiderat uas futurum spiritus sancti, ita animum stabiliiit ad discendas litteras, ut intra...seiret psalterium.

Leccio v. Proficiebat igitur beata fredeswida uirgo et crescebat, omnique animo nitebatur omnibus se amabilem facere, semperque prout uolebat liminibus sancte ecclesie adherebat. Sanctarum eciam scripturarum... Hanc sepe...uideretque uoluntatem eius atque impleret.

Leccio vi. Prefata igitur mater eius infirmitate corporis detenta, febreque graui correpta mortua est. Rex uero didanus construxit ecclesiam...in urbe oxinefordia.

W *Leccio prima.* Rex quidam...uocauit eam fredeswidam, que diligenter a nutricibus est nutrita.

Leccio secunda. Transactis...crescebat in domino, semper prout uolebat liminibus ecclesie sancte adherebat. Sanctarum itaque ... atque impleret.

Leccio iii. Rex uero didanus construxit ecclesiam ... uenerabilis uirgo frideswida...suum, uidelicet didanum regem...optinuit.

Leccio iiiii. Religiosa itaque uirgo...animarum; omnia terrena quasi sterquilinum reputans, et quod habere poterat, pauperibus erogabat.

Leccio v. Post aliquantos dies peciit sancta uirgo a patre suo ut habitum sanctimonialem ei concederet. Quod rex audiens, gausius est ualde, et a lincolniensi episcopo filiam suam cum duodecim uirginibus consecrari fecit. Quibus rex predia dedit et uillas, terciam partem dicte ciuitatis ad illarum uictum et sustentacionem donauit, domosque conuenientes sanctimonialibus edificare fecit, uirosque religiosos ad seruendum eis constituit.

Leccio vi. Beata igitur frideswida sponsa christi, orbata utroque parente, magis ac magis se commendabat spiritui sancto quem timebat. Cencies autem per diem et tociens per noctem genua flectere solebat, diuinam postulans misericordiam.

et spirisancto.† Baptisatam itaque, vocavit eam fredeswydam. Hec autem diligenter enutrita est.

Lectio iii. Transactis itaque quinque annis tradidit eam cuidam matrone elieue nomine, ad erudiendas litteras. Que intra sex menses totum sciuit psalterium. Proficiebat ergo beata virgo et crescebat in domino.

Lectio iiiv. Sanctarum itaque scripturarum dicta in pectoris antro condebat: hanc semper orationem repetens ut inhabitare valeret in domo domini omnibus diebus vite sue, et videret voluntatem suam impleri. Tu autem domine, miserere.

Lectio v. Rex vero didanus ecclesiam construxit et dedicare fecit in honore sancte trinitatis et intemerate virginis marie omniumque sanctorum in urbe oxoniensi: venerabiliter virgo fredesvuyda petiit patrem suum regem ut daret sibi ecclesiam quam fecerat, quam obtinuit.

Lectio sexta. Religiosa virgo post obitum matris sue servire deo studuit, die nocteque vigilans *et** orationibus semper intendens, ita ut multotiens obliuisceretur cibum corporalem, totisque nisibus anhelabat ad cibum animarum.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii. Simile est regnum celorum decem virginibus.

Et cetera ad matutinas et ad horas et ad secundas vespas de communi unius virginis non martyris. (i. 81.)

*SANCTARUM UNDECIM MILIUM VIRGINUM ET MARTYRUM.

AD VESPERAS.

Antiphone et psalmi feriales.

Capitulum. O quam pulchra^a...

Hymnus. Iesu corona virginum.

℣. Adducentur regi virgines post eam. ℞. Proxime eius offerentur tibi.

Ant. Quinque prudentes. (i. 80.) *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui sanctam¹...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Agnum sponsum. *Ps.* Venite exultemus.

Hymnus. Iesu corona virginum.

^a Sar. ii. 456.

¹ P pro commemoratione beatarum.

In primo nocturno.

Ant. Pangamus deo nostro gloriam, qui sanctis dedit talem virginibus victoriam, ut carnis calcarent desideria, et peruenirent ad regna celestia. *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Beate estis, virgines sancte, que gaudiis celestibus perfrui meruistis. *Ps.* Celi enarrant.

Ant. In celis gaudent virgines, et cantent canticum nouum ante thronum dei, quia notum fecit dominus salutare suum.

Ps. Domini est terra.

Ant. Laus et honor iesu christo, cuius dono sancte virgines honorantur semper in terris, et gloriam habent perpetuam in celis. *Ps.* Eructauit cor.

Ant. Gaudent felices puelle, que a contagiis se seruauerunt, atque transitorias voluptates pro christi nomine serpuerunt.

Ps. Deus noster refugium.

Ant. Rogamus vos, virgines beate, ut nos precibus vestris sacrosanctis iugiter commendare dignemini christo domini.

Ps. Fundamenta.

Ant. Laus tibi, domine, rex omnipotens, qui castis virginibus tibi placentibus preparasti gaudia sempiterna. *Ps.* Cantate i.

Ant. Assit nobis virginum sanctarum benigna precatio, que nos a cunctis defendat aduersis, et in christi confortet seruitiis.

Ps. Dominus regnauit, exultet.

Ant. Venerande estis, virgines, que carnis desideriiis restitistis, et in iesu christi seruitio permansistis; ipsum rogate ut nobis indignis propicius esse dignetur in hoc seculo atque in futuro.

Ps. Cantate ii.

Ÿ. Adducentur regi virgines.

Lectio prima. Regnante marciano imperatore undecim milium virginum passio hoc ordine celebrata est. In britannia namque rex quidam christianissimus fuit, nomine maurus, qui quandam filiam nomine ursulam generauit. Hec mirabili pollebat morum honestate, sapientia et pulchritudine, ita quod fama eius ubique pullulabat.

R. Offerentur regi... (i. 83.) Ÿ. Specie tua... In.

[*Lectio ii.*] Rex autem anglie nondum in fide christi instructus, audita huius virginis fama, beatum se credebat, si unigenito suo copularetur. Mittunt ergo solennes nuncios ad patrem virginis cum promissionibus magnis, minas adiicientes, sed ad dominum suum vacui reuertuntur. Rex igitur maurus cepit angariari, quia christi cultricem ydolorum cultori tradere horrebat. Tum quia eam nullatenus consentire sciebat, regis ferocitatem formidabat.

R. Felices virgines vincunt...^a Ÿ. Beate... Que.

^a *Sav.* ii. 457.

Lectio iii. Beata igitur ursula patri suasit ut regi assensum preberet ea conditione, ut ipsi una cum patre decem virgines sibi ad solatium traderet, et tam sibi quam illis, mille virgines assignaret. Quod et factum est. Post hec sub unius diei spacio coloniam venerunt. Ibi ab angelo dei beate ursule reuelatum est eam romam profecturam, et inde coloniam reuersuram, ac ibidem palmam martyrii adepturam.

R̃. Audiui vocem. *Require post in festo omnium sanctorum.* (p. 389.) *Ps.* Te deum.

Ÿ. Media nocte^a... R̃. Ecce sponsus venit.

IN LAUDIBUS.

Ant. In choro sanctarum virginum iugiter diuine laudis resonat iubilatio, ubi laudatur deus deorum, alleluya. *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Inter quas undena virginum milia sequentes agnum sine macula laudant illum gaudentes celesti laude per secula. *Ps.* Iubilate.

Ant. Que diuino nutu a partibus orientis exhibite illuc fundere cruorem, quia nunquam in persecutione potuerunt ab eius diuelli confessione. *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Media nocte clamor^b... *Ps.* Benedicite.

Ant. Tunc surrexerunt... *Ps.* Laudate.

Capitulum. O quam pulchra.

Hymnus. Rex gloriose virginum. Ÿ. Mirabilis deus.

Ant. Virgines sancte dei^a... *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM.

Ant. In choro. *Ps.* Deus in nomine.

AD TERCIAM.

Ant. Inter quas. *Ps.* Legem pone.

Capitulum. O quam pulchra.

R̃. Adducentur regi... Ÿ. Proxime eius offerentur...

Ÿ. Media nocte.

AD SEXTAM.

Ant. Que diuino. *Ps.* Defecit.

Capitulum. Emulor enim vos.

R̃. Media nocte clamor... Ÿ. Ecce sponsus...

Ÿ. Prudentes virgines.

^a *Sar.* ii. 457.

^b *Sar.* ii. 458.

AD NONAM.

Ant. Tunc surrexerunt.

Capitulum. Sapientia vincit.

R. Prudentes virgines sumpserunt oleum secum.

V. In vasis suis cum lampadibus.

V. Mirabilis deus.

*Si hoc festum in sabbato contigerit, tunc fiat scrutinium de eo, et commemoratio beate marie fiat proxima feria vacante.***

SANCTI ROMANI ARCHIESCOPI.†

Tres lectiones fiant, omnia de communi unius confessoris et pontificis, (i. 65, 59.) cum hac oratione,^a Omnipotens sempiternus deus, qui hanc diem honorabilem nobis in beati confessoris tui romani festiuitate tribuisti, fidelium tuorum vota serenius intende, ut eius interuentu a cunctis reatibus absoluti, festis mereamur interesse celestibus. Per.

*IN TRANSLATIONE SANCTI THOME
CONFESSORIS.

*Ad primas vespervas, matutinas et horas et ad secundas vespervas omnia fiant ut in alio festo (p. 345), preter lectiones et orationem.***

^b*Oratio.* Deus qui ecclesiam tuam gloriosa beati thome confessoris tui atque pontificis translatione glorificas; presta quesumus, ut eius meritis et intercessione de sepulchro viciorum subleuati, ad eternam resurrectionis gloriam transferri mereamur.¹ Per.

Eodem die sanctorum crispini et crispiniani martyrum.

Oratio.^c Sanctorum tuorum nos domine crispini et crispiniani beata merita prosequantur, et tuo semper faciant amore feruentes. Per.

^a HWO² *Oratio.* Deus cui beatus romanus pontifex... (OW cuius for cui; OW omit beatus: HW gloria for gratia, and omit quesumus.)

^b Added in the margin of W. HO omit.

^c HWO² *Oratio.* Deus qui sanctis martyribus tuis crispino et crispiniano coronam martirii prestitisti; concede quesumus ut eorum intercessione ueniam consequamur delictorum, et eterna gaudia beatorum, per. (W propicius for quesumus.)

W adds *Tres lectiones fiant, et cetera de communi plurimorum martyrum.* (i. 58, 50.)

¹ W transferemur.

*AD MATUTINAS PRIMA DIE.

Lectio i. Insignis nobis hodie solennitatis nostre dies illuxit pro recensita beati patris nostri thome translatione, diuine laudis restaurans preconia, et leticie nobis primordia solari reuolutione reducens.

Lectio ii. Approbate consuetudinis et†, sicut dies sanctorum natalicies† quibus ipsorum anime de miseria transferuntur ad gloriam, ita temporalem corporum ipsorum subleuationem, futuram eorundem corporum glorificationem festiuo presagiendi prologo, annue deuotionis officiis celebrare.

Lectio iii. Ut qui post solum milicie cingulum, felicem ipsorum exitum de seculi huius campo, depositis corruptibilibus corporum indumentis, cum gaudio recolimus; gloriosam ipsorum corporum incorruptione reformationem honore congruo preueniamus.

Lectio iiii. Quatenus ex renouata tanti misterii memoria diuine dispositionis beneficium excitata fidelium deuotio honorificentie potioris impendiis propensius efferat: et de resurrectione vite, in quam saluatoris promisso procedent qui bona fecerunt, fidei roboris firmitas, speique fulcimentum longanimitatis accedat.

Lectio v. Merito igitur duplicem hanc a deo preordinatam electorum gloriam, quam iuxta prophete vaticinium obtinebunt in patria duplicia domino peregrinantes in corpore venerationis cultu prosequimur: quia iam adepte ipsorum beatitudini congratulantes, eorum merita deuotis laudibus attollimus, et depositas apud nos ipsorum reliquias, debitum eis honorem circundantes, celebri frequentia veneramur.

Lectio sexta. Translationis ergo ipsius thome solennia recensentes, modum et ipsius ordinem ad dei gloriam retexamus. Igitur postquam certis miraculorum et signorum euidentiis excellentie ipsius astruentem sanctitatem, beatus thomas sanctorum ascriptus fuit cathalogo confessorum, multi de regno potentes et nobiles diuersis attinentie eum titulis contingentes, pro blandiente temporis ubertate, ad ipsius translationem magnifice celebrandam piis votis et feruidis studiis concurrerunt.

Tres lectiones de expositione euangelii Nemo accendit† lucernam.
(i. 69.)

Oratio. Deus qui ecclesiam tuam. *Et dicetur hac die et per octabas.*

LECTIONES PER EBDOMADAM. SECUNDO DIE.

Lectio prima. Et quia, teste scriptura, *non volentis neque currentis sed dei miserentis est*, et ipse in nobis operatur

velle et perficere pro bona voluntate, sicut in eterna sua prescientia futura preordinat, ita coeterna prouidentia sua tempora et momenta in sua posita potestate singulis quibuscunque negociis aptanda dispensat.

Lectio ii. Unde desideratam a patribus ardentissime et diu expectatam hanc patris nostri gloriam filiis concessit misericorditer ad suorum manifestationem operum prouiso tempore reseruauit: ut quo tanti operis magnificentia humane sapientie iudicio videretur impossibilior, ad ostendendam diuine potentie magnitudinem efficacior appareret.

Lectio iii. Ideoque gloriose dispositionis huius executionem insperato, quoniam potius desperato, tempori, simpliciumque personarum ministerio, consilii celestis altitudo commisit, infirma mundi eligens et confundens fortia, abscondens hec a sapientibus et prudentibus, paruulisque reuelans.

TERCIA DIE.

Lectio prima. Ut proinde ad diuine bonitatis et tanti beneficii commendationem ad nos relatum illud verbum euangelicum videatur, *Multi reges et prophete voluerunt videre que vos videtis, et non viderunt, et audire que auditis, et non audierunt.*

Lectio ii. Instante autem illo radio† preordinato tempore, humana quidem opinione incongruo, eo quod tunc pestilentia illa seuissima que generatur per totum orbem populum vastabat, nimiumque grassabatur, ut putaretur seculi finis aduenisse.

Lectio iii. Episcopusque et canonici herfordensis ecclesie ad procuranda tante solennitati congruentia facultatibus insufficientes, et operi tam arduo se impares agnoscerent.

DOMINICA INFRA OCTABAS.

Lectio i. Sub spe tamen diuine miserationis et auxilii confidentia sanctum eis insperatum propositum prosequentes, accito nobili et magnifico viro nicholao de cantilupo, ipsius beati patris consanguineo, cuius ope et opera deo cooperante felici consummationis fine quieuit.

Lectio secunda. De die huic operi statuendo frequenter tractantes, tandem in vicesimum quintum diem octobris, octauo scilicet kalendas nouembris, unanimiter conuenerunt.

[*Lectio iii.*] Ex quo (ut ferunt), deo (ut credunt) electi sui meritis populum suum oculo misericordie respiciente, lues illa grauissima, percutientie angelo manum suam continente, cessauit.

Lectio quarta. Accidit autem ut dies illa dominica in die resurrectionis constituta memoriam existeret, ut tempus

illud sacratissimum, quo per christum et in christo iniciata est mortuorum resurrectio, subleuationem sancti congrueret, que futuram ipsius resurrectionem glorificatam figuraret.

Lectio quinta. Interim vero procuratis necessariis, et die statuto appropinquante, ut ad sanctum sanctificati accederent, indicto biduano ieiunio feria sexta et sabbato immediate precedentibus, nocte sabbatum precedente, qua redemptor noster pro suis liberandis electis ad inferna descendit.

Lectio vi. Epyscopi qui tunc presentes extiterant, cum clero et aliis quibus concessum fuerat interesse, ordinata processione cum deuota psalmodia ad tumulum processerunt. Ubi aliquandiu solo tenus prouoluti, et orationibus incumbentes, beato confessori excubias impenderunt.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii sicut in die.

DIE QUARTA

Fiat seruitium de apostolis symone et iuda hoc modo.*

[APOSTOLORUM SYMONIS ET IUDE.]

AD PRIMAS VESPERAS.

Ant. Estote fortes in bello. *Psalmi* ^a*dominicales.*

Capitulum. Iam non estis. *R.* Qui sunt isti.

Hymnus. Beate symon et thadee inclite¹...Annue christe.

V. In omnem terram.

Ant. Beati eritis. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Concede, quesumus, omnipotens deus, ut sicut²...

Memoria de sancto thoma.*

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. *Lectio i.*^b Symon itaque chananeus...per reuelationem **iesu christi et*** sancti spiritus persidis regionem fuissent ingressi,...fugerant.

^a HW *feriales.* O² de feria.

^b H *Lessons i, ii as P.*

Lectio iii. Dicebant dei...resurrexisse a mortuis. Faciebant...ludificabant autem eos.

Lectio iiiii. Apostoli morabantur...et ecclesias edificauerunt.

Lectio v. Factum est uero ut filia satrape cuiusdam uirginitate predita, partum edens, periclitaretur. Interrogata autem a parentibus, uirum sanctum et castum diaconum nose† eufrosinum impetebat. Qui tentus a parentibus urgebatur subire uindictam.

¹ line 2, HP cum fletibus.
line 3, WP ut qui per.

² HWP pro nobis ipsi.

Lectio secunda. Erat autem doctrina eorum praua. Ita ut *et deum abraham, deum ysaac, et** deum iacob blasphemantes, deum dicerent tenebrarum; moysem dicerent maleficum, omnes*que** prophetas dei a deo tenebrarum missos assererent.

Lectio iii. Dicebant dei filium dominum nostrum iesum christum fantasma¹ fuisse, nec verum hominem ex vera virgine natum, nec vere tercia die resurrexisse.

Lectio iiii. Faciebant autem magicis artibus suis homines cecos, *illuminantes** et iterum videntes: faciebant eos surdos et iterum audientes: ludificabant autem omnes.

Leccio vi. Audientes apostoli, uenerunt ad patrem puelle, et dixerunt. Quando natus est puer? Dixerunt illi, Hodie hora diei prima. Dicunt apostoli, Producite huc infantem, et diaconum quem accusatis. Cumque in presenti essent, dixerunt apostoli ad infantem, In nomine domini nostri iesu christi loquere, et dic si iste diaconus presumpsit hanc iniquitatem. Infans autem absolutissimo sermone ait, Hic diaconus uir sanctus et castus est, et numquam inquinauit uitam suam.

W *Leccio prima.* Sancti igitur apostoli symon et iudas, quos hodie festiuis ueneramur preconiis, postquam uniuersas peragrassent prouincias, et multa fecissent mirabilia, uenerunt ad suanir ciuitatem magnam, et manserunt in domo symei, moxque septuaginta templorum pontifices uenerunt cum populo innumerabili ad domum eius, ita ad eum clamantes, Produc inimicos...cum ipsis.

Leccio ii. Interea tenentur apostoli dei, et ducuntur ad templum solis. Cumque ingressi essent templum, ceperunt demones clamare per... exurimur.

Leccio iii. Stabat autem...quadriga equorum fusilis ex auro, in qua solis ymago radiebat. In alia autem ede stabat lune ymago fusilis ex argento, habens quadrigam similiter ex argento.

Leccio iiii. Ceperunt...adorarent eos inuiti; atque duo magi zaroen et arphaxat qui...excitauerunt.

Leccio quinta. Tunc dixit iudas...similiter et symon respondit...angelorum.

Leccio sexta. Cum igitur sancti apostoli supradicta hebraico sermone loquerentur, apparuit illis angelus...certaminis properate.

Then Gospel (as Sar.) then :

[*Leccio vii.*] Facto igitur silencio, dixit symon ad simulacrum solis, Precipio tibi, demone...horribili aspectu egressi, et ululatum emittentes, fundo tenus simulacra subuerterunt.

Leccio viii. Tunc omnes pontifices...interfecerunt eos. Erant autem apostoli gaudentes, et gratias deo agentes quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati.

Leccio ix. Passus est igitur cum sanctis apostolis semei hospes eorum, quoniam et ipse idolis sacrificare contempsit. Ipsa autem hora, licet serenitas celi fuisset maxima, fulgura extiterunt nimia...fundamentum.

¹ H fantasiam.

Lectio v. Apostoli morabantur in babilonia, facientes mirabilia magna, cecos illuminantes, surdis reddentes auditum, leprosos mundantes, demonia ex obsessis corporibus fugantes.

Lectio vi. Habebant autem discipulos multos, ex quibus ordinabant presbyteros et dyaconos et clericos, et ecclesias fundauerunt in multis locis ad laudem domini nostri iesu christi. Cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Hec mando vobis: et cetera ad matutinas et ad horas de communi apostolorum (i. 41, 35,) cum hac oratione, Deus qui nos per beatos¹...

AD SECUNDAS VESPERAS.

Omnia fiant de communi apostolorum (i. 40,)* *cum responsorio* Ciues apostolorum. *V.* Potestates. *Oratio.* Deus qui nos.**

*DIE QUINTA.

Lectio prima. Tandem ab oratione surgentes, et amoto lapide ab ostio monumenti, aspexerunt capsam ligneam ita putrefactam et vetustate consumptam, ut ad tactum lenissimum redigeretur in puluerem. Quid est alias totum nisi foramen amplum et rotundum habens ad caput quasi concauatum humano opere, per quod carneum siue testa capitis ipsius aspicientibus se patenter exhibuit.

Lectio secunda. Illorum ambiguitatem reserans, qui ossa ipsa benedicta pro tantorum temporum circulo quo in sepulcro iacuerant, in cinerem putauerant et in puluerem resoluta.

Lectio iii. Et excipientes ea de sepulcro, et cum spirituali gaudio deosculantes, recondebant in capsulam in loco decenti et honesto repositam, seruanda usque ad diem exaltationis ipsorum prouide constitutum.

DIE SEXTA.

Lectio i. Affuit ibidem (ut ipsius memoriam, que in benedictione sit, secula futura contineant) ex summo desiderio nobilissima et deuotissima domina helizabeth de burgo, nata gilberti de clare quondam comitis gloucestrie immanissimi beati thome persecutoris, in cuius presentia ossa illa sacratissima, quamuis arida et exanguinea de remotissimis partibus allata, sanguinem preciosum in magno profluuio distillauerunt in testimonium iniuste persecutionis contra ipsum.

¹ W omits beatos.
H cognitionem.

Lectio ii. Et amplectens ea summa cum reuerentia, deuota singulis impressit oscula; multaque pro sua munificentia preciosa donaria libenter obtulit, iniquitatem patris sui profunda sua humilitate compensans.

Lectio tertia. Sequenti vero sabbato constitutum in itinere versus herfordiam, pro magnificanda et decoranda sua venerabili presentia solennitate ventura, illustrissimum anglorum regem eduardum a conquestu tertium, subito tam vehemens passio et tam grauis inuasit, ut de ipsius optimatibus quidam, quorum testimonia fide digna redderet probata fides, non leuiter assererent se nunquam retroactis temporibus tantum de festine mortis ipsius timuisse periculo. Sed ut diuine virtutis potentia confessorisque sui sanctitate, qua longe lateque claruerat, in populo regia ecclesia attestaretur, excellentia abiecta, ut fertur gloriosi regis oculis materialibus herfordensis ecclesie specie, optatum sensit adesse leuamen.**

^aDIE SEPTIMA fiat memoria de sancto quintino martyre; antiphona et versiculus de communi unius martyris, cum hac oratione. Deus qui nos annua beati quintini martiris tui solennitate letificas; presta, quesumus, ut cuius gaudemus meritis, instruamur exemplis. Per.

*In octabis translationis sancti thome totum seruitium fiat de festo omnium sanctorum, et nichil de sancto thoma.**

IN SOLENNITATE OMNIUM SANCTORUM.

AD VESPERAS.

Ant. Virgo prudentissima^b... *Ps.* Laudate pueri.

Ant.^c Summa laus, dulcis melodia¹... *Ps.* Laudate dominum omnes gentes.

Ant. ^dO gloriosi apostoli²... *Ps.* Lauda anima.

Ant. ^eGaudent in celis. . . *Ps.* Laudate dominum quoniam bonus.

Ant. ^fLaudem dicite deo... *Ps.* Lauda hierusalem.

^a O²HW Sancti Quintini martyris oratio. Deus qui nos annua...;
W Tres lectiones sine Te deum, et cetera de communi unius martyris. (i. 47, 42.)

^b Sar. iii. 795.

^c As S. Michael (p. 338.)

^d Sar. iii. 438.

^e Sar. iii. 451.

^f Sar. iii. 972.

¹ HW resultat.
W roboant.

² HWP fulgentes.
W omits pro nobis.

Capitulum. Ego iohannes vidi in medio throni et quattuor animalium, et in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, et oculos septem, qui sunt septem spiritus dei missi in omnem terram.¹

R. Laudem dicite deo²... *Ÿ.* Genus electum... ^aGaudeamus.

Hymnus.^b Christe redemptor omnium³...

Ÿ. Letamini in domino.

Ant. Beati estis sancti... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Domine deus noster...⁴

Nulla fiat memoria.

^c*Completorium ut supra in festo sancte trinitatis.* (i. 398.)

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Regem regum dominum venite adoremus,
Quia ipse est corona sanctorum omnium. *Ps.* Venite.

Hymnus. Christe redemptor omnium.

In primo nocturno.

Ant. Adesto deus unus... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. ^dCeli reginam⁵... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Laudemus dominum... *Ps.* Benedic i.

Ÿ. Letamini in domino.

Lectio prima.^e Legimus in ecclesiasticis...esse deorum.

R. Summe trinitati... *Ÿ.* Prestet nobis... Qui.

Lectio ii. Acturi igitur temporalem sanctorum omnium celebritatem, fratres carissimi, congruum videtur, ut in eiusdem celebritatis officio post ipsum opificem, prime stationis

^a H Quoniam. Gloria...Gaudeamus et.

W Quoniam.

^b *Sar.* iii. 979.

^c H gives cues: the hymn and antiphon to Nunc dimittis are erased.

O² gives clues and A. *Salva nos.* *Ps.* *Nunc d.*

^d *Sar.* iii. 133.

^e H *Leccio i.* Legimus in ecclesiasticis...gaudio remearet.

Lectio ii. Acturi igitur...celebritatem, dignum uidetur, fratres karissimi, ut primum in huius diei laudibus locum teneat ipsa incarnate deitatis genitrix gloriosa uirgo maria: per quam inuisibilis deus mundo clarus [altered to clarius] effulsit. Sed quid nos tantilli...(*Sar.* ii. 310.)...utero clausum gestauit.

¹ W Ecce ego.

W omits septem before spiritus.

³ line 14, P ludici.

line 18, H electorumque.

WP monachorumque.

⁵ HWO² regina.

W te uere.

² P regnabit.

P omits noster.

⁴ HP nos misericordiam tuam.

HW omit sanctorum tuorum.

W ut quorum preuenimus natalicia gloriosa.

P tribue quesumus.

obsidem ipsa teneat incarnati verbi venerabilis mater maria.

R. Felix namque es... V. Ora pro... Quia.

Lectio iii. Omnipotentem deum itaque... deo scire est.

R. Te sanctum dominum... V. Cherubin¹... Te decet.
[Gloria. Te decet.]

In secundo nocturno.

Ant. Inter natos... *Ps.* Bonum est.

Ant. Estote fortes... *Ps.* Benedicam.

Ant. Isti sunt sancti...² *Ps.* Deus venerunt gentes.

V. Exultent iusti.

Lectio iiiii. Est adhuc fratres... eadem festiuitate... consistit.

R. Inter natos³... V. Fuit homo... Qui.

Lectio v. Huic athlete dei electo... vere fidei... procederent verba.

R. ^aQui sunt isti... V. Candidiores... Et quasi.

Lectio sexta. His subiectum est triumphale... cruciati crucis patibulo.

R. O constantia... V. ^gNobis ergo... Inuenietur. [Gloria. In tempore.]

In tercio nocturno.

Ant. Sint lumbi... *Ps.* Quam dilecta

Ant. Virgines sancte... *Ps.* Eructauit.

Lectio iii. Angelorum quippe et hominum naturam ad cognoscendum se dominus condidit, quam dum consistere ad eternitatem uoluit, eam proculdubio ad suam similitudinem creauit. Scimus namque quia nouem sunt ordines angelorum. Michael namque dicitur, quis ut deus... uero medicina dei. Quia ergo angelorum nomina interpretando... frequencius fiunt. [Sar. iii. 870, 871.]

Lectio iiiii. Adhuc autem aliquid de tam pulcra... qui deo digni inuenti sunt. [Sar. iii. 968.]

Lectio v. Huic tam pulchre sollempnitati concordat duodenus apostolorum... non marcessit.

Lectio vi. Hiis subiectum est triumphale... petram, id est christum.

W *Lectio prima.* Nunc ergo, fratres karissimi, in primordiis omnium sanctorum nobis nominare, laudare... Unde per quendam prudentem dictum est, Et cum illo fuit semper, et est ante eum.

Lectio ii. Acturi igitur... (as H)... dicere conamur.

Lectio iii. Angelorum quippe... medicina dei.

Lessons iiiii, v, as H.

Lectio vi. Hiis subiectum... cruciati patibulo. (Continued in lesson viii.)

^a Sar. ii. 364.

¹ WP et seraphin.
HW celitus.

² P omits et ab... separati.

³ P domini.

Ant. ^aOmnes electi dei... *Ps.* Exultate i.

Ÿ. Iusti autem in perpetuum viuent.

Secundum matheum v.

In illo tempore, Videns iesus turbas¹...eos, dicens, Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum.

^bEt reliqua.

^cOmelia venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

Christi vero sacerdotibus atque doctoribus huius...curationerunt.

R. Sint lumbi... *Ÿ.* Vigilate... Et vos.

Lectio viii. Beata dei genitrix maria, templum domini...seculi parituri† luxus. Tu autem domine miserere nostri.

R. Audiui vocem, *incipiatur a quinque pueris in albis indutis cum cereis ardentibus in manibus ante altare, et versum cantent.*

R. Audiui vocem... *Ÿ.* Media... Oleum.

^a *Sar.* iii. 960.

^b H to...pauperes, quia uestrum est regnum dei. Et reliqua.

W to...discipuli eius. Et reliqua.

^c H [*Leccio viii.*] Etsi generaliter omnibus loquitur, specialius tamen saluator oculos in discipulos leuat, ut hiis qui uerbum intenta cordis aure percipiunt, lacius saporis intimi lumen aperiat. Cui simile est, quod matheus ait. *Et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, et aperiens os suum, docebat eos dicens, Beati pauperes spiritu.* Nam quibus os in monte sedens aperit, ut magna sublimiter audiant, in eos oculos stans in campo dirigit, ut audita pacienter intelligant. Beati itaque pauperes; non utique omnes, sed illi tantummodo qui omne presens seculum, tametsi altum uideatur, pro nichilo dicunt†. Qui merito regni celestis perhibentur munere digni, quia delectacionis humane probantur cupiditate nudati, qualem se rex dauid pauperiem sustinuisse declarans ait, *Ego uero egenus et pauper sum.*

Leccio viii. (*Sar.* iii. 965). Beata dei genitrix maria templum...credenda est. Que carnis pudicitiam cum uirginitatis honore manebat intra cordis hospicia...reginam et sociam...copulationibus, celesti sponso...mente applicari eligerent, orationi instantes, ieiuniis adherentes, uigilias sacras adamantes, elemosinas sectantes, pauperes recreantes, nudos uestientes, infirmos uisitantes, in tribulatione gaudentes: in uerbis calumpnie uel contumelie patientes, in augmento sue profectionis humiles, in dampnorum temporalium deo gratias agentes.

Leccio ix. Hodie, dilectissimi, omnium sanctorum...(P lesson ix)...est clarior in honore, quia dum creuit pugna, creuit et pugnantium gloria, et martyrum triumphus multiplici passionum genere adornatur, perque grauiora tormenta maiora fuere et premia.

W [*Leccio vii.*] Etsi generaliter omnibus...pauperes spiritu, quia uestrum est regnum celorum.

Leccio viii. Beata dei genitrix maria templum...credenda est.

Leccio ix. As P.

¹ HW Videns turbas iesus.

Lectio ix. Hodie, dilectissimi, omnium sanctorum sub una solenitatis leticia celebramus festiuitatem, quorum societate celum exultat; quorum patrociniis terra letatur; quorum triumphis ecclesia sancta coronatur; quorum confessio quanto in passione fortior, tanto clarior in honore.

R̃. Concede nobis... Ṽ. Adiuent¹... Talem. Gloria.^a
Talem.

Ps. Te deum. Ṽ. Exultent iusti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Vidi turbam... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Et omnes angeli... *Ps.* Iubilate.

Ant. Redemisti nos...² *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Benedicite dominum... *Ps.* Benedicite.

Ant. Hymnus omnibus...³ *Ps.* Laudate.

Capitulum.^b Ego iohannes vidi *alterum** angelum...

Hymnus. Iesu saluator seculi...⁴ Ṽ. Mirabilis deus.

Ant. Te gloriosus... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Omnipotens sempiterne deus⁵...

AD PRIMAM.

Ant. Vidi turbam magnam. *Ps.* Deus in nomine. *Ps.* Quicumque vult, *sub eadem antiphona.*

R̃. Iesu christe *cum alleluia, sicut in aliis festis principalibus dicitur.**

AD TERCIAM.

Ant. Et omnes angeli.

Capitulum. ⁶Ego iohannes vidi. R̃. Letamini in domino.^c

AD SEXTAM.

Ant. Redemisti.

Capitulum. Audiui numerum... R̃. Exultent iusti.

AD NONAM.

Ant. Hymnus.⁷

Capitulum. Vidi turbam... R̃. Iusti autem in perpetuum.

^a H Gloria. Ut ad. So probably W.

^b Sar. iii. 961.

^c H cum alleluia.

¹ H accuset.

² W populo, nacione.

³ W ympnis. filius.

⁴ line 6, HWP et patriarcharum.

line 9, P prius.

line 17, HWP Electorum.

⁶ W Ecce.

⁵ H tribuis.

HWP intercessoribus.

⁷ W Hymnis.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. In conspectu iustorum et congregatione magna opera domini.¹ *Ps.* Confitebor ii.

Ant. Preciosa est in conspectu domini mors sanctorum eius.² *Ps.* Credidi.

Ant. Euntes ibant^a... *Ps.* In conuertendo.

Ant. Iusti confitebuntur nomini tuo, et habitabunt recti cum vultu tuo.³ *Ps.* Eripe me ii.

Ant. Benedixit filiis tuis in te. *Ps.* Lauda hierusalem.

*Capitulum.*⁴ Ego iohannes vidi. *R.* Concede nobis.

^b*Loco hymni dicitur sequentia.* Ecce pulchra canorum⁵...

V. Letamini in domino.

Ant. Saluator mundi...⁶ *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

[PRO DEFUNCTIS.]

^c*Finitis his vesperis, *manentibusque eisdem rectoribus, ac incipientibus antiphonas et concomitantibus, sicut in ceteris festiuitatibus,** festiue dicuntur vespere mortuorum in choro: quere post seruitium beate marie (p. 42.)*

Dicta antiphona Audiui vocem post psalmum Magnificat, sine psalmo Lauda anima, executor officii accedens ad lectrinum⁷ dicat Dominus vobiscum. *Chorus* Et cum spiritu tuo.

Executor. Oremus. Fidelium deus⁸... *Et in fine orationis dicatur* Qui viuus et regnas cum deo patre.

^{*}*Postea executor officii humili voce dicat, Requiescant in pace. Chorus. Amen.*

^a *Sar.* ii. 370.

^b HW O² *Ymnus.* Iesu saluator.

^c H *Pro defunctis. Ad vespas. A. Antip.*† Placebo domino. *Ps.* Dilexi quoniam. *Oratio.* Fidelium deus...Qui viuus. *Ad matutinas. Ant.* Dirige, et cetera sicut alibi notantur. Then S. Leonard.

W gives the services for All Souls' day in full here: see p. 42.

O² *Finitis vesperis statim incipiatur a rectore chori A. Placebo, et dicantur vespere mortuorum festive in conventu: et omnes qui regebant chorum ad vespas regant dum dicitur A. Placebo, and full cues.*

¹ HWO² In consilio.

² W omits est.

³ H habibunt†.

⁴ W Ecce.

⁵ P line 2, ciuium.

line 3, Felix stat...rutilans caterua.

line 15, Siue decantent.

line 16, Arte dulciflua.

line 22, Dulcimode.

line 23, Te decantent.

line 24, semper christe.

⁶ HWP eruamur.

⁷ O² coram letterno et cum ceroferariis.

⁸ H animabus famulorum famularumque tuarum.

P omits semper.

Et postea dicatur completorium ut supra in vigilia.

*Hac die mortuorum repetatur tertium, sextum, et nonum respon-
sorium.*

[R.] *Libera me dicitur hac die cum omnibus suis versibus.*

*Hac die, dicta antiphona Ego sum, Ps. Benedictus, statim executor
officii, modo et forma ut supra in vespexas, dicat orationem
Fidelium deus, cum Requiescant in pace.*

Matutine de sancta maria hac die in choro dicuntur.^a

*Hac die, lecto martilogio more solito in capitulo, statim dicat lector,
Iube domine benedicere. Ebdomadarius vel executor officii
dicat, Sapientiam suam doceat nos spiritus almus.*

*Lecta oratione de omelia dominicali et tabula, ut in ceteris diebus,
pronunciatur obitus si fuerit.*

*Deinde ebdomadarius vel executor officii in albis vestibus et desuper
capa indutus de nigra serica, cum ministris suis prosternet se
coram altari, et dicat loco horarum commendationem solenniter :
in choro psalmodiam prosequentur solenniter : quere post
matutinas defunctorum.**

*IN DIE ANIMARUM AD VESPERAS

DE SANCTA VUENEFREDA.

Omnia fiant de communi unius virginis et martyris. (i. 76.)

Oratio. Deus qui beatam virginem tuam Vuenefredam post
capitis abscisionem tua potentia rediuuiam fieri precepisti :
fac nos ea interueniente vite presentis pariter et future
subsidia adipisci. Per.

Lectio i. Sanctus bennous, virtutibus clarus et omni sanctitate
precipuus, in maiori britannia sub habitu monastico ecclesias
fabricauit, et fratres deo seruituros constituit. Diuino
tandem admonitus oraculo, a quodam viro potente nomine
thenith locum ad construendam ecclesiam in qua deo seruire
pro salute viri illius iugiter postulare valeret, supplex
expetiit.

Lectio secunda. Qui libenter annuit, et filiam eius instruendam
nomine vuenefredam commisit. Cunque vir sanctus populo

^a O² has full cues here to end of Lauds. Then Et sic dicantur hore diei. Statim
postquam pulsaverint primam in capitulo post capitulum intret in choro†
quodam seniore incipiente R. *Subvenite* cum V̄, et dicatur commendatio
festive. Deinde processio. Deinde celebratio misse.

Hoc festum quocunque die contigerit, ibi celebretur. Si die dominica con-
tingerit aliquando, fiat memoria de dominica ad matutinas beate marie.
Similiter commemoratio de S. Eustachio et sociis suis. Or. *Presta
quesumus domine.*

precepta salutis predicando sedulus ostenderet, virginem ad pedes suos statuens, omnia ab eo prolata sollerter aduertere et patulo corde suscipere meruit.

Lectio iii. Sicque inspirante domino virtutibus virgo proficiens, propositum mentis sue doctori suo aperuit dicens, Omnem seculi luxum amodo abdicare delegi, et virginitatem meam christo incontaminatam conseruare disposui.

Lectio quarta. Et hoc, pater sancte, tuo interuentu ab utroque parente michi impetrare deuotius imploro. Quod cum parentibus placuisset, puella sitibundo hauriens pectore que de gloria sponsi sui a doctoris ore defluebant, nichil in se terrenum admittebat.

Lectio quinta. Frequenter noctibus in ecclesia excubabat, importuna interdum se sancto ingerens sollicitabat eum sermonem facere, et de sponso suo christo tractare, et opera eius laude digna ostendere.

Lectio vi. Cum enim de christi excellentia, decore et potentia menti eius sermo prolatus imprimeretur, omnem terrenarum rerum iocunditatem, et omnia caduca seculi velut stercora reputabat. Quadam die dominica pergentibus ad ecclesiam virginis parentibus, cradocus alani regis filius virginem solam inueniens, honores et diuitias promisit, si sue voluntati assensum preberet. Illa vero rubore perfusa simulauit se grauius ferre quod eam incomptam et inornatam inuenisset. Paulisper, inquit, aduentum patris mei expecta, et ego interim thalamum intrabo, ad te cito reditura. Tu autem.

Euangelium. Simile est regnum celorum thesauro.** (i. 78.)

SANCTI LEONARDI CONFESSORIS.^a

Oratio. Maiestati tue, quesumus, domine, sanctissimi confessoris tui leonardi nos pia iugiter commendet oratio, ut quem deuoto veneramur officio, ipsius suffragio subleuemur optato Per.¹

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. *Lectio i.* ^bBeatus igitur leonardus... extitit oriundus. Puer autem leonardus...archiepiscopi remigii vestigia.

^a H gives cues of Vespers, but both antiphons and respond are erased.

^b H *Leccio i.* Beatus igitur...extitit natus. Qui postquam euasit...archipontificis remigii uestigia.

Leccio ii. Cuius salutaria monita...reponerat.

¹ H *Maiestatem tuam.*

Lectio ii. Cuius salutaria monita non ut surdus auditor intendebat, verum ut prudens [et] futurus seminator in secretarium cordis audita reponebat. Nam sicut predictus pontifex remigijs exempla virtutum prebuit, ita beatus leonardus faciebat.

Lectio iii. Ad imitationem vero boni magistri remigii, leonardus bonus discipulus hoc ipsum expetiit a rege humilimis precibus, quatenus omnes qui in ergastulorum custodia detinerentur, si [eos] ipse voluisset visitare, omnino soluerentur. Quam rem a rege cum beniuolentia impetrauit.

Lectio iiii. Et ubicunque incarceratos esse audiebat, non piger ad eorum absolutionem totis viribus concurrebat. Sciebat enim scriptum istud verbum euangelicum, *In carcere eram, et venistis ad me*: et *Quod uni ex minimis meis fecistis, michi fecistis*.

Lectio quinta. Beatus igitur leonardus versus aquitaniam proficiens et transiens, viriliter ubique verbum dei predicabat. Tandem intrauit in quandam siluam, in qua silua habebatur regia, causa venationis antiquitus preparata.

Leccio iii. Ad imitationem boni...impetrauit.

Leccio iiii. Et ubicunque...uenistis ad me.

Leccio v. Crescebat autem uehementer per totam galliam fama eius bonitatis, propterea quia multi egrotantes confluebant ad eum, gratia recuperande sanitatis. Quibus salutem in nomine domini reddebat, insuper eis carnalem et spiritualem escam tribuebat.

Leccio vi. Sanctus quidem leonardus pietate amabilis, caritate laudabilis, amplectens eos fouebat uelut gallina pullos suos sub alis. Robur erat ualidis, et infirmis medicina, refulgens in templo dei tanquam stella matutina.

W *Leccio i.* Beatus leonardus...extitit ortus. Collaterales...christianus.

Leccio ii. Qui denique...uestigia.

Leccio iii. Cuius salutaria monita...Nam predictus pontifex beatus remigius olim francigenis suaserat regibus, ut tale edictum pro dei honore sancirent, quatinus quocienscunque intrarent aut secus transirent ciuitatem remensium, quicunque in uinculis seu in carseribus fuissent detenti, confestim sine ullo impedimento dimitterentur liberi. Quod usque hodie conseruatur.

Leccio iiii. Aliquando quippe rex gallie ad predictam urbem diuertitur, omnes ex carseribus† absoluti exeunt, et ad reddendas gratias obuiam ei prosiliunt. Ad imitationem uero boni...soluerentur.

Leccio v. Quam rem a rege...michi fecistis.

Leccio vi. Crescebat autem uehementer per...escam carnalem tribuebat. Alacris quidem erat in exortacione, dulcis et humilis in sermone. In operatione simplex et pudicus, in promissione ueridicus, in elemosinis largus atque munificus. Modestus itidem in reddenda ratione, tenuis quoque et inthinis† quasi non ex nobili sed ex paruissima esset generacione.

Lectio sexta. Accidit autem eo tempore quo sanctus leonardus per eandem transiret siluam, ut nimii dolores circundarent reginam. Ipsa enim ibidem morabatur pregnans, pene morti proxima. Erant autem omnes amici regis in maxima tristitia, eo quod tam miserabiliter moreretur: sed diuina misericordia (interuentu dilectissimi sui leonardi) moribunde regine ilico subuenit, et ab omni languore liberam esse precepit.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii, Nemo accendit lucernam. (i. 69.) *Et cetera de communi unius confessoris et abbatis.* (i. 71, 67.)

SANCTORUM QUATUOR CORONATORUM MARTYRUM.

Oratio. Presta quesumus, omnipotens¹...

Tres lectiones fiant, et cetera de communi plurimorum martyrum.* (i. 58, 50.)

SANCTI THEODORI MARTYRIS.

Oratio. Deus, qui nos beati²...

Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius martiris.* (i. 47, 42.)

IN NATALE SANCTI MARTINI EPYSCOPI ET CONFESSORIS.

AD VESPERAS.

Ant. Amavit eum dominus. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Ecce sacerdos.

R̃. Martinus abrahe. *Ÿ. Martinus epyscopus a toto choro cantetur.**

Hymnus. Iste confessor. Ÿ. Amavit eum.

Ant. O martine, o pie³... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui conspicias⁴...

*Eodem die fiat memoria de sancto menna martyre ad vespas et ad matutinas: *antiphona et versiculus de communi unius martyris, cum hac oratione.** Oratio.* Presta quesumus... Per dominum.⁵

¹ HW omit tuos.

W Per christum.

³ W consertis.

HWP ineffabili.

⁵ P eius intercessione.

HW Per.

² P gloriosa confessione.

W da nobis.

HW omit quesumus.

⁴ W Per christum.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Martinus ecce¹... *Ps.* Venite.

Hymnus. Iste confessor.

In primo nocturno.

Ant. Sanctus martinus obitum... *Ps.* Beatus vir.

Ant. Cum repente... *Ps.* Quare fremuerunt.

Ant. Scimus quidem²... *Ps.* Domine quid multiplicati.

✠. Amavit eum.

Lectio prima. Igitur beatus martinus paganis parentibus in regione pannonie sabarie opido genitus est, sed intra ytaliam ticini nutritus, militieque cingulo a perfido iuliano iuxta parentum suorum nobilitatem addictus. Sed vir sanctus magis *ac magis** elegit regi celesti seruire quam sub imperatore militare terreno.

R. Hic est martinus³... ✠. Sancte trinitatis... Ut.

Lectio secunda. ^aCum igitur beatus martinus decem esset annorum, ad ecclesiam confugit, et cathecuminum se fieri postulavit, magnisque postmodum miraculis claruit. Nam

^a H *Leccio ii.* Qui post sacri baptismatis misterium in mundo claruit miraculis : cuius hec prima leguntur insignia. Dum adhuc caticuminus esset, yemali frigore...aspexit. Tu. (*Sar.* iii. 1026.)

Leccio iii. Hic uir florem adolescencie...laudabilis extitit.

Leccio iiiii. Huius disciplinis se...ad pugnam. Idem quoque uir sanctus... parentes suos ad sacre fidei conuertit professionem, et matrem que se mundo genuit, ipse christo regeneravit. Hoc quoque itinere...conuertit ad fidem.

Leccio v. Inde regressus...caperet fructus. Tu autem.

Leccio vi. Cui quidem cathecuminus...restituit. Tercius ab eodem sancto uiro in carnoteno oppido sola oratione in conspectu omnium resuscitatus est. Succedente tempore in eodem oppido mutam ab infanzia puellam benedicti olei unctione sanavit. Sed ne lucerna domini sub modio lateret, dulcissimis abstractus est sedibus, multorumque precibus alligatus, electus est in episcopatum turonice ciuitatis, ubi plurima sanctarum insignia gessit uirtutum, tamen priuate uite continenciam in turbis populorum non amisit.

W *Leccio ii* as H.

Leccio iii. Cui sanctus martinus ut fortis...laudabilis extitit.

Leccio iiiii. Huius disciplinis...pugnam. Idem uero uir...ipse regeneravit christo.

Leccio v. Hoc quoque itinere...conuertit ad christum.

Leccio vi. Inde regressus...minas tuas.

¹ W omits hic.
HW deducit.

² W omits tua.
³ W meretur.

dum cathecuminus esset, in frigore hyemali nudum pauperem media clamidis sue parte vestiuit.

R⁷. Dum sacramenta... V. Dum enim...¹ Globus.

Lectio iii. Nocte igitur sequenti, cum se sopori dedisset beatus martinus, vidit christum clamidis sue parte vestitum, qua pauperem texerat. Et iubetur ut diligentissime dominum inspiceret, ut vestem quam dederat agnosceret.

R⁷. Beatus martinus obitum²... V. Viribus³... Dissolutionem.

In secundo nocturno.

Ant. Domine iam satis⁴...

Ps. Cum inuocarem.

Ant. Artus febre...

Ps. Verba mea.

Ant. Sinite me...

Ps. Domine dominus noster.

V. Iustum deduxit.

Lectio iiii. Hec igitur cum aspiceret beatus martinus, mox audiuit dominum iesum clara voce loquentem et dicentem ad angelorum multitudinem circumstantium, Martinus adhuc cathecuminus hac me veste contextit.

R⁷. Dixerunt discipuli... V. Scimus⁵... Inuadent.

Lectio quinta. Cum igitur beatus martinus rogaretur ut episcopatum thuronic ecclesie susciperet, et ipse nullo modo precibus populi acquiesceret: unus e ciuibus nomine ruricius ad eum venit, et uxorem suam languore grauiter correptam dixit. Vixque episcopum hac simulatione exire monasterio fecit, quia aliter omnino egredi noluit.

R⁷. Domine, si adhuc⁶... V. Iam enim... Fiat.

Lectio vi. Cumque beatus martinus esset egressus suum monasterium, dispositis in itinere turbis ciuium sub quadam custodia ad ciuitatem usque deducitur, et in episcopali sede sublimatur. Sanctus vero martinus ita impleuit christi dignitatem, ut habitum monachalem non desereret.

R⁷. Martinus abrahe... V. Martinus episcopus... Martinus.

In tercio nocturno.

Ant. Media nocte⁷...

Ps. Domine quis.

Ant. Glorificati hominis⁸...

Ps. Domine in virtute.

Ant. Adest multitudo⁹...

Ps. Domini est terra.

V. Iustus ut palma florebit.

¹ W mitteret.

P committeret.

³ W conuocatis.

⁵ P omits tua.

⁷ WP discessit.

HW obuiam.

P sublime.

H nitro?

W intro.

² W suum obitum.

HWP se iam.

⁴ W quod ad ipse iusseris. parces.

⁶ HWP subire propter eos.

⁸ W Glorificate, resurrectionem.

HWP proferret.

⁹ W rationis, amitteret.

*Secundum lucam xii.*¹

In illo tempore, Dixit iesus discipulis suis, Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. Et reliqua.

²Sermo ex commentario venerabilis bede presbyteri de eadem lectione.

^aPusillum gregem electorum vel ob comparisonem maioris numeri reproborum, vel potius ob humilitatis deuotionem nominat, quia videlicet ecclesiam suam, quantalibet numerositate iam dilatatam, tamen usque ad finem mundi humilitate vult crescere.

R̄. Oculis ac manibus... V̄. Nichil enim³... Inuictum.

Lectio viii. Denuoque dominus ecclesie sue labores blande consolatus quam regnum dei tantum querere precipit, eidem regnum a patre dandum complacita benignitate promittit. *Vendite que possidetis et date elemosinam.*

[R̄.] O beatum virum⁴... V̄. Ecclesia illius⁵... Omniumque.

Lectio ix. Nolite, inquit, timere, ne propter regnum dei militantibus huius vite necessaria desint: quin etiam possessa propter elemosinam vendite. Quod tunc digne fit, quando quis, semel pro domino suo suis omnibus spretis, nichilominus post hec labore manuum, unde et victum transigere et elemosinam dare queat, operatur.

R̄. O quantus erat⁶... V̄. Beati viri⁷... Quia.

Ps. Te deum. V̄. Iustum deduxit.

^a H [*Leccio vii.*] Pusillum...crescere, et ad promissum regnum humilitate peruenire.

Leccio viii. Ideo eius labores blande...elemosinam. Nolite...queat operatur.

Leccio ix. Unde gloriatur apostolus dicens. *Argentum aut aurum aut uestem nullius concupiui: ipsi scitis quoniam ad ea que michi opus erant, de hiis que mecum sunt ministraverunt manus iste. Omnia ostendi uobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos. Facile uobis sacculos qui non ueterascunt, elemosinas scilicet operando, quarum merces in eternum maneat.*

W *Leccio [vii.]* Quandam† uero die uir sanctus in stratu suo requiescens, beatissime dei genitricis et domini nostri iesu christi et sanctorum petri et pauli necnon et sanctarum uirginum tecele et agnetis uisitacione honoratus et confortatus est.

Leccio viii. Nam demonium fantasma et diuersis figuris horribiles aspectus nichil metuens, nec ullis eorum fallaciis illudi potuit; spiritu profecie ita clauit, ut multis multa prediceret futura.

Leccio ix. Talibus etiam electus dei pontifex in mundo clauit miraculis, ut in omni uita et conuersacione perfectus in omni pietate et religione preclarus in omni bonitate et benignitate iocundus habetur.

¹ W *Secundum iohannem.*†

³ W antepotens.

⁵ W roborauit.

HWP sacerdotes dei.

HW celestis turba.

P celestibus turba.

² H *Omelia.*

⁴ P angelorum numerus.

⁶ W Quia pium.

P gaudere de te.

IN LAUDIBUS.

Ant. Dixerunt discipuli... *Ps.* Dominus regnauit.
Ant. Domine si adhuc... *Ps.* Iubilare.
Ant. O virum ineffabilem... *Ps.* Deus deus meus.
Ant. Oculis ac manibus... *Ps.* Benedicite.
Ant. Martinus abrahe... *Ps.* Laudate.
Capitulum. Ecce sacerdos.
Hymnus. Iesu redemptor. *Ÿ.* Iustus germinabit.
Ant. O quantus luctus¹... *Ps.* Benedictus.
Oratio. Deus qui conspicis. **Et dicetur ad horas et ad secundas vesperas et per octabas.***^a

AD PRIMAM. *Ant.* Dixerunt discipuli.

AD TERCIAM. *Ant.* Domine si adhuc.

AD SEXTAM. *Ant.* O virum.

AD NONAM. *Ant.* Martinus.

Ad has horas capitula, responsoria et versiculi de communi unius confessoris et pontificis dicantur. (i. 63.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Dixerunt discipuli, cum quattuor antiphonis et psalmis ferialibus.

Capitulum. Ecce sacerdos. *R.*^b O quantus luctus.

Hymnus. Iesu redemptor. *Ÿ.* Amavit eum.

Ant. ^cO beatum pontificem²... *Ps.* Magnificat.

Ant.^d O beatum virum³... *Ps.* Magnificat.

In feriis vacantibus infra octabas, excepta commemoratione beate virginis tantum in sabbato celebretur†, de sancto martino fiat seruitium hoc modo.

^a O² Memoria de martyre.

^b HW omit.

^c *Sar.* iii. 1009.

^d H gives this in the memoria of S. Martin on S. Brice's day.
W uel ant.

O² for the Octave daily.

¹ W chori.

HW quia pium.

² W formidabit.

HWP percussoris.

W palma.

³ W cuius cuius.

[PER OCTABAS.]^a

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, nouem antiphone cum psalmis in nocturnis ut in die. V. Amauit.

**Post† octabas. Lectio i.* Beatus itaque martinus dum sacramenta offerret, †igneus apparuit super caput eius†, et dum ad deum preces committeret, et pro uniuerso grege sibi commisso deprecaretur, globus igneus apparuit super caput eius.

Tria responsoria de hystoria per ordinem dicantur.

Lectio ii. Ipse vero obitum sui corporis imminere predixit. Qui cum per aliquot dies vi febrium teneretur, anno etatis sue octogesimo primo, inter diuina predicationis verba, atque inter angelicos celestium hymnorum voces, suis astantibus discipulis, christo suam reddidit animam.

Lectio tertia. Transiuit autem sanctus martinus media nocte que dominica habebatur, et multi in eius transitu psallentium voces audierunt in celo: nam et pictaui populi ad eius transitum, sicut et turonici conuenerunt, grandisque altercatio inter utrumque surrexit populum, sed per dei dispositionem ciues tripudiantes cum magno honore sanctissimum corpus sepelierunt.

Lectio iiii. Beatus igitur martinus spiritu prophetie plenus erat, et ideo obitum suum longe ante presciuit^b...diocesim visitaret.

Lectio v. Nam clericis inter se discordantibus...non recusauit.

Lectio vi. Bonam hanc...si pace ecclesie reddita quiesceret. Itaque...capiunt nescientes.

Ps. Te deum. V. Iustum deduxit.

IN LAUDIBUS.^c

Hec sola antiphona. Dixerunt discipuli. *Ps.* Dominus regnauit, et cetera ut in die.

Memorie feriales per octabas dicuntur.

^a H only gives the rubric,

Per octabas. Inuitatorium et nouem antiphone cum psalmis et tria responsoria de historia: et omnes hore diei sicut in die dicantur. Then S. Brice.

W has a similar rubric, and the antiphon at Vespers.

^b *Sar.* iii. 1018.

^c O² Omnes hore diei sicut in die dicantur nisi festum ix lectionum euenerit infra octavas: et tunc fiat memoria de S. Martino. Memorie feriales non omittantur.

AD PRIMAM.

Ant. Domine si adhuc.*Ps.* Deus in nomine.*Ant.* Gloria tibi trinitas.*Ps.* Quicumque.*Capitulum.* Domine miserere.AD TERCIAM. *Ant.* O virum.AD SEXTAM. *Ant.* Oculis.AD NONAM. *Ant.* Martinus.***Et cetera ad horas ut in die.*

AD VESPERAS.

Ant. Dixerunt discipuli. **Psalmi feriales.**Capitulum.* Ecce sacerdos.*Hymnus.* Iesu redemptor. *Ÿ.* Amavit eum.*Ant.* O beatum pontificem, *vel antiphona* O beatum virum.*Ps.* Magnificat: *et dicantur alternis vicibus.**Oratio.* Deus qui conspicias.*Sic dicantur quotidie matutine hore et vespere per octabas, quando de sancto martino agitur.****De festis vero trium lectionum infra octabas contingentibus totum fiat servitium, et memoria de sancto martino.^a**Si vero dies dominicus infra octabas euenerit, totum servitium fiat de dominica, et memoria de sancto martino.*^b*Eodem modo fiat si octava dies in dominica contigerit: totum servitium fiet de dominica, preter quod medie lectiones erunt de sancto martino.*

[DE SANCTO BRICIO.]

Die tertia fiat servitium de sancto bricio hoc modo.

AD VESPERAS.

Ant. Dixerunt discipuli. *Psalmi feriales.**Capitulum, hymnus, versiculus et antiphona super psalmum**Magnificat de communi unius confessoris et pontificis. (i. 59.)**Oratio.* Conserua, quesumus, domine¹...*Memoria de sancto martino. [Ant. O beatum uirum.]*^a O² Excepto festo Sancti Brictii.^b H (later). *Si sabbato contingant octabe, totum fiat de octabis, et memoria de sancta maria.*¹ H domine populum tuum quesumus.

AD MATUTINAS.

Tres lectiones fiant de proprietate sancti.

^a*Lectio i.* Igitur post excessum beati martini turonice ciuitatis epyscopi, summi et incomparabilis viri, *de cuius virtutibus apud nos magna volumina retinentur,** sanctus briccus ad epyscopatum successit. At vero hic briccus cum esset *primeue natiuitatis** iuuenis, sancto martino adhuc... insidias, pro eo quod eodem tempore cor facile sequeretur.

Responsoria et cetera ad matutinas usque ad laudes de communi unius confessoris et pontificis dicantur. (i. 65, 59.)

Lectio secunda. Quadam die dum quidam...amens respicit.

Lectio iii. Cumque pauper...multa diuersa¹ passurum. Tu.

Ps. Te deum. *Ÿ.* Iustum deduxit.

IN LAUDIBUS.

Ant. Post excessum²...

Ps. Dominus regnauit.

Ant. Tricesimo³...

Ps. Iubilare.

Ant. Illo quoque negante...

Ps. Deus deus meus.

Ant. Respondens autem infans...

Ps. Benedicite.

Ant. Sanctus briccus⁴...

Ps. Laudate.

Capitulum. Ecce sacerdos.

Hymnus. Iesu redemptor.

Ÿ. Iustus germinabit.

Ant. Populis autem...

Ps. Benedictus.

Oratio. Conserua quesumus.

Memoria de sancto martino.

Et cetera ad primam et ad omnes alias horas^b de communi unius confessoris et pontificis, cum oratione Conserua quesumus.

^a H Si hoc festum die dominica contigerit, fiant medie lectiones de sancto Bricio.

Leccio i. Post excessum...incomparabilis uiri, beatus bricius in episcopatu succedit. At...ab eodem cur faciles res sequeretur, plerumque urgebatur.

Leccio secunda. Quodam itaque die, dum quidam infirmus a beato martino expeteret sanitatem, bricium...respicit.

Leccio iii. as P.

W *Leccio i.* Post excessum beatissimi martini...succedit.

Leccio ii. At uero...eodem plurimumque urgebatur, cur faciles res sequeretur?

Leccio iii. Quidam† itaque...respicit.

^b HO² antiphone de laudibus, capitula et responsoria de communi. So W.

¹ H aduersa.

² HWP epyscopalem.

³ HWP cubicularis.

⁴ HWP populo.

HWP vestimentum eius.

**Si festum sancti bricii in dominica contigerit, totum servitium fiat de dominica. Excepto quod medie lectiones cum suis responsoriis erunt de sancto briccio: et memoria de eodem ad primas vesperas et matutinas.*

DIE QUARTA fiat servitium de octabis sancti martini.**

^aDIE QUINTA FIAT DE SANCTO MACHUTO EPISCOPO.

*AD VESPERAS.

Ant. Dixerunt discipuli. Psalmi feriales.

*Capitulum, hymnus, versiculus, et antiphona de communi unius confessoris et pontificis.** (i. 65, 59.)*

Oratio.^b Omnipotens sempiterne deus, populi tui preces exaudi, qui beatum machutum confessorem tuum virtutis gratia decorasti, et eum hodie in celesti gloria suscepisti. Per dominum.

**Memoria de sancto martino.*

AD MATUTINAS DE SANCTO MACHUTO.

Tres lectiones fiant, et cetera de communi unius confessoris et pontificis: oratio ut supra, cum memoria de sancto martino.

DIE SEXTA FIAT SERVITIUM**

DE SANCTO EDMUNDO ARCHIEPISCOPO

Hoc modo:

AD VESPERAS.

Ant. Amavit eum. Psalmi feriales.

Capitulum, responsorium, et cetera de communi unius confessoris et pontificis.

^a H only in Kalendar.

^b W *Oratio.* Omnipotens sempiterne deus, maiestatem tuam suppliciter exoramus, ut intercedente sancto machuto confessore tuo atque pontifice, cuius hodie annuam festivitatem recolimus, cum temporalibus incrementis, eterne prosperitatis capiamus augmentum. Per. O² O. *Deus omnipotens.*

O¹ Fiat tantum memoria ad vesperas et ad matutinas de communi unius confessoris et pontificis.

Oratio.^a Deus qui largiflue¹...

Memoria de sancto martino.

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. Lectio prima.^b Beatus edmundus piis ex parentibus habendonie extitit oriundus, cuius mater

^a HWO² *Oratio.* Deus qui ecclesiam tuam beati eadmundi confessoris tui atque pontificis preclare uite meritis decorasti, et gloriosis letificasti miraculis : concede propicius nobis famulis tuis, ut et ipsius in melius reformemur exemplis, et ab omnibus eius patrocinio protegamur aduersis : per.

^b H *Leccio i.* Beatus Ædmundus piis...feliciter consummauit.

Leccio ii. Ipsa autem uestes...legauit.

Leccio iii. Beatus Ædmundus a puericia...et aqua. Que cum mitteret ipsum et fratrem eius parisius, dixit eis, Si uelitis obedire...uti ceperunt.

Leccio iiii. Consuevit etiam mittere Ædmundo filio suo studenti parisius cilicium cum pannis lineis. In adolescencia cum studio uacaret...causa doloris. Deposita igitur que superfluebat coma, continuus[†] dolor omnis abscessit, nec unquam postea caput doluit, prout ipse familiari suo retulit. Nouerat quippe mater eius quantus futurus erat.

Leccio v. Viderat enim mater beati Admundi nocte quadam in sompnis eam spineam coronam portare in capite uehementer accensam, cuius flamma tendebat in celum. Beatus Ædmundus euo puer, sed lasciuię puerilis ignarus, die quadam pratum quoddam causa spaciandi comitibus coetaneis imitantibus intrauit. Igitur cum solitarius incederet, necnon solus iret, quippe cum dominus a dextris eius erat ne commoueretur, speciosus forma pre filiis hominum, roseo colore perfusus et niueo candore chuscans, subito uelut a summo celi cardine delapsus in forma puerili aduenit, et eum simplici salutatione preuenit, Salue dilecte mi.

Leccio vi. Qui cum audisset, turbatus est in sermone eius, et de eius pulchritudine admirans. Denuo ad eum loquens, an se agnosceret, inquisiuit. At ille, Nullam, inquit, tui teneo noticiam. Adiecit, Stupeo, inquiens, et est mirabile quod me minime cognoscis, presertim cum in scolis sedeam a dextris. Et subdens, In faciem meam respice. Quod cum fecisset, repperit in litteris eximijs, sui [=sicuti?] e stilo hominis exaratum, nomen illud quod uocatum est ab angelo priusquam ille in utero conciperetur, Iesus nazarenus. Postquam sic locutum est, adiecit, Ego sum iesus nazarenus, et hoc est nomen meum. Scribe hoc nomen in fronte tua singulis noctibus priusquam sompnum capiant oculi tui, et sic a cunctis casibus metuendis, me protegente, sis securus. Et hiis dictis, puer ille disparuit. Nomen illud benedictum in quo benedicendus est super terram, (benedicetur in domino,) singulis noctibus in fronte sua studiose depingens, prout ipse testimonium perhibet qui vidit et scripsit hec. Dum uero quadam nocte pro amore cubicularii in camera eius existeret, et nomen illud gloriosum

¹ P ut ipsius. patrocinii.

[Mabilia] nomine flos dicebatur viduarum, prout scriptura tumuli eius testatur, dicens, Hic iacet in tumba¹ mabilia flos viduarum.

Lectio ii. Pater vero eius eduardus cognomento diues, voto continentie de consensu eiusdem matris sue emisso, vitam monasticam apud eynesham feliciter consummauit.

Lectio iii. Ipsa autem vestes seculares abiiciens, capa clausa utebatur. Singulis fere noctibus ad monachorum² habendone monasterium perrexit. Cilicio utebatur usque ad talos, et loricam desuper, inter quas erant due lamine ferree, quas moriens duobus filiis suis edmundo et roberto legauit. Tu autem.

Lectio quarta. Beatus edmundus a puericia tam religiose nutriebatur, ut docente eum matre *eius,** ieiunare inciperet et orare. Cui ipsa munuscula dedit et altera promisit, ut eum induceret ad ieiunandum sextis feriis in pane et aqua.

Lectio quinta. Quibus ipsa dixit, Si velletis obedire preceptis meis, dominus prouideret vobis in omnibus necessariis. Illis respondentibus quod libenter vellent, dedit eis duo cilicia,

fronti sue iugiter imprimere conspiceret, uti ante conspexerat, ille, ut erat uir humilitatis immense, se conuertit ad eum, dicens, Vide quod singulis noctibus scribas in fronte tua ante quam dormitas, iesus nazareus. Quo audito, tam salubre consilium gratanter admisit.

W *Lectio prima.* Beatus edmundus cantuariensis archiepiscopus ex piis parentibus abandonie genitus extitit, a puericia tam religiose nutritus, ut, docente eum christianissima matre sua, ieiunare cepit et orare.

Lectio secunda ii†. Cum adhuc puerilus† esset; adolescens autem factus, cum esset† iam liberalibus studiis traditus, uia qua prius incedebat spontaneus, qui iuxta nominis sui interpretationem mundus uere fuit atque bonus.

Lectio iii. Nidebatur† enim ad† illum quod nondum legerat intellexisse prouerbum, *Adolescens iuxta uiam suam, et cum senuerit non recedet et† ea:* quod in eo completum est.

Lectio iiiv. Nam ieiunare, uigilare, et cum† opera penitentie facere ita duxit in consuetudinem, quod postmodum, ut ipsemet perhibebat testimonium, non tam facilia quam etiam delectabilia sibi fuerant in prouectori† etate.

Lectio v. Insolencia† namque carnis asperitate cilicina dura et nodosa stiduit† edomare: ita quod excogitacio [excogitato] nono [nouo] cilicii sui genere, in nocte manum et colli† nuda cilicio tegebat.

Lectio vi. Et ut afflictus magis affligeretur, corpus ciliciatum funiculo triplici de grossa seca circumgingendo construxit. Vir itaque sanctus carnem suam nunquam inmundicia maculauit.

¹ H tumulo.

² H ad matutinas monachorum (omitting monasterium).

precipiens ut ea portarent bis vel ter super nudo in ebdomada. Qui recipientes ea, sic uti ceperunt.

Lectio sexta. In adolescentia cum sanctus edmundus studio vacaret, tam vehemens dolor capitis eum tenuit, et tam diu *eum** afflixit, quod inceptis ieiuniis¹ ulterius proficere desperabat. Cui mater miserta, ait [Fili], Tonsura clericalis minus ordinata videtur in te: et hec est ut estimo causa doloris.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii. Videte vigilate. (i. 63.)

Et cetera ad matutinas, horas, et ad secundas vesperas de communi unius confessoris et pontificis. (i. 59.)

DIE SEPTIMA FIAT SERVITIUM

^aDE SANCTO ANIANO EPYSCOPO.

*AD VESPERAS.

Ant. Dixerunt discipuli. *Psalmi feriales.*

*Capitulum, hymnus, versiculus et antiphona de communi unius confessoris et pontificis.*** (i. 59.)

Oratio. Deus qui sanctam...pro commemoratione beati aniani confessoris tui fecisti, adesto²...^b

**Memoria de sancto martino.*

AD MATUTINAS DE SANCTO ANIANO.

Tres lectiones fiant: omnia de communi unius confessoris et pontificis (i. 65, 59), *cum memoria de sancto martino.***

IN OCTABIS SANCTI MARTINI.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Dixerunt discipuli. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Ecce sacerdos magnus.

^a H only in Kalendar.

^O¹ Fiat memoria ad vesperas et ad matutinas de communi unius confessoris et pontificis.

^b ^O² adds Eo die S. Hugonis episcopi et confessoris.

¹ H studiis.

² W diei solempnitatem in commemoratione...tui atque pontificis tribuisti...et presta...

WP meritis et intercessionibus.

Hymnus. Iste confessor domini sacratus. V. Amavit.

Ant. O martine. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Concede quesumus omnipotens¹...

Memorie feriales dicuntur.*

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus ut in die.

In nocturno.

Ant.^a Martinus adhuc...

Ps. Beatus vir.

Ant. Sancte trinitatis fidem²...

Ps. Quare fremuerunt.

Ant. Ego signo crucis...

Ps. Domine quid.

Ant. Confido in domino³...

Ps. Cum inuocarem.

Ant. Tetradius...

Ps. Verba.

Ant. O ineffabilem...

Ps. Domine dominus noster.

Ant. Dominus iesus⁴...

Ps. Domine quis.

Ant. Beatus martinus dixit
iuliano...

Ps. Domine in virtute.

Ant. Dum sacramenta...

Ps. Domini est terra.

V. Amavit.

Tres lectiones fiant. Lectio i.^b Litigantibus igitur turonensibus et pictauis circa corpus beati martini, sole ruente dies clauditur^c...a proprio frustrare patrono: sed in eius laude immensa miracula monstrauit.

R̃. Hic est martinus.

^a *Sar.* iii. 1024.

^b *H Leccio i.* Sacratissimi igitur confessoris tui et protectoris nostri martini honorabilem octauae diei sollempnitatem deuotissima repetimus celebritate, ut tanto propensius pro nobis dignetur intercedere quanto reuerentius atque frequencius conspexerit nos suis laudibus insistere.

Leccio ii. Hic etenim adhuc catecuminus christum meruit uestire, et nocte sequenti in eadem ueste eundem christum dominum cernere, cui etiam et ipse dominus iesus post apostolos tantam gratiam dignatus est conferre, ut in uirtute trinitatis deifice trium mortuorum suscitator meretur[†] existere.

Leccio iii. Ipse igitur non solum homines sed animalia a demonum potestate liberauit, et mansuetos in suum redire gregem mandauit. Canibus etiam lpusculum insequentibus imperauit stare, miseramque bestiolam a presenti liberauit morte. Nam et ipse quandam puellam a paralyti morbo sanauit, et tetradii puero manum imposuit, sicque ab eo immundum spiritum eiecit. Unde et ipse tetradius in dominum iesum christum credidit.

W *Lecciones de leccionibus supradictis.*

^c *Sar.* iii. 1071.

¹ W que sepius.

² HP est, cuius maximam gratiam percepit.

W cuius maximam gloriam percepit.

³ HWP reddenda.

⁴ HWP se venturum.

Lectio ii. Denique nocte media...fluuium descendunt.

R̃. Dixerunt discipuli.

Lectio iii. Ingressique ligeris...confusione sunt reuersi. A passione ergo domini usque ad transitum sancti martini, anni quadringenti duodecimi computantur.

R̃. Martinus abrahe.

Ps. Te deum.

Ÿ. Iustum deduxit.^a

IN LAUDIBUS.

Hec sola antiphona. Dixerunt discipuli. Ps. Dominus regnauit. Et cetera ad matutinas ut in die, cum oratione Concede quesumus. Ad horas antiphone, capitula, responsoria et versiculi ut in feriis per octabas notantur, cum oratione Concede quesumus.

SANCTI EDMUNDI REGIS ET MARTIRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Hic est vere martir. Psalmi feriales.

Capitulum. Beatus vir qui suffert. R̃. Christi miles.¹

Hymnus. Martir dei.

Ÿ. Gloria et honore.

Ant. Beatus vir qui inuentus. Ps. Magnificat.

Oratio. Deus ineffabilis misericordie²...

AD MATUTINAS.

Nouem lectiones fiant. *Lectio i.*^b Prefuit regno britannie sanctissimus dominoque acceptus...christiane.

^a O² Ora pro nobis.

^b H *Leccio i.* Cum igitur sanctus Ædmundus tam conspicuis in christo et ecclesia bonorum actuum ornamentis emereret, inimicus humani generis ei aduersarium inmisit, uocabulo ynguarum, qui ad eum unum expeditum militem dirigit, ipseque cum grandi comitatu lento pede subsequitur, et inique legationis baiulo imperat, ut regem incautum ita aggrediatur. Terra marique...inuictissimus mandat, ut cum eo antiquos thesauros sub eo regnaturus diuidas. Cuius si aspernaris potenciam, uita indignus iudicaberis et regno.

Lectio ii. Rex uero Ædmundus cum supradicti tyranni minas audisset, hec sibi remandans dixit, Thesauros et diuitias quas nobis hactenus contulit propicia diuinitas, sumat, consumat tua insatiabilis auuiditas, et ut cepit tua seua seueritas, post famulos regem solio diripiat, ad ultimum iugulet.

¹ HWO¹ Miles christi.

² W Deus qui ineffabilis.

HW beatissimo regi Ædmundo.

HWP omit huic.

P omits in se, superando.

Lectio ii. Qui attauis regibus editus, cum bonis polleret moribus, omnium comprouincialium unanimi fauore non tantum eligitur ex generis successione, quantum rapitur ut eis preessset septrigera potestate.

Lectio iii. Nam erat ei species digna imperio, quam serenissimi cordis iugiter venustabat tranquilla deuotio. Erat omnibus blando eloquio affabilis, humilitatis gratia preditus, et inter suos coeuos mirabili mansuetudine presidebat dominus absque ullo fastu superbie.

Lectio iiii. Iam vir sanctus preferebat in vultu, quod postea manifestatum diuino nutu, quoniam puer toto conamine virtutis arripuit gradum, quem diuina pietas presciebat martirio finiendum.

Lectio quinta. Erat quoque gentibus¹ dapsillis, pupillis et viduis clementissimus pater, semper habens pre oculis dictum illius te† sapientis, principem [te] constituerunt; noli extolli, sed esto [in] illis quasi unus ex illis.

Lectio vi. Cumque tam conspicuus in ecclesia et christo emereret beatus edmundus bonorum actuum ornamentis, eius patientiam sicut et sancti iob aggressus experiiri

Leccio iii. Rex regum ista miserans uidet, et secum, ut credo, regnaturum ad eternam uitam transferet. Unde noueris quod rex christianus Ædmundus non se...nostre religionis.

Leccio iiii. Vix sanctus Ædmundus uerba...extulerat, ecce venit ynguar obuius, et iubet...regis ultima.

Leccio v. Que ille dum exequitur...palatio ut menbrum christi proiectis... ante impium ducem, quasi christus ante presidem: cupiens eius sequi uestigia, qui pro nobis immolatus est hostia.

Leccio vi. Vincit itaque sanctus Ædmundus multis modis...uerberatur, nec uincitur, set semper christum inuocat fidelibus uocibus.

W *Leccio prima.* Sanctissimis† deoque acceptus rex edmundus...cultor dei extitit uerassimus† fidei christiane.

Leccio ii. Qui actauis regibus editus...potestate.

Leccio iii. Hactenus uero culmen regiminis quante fuerit in subiectos benignitatis, quanteque in peruersos distruxionis†, quo conueniret sermone non possumus expedire.

Leccio iiii. Erat gentibus dapsilis largiter, pupillus† et rudiuis† clementissimus...ex illis.

Leccio v. Quoque emereret bonorum actuum ornamentis, inimicus humani generis ei...Hynguar uocabulo dictum, cum altero hubba nomine, qui nisi diuina ipse dicentur miseracione, conati sunt in eternum ad ducem† (=exterminium adducere) totius fines britannie.

Leccio vi. Erga northanimbriorum positus (? portus) primitus egressis (=aggressi) expugnare prouinciam, graui depopulacione predare agebant.

¹ ? for egenis.

inimicus humani generis, qui bonis iustisque inuidet, quo appetitu bone voluntatis caret.

Tres ultime lectiones de expositione euangelii^a Si quis venit ad me. (i. 47.)

Antiphona super psalmum Benedictus. Ave rex gentis...*Ps.*
Benedictus.

Oratio ut supra: et cetera ad matutinas et horas et ad secundas vesperas de communi unius martiris, (i. 43.) *cum oratione ut supra.*

SANCTE CECILIE VIRGINIS ET MARTIRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Ista est virgo. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Domine deus meus. *R.* Cecilia me misit.

Hymnus. Virginis proles opifexque.

Ÿ. Diffusa est gratia in labiis.

Ant. Virgo gloriosa semper... *Ps.* Magnificat.

Oratio. Deus qui nos annua¹...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Agnum sponsum. *Ps.* Venite.

Hymnus. Virginis proles.

In primo nocturno.

Ant. Cecilia virgo... *Ps.* Domine dominus noster.

Ant. Expansis manibus... *Ps.* Celi enarrant.

Ant. Cilicio cecilia... *Ps.* Domini est terra.

Ÿ. Diffusa est gratia.

Lectio i. ^bIn diebus illis Cecilia virgo clarissima absconditum... nuptiarum.

R. Cantantibus²... *Ÿ.* Biduanis³... *Fiat.*

^a H Si quis vult uenire (i. 44).

^b H *Leccio i.* In diebus...tegebatur.

Leccio ii. Venit nox in qua suscepit...custodire. Angelum dei habeo... meum. Hic si cognouerit quod tu me immaculato amore diligas, ita te diliget sicut me. Et si permittas te purificari fonte perhenni, poteris eum uidere.

Leccio iii. Dicit ei ualerianus, Et quis...(as P)...uerba mea. Qui dum purificauerit te, et ingressus fueris tuum cubiculum, uidebis angelum domini etiam...impetrabis.

¹ HWP cecilie martiris tue.

³ W Biduanus ac triduanus.

² P soli deo.

HWP Fiat domine.

Lectio secunda. Cecilia virgo subtus carnem...deauratis vestibus tegebatur. Venit nox in qua suscepit una cum...si tu asseris tota...custodire.

R̃. Virgo gloriosa¹... Ṽ. Cantantibus organis cecilia domino decantabat dicens, Fiat domine cor meum immacutum† ut non confundar. Et [non.]

Lectio iii. Dicit ei valerianus, Et quis erit qui me purificet, ut angelum dei videam? Dicit ei cecilia, Vade in tertium ab urbe miliarium... nuncupatur; illuc inuenies sanctum senem urbanum, et indica ei omnia verba mea. Tu autem domine.

R̃. Cecilia me misit...Ṽ. Tunc valerianus... Ut.

In secundo nocturno.

Ant. Biduanis²... *Ps.* Eructauit.

Ant. Fiat domine... *Ps.* Deus noster refugium.

Ant. Domine iesu... *Ps.* Fundamenta.

Ṽ. Specie tua.

Lectio iiiii. Hec orante sancto urbano...quasi mortuus.

R̃. Beata cecilia dixit³... Ṽ. Sicut enim⁴... Quia.

Lectio v. Postquam autem orauit sanctus urbanus, et omnia verba cecilie audisset, gaudisus est gaudio magno, et cum lachrymis dixit, Domine iesu christe, pastor bone, seminator casti consilii, cecilia famula tua quasi apis argumentosa tibi ...ad te quasi...destinavit.

R̃. Domine iesu christe pastor⁵...Ṽ. Nam⁶... Cecilia.

Leccio iiiii. Tunc ualerianus perrexit et inuenit sanctum urbanum episcopum. Cui cum dixisset omnia...magno, et cum...Domine iesu christe, pastor bone, cecilia...destinavit. Aperi...et pompis eius et ydolis eius.

Leccio v. Hec orante sancto...Lege huius...(as P)...sublatus est.

Leccio vi. Tunc urbanus baptizauit eum...eum ad ceciliam. Veniens igitur...angelum domini flammeo...uobis attuli. Et quia tu...petitionem insinues.

W *Leccio i.* In diebus...cessabat.

Leccio ii. Hec ualerianum...nupciarum.

Leccio iii. Cecilia uirgo subdus ad...auratus† uestibus tegebatur: parentum ...cordis ostendere.

Leccio iiiii. Quid multa?...confundar.

Leccio v. O dulcissime...detegere. Tunc illa ait, Angelum dei...corpus meum.

Leccio vi. Hic si uel...gratiam suam.

¹ H cessabat a colloquiis.

P places vacabat after oratione.

³ HP fecit esse.

W facit esse.

⁵ HWP apis.

P omits tibi.

² W Biduanus ac triduanus.

HWP domino pudiciciam.

⁴ W de (for dei).

HWP cognatum faciet.

⁶ HWP ad te.

[*Lectio vi.*] Post hec senior releuauit valerianum dicens, Lege huius tituli textum, et crede, ut merearis videre...virgo promisit. Tunc valerianus cepit legere, Unus...est super omnes et in omnibus. Cunque hec dixisset valerianus, ille ...eorum sublatuſ est.

R̃. Cilicio cecilia... Ṽ. Non diebus¹... Almachium.

In tercio nocturno.

Ant. Beata cecilia dixit... *Ps.* Cantate i.

Ant. Credimus christum²... *Ps.* Dominus regnauit, exultet.

Ant. Nos scientes³... *Ps.* Cantate ii.

Ṽ. Adiuuabit eam.

^a*Tres ultime lectiones de expositione euangelii* Simile est regnum celorum thesauro. (i. 78.)

R̃. Ceciliam intra⁴... Ṽ. Angelus... Quem.

R̃. O beata cecilia⁵... Ṽ. Beata es... Urbanum.

R̃. Dum aurora⁶... Ṽ. Cecilia... Eya.

Ps. Te deum. Ṽ. Specie tua et pulchritudine.

IN LAUDIBUS.

Ant. Cantantibus⁷... *Ps.* Dominus regnauit.

Ant. Valerianus in... *Ps.* Iubilate.

Ant. Est secretum... *Ps.* Deus deus meus.

Ant. Benedico te... *Ps.* Benedicite.

Ant. Cecilia famula⁸... *Ps.* Laudate.

Capitulum. Domine deus.

Hymnus. Iesu corona. Ṽ. Elegit eam.

Ant. Dum aurora⁹... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui nos annua: *et dicetur ad horas.**

^bAD PRIMAM. *Ant.* Cantantibus.

AD TERCIAM. *Ant.* Valerianus.

AD SEXTAM. *Ant.* Est secretum.

^a W *Euangelium de communi unius uirginis et martyris.*

^b W gives a rubric of the hours, then the antiphon O beata cecilia (for the memoria ad vespas) then S. Clement.

¹ P ad colloquiis.

³ H nomen sanctum domini negare.
WP sanctum nomen domini negare.
W possimus.

⁶ W induamini.

HP armis.

⁸ HWP apis.

P argumentosa tibi.

² W omits deum.

⁴ W Cecili.

⁵ P qui duos.

HWP omit et.

⁷ P fiat domine.

⁹ HW exclamabat.

HP armis lucis alleluya.

W arma lucis alleluya.

AD NONAM. *Ant.* Cecilia famula.

Capitula, responsoria et versiculi de communi unius virginis et martyris ad horas dicuntur. (i. 79.)

SANCTI CLEMENTIS PAPE ET MARTIRIS.

AD VESPERAS.

Ant. Beatus vir. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Beatus vir qui inuentus. R. Ora pro nobis, V.

Hymnus. Martyr dei. V. Gloria et honore.

Ant. Dedisti domine... Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui nos annua...

Memoria de sancta cecilia.

Ant. O beata cecilia¹... *V. Diffusa est gratia.

Oratio. Deus qui nos annua.**

Memoria de sancta felicitate.

Ant. Accinxit fortitudine. V. Specie tua.

Oratio. Presta quesumus...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium, hymnus, nouem antiphone cum suis psalmis in nocturnis, cum versiculis, de communi unius martyris. (i. 43.)

Nouem lectiones fiant. Leccio prima.^a Post apostolorum principem petrum, clemens papa, cuius hodie gloriosam recolimus festiuitatem, in ciuitate roma primus sedem rexit apostolicam. Apostolus igitur petrus, dum tempus voca-

^a H *Leccio i.* Tercius romane ecclesie prefuit episcopus clemens, qui disciplinam apostoli petri sequutus, ita morum ornamento pollebat, ut et iudeis et gentilibus et omnibus christianis complaceret. Diligebant enim eum gentiles, quoniam non execrando, sed rationem reddendo ex eorum libris ostendebat, ubi nati et unde nati essent hii quos deos putarent et colerent, et quid egissent et qualiter defecissent.

Leccio ii. Ipsos uero gentiles facile posse indulgentiam consequi a deo, si ab eorum cultura recederent. Iudeorum autem gratia hoc ordine utebatur, quia patres eorum amicos dei assereret, legem eorum sanctam et bonam memoraret, primumque locum apud deum habituros, si legis sacramenta seruarent. Christianis ideo quam maxime diligebatur, quoniam singularum regionum inopes nominatim habebat ascriptos; et quos baptismatis sanctificatio illuminauerat, non sinebat publice mendicitati esse subiectos. Hiis et et huiusmodi floribus pollens, et deo et hominibus rationabilibus complacebat.

Leccio iii. Factum est autem ut theodora uxor sisinnii consularis conuersa, sedulum deo exhiberet officium. Quia uir suus zelo ductus ad ecclesiam

¹ HWP et almachium.

tionis sue appropinquare dignosceret, beatum clementem ordinauit episcopum, sibi que tradidit sedem apostolicam omnemque ecclesiam disponendam.

properantem sequutus cepit curas agere. At ubi a clemente fusa oratione, a populo dictum esset amen, sisinnius cecus et surdus effectus est. Tunc dicit ad pueros suos, Educite me foras, quia cecus et surdus effectus sum. Pueri autem eius intus girabant per totam ecclesiam, et ad ianuas uenire non poterant.

Leccio iiii. Cumque uideret theodora seruos suos cum domino suo cecos girare, cepit cum lacrimis a domino petere ut inde uir suus exire potuisset. Et conuersa ad pueros qui cum ipsa erant, dixit eis, Ite, date manum domino meo, et perducite ad domum. Ego enim expletis misterijs persequar uos.

Leccio v. Cumque pueri dantes ei manus egressi essent, missa dicta, prostrauit se sancto clementi theodora, dicens uirum suum curas agentem secretorum domini nostri iesu christi cecitatem incurrisse et auditum perdidisse.

Leccio vi. Tunc beatus clemens dans orationem, perrexit cum muliere ad domum eius, et inuenit sisinnium apertis oculis nichil uidentem, et nec sermonem penitus nec sonum audientem. Ubi orauit ad dominum clemens, aperti sunt oculi sisinnii et aures eius, et uidens episcopum iuxta coniugem suam stantem, amens effectus, precepit seruis suis, ut tenerent clementem, dicens, Ut ingrederetur ad uxorem meam, artibus magicis michi cecitatem induxit.

W *Leccio i.* Postquam beatus petrus apostolus in antiochia cathedram† sedit episcopatus sui annis septem, ingressus est romam, seditque ibi cathedra episcopali annis uiginti quinque et duobus mēcibus et tribus diebus.

Leccio ii. Ordinauit autem beatus petrus rome duos episcopos linum et cletum, qui presencialiter omne sacerdotalem ministracionem omnibus superuenientibus populis exhiberent.

Leccio iii. Quodam uero tempore sanctus petrus in conuentum fratrum positus, apprehensam† manu clementis, repente consurgens, in auribus tocius ecclesie hec protulit uerba. Sicut edoctus sum ab eo qui misit me domino et magistro meo iesu christo, dies mortis mee instat.

Leccio iiii. Hunc clementem episcopum uobis ordino, cui solo mee predicationis et doctrinam† cathedram reddo : qui michi ab inicio usque ad finem comes in omnibus fuit, et ueritatem tocius mee predicationis agnouit ; qui omnibus temptacionibus meis socius extitit fideliter perseuerans.

Leccio v. Hunc uero pre ceteris expertis† sum deum colentem, homines diligentem, castam [? uitam] ducentem, studiis deditum, sobrium, iustum, benignum, patientem, scientem ferre, non illorum etiam ex hiis qui in uerbo dei instruuntur iniurias ; propter hoc† quod ipsi trado a domino michi datam potestatem ligandi et soluendi, et de omnibus quibuscunque decreuerit quod decretum sit et celis.

Leccio vi. Ligauit† enim beatus clemens quod oportet ligari, et soluet quod oportet solui. Et cum hec dixisset, manus imposuit ei, etenim† in cathedra sua sedere compleuit, multum enim instrueris† qualiter aut ecclesiam sibi comissam regeret, aut oues susceptas aleret ; et non longe post hoc apostoli passio persecuta est.

R̃. Oremus omnes... Ṽ. Qui percussit¹... Ut [de beneficiis.]

Lectio secunda. Dixit vero petrus, Sicut michi tradita est potestas a domino meo iesu christo gubernandi, ligandi atque soluendi: ita et ego tibi committo ordinationem cuiusque rei in ecclesia. Floruit autem postmodum beatus clemens nouem annis et diebus decem insignitus urbe romulea, data sibi benedictione apostolica.

R̃. Iustus germinabit.

Lectio tertia. Beatus igitur clemens papa ita morum ornamentis pollebat, ut iudeis et gentilibus complaceret. Diligebant enim eum gentiles, quoniam clementissime dixit eis posse indulgentiam a deo percipere, si ab ydolorum cultura vellent recedere.

R̃. Orante sancto²... Ṽ. Cunque orationem³... De sub.

Lectio iiii. Hoc igitur inuidens, detentor malorum omnium suscitauit contra eum publicium torquatum, qui de eo misit relationem ad traianum imperatorem, ipseque rescripsit, debere eum aut sacrificiis consentire, aut exilii relegationem subire. Tu autem domine miserere nostri. Deo gratias.

R̃. Dedisti domine⁴... Ṽ. Hoc domine⁵... Iter prebens...

Lectio quinta. Cumque sanctus clemens peruenisset ad locum exilii, erant illic in ergastulo ad secunda marmora amplius quam duo milia christianorum, diuturna iam relegatione damnati. Qui cum vidissent beatum clementem omnes una voce dixerunt, Ecce pastor noster, ecce consolatio nostri laboris et operis. Tu autem domine miserere.

R̃. Domine preuenisti eum.

Lectio sexta. Dixit eis clemens, Oremus omnes, fratres, ad dominum iesum christum ut confessoribus suis fontis venas aperiat. Cumque oratio fuisset completa, beatus clemens vidit agnum stantem, qui dextro pede erecto, locum ostendebat fontis. Tunc sanctus clemens leui ictu percussit locum ubi agnus stetit, et mox magnus fons excrepuit, qui subito euomens impetu, fluuium fecit. Tu autem domine miserere.

R̃. Ora pro nobis... Ṽ. Tu autem⁶... Ut digni.

^a *Tres ultime lectiones de expositione euangelii* Homo quidam nobilis. (i. 47.)

R̃. Phebus et cornelius... Ṽ. Cumque⁷... Oremus omnes ad dominum.

^a W *Euangelium de communi unius martyris.*

¹ HWP abundantiam.

² P ei angelus domini.

⁴ W angelicus. enarrant.
P oro pro.

³ W huic inde.

⁵ W et ad gloriam.

⁷ W dicens.

R. Stola iocunditatis.

R. Gloriosi domini† testis tui clementis dignos memoria triumphos venerantes, tue largitati immensos preconiorum iubilos reddimus.¹ De quo accepit ut vinceret, qui non distulit pro tui nominis amore tormentis occumbere. V. Fulget ideo sicut sol de celo,² amplectens immortalitatem cum christo. De quo accepit.

Ps. Te deum laudamus. V. Posuisti domine super caput.^a

IN LAUDIBUS.

Ant. Orante sancto³...

Ps. Dominus regnauit, decorem.

Ant. Vidi supra montem...

Ps. Iubilate deo.

Ant. De sub cuius...

Ps. Deus deus meus.

Ant. Non meis meritis⁴...

Ps. Benedicite omnia.

Ant. Omnes gentes per girum⁵... Ps. Laudate dominum de celis.

Capitulum.^b Beatus vir qui suffert.

Hymnus. Deus tuorum militum. V. Iustus germinabit.

Ant. Beatus clemens romanorum urbis episcopus, dum populo predicaret, in mari iactatus est, et a domino iesu christo sepulchrum eius⁶ preparatum est. Ps. Benedictus.

Oratio. Deus qui nos annua. *Et dicetur ad omnes horas.**

Memoria de sancta felicitate: *antiphona et versus de communi unius virginis et martiris: oratio ut supra.**

AD PRIMAM. Ant. Orante.

AD TERCIAM. Ant. Vidi.

AD SEXTAM. Ant. De sub cuius.

AD NONAM. Ant. Omnes gentes.

Capitula, responsoria, versus de communi unius martiris ad horas dicantur. (i. 45.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Orante sancto. Psalmi feriales.

Capitulum. Beatus vir qui suffert.

Hymnus. Deus tuorum militum. V. Gloria et honore coronasti.

Ant. Inuenerunt in modum...Ps. Magnificat.

^a Here W by mistake begins mattins of S. Katherine (with Adoremus for Adoretur :) then continues lauds of S. Clement.

^b W Beatus uir qui inuentus.

¹ W recolimus.

² HWP apparuit ei.

³ P dominum iesum christum.

⁴ W omits eius.

² HW in celo.

⁴ HWP vestre corone.

Oratio ut supra.

*Memoria de sancto grisogono martyre: *antiphona et versus de communi unius martiris.** Oratio. Adesto¹...*

Ad matutinas tres lectiones fiant, et cetera de communi unius martyris. (i. 47, 43.)

IN NATALI SANCTE KATHERINE VIRGINIS ET MARTIRIS.

AD VESPERAS.

Super psalmos antiphona. Ista est virgo sapiens.^a Psalmi feriales.

Capitulum. Domine deus meus.

*R. Virgo flagellatur. *Et dicitur ad vespervas et ad matutinas in statione a toto choro puerorum.***

Hymnus. Virginis proles opifexque. V. Diffusa est gratia.

Ant. Inclite sancte²... Ps. Magnificat.

Oratio. Deus qui dedisti legem³...

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Adoretur virginum⁴... Ps. Venite.

Hymnus. Virginis proles.

In primo nocturno.

Ant. Virgo sancta katherina⁵... Ps. Domine dominus noster.

Ant. Specie corporis⁶... Ps. Celi enarrant.

Ant. Traditur ergo⁷... Ps. Domini est terra.

V. Diffusa est gratia.

Lectio i.^b Maxentius imperator...sacrificium offerre. Tu autem domine.

R. Nobilis et pulchra⁸... V. Cui rex⁹... Flagrat.¹⁰

^a O² vel *Ave gloriosa.*

^b H *Leccio i* as P.

Leccio ii. Fit itaque conuentus...nomine katerina.

Leccio iii. Hec itaque in patris palatio...dididisset†, assumptis¹ secum... quosdam inspexit, qui se...impellebantur.

Leccio ii. Hinc uehementi...atque disponet.

¹ HWP iniquitate nostra.

W per christum.

² HW Inclita.

HW sollempnia celebranda suscipiat.

⁴ W uirginis qui.

⁶ HP nimis emicuit.

⁸ WP spreuit uana.

¹⁰ W Flagrat (but before, flagrat).

³ P sanctos angelos tuos.

W presta quesumus.

H Per eundem.

W ends per.

⁵ HW alexandria.

⁷ HWP eximiis.

⁹ HW pater, domini set gratia mater.

Lectio ii. Tunc in urbe alexandria erat...nomine katherina. Tu autem.

R. Martirium sitiens¹... V. Demoniis... Exclamat christum preter.

Lectio tertia. Hec itaque in patris palatio...ydolorum, imperatore sacrificium offerente, hinc sonus...didicisset, assumptis secum aliquibus de famulis, ad templum usque properavit, ubi deplorantes quosdam inspexit.

R. Hec quinquagenos... V. Efficiens... Dirigit. [Gloria. Dirigit.]

In secundo nocturno.

Ant. Cum esset adhuc... *Ps.* Eructavit.

Ant. Maxencius instat²... *Ps.* Deus noster.

Ant. Cesar electos³... *Ps.* Fundamenta.

V. Specie tua.

Lectio quarta. Dum hec puella loquitur...persedisses, nostrorum numina diuinitatis honore vacua nequaquam astrueres.

R. O quam felices... V. Cum duce⁴... Quos.

Leccio v. Dum hec puella...persedisses, deorum...nequaquam astrueres... iussionibus.

Leccio vi. Hec dicens, accito uno clanculum...superatam reddiderint.

W *Leccio prima.* In urbe alexandreorum erat quedam puella...fide, que costi regis condam filia unica annis puerilibus erudita, nomine katerina.

Leccio secunda. Hanc pater ab annis puerilibus studiis liberalibus imbuenda tradiderat, quibus decenter ornata tunc temporis nulla sophistice artis argucia poterat supplantari.

Leccio iii. Igitur maxencio inperatore precipiente ut quicumque diis suis immolare negaret, capitalem centenciam acciperet, ad eum beata uirgo katerina processit, et de sua stulticia manifeste increpauit. Quam ipse pro christi nomine comprehendens, custodire precepit.

Leccio iiii. Et accercito clanculum nuncio...gramaticos et in quibus doctrina fama celebrior nomen adquisirat.

Leccio v. Sedente itaque pro...philosophicas disputatores et silogisticas discersiones penitus abrogans, iudico me inter uos...credentium gloria. Quid uos ignaui et degeneris† sic obmutescitis? Hic unus...filium dei confitemur.

Leccio vi. Indignatus maxencius imperator supra memoratores oratores omnes ignibus tradi imperauit. In quibus illud...quod in hiis omnibus nec capillis aut in uestimentis ulla ignis lesio comparauit. Unde multi conuersi ad deum crediderunt.

¹ W exclamauit.

³ W omits aduersus illam

⁴ W ducis.

² HWP cum ydolorum.

W clama, uirginum.

Lectio v. Dum ergo nos incepta...alexandrinorum ei studiosius occurrant. Tu autem domine.

R. Impius hanc...¹ V. Illa manet...² Hanc ut peruertat.

Lectio sexta. Interea virgo sancta sub...age puella deo grata.

R. Virgo flagellatur³... V. Sponsus amat^a... Fragrat odor dulcis, cantent⁴...

In tercio nocturno.

Ant. Gloriosam virginem⁵... *Ps.* Cantate [i.]

Ant. Illa deo dum⁶... *Ps.* Dominus regnavit, exultet.

Ant. Cum cetu virgine⁷... *Ps.* Cantate ii.

V. Adiuuabit eam deus.

Tres ultime lecciones de expositione euangelii. Simile est regnum celorum thesauro abscondito. (i. 78.)

R. Horrendo subdenda... V. Tanquam caldeis... Ecce.

R. Percussa gladio...⁸ V. Membris... Quam.

R. O mater nostra... V. Iam christo⁹... Cum. [Gloria. Suscipe.]

Sequitur prosa.^b Eterne virgo memorie¹⁰...

[Te deum laudamus.] V. Specie.

IN LAUDIBUS.

Ant. Passione† gloriose¹¹... *Ps.* Dominus regnavit.

Ant. Post plurima...¹² *Ps.* Iubilare deo.

Ant. Expecto pro te... *Ps.* Deus deus meus, ad te.

Ant. Vox de celis...¹³ *Ps.* Benedicite.

Ant. Quia deuotis...¹⁴ *Ps.* Laudate.

Capitulum. Domine deus meus.

Hymnus. Iesu corona virginum. V. Elegit eam.

Ant. Benedictus dominus rex¹⁵... *Ps.* Benedictus.

Oratio. Deus qui dedisti legem. *Et dicetur ad horas.**

^a O² adds Prosa *Eterne virgo.*

^b *Sar.* iii. 1102.

O² has Prosa *Sospitati.*

¹ P leo vel dracho.

³ HW Flagrat, dulces.

⁵ W uirgine.

HP in carcerem.

HWP recludi.

P fecit.

⁷ HWP et corroborat.

HP esto ait filia.

W est.

¹⁰ line 2, W disponit.

P desponsat.

¹³ W intonuit.

P sonuit.

W saluus erit.

² HW uel aspera.

⁴ HW Flagrat.

H Gloria. Flagrat.

⁶ HW flagrat.

W corporum.

⁸ HWP lac dat.

⁹ W omits tuo.

¹¹ HWP celebrat.

¹² HWP in celum, orat dans.

¹⁴ HWP memoriam virgo recolimus.

¹⁵ P feliciter perunctis.

AD PRIMAM. *Ant.* Passionem.

AD TERCIAM. *Ant.* Post plurima.

AD SEXTAM. *Ant.* Expecto pro te gladium.

AD NONAM. *Ant.* Quia deuotis.

Capitula, responsoria, versus de communi unius virginis et martyris ad has horas dicuntur. (i. 79.)

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Passionem, cum aliis quattuor antiphonis et psalmis ferialibus.

Capitulum. Domine deus meus. *R.* O mater.

Hymnus. Iesu corona uirginum. *V.* Diffusa est.

Ant. Prudens ac vigilans...¹ *Ps.* Magnificat.

Oratio ut supra.

^a*Memoria de sancto lino papa et martire. Antiphona et versus de communi unius martiris et pontificis, cum hac oratione.*

Oratio. Deus qui beatum linum martirem tuum atque pontificem in tentationibus probasti, et probatum martyrio coronasti, ipsius sanctis meritis in omne tribulatione tuum nobis presta auxilium, et sempiternae consolationis interminabile gaudium. Per dominum.

AD MATUTINAS.

Tres lectiones fiant: et cetera de communi unius martiris et pontificis. (i. 49, 47, 43.)

SANCTI SATURNINI MARTIRIS.

Oratio. Deus qui nos beati saturnini martiris tui concedis natalicio perfrui, eius nos quesumus tribue meritis adiuuari. Per dominum.²

*Tres lectiones fiant, *sine psalmo Te deum.** Et cetera de communi unius martyris.^b (i. 47, 42.)*

^a H only in Kalendar.

W omits.

^b W et pontificis.

O² has Vig. Andr—Thomas Ap. here.

¹ HW et uigilans.

W qualus es enim cum.

P gaudens.

² HW tui atque pontificis. (W pontificis.)

HW omit quesumus.

W Per christum.

*IN COMMEMORATIONE SANCTI ETHELBERTI.

AD VESPERAS.

Ant. Hic est vere martir. *Psalmi feriales.*

Capitulum. Beatus vir qui suffert. *R.* Salve martir.

Hymnus. Sanctorum meritis. *Ÿ.* Gloria et honore.

Ant. Tua martir ethelberte frequentet preconia. *Ps.* Magnificat.

Oratio. Letetur ecclesia.

AD MATUTINAS.

Inuitatorium. Iustus florebit. *Ps.* Venite.

Hymnus. Sanctorum meritis. Tu stirpis. Sit laus.

In nocturnis.

Antiphone cum psalmis sicut in die. (p. 169.)

Lectiones de proprietate cum duobus† responsoriis de communi unius martyris et tria responsoria de proprietate secundum ordinem.

Ps. Te deum. *Ÿ.* Posuisti.

IN LAUDIBUS.

Ant. Innocentem.

Capitulum. Beatus vir.

Hymnus. O digna laudibus. *Ÿ.* Iustus germinabit.

Ant. Aue rex gentis anglorum. *Ps.* Benedictus.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM. *Ant.* Ut probaret.

AD TERCIAM. *Ant.* Tangens caput.

AD SEXTAM. *Ant.* Dum trementem.

AD NONAM. *Ant.* O si diem.

*Capitula de communi unius martiris, (i. 45) cum oratione Letetur.***

¶ Ad *benedictissimi* semperque *sacratissimi* domini ac saluatoris nostri iesu christi gloriam: et ad totius celestis curie laudem: atque singularem illustrissime comitis *richemontensis* commendationem: necnon ad totius ecclesie *herford'* cleri utilitatem et salutem: impressum est hoc *breuiarium* secundum eiusdem diocesis usum in clarissimo *rothomagen'* emporio: impensis et cura *Inghelberti haghe* dicte comitis Bibliopole ac dedititii Anno salutis christi Millesimo quingentesimo quinto ii. nonas augusti.

HENRY BRADSHAW SOCIETY,

FOR EDITING RARE LITURGICAL TEXTS.

PRESIDENT.

THE BISHOP OF SALISBURY.

VICE-PRESIDENTS.

The Bishop of Bristol.
The Bishop of Gloucester.
The Bishop of Moray.
The Dean of St. Patrick's.
Rev. H. B. Swete, D.D.
Rev. Padre Ehrle.
Mgr. Giovanni Mercati.
Sir Edward Maunde Thompson, G.C.B., LL.D., D.C.L.
Sir George F. Warner, M.A., Litt.D., F.S.A.
Edmund Bishop, Esq.

MEMBERS OF COUNCIL.

Dr. J. Wickham Legg, *Chairman*.
Rev. E. S. Dewick, M.A., F.S.A., *Hon. Treasurer*.
Rev. H. A. Wilson, M.A., *Hon. Secretary*.
Cuthbert Atchley, Esq.
W. J. Birkbeck, Esq., M.A., F.S.A.
Rev. W. C. Bishop, M.A.
Rev. F. E. Brightman, M.A.
Rev. J. N. Dalton, M.A., F.S.A.
Rev. Walter Howard Frere, D.D.
W. H. St. John Hope, Esq., M.A.
F. Jenkinson, Esq., M.A., D.Litt.
F. Madan, Esq., M.A., F.S.A.
Alfred W. Pollard, Esq., M.A.
Rev. F. E. Warren, B.D., F.S.A.
Rev. Christopher Wordsworth, M.A.

HONORARY AUDITORS.

Leland L. Duncan, Esq., M.V.O., F.S.A.
Lawrence Weaver, Esq., F.S.A.

List of Works already issued.

- 1891.* I. MISSALE AD USUM ECCLESIAE WESTMONASTERIENSIS.
fasc. i. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo.
[Dec. 1891.]
- *III. THE MARTILOGE, 1526. Edited by the Rev. F. PROCTER,
M.A., and the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 8vo.
[May, 1893.]
- 1892.* II. THE MANNER OF THE CORONATION OF KING CHARLES
THE FIRST, 1626. Edited by the Rev. CHR. WORDSWORTH,
M.A. 8vo. [Dec. 1892.]
- *IV. THE BANGOR ANTIPHONARIUM. Edited by the Rev.
F. E. WARREN, B.D., F.S.A. Part I. containing complete
facsimile in collotype, with historical and palæographical
introduction. 4to. [Aug. 1893.]
- 1893.* V. MISSALE AD USUM ECCLESIAE WESTMONASTERIENSIS,
fasc. ii. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo.
[Aug. 1893.]
- *VI. OFFICIUM ECCLESIASTICUM ABBATUM SECUNDUM USUM
EVESHAMENSIS MONASTERII. Edited by the Rev.
H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Aug. 1893.]
- 1894.* VII. TRACTS OF CLEMENT MAYDESTONE, viz.
DEFENSORIUM DIRECTORII and CREDE MICH. Edited by the
Rev. CHR. WORDSWORTH, M.A. 8vo. [Oct. 1894.]
- *VIII. THE WINCHESTER TROPER. Edited by the Rev. W.
HOWARD FRERE, M.A. 8vo. [Nov. 1894.]
- 1895.* IX. THE MARTYROLOGY OF GORMAN. Edited by WHITLEY
STOKES, D.C.L., Foreign Associate of the Institute of
France. 8vo. [July, 1895.]
- *X. THE BANGOR ANTIPHONARIUM, Part II. containing an
amended text with liturgical introduction, and an appendix
containing an edition of Harleian MS. 7653. Edited by the
Rev. F. E. WARREN, B.D., F.S.A. 4to. [Nov. 1895.]
1896. XI. THE MISSAL OF ROBERT OF JUMIÈGES, BISHOP OF LONDON
A.D. 1044-1051, AND ARCHBISHOP OF CANTERBURY IN A.D.
1051. Edited from a MS. in the Public Library at Rouen,
by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [July, 1896.]

* The books issued for 1891, 1892, 1893, 1894, and 1895 are out of print.

1896. XII. *MISSALE AD USUM ECCLESIAE WESTMONASTERIENSIS* fasc. iii. Containing an appendix giving certain Offices from Westminster MSS. in the Bodleian Library and the British Museum, together with full indices, notes, and a liturgical introduction. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo.
[Nov. 1897.]
1897. XIII. *THE IRISH LIBER HYMNORUM.* Edited from MSS. in the Libraries of Trinity College, and the Franciscan Convent at Dublin by the Rev. JOHN H. BERNARD, D.D., and ROBERT ATKINSON, LL.D. Vol. I., Text and Glossary.
XIV. Vol. II., Notes and Translations of the Irish Prefaces and Hymns. 8vo.
[July, 1898.]
1898. XV. *THE ROSSLYN MISSAL.* An Irish manuscript in the Advocates' Library, Edinburgh. Edited by the Rev. H. J. LAWLOR, D.D. 8vo.
[April, 1899.]
- XVI. *THE CORONATION BOOK OF CHARLES V. OF FRANCE.* (British Museum, Cottonian MS. Tiberius B. viii.) With reproductions in collotype of the 38 miniatures which illustrate the ceremonies, and facsimiles of seven of them in gold and colours. Edited by the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 4to.
[Dec. 1899.]
1899. XVII. *MISSALE ROMANUM*, Milan, 1474. (The first printed edition of the Roman Missal.) Edited by the Rev. ROBERT LIPPE, LL.D. Vol. I. Text. 8vo.
[Oct. 1899.]
- XVIII. *THE PROCESSIONAL OF THE NUNS OF ST. MARY AT CHESTER.* With English rubrics. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo.
[Oct. 1899.]
1900. XIX. *THREE CORONATION ORDERS:* (1.) The Coronation Order of William III. and Mary II. (2.) An Anglo-French version of the English Coronation Order. (3.) Consecration of the Anglo-Saxon King. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo.
[Feb. 1901.]
- XX. *CLEMENT MAYDESTONE'S DIRECTORIUM SACERDOTUM.* Edited by (the late) Rev. Canon COOKE, M.A., and the Rev. CHRISTOPHER WORDSWORTH, M.A. Vol. I. 8vo.
[Feb. 1901.]
1901. XXI. *FACSIMILES OF HORÆ B.M.V.,* reproduced in collotype from English MSS. of the 11th Century. Edited by the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 4to.
[Jan. 1902.]
- XXII. *CLEMENT MAYDESTONE'S DIRECTORIUM SACERDOTUM.* Edited by (the late) Rev. Canon COOKE, M.A., and the Rev. CHRISTOPHER WORDSWORTH, M.A. Vol. II. 8vo.
[March, 1902.]

1902. XXIII. CUSTOMARY OF THE BENEDICTINE MONASTERIES OF ST. AUGUSTINE, CANTERBURY, AND ST. PETER, WESTMINSTER. Edited by Sir EDWARD MAUNDE THOMPSON, K.C.B., LL.D., D.C.L., V.P.S.A. Vol. I. Containing text of Cottonian MS. Faustina C. xii. 8vo. [October, 1902.]
- XXIV. THE BENEDICTIONAL OF ARCHBISHOP ROBERT. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Jan. 1903.]
1903. XXV. THE CLERK'S BOOK OF 1549. From the unique copy in the British Museum. (C. 36. d. 1.) Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Feb. 1904.]
- XXVI. THE HEREFORD BREVIARY. Edited by the Rev. W. HOWARD FRERE, M.A., and LANGTON E. G. BROWN, sub-Librarian of the Hereford Chapter Library. Vol. I. Psalterium, Commune Sanctorum, Temporale. 8vo. [Feb. 1904.]
1904. XXVII. TRACTS ON THE MASS. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. Containing:—
Ordinarium Missae Sarum. From an early 14th Century Missal formerly in the possession of the late Mr. WILLIAM MORRIS. F.S.A. (With two collotype plates.)
 Langforde's *Meditatjons for Goostly Exerccyse in the tyme of the Masse.* (Bodleian MS., Wood 17.)
Alphabetum seu Instructio Sacerdotum. (Bodleian, Douce 14.) Collated with four other editions.
Dominican Directions for High Mass. From a 13th Century MS. (Brit. Mus. Add. 23,935.) With an Appendix on Low Mass from a Dominican Missal printed at Lubeck in 1502.
Ordo Missae of John Burckard, Rome 1502, collated with a shorter recension from a Roman Missal of 1501.
 Ordinary of the earliest known Sarum Missal, written about A.D. 1264.
 And other pieces. 8vo. [November, 1904.]
- XXVIII. CUSTOMARY OF THE BENEDICTINE MONASTERIES OF ST. AUGUSTINE, CANTERBURY, AND ST. PETER, WESTMINSTER. Edited by Sir EDWARD MAUNDE THOMPSON, K.C.B., LL.D., D.C.L. V.P.S.A. Vol. II. Containing text of Cottonian MS. Otho C. xi. and of part of Gonville and Caius College MS. 211. 8vo. [Dec. 1904.]
1905. XXIX. THE MARTYROLOGY OF OENGUS THE CULDEE. Edited with a collation of the MSS., by WHITLEY STOKES, D.C.L., Foreign Associate of the Institute of France. 8vo. [Nov. 1905.]

1905. XXX. THE MOZARABIC PSALTER. (Brit. Mus. Add. 30,851.) Edited by J. P. GILSON, M.A., of the Department of Manuscripts in the British Museum. 8vo. [Nov. 1905.]
1906. XXXI. THE STOWE MISSAL, a manuscript belonging to the Royal Irish Academy. Edited by Sir G. F. WARNER, D. Litt., F.S.A., Keeper of the Manuscripts at the British Museum. 8vo. Vol. I. Facsimile of the MSS. [Nov. 1906.]
- XXXII. THE STOWE MISSAL. Vol. II. Printed text with Notes, Introduction, and six collotype reproductions of the metal case in which the MS. is enclosed. 8vo. [In preparation.]
1907. XXXIII. MISSALE ROMANUM. Milan, 1474. Vol. II. Edited by the Rev. ROBERT LIPPE, LL.D. Index by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Nov. 1907.]
- XXXIV. THE ORDER OF THE COMMUNION, printed by Richard Grafton, 1548. A facsimile edition edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [April, 1908.]
1908. XXXV. THE SECOND RECENSION OF THE QUIGNON BREVIARY. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG. Vol. I. Text. 8vo. [Dec. 1908.]
- XXXVI. FACSIMILES OF THE CREEDS FROM EARLY MSS. Edited by the Rev. A. E. BURN, D.D., with palaeographical notes by the late Dr. LUDWIG TRAUBE. 4to. [Feb. 1909.]
1909. XXXVII. ORDINALE EXON. (Exeter Chapter MS. 3502 collated with Parker MS. 93.) With two appendices from Trinity College, Cambridge MS. B. xi. 16, and Exeter Chapter MS. 3625. Edited by the Rev. J. N. DALTON, M.A., F.S.A., Canon of Windsor. Vol. I. 8vo. [Oct. 1909.]
- XXXVIII. ORDINALE EXON. Vol. II. 8vo. [Oct. 1909.]
1910. XXXIX. THE PONTIFICAL OF MAGDALEN COLLEGE, OXFORD (MS. 226), with an appendix of extracts from other English manuscripts of the twelfth century. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Nov. 1910.]
- XL. THE HEREFORD BREVIARY. Edited by the Rev. W. HOWARD FRERE, D.D., and LANGTON E. G. BROWN, sub-Librarian of the Hereford Chapter Library. Vol. II. Sanctoral. 8vo. [March, 1911.]

Future issues will be selected from the following :

SEVENTEENTH CENTURY FORMS FOR CONSECRATING CHURCHES IN ENGLAND. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG. 8vo. [In preparation.]

THE SECOND RECENSION OF THE QUIGNON BREVIARY. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG. Vol. II. Liturgical introduction, with notes, indices, illustrative documents, and a life of Quignon. 8vo. [In preparation.]

THE COLBERTINE BREVIARY. Edited by T. GAMBIER PARRY, M.A. 8vo. [In preparation.]

THE LEOFRIC COLLECTAR, an English manuscript of the eleventh century (Harl. MS. 2961). Edited by the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. [In preparation.]

ORDINALE EXON. Edited by the Rev. J. N. Dalton, M.A., F.S.A., Canon of Windsor. Vol. III. Liturgical introduction with notes, indices, and collation of the Martyrology with Exeter Chapter MS. 3518. 8vo.

THE LITURGY OF ST. JAMES. Edited by the Rev. F. E. BRIGHTMAN, M.A., Prebendary of Lincoln.

CRANMER'S EARLY PROJECTS FOR REFORM OF THE DIVINE SERVICE. A complete Edition of British Museum MS. Royal 7 B. iv. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG.

PONTIFICALE LANALETENSE. An English MS. of the 11th Century, now in the Public Library at Rouen. Edited by LEOPOLD G. WICKHAM LEGG, M.A.

MISSALE GOTHICUM. (Vatican MS. Reginae 317.) Edited by the Rev. H. M. BANNISTER, M.A.

MISSALE FRANCORUM, and other fragments of Gallican Liturgies. Edited by the Rev. H. M. BANNISTER, M.A.

THE BRIGITTINE BREVIARY OF THE NUNS OF SION, with English rubrics. From a MS. at Magdalene College, Cambridge.

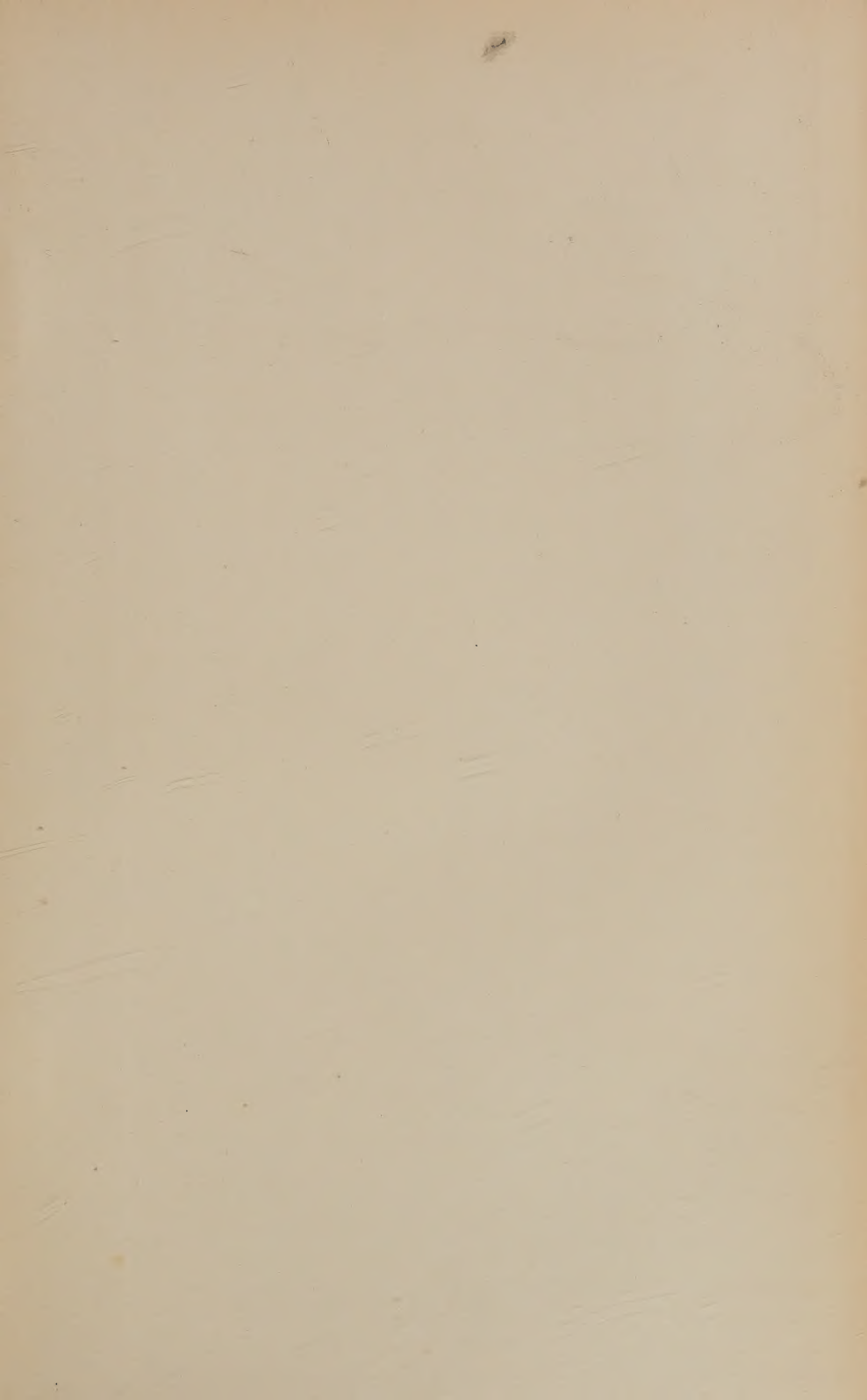
THE MONASTIC BREVIARY OF THE CHURCH OF DURHAM. (Harl. MS. 4664.)

March, 1911.

* * Persons wishing to join the Society are requested to communicate with the Hon. Secretary, the Rev. H. A. WILSON, Magdalen College, Oxford; or with the Hon. Treasurer, the Rev. E. S. DEWICK, 26, Oxford Square, Hyde Park, London, W.

* * The books are issued to members in return for an annual subscription of one guinea, payable at the beginning of each year.

HARRISON AND SONS, Printers in Ordinary to His Majesty, St. Martin's Lane, London.

170
H4 Catholic Church. Liturgy
v.40 and ritual.
[Breviary (Hereford)]

BV
170
H4
v.40

200581

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY
BERKELEY, CA 94709

GTU Library

3 2400 00279 2657

